

**VABARIIGI VALITSUSE
TEGEVUSKAVA EUROOPA
LIITU INTEGREERUMISEKS**

2 0 0 1

**Riigikantselei
Eurointegratsiooni büroo
2001**

Vabariigi Valitsuse 2001. aasta tegevuskava Euroopa Liitu integreerumiseks

Sisukord

I Poliitilised kriteeriumid

1. Kohtusüsteem
2. Inimõigused ja vähemuste kaitse
  - 2.1. Inimõigused
  - 2.2. Vähemuste kaitse
  - 2.3. Avalikkuse teavitamine

II Majanduslikud kriteeriumid

1. Majanduspoliitika
  - 1.1. Majandusarengud
  - 1.2. Majanduspoliitilised sammud
2. Strukturaalsed reformid
  - 1.1. Pensionireform
  - 1.2. Avaliku halduse reform
  - 1.3. Erastamine
  - 1.4. Energeetikasektori restruktureerimine
  - 1.5. Maareform
  - 1.6. Hindade liberaliseerimine

III Võime võtta üle liikmeskohustused

1. Kaupade vaba liikumine
  - 1.1. Riigihanked
  - 1.2. Horisontaalaspektid
  - 1.3. Uue lähenemisviisi direktiivid
  - 1.4. Sektoraalse lähenemisviisi direktiivid
2. Isikute vaba liikumine
  - 2.1. Diplomite ja kvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine
  - 2.2. Kodanikuõigused
  - 2.3. Töötajate vaba liikumine
3. Teenuste vaba liikumine
  - 3.1. Pangandus
  - 3.2. Kindlustus
  - 3.3. Väärtpaberiturg
4. Kapitali vaba liikumine
  - 4.1. Makse- ja arveldussüsteemid
  - 4.2. Kapitalisiirded
5. Äriühinguõigus
  - 5.1. Intellektuaalse ja tööstusomandi kaitse
    - 5.1.1. Tööstusomandi kaitse
    - 5.1.2. Autoriõigus ja autoriõigusega kaasnevad õigused
  - 5.2. Raamatupidamine
6. Konkurents
  - 6.1. Konkurents
  - 6.2. Riigiabi
7. Põllumajandus
  - 7.1. Siseturg
    - 7.1.1. Veterinaaria ja toit
    - 7.1.2. Fütosanitaaria

- 7.2. Ühine põllumajanduspoliitika
- 7.3. Maaelupoliitika
- 8. Kalandus**
- 9. Transport**
  - 9.1. Horisontaaltemaatika
  - 9.2. Maanteetransport
  - 9.3. Raudteetransport
  - 9.4. Merendus
  - 9.5. Lennundus
- 10. Maksustamine**
  - 10.1. Otsene maksustamine
  - 10.2. Kaudne maksustamine
- 11. Majandus- ja rahaliit**
- 12. Statistika**
- 13. Sotsiaalpoliitika ja tööhõive**
  - 13.1. Tööõigus
  - 13.2. Tööhõive
  - 13.3. Sotsiaalkindlustus
  - 13.4. Sotsiaalkaitse
  - 13.5. Meeste ja naiste võrdsed võimalused
  - 13.6. Töötervishoid ja -ohutus
  - 13.7. Rahvatervis
- 14. Energeetika**
- 15. Tööstuspoliitika**
- 16. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted**
- 17. Teadus ja teadusuuringud**
- 18. Haridus, koolitus ja noorsugu**
- 19. Telekommunikatsioonid ja postiside**
- 20. Kultuur ja audiovisuaalpoliitika**
  - 20.1. Kultuur
  - 20.2. Audiovisuaalpoliitika
- 21. Regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimine**
- 22. Keskkond**
  - 22.1. Horisontaalsed õigusaktid
  - 22.2. Välisõhu kaitse
  - 22.3. Jäätmehooldus
  - 22.4. Veekaitse
  - 22.5. Looduskaitse
  - 22.6. Keskkonnareostuse kompleksne vältimine ja kontroll ning riski ohjamine
  - 22.7. GMOd ja loomkatsed
  - 22.8. Müratõrje
  - 22.9. Tuumaohutus ja kiirguskaitse
  - 22.10. Kemikaaliohutus
  - 22.11. Kliimamuutused
  - 22.12. Kodanikukaitse
- 23. Tarbija- ja tervisekaitse**
  - 23.1. Tarbijakaitse
  - 23.2. Tervisekaitse
  - 23.3. Turism
- 24. Koostöö õigus- ja siseküsimustes**

- 24.1. Välispiiride kontroll
  - 24.2. Migratsioon
  - 24.3. Pagulasküsimused
  - 24.4. Politseikoostöö
  - 24.5. Rahapesu
  - 24.6. Uimastid
  - 24.7. Terrorismivastane võitlus
  - 24.8. Õigusalane koostöö kriminaal- ja tsiviilasjades
  - 24.9. Andmekaitse
  - 24.10. Schengeni Infosüsteem
  - 24.11. Korruptsioonivastane võitlus
  - 24.12. Kriminaalpreventsioon
- 25. Tolliliit**
- 26. Välissuhted**
- 26.1. Kaubandus ja rahvusvahelised majandussuhted
  - 26.2. Arengukoostöö
- 27. Ühine välis- ja julgeolekupoliitika**
- 28. Finantskontroll**
- 29. Eelarve**
- IV Haldussuutlikkus**
- 1. Riigiametnike koolitus

I OSA

POLIITILISED KRITERIUMID

1. KOHTUSÜSTEEM

Plaanid aastaks 2001

Sissejuhatus

Kohtute seaduse ettevalmistamise järel 2000. aastal jätkub 2001. aastal kohtusüsteemi arendamine peamiselt rakendamise ja haldussuutlikkuse tõstmise näol. Eesmärk on 2001. aastal *kohtute seadus* Riigikogus vastu võtta ja ette valmistada selle rakendamine, et välja töötada vastavad rakendusaktid. Rakendamise eesmärk on optimeerida kohtunike töökoormust, muuta kohtusüsteem efektiivsemaks ja seeläbi vähendada lahendamata asjade jääke, arendada kohtute infosüsteemi, tõsta kohtunike ja kohtu ametnikkonna kvalifikatsiooni, parandada koostööd politsei, prokuratuuri ja kohtute vahel ning muuta elanikkonna jaoks kättesaadavaks informatsioon kohtute ja kohtumenetluse kohta.

Halduskohtute reform

01.01.2000.a jõustunud *halduskohtumenetluse seadustik* näeb ette haldusajade arutamise piirkondlikes halduskohtutes ning haldusõigusrikkumiste arutamise üldkohtutes. Sellest tulenevalt on maa- ja linnakohtute juures asuvad halduskohtunike ametikohad üle viidud nelja piirkondlikku halduskohtusse Tartus, Tallinnas, Pärnus ja Jõhvis. Esimese astme halduskohtutes mõistab ümberkujundamise järel õigust kokku 26 halduskohtunikku, 11 kohtunikukohta viiakse üle üldkohtutesse. Reformi eesmärk on kohtunike spetsialiseerumise kaudu õigusemõistmise kvaliteedi tõstmine ja üldkohtute tugevdamine.

Kohtunike töökoormuse optimeerimine

Halduskohtute reformi kõrval on eesmärgiks kohtunike töökoormuse optimeerimine lähtudes kohtunike töökoormuse ja kohtuasjade menetlemiseks kulunud aja analüüsi tulemustest. Esimese astme kohtute ühendamise ja halduskohtute reformi eesmärk on tõsta õigusemõistmise kvaliteeti, võimaldades samas ressursi efektiivsemalt kasutada. Kohtute usaldusväarsuse ja õigusemõistmise kvaliteedi tõstmiseks on ühendatud, või siis vastavalt suuremate kohtute puhul eeliseks kohtunike spetsialiseerumise võimaldamine, samuti töökoormuse paindlikuma jagamise võimalus ning heas mõttes kohtusisene võistlevus ja sotsiaalne kontroll. Jätkub kohtuhalduse koostööprojekti elluviimine koos Rootsi kohtute ametiga.

Kohtunike ja kohtuametkonna teadmiste ja oskuste tõstmine

Kohtunike ja kohtuametnikkonna kvalifikatsiooni tõstmiseks toimub jätkuvalt koolitus kohtunikele ja kohtuametnikele. Kohtunike koolituses on 2001. aastal olulisimal kohal järelkoolituse esimese etapi, nn koolitajate koolituse, edukas lõpetamine. 2001.a käivitub järelkoolituse teine etapp, millesse kaasatakse kõik Eesti kohtunikud ja prokurörid. Järelkoolituse esimese etapi välispartneriks on PHARE twinning programmi raames Saksamaa liidumaad – Schleswig-Holstein ja Mecklenburg-Vorpommern. Jätkub täiendkoolitus, mis keskendub muudatustele seadusandluses, ning laieneb Euroopa Ühenduse (EÜ) õiguse alane koolitus. EÜ

õiguse alane koolitus toimub koostöös Rootsi SIDA (*Swedish International Development Agency*), 40 liikmeline grupp saab koolitust kokku 168 tundi.

2001. aastal on kavas kohtuametnike – haldusdirektorite, kohtuistung sekretäride, raamatupidajate ja arhivaaride - teadmiste ja kutsealaste oskuste taseme tõstmine. Jätkub kohtunike ja prokuröride koolitamine inglise keele alal koostöös PHARE EL Integratsiooni Projektiga.

Eesmärgiks on ka kohtunike koolituse alase strateegia täiustamine.

Kohtute infosüsteemi arendamine

Kohtute infosüsteemi arendamine toimub Justiitsministeeriumi kohtute osakonna ja infosüsteemide osakonna koostöona. 2000. aastal viidi läbi I ja II astme kohtute infosüsteemi strateegiline analüüs, mis seisnes kohtute infotöö kaardistuse korraldamises, tulemuste analüüsis ning edasiste tegevuskavade koostamises. 2001.a jätkatakse analüüsist tulenevate projektide elluviimist. Jätkuvalt täiendatakse olemasolevat tarkvara, eesmärgiga tagada selle edukas rakendamine. Koostöös Riigikohtuga valmistatakse ette õiguslik ja tehniline alus II ja III astme kohtute lahendite registrile.

Kohtunike, prokuröride ja politsei vahelise koostöö tõhustamine

Luuakse kriminaalmenetluse register, mis integreerib paremini nimetatud asutused. Eesmärk on rakendada register 2001. aastal.

Tsiviiltäite süsteemi reform

Vabariigi Valitsus kiitis 26. septembril 2000 heaks *kohtutäituri seaduse eelnõu*, mille vastuvõtmise korral Riigikogus täidavad kohtutäiturid 2001. aastast oma ülesandeid vabakutselistena.

Täitevosakondade töökindluse tagamiseks loodi nimetatud justiitshalduse funktsioone täitvad organid kohtute juurde. Õiguskorra arengust tulenevalt on vajalikud muudatused, mille tulemuseks on kavandatav tsiviiltäite süsteemi reform, kus teenuse pakkujaks saab vabakutseline kohtutäitur, kelle üle säilib tugev riiklik kontroll. Kohtud säilitavad õigusliku kontrolli kohtutäituri tegevuse üle. Reform on esimene samm vähendamaks kohtute haldusfunktsioone.

Praeguse 150 kohtutäituri asemel hakkab 2001. aastast tööle 90-100 kohtutäiturit. Uuele süsteemile üleminek algab 2001. aasta 1. jaanuaril. 2001. aastal asuvad kohtutäiturid kohtu ruumides ning kasutavad kohtu inventari, aluseks kohtutäituri seaduse rakendussäte, mis lubab riigivara kasutusse andmist.

Tsiviiltäite reform peab tagama senisest süsteemist efektiivsema täitemenetluse korralduse.

Plaanid aastateks 2002–2003

Kohtunike kvalifikatsiooni tõstmine

Kohtunike kvalifikatsiooni tõstmiseks viiakse aastatel 2002-2003 läbi kohtunike järelkoolituse teine etapp, mis tähendab kõikide kohtunike ja prokuröride koolitamist *twinning*-programmi raames järelõppe läbinud kohtunike ja prokuröride poolt.

Järelkoolituse korraldamise aluseks on *twinning*-kokkulepe, milles koolitusprojekti pooled on Saksamaa Mecklenburg–Vorpommerni ja Schleswig-Holsteini liidumaade justiitsministeeriumid ning Eesti Justiitsministeerium ühelt poolt, ning Saksamaa Liitvabariigi Justiitsministeerium ja Euroopa Liidu *twinning*-programmi esindaja teiselt poolt. Samuti jätkub täiendkoolitus, mille käigus käsitletakse muudatusi kehtivas õiguses, kohtupraktikat ning selle arengutendentse. Pidevalt toimub ka Euroopa Ühenduse õiguse alane koolitus.

Kohtute materiaalne baas

Jätkuvalt on valitsuse prioriteediks kohtute funktsioneerimise tagamine materiaalsete vahenditega – eelarved, hooned, infotehnoloogia, bürootehnika. Käsitlaval perioodil tuleb välja ehitada Tartu Justiitshoone ja Harju Maakohtu hoone. Kavas on renoveerida Narva ja Pärnu Linnakohtu hoone ning Tallinna Justiitsmaja, kus jätkavad Tallinna Ringkonnakohus ja Tallinna Halduskohus.

Kohtuinfosüsteemi arendamise peamiseks eesmärgiks on kogu kohtuid katva süsteemi loomine, mis võimaldaks kohtumenetluses dokumente automaatselt koostada ja süstematiseerida ning sisalduvaid andmeid salvestada viisil, mis võimaldab nende taaskasutamist uutes dokumentides, statistika ning erinevate registrite sisendina. Samuti on ette nähtud kohtuinfosüsteemi sidumine politsei, prokuratuuri ja vanglate infosüsteemidega.

Elektroonilisel kujul andmete efektiivne taaskasutus aitab oluliselt vähendada kohtunike ja kohtu töötajate töökoormust ning on üheks osaprojektiks kohtute töökoormuse optimeerimisel.

Haldussuutlikkus

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kohtute täitevosakonnad	<i>Kohtutäituri seaduse</i> jõustumine hiljemalt 01.02.2001. Seaduse rakendamise eesmärgiks on tsiviiltäite süsteemi reformi läbiviimine, kus selle teenuse pakkujaks saab olema vabakutseline kohtutäitur, kelle üle küll säilib tugev riiklik kontroll.	Kohtute täitevosakonnad likvideeritakse ning kohtutäiturid ei ole seejärel enam riigiametniku staatuses, vaid täidavad oma ülesandeid vabakutselistena.	Riiklikke funktsioone täitvate kohtutäituri kandidaatide koolitus, eesmärgiga tagada sujuv üleminek uuele süsteemile		Riigieelarvest kuni 18 milj: 1. justiitsministeeriumi eelarvest töötasu (koondamistasu), koolitus-, majandamis- ning infotehnoloogia kulud reformi läbiviimiseks kuni 6 milj.krooni; 2. Korduvkulud – riigi ja kohalike omavalitsusüksuste poolt tasutavad ettemaksukulud aasta jooksul menetlusse antavate riigi ja kohalike omavalitsusüksuste nõuete pealt - ligikaudu 12 miljonit krooni (tagastatakse sissenõudmise korral)	

2. INIMÕIGUSED JA VÄHEMUSTE KAITSE

2.1. Inimõigused

Plaanid aastaks 2001

Kinnipeetavate õiguste kaitse

1. detsembril 2000 jõustunud *vangistusseadus* tagab Euroopa Nõukogu vangistust käsitlevate soovitude realiseerumise. Edasiseks eesmärgiks on tagada *vangistusseaduse* rakendumine vanglates. Samuti on kavas kujundada välja regulaarne teenistusvalve vanglate tegevuse üle ning tõhustada üldsuse kontrolli vanglate tegevuse üle vanglakomisjonide tegevuse ümberkorraldamisega.

Kinnipeetavate resotsialiseerumissüsteemi väljakujundamine

Vangistusseaduse põhieesmärgiks on kinnipeetavate suunamine õiguskuulekale käitumisele ja õiguskorra kaitse. Sellest tulenevalt on vajalik kujundada välja kinnipeetavate edukale sotsiaalsele kohanemisele suunatud resotsialiseerumissüsteem. Rakendada tuleb ka karistuse planeerimise põhimõtet ning soodustada kinnipeetavate tingimisi ennetähtaega vabastamist ja kriminaalhooldust.

Plaanis on viia ellu Justiitsministeeriumi Phare projekti "Kriminaalpreventsioon" 2001.a planeeritud tegevused. Projekti eesmärgiks vanglate osas on koolitusvõimaluste parandamine vanglas, sotsiaaltöötajate kvalifikatsiooni tõstmine koolituse abil ning kinnipeetavate olmetingimuste parandamine. Phare poolne finantseering on 684 000 EUR.

Kinnipidamistingimuste parandamine

Kavas on luua avavanglad või kujundada mõni olemasolev kinnine vangla ümber avavanglaks. Samuti plaanitakse korraldada ümber kinnipeetavate tööhõive tagamise organisatsioon ning valmistada ette juriidilise isiku loomine, mis võtaks endale 2001. aastal ülesandeks tööhõivekorralduse vanglates.

Vanglaametnike koolitamine

1. detsembril jõustunud *vangistusseaduse* rakendamiseks praktikas jätkab Justiitsministeerium vanglaametnikele täiendkoolituse korraldamist. Seoses *vangistusseadusest* tuleneva resotsialiseerimissüsteemi väljakujundamisega jätkub ka 2001. aastal vangla sotsiaaltöötajate koolitus.

Tuberkuloos vanglates

Kavas on jätkata ühtse tuberkuloositõrje programmi põhimõtete rakendamist kinnipidamisasutustes. Selleks korraldatakse vanglaametnike tuberkuloosialast väljaõpet, vanglate meditsiinipersonalile ümber- ja täiendkoolitust nii tuberkuloosi diagnoosimise, ravirežiimi rakendamise kui ka raviefektiivsuse hindamise osas. Samuti on vajalik tagada meetmed vanglasisesse nakkuse leviku tõkestamiseks.

Tartu vangla

Korraldada ettevalmistused Tartu vangla tööle hakkamiseks.

Plaanid aastateks 2002-2003

1. Kriminaalhoolduse klientide jaoks võimaluste loomine stabiilseks elukeskkonnaks.
2. Valitsusvälisteorganisatsioonide ja vabatahtlike kaasamine kriminaalhooldussüsteemi ressursside optimaalsemaks kasutamiseks.
3. Läbi professionaalse ametnikkonna efektiivse kriminaalhooldussüsteemi toimimiseks vajalike eelduste loomine.
4. Läbi õigusliku baasi vajalike eelduste loomine efektiivse kriminaalhooldussüsteemi toimimiseks.
5. Läbi materiaalse baasi vajalike eelduste loomine efektiivse kriminaalhooldussüsteemi toimimiseks.
6. Erinevate ametkondade teavitamine ja koolitamine koostööks kriminaalhooldussüsteemiga ühise eesmärgi saavutamiseks.
7. Ülevaate saamine teiste riikide kogemustest kriminaalhoolduse alal ning võimalus erialaseks koostööks.

2002-2003.a on vajalikud investeeringud kinnipidamiskohtadesse, et tagada *vangistusseaduse* rakendumine. 15. novembril kirjutati alla Tartu vangla ehitamise lepingule. Tartu vangla on plaanis valmis ehitada ja käivitada 2002.a lõpuks. Tartu vangla valmimisel likvideeritakse Keskvangla. Vanglate haigla viiakse üle Pärnu vangla juurde.

Kriminaalhooldus

Vältimaks kohtulikult karistatud isiku tagasipöördumist kuritegelikule teele on vajalik toimiv kriminaalhooldussüsteem. Plaanid järgnevatiks aastateks on pidevad ja jätkuvad tegevused, mistõttu ei saa eraldi välja tuua plaane aastaks 2001

Seadusandluse lähendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Erinevate kehtivate seaduste täiendamine	Euroopa Liidu Nõukogu rassilise ja etnilise päritolu alusel mittediskrimineerimise direktiiv 2000/43/EÜ	Valitsusele esitatakse 01.01.2002, jõustub 01.07.2002.	-	Justiitsministeerium	-	-	-

Haldussuutlikkus

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaarisid
Justiitsministeerium			Vanglaamet-nike koolitus		839 000 EEK riigieelarvest, koostööprogrammid Soome ja Rootsi	
Tartu vangla			Kogu uude vanglasse suunatav personal		500 milj EEK, välislaen (NIB)	
Vanglate keskhaigla					Riigieelarvest kuni 100 milj EEK	Sõltub Pärnusse uue haigla ehitamisest

2.2. Vähemuste kaitse

Muulaste integratsioon

[Vt. osa III ptk. 18 Haridus, koolitus ja noorsugu]

Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus

Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutuse (edaspidi Integratsiooni Sihtasutus) 2001. aasta tegevuste kavandamise aluseks on riiklik programm "*Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007*", mis kiideti heaks Vabariigi Valitsuse poolt 14. märtsil 2000.a. Programmi kaudu toetatava integratsiooniprotsessi väljundiks on Eesti mudel mitmekultuurilisest ühiskonnast, mida iseloomustavad kultuurilise pluralismi, tugeva ühisosa ning eesti kultuuriruumi säilitamise ja arendamise põhimõtted. Eesti ühiskonna integratsiooni olemuse kujundavad kaks protsessi: ühelt poolt ühiskonna sotsiaalne ühtlustumine eesti keele oskuse ja Eesti kodakondsuse omandamise alusel ning teiselt poolt etniliste erinevuste säilimise võimaldamine etniliste vähemuste kultuuriliste õiguste tunnustamise alusel. Keskseks eesmärgiks on Eesti riigile lojaalse elanikkonna kujunemine ja Eesti määratlemata kodakondsusega inimeste arvu vähenemine

Riiklik programm on suunda ja esmaseid juhiseid andvaks tegevuskavaks põhiliselt riigiasutustele, kohalikele omavalitsustele ning Integratsiooni Sihtasutusele. Programmi tegevuskava hõlmab ka teadusasutuste ja ülikoolide, kolmanda sektori, rahvusvaheliste organisatsioonide ja välisrahastajate aktiivset kaasamist protsessi.

Programmi rakendamise eest vastutab rahvusküsimustega tegelev minister. Programmi kõigil neljal alamprogrammil on vastutav institutsioon, kes oma pädevuse piires ja temale pandud ülesannete ulatuses tagab selle elluviimise. Alamprogrammi "Täiskasvanute eesti keele õpe" eest vastutavad Haridusministeerium, Sotsiaalministeerium ja Integratsiooni Sihtasutus.

Moodustatakse riikliku programmi juhtkomitee, mis on programmi elluviimist suunav ja tagasisidestav, eesmärgipärast ja tulemuslikku elluviimist jälgiv ning vastavalt vajadustele korrigeeriv organ. Juhtkomitee tegevuse tõhustamiseks täidab Integratsiooni Sihtasutus lisaks mitmete riikliku programmi tegevuste läbiviimisele ja rahastamisele järgmisi funktsioone:

- tegutseb juhtkomitee sekretariaadina;
- vastutab nelja alamprogrammi tegevuste koordineerimise ning vastutavate institutsioonide juhtkomiteele esitatava aruandluse eest;
- loob ekspertkomisjoni, mille eesmärgiks on teaduslike uuringute kaasamise kaudu efektiivse tagasisideme kindlustamine programmi juhtimise ning reaalses elus toimuvate integratsiooniprotsesside vahel ning millesse kuuluvad integratsiooni üldmonitooringu ja meediamonitooringu gruppide ning integratsioonialaseid uuringuid teostavate teadusinstituutide esindajad.

Projektialased tegevused

Vastavalt 2001. aasta riigieelarve seadusele eraldab Eesti riik integratsioonile suunatud summade hulgas läbi sihtasutuse 8 mln krooni integratsioonialastele tegevustele:

- Estica (eesmärgiks on Eestit kui kodumaad väärtustavate materjalide loomine ja tegevuste korraldamine, mitte-eestlaste teadmiste laienemine Eestist, Eesti ajaloost ja kultuurist, eestlastest ja nende elulaadist, multikultuursest Eestist);
- rahvuskultuuriseltside ja pühapäevakoolide tegevuste toetamine (eesmärgiks on Eestis elavatele etnilistele vähemuste keele ja kultuurilise eripära säilitamise võimaluste laienemine, Eesti ühiskonna teadlikkuse suurenemine kultuurierinevustest, mitte-eestlaste integratsioonialase koostöö arenemine kolmanda sektori ja riigi institutsioonide vahel);
- tööjõuvahetus (eesmärgiks on eesti keele oskuse parandamine ja läbi selle konkurentsivõime suurendamine tööjõuturul, vastastikuse kultuurisallivuse suurendamine);
- eesti keele laagrid, pereõpe (eesmärgiks on eesti keele oskuse parandamine ja vastastikuse sallivuse suurenemine);
- noorsootöö ning koolide ja kutsekoolide õpilasvahetus (eesmärgiks on toetada õpilasi nende toimetulekuprobleemide lahendamisel ja omaalgatuses, hoogustada kultuuridevahelist suhtlemist);
- kodanikuõpetus (eesmärgiks on kodanikuõpetust toetavate ja elavdavate tegevuste programmi loomine muukeelsete koolidele ja noorteühendustele, et noored tahaksid ja oskaksid toimida kodanikena ja oleks tagatud kodakondsuse omandamiseks vajaliku pädevuse saavutamise);
- õpetajakoolitus (eesmärgiks on arendada vene õppekeele koolide õpetajate Eesti ainekogu ja koolitraditsioonide tundmist, parandada ainealaseks suhtlemiseks vajalikku eesti keele oskust);
- avalikkuse teavitamine, sotsiaalreklaami kampaaniad, meediasuhete kujundamine ajakirjanike ja toimetajate erialane ning integratsiooni-teemaline koolitus ja loomingulised stipendiumid, meediaharidus koolis; (eesmärgiks on avalikkuse informeerimine integratsiooniprotsessi tegevustest, Eesti kodakondsuse väärtustamine, eesti keele maine tõstmine ja keeleoskuse väärtustamine, eesti- ja venekeelse meedia poolt integratsiooniteemaatika kajastamise aktiveerimine, venekeelsele auditoriumile kirjutavate/ saateid tegevate ajakirjanike kompetentsi tõstmine);
- integratsioonialased uuringud (riikliku programmi efektiivsuse ja edukuse hindamine toimub sihtrühmadele ja meediale suunatud iga-aastaste üld- ja meediamonitooringute ning riikliku programmi juhtimise ning tegevuste edukuse ja efektiivsuse alaste perioodiliste uuringute alusel. Integratsiooni Sihtasutus vastutab nimetatud monitooringute ja uuringute tellimise ja avalikustamise eest).

Integratsiooni Sihtasutuse partnerid – protsessi toetajad

Lisaks tööle Eesti riigi eelarvest eraldatud vahenditega administreerib Integratsiooni Sihtasutus suuremahulisi rahvusvahelistest allikatest finantseeritavaid programme.

Põhjamaade, Suurbritannia ja ÜRO Arenguprogrammi projekt “Toetus riiklikule programmile mitte-eestlaste integreerumiseks Eesti ühiskonda”

2001.a juunini töötab kolmeaastane projekt “*Toetus riiklikule programmile mitte-eestlaste integreerumiseks Eesti ühiskonda*”. 2000. aastal liitus ka Suurbritannia selle Rootsi, Taani, Norra, Soome, ÜRO Arenguprogrammi ja Eesti riigi poolt

finantseeritud projektiga, mille kogumaht on 1,62 miljonit USD. Projekti juhib Eesti Vabariigi Rahvastikuministri eesistumisel juhtkomitee, kuhu kuuluvad finantseerijate, sh välisriikide esindajad.

Projekti tegevused jagunevad aastal 2001. alaprojektidest koosnevate valdkondade vahel:

1. *Formaalharidussüsteem.* Tegevused on suunatud uute õppekavade väljatöötamisele, õppematerjalide loomisele ja õpetajate täiendkoolitusele. Jätkatakse stipendiumiprogrammi, millega toetatakse uute eesti keele kui võõrkeele õpetajate tööleasumist Ida-Virumaa muukeelsetesse koolidesse.
2. *Täiskasvanute koolitus.* Tegevused on suunatud eesti keele õpetamisele täiskasvanutele, eesti keele intensiivõppe arendamisele ülikoolides ja kutseõppeasutustes. Töötatakse välja kodakondsuseksami uus mudel.
3. *Noorsootöö.* Toetatakse eesti- ja muukeelsete laste ühiseid keelesaagreid ja pereõppeprojekte, ühiskondlikke ja sportlikke vaba aja tegevust sisustavaid projekte (sh muukeelsetele riskigruppi kuuluvatele lastele).
4. *Kultuurivahetus ja identiteet.* Tegevused on suunatud multikultuurset ühiskonda käsitlevate väljaannete loomisele, vastavate seminaride ja konverentside läbiviimisele ning rahvus- ja etniliste vähemuste kultuuriseltside tegevuse toetamisele.
5. *Regionaalne areng Ida-Virumaal.* Jätkatakse koolitusprogrammide läbiviimist Ida-Viru Maavalitsuse ja maakonna kohalike omavalitsuste ametnikele, Ida-Virumaad käsitlevate teaduslike uurimustööde andmebaasi koostamist, väljatöötatud tööjõuvahetuse mudeli rakendamist meditsiinitöötajatele, politseinikele, kohalike omavalitsuste töötajatele, jne.
6. *Integratsioonitegevusega seotud asutuste tegevusvõime tõstmine.* Toetatakse erinevate integratsiooniga seotud institutsioonide tegevusvõime tõstmist (sh Integratsiooni Sihtasutus, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, Presidendi Rahvusvähemuste Ümarlaud, jt.)
7. *Massimeedia ja avalikkuse teavitamine.* Toetatakse integratsiooniprotsesside aktiveerimist erinevate meediakanalite vahendusel, avaliku huvi ja diskussiooni tekitamist integratsiooniteemalistes küsimustes ning muukeelsete ajakirjandusväljaannete konkurentsivõime ja professionaalse taseme tõstmist.

Toetusprojekti lõppedes 2001. aasta suvel jäävad erinevate alaprojektide raames käivitatud integratsioonitegevused jätkuvalt tagama riikliku programmi eesmärkide saavutamist.

Euroopa Liidu Phare programm

2000.a juulis kiitis Euroopa Komisjoni PHARE juhtkomitee heaks Haridusministeeriumi ja Rahvastikuministri büroo poolt esitatud taotluse sotsiaalse integratsiooni ja muukeelse elanikkonna keeleõppe programmi finantseerimiseks. Finantsmemorandumi sõlmimisega 24. novembril 2000.a eraldati Phare rahvusliku programmi raames nimetatud tegevusteks 3,14 mln eurot (49,1 miljonit krooni). Programm viiakse ellu aastatel 2001-2003 ning on suunatud keelelis-kommunikatiivse ja sotsiaal-majandusliku integratsiooni eesmärkide saavutamisele.

Aastal 2001 on planeeritud käivitada programm ja teostada osa kolmeks aastaks planeeritavatest tegevustest:

- jätkub 1999-2000 PHARE Eesti keele õppe programmi poolt käivitatud tagasimakse süsteem *Interest*, mille raames eesti keele tasemeeksami (sh kodakondsuse taotlemise eesmärgil) sooritanutele hüvitatakse kuni 50 % keeleõppekuludest. Kursused läbinud ning riikliku eksami sooritanud inimesi, kes taotleavad keeleõppehüvitust 2001. aastal, on prognoositavalt 3000;
- valmistatakse ette uute õppematerjalide väljaandmist, mis toetavad integreeritud õppekavade rakendamist venekeelsetes koolides ning hangitakse täiendavaid õppevahendeid 180 muukeelse haridusasutuse raamatukogule;
- käivitatakse eesti keele õpetajate täiendkoolituse tsükkel ca 200 õpetajale. Töötatakse välja mudel, mille alusel finantseeritakse eesti ja vene koolide õpetajate tööalase vahetuse projekte;
- jätkatakse muukeelsete koolide õpilastele suunatud suviste keelelaagrite ja pereõppevahetuste rahastamist. 2001. a. projektides osaleb kuni 1500 last;
- töötatakse välja mudel erialase eesti keele õppe arendamiseks kutseõppeasutustes õppevahendite loomise ning õpilasvahetuse teel, milleks 2001. a. toetatakse 5-10 kutsekoolide õpilasvahetuse projekti;
- organiseeritakse avalikkuse teavitamise kampaania;
- organiseeritakse uute keeleõppesaadete tootmine televisioonis ning videona kasutamiseks.

Arendustegevus

Aastal 2001 valmistab Integratsiooni Sihtasutus koos Rahvastikuministri bürooga ette välisabi kaudu *integratsioonitegevuste toetamise programmi aastateks 2002-2004*. Ka üksikteemade läbitöötamiseks (projektide teostamiseks) kaasatakse rahvusvahelisi eksperte ja vahendeid, eelkõige Euroopa Liidu programmide, sh piiriülese koostöö raames. Esmatähtsateks valdkondadeks on: eesti keele kui võõrkeele õpetamine alushariduse raames; keelelaagrid ja pereõpe; tööjõuvahetus; avalikkuse teavitamise kampaaniad ja meediakoolitus; noorsootöö; kodanikuõpetus; Eestit kui kodumaad väärtustavate ja kodumaa identiteeti arendavate materjalide loomine ning integratsioonitegevusega seotud organisatsioonide tegevusvõime tõstmine.

2.3. Avalikkuse teavitamine Euroopa Liidust ja eurointegratsioonist

2.3.1. Sissejuhatus

Eesti Euroopa Liiduga ühinemise ettevalmistamise kui igakülgse sotsiaalse protsessi teadvustamiseks jätkab valitsus 2001. aastal teemakohast avalikkuse teavitamist lähtudes raamdokumendis *Eesti avalikkuse Euroopa Liidu alase teavitamise põhimõtted*¹ esitatud seisukohtadest. Seejuures kasutatakse maksimaalselt teavitustegevuseks loodud ja nüüdseks ühtsesse süsteemi seatud infokeskuste ja –punktide võrgustikku ning lähtutakse kaasatuse, koordineerituse ja detsentraliseerituse põhimõtetest. Euroopa Liidu alase siseriikliku info-ja teavitustegevuse kava 2001. aastaks lähtub vajadusest kaasata teavitusse uusi infovahendajaid, suurendada kolmanda sektori kaudu avalikkuse osalust nn eurodiskussioonis ning tõsta meediaga tehtava koostöö jätkusuutlikust. Nende vajaduste rahuldamisele suunatud tegevus on loogiliseks ja kavakindlaks jätkuks varem läbiviidud sihipärasele tööle ning arvestab järgnevat aastate perspektiive.

2001.a teavitustegevuse prioriteetideks on:

- *positiivse kaasamise poliitika süvendamine*
- *täiendavate infolevi võrgustike arendamine*
- *jätkusuutlike meediaprojektide üle-eestiline läbiviimine*

Teavitustegevuse 2001.aasta kava koosneb nõ sünergilistest projektidest, mis lähtuvad nimetatud prioriteetidest, on suunatud avalikkuse üldise informeerituse suurendamisele ning faktiliselt tõese teabe kaudu avaliku arutelu kvaliteedi parandamisele (vt tabel allpool).

2.3.2. Euroopa Liidu ja eurointegratsiooni-teemaline siseriiklik teavitustegevus aastal 2001.

Positiivse kaasamise poliitika süvendamine – koostöö laiendamine valitsusvälise sektori organisatsioonidega.

Valitsuse Euroopa Liidu teemaline teavitustegevus on olnud järjepidevalt suunatud valitsusvälise sektori kasvavale kaasamisele nii eurointegratsioonialaste teadmiste omandamiseks ja levitamiseks kui ka teemakohases arutelus pädevalt osalemiseks. Mittetulundusühingute, ametiliitude ja huvigruppide vastav projektilise iseloomuga tegevus on saanud sisulist ja rahalist toetust otse valitsussektorilt ning vahendatuna välisabi rahadest. 2001. aasta eesmärgiks on laiendada kolmandale sektorile suunatud abi, et suurendada mittetulundusühingute endi poolt liikmeskonnale ja laiemalt avalikkusele suunatud teavitus-koolitusprojektide arvu, seeläbi kaasata enam organisatsioone ning jõuda aktiivses vormis edastatava EL–teabega enama arvu inimesteni². Vastava toetusfondi suurendamiseks ning projektide ladusamaks koordineerimiseks 2001.aastal viiakse projektitoetuste eraldamise kord uutele alustele. Selleks sõlmivad riigikantselei ja sihtasutus Avatud Eesti Fond (AEF) vastava

¹ Raamdokument on saanud administratiivse ja poliitilise toetuse 1997.a ning selle kaasajastatud versioon kiideti heaks 1999.a.

² 2001. aastal oli tugiorganisatsioonide arv 14, neile eraldatud riigieelarveliste vahendite maht 1,3 miljonit EEK

raamlepingu. Vastavalt lepingule viib AEF läbi vajalikke projektikonkursse, menetleb teavitusprojekte ja lisab EL-teavitusprojektide kaasfinantseerimise ühiseelarvesse omapoolsed rahalised vahendid lisaks riigikantselei poolt eraldatavatele riigieelarvelistele vahenditele. Riigikantselei Euroopa Liidu Infosekretariaat (ELIS) osaleb projektide valikus ja hindamisel ning nõustab organisatsioone sisulistes küsimustes. Projektide järelvalvet teostab AEFi, ELISi ja eurointegratsiooni büroo (EIB) esindajatest koosnev ekspertkogu. Ekspertkogu kinnitab kõik projektikonkursiga seotud tingimused. Kuna tegemist on valitsusvälise sektori laiema kaasamise kaudu Euroopa Liidust teavitamisele suunatud tegevuse tõhustamisega, siis toetatakse projekte, mille sisuks on teemakohane rahvahariduslik koolitus, huviüritused, koostööseminarid, meediaprojektid, infotarvikute kirjastamine prioriteetsetele sihtrühmadele: maaelanikud, pensionärid, õpilased, õpetajad, sotsiaalpartnerid, liikumised. Projektide toetamisel järgitakse avatuse ja objektiivsete kriteeriumide järgimise printsiipe.

Täiendavate infolevi võrgustike arendamine ja uute infovahendajate kaasamine. Nimetatud tegevuse kolm peamist sihtgruppi 2001.aastal on:

- Maakondlikud teabekorraldajad (EL infopunktide töötajad);
- Maakondade keskraamatukogude ja raamatukogude töötajad
- Maasekretärid

Euroopa Liidust ja eurointegratsioonist teavitamisel on eesmärgiks olnud järjepidevust tagava süsteemi loomine, mis viidi lõpule 2000. aasta jooksul. Ühtselt toimivasse infolevi võrgustikku on lülitatud neli suuremat Euroopa Liidu infokeskust ja 15 maakondlikku infopunkti, mida täiendab avalikku infoteenust pakkuv euroinfo telefon. 2001.aastal jätkub selle võrgustiku infotöötajate regulaarne teavitamine ja täiendkoolituse läbiviimine professionaalsete oskuste ja teadmiste arendamiseks ning liikmesriikide kogemuste tutvustamiseks. Nimetatud tegevust koordineerib ELIS, kes samuti abistab maakondlikke teabekorraldajaid täiendavate vahendite leidmisel regionaalsete ja lokaalsete teavitus- ja infoprojektide läbiviimiseks. Eesmärk on aidata kaasa kohalikul tasandil koostöökontaktide loomisele EL infovahendajate ja uute sihtgruppide (kohalikud arvamusiidrid, pensionärid, maakondade raamatukogude töötajad, valdade ametnikud ja kolmanda sektori esindajad) vahel ning levitada seeläbi informatsiooni ja teadmisi võimalikult suure arvu kodanikeni.

- Maakondlikke teabekorraldajaid toetava täiendava võrgustikuna arendatakse 2001.aastal välja pidevalt uuenevat EL informatsiooni pakkuv võrgustik, mille tugipunktid on maakondade keskraamatukogudes ja/või raamatukogudes. Arvestades seda, et maakonna infopunkti töötajate roll on olla proaktiivne ning viia kohtadel läbi teavitusüritusi, mis ulatuvad seminaridest huviürituste ja raadisaadete ning ajaleheartikliteni, siis on 15 maakondliku raamatukogu baasil funktsioneeriv infolevi võrgustik tänuväärne täiendus maarahva varustamiseks eelkõige paber kandjal EL infoga. Eeldusena tööks selle sihtgrupiga varustati maakondlikud raamatukogud 2000.aastal mobiilsete, valgustatud info- ja näitusestendidega. 2001.aastal on eesmärk täiendada neid stende arvutitega ning tagada infostendide regulaarne varustatus Eesti eurointegratsiooni ning Euroopa Liitu puudutavate teabematerjalidega. Raamatukoguhoidjate kui kohalike usaldusväärsete arvamusiidrite Euroopa Liidu alaste teadmiste täiendamiseks ning argumenteerimisvõime arendamiseks korraldab ELIS koostöös maakondlike

teabekorraldajatega 2001.aastal kolmest moodulist koosneva koolitustsükli ning abistab sihtgrupile mõeldud jätkukoolituse läbiviimisel. Maakondlike teabekorraldajate ja raamatukogutöötajate vahelisel koostööl laiem eesmärk on korraldada maakondlike raamatukogude infostendide juures regulaarseid infopäevi uute trükiste tutvustamiseks ja uute eurointegratsiooni alaste temade käsitlemiseks, suurendes selle kaudu laiema avalikkuse seas teemakohast huvi.

- 2001.aastal jätkub maavalitsuse ametnike tasandil täiendava maasekretäridest koosneva infolevi võrgustiku arendamine, mida koordineerib ELIS. Eesmärk on kaasata regionaalse administratsiooni tippjuhte EL-alasesse teavitustegevusse, pakkudes neile regulaarset EL infot ning täiendkoolitust. Ühelt poolt tugevneb seeläbi maavalitsuste juhtkondade toetus maakondlike infopunktide tegevusele. Teisalt võimaldab suurem informeeritus Euroopa Liidust ja Eesti Euroopa Liiduga liitumise võimalikest mõjudest kaasata juhtivaid ametnikke märksa jõulisemalt avalikku diskussiooni kohtadel.

Lisaks informatsiooni edastamises aktiivselt tegutsevatele võrgustikele kaasatakse 2001.aastal uusi tugiorganisatsioone, kellel on otsene mõju ning tihe kontakt konkreetsete sotsiaalsete gruppidega. Prioriteetseks on:

- talunike katusorganisatsioonid ja nende kaudu maakondade liidud
  - pensionäride katusorganisatsioonid ja nende kaudu maakondlikud ühendused
  - liikumine Kodukant ja selle kohalike seltside liikmed
  - Eesti Väitlusseltsi väitlusõpetajad ja nende kaudu väitlusseltsi tegevuses osalevad õpilased ja üliõpilased
- Regulaarsete teabe vahendajatena käivitub koostöö EL-teavituse alal **talunike ja pensionäride katusorganisatsioonidega** - Eesti Talunike Keskliidu ja Eesti Pensionäride Liiduga. Mõlemal on olemas regionaalsed ühendused ja täiend- või huvikoolituse süsteem Liidrite Kooli ja Kolmanda Nooruse Ülikooli näol. Eesmärk on viia EL-teave maksimaalselt aktiivses vormis võimalikult paljude seni suhteliselt skeptiliselt meelestatud, vähe infot omavate ja/või info hankimisel passiivsete talunike, maaelanike ja pensionärideni, hajutada liitumisega seotud põhjendamatu kartusi ja ootusi ning algatada diskussiooni ELiga liitumise teemadel. ELIS korraldab katusorganisatsioonide juhtidele, maakondlike ühenduste ja edasikoolitajate esindajatele kahest moodulist koosneva koolituse EL ja Eesti eurointegratsiooni põhiküsimustest, teabe saamise võimalustest ning eurointegratsiooni alase tegevuse valdkonnamõjudest. Võimaluse korral on koolitustsükli viimaseks mooduliks õppesõit tutvumaks ELi liikmesriigi praktiliste kogemustega. Katusorganisatsioonide koordineerimisel viivad maakondlikud ühendused omakorda koostöös ELISi maakondlike teabekorraldajatega läbi teabepäevi ja huviüritusi oma liikmetele. Teadvustamiseks osutatavaid EL-info teenuseid antakse koostöös tugiorganisatsioonidega välja täiendavaid infotarvikuid sihtgrupi tarbimisharjumusi arvestavas vormis (näiteks info-kalender, e-kaart jne).
  - Eesmärki, liikuda kodanikele lähemale ja edastada olulist teavet lihtsas vormis üksikisiku tasandil, aitab saavutada **koostöö liikumisega Kodukant**, kellega 2001. aastal käivitatakse regulaarne koostöö nii ELISi kui ka maakondlike teabekorraldajate tasandil. Kokkuvõtte kohalikest üritustest tehakse juunis 2001.a

Rapla maakonnas toimuval Maapäeval. Maapäeva vorm võimaldab esinduslikuma EL-seminari korraldamist välislektorite osavõtul ning infotrukiste levitamist arvuka grupi huviliste seas.

- Koostöö **väitlusõpetajatega** aitab tõsta noorte väitlejate koolitamise ja juhendamise seotud õpetajate teadmisi ELis, Eesti eurointegratsioonist, liikmesriikide kogemustest, EL-info allikatest ja teabe saamise võimalustest. Juhendavate õpetajate koolitamise eesmärk on suunata avalikkuse ees esinevaid õpilasi-üliõpilasi kasutama üksnes tõest, faktidel põhinevat, ajakohast teavet ja tõsta seeläbi arutelu kvaliteeti. Koolitusel omandatud teadmisi ja tõesel informatsioonil rajanevaid hinnanguid annavad väitlusõpetajad edasi teistele pedagoogidele ja õpilastele igapäevases kutsetöös. ELISi poolt koordineeritav tegevus on selles valdkonnas jätkuks 1998. aastal alustatule ning viib tegevuse 2001. aastal kvalitatiivselt veelgi kõrgemale tasemele. Koostööd varasemate aktiivsete tugiorganisatsioonidega nagu Avatud Hariduse Liit ning Tallinna Pedagoogikaülikooli riigiteenistujate EL alane koolitusprojekt on seejuures vajalik jätkata nii koolitajate koolitamisel kui ka lektorite leidmisel.

ELISi koordineeriv roll on 2001. aastal oluline nii väljaarendatud infokeskuste ja –punktide süsteemi tööhoidmiseks ja professionaalseks edasiarendamiseks kui ka ratsionaalse tegevuse käigus uute sihtgruppideni jõudmiseks. 2001. aastal jätkab ELIS seega oma põhifunktsioonide täitmist, varustades teabekorraldajaid, infovõrgustikke, tugiorganisatsioone ja huvigruppe teabematerjalide, trükiste ning regulaarse elektronifoga. 2001. aastal lisanduvad mitmed uued trükiste formaadid nagu postkaardivoldik, mille puhul on teemakohane illustratsioon ühendatud lühiküsümuse ja vastusega huvi suurendavas vormis. Samuti lektori manuaalist ja lüümikutest koosnevad loengumapid ning Euroopa Liiduga ühinemise mõjusid käsitlevad raamatud Soome kogemustest ja Eesti arengutest. 2001. aastal täieneb ELISi kodulehekülge interaktiivsuse osas ning sellele lisandub ingliskeelne osa. Kodulehekülje toimimine andmebaasina senise staatilise infokandja asemel tagab kiirude edastamise operatiivsuse ning tõhusama otsingumootori. Kuna elektrooniline info on paberandjal edastava teabe kõrval omandamas järjest suuremat tähtsust, siis pöörab ELIS 2001. aastal sellele valdkonnale kasvavat tähelepanu.

Ka 2001. aastal nõustavad ELISi töötajad EL-teavitussürituste ja -koolituste läbiviijaid lektorite leidmisel, aitavad kaasa kontaktide loomisele tugiorganisatsioonide ja teavitussürituste vahel. ELISi töötajad esinevad EL-teavitustööd käsitlevatel teemadel ettekannetega koolitus- ja teavitussüritustel. Koordineeriva struktuurina kogub ELIS jätkuvalt iganädalaselt teavet EL-teavituse alal toimuvate sürituste kohta, koostab ja saadab välja eelinfo teavitussüritustele ja tugiorganisatsioonidele ning 2001. aastal lisanduvatele uutele koostööpartneritele. Samuti jätkab ELIS tööpäeviti infovõrgustikele EL-alase uudisinfo väljasaatmist Eesti ja maailma uudisteagentuuridelt ning valitud väljaannetelt.

Jätksuutlike meediaprojektide üle-eestiline läbiviimine

Kui 2000. aastal pandi alus regulaarsele ja kavakindlale koostööle erinevate meediakanalite ning väljaannetega selleks, et Eesti avalikkust eurointegratsioonist pidevalt teavitada, siis 2001. aastal jätkatakse seda suunda, lisades suuremat tähelepanu valdkondlikule ja kohalikule meediale. Eesmärk on toimiva

koostöövõrgustiku loomine maakondade meediaväljaannetega ning konstruktiivsete suhete hoidmine üleriigilise kvaliteetajakirjandusega. Samuti lisandub siia koostöö juhtivate ajakirjanikega tabloid-väljaannetest, mille lugejaskond on lai, haarab väga erinevaid auditooriume ning on üldjuhul Euroopa Liidu teemadest seni vähe huvitatud või sellesse valdkonda tõrjuvalt suhtuv.

- 2000.a aasta kogemused edukast koostööst kvaliteetajakirjandusega võimaldavad 2001. aastal pühendada enam tähelepanu neile väljaannetele, kus domineerib lahmiv-kriitiline hoiak Euroopa Liidu suhtes. Eesmärk on vahendada ka tabloid-väljaannetesse tasakaalustatud informatsiooni Euroopa Liidust ning tagada adekvaatne reaktsioon teemade väärkäsitlustele. Selles raamistikus on ELISile olulisemad koostööpartnerid väljaanded SL Õhtuleht, KesKus, Eesti Ekspress ning valikuliselt seltskonnaajakirjad.
- Süsteemne koostöö kohaliku meediaga on 2001. aastal suunatud eelkõige sidemete arendamisele maakondlike teabekorraldajate ja kohaliku meedia vahel, kuhu soovitavalt lisanduks ka Euroopa Komisjoni delegatsiooni poolne panus. ELISil kui neljast täiskohaga ametnikust koosneval struktuuril puudub vajalik tööjõuressurss, et pidevalt vahetult suhelda enamiku kohalike raadiote või ajalehtede esindajatega. Seega on 2001. aastal ELISi tegevuse põhirõhk selles valdkonnas koordineerival töö, mille sisuks on mitmed ajakirjanikele suunatud koolitusprojektid, tõstmaks ajakirjanike professionaalset pädevust EL teemade analüüsil ja käsitlusel. Nende projektide kaudseks eesmärgiks on aidata kaasa sidemete loomisele ajakirjanike ja eurointegratsiooni kohalike ekspertide vahel ning abistada väljaandeid kaasautorite leidmisel eurointegratsiooniga seotud teemadest kirjutamisel.
- Kvaliteetajakirjandusega ning valdkondliku ajakirjandusega (suunatud eelkõige vanuritele, maaelanikele) koostöös antakse 2001. aastal välja valik spetsiaalseid nn euro-erisid kas siis ajalehtede lisalehtedena või ajakirjade erinumbrina. Konkreetsete 2001. aastal prioriteetsete sihtgruppideni jõudmiseks nende lugemisharjumustest lähtuvate ajalehtede ja ajakirjade kasutamisega luuakse nõ. täiendav ülekande-efekt, st jõutakse ka sihtgrupi sõpruskonna ja pereliikmeteni ning seeläbi suurema hulga inimesteni.
- ELISes jätkub pressiesindaja töö, mis on laiem kui infosekretariaadi vastava tegevusega seonduv. Ajakirjanike küsimustele vastamine ning neile jooksvat informatsiooni edastamine haarab väga erinevaid eurointegratsiooniga seonduvaid valdkondi nii üldistavalt kui spetsiifilisemalt.

Eurointegratsiooni puudutava informatsiooni usaldusväarsuse tagamiseks ning kvaliteedi kaasajastamiseks arendab ELIS ka 2001. aastal koostööd uuringute läbiviimisele spetsialiseerunud organisatsioonidega. ELISi roll on seejuures uuringute suunamine eelkõige avalikkust huvitavate küsimuste lahendamisele, uuringutulemuste levitamisele ning eurointegratsiooni perspektiivist positiivsetele ja tõestele tulemustele laiema kõlapinna tagamisele. Samuti jätkub avaliku arvamuse uuringute tellimine selleks, et kindlustada objektiivne analüüs Eesti avalikkuse informeeritusest ja hoiakutest EL ning eurointegratsiooni suhtes. Selguse ja veenvuse saavutamiseks jätkub 2001. aastal ELISi poolt koordineeritav ja otseselt läbiviidav töö teiste riigiasutuste ja ametitega valmistamiseks neid pädevamaks suhtluseks meediaga.

Siinjuures on esmatahtsaks parendada riigiametnike keelekasutust ning aidata neil mõista avalikkuse prioriteete, et asendada klišeed eurointegratsioonist tuleneva konkreetse kasu ja eelise esile toomisega.

2.3.3. Teavitustegevuse rahastus 2001. aastal

ELISi koordineerimisel 2001. aastal korraldatavat teavitustegevust rahastatakse nii riigieelarvelistest vahenditest kui ka välisabi allikatest vastavalt selleks kehtestatud korrale. Riigieelarvelistest vahenditest eraldatakse eurointegratsiooni alaseks teavitustegevuseks riigikantselei eelarve kaudu ELISi poolt koordineerimiseks 4 055 500 EEK, millest hinnanguliselt 1 500 000 suunatakse ELISi korraldatavate koolitus-, meedia- ja trükiste projektide kaasfinantseerimiseks, 1 900 000 mittetulundusühingute ja liikumiste poolt läbiviidavate teavitusprojektide toetamiseks koostöös Avatud Eesti Fondiga, hinnanguliselt 300 000 EEK vajalike uuringute läbiviimiseks ja teavitustegevuse eelarve reservi jääb 2001. aastal 355 500 EEK. Lisaks sellele toetatakse riigieelarvelistest vahenditest ning riigikantselei eelarvest Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskuse ja euroinfo telefoni tegevust 1 400 000 EEK ulatuses riigikantselei ja Rahvusraamatukogu vahel sõlmitud lepingu raames (leping nr 148; 01.07.1998.a).

Lisaks riigieelarvelistele vahenditele korraldab ELIS mitmeid teavitusprojekte koostöös Euroopa Liidu liikmesriikidega, kasutades viimaste ekspertabi ja kaasfinantseerimist sihtotstarbeliselt. 2001. aastal jätkub teavitustegevus Eesti riigikantselei ja Soome Välisministeeriumi vahel 22.04.1999.aastal sõlmitud lepingu raames eesmärgiga arendada edasi eelkõige regionaalset teavitustegevust Eesti maakondades, parandada kesk- ja kohaliku tasandi koostööd EL infovahuses ja valdkondlike teavituskampaaniate koordineeritud korraldamisel ning kvaliteetse EL informatsiooni edastamisel Eesti avalikkusele. Samuti jätkub 2001. aastal Eesti ja Soome maakondlike teabekorraldajate koostööprojektide läbiviimine ning uue elemendina kahe riigi ministeeriumide vahelise koostöö arendamine teavitus- ja EL infotöö edendamiseks. Soome Välisministeeriumi poolse kaasfinantseerimise maht 2001.aastal on hinnanguliselt 1 578 000 EEK, millest rahastatakse ka Soome poole eksperdi Tuomo Haavisto nõustamist teavitustegevuse korraldamisele ELISi koordineerimisel. Täiendavat ekspertabi ja toetust annavad 2001.aastal teavitustegevuse läbiviimisele Eestis veel Rootsi Välisministeerium, Taani Välisministeerium ning Prantsuse ja Ühendkuningriigi Suursaatkonnad Eestis.

2.3.4. Teavitustegevuse koordineerimise põhiküsimused aastatel 2002-2003

Aastatel 2002-2003 on teavitustegevuse peamiseks suunaks tagada infokeskuste ja –punktide ettevalmistatus liitumiseelse rahvaküsitluse läbiviimiseks ning teadvustada avalikkusele valitsusvälise sektori ulatuslikku osalust eurointegratsioonialase teavituse läbiviimises ja seega ka eurointegratsiooni protsessis eneses. ELISi funktsiooniks on seejuures eelkõige arvamuskujundajate sihiteadlikum kaasamine suhtlemisse ajakirjandusega ja avalikkusega, kvaliteetse ja veenva argumentatsiooni loomine suhetes ajakirjandusega ja avalikkusega ning kolmele valdkonnale – koolitus, trükised, meedia – suunatud tegevuse süsteemne ja kavakindel jätkamine.

Kuna aastad 2002-2003 on Euroopa Liidu suunalise teavitustegevuse seisukohast eriti olulised, sest eeldatavasti langeb sellesse perioodi poliitilise otsuse langetamine

liitumiseelse rahvaküsitluse läbiviimise kohta, siis tingib see ka vastava teavituskampaania käivitamise. Kampaania läbiviimiseks vajalikud rahalised vahendid tuleb eelarves kindlasti ette näha arvestusega, et eriti olulisteks kuluartikliteks on seejuures meedia- ja avalike suhete projektide läbiviimine, mis suurendavad aastase üldise teavitustegevuse eelarvet hinnanguliselt 50 %. Eelarve suurendamise täiendavaks artiklikaks on vajalike lepinguliste töötajate arvu suurendamine koordineerimaks kampaania üksikosi.

ELISe eesmärk on jätkusuutlikest projektidest koosnevate teavitustegevuse kavade läbiviimine ka 2002.-2003. aastal aitamaks kaasa eurointegratsiooni alase tegevuse läbipaistvusele ja teemakohasele avalikule arutelule. Lisaks eelarvelistele vahenditele tuleb selleks jätkuvalt taotleda täiendavaid välisabi vahendeid sarnaselt varasematele aastatele. Koostöö Euroopa Komisjoni delegatsiooniga Tallinnas on seejuures kasvavalt oluliseks suunaks.

Riigikantselei Euroopa Liidu Infosekretariaadi koordineerimisel läbiviidav Euroopa Liidu teemalise info- ja teavitustegevuse kava 2001. aastal

Sihtgrupp (kellele?)	Eesmärk (milleks?)	Projekt/tegevus (mis?)	Ajakava (millal?)	Koostööpartner (kes? Kellega?)	Kaasfinantseerimise allikas/eksperitabi
Elektroonilise info projektid					
<ul style="list-style-type: none"> - avalikkus - teavitustvõrgustikud - tugiorganisatsioonid 	<ul style="list-style-type: none"> - Tagada avalikkuse, koostööpartnerite, infopunktide ja – keskuste pideva informeeritus eurointegratsiooniga seonduvatest siseriiklikest arengutest ja vastavast teavitustegevusest; - teadvustada avalikkuse teavitamist ELis kui koordineeritud ja järjepidevat protsessi - väärtustada ja motiveerida kohaliku ulatusega või piiratud sihtgrupile suunatud teavitustegevuse läbiviijaid. 	Uudisinfo edastamine interneti leheküljel + iganädalase ELIS-eelinfo levitamine elektrooniliselt ja paberkanalil.	Regulaarselt 2001. aasta jooksul	<ul style="list-style-type: none"> - ELIS - OÜ AK Süsteemid 	Riigieelarve
<ul style="list-style-type: none"> - avalikkus - teavitustvõrgustikud - õpilased, õpetajad - ametnikud - tugiorganisatsioonid 	<ul style="list-style-type: none"> - Tagada elektroonilise info kättesaadavus ja suunata teemast huvitatud inimesi võrgukeskkonnas teemakohaste õigete <i>linkideni</i>; - informeerida EL teavitustegevusest ja 	Etapiline projekt ELISE Interneti kodulehekülje edasiarenduseks ja täiustamiseks nii graafiliselt kui ka sisuliselt ning inglise keelse versiooni lisamiseks. (otsingumootor, kiirudiste sisestamine, uudiste aadressatide ringi loomine,	Projekti lõpp: detsember 2001	<ul style="list-style-type: none"> - ELIS - OÜ AK Süsteemid 	Riigieelarve ja kaasfinantseerimine Rootsi Balti Aasta raames

	avaliku arvamuse uuringutest mitte-eestikeelset siseriiklikku ja välisauditooriumi inglise keelse modifitseeritud versiooni kaudu elektroonilisest infost.	kodulehekülje andmebaasina toimivaks süsteemiks arendamine).			
- õpilased, õpetajad - Interneti kasutajad	- Euroopa Liidu alaste teadmiste edastamine üldises Euroopa kontekstis; - õpilaste kaudu perede kaasamine teavitatavate sihtgrupina; - infoallikate ja siseriikliku teavitustööstuse teadvustamine Interneti kasutajatele.	EL alaste <i>online</i> -viktoriinide edasiarendus.	Veebruar-mai 2001	- ELIS - OÜ Miksike	Kaasfinantseerimine Rootsi Balti Aasta raames (hinnanguliselt 20.000 EEK)
- Interneti kasutajad - õpilased	- Tõsta Euroopa Liidu alaseid teadmisi ja suurendada teemakohast huvi uudse interaktiivse vormi kasutamise kaudu.	Postkaardivoldiku <i>e</i> -kaart ELISe Interneti koduleheküljel	Projekti lõplik teostus: mai 2001	- ELIS - ELIK - OÜ AK Süsteemid - OÜ Watson&Watson	Kombineeritud finantseerimine riigieelarvest ja Rootsi Balti Aasta vahenditest
- õpilased, õpetajad - kohalikud infovahendajad - ettevõtjad - lektorid	- Tõsta EL alast huvi ja aidata kaasa info levitamise uudsete vormide kasutamisele	Multimeedia CD Euroopa Liidu liikmesriikide ja laienemise teemadel	Lõplik teostus november 2001	- ELIS - Webidisaini firma	Kombineeritud välisabi vahenditest
Teavitustööstuse projektid					
- riigiametnikud (ATT, maakondlikud teavitustöötajad,	- Selgitada riigiametnike avalikkuse huvisid	Kolm 1-päevast seminari ja ümarlauda koostöös Ühendkuningriigi	Jaanuar – mai 2001	- ELIS - Ühendkuningriigi saatkond	Ühendkuningriigi kaasrahastus ja ekspertabi

<p>huvilised) - ajakirjanikud (kesk- ja regionaal tasandil)</p>	<p>euroinfo valdkondade ja esitluslaadi suhtes ning tõhustada infovahetust riigiasutuste ja avalikkuse vahel nii vahetult kui vahendajate (meedia, õpetajad jne) kaudu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - informeerida ühe liikmesriigi (GB) perspektiivist käsitletuna, laienemiseks valmistuva Euroopa Liidu võtmeküsimustest; - suurendada osalejate arutlus- ja argumentatsioonivõimet. 	<p>esindajatega</p>		<p>- Eesti Ajalehtede Liit (EALL)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Kõrgemate ametnike nõukogu avalikkuse teavitamise töögrupp (ATT) - maakondlikud teabekorraldajad 	<ul style="list-style-type: none"> - Tõsta professionaalsete oskusi teemakohaste trükiste ettevalmistamiseks kui tervikprojektide läbiviimiseks; - informeerida Rootsi eesistumise arengutest ning Euroopa Komisjoni delegatsiooni infokampaaria läbiviimisest; - arendada oskusi huvigruppidele ning ministriumide haldusalasse suunatud infokampaaniate läbiviimiseks. 	<p>Kolm 4-tunnist seminari</p>	<p>2001. a. jooksul (veebruar, aprill, oktoober)</p>	<p>ELIS koostöös Rootsi ja Prantsuse saatkondadega ning Soome Välisministeeriumiga</p>	<p>Kombineeritult riigieelarveliste ja välisabi /ekspert ja-või kaasfinantseerimine/ (Rootsi, Soome, Prantsuse) vahenditest</p>

- ATT	- Tõhustada horisontaalset koordineerimis- ja infovoogude juhtimisoskust ning tõsta professionaalset suutlikust avalikkusega suhtlemise ja EL teavituse valdkonnas iga ministeeriumi haldusalas.	Partnerlusprogramm Soome ministeeriumide valdkonna kolleegidega	2001. a. jooksul	- ELIS - Soome VM	Eelarvelistest vahenditest ja Eesti Riigikantselei ning Soome VM vahel 22.04.1999. allkirjastatud koostöölepingu raames
- ajakirjanikud	- Parandada ELi ja eurointegratsiooni käsitlevate lugude kvaliteeti, suurendada teema käsitlemist mahuliselt.	Kahe-ja mitmepoolsed <i>briifingud</i> ELISi esindajatega	2001. a. jooksul regulaarselt 1 kord kuus	ELIS	Riigieelarvelistest vahenditest ja Eesti Riigikantselei ning Soome VM vahel 22.04. 1999.a. allkirjastatud koostöölepingu raames
- regionaaltasandi ametnikud (maasekretärid 15)	- Kaasata maakonna administratsiooni tippjuhid EL teavitustegevuse protsessi; - suurendada ametnike teadmisi eurointegratsiooni protsessi korraldusest Eestis, EL informatsiooni allikatest ja ELiga liitumisega kaasnevatest mõjudest nende tegevusvaldkonnale.	Kolmas kolmest koolitusmoodulist (kaks moodulit viidi läbi 2000. aastal) - jätkukoolitus - iganädalane elektrooniline eelinfo	Jaanuar 2001 september-oktoober 2001	- ELIS - Maasekretäride Ühendus - ELIK	Soome ja võimalusel ka Taani ekspertabi ning kaasfinantseerimine
- maakondlikud keskraamatukogude hoidjad (15) - avalikkus	- Kaasata maakondade keskraamatukogud EL teavituse võrgustikku aktiivsete	- Maakondlike teabekorraldajate poolt perioodiliselt läbiviidavad infotunnid/-	Kord kvartalis	- ELIS - maakondade keskraamatukogud - Raamatukoguhoidjate	Ekspert- ja välisabi Soome välisministeeriumilt ning Rootsi saatkonnalt Tallinnas

<p>(raamatukogude lugejad)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vahendajatena; luua eeldused regulaarseks koostööks maakondlike teabekorraldajate ja raamatukogude vahel; - anda kohalikele arvamusiidritele igakülgeid teadmisi eurointegratsioonist ja EL teavituse korraldusest Eestis ning mujal Euroopas. 	<ul style="list-style-type: none"> - päevad uute teabematerjalide tutvustamiseks; - Kahest moodulist koosnev koolitus koos õppereisiga (Soome) {1.moodul baasmoodul; 2.moodul – Ülevaade EL seadusandlusest ja õigussüsteemist, dokumentide tutvustus seadusloome protsesside järgi; EL institutsioonide ja agentuuride väljaanded, statistiline informatsioon; infootsing internetis}. 	<p>aprill –mai 2001 september 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ühing maakondlikud teabekorraldajad - ELIK 	
<ul style="list-style-type: none"> - pensionärid (Eesti Pensionäride Liidu {EPL}juhatus, maakondlike ühenduste esindajad, Kolmanda Nooruse Ülikooli kuulajad) 	<ul style="list-style-type: none"> - Äratada pensionärides huvi EL temaatika vastu; - viia teave ELi olemusest ja liitumise eesmärkidest võimalikult paljude pensionärideni; - hajutada ELiga liitumisega seoses tekkinud põhjendamata hirne ja lootusi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kahest moodulist koosnev koolitus (1. baasmoodul 2. moodul liikmesriikide kogemustest: Soome, Rootsi, Taani, Saksamaa näitel); - maakondlike teabekorraldajate ja EPL maakondlike ühenduste poolt läbi viidavad vestlusringid, infopäevad, loengud; - infotarvikute mapp koolitusel osalejatele. 	<p>September-november 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Eesti Pensionäride Liit - Maakondlikud teabekorraldajad 	<p>Vajalik välisabi (ekspertabi ja kaasfinantseerimise vormis)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - talunikud (Eestimaa Talupidajate 	<ul style="list-style-type: none"> - Hajutada ELiga integreerumisse 	<ul style="list-style-type: none"> - Integreerida ETKLi olemasoleva 	<p>Jaanuar-märts 2001</p>	<p>Tihedalt koordineerituna Põllumajandusministeeriumi</p>	<p>Ekspert- ja täiendav kaasfinantseerimisabi</p>

<p>Keskliidu {ETKL} liikmes-organisatsioonide juhid, maakondlike talupidajate organisatsioonide liikmed, Liidrite Kooli õppurid)</p> <ul style="list-style-type: none"> - maaelanikkond 	<p>skeptiliselt suhtuvate talupidajate põhjendamata hirme ja lootusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - valmistada talupidajaid ette eelstruktuurivahendite (SAPARD) kasutamiseks ja seeläbi nõudmisteks, mida ELiga liitumine neile esitab. 	<p>koolitusüsteemi EL moodulisse EL-teavituse ja liitumisläbirääkimiste teema;</p> <ul style="list-style-type: none"> - maakondlike teabekorraldajate ja kohalike taluseltside koostöös läbiviidav koolitus; - talunike koolitusel osalejatele infomaterjalide mapp. 	<p>september-detsember 2001</p>	<p>riumiga jälgides ministeeriumi 2001.a. teavitustegevuse kava SAPARDI toetuse saajate koolitamiseks ja teavitamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> - Põllumajandusministeerium - maakondlikud teabekorraldajad - ELIS - Välisministeerium - ETKL 	<p>välisvahenditest (Soome Välisministeeriumiga koostööprojekti raames)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - poliitikud 	<ul style="list-style-type: none"> - Teavitada Riigikogu liikmeid (komisjonide kaudu) struktuurifondide kasutamisest ning riikliku arengukava ja riigieelarveliste küsimuste ühtsest kontekstist ja EL-teavituse korraldusest. 	<p>Teabetunnid Riigikogu viies komisjonis</p>	<p>Jaanuar-mai 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Euroopa Liiduga peetavate läbirääkimiste delegatsiooni regionaalpoliitika ja struktuurivahendite töögrupp - ELIS 	<p>Riigieelarvelistest vahenditest</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ettevõtjad 	<ul style="list-style-type: none"> - Teavitada väikeettevõtjaid EL teavituse korraldusest, läbirääkimistest, eurointegratsiooni üldküsimustest. 	<ul style="list-style-type: none"> - Seminar EVEA liikmetele EK projekti raames valmiva trükise esitlemiseks; - EL teavituse, läbirääkimiste, eurointegratsiooni üldküsimuste koolitusmoodul EVEA EL-koolituse raames. 	<p>Aprill 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - EVEA - ELIS 	<p>Riigieelarvelistest vahenditest ja Euroopa Komisjoni <i>Multy-Country</i> SME-projekti toetusel</p>
<ul style="list-style-type: none"> - õpetajad (väitlusõpetajad) - õpilased (väitlejad) 	<ul style="list-style-type: none"> - Teavitada EL-info allikatest ja laienemisega 	<p>Koolitus väitlusõpetajatele (liitumise plussid ja miinused, teavituse</p>	<p>Märts - oktoober 2001 (kevadine/sügisene koolivaheaeg)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ELIS - (MTÜ) Eesti Väitlusselts 	<p>Kombineeritud vahenditest (riigieelarvest ning Soome ja Rootsi ekspertabi ja</p>

- üliõpilased (väitlejad)	seonduvatest protsessidest; - tõsta analüüsi ja argumentatsiooni võimet; - täiustada avaliku esinemise kvaliteeti.	korraldus, infoallikad)			võimaliku kaasfinantseerimise toetusel)
- üliõpilased (avalikkus, rahvakoolituse kuulajad)	- Suurendada EL-teemalises rahvakoolituses osalevate lektorite arvu; - arendada ja kaasajastada lektorite teadmisi ja esinemisoskust.	Kahest tsüklis koosnev koolitajate koolitus	Jaanuar-mai 2001 september–detsember2001	- (MTÜ) Avatud Hariduse Liit	Riigieelarvelistest vahenditest (49 440 EEK)
Trükised / publikatsioonidega seotud projektid					
Avalikkus - kohalikud infovahendajad - EL teemade lektorid - poliitikud - ettevõtjad	- Info arusaadavuse ja kvaliteedi tõstmine jõudmaks vahendajate kaudu suurema arvu eesti elanikeni; - rahvakoolituslike lektorite varustamine kaasajastatud koolitusmaterjalidega.	EL teemalised teabelehed (“Eesti ja Euroopa Liit”)	2001. a. jooksul 15 uue teema käsitlust ja/või ümbertöötatud väljaannet tiraažis a 8000 eks.	ELIS	Riigieelarvelistest vahenditest
Avalikkus - pensionärid - põllumehed - ettevõtjad - õpilased	- Info konkretiseerimine ja lihtsustamine ning vastuste andmine olulistele ja enam huvipakkuvatele küsimustele.	Eurointegratsiooni-teemalised infovoldikud	2001. a. jooksul 10 uue teema käsitlemine tiraažis a 8000 eks.	ELIS	Riigieelarvelistest vahenditest
Avalikkus - Pensionärid - maaelanikud - kohalikud infovahendajad	- Teemakohaste illustatsioonidega küsimus-vastus vormis esitatud informatsiooni kaudu huvi ja teadmiste	Eurointegratsiooni-teemalised postkaardivoldikud	1. 2001 jaanuar 2 postkaardivoldikut: - põllumajandus ja maaelu - sotsiaalteematika	- ELIS - ELIK - OÜ Watson & Watson	Kaasfinantseerimine Rootsi Balti Aasta programmi raames

- noored	tõstmine eurointegratsioonist ja Eesti ELiga liitumisest.		2. 2001 veebruar 2 postkaardivoldikut - haridus ja kultuur - Eesti eurointegratsioon		
Avalikkus - Õpilased, õpetajad - Ajakirjanikud - Poliitikud - Riigiametnikud	- Tõsta teadmiste taset Euroopa integratsiooni protsessist üldiselt ja anda avalikkusele analüütilisi argumente Eesti integratsiooni-protsessis tulenevalt Soome kogemustest.	Raamatu " <i>Suomi 5 vuotta Euroopan Unionissa</i> " tõlkimine ja tirazheerimine 1000 eksemplaris	Ilmumine september-oktoober 2001.	- ELIS - tõlkefirma - trüki firma	Kaasfinantseerimine Eesti Riigikantselei ja Soome VM 22.04.1999.a. allkirjastatud lepingu raames
Avalikkus - rahvahariduslikud lektorid - maakondlikud teabekorraldajad - maakondade keskraamatukogu	- Anda praktilisi teadmisi välisabi vahendite kasutamisest ja vastavatele projektidele rakendatavatest nõudmistest; - varustada infovahendajad avalike loengute pidamiseks vajalike teabevahenditega; - suurendada konkreetsetes sihtgruppides teadmisi eurointegratsioonist ja selle mõjust Eestile.	Loengumapp "PHARE-IPSA-SAPARD" (50 komplekti lektori manuaalist ja vastavatest lüümikutest koosnevat mappi)	Jaanuar 2001	ELIS	Riigieelarvelistest ning Soome välisabi vahenditest (Riigikantselei ja Soome VM vahel 22.04.1999 sõlmitud koostöölepingu raames)
Avalikkus - rahvahariduslikud lektorid - riigiametnikud - maakondlikud teabekorraldajad - maakondlikud	- Varustada infovahendajad avalike loengute pidamiseks vajalike teabevahenditega; - suurendada konkreetsetes	Loengumapp "Euroopa Liidu poolt ja vastu" (80 komplekti lektori käsiraamatust ja lüümikute komplektist koosnevat mappi)	Märts 2001	ELIS	Riigieelarvelistest ja Rootsi Balti Aasta vahenditest

<p>keskraamatukogud</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2001.a. prioriteetsete sihtgruppide katusorganisatsioonid 	<p>sihtgruppides teadmisi eurointegratsioonist ja selle mõjust Eestile;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vähendada alusetuid hirme, mis seonduvad avalikus arvamuses Eesti eurointegratsiooni protsessidega. 				
<p>Avalikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> - kohalikud infovahendajad - tugiorganisatsioonid - õpilased, õpetajad - pensionärid, - maaelanikud - poliitikud 	<ul style="list-style-type: none"> - Hajutada alusetuid hirme ning väärarusaamu, mis seonduvad eurointegratsiooni protsessiga; - selgitada lihtsas ja lakoonilises sõnastuses Euroopa Liidu ja tema arenguga seotud küsimusi. 	<p>Infovoldik “Müütidest seoses Euroopa Liiduga”</p>	<p>Ilmumine kevad 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - EK delegatsiooni EL Infokeskus - RR ELIK - ELIS 	<p>EK delegatsiooni EL Infokeskus</p>
<p>Avalikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohalikud infovahendajad - Kohalikud omavalitsused ja regionaaltasandi ametnikud - Poliitikud 	<ul style="list-style-type: none"> - Edastada Eesti regionaalse ja kohaliku tasandi ametnikele infot ELiga liitumise praegustest ja tuleviku mõjudest ühe liikmesriigi (Taani) kogemuse ja Eesti vastavate näidete kontekstis. 	<p>Publikatsioon Euroopa Liidu mõjudest Eesti regionaalsele tasandile.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ilmumine mais 2001, - juulis 2001.a. tsüklil regionaalseid seminare trükise tutvustamiseks ja kasutajasõbralikkuse suurendamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eesti Linnade Liit - NALAD (Taani Kohalike Omavalitsuse Rahvuslik Assotsiatsioon) 	<p>Taani abi FEU-programmi raames</p>
Uuringud					
<p>Avalikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> - õpetajad/õpilased - poliitikud - riigiametnikud - ajakirjanikud 	<ul style="list-style-type: none"> - Parendada EList edastatava info kvaliteeti; - muuta info konkreetsemaks ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Majandusuuring “Euroopa Liiduga ühinemise mõju eestlaste sissetulekutele”; 	<p>Kevad 2001.a. temaatiline konverents kevad 2001.a. II poolaasta uurinu tulemuste trükis ja selle levitamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sihtasutus Praxis - ELIS 	<p>Avatud Eesti Fondi toetusel</p>

- infotöötajad	veenvamaks.	- temaatiline konverents; - tulemuste avaldamine trükisena.			
- Ühe valla leibkonnad ühes maakonnas	- Info-tarvikute ja teemakohaste trükiste lugejasõbralikumaks muutmine; - tagasiside analüüs infomaterjalide kvaliteedi ja arusaadavuse kohta; - huvi suurendamine teemakohase informatsiooni vastu.	Pilootprojekt "EL infomaterjalide - teabelehed ja infovoldikud - valik-komplekti levitamine ühe valla piires kojukande teel kõikidesse leibkondadesse"	Aprill-mai 2001	- Jõgeva maakonna teabekorraldaja - Jõgeva maakonna keskraamatukogu - Postiteenuse firma - ELIS	Pilootprojektina kombineeritult riigieelarveliste ha välisabi (Soome) vahenditest
- teavitustegevust korraldavad ametnikud - poliitikud - meedia	- Avaliku arvamuse hetkeseisu selgitamine; - tagasiside teavitustegevusele.	Avaliku arvamuse uuring	2 korda aastas	avaliku arvamuse uuringu firma	Riigieelarve
- teavitustegevust korraldavad ametnikud - EL infokesksute ja – punktide töötajad - Poliitikud - meedia	- Aidata kaasa tõhusamale info- ja kommunikatsiooni-poliitika teostamisele; - muuta EL teavitustegevus sihtgruppide eripära, huvi ja ootusi enam arvestavaks.	Hoiakurühmade portree-uuringud sotsiaal-demograafiliste tunnuste, väärtushoiakute, informeerituse, huvi ja infoallikate ning regioonide järgi (kokku 9 portreed, milles tekstiline analüüs-kommentaar täiendatud illustreeriva graafilise ja/või pildilise taustinformatsiooniga)	Lõplik teostus märts 2001	Avaliku arvamuse uuringu firma SAAR POLL	Kaasfinantseerimine välisabi vahenditest
Meediaprojektid					
- avalikkus, kelle huvi eurointegratsiooni vastu sõltub lokaalsetest teguritest	- Eurointegratsiooni ja maakondliku arengu vaheliste seoste selgitamine;	Maakonnalehtede-ja raadiote ELile pühendatud eriprojektid	Jooksvalt 2001.a. jooksul	- ELIS - Maakondlikud teabekorraldajad, - Euroopa Komisjoni	Kombineeritult riigieelarvelistest ja EK delegatsiooni kommunikatsiooni-strateegia

				delegatsioon Tallinnas	vahenditest
- mitte-eestlased	- intervjuude vahendamine eurointegratsioonist.	Venekeelne meedia	Kord kvartalis	ELIS	Riigieelarvelistest vahenditest
Avalikkus, - EList vähem informeeritud inimesed	- Väitluse edendamine ELi teemal; - toimetuse teavitamine asjakohasest ja faktiliselt korrektsest informatsioonist.	Ajaleht KesKus	Kord kuus	ELIS	Riigieelarvelistest vahenditest
Avalikkus - noored - õpetajad - poliitikud - teavitustegevust korraldavad ametnikud	- ELi astumisega seonduvate poliitiliste otsuste tagamaade lahtirääkimine; - kaasaegsele argumentatsioonile rajatud teemakäsitluse arendamine ja levitamine avalikkuse hulgas; - Eesti kui Euroopaliku riigi EL-suunaliste arengute positiivne käsitlus avalikkuse seas.	Telesaate Noored Eurooplased edasiarendus (10 saadet)	September 2001 kuni mai 2002	Eesti Väitlusselts ja välisministeerium koostöös ELIS'iga	Kombineeritult riigieelarvelistest ja välisabi vahenditest
Avalikkus - Vanemapoolne keskealine elanikkond - Teemast vähem huvitatud ja eurointegratsiooni neutraalselt või pigem negatiivselt suhtuvad inimesed	- EL poliitikate võrdlev käsitlus liikmesriigi ja Eesti näidete põhjal.	10-minutiliste TV-ringvaadete tsükkel (kokku 5)	Eetrisse jõudmine 2001.a. oktoober-november	- Välisministeerium - ELIS - meediafirma	Kombineeritult riigieelarvelistest ja välisabi allikatest
Avalikkus	- Võimaldada Euroopa Liitu ja	Väitlussaade ETVs Euroopa Liidu mõjust	Jaanuar-veebruar 2001.a.	- Liikumine EI Euroopa Liidule,	riigieelarve

	<p>eurointegratsiooni protsessi eitavalt suhtuvatele huvigruppidele esitada oma argumente avalikult ja suurele auditooriumile;</p> <ul style="list-style-type: none"> - arendada avalikku arutelu Eesti Euroopa Liitu pürgimise küsimustes. 	põllumajandusele		- Eesti välisministeerium	
<p>Eelkõige 2001.a. prioriteetsed sihtgrupid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pensionärid - maaelanikud - põllumehed 	<ul style="list-style-type: none"> - ELi temaatika põhjalikum tutvustamine trükimeedia kasutamise teel; - ajakirjanduse huvi suurendamine eurotemaatika vastu; - täiendavate infotarvikute väljaandmine levitamiseks infokeskuste- ja infopunktide kaudu. 	<p>Ajalehtede ja ajakirjade EL ja eurointegratsiooni-teemalised erilehed/eriväljaanded:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pere- ja erialaajakirjad, - EPL, Postimees 	<p>2001.a. jooksul</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 ajakirja eriväljaannet (täiendava tiraazhiga 1000 eks levitamiseks infokeskuste ja –punktide kaudu) - 1 ajalehe eriväljaanne (täiendava tiraazhiga 1000 eksemplari levitamiseks teavitussvõrgustiku kaudu) 	ELIS koostöös vastavate väljaannete toimetustega	Rootsi, Taani ja Soome võimaliku ekspertabi ning kaasfinantseerimise toetusel
Avalikkus	<ul style="list-style-type: none"> - ELi hetkearengute põhjalik, regulaarne ja aktuaalne tutvustamine raadiokuulajatele. 	Saatesarja “Päeva süda” eurominutid	<ul style="list-style-type: none"> - jaanuar-juuni 2001.a. üks kord nädalas - jätkutsükkel september-detsember 2001 sõltuvalt saate reitingust 	<ul style="list-style-type: none"> - ELIS - Vikerraadio 	Riigieelarve
<p>Avalikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> - keskealine ja vanemapoolne teemast otseselt vähem huvitatud kuulajaskond 	<ul style="list-style-type: none"> - ELi temaatika tutvustus laiemast Euroopa kontekstist lähtuvalt kasutades liikmesriikide poliitilis-kultuurilise tausta näiteid ja kogemuste konteksti; 	30-minutilistest saadetest koosnev saatesari “Siin Euroopa”	<p>2001. a. jooksul regulaarselt kord nädalas kahes tsüklis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jaanuar-juuni 2) september-detsember 	<ul style="list-style-type: none"> - ELIS, - Vikerraadio 	Kombineeritult riigieelarvelistest ja välisabi vahenditest

	- avaliku diskussiooni arendamisele kaasaaitamine avalike raadioõhtute vormi kaudu.				
Avalikkus - EList vähe huvitunud inimesed	- ELi teema tutvustamine sihtgruppidele, kes ei huvitu eurointegratsiooni käsitlevatest lugudest meedias või avalikel üritustel; - huvi suurendamine eurointegratsiooni puudutavate teemade vastu.	ELi teema tele-mälumängus "Kuldvillak"	Jaanuar-märts 2001.a.	- ELIS - OÜ Sandstorm	Kaasfinantseerimine Rootsi Balti Aasta projekti vahenditest
- pensionärid	- Hajutada liitumisega seoses tekkivaid põhjendamata hirme; - selgitada ELiga liitumise mõju Eesti sotsiaalpoliitikale, sissetulekutele.	Ajalehe Videvik EL-eri	September-november 2001.a.	- ELIS - ajaleht Videvik - EPL	Ekspertabi ja kaasfinantseerimise vajadus välisabist (Taani, Soome)
Üritused					
- maakondlikud teabekorraldajad - rahvahariduslikud lektorid - maakondade keskraamatukogude töötajad - teavitustegevust korraldavad ametnikud - tugiorganisatsioonid	- Trükiste kui infokandjate väärtuse suurendamine; - temakohaste teadmiste kaasajastamine ja süvendamine; - erinevate struktuuride rolli teadvustamine eurointegratsiooni protsessis.	Uute trükiste presentatsioonseminarid	Regulaarselt 2001.a. jooksul	- maakondlikud teabekorraldajad - maakondade keskraamatukogud - tugiorganisatsioonid - ELIS	Kombineeritult riigieelarvelistest ja omavahenditest
Avalikkus	- Teadvustada	ELIS trükiste presentatsioon	Oktoobri lõpp 2001	ELIS	Riigieelarvelistest

<ul style="list-style-type: none"> - infokeskuste ja -punktide töötajad - raamatukogude töötajad - õpetajad ja õpilased - riigiametnikud - meedia - tugiorganisatsioonid - välisesindused 	<ul style="list-style-type: none"> eestikeelsete eurointegratsiooni käsitlevaid uusi (2001 aasta jooksul ilmunud) trükiseid; - suurendada üldist haritust ja oskust analüüsida eurointegratsiooniga seonduvaid protsesse Eestis; - teadvustada erinevate struktuuride rolli Eesti eurointegratsiooni protsessi korraldamisel. 				<p>vahenditest</p>
<ul style="list-style-type: none"> - avalikkus - maaelanikud (külaseltside liikmed) 	<ul style="list-style-type: none"> - Hajutada liitumisega seoses tekkinud põhjendamata hirve ja lootusi; - anda vabas õhkkonnas, vahetu, isikliku kontakti kaudu maaelanikele teavet ELi olemusest, eesmärkidest ja liitumise võimalikest mõjudest Eestile ja igale kodanikule. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maakondlike teabekorraldajate ja/või <i>Team Europe – Eesti</i> liikmete poolt läbiviidavad vestlusõhtud kohalikes liikumise Kodukant (Külaliikumine) liikmesorganisatsioonides üldnimetuse all “EL ‘Kohvijutud’ ” - Maapäev Raplas - Liikumise Kodukant iga-aastaselt suurskoonemisel (infomaterjalid, küsimustele vastamine) 	<p>Jaanuar-mai 2001 vastavalt vajadusele</p> <p>juuni 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ELIS - maakondade teabekorraldajad - Liikumine Kodukant 	<p>Kombineeritud välisabi allikatest</p>
<p>Avalikkus -omavalitsusametnikud -kohaliku tasandi poliitikud</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Teavitada omavalitsuste ametnikke ja volikogude liikmeid ELiga liitumise 	<ul style="list-style-type: none"> - EL seminar <i>non-stop</i> loengute vormis kogu linnade ja valdade päeva 	<p>Mai 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Linnade Liit - Valdade Liit - OÜ Globex 	<p>Riigieelarve kombineeritud erasektori rahastusega</p>

	<p>mõjudest erinevatele valdkondadele (majandus, põllumajandus, turism, haridus jmt);</p> <ul style="list-style-type: none"> - teavitada kohaliku tasandi ametnikkonda ja poliitikuid EL teavituskeskuste ja -punktide võrgustikust. 	<p>jooksul Rahvusraamatukogus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - infomaterjalide levitamine linnade ja valdade päeval. 		<ul style="list-style-type: none"> - AHL - Väitlusselts 	
<p>Avalikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tallinnas - Tartus - Narvas 	<ul style="list-style-type: none"> - Avalikkuse laiema huvi äratamine Euroopa Liidu ja Eesti eurointegratsiooni kui tulevikku suunatud perspektiivse arengu vastu. 	<p>Euroopa Päevad kolmes linnas</p>	<p>Mai 2001</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tartu, Tallinna ja Narva linnavalitsused; - Sihtasutus <i>Archimedes</i> - Euroopa Noored Eesti büroo - ELIS - EK delegatsioon - Maakondlikud EL infopunktid - Reklaami ja PR agentuur 	<p>Kombineeritud vahenditest</p>
Muu (töökoosolekud, loenguline tegevus, päringutele vastamine)					
<p>ATT</p> <ul style="list-style-type: none"> - ametid - allasutused 	<ul style="list-style-type: none"> - Tagada teavitustegevuse hea koordineeritus ning osapoolte regulaarne informeeritus. 	<p>ATT ja ELIS töökoosolekud</p>	<p>Vastavalt vajadusele kuid mitte vähem kui 4 korda 2001.a. jooksul</p>	<p>ELIS ja ministriumid ning ATT-sse kaasatud organisatsioonid</p>	<p>Riigieelarvelistest vahenditest</p>
<p>Maakondlike teabekorraldajate töögrupp</p> <ul style="list-style-type: none"> - maavalitsused - kohalikud arvamuskujundajad - kohalik elanikkond 	<ul style="list-style-type: none"> - Tagada teavitustegevuse koordineeritus ning sihipärasus vastavalt kinnitatud prioriteetidele ja finantseerimisvõimalustele. 	<p>ELIS ja maakondlike teabekorraldajate töökoosolekud</p>	<p>Vastavalt vajadusele kuid mitte vähem kui 3 korda aastas</p>	<p>ELIS ja maavalitsused</p>	<p>Riigieelarvelistest vahenditest</p>
<p>Avalikkus</p> <ul style="list-style-type: none"> - tugiorganisatsioonide liikmeskond 	<ul style="list-style-type: none"> - Teavitada EL-infoteenuse korraldusest Eestis; 	<p>Loengud EL-teavituse korraldusest</p>	<p>Vastavalt vajadusele</p>	<p>ELIS</p>	<p>Riigieelarvest</p>

- infovõrgustikud	- teadvustada ELISi osa EL teavitustegevuses				
- tugiorganisatsioonide liikmeskond - infovõrgustikud - koolitus-organisatsioonid	- toetada algatusi EL teavitustegevuse alal; - tagada EL teavitustegevuse kvaliteetne sisu.	Teavitusprojektide läbiviimise sisuline nõustamine (lektorite leidmiseks, kontaktide loomiseks, infomaterjalide edastamiseks).	Regulaarne 2001.a. jooksul	ELIS	Riigieelarvest
Tugiorganisatsioonide poolt läbiviidavad projektid (ELIS-AEF programm)					
Avalikkus - liikumiste, erakondade, MTÜde liikmed - õpilased - üliõpilased - õpetajad - poliitikud - ettevõtjad - talunikud - maaelanikud - mitte-eesti elanikkond	- Kaasata valitsusväline sektor, sotsiaalpartnerid, huvigrupid tugevamini avalikku diskussiooni ELiga liitumise üle; - parandada ELiga liitumise üle peetava avaliku diskussiooni kvaliteeti (tuginemine faktidele ja tõestele argumentidele).	MTÜde poolt esitatud ja läbiviidavad projektid (koolitus, huviüritused, teavitusprojektid, trükised)	Jaanuar-detsember 2001	- Avatud Eesti Fond (AEF) - ELIS - EIB - Kodanikeühendused	Kombineeritud vahenditest Riigikantselei ja AEF vahelise koostöömemorandumi raames: - riigieelarve - AEFi vahendid - kodanikeühenduste omafinantseerimine
Maakondlike EL teabekorraldajate otsesel koordineerimisel läbiviidavad projektid					
- 15 maakonna kohalik elanikkond	- Tõsta maakonna tasandil konkreetsete sihtgruppide ja laia avalikkuse teadmisi ning huvi eurointegratsioonist aidata kaasa üle-Eestiliste teavitusprojektide läbiviimisele kohalikul tasandil.	Teavitusprojektid, mille vormiks on: - seminarid ja teabepäevad; - kohalikud meediaprojektid; - kohalikud huviüritused; - infotarvikud.	Regulaarselt 2001.a. jooksul vastavalt maakondlikule teavitustegevuse kavale	- koordineeritult ELISiga	Kombineeritult riigieelarvelistest ja välisabi vahenditest ELISi poolt koordineeritult ja maavanema otsesel järelevalvel

II OSA

MAJANDUSLIKUD KRITEERIUMID

1. MAJANDUSPOLIITIKA

1.1. Majandusarengud

Möödunud aastatel üle elatud kriisid on Eesti majandust tugevdanud. Selge suund Euroopa Liiduga liitumisele ja sellega kaasnevad sammud, valitsuse konservatiivne eelarvepoliitika ning otsustav reformide jätkamine avalikus sektoris toetavad edasist majanduse konkurentsivõime paranemist. Tugev pangandussüsteem ja usaldusväärne rahapoliitiline raamistik toetavad majanduse arenguvõimalusi. Sellest tulenevalt võib keskpikas perspektiivis eeldada majanduskasvu püsimist 5–6% tasemel.

Eesti väike ja avatud majandus on vastuvõtlik muutustele väliskeskkonnas ning seetõttu eksisteerivad endiselt mitmed majandusarengut mõjutavad välised riskitegurid. Kaalukamatena neist võib välja tuua selgusetuse USA majanduse “pehme maandumise” osas, võimaliku kütuse ja toorainehindade jätkuva tõusu maailmaturul, valuutakursside ebasoodsad arengud, Euroopa Liidu sisereformide takerdumise jne. Nende riskitegurite realiseerumisel võib maailma (sh Euroopa Liidu) majanduskasv ja kaubavahetuse kasv aeglustuda. Seetõttu prognoosib Rahandusministeerium 2001. aastal majanduskasvu aeglustumist 5,5%ni. Eesti majanduse tulevikuväljavaated püsivad siiski soodsad ning järgmisel neljal aastal on võimalik jätkusuutliku majanduskasvu saavutamine tasemel 5,5–6% aastas.

Majanduskasvu prognoosid baseeruvad järgmistel eeldustel:

- Majanduskasvu peamiseks allikaks on ekspordi kasv, mida toetab Eesti püsiv konkurentsivõime välisurgudel. Jätkub kaubandussidemete süvenemine Lääne-Euroopa riikidega.
- Majanduse elavnemine ja sisemaise nõudluse kasv toob lähiaastatel kaasa jooksevkonto puudujäägi mõõduka suurenemise, mis keskpikal perioodil jääb siiski stabiilsele tasemele. Jooksevkonto puudujäägi stabiilsel tasemel püsimist toetavad ekspordi kiire kasv, konservatiivne eelarvepoliitika ja erasektori säästmise suurenemine. Jooksevkonto defitsiiti finantseeritakse peamiselt võlgnevust mittetekitavate kapitalivoogudega.
- Investeerimisnõudlus püsib jätkuvalt kõrge, sest tootmine ning toodang tuleb vastavusse viia Euroopa Liidu kvaliteedinõuetega. Investeeringuid vajavad ka veel erastamata suured infrastruktuuriettevõtted. Seetõttu jätkub lähiaastatel kiire investeeringute kasv, mida toetavad ettevõtete suurenenud kasumid ja investeeringute tulumaksuvabastus.
- Eesti stabiilne majanduskeskkond on välisinvestoritele jätkuvalt atraktiivne. Eesti puhul ei ole erastamise osakaal otseste välisinvesteeringute sissevoolus eriti kõrge olnud ning seetõttu ei too erastamise lõppemine tõenäoliselt kaasa väliskapitali sissevoolu peatumist.
- Jätkub hinnakonvergens arenenud riikidega, mistõttu inflatsioon püsib kõrgem kui eurotsoonis (ca 3–4%). Lähemas tulevikus mõjutab tarbijahindasid rohkem

suletud sektor. Järgmisel aastal toovad inflatsiooni kiirenemise kaasa käibemaksumäära tõus elanikele müüdavale soojusenergiale ja elektri kallinemine. Samas ei ole eelseisvad hinnatõusud siiski väga järsud ning ei mõjuta oluliselt Eesti ettevõtete konkurentsivõimet.

- Rohkem mõjutab konkurentsivõimet olukord töajourul, sest just suhteliselt odava töajou tõttu on Eesti suur allhanketööde tegija Rootsi ja Soome ettevõtetele. Võttes aga arvesse, et lähiaastatel peaks tootlikkuse reaalkasv ületama reaalpalka kasvu, ei tohiks ettevõtete konkurentsivõime töajoukulude osas oluliselt langeda.
- Majandusliku aktiivsuse kasv ning maksukoormuse alandamine aitavad kaasa tööpuuduse vähenemisele. Lisaks sellele peaks madalapalgalise töajou maksukoormuse alandamine vähendama varjatud majanduse osakaalu ning avaldama positiivset mõju majanduskasvule.
- Jätksuutliku majanduskasvu kindlustamiseks jätkab valitsus konservatiivset eelarve- ja laenupoliitikat. Struktuursete reformide (nt pensionireformi) finantseerimiseks vähendatakse muid valitsuse kulutusi läbi avaliku sektori efektiivsuse tõstmise.
- Rahapoliitiline keskkond jääb 2001. aastal majandusarengule soodsaks. Tugev ja likviidne pangandussektor on võimeline rahuldama reaalsektori finantseerimisvajadusi, mis on omakorda kooskõlas suurenenud sisemaise säästmise ja investeerimisaktiivsusega.

Põhilised makromajanduslikud näitajad aastatel 1999–2004

	1999	2000 ¹⁾	2001 ¹⁾	2002 ¹⁾	2003 ¹⁾	2004 ¹⁾
SKP, mld krooni	75,4	83,6	91,9	100,8	110,7	121,6
SKP reaalkasv, %	-1,1	6,0	5,5	5,7	5,8	6,0
Investeeringute reaalkasv, %	-15,2	11,0	12,0	7,4	7,7	9,0
Eratarbimise reaalkasv, %	-2,3	5,6	5,9	5,3	5,5	5,6
Kaupade ja teenuste ekspordi reaalkasv, %	-1,8	32,6	10,6	8,0	8,0	9,2
Kaupade ja teenuste impordi reaalkasv, %	-5,8	30,9	11,8	7,9	7,9	9,0
Ekspordihindade kasv, %	0,8	5,0	3,4	2,9	2,6	2,5
Impordihindade kasv, %	0,1	4,8	2,8	2,6	2,4	2,2
Jooksevkonto saldo, % SKPst	-5,8	-6,5	-6,9	-6,5	-6,1	-4,8
Tarbijahindade kasv, %	3,3	3,9	4,1	3,4	3,2	3,0
Hõivatud, tuhandetes	614,0	605,8	607,1	610,0	614,9	618,2
Töötuse määr, % (ILO meetodika järgi)	12,3	13,6	13,5	13,4	12,9	12,7
Palga reaalkasv, %	6,9	6,2	5,0	4,7	4,5	4,9
Hõivatute tootlikkuse reaalkasv, %	3,1	7,4	5,3	5,2	5,0	5,4
Kodumaine sääst, % SKPst	18,8	20,4	21,7	22,3	23,2	24,9
Valitsussektori tulud, % SKPst	36,9	37,0	35,9	35,3	34,6	34,5
Valitsussektori kulutused, % SKPst	41,5	38,2	35,9	34,9	33,9	33,8
Eelarve defitsiit/ülejääk, % SKPst ²⁾	-4,6	-1,2	0,0	-0,4	0,0	0,0

Allikas: Statistikaamet, Rahandusministeerium.

1) Rahandusministeeriumi prognoos.

2) Aastatel 2002-2004 on tasakaalu puhul arvestatud pensionireformi kuludega (ca 0,8% SKPst).

1.2. Majanduspoliitika

1.2.1. Eelarvepoliitika

Kui aastad 1998–99 tõid esile mitmeid eelarvepoliitika nõrkusi ja valitsus ei suutnud piisavalt kiiresti reageerida muutustele majanduskeskkonnas, siis järgnevatel aastatel on vabariigi valitsuse eesmärgiks taastada range eelarvepoliitika. 2000. aastaks on valitsussektori eelarve puudujäägiks prognoositud kuni 1,2% SKPst ning järgnevatel aastatel on kavas jõuda tasakaalus eelarveni. Püstitatud eesmärgi saavutamine on küllaltki keerukas ülesanne, sest täiendava koormuse eelarvele toovad kaasa nii eelseisvad struktuursed reformid kui ka ettevalmistused ELga ühinemiseks. Seetõttu on tõhusa ja konservatiivse eelarvepoliitika läbiviimiseks vajalik pikaajaline planeerimine ning eelarvepoliitilise raamistiku uuendamine. Fikseerimaks seatud eesmärgi saavutamiseks vajalikud eelarvepoliitilised põhimõtted ja tegevused, koostas Vabariigi Valitsus käesoleva aasta mais järgmiseks neljaks aastaks eelarvestrateegia. Valitsuse majanduspoliitiliseks lõppeesmärgiks on Eesti ühiskonna ja kodanike heaolu tõus jätkusuutliku majanduskasvu, kõrge tööhõive ja rahvusvahelise majanduskoostöö abil. Eelarvepoliitika kui valitsuse majanduspoliitika koostisosa on suunatud selle eesmärgi saavutamisele. Tulenevalt sellest on Vabariigi Valitsuse eelarvepoliitilisteks eesmärkideks:

- eelarve tasakaal
- maksukoormuse alandamine
- stabiilne maksusüsteem
- konservatiivne laenupoliitika
- riigi raha mõistlik kasutamine
- riigi osatähtsuse vähendamine majanduses

Kindlustamaks eelarvepoliitika teostamise efektiivsust ja läbipaistvust, otsustas Vabariigi Valitsus reformida eelarvepoliitika raamistikku. Selleks on Rahandusministeerium koostanud uue eelarve baasseaduse eelnõu, mis näeb ette mitmeid olulisi muudatusi eelarveprotsessis. Juba 2001. aasta eelarve koostamisel on paljud kavandatavad uued põhimõtted rakendust leidnud. Kulude jaotamisel on lähtutud null-baasilisest tulemuslikkusele suunatud eelarvestamisest, eelarve struktuuri on muudetud lihtsamaks ja läbipaistvamaks. Tulemusjuhtimise printsiipide juurutamiseks on eelarve koostamisel aluseks võetud ministeeriumide tegevus- ja majandusarengukavad ning ministeeriumide valitsemisalas on loodud 5% reserv täiendavate töötasude maksmiseks vastavalt saavutatud tulemustele.

Vabariigi Valitsuse prioriteetideks on:

- Euroopa Liiduga ühinemiseks valmisoleku saavutamine,
- riigi kaitsevõime tõstmine,
- elanike sotsiaalse kaitstuse tagamine ja
- Euroopa Liidu eelstruktuurivahendite kasutamiseks raamistiku loomine.

Tabel 1
Valitsussektori tulud
 (protsendina SKPst)

	2000 ¹⁾	2001 ¹⁾	2002 ¹⁾	2003 ¹⁾	2004 ¹⁾
Konsolideeritud tulud kokku	37,0	35,9	35,3	34,6	34,5
Maksud kokku	32,7	32,1	32,0	31,5	31,5
Otsesed maksud	19,6	18,9	19,0	18,8	18,7
Ettevõtte tulumaks	0,9	0,5	0,5	0,5	0,5
Füüsilise isiku tulumaks	8,2	7,9	7,8	7,8	7,9
Sotsiaalmaks	10,2	10,1	10,3	10,2	10,1
Maamaks	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Käibemaks	9,2	9,2	9,1	9,1	9,1
Aktsiisid	3,6	3,7	3,6	3,3	3,5
Teised maksud	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Mittemaksudlised tulud	4,3	3,8	3,3	3,1	3,0

Allikas: Rahandusministeerium.

1) Rahandusministeeriumi prognoos.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse eelarvestrateegiale on järgmiseks aastaks eesmärgiks võetud valitsussektori eelarve tasakaal ja avaliku sektori kulutuste osakaalu vähendamine SKPs ehk riigi osatähtsuse vähendamine majanduses.

Tabel 2
Valitsussektori kulud
 (protsendina SKPst)

	2000 ¹⁾	2001 ¹⁾	2002 ¹⁾	2003 ¹⁾	2004 ¹⁾
Konsolideeritud kulud kokku	38,6	35,9	35,0	34,1	34,0
Jooksvad kulud	34,9	32,2	31,2	30,2	30,1
Töötasud	6,3	5,8	5,5	5,3	5,3
Kaubad ja teenused	12,0	11,0	10,3	10,1	9,9
Intressimaksud	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
Tulusiirded	16,1	15,0	14,9	14,5	14,5
Kapitalikulud	3,7	4,0	4,0	4,0	4,0
Antud laenud miinus tagasimaksud	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1

Allikas: Rahandusministeerium.

1) Rahandusministeeriumi prognoos.

Aastatel 2001–2004 avaldab valitsussektori kulude kasvuks survet eurointegratsiooniga seotud kulutuste suurenemine. Euroopa Liiduga liitumiseks on olulised kulutused, mida tehakse järgnevate eesmärkide saavutamiseks:

- haldussuutlikkuse tugevdamine,
- keskkonna- ja infrastruktuuriga seotud investeeringute suurendamine,
- põllumajandussektori ettevalmistamine ELga liitumiseks,
- eelstruktuurifondide haldamine ja kaasfinantseerimisnõuete täitmine.

Arvestades eurointegratsiooni ja struktuursete reformide (pensionireformi) läbiviimisega kaasnevat suurenevat koormust eelarvele, on valitsussektori kulutuste osakaalu vähendamise eelduseks SKPs seniste prioriteetide ümberhindamine ja riigi raha mõistlik kasutamine.

Peamiseks kokkuhoiupoliitika väljundiks on majandamiskulude vähendamine. Ka valitsuse kulutused palkadeks kasvavad aastatel 2001–2004 minimaalselt. Samal ajal on vajalik avaliku sektori efektiivsuse tõstmiseks tagada kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajaskond. Seetõttu on tarvilik avaliku sektori palgasüsteemi ümberkorraldamine ja töötasude tihedam seostamine saavutatud tulemustega.

2001. aasta eelarve kavandatakse tasakaalus. Aastatel 2002–2004 on samuti seatud eesmärgiks valitsussektori eelarve tasakaal, erandina lubatakse defitsiiti vaid pensionireformi finantseerimiseks. Eeldades pensionireformi rakendumist aastal 2002, kujuneb eelarve defitsiidiks nimetatud aastal 0,4% SKPst. Pensionireformi finantseerimiseks nii aastal 2002 kui ka järgmistel aastatel on kavas vähendada muid kulusid. Prognoosis on eeldatud konservatiivse laenupoliitika jätkumist, mille üheks eeltingimuseks on kulude kokkuhoid, sest varasemate aastate reservid ja tulu vara müügist ei võimalda pikaajaliselt finantseerida kõrgetel kulutustel põhinevat defitsiidis eelarvet ja see tingiks tulevikus laenamise suurenemise. Suund ELga liitumisele eeldab tõhusat ja konservatiivset eelarvepoliitikat ning probleemide vältimiseks tulevikus on Vabariigi Valitsus seadnud eesmärgiks harmoniseerida eelarvepoliitika ja -raamistik juba liitumiseelsel perioodil.

Tabel 3

Valitsussektori defitsiit/ülejäak valitsustasandite lõikes*(mln krooni)*

	2000 ¹⁾	2001 ¹⁾	2002 ¹⁾	2003 ¹⁾	2004 ¹⁾
Keskvalitsus					
Tulud	17 264,0	18 298,9	19 476	20 851	22 880
Kulud	18 014,2	18 141,8	19 076	19 851	21 880
Defitsiit (-) / Ülejääk (+)	-735,2	-317,9	400	1 000	1 0000
Kohalikud omavalitsused					
Tulud	6 660,0	6 950,0	7 440	7 960	8 550
Kulud	6 910,0	7 150,0	7 640	8 160	8 750
Defitsiit (-) / Ülejääk (+)	-250,0	-200,0	-200	-200	-200
Riiklik Sotsiaalkindlustus					
Tulud	6 575,8	7 121,2	7 940	8 595	9 370
Kulud	6 601,4	6 814,2	7 740	8 595	9 370
Defitsiit (-) / Ülejääk (+)	-25,6	307,0	200	0	0
Riiklik Ravikindlustus					
Tulud	4 137,4	4 441,4	4 900	5 295	5 770
Kulud	4 125,5	4 230,5	4 900	5 295	5 7700
Defitsiit (-) / Ülejääk (+)	11,9	210,9	0	0	0
Ülddefitsiit (-) / ülejääk (+)	-998,9	0,0	400	800	800
*Defitsiit (-)/ülejäak (+), arvestades pensionireformi mõju eelarvele	-998,9	0,0	-400	0	0

*Allikas: Rahandusministeerium.**1) Rahandusministeeriumi prognoos.*

Lähiaastatel jätkatakse senise konservatiivse laenupoliitika elluviimist ning välislaenamine on peamiselt seotud suurte infrastruktuuriobjektide finantseerimisega. Reeglina finantseeritakse laenudega projekte, mille elluviimine tagab laenude tagasimaksmise finantseerimise ning laenamisele eelistatakse laenugarantiide kasutamist erasektori investeringuteks võetavate laenude toetuseks. Samal ajal on madala võlakoormuse säilitamiseks ja üldise fiskaalstabiilsuse toetamiseks oluline saavutada kontroll kohalike omavalitsuste laenamise üle. Kohalikud omavalitsused on eelarve valdkonnas sõltumatud ja nende poolt kaasatud võlainstrumentide struktuur

väga mitmekesine. Keskvalitsuse poolsete kontrollmeetmete puudumine on vähendanud keskvalitsuse fiskaalpoliitika paindlikkust ja võib suurendada koormust valitsussektori eelarvele. Rahandusministeeriumis valminud uus riigieelarve seaduse eelnõu pakub välja meetmed erinevate valitsustasandite ühise laenupoliitika kujundamiseks ja elluviimiseks, mis võimaldaksid konservatiivse laenupoliitika jätkumist ja suurendaksid stabiilsust riigi fiskaal- ja majanduspoliitilises juhtimises.

1.2.2. Raha- ja finantspoliitika

Valuutakomitee jääb endiselt majanduspoliitika nurgakiviks. Selle raames jätkab Eesti Pank 2001.aastal rahapoliitilise operatsioonilise raamistiku täiustamist lühiperspektiivi eesmärgiga vähendada kõrge kohustusliku reservi nõude turgu moonutavat mõju ja pikema perspektiivi eesmärgiga ühtlustada Eesti raamistik eurosüsteemi keskpankade omaga. Reformi raames võimaldatakse kommertspankadel alates 1. jaanuarist 2001 investeerida kuni 25% kohustuslikust reservist kõrgekvaliteetsetesse välismaistesse rahaturuinstrumentidesse. Samal ajal jätkab Eesti Pank krediidi- ja rahaturu arengute tähelepanelikku jälgimist. Vajadusel on Eesti Pank valmis kasutama raha- ja finantspoliitikat krediidikasvu piiramiseks.

Valitsus on heakskiitnud finantsinspeksiooni seaduse eelnõu. Seaduse jõustumine ja ühendatud finantsjärelevalve loomine on kavandatud 2002.aastaks. Kuna tugev pangandussüsteem on oluline osa makromajanduse ja valuutakomitee süsteemi stabiilsusest, seisab Eesti Pank hea selle eest, et ühendatud järelevalveasutuse loomisega ei kaasneks pangajärelevalve suutlikkuse langus. Finantsjärelevalve üldisemaks tugevdamiseks võetakse 2001.aastal vastu väärtpaberituruseadus ning jätkatakse kindlustuse ja väärtpaberituruse järelevalve standardite tugevdamist, mis võib hõlmata juhtimise tugevdamist ja abi Euroopa Liidult.

2. STRUKTURAALSED REFORMID

2.1. Pensionireform

Eesti alustas pensionisüsteemi reformimist 1997. aastal, pärast vastavate kontseptuaalsete aluste heakskiitmist Vabariigi Valitsuse poolt. Ümberkujunduste käigus on kavas reformieelne jooksvatest maksetest rahastamisele (*pay-as-you-go* e *PAYG*) põhinev süsteem asendada uue reformitud kolmesambalise pensionisüsteemiga. Reformi jätkamine on peamiseks prioriteediks 2001. aastal.

Olulisemaks ülesandeks 2001. aastal on pensionireformi teise samba (vabatahtlik kogumispensionisüsteem ilma väljalülitamisõigusega) rakendamine. Teise sambaga seonduv (skeemi ülesehitus, sisse-ja väljamaksete tegemine, lisaks ka kolmanda samba kord) sätestatakse väljatöötamisel olevas *kogumispensionite seaduse* eelnõus. Vastav eelnõu esitatakse Riigikogule 2001. a I kvartalis. Kavade kohaselt hakatakse II sambasse sissemakseid tegema 1. jaanuarist 2002. a.

Esimese samba edasise ümberkujundamise käigus on 2001. aastal kavas ka ette valmistada eelnõu soodustingimustega pensionide süsteemi reformimiseks, mis võimaldaks keskpikas perspektiivis vähendada koormust riiklike pensionide osas. 2002. aastast alustatakse riiklike pensionide indekseerimist kord aastas vastavalt tarbijahindade ja sotsiaalmaksu laekumise kasvule.

2.2. Avaliku halduse reform

Haldusreformi programm

Kui 2000. aasta oli kuulutatud haldusreformi arutelude aastaks, siis 2001. aastal on kavas üha enam asuda sisuliste tegevuste juurde. 2001. aasta esimeses kvartalis on Vabariigi Valitsusel plaanis heaks kiita haldusreformi programm, mis on 1999. a lõpus valminud haldusreformi programmi eelnõu arutelude tulemus. Selle dokumendiga defineeritakse avaliku halduse valdkonnad, mille arendamisele peab Vabariigi Valitsus tarvilikuks pöörata erilist rõhku. Nendeks valdkondadeks on valitsemisinstitutsioonide rollide piiritlemine ja täpsustamine ning valitsemisinstitutsioonide tööjaotuse ja koostöö optimeerimine, kodanikeskne avalik haldus, eelarveprotsessi ja finantsjuhtimise reform ning sisekontrolli tugevdamine, avaliku teenistuse reform ja haldusreform kohalikus omavalitsuses ning regionaalsel tasandil. 2001. aasta alguses, peale Vabariigi Valitsuse heakskiitu, on plaanis esitada haldusreformi programm Riigikogule arvamuse avaldamiseks.

Haldusreformi strateegiline planeerimine

2000. a otsustati Vabariigi Valitsuse otsusega detsentraliseerida haldusreformi ettevalmistamise ja läbiviimise ministriumide tasandile, mis tähendab, et tugevdati ministrite poliitilist vastutust reformi erinevate valdkondade arendamise eest ning viidi probleemide lahendamise ning uute võimaluste ärakasutamise lähemale nende tekkimisele. Strateegilised plaanid haldusreformi viies valdkonnas, mis vastavad programmi peatükkidele, rõhutavad pikaajalise visiooni tähtsust valdkondlike arengute kavandamisel, kuid ka ametkondadevahelise koostöö vajadust probleemide lahendamise otsimisel. Haldusreformi strateegiline planeerimine on katse muuta kogu protsess avatuks ja läbipaistvaks ning võimaldada hinnata ja planeerida lühemaajalist

perspektiivi ja vajaminevaid ressursse. 2001.a jätkub strateegiliste plaanide edasiarendamine.

Haldusreformi suhtekorraldus

2001.a on üheks oluliseks eesmärgiks haldusreformi suhtekorralduse parandamine, et teavitada avalikkust ning teisi sihtgruppe haldusreformi initsiatiividest ja tegevustest erinevates valitsusasutustes. Nende sihtgruppide paremal sidustamisel on oluline osa haldusreformi kohta edastatava informatsioonivoo järjekindluse ja süsteemsuse tagamisel. Jätkub ka asutustevahelise koostöö tugevdamine haldusreformis.

Projekt "Avaliku sektori toimimise parandamine Eestis, Lätis ja Leedus"

2001.a esimesel poolel saab alguse 2-3-aastane koostööprojekt "Avaliku sektori toimimise parandamine Eestis, Lätis ja Leedus" (IPSELL) Suurbritannia Rahvusvahelise Arengu Ministeeriumi ning Riigikantselei vahel, mille eesmärgiks on toetada haldusreformi läbiviimist uute juhtimismeetodite, eriti töösoorituse kaudu juhtimise ja kvaliteedijuhtimise, arendamise kaudu Eesti avalikus teenistuses. Peamiseks koostööpartneriks projekti läbiviimisel on Rahandusministeerium. Tegemist on osaga laiemast eesmärgist toetada haldusreformi eesmärkide saavutamist inimressursside arendamise kaudu.

Nimetatud projekti raames näeb Riigikantselei avaliku halduse büroo ühe olulise eesmärgina haldusreformi monitooringusüsteemi väljatöötamist, mis võimaldaks hinnata haldusreformi edenemise kulgu võtmevaldkondades.

Kolmandaks suunaks IPSELL projekti raames on pilootprojektide algatamine mõnes valitsemisasutuses uute juhtimismeetodite rakendatavuse katsetamiseks ja hindamiseks. Parimate praktikate esiletõstmine ja neist teavitamine on oluliseks katalüsaatoriks uute meetodite levikul.

Arengud haldusreformi strateegilistes valdkondades

1. *Haldusreform kohalikus omavalitsuses ning regionaalsel tasandil*

Haldusterritoriaalse reformi osas koguti 2000.a maavanemate poolt kokku ettepanekud kohalikest omavalitsustest omavalitsusüksuste liitmiseks. 2001.a alguses esitab Siseministeerium Vabariigi Valitsusele kokkuvõtte neist ettepanekutest, mille alusel Vabariigi Valitsus esitab korralduse maavanematele ametliku ettepaneku tegemise kohta kohalikele omavalitsustele liitumiseks. Samal ajal töötatakse Siseministeeriumi eestvedamisel välja *haldusterritoriaalse reformi seaduse* eelnõu, mis sätestab peamised reformi läbiviimise eelsed ja järgsed tingimused. 2001. aastal viiakse läbi küsitlused ja uuringud probleemsetes piirkondades, et selgitada välja nende sobilik kuuluvus ühe või teise valla koosseisu.

2001.a jätkuvad ka arutelud kohaliku omavalitsuse finantseerimise, järelevalve, juhtimise ja vastutavuse jm küsimustes, samuti maavanema rolli üle tulevases halduskorralduses. Vastav strateegia eelnõu kajastab peamisi ideid nendes küsimustes, millest paljud vajavad poliitilisi otsuseid, mis on plaanis langetada 2001. aastal.

2. *Valitsemisinstitutsioonide rollide piiritlemine ja täpsustamine ning valitsemisinstitutsioonide tööjaotuse ja koostöö optimeerimine*
Oluliseks sammuks valitsusinstitutionide rollide korrastamisel on *halduskorralduse seaduse* vastuvõtmine Riigikogus 2001.a. Seadusega luuakse selgem ülesannete jaotus ministeeriumi ja tema haldusala asutuste vahel, ministri ja kantsleri rollide vahel ministeeriumi juhtimises, vähendatakse maavanema rolli vastuolulisust ning luuakse halduslepingutele seadusandlik alus, mis on oluline omavalitsuste liitumise korralduses. Uute rollide kinnistamiseks ja poliitikaplaneerimise oskuste ja teadmiste parandamisele aidatakse kaasa Vabariigi Valitsusele esitatava koolituspõhimõtete kinnitamise kaudu.
3. *Eelarvereform ja finantsjuhtimise ning sisekontrolli ja -auditi tugevdamine*
Lisaks tegevuskava III osa peatükkides 28 ja 29 kirjeldatud plaanidele on eelarve ja finantskontrolli valdkonna üheks peamiseks ülesandeks 2001.a üksikute ideede koondamine strategiadokumenti, mille ettevalmistamine algab aasta alguses. Üheks sihiks on siin tulemustel põhineva juhtimise integreerimine finantsjuhtimisega, eriti eelarvest eraldatavate ressurssidega. Keskseks ülesandeks on asutuse tööplaanide ning aruandlusvormide edasi- või väljaarendamine ning nende sidumine riiklike strateegiliste dokumentidega. Lisaks neile meetmetele on oluline osa koolitusprogrammide väljatöötamisel üldise teadlikkuse tõstmiseks uutest suundadest, samuti praktiliste oskuste ja teadmiste omandamiseks.
4. *Kodanikukeskne avalik haldus*
Avalike teenuste standardite väljatöötamise ja rakendamise koondajakava kinnitati Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 2. jaanuaril 2001.a, samuti on olnud valitsusasutustele kohustuslik määrata avalike teenuste standardite väljatöötamise eest vastutav ametnik. 2002.a alguseks kohustab see ministeeriumidel, Riigikantseleil ja maavalitsustel ning nende valitsemis- või haldusalas olevatel asutustel töötada välja ja rakendada 1. jaanuariks 2002.a vähemalt kahe avaliku teenuse standardid ning järgnevateks aastateks standardiseerida kõik asutusest väljapoole suunatud avalikud teenused. Toetava juhendmaterjali väljatöötamisega tegeles Rahandusministeerium juba 2000.a. Perspektiivis on arvestada avalike teenuste kvaliteeti ühe kriteeriumina riigieelarveliste asutuste ressursside planeerimisel.

Nende initsiatiivide alusel on kavas 2001. aastal pöörata tõsist rõhku koolitusele kvaliteedijuhtimises ja teenusstandardite koostamises. Tulenevalt asutuste erinevast suutlikkusest ja spetsiifikast on plaanis alustada mõnede pilootprojektidega, mille põhjal omandada kogemusi uute juhtimismeetodite, sh kvaliteedijuhtimise, rakenduvuse kohta. Kvaliteediauhindadele konkureerimine avalike organisatsioonide jaoks on üheks 2001.a jätkuvate tegevuste perspektiiviks.

Teede- ja Sideministeeriumi riigi infosüsteemide osakonna töö ja Siseministeeriumi tellitud projekti alusel e-omavalitsuse põhimõtete väljatöötamiseks on 2001.a plaanis jätkata projektidega IKT rakenduste väljatöötamiseks avalikus halduses kodanikusõbraliku teenustekihi tekitamiseks. Üheks oluliseks ülesandeks on tehnoloogiliste lahenduste väljatöötamise kõrval koostöö tugevdamine valitsusasutuste ning erinevate valitsemistasandite vahel. Võimalikuks lahendiks on keskse koordineeriva institutsiooni loomine või

otsustamine, mis võimaldaks ühtsetele põhimõtetele tuginedes ning kooskõlastatud projektide läbiviimist. Riigikantselei eestvedamisel jätkub dokumendihaldusprogramm ka järgmisel aastal.

5. *Avaliku teenistuse arendamine*

Lisaks *avaliku teenistuse seaduse* uue redaktsiooni väljatöötamisele 2001.a alguses pööratakse suurt rõhku personalijuhtimise arendamisele valitsusasutustes. Koolitussüsteemi kohandamine haldusreformi vajadusteks on samuti oluline ülesanne käesoleval aastal. Koolitussüsteemi arendamisel on kavas veebruaris esitada Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks "Ametnike koolituse põhimõtted Eesti avalikus teenistuses" (koolitussüsteemi toimimise põhimõtted ja vastutustasandid, koolitusprioriteetide kehtestamise kord, koolituse korraldamise põhimõtted). Riigikantselei tegeleb ka avalike teenistujate andmebaasi pilootprojekti ettevalmistamisega, mille lõppsihiks on tekitada register, mis võimaldab operatiivselt teha ülevaateid avalikke teenistujaid kirjeldavatest demograafiliste ja ametikohaga seonduvate tunnuste lõikes. Register loob eeldused avalike teenistujate koolitusvajaduste täpsemaks planeerimiseks ning reaalse võimaluse jälgida avalikus teenistuses toimuvaid protsesse – voolavus, karjäär, enesearendamine ning vastavalt sellele hinnata hetke olukorda ja reageerida sellele reaalajas.

Kui uue *avaliku teenistuse seadusega* saab selgeks, kuidas defineeritakse ümber avaliku teenistuse ulatus, on võimalik edasi minna Rahandusministeeriumi kavandatava palgakorralduse reformiga. Üheks konkreetseks ülesandeks on palgakorralduse käsiraamatu väljatöötamine koostöös Soome Rahandusministeeriumiga.

Eesti Euroopa Liiduga ühinemine toob kaasa olulisi muudatusi avaliku teenistuse kontekstis. Riigikantselei eurointegratsiooni büroo eestvedamisel selgitatakse välja, millised on konkreetsed vajadused Euroopa Liidu institutsioonide juurde saadetavate ametnike ettevalmistamise ja värbamise korraldamiseks, samuti uuritakse, millist võimalikku mõju omab see Eesti avalikule teenistusele laiemalt.

Avaliku teenistuse arendamine

Avalikku teenistust puudutava õigusliku regulatsiooni moderniseerimiseks *avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu* (ATS uue redaktsiooni) väljatöötamine. Selle tulemusena toimub seaduse uutele, ühiskonnas toimunud arengutega kooskõlas olevatele alustele viimine: seniselt unifitseeritud avalikult teenistuselt üleminek paindlikumale ja tööjõuturul konkurentsivõimelisemale avalikule teenistusele, ametniku (ja avaliku teenistuja) mõiste määratlemine funktsiooni- mitte asutusepõhiselt, palgakorralduse üldine muutmine (läbipaistvuse tagamine), eesmärgita lisatasude kaotamine, hüvitiste eesmärgipärane jagamine, vanaduspensioni eeliste piiramine, värbamissüsteemi muutmine (avalike konkursside järjekindel rakendamine, tähtajaline värbamine, soorituslepingute sõlmimise võimaluse loomine), toimivate motivatsiooni- ja ergutusmehhanismide loomine, vabastamise aluste ja vabastamisel makstavate hüvitiste õiglusel põhinev korrastamine, ametnikele laienevate nõuete ja kohustuste täpsustamine, hindamissüsteemi parandamine, kasuliku ametnike arvestuse süsteemi loomine, avatud avalikku teenistusse mittedsobivate instituutide kaotamine.

Ette on nähtud täiendada *avaliku teenistuse seadust* muuhulgas regulatsiooniga, mis võimaldab pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga avalikus teenistuses (välja arvatud kohtud, politsei, riigikaitse) töötada ka EL liikmesriikide kodanikel. Nimetatud eelnõu esitab Justiitsministeerium Vabariigi Valitsusele 1. oktoobriks 2001.a.

Haldusõiguse üldosa reform

Riigikogu menetluses on haldusõiguse üldosa täiustavad *haldusmenetluse seaduse, asendustäitmise ja sunniraha seaduse, halduskorralduse seaduse, riigivastutuse seaduse* ja *avalik- õiguslike rahaliste nõuete sundtäitmise seaduse* eelnõud, mis eeldatavalt võetakse vastu 2001. aastal. Haldusõiguse üldosa reformi eesmärgiks on luua alus halduse ühtlasele funktsioneerimisele ja sellega tagada haldusvõimu suutlikkuse kasv. Haldusõiguse üldosa moodustavad sätted, mida kohaldatakse igasugusel haldusvõimu teostamisel. Reformi vajadus ei seonu otseselt Euroopa Liidu õigusega, kuid on vajalik *acquis communautaire*'i kiiremaks ülevõtmiseks ning üldise haldussuutlikkuse suurendamiseks.

2001. aastal pärast nimetatud eelnõude jõustumist tagatakse nende tõrgeteta ellurakendamine. Selleks on eelkõige oluline riigiametnike edasine koolitamine, samuti vajamineva tehnilise abi andmine ministeeriumitele.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Avaliku teenistuse seaduse muutmise seadus (uus redaktsioon)	Määrus 1612/68/EMÜ, EL Kohtu otsused	Esitamine 01.10.2001, jõustumine osaliselt hiljemalt 2002, osaliselt liitumisel	JM õigusloome eelarve, 100 000 EEK	Kõik riigi ja kohaliku omavalitsuse ametiasutused			

2.3. Erastamine

Erastamises on 2001.aasta jooksul lõpule viia Eesti Raudtee 66% ja Narva Elektrijaamade 49% osaluse müük. Peale 2001.aasta erastamiseplaani täitmist on kavas lõpetada Erastamisagentuuri tegevus. 18.oktoobri 2000 Vabariigi Valitsuse määrusega nr.328 sätestatakse riigile kuuluvate väärtpaberite müügi kord, mille alusel jätkub riigi omanduses olevate äriühingute ja osaluste müük ka peale Erastamisagentuuri tegevuse lõpetamist.

2.4. Energeetikasektori restruktureerimine

Sissejuhatus

Üks lähiaastate peaesmärke on Eesti energeetikasektori restruktureerimine selliselt, et see vastaks liberaalse ja avatud konkurentsiga turumajanduse kriteeriumidele.

Lisaks *energiaseadusele* on Eestis energia tootmine ja jaotamine, energiamüük ning hinnakujundus, samuti tarbijakaitse, ohutuse ja keskkonnaküsimustega seonduv reguleeritud mitmete seadustega nagu *konkurentsiseadus, tarbijakaitseadus, mõõteseadus, keskkonnakaitseadus, keskkonnareostuse kompensatsiooni seadus, planeerimis- ja ehitusseadus*.

Eesti energeetikasektori arengusuunad ja poliitilised prioriteedid on fikseeritud kahes peamises programmdokumendis:

- Kütuse ja energiamajanduse pikaajaline riiklik arengukava (kuni aastani 2018);
- Eesti energeetikasektori restruktureerimise kava (esitatakse valitsusele 2001. aasta I kvartalis) [vt ka osa III ptk. 14 energeetika, ptk 15 tööstuspoliitika]

Eesti energeetikasektori restruktureerimise kava valmis juunis 2000 ning selle koostamisel on arvestatud kütuse ja energiamajanduse pikaajalises arengukavas (Riigikogu poolt heaks kiidetud 1998.a algul) paika pandud seisukohtadega.

Energeetikasektori restruktureerimise kava annab ülevaate energiatootmise hetkeolukorrast, energiapoliitilistest suundumustest ja privatiseerimisprotsessist, ümberkorralduste mõjust ja leevendavatest meetmetest sotsiaalsfäärile, keskkonnakahjustuste vähendamise teedest ning samuti vajalikest muudatustest seadusandlikul tasandil energeetikasektori töö korraldamiseks vastavalt EL nõuetele.

Energeetikasektori restruktureerimise kava näeb peamise energiapoliitilise eesmärgina ette põlevkivitootmise jätkamist, et tagada stabiilne ja optimaalsete hindadega energiavarustus.

Plaanid aastaks 2001

Peamised meetmed energeetikasektori ümberkorraldamisel aastal 2001:

- AS Eesti Energia – elektri tootmise, jaotamise ja ülekandega tegeleva firma tootmistegevuste lahutamine, et suurendada elektritootmise efektiivsust ja tagada tariifide läbipaistvus vastavalt EL nõuetele. Iseseisev äriühing AS Narva Elektri jaamad (elektritootmisfirma) loodi oktoobris 1999. Vastavad

muudatused viiakse *energiaseadusesse* sisse hiljemalt 2001.a lõpuks. [vt ptk 14 energeetika).

- Põlevkivi tootmistegevuse ümberkorraldamiseks on plaanis luua ühtne väärtuskett põlevkivi- ja elektritootmise vahel, mis tõstab tootmise kvaliteeti ja vähendab maksumust. Tegevus antud suunal algas 2000. aastal ning planeeritakse lõpetada paari aasta jooksul.
- Majandusministeeriumil on eelkõikulepped Ühendkuningriigiga eurointegratsiooni alase tegevuskava raames lühiajalise ekspertabi kaasamiseks energeetikasektori restruktureerimise küsimustes bilateraalse projekti näol.
- Põlevkivielektri jaamade privatiseerimise lõpuleviimine. 25. augustil kirjutati alla põhitingimuste kokkulepe 49% AS Narva Elektri jaamad aktsiate võõrandamise kohta Ameerika Ühendriikide firmale NRG-Energy. Aastal 2001 alustatakse AS Narva Elektri jaamad kahe elektritootmisbloki renoveerimistöödega.
- Põlevkivil baseeruva elektrienergia tootmine moderniseeritakse, et vähendada energiamahukust ning jaamade poolt põhjustatud keskkonnareostuse taset vastavalt AS Eesti Energia poolt selleks ette valmistanud investeeringute kavale aastani 2005.
- Eesti energia-alase seadusandluse täiendamine (vt ptk 14 energeetika) selle kohaldamiseks EL siseturu direktiivide nõuetega, et tagada vaba energiakaubandus ühisel siseturul.
- Sotsiaalabiprogrammide elluviimine, et leevendada ümberkorraldamise käigus tekkivaid sotsiaalseid pingeid Ida-Virumaal. Mitmed tööjõu vähendamisega seotud programmid viiakse ellu nii kaevandustes kui hooldusfirmades.

Neist kolm mahukamat sisaldavad:

- toetussüsteemide rakendamist töötajatele, kes lähevad pensionile enne seaduses ettenähtud tähtaega (aastatel 2000-2004 on selle programmi raames planeeritud 1 618 töötaja pensionile jäämine);
- vabal tahtel töölt lahkumise ja ennetähtaegse pensioni toetusprogramm AS-s Eesti Põlevkivi;
- ettevõtja toetusprogramm, mis on suunatud üksikutele töötajatele või töötajate gruppidele äriettevõtete alustamiseks

Strateegiline investor NRG-Energy on teinud otsuse moodustada sotsiaalabifond u 5 miljoni USD suuruse summa ulatuses, mis on kavas välja maksta viie aasta jooksul alates kaevanduste sulgemisest. Fond on mõeldud ettevõtete toetamiseks sotsiaalabi programmide elluviimisel ja Kirde-Eesti üldise sotsiaalse ja majandusliku arengu stimuleerimiseks.

Majandusministeerium esitas taotluse PHARE 2000 programmi raames Majandus- ja Inimressursi Arengu projekti elluviimiseks Ida-Viru maakonnas 2001-2003.a. Projekt koosneb reast väiksema mahuga allprojektidest nagu regionaalse arengu, tööstuse (sh põlevkivisektori) ja äritegevuse arendamise, turismi arendamise ning tööturu ümberõppega seonduvad projektid.

2.5. Maareform

Maareformi käigus on käesolevaks ajaks tagastatud 92% kogu tagastamisele kuuluvast maast ning erastatud 60% erastamisele kuulunud maast. Maareform on kehtivate õigusliku raamistiku alusel lõpule viia 2002.aasta lõpuks. Selleks ajaks saavutatakse eeldatavalt järgmine maaomanduse struktuur:

- 45% eramaa
- 35% riigi ja munitsipaalomandis olev maa (metsad, märgalad, munitsipaalmaa)
- 20% ajutises riigi omanduses olev maa. Tegemist oleks peamiselt põllumaaga, mis ajapikku erastatakse kuni saavutatakse vahekord 65% eramaad ja 35% riigimaad.

Vastavalt 16.juulil 2000. aastal jõustunud *maareformi seaduse* täiendustele on põhjusel, et mitte kõikides kohalikes omavalitsustes ei suudetud tähtaegselt asuda vabade põllumajandus- ja metsamaade s.o erastamise ettevalmistamise tööde esimese etapi elluviimisele, on nüüd vastav õigus antud ka Maa-ametile. Nimetatud õiguse realiseerimiseks ning põllumajandus- ja metsamaa erastamise kiirendamiseks on peamiselt Maailmapanga põllumajanduslaenu maareformi komponendi vahendite arvelt (80 % Maailmapanga + 20 % Eesti Vabariigi finantseerimisel) algatatud järgmised tööd:

Põllumajandusprojekti maareformi komponendi raames teostatakse järgmisi töid:

- vabade maade (sealhulgas põllumajandus- ja metsamaade) väljaselgitamine valdades, kus omavalitsused ei ole olnud selleks suutelised või ei soovi seda teha;
- vaba põllumajandus- ja metsamaa katastriüksuste moodustamine (erastamise ettevalmistamine).

Vabade maade väljaselgitamine. Tööde tulemuseks on täpne, kaasaegsel alusplaani digitaalne ülevaade sellest, milline maa valla territooriumist kuulub veel tagastamisele ja ostueesõigusega erastamisele ning kui palju ja millist maad on riigil võimalik kas siis erastada või anda kasutusvaldusesse (rendile). Töid teostatakse 25 vallas ja 317 tuhandel hektaril. Eelvalik on teostatud ka tulevastele piirkondadele. Välja on valitud vallad, kus maareformi protsent (reformitud maa ja valla pindala suhe) on alla 50 ja reformitavat maad on veel vähemalt 4000 hektarit ning lisaks 3 valda (Kohtla-Nõmme, Kihnu, Piirissaare), kus maareformi protsent on madal ja kus siiani ei ole saadud selle vähese maa reformimisega hakkama. Kuna kohalik omavalitsus ei ole suutnud neis valdades kahe aasta jooksul sisuliselt seaduses määratud kohustust täita (vabade põllumajandus- ja metsamaade väljaselgitamine), siis on tõenäoline, et olukord ilma väljast tuleva abita lähiaegadel ei parane.

Tulenevalt prioriteetsusest on vallad jagatud 2 gruppi. I järjekorras on 19 valda tööpiirkonnaga 288 tuh ha. Siia nimekirja on arvatud vallad, kus reformitavat pinda on üle 10 000 hektari. II järjekorras on 19 valda tööpiirkonnaga 128 tuh ha. Siia on arvatud vallad, kus reformitavat pinda on 4 000 - 10 000 hektarit ja lisaks Kihnu, Kohtla-Nõmme ja Piirissaare (reformitavat pinda on alla 1000 hektari). Seega tuleks vabad maad välja selgitada veel 38 vallas 406 000 hektari ulatuses.

Vaba põllumajandus- ja metsamaa katastriüksuste moodustamine on otseseks eelduseks maa käibesse või kasutusse jõudmiseks. Selleks kulutatud vahendid laekuvad peale maa omanikule või kasutajale jõudmist riigieelarvesse (muud tulud) ja

seda on võimalik kasutada, kas uute üksuste moodustamiseks või muudeks otstarveteks. Oluline on ka kokkuhoid riigi poolt makstava maamaksu osas (erastatud maa eest maksavad maaomanikud).

Sõlmitud on lepinguid 6096 katastriüksuse mõõdistamiseks kogupinnaga 63 358 ha. Välja on kuulutatud pakkumised 428 üksuse (6730 ha) mõõdistamiseks. Olemasolevaid vahendeid ja aega peaks piisama veel täiendava 2500 üksuse mõõdistamiseks.

Mõõdistamise tellimine vähempakkumise teel on kasulik nii riigile kui ka maakasutajale. Kõik maad saavad lühikese aja jooksul katastris registreeritud ja võrreldes üksiktellimusega saab töö tehtud turuhinnast keskmiselt poole odavamalt.

Ülalnimetatud projektide realiseerimine (v.a need, mille osas on lepingud juba sõlmitud) on võimalik juhul, kui Maailmapanga põllumajanduslaenu maareformi komponendi vahendid säilitatakse varem planeeritud tasemel või kui need asendatakse näiteks omandireformi reservfondi vahenditega.

Lisaks eelnimetatule planeeritakse vähemalt Vabariigi Valitsuse määruse tasemel sätestada nii erastamise kui ka tagastamise õigustatud isikutele tähtjad, mille jooksul nad peavad nende poolsed toimingud sooritama. Vastavateks tähtaegadeks toimingute sooritamata jätmisel loetakse nad erastamise või tagastamise nõudest loobunuiks.

2.6. Administratiivsete hindade muutused

2001. aastal on administratiivsete hindade tõus märgatavalt kõrgem kui 2000. aastal. Erastatud suurettevõtted tõstavad teenuste hindu – nii tõuseb 2001.aasta alguses elektri hind ja paaril järgneval aastal vee- ja kanalisatsiooniteenuste hinnad vastavalt tarbijahindade kallinemisele. Transpordisektoris (praami- ja bussipiletid) on hinnatõusu taga seoses kütusehinna tõusuga kasvanud kulud, millega ei kaasnenud dotatsioonide tõus. Samuti on oodata, et üüri piirmäär Tallinnas omanikele tagastatud majades suureneb seniselt 8 kroonilt ruutmeetrit 15 kroonini ning varem või hiljem vabastatakse üürihinnad täielikult.

Hinnatõusu tagasi hoidvateks teguriteks on kütuseaktsiisid, soojuseenergia käibemaks ja telefoniteenuste hinnad. Kui varem tõsteti kütuseaktsiise iga aasta lõpus, siis nüüdseks on võetud suund kütuseaktsiisi ühekordsele tõstmisele Euroopa Liiduga liitumisel. Kuigi 2001. a riigieelarves on arvestatud soojusenergia käibemaksu tõstmisega 18%-ni, ei ole võimatu käibemaksu tõstmise edasilükkamine. Seoses Eesti Telefoni monopolne seisundi lõppemisega, konkurentsi tihenemise ja uute teenuseliikide turuletulekuga on oodata hinnakasvu pidurdumist telefoniteenuste osas.

Administratiivsete hindade reguleerimine aastal 2001

	tõstmise määr	aeg
Elektrienergia	erinevad tariifid, tõus eratarbijale ca 20%	1 jaanuar
Bussi kuukaardid Tallinnas	erinevad hinnapaketid	2001 I kv
Käibemaks soojusenergiale	5% asemel 18%	1 juuli
Miinimumpalk	14%	jaanuar
Mootorsõiduki kindlustus	osaliselt odavneb	jaanuar
Üüri piirmäär Tallinnas	8 kroonilt m ² 15-le	2001

Mandri ja saarte vahelised praamipiletid	ei ole veel otsustatud	2001
Vee ja kanalisatsiooni teenus Tallinnas	tarbijahinna kasv	2001
Maagaas koduste kütteseadmete kasutajatele	12,5%	1 jaanuar
Riigilõivud		1 jaanuar
Telefoniteenused	uute teenusepakkujate tõttu pigem odavnevad	

III OSA

VÕIME VÕTTA ÜLE LIIKMESKOHUSTUSED

1. KAUPADE VABA LIIKUMINE

1.1. Riigihanked

Sissejuhatus

19.10.2000 võttis Riigikogu vastu uue *riigihangete seaduse* (jõustub 01.04.2001), millega harmoneeritakse Euroopa Liidu direktiivid 93/36/EMÜ, 93/37/EMÜ, 92/50/EMÜ, 93/38/EMÜ, 98/4/EMÜ, 92/13/EMÜ, 97/52/EMÜ, 89/665/EMÜ. Seadus sätestab riigihangete teostamise korra, riigihangetega seotud subjektide õigused ja kohustused ning vastutuse seaduse rikkumise eest, samuti riikliku järelevalve teostamise korra. Seadus laiendab *riigihangete seaduse* kehtivusala ning sätestab seni *konkurentsiseaduses* fikseeritud eri- või ainuõigust või loomulikku monopoli omava ettevõtja kohustuse asju ja teenuseid osta ning tellida ehitustöid.

Eesmärgid aastaks 2001

Riigihangete seaduse rakendamiseks ja direktiivide 93/36/EMÜ, 93/37/EMÜ, 93/38/EMÜ ja 92/50/EMÜ täielikuks harmoneerimiseks on plaanis välja töötada Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu riigihangete registri asutamise ja pidamise põhimääruse kinnitamise kohta ning kaheksa majandusministri määruse eelnõud, mis jõustuvad koos seadusega 1. aprillil 2001.a.

Uue *riigihangete seaduse* ja selle alamaktide rakendamiseks on plaanis korraldada vastav seminar Tallinnas riigiametnikele ja eraettevõtjatele kohalike ja EL ekspertide osalusel.

Haldussuutlikkus

Riigihangete seaduse kohaselt on ette nähtud järgmised muudatused riigihangete süsteemis:

- Vabariigi Valitsus asutab riikliku riigihangete registri, mille vastutav ja volitatud töötaja on Riigihangete Amet (RHA). Registri (mida peetakse andmebaasina internetis) põhiülesandeks on eelteadete, teadete, pakkumise kutsete, deklaratsioonide, hankelepingute, riigihangete aruannete ja pakkujate andmete kandmine registrisse ning nende töötlemine. Riigihanke andmed on registris avalikud kuni ühe aasta möödumiseni riigihanke teostamise lõppemisest arvates.
- Elektrooniline riigihange – ostjal on õigus teostada riigihankeid vastavate Interneti-lehekülgede kaudu.
- Riigihangete Amet on riigihangete teostamise üle riikliku järelevalve teostaja, kelle pädevuses on:
  - 1) kontrollida seaduse täitmist takistamatult ja ette teatamata, sealhulgas ostja juures;
  - 2) saada ostjatelt riigihangete kohta kogu riikliku järelevalve teostamiseks vajaminevat informatsiooni, samuti riigihanget puudutavate dokumentide originaale või ärakirju;

3) teha otsus pakkumismenetluse või pakkumismenetluse käigus ostja poolt tehtud otsuse tühistamise kohta, kui ostja on pakkumismenetluse käigus rikkunud käesoleva seaduse sätteid.

2001. aastal luuakse Riigihangete Ametis kaks täiendavat töökohta riikliku järelevalve funktsioonide täitmiseks.

Plaanid aastateks 2002–2003

- Uutest EL regulatsioonidest tulenevalt õigusaktide väljatöötamine ja rakendamine, eelkõige kommunaalsektoris, ning nende tõlkimine ja analüüs;
- osalemine EL ja WTO riigihangete alastel seminaridel ja muudel koolitustel;
- Euroopa Komisjoni (Siseturu peadirektooraat) ja EL liikmesmaade riigihangete institutsioonidega koostöö jätkamine (Suurbritannia, Soome, Portugal jt);
- PC riist- ja tarkvara uuendamine, koostöö ja ühendamine ELi, WTO jt andmebaasidega;
- riigihangete alase koolituse läbiviimine riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustes kommunaalsektori ametnikele ning vahekohtunikele ja koolitajatele;
- Phare 2002 raames taotletava turujärelevalve jätkuprojekti taotlusesse lisatakse ka riigihangete registri ajakohastamine ja turujärelevalve alase infosüsteemiga liitmine, eesmärgiga suurendada läbipaistvust turujärelevalves.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
VV määruse eelnõu "Registri asutamise ja pidamise põhimääruse kinnitamine"	93/36/EMÜ 93/37/EMÜ 92/50/EMÜ 93/38/EMÜ	märts. 2001; 1. aprill 2001	25 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 22 lg 2
MM määrus "Ehitustööde riigihangete teostamise eeskiri"*	93/37/EMÜ	veebruar 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 10 lg 6
MM määrus "Eelteate vorminõuete ja esitamise korra kehtestamine" *	93/36/EMÜ 93/37/EMÜ 92/50/EMÜ 93/38/EMÜ	märts 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 18 lg 4
MM määrus "Ühtse riigihangete klassifikatsiooni kinnitamine"	93/36/EMÜ	veebruar 2001; 1. aprill 2001	45 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 19 lg 5

MM määrus "Pakkumise kutse vorminõuete ja esitamise korra kehtestamine"*	93/36/EMÜ 93/37/EMÜ 92/50/EMÜ 93/38/EMÜ	Märts 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 19 lg 6
MM määrus "Deklaratsioonide vorminõuete ja esitamise korra kehtestamine"*	93/36/EMÜ 93/37/EMÜ 92/50/EMÜ 93/38/EMÜ	Märts 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 20 lg 6
MM määrus "Pakkujate kvalifitseerimise süsteemi teate vorminõuete ja esitamise korra kehtestamine"	93/38/EMÜ	Märts 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 37 lg 10
MM määrus "Väljakuulutamiseta läbirääkimis-tega pakkumismenetluse teate vorminõuete ja esitamise korra kehtestamine"	93/36/EMÜ 93/37/EMÜ 92/50/EMÜ 93/38/EMÜ	Märts 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 57 lg 5
MM määrus "Ideekonkursi korraldamise teate vorminõuete ja esitamise korra kehtestamine"	93/36/EMÜ	Märts 2001; 1. aprill 2001	10 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	RHA			Riigihangete seaduse § 59 lg 8

Haldussuutlikkus 2001

Institutsioon	Vajalikud uuendused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
1	2	3	4	5	6	7
Riigihangete Amet		Uue riigihangete seaduse ja selle alamaktide rakendamine	Seminar Tallinnas riigiametnikele ja eraettevõtjatele kohalike ja EL ekspertide osalusega riigihangete seaduse rakendamiseks	-	Taotlus esitatakse 4 MEUR projektile või TAIEX'isse	
Riigihangete Amet Alates 1.04.2001		2 täiendava töökoha loomine	RH alane koolitus (sh EL ja WTO)		2001 riigieelarve Osa 137 ptk 81 Töötasu (10) 4 MEUR projekt	
		Riikliku riigihangete registri projekteerimine ja rakendamine		IT arendus (tark- ja riistvara, interneti ühendus, sidumine EL, WTO ja Eesti riigiasutuste andmebaasidega)	2001 riigieelarve eelnõu Osa 137 ptk 98 Infotehnoloogia (37) 1 940 000 kr Phare 2002 turujärelevalve jätkuprojektist	

1.2. Horisontaalaspektid

Standardimine

Ülesanded Euroopa Standardiorganisatsiooni (CEN) täisliikme staatuse saavutamiseks

CEN täisliikme staatuse saavutamiseks peavad hiljemalt 2002 aastal olema täidetud 9 tingimust, millest 2000. aasta lõpuks on täidetud järgmised:

- Euroopa lepingu olemasolu;
- vabatahtlikuks standardimiseks vajaliku seadusandliku raamistiku olemasolu;
- vabatahtliku standardimise mudelile vastava riigi poolt tunnustatud standardiorganisatsiooni olemasolu;
- CEN-i täisliikmemaksu tasumise tagamine (vastavalt *tehnilise normi ja standardi seadusele* tasub riik);
- CEN publikatsioonide autorikaitse (*copyright*) tagamine.

Osaliselt on täidetud järgmised kolm tingimust:

- nõutaval tasemel telekommunikatsiooni ja IT vahendite olemasolu;
- Euroopa standardite kasutuselevõtmine Eesti standarditena;
- Osalemine teavitamise ja peatamise (*standstill*) protseduuris;

Nimetatud kolme tingimuse täitmiseks on seatud järgmised eesmärgid:

- CEN standardite kavandite avaldamine, mille elluviimiseks on taotletud raha 2001. aasta riigieelarvest;
- EVS tehniliste komiteede poolt arvamusküsitluseks saadud kavandite läbivaatamine ning vajadusel nende tehnilise sisu kohta rahvusliku arvamuse ettevalmistamine ja edastamine;
- Eesti Standardikeskuse andmebaasi alaline ajakohastamine;
- Eesti ja CEN standardite ja standardikavandite arvamusküsitluse- ja hääletustähtaegade teavitamise protseduuris osalemine, standardiinfo levitamine ja standardite müümine, milleks on taotletud raha 2001. aasta riigieelarvest;
- Eesti Standardikeskuse IT baasi tugevdamine nii arvutipargi ja tarkvara moderniseerimise kui ka täiendava tööjõu töölevõtmise ja personali kvalifikatsiooni tõstmise teel, milleks vajatakse täiendavat finantseerimist riigieelarvest.

Aastal 2000 oli Eesti Standardikeskuse prioriteediks jooksva CEN toodanguga samasse tsüklisse jõudmine. Seni puuduvad (enne 31.12.1999 avaldatud Euroopa standardid) plaanitakse üle võtta hiljemalt 2002. aasta lõpuks eeldusel, et CEN standardite väljatöötamine jätkub senises tempos (ca 80-100 uut standardit kuus, ca 1000 standardit aastas). Sellisel juhul oleks 31. detsembril 2002 orienteeruv EVS-EN standardite koguarv 8000.

Täitmata on veel üks kõige olulisem tingimus:

- Rahvusliku arvamuse esitamine Euroopa standardikavandite arvamusküsitluseks ja hääletamiseks.

Selle tingimuse täitmist on takistanud ettevõtete vähene huvi standardimise vastu, mistõttu pole õnnestunud saavutada ettevõtete, erialaliitude ja teiste organisatsioonide

toetust piisava arvu CEN peegelkomiteede moodustamiseks Eestis. Tehnilised komiteed on vajalikud põhjusel, et ESK üksinda ei saa olla kompetentne kõigis standardimise valdkondades ning vajab üldjuhul iga esitatud standardikavandi kohta vastava eriala tehnilise üldsuse kooskõlastatud seisukohta. Aasta 2000 lõpul tegutseb Eesti Standardikeskuse juures 10 tehnilist komiteed (TK), mille käsitusala katab vaid ligikaudu 5-10 % CEN käsitusala. CEN on esitanud ka lisatingimuse, mille kohaselt peavad täisliikmeks saamise hetkeks olema kõik põhilised standardimisvaldkonnad tehniliste komiteedega kaetud. Olukorra parendamiseks on alustatud standardimise tutvustamist nii kirjutava pressi kui ka raadio ja TV kaudu, organiseeritud seminare. Edasised meetmed nimetatud tingimuse täitmiseks on toodud ja kirjeldatud aastate 2002-2003 põhieesmärkide osas.

Plaanid aastal 2001

Aastal 2001 on põhieesmärgiks edasiminekuks Euroopa Standardikomitee CEN täisliikmeks saamise tingimuste täitmisel eesmärgiga saavutada CEN täisliikme staatus aastal 2002. Selle eesmärgi saavutamiseks rakendatakse 2001 vajalikke meetmeid ning viiakse ellu vajalikud organisatsioonilised struktuurimuudatused. Eesti Standardikeskuse strateegiliste eesmärkide saavutamiseks:

- 1) nähakse ette kvaliteetse teenusteportfelli väljaarendamine ning ettevõtluskeskkonna kaasamine standardimistegevusse;
- 2) põhitähelepanu suunatakse Euroopa Liidu direktiividega seotud Euroopa standardite (harmoneeritud standardid) ülevõtmisele,
- 3) standardikavandite keeleline ja sisuline toimetamine, terminoloogia korrastamine ning ettevõtete ja tootmisliitudega koostöölepingute sõlmimine.

Siiani tegeles CENELEC standardite ülevõtmisega Eesti Elektrotehnika Komitee, mille juhatus on tänaseks vastu võtnud otsuse laiendada minna. Harmoneeritud (direktiividega seotud) CENELEC standardite üle võtmiseks taotletud täiendavad vahendid suunatakse Standardikeskuse, mille tulemusena võetakse aastal 2001 üle nõutud 50 % CENELEC standarditest.

Plaanid aastateks 2002-2003

Aastal 2002 on eesmärgiks CEN täisliikme staatuse tingimuste täitmine, mille saavutamiseks on vajalik:

- CEN standardite kasutuselevõtt Eesti standarditena vastavalt 1999. aastal Phare rahvusliku programmi raames koostatud kalenderplaanis toodud prioriteetidele;
- EVS tehniliste komiteede moodustamine (5-10 tehnilist komiteed aastas, et katta nendega kõik Eesti jaoks olulisemad tegevusalad) ning nende lülitamine Euroopa standardiorganisatsioonide töösse;
- Tööstuse ja tarbijate esindajate aktiivsem kaasamine standardimisesse;
- Rahvusliku seisukoha edastamine CEN-ile avalikul arvamusküsitlusel, osavõtt hääletamisest, osalemine CEN tehniliste komiteede kokkutulekul, teavitamine rahvuslikest standardimisobjektidest;
- aktiivne osalemine rahvusvahelises standardimises: rahvusvaheliste ja Euroopa standardiorganisatsioonide aastakoosolekul Eesti esindamine, osavõtt koostööühenduste (EFSD, PR töötajate ümarlaud jne) koosolekutest ning Balti Standardifoorumi tööst;
- standardimise arendamiseks ning ettevõtjate kaasamiseks ja toetamiseks on 2002. aastal kavandatud üleminekuks standardimise tehniliste komiteede projektiviisilisele juhtimisele, moodustades selleks Eesti Standardikeskuse juurde Euroopa

Standardikomitee (CEN) tehnilistele komiteedele vastavaid rahvuslikke tehnilisi peegelkomiteesid, millel oleks ülalpidamiskulude vähendamiseks ühendatud sekretariaat.

- üleminek standardite elektroonilisele kooskõlastamisele ning levitamisele, kuna 2001.a minnakse rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil üle elektroonilisele hääletusprotseduurile;
- arvamusküsitluseks saadud CEN standardite kavandite igakuine edastamine olemasolevatele tehnilistele komiteedele koos arvamusküsitluslehega, ajakohastades vastavalt EVS standardite andmebaasi.
- saavutada 2002. aasta lõpuks TK-de poolt CEN standardikavandite kohta rahvusliku arvamuse esitamine.

Indikaatorid

	2000	2001	2002
Eesti standardite arv	4700	6756	8000
Eesti tehniliste komiteede arv	12	15	20
Osalemine ISO ja CEN TK-des (TK-de arv)	55	60	70
Standardite müük (kroonides)	548000	648000	748000
EVS Teataja tellijad	220	240	260
EVS raamatukogus lugejaid/külastusi	1600/6500	1600/6500	1600/6500
Fondi kasv	182000	184000	186000

Rahastamiseks on riigieelarve projektis ette nähtud 2,09 miljonit krooni standardmistegevuse finantseerimiseks 2001.a ning lisaks rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud summas 371 000 krooni.

Selleks, et püstitatud eesmärgid täita aastatel 2002-2003, tagada standardimise arengu protsess ja CEN täisliikmeks saamise tingimuste täitmine, peab olema tagatud täiendav finantseerimine.

Välisabi projektid

Aastal 2001 lõpeb 2000. aastal FEU programmi raames Taani välisministeeriumi ja Eesti Majandusministeeriumi käivitatud koostööprojekt, mis oli Phare ES9602 jätkuprojektiks.

Aastal 2001 on samuti planeeritud SIDA (Rootsi) koostööprojekt, mille eesmärgiks on Eesti standardimise süsteemi arendamine. Täpne projekti sisu selgub 2001. aasta kevadel.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaarisid
Eesti Standardikeskuse haldussuutlikkuse parandamine			Euroopa standardite ülevõtmise koolitus Projektijuhtimis- ja EL- alane koolitus administratiivse suutlikkuse suurendamiseks		*FEU programm *SIDA projekt	
Eesti Standardikeskuse infrastruktuuri väljaarendamine					Ettevõtluse vahendite kaasamine	Mõistetakse nii ettevõtete individuaalset panust kui ka erialaliitude koostööd
Elektrotehnika valdkonna standardimise arendamine ¹						

Elektrotehnika standardimise valdkond pole antud hetkel täpselt määratletud. Juhul, kui otsustatakse elektrotehnika standardimise funktsioonide üleandmine ESK-le, peavad ESK koos EEK-ga hindama eesmiseva töö mahtu ja välja töötama olukorrale vastava konkreetse tegevuskava ja on vajalik lisafinantseerimine.

MÄRKUS: Oluliseks haldussuutlikkuse parandamiseks 2001 aastal puuduvad vahendid

Akrediteerimine

Vabariigi Valitsuse 21.12.99 korralduse kohaselt asutas majandusminister 4. jaanuaril 2000 Sihtasutuse Eesti Akrediteerimiskeskus (EAK). Põhikirja kohaselt on EAK Eesti rahvuslik akrediteerimisorgan katse- ja kalibreerimislaborite ning inspekteerimis- ja sertifitseerimisorganite akrediteerimise alal. EAK komplekteeriti Standardiametis (likvideeritud 31.03.00) akrediteerimisalase töö kogemused omandanud töötajatest. Seisuga 14.12.00 oli EAK akrediteerinud 36 katse- ja 4 kalibreerimislaborit, 3 inspekteerimis- ja 6 sertifitseerimisorganit.

Euroopa akrediteerimisalane koostööorgan EA võttis 5. peassaambleel (juunis 2000) EAK oma täisliikmeks. 2001.a taotleb EAK liitumisõigust Euroopa akrediteerimisorganite mitmepoolse vastastikuse tunnustamise leppega (*EA Multilateral Agreement*). EA MLA-ga liitumise kriteeriumide täitmiseks on 2001.a vaja tagada EAK finantsiline stabiilsus ja sõltumatus, samuti EAK kvaliteedisüsteemi nõuetekohasus ja selle järgimine, saavutada akrediteerimistegevuse laialdane tuntus ja tunnustatus ühiskonnas, kaasata tehnilised komiteed aktiivselt akrediteerimistegevusse, tagada EA juhendite ja soovitude järgimine akrediteeritud laborite ja organite poolt, viia sisse assessorite (hindajate) regulaarne koolitus, rakendada laboritevaheliste võrdluskatsete programmid.

2001. aastaks on kavandatud *toote nõuetele vastavuse tõendamise seaduse* alusel volitatavate vastavushindamisasutuste kompetentsuse hindamine EAK poolt.

Vastavushindamine

Toote nõuetele vastavuse tõendamise seadust täiendatakse volitatud asutuste kompetentsuse hindamisega seonduva regulatsiooni osas ning sätestatakse akrediteerimisasutuse roll selles.

Jaanuaris 2001 moodustatakse Majandusministeeriumi juurde komisjon isikutele volitatud asutusena tegutsemiseks õiguse andmise ja äravõtmise otsustamiseks. Komisjoni koosseisu kuuluvad Majandusministeeriumi, Teede- ja Sideministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi esindajad (igast ministeeriumist kaks), kes nimetatakse vastavate ministrite poolt. Komisjoni tööga kaasnevad kulutused on kavas katta jooksvalt Majandusministeeriumi eelarvest. Komisjoni liikmetele ei ole ette nähtud eraldi tasu maksmist tööülesannete täitmise eest komisjoni liikmena.

Jaanuaris 2001 luuakse Majandusministeeriumi juurde riiklik volitatud asutuste register, kuhu kantakse volitatud asutusena tegutsemise õiguse saanud isikud. Registri olemasolu on vajalik ka turujärelevalve asutustele, kelle ülesandeks on turule lastud toodete nõuetele vastavuse järelevalve, ja kes vajavad seega kiiresti kättesaadavat informatsiooni toote vastavushindamisse kaasatud volitatud asutuste kohta. Registri asutamise ja pidamise kulutused on ette nähtud Majandusministeeriumi eelarves.

Välisabi projektid

Phare 99 *twinning* projekti raames (jaanuar 2001 – juuni 2002) toetatakse EAK administratiivset suutlikkust. Projekti eesmärk on viia EAK vastavusse Euroopa akrediteerimisorganite mitmepoolse vastastikuse tunnustamise leppega MLA liitumiseks EA poolt kehtestatud kriteeriumidega. Projekti eesmärgiks on ka EAK

valmisoleku toetamine kohustusliku vastavushindamisega tegelevate volitatavate asutuste pädevuse hindamiseks.

Majandusministeerium on taotlenud Phare 2001 raames Phare 99 akrediteerimise ja metroloogia *twinning* projektile jätkuprojekti “Vastavushindamise infrastruktuuri arendamine akrediteerimise ja metroloogia valdkonnas”, mis keskendub investeringutele. Projekti eesmärgiks on riikliku metroloogia süsteemi vastavusse viimine EL nõuetega ning muuta Eesti mõõtmisstandardid rahvusvaheliselt jälgitavaks. Projekti käigus on planeeritud hankida ja paigaldada mõõtmis- ja testimisseadmeid, arendada mõõtmisalasid, välja töötada koolitusprogramm, koolitada insenere ja tehnikuid, võrdlusmõõtmistes osalemise kaudu tõendada etalonide metrooloogilisi ja teisi omadusi, määrata ja akrediteerida volitatud asutusi.

Ühendkuningriigi ja Eesti euointegratsiooni alase tegevuseprogrammi raames on 2001. aastal plaanis teostada Akrediteerimiskeskuse eelaudit.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Toote nõuetele vastavuse tõendamise seadus muutmise seadus	-	Mai 2001	80 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium			Täiendatakse volitatud asutuste kompetentsuse hindamisega seonduva regulatsiooni osas ning sätestatakse akrediteerimisasutuse roll selles

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sihtasutuse Eesti Akrediteerimiskeskus (EAK) eesmärgipärase funktsioneerimise tagamine	-	-	-	Eelauditi teostamine Ühendkuningriigi abiga	274 000 EEK töötasuks, sotsiaalmaksuks ja majandamiskuludeks ning 70 000 EEK EA liikmemaksuks (2001.a riigieelarve osa 137 artiklid 44 ja 57)	
EAK vastavusse viimine EA MLA kriteeriumidega	-	-	Assessorite ja EAK töötajate koolitus ning praktiseerimine mõne EA MLA liikme juures	Ekspertabi EAK tegevusstrateegia väljatöötamiseks ja kvaliteedisüsteemi täiustamiseks. Abi töötajate koolituseks ja praktiseerimiseks	Phare 99 twinning-projekt (Phare projekti kogusumma - 1,15 MEUR + 0,05 MEUR kaasfinantseerimine)	
EAK tegevuse käivitamine nn kohustusliku vastavushindamise valdkonnas	Toote nõuetele vastavuse tõendamise seaduse § 14 lõike 2 muudatus	Uus ametikoht: peaspetsialist volitatavate asutuste kompetentsuse hindamise alal	Assessorite ja EAK töötajate koolitus ning praktiseerimine mõne EA MLA liikme juures	Ekspertabi volitatavate asutuste kompetentsuse hindamise evitamiseks. Abi töötajate koolituseks ja praktiseerimiseks	Phare twinning-projekt; 126 000 EEK töötasuks ja sotsiaalmaksuks (2001 riigieelarve osa 137 artikkel 44)	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sihtasutuse Eesti Akrediteerimiskeskus (EAK) eesmärgipärase funktsioneerimise tagamine	-	-	-	-	274 000 EEK töötasuks, sotsiaalmaksuks ja majandamiskuludeks ning 70 000 EEK EA liikmemaksuks	

Teavitamine

Plaanid aastaks 2001

Saavutamaks täielikku kooskõla Euroopa Liidu teavitamisalaste direktiividega, muudetakse 2001. aasta esimesel poolel *tehnilise normi ja standardi seadust* ning selle alusel 25. juunil 1999.a vastuvõetud Vabariigi Valitsuse määrust nr 201 "Tehnilist normi sisaldava õigusakti ja välislepingu eelnõust teavitamise korra kinnitamine ning teabevahetust koordineeriva asutuse määramine". Antud muudatuste sisseviimisel on Eesti seadusandlus täielikult harmoneeritud direktiivi 98/48/EÜ nõuetega.

Haldussuutlikkus

Majandusministeerium koordineerib TBT (tehniliste normide) alast teavitamist nn teavitamiskeskuse (*Notification Authority*) kaudu. Teabekeskus (*Enquiry Point*) asub Eesti Standardikeskuses, kuid on Majandusministeeriumi koosseisus. Hetkel valmistatakse ette lepingut, millega 2001. aastal antakse teabekeskuse haldamise kohustus üle Standardikeskusele.

Teavitamise eest vastutavatele (teabekeskuse ja teavitamiskeskuse) ametnikele taotletakse direktiivi 98/48/EÜ rakendamise osas TAIEXist koolitust Euroopa Komisjoni juures või mõnes liikmesriigis.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Tehnilise normi ja standardi seaduse muutmise seadus	98/48/EÜ	Aprill 2001 Juuni 2001	10 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium			
VV määruse nr. 201 "Tehnilist normi sisaldava õigusakti ja välislepingu eelnõust teavitamise korra kinnitamine ning teabevahetust koordineeriva asutuse määramine" muutmise	98/48/EÜ	Juuni 2001 Juuni 2001	20 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium		98/48/EMÜ rakendamise alane koolitus – esitatakse taotlus TAIEXisse	Tehnilise normi ja standardi seaduse alusel

Turujärelevalve

2001. aastal alustatakse Phare 2000 turujärelevalve projekti ellurakendamist, mille raames 2002. aasta lõpuks töötatakse välja Eesti oludesse sobivaim turujärelevalve strateegia ning viiakse Euroopa Liidu nõuete ja heade tavadega kooskõlas läbi ka vajalikud institutsionaalsed muudatused, mis projekti käigus ilmnevad. Projekti raames uuritakse erinevaid rakenduslikke lahendusi ka nõukogu määrusele 339/93, mis käsitleb kolmandatest riikidest imporditud toodete tooteohutuse eeskirjadele vastavuse kontrolli.

Projekti raames saab Eesti lühiajalist ekspertabi elektriohutuse, legaalmetroloogia, kinnispakkide, tüübikinnituse, masinaohutuse, kemikaalide ohutuse, liftide, surveseadmete, turismiteenuste ja ehitustoodete alal.

Projekti tehnilise abi osas alustatakse plaanide kohaselt tööd 2001. aasta teisel poolel, peale *twinningu* osa (sh turujärelevalve strateegia väljatöötamine, turujärelevalve alase seadusandluse harmoneerimine EL nõuetega, inimressursi arengu planeerimine) käivitumist.

Toote ohutus

Euroopa Liidu üldised toote ohutuse nõuded on Eesti seadusandlusesse täielikult sisse viidud ning edaspidi keskendutakse konkreetsete valdkondade ohutusnõuete kehtestamisele.

Plaanid 2002-2003

Phare 2002 raames on plaanis taotleda jätkuprojekti Phare 2000 turujärelevalve projektile, mis keskendub turujärelevalve temaatika laiemale käsitlemisele ehk turujärelevalve tugevdamisele konkurentsi osas (Rahandusministeerium, Konkurentsiamet) ning investeeringutele antud valdkonda.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Turujärelevalve asutuste tugevdamine Majandusministeeriumi haldusalas	Tulenevalt Phare 2000 turujärelevalve projekti tulemustest	Tulenevalt Phare 2000 turujärelevalve projekti tulemustest	Koolitus Phare 2000 raames	Ekspertabi Phare 2000 raames	Phare 2000 (Phare finantseering 1,7 MEUR + 0,43 MEUR kaasfinantseerimine)	

Kvantitatiivsed kaubandustõkked ja nende vältimine

Plaanid aastaks 2001

2001. aastal on plaanis välja töötada õigusaktid, mis ühtlustavad Eesti seadusandluse kahe Euroopa Komisjoni direktiiviga ekspordi riikliku krediteerimise ja garanteerimise alal – 98/29/EÜ ja 84/568/EMÜ.

Ettevalmistused *dumpinguvastase seaduse* väljatöötamiseks algasid 1999. aastal ning lõppevad eelnõu esitamisega 2001. aastal. Samuti alustatakse *kaitsemeetmete seaduse eelnõu* ning *dumpinguvastase seaduse* juurde kuuluvate määruste väljatöötamist.

Koguselised piirangud (EÜ lepingu art 28-30)

2000. aastal analüüsis Majandusministeeriumi väliskaubanduspoliitika talitus Eesti seadusandlust, selgitamaks võimalikke vastuolusid EÜ asutamislepingu artiklitega 28-30. Töögrupi hinnangul on kehtiv seadusandlus kooskõlas eelpoolnimetatud lepingu artiklitega ja mingeid vastuolusid ei esine. Jooksva seadusandluse analüüs jätkub ka aastal 2001.

Samuti kuulub Majandusministeeriumi väliskaubanduspoliitika talituse tööülesannete hulka loodava seadusandluse vastavuse jälgimine EÜ lepingu artiklites 28-30 esitatud nõuetele, muuhulgas hinnatakse ka rakendusakte, valdavalt *ad hoc* baasil.

Plaanid aastateks 2002-2003

Pikemas perspektiivis kavatakse Majandusministeerium analüüsida Euroopa kaubanduspoliitika rakendamise mõju Eestile ning valmistada koostöös teiste ministeeriumide ja üksustega Euroopa Liidu ühise väliskaubanduspoliitika instrumentide (tollimaksud, kvoodid, litsentsid, topeltkontrollisüsteem) rakendamiseks.

2002-2003. aastal on kavas välja töötada *tasakaalustusmeetmete (countervailing measures) seaduse eelnõu* ning *kaitsemeetmete seaduse* alamaktid .

Kavas on korraldada *dumpinguvastase seaduse* tutvustamine ettevõtjatele seminari raames peale seaduse jõustumist.

Haldussuutlikkus

2001 aastal on plaanis tööle võtta üks uus töötaja väliskaubanduspoliitika talitusse ning läbi viia koolitus EL kaubanduspoliitika valdkondades.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Dumpinguvastane seadus*	Määrused 384/96/EÜ 2331/96/EÜ 905/98/EÜ 2238/2000/EÜ	märts 2001; 2002	2000 eelarvest	Konkurentsiamet Tolliamet		Koolitus rakendavatele institutsioonidele	Kuna rakendavad institutsioonid ei ole MM haldusalas, vaid RM, siis 2002.a RM eelarve planeerimisel tuleks seda arvestada
Dumpinguvastase seaduse alamaktid*	Määrused 384/96/EÜ 2331/96/EÜ 905/98/EÜ 2238/2000/EÜ	November 2001; 2002	2000 eelarvest	Konkurentsiamet Tolliamet		Koolitus rakendavatele institutsioonidele	Dumpinguvastase seaduse alusel
Kaitsemeetmete seadus	Määrused: 3285/94/EÜ 519/94 /EÜ	November 2001; Juuli 2002	90 000 riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01, majandamiskulud	Konkurentsiamet Tolliamet		Koolitus rakendavatele institutsioonidele	Kuna rakendavad institutsioonid ei ole MM haldusalas, vaid RM, siis 2002.a RM eelarve planeerimisel tuleks seda arvestada
Ekspordi riikliku garanteerimise seaduse muutmise seadus (volitusnorm järgmisele määrusele)	98/29/EÜ 84/568/EMÜ	Juuni 2001; Jõustub kohe	50 000 krooni riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01, majandamiskulud	MM, Sihtasutus KredEx		Vajalik tehniline ekspertiis, planeeritud taotleda TAIEX-ist	Seadusemuutusega viiakse sisse volitusnorm
Ekspordi riikliku garanteerimise määrus (määrused)*	98/29/EÜ 84/568/EMÜ	November 2001; Jõustub kohe	70 000 krooni riigieelarve seaduse osa 137, ptk. 01, majandamiskulud	MM, Sihtasutus KredEx		Vajalik tehniline ekspertiis, planeeritud taotleda TAIEX-ist	Ekspordi riikliku garanteerimise seaduse alusel

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Tasakaalustusmeetmete seadus	2026/97/EÜ	IV kv 2002	riigieelarve	Konkurentsiamet Tolliamet		Juriidiline ekspertiis nii kohaliku kui EL seadusandluse seisukohast seaduse eelnõu vastavuse kohta planeeritud taotleda TAIEX-ist Koolitus rakendavatele institutsioonidele	Kuna rakendavad institutsioonid ei ole MM haldusalas, vaid RM, siis 2003.a RM eelarve planeerimisel tuleks seda arvestada
Tasakaalustusmeetmete seaduse alamaktid (4-6 akti)	2026/97/EÜ	I kv 2003	riigieelarve	Konkurentsiamet Tolliamet		Juriidiline ekspertiis nii kohaliku kui EL seadusandluse seisukohast seaduse eelnõu vastavuse kohta planeeritud taotleda TAIEX-ist Koolitus rakendavatele institutsioonidele	Tasakaalustusmeetmete seaduse alusel
Kaitsemeetmete seaduse alamaktid (1-3 akti)	3285/94/EÜ 519/94/EÜ	I kv 2002	riigieelarve	Konkurentsiamet Tolliamet		Koolitus rakendavatele institutsioonidele	Kaitsemeetmete seaduse alusel

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Majandusministeerium		1 täiendav töökoht väliskaubanduspoliitika talitusse	EL kaubanduspoliitika (suhted kolmandate riikide ja WTO-ga) ning selle rakendamise võimalus Eestis	EL kaubanduspoliitika Eestis rakendamise analüüs	Töötaja - riigieelarvest Analüüsi osas Planeeritud taotleda bilateraalse projektina - TAIEX	
Majandusministeerium			Kaitse- ja tasakaalustusmeetmed; ekspordi krediteerimise ja garanteerimise reguleerimine, SPP vastavad aspektid		Planeeritud taotleda bilateraalse projektina või TAIEXist	

Kultuuripärandid

Plaanid aastaks 2002

Eesti seadusandlus on osaliselt ühtlustatud nõukogu direktiiviga 93/7/EMÜ 15. märtsist 1993, mis käsitleb liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult välja viidud kultuuriväärtusega asjade tagastamist. Antud valdkonda reguleerivad *muinsuskaitseseadus*, kultuuriministri määrus nr 10, 24.juulist 2000 "Kultuuriväärtuste nomenklatuur ning välja- ja sisseveo kord" ja *tolliseadus*. Eesti on valmis antud EL õigusakti täielikult üle võtma ja rakendama liitumisel ELiga, kuid enne seda on plaanis ette valmistada ja vastu võtta täiendav õigusakt riigist ebaseaduslikult välja viidud kultuuriväärtusega asjade tagastamise kohta.

1.3. Uue lähenemisviisi direktiivid

[Isikukaitsevahendid vt III osa, ptk 13. Sotsiaalpoliitika ja tööhõive/töötervishoid- ja ohutus, Väikelaevad vt III osa, ptk 9 Transport]

Liftid, gaasiseadmed, surveseadmed, gaasiballoonid, aerosoolpakendid

Praegu kehtiv surveseadmete valmistamist ja turule laskmist reguleeriv õigusakt *surve- ja tõsteseadme ohutuse seadus* ning selle alusel 15.03.99. kehtestatud ohutuseeskirjad ei vasta täielikult Euroopa Liidu direktiivides surveseadmetele kehtestatud nõuetele, eelkõige vastavushindamist puudutava regulatsiooni osas ning seetõttu on vaja kehtivat seadusandlust muuta. Uue *surveseadme ohutuse seaduse eelnõu* ning selle rakendusaktide eesmärgiks on ühtlustada surveseadmete valmistamise, turule laskmise ja kasutusele võtmise nõuded surveseadmete direktiiviga 97/23/EÜ ja lihtsaid surveanumaid käsitleva direktiiviga 87/404/EMÜ ja aerosooli käsitleva direktiiviga 75/324/EMÜ. Nimetatud direktiivide eesmärgiks on tagada turvaline töökeskkond surveseadmete kasutajale ning ühtsete tehniliste normide kehtestamise kaudu tagada kaupade vaba liikumine.

Aastal 2001 keskendutakse antud sektorites *lifti ohutuse seaduse, surveseadme ohutuse seaduse ja küttegaasi seadme ohutuse seaduse* alusel alamaktide väljatöötamisele. Nimetatud alamaktidega harmoneeritakse Euroopa Liidu direktiivid 97/23/EÜ, 87/404/EMÜ, 93/68/EMÜ, 75/324/EMÜ, 94/1/EMÜ, 95/16/EÜ, 90/396/EMÜ.

Küttegaasi seadme ohutuse seaduse eelnõu töötati välja eesmärgiga täpsustada ja täiendada 1998. aastal kehtestatud *surve- ja tõsteseadme ohutuse seaduse* ja selle rakendusaktide gaasiseadmeid ja abiseadmeid reguleerivaid sätteid. Kuna gaasiseadme ja abiseadme ohutus ning surveseadmete ohutus on Euroopa Liidus reguleeritud eraldiseisvate uue lähenemisviisi direktiividega, siis on ka Eestis otstarbekas reguleerida *surve- ja gaasiseadmeid* käsitlevad nõuded eraldi seadustega. *Küttegaasi seadme ohutuse seaduse eelnõu* väljatöötamise üheks peamiseks eesmärgiks on harmoneerida gaasiseadmete direktiiv 90/396/EÜ.

Masinad

Aastal 2001 töötatakse välja *masina ohutuse seaduse* rakendusaktid.

Lõhkeained

2001 muudetakse *lõhkematerjalide seadust*, et viia valdkond kooskõlla direktiiviga 93/15/EMÜ.

Mäetööd

Aastal 2001. töötatakse välja *mäetööde ohutuse seaduse* alamaktid. Rootsi SIDA-lt on taotletud tehnilist abi Tehnilise Järelevalve Inspektsioonile (TJI), eesmärgiga harmoneerida ja rakendada olemasolevat Eesti seadusandlust mäetööde alal.

Elektriohutus ja elektriseadmed LVD, EMC, ATEX

Aastal 2001 muudetakse elektriohutusseadust, mille alusel kehtestatakse ministri määrused, millega ühtlustatakse Eesti seadusandlus LVD, EMC ja ATEX direktiividega.

Legaalmetroloogia

Legaalmetroloogia valdkonna direktiividest 75/107/EMÜ, 76/106/EMÜ, 76/211/EMÜ, 80/232/EMÜ, 90/384/EMÜ, 93/68/EMÜ tulenevate õigusaktide ettevalmistamine on kavandatud osalt 2001. aastasse, osalt hilisemale perioodile.

Mänguasjad

Mänguasjade valdkonda reguleerivad õigusaktid on ühtlustatud direktiivi 88/378/EMÜ nõuetega.

Plaanid aastateks 2002-2003

2001. aastal alustatakse *tehnilise järelevalve seaduse* välja töötamist, mis esitatakse Valitsusele 2002 alguses.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Surveseadme ohutuse seadus	97/23/EÜ, 87/404/EMÜ	Juuni 2001; Sept. 2001	2000 aasta riigieelarve	TJI			
MM määrus Ohutusnõuded surveseadmetele. Nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise kord.	Dir. 97/23/EÜ	Sept. 2001; sept. 2001	60 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Surveseadmete ohutuse seaduse alusel
MM määrus Ohutusnõuded lihtsatele surveanumatele. Nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise kord.	Dir. 87/404/EMÜ täiend. 93/68/EMÜ	Sept. 2001; sept. 2001	40 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Surveseadmete ohutuse seaduse alusel
Küttegaasiseadme ohutuse seadus*	75/324/EMÜ, 94/1/EMÜ, 90/396/EMÜ	Juuni 2001; Sept. 2001	2000 aasta riigieelarve	TJI			
MM määrus Ohutusnõuded aerosoolidele.	Dir. 75/324/EMÜ täiend. 94/1/EMÜ	Sept. 2001; Sept. 2001	90 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Küttegaasi seadme ohutuse seadus
MM määrus Gaasiseadme ja abiseadme ohutusnõuded.	90/396/EMÜ	Sept. 2001; Sept. 2001	50 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium			Küttegaasi seadme ohutuse seadus

MM määrus Gaasiseadme ja abiseadme nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise kord.	90/396/EMÜ	Sept. 2001; Sept. 2001	40 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium			Küttegaasi seadme ohutuse seadus
Liftide ohutuse seadus*	95/16/EÜ	Juuni 2001; Sept. 2001	2000 aasta riigieelarve	TJI			
MM määrus Lifti ja ohutusseadise ohutusnõuded.	Dir. 95/16/EÜ	Sept. 2001; sept. 2001	30 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Lifti ohutuse seaduse § 4 lg 2 alusel
MM määrus Lifti ja ohutusseadise nõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise kord.	Dir. 95/16/EÜ	Sept. 2001; sept. 2001	30 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Lifti ohutuse seaduse § 5 lg 2 alusel
Lõhkematerjaliseaduse muutmise seadus	93/15/EMÜ	Nov 2001; jõust. 2002	50 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium koostöös TJI, töörühma moodustamine I kv.		Konsultatsiooni EL liikmesriikide järelevalveasutustega ning seadusloome autoritega.	
Mäetööde ohutuse seadus *	92/104/EMÜ 92/91/EMÜ	Mai 2001, jõust. 2002	2000 Riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI, töörühma moodustamine I kv		SIDA projekt (seminarid ning koolitus) seaduse rakendamiseks	

<p>Mäetööde ohutuse seaduse alusel kehtestatavad õigusaktid, (ca. 8 akti)</p> <p>Esialgne nimekiri:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Mäetööde tegemise kord (2) Mäetööde ohutuseeskiri (3) Mäeettevõtte projekti ja arengukava kooskõlastamise kord. (4) Markseideritööde läbiviimise nõuded (5) Allmaakaevandatud maapinna ja ehitise hoidmise kord (6) Mäeettevõttes avari ja tööõnnetuse uurimise kord (7) Mäetööde avari likvideerimise plaani koostamise kord. (8) Üld- ja detailplaneeringute kooskõlastamise kord. 	92/104/EMÜ 92/91/EMÜ	Okt. 2001, jõust. 2002	Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandusmin. Koostöös TJI, töörühma moodustamine I kv	250000 krooni		Mäetööde ohutuse seaduse alusel
MM määrus Mõõtemahutina kasutatavate pakendite nimimahud, märgistamine ja kontrolli kord	75/107/EMÜ	märts 2001, jõust. jaanuar 2002	35 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium: TJI teostab järelevalvet mõõtemahutite märgistuse üle ja mahtude vastavuse üle kehtestatud nõuetele mõõtemahutite tootjate ja kasutajate juures (alates 01.01.2002 pidevalt)		PHARE 99 (twinning projekt kogusummas 0,54 MEUR + kaasfinantseerimine 0,05MEUR) Plaanis taotleda: järelevalve-alane koolitus Saksamaal (DAM-is); Hollandi kogemus (Nmi twinning-projekt)	Mõõteseaduse § 12 lõike 4 alusel

MM määrus Mõõtevahendite tüübikinnituse kord täiendamine lisaga "Mitteautomaatkaalude tüübikinnitus"	90/384/EMÜ, 93/68/EMÜ	juuli 2001; juuli 2001	40 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeerium: TJI – tüübikinnituse ja järelevalve teostaja kaalude maaletoomise ja kasutamise üle			Sõltub metroloogia valdkonnas uue direktiivi vastuvõtmisest
MM määruse nr 15 15. märts 1999 "Ohtlike ettevõtete ohtlikkuse kategooriad, kemikaalide summaase ohtlikkuse määra ja alammäära arvutamise juhend ning ohtliku kemikaali künniskogus ja käitlemise piirkogus suurõnnetuse ohuga ettevõttele" muutmise ja täiendamine	Dir 96/82/EÜ	juuli 2001; juuli 2001	30 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Kemikaaliseadus § 11 lg 2 Punktid 2 ja 3
MM määruse nr 64, 29. Dets 1999 "Nõuded kemikaali käitlemise seadmele" muutmise ja parandamine		November 2001; November 2001	30 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	TJI			Kemikaaliseadus § 11 lg 2 p 1
Elektriohutusseaduse muutmise seadus		September 2001					
MM määrus "Madalpinge-elektriseadmete ohutusnõuded"	73/23/EMÜ	Oktoober 2001; oktoober 2001	Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 02 Töötasud ja sotsiaalmaks (10 ja 21)	TJI			Elektriohutusseaduse § 3 lg 3

MM määrus "Elektriseadmete elektro-magnetilise ühilduvuse nõuded"	89/336/EMÜ	Oktoober 2001; oktoober 2001	Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 02 Töötasud ja sotsiaalmaks (10 ja 21)	TJI			Elektriohutusseaduse § 3 lg 3 alusel
MM määrus "Potentsiaalselt plahvatusohtliku keskkonna tsoonide määramise eeskiri" *	94/9/EÜ	Oktoober 2001; oktoober 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandus- ministeerium koostöös TJI			Elektriohutusseaduse § 3 lg 3 alusel
MM määrus "Nõuded potentsiaalselt plahvatusohtlikus keskkonnas kasutamiseks mõeldud seadmetele ja kaitsesüsteemidele" *	94/9/EÜ	Oktoober 2001; oktoober 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandus- ministeerium koostöös TJI			Elektriohutusseaduse § 3 lg 3 alusel
MM määrus "Ohutusnõuded ja nende kohaldamise põhimõtted		Veebruar 2001	2000 riigieelarve	TJI			Masina ohutuse seaduse § 4 lg 2 alusel
MM määrus "Tüübihindamisele kuuluvate masinate ja ohutusseadiste tüüpide loetelu"		Veebruar 2001	2000 aasta riigieelarve	TJI			Masinaohutuse seaduse § 9 lg 3 alusel)
MM määrus "Riigietalonide nimistu kehtestamine"		Veebruar 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandus- ministeerium		Mõõteseaduse alusel	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Mõõteseaduse muutmise ja täiendamise seaduse eelnõu	Metroloogia valdkonna uus EL direktiiv	2002	Riigieelarve	Majandusministeerium			Eeldusel, et jõustub metroloogia valdkonna uus EL direktiiv
Tehnilise järelevalve seadus		2002	Riigieelarve	TJI			
Lõhkematerjaliseaduse alusel välja antud õigusaktide täiendamine ja muutmine lähtudes lõhkematerjaliseaduse muutmise seadusest	93/15/EMÜ	2002	Riigieelarve	Majandusministeerium koostöös TJI			Lõhkematerjaliseaduse muutmise seaduse alusel

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tehnilise Järelevalve Inspeksioon/ Metroloogia keskasutus			Kinnispakkide täitekoguste kontroll; mõõtemahutite kontroll (sihtgrupp 2 TJI järelevalveametnikku ja 2 metroloogia keskasutuse töötajat) – ca 100 tuh. kr	ca 65 tuh. € (1 milj. kr) kinnispakkide kontrolli mobiillabori loomiseks (transpordivahend ja sisseseade)	Planeeritud Phare 1999 Akrediteerimine ja metroloogia	Mobiillabor on mõeldud mõõteseaduse § 13 lg 2 alusel loodud metroloogia keskasutuse laborile, mille teenuseid TJI kasutab
Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	Masina ohutuse seadusest tulenev TJI põhimääruse muudatus	2 spetsialisti masinate riiklikuks järelevalveks	Täiendkoolitus Soomes ja mujal: ca 60 000 kr		TJI eelarvest sisemiste struktuurimuudatuste kaudu	

Meditstiiniseadmed

Meditstiinitehnoloogia alase Eesti seadusandluse harmoneerimiseks Euroopa Liidu õigusaktidega töötatakse 2001. aasta jooksul direktiivide 93/42/EMÜ ja 90/385/EMÜ alusel välja *meditsiiniseadmete seaduse* eelnõu, mis planeeritakse Vabariigi Valitsusele esitada 2002. aasta juunis, ning sotsiaalministri määrus nõuete kehtestamiseks *in vitro* meditsiiniseadmetele (direktiiv 98/79/EMÜ).

2001. aastal jätkatakse meditsiiniseadmete valdkonna õigusaktide rakendamist ning arendatakse välja turujärelvalve süsteem. Samuti planeeritakse Raviameti kahele spetsialistile meditsiiniseadmete riikliku järelvalve osas koolitust Euroopa Liidu riigi samalaadsetes asutustes.

Aastatel 2002-2003 toimub meditsiiniseadmete alaste õigusaktide rakendamine. Vajadusel töötatakse välja *meditsiiniseadmete seaduse* rakendusaktid ning täiendatakse ja muudetakse kehtivaid õigusakte vastavalt Euroopa Liidu nõuetele.

Meditsiiniseadmed**Seadus andluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
*SoM määrus "Meditsiiniseadmega seotud ohtlikust juhtumist teavitamise tingimused ja kord"	93/42/EMÜ 90/385/EMÜ 98/79/EÜ	Jaauar 2001 Juuli 2001		Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61 art 10		Eelnõu väljatöötamine rahastati 2000 aasta eelarvest
Meditsiiniseadmete seadus	93/42/EMÜ 90/385/EMÜ	*Juuni 2002 Detsember 2002	SoM Osa 141 ptk 01 art 493 50 000 krooni	Ravimiamet	EIB-i projekt "Toetus eurointegratsiooni protsessile" 99/S/89 jätkumine – ekspertabi 25-30 tööpäeva ulatuses 300 000 krooni "Eesti Tervishoiuprojekt 2015" 50 000 krooni		*Seaduse eelnõu esialgne variant valmib detsembriks 2001. Eelnõu väljatöötamise rahastamine toimub 2001.a eelarvest
SoM määrus "Nõuete kehtestamine <i>in vitro</i> meditsiiniseadmetele"	98/79/EÜ	Detsember 2001 Detsember 2001	SoM Osa 141 ptk 01 art 10	Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61 art 10		

Meditsiiniseadmed**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Meditsiiniseadmete seadus	93/42/EMÜ 90/385/EMÜ	Juuni 2002 Dets. 2002		Ravimiamet			

Meditiiniseadmed
Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Raviamet Meditiiniseadmete osakond	1) SoM 13.07.1999.a. määrus nr 54 "Meditiiniseadme kasutussevõtmise ja kasutamise eeskiri" ja selle muudatus 2) SoM määrus ohtlikest juhtumistest teavitamise kohta		2 spetsialisti koolitus EL riigis	Meditiiniseadmete ja nende tarnijate ning meditsiiniseadmete ohujuhtumite registreerimisest tuleneva ametiasutuse elektroonilise andmekogu asutamiseks ja pidamiseks.	"Eesti Tervishoiuprojekt 2015": - Meditsiinitehnoloogia valdkonnas õigusaktide väljatöötamine ja rakendamine EL direktiivide harmoneerimise kaudu - Meditsiiniseadmete turujäreelvalve süsteemi väljaarendamine 50 000 krooni	

Ehitustooted

Plaanid aastaks 2001

Nõukogu direktiivi 89/106/EMÜ harmoneerimine on Majandusministeeriumi poolt planeeritud *ehitusseaduse eelnõuga*, parandades kehtivaid regulatsioone järgmistes valdkondades:

- ehitusjärelvalve (seos turujärelvalvega)
- toodete vastavushindamine (seos kaupade vaba liikumisega)
- projekteerimismid ja standardid (seos kaupade vaba liikumisega)

Direktiivi 89/106/EMÜ rakendamisel jätkub koostöö Taaniga. Taani FEU Programmi raames on 2001. aastal kavas käivitada nõustamis- ja koolitusprojekt vastavushindamisasutustele. Projekti eesmärgiks on eelduste loomine tehnilise heakskiidu asutuse asutamiseks, Eesti ehituseeskirjade süstematiseeritud kogumiku ning betooni ja puidu standardite väljatöötamiseks. Ehitus- ja elamualase seadusandluse väljatöötamisel ja rakendamisel jätkub bilateraalne koostöö Soome Keskkonnaministeeriumiga koolituse, ehitusjärelvalve, projekteerimise ja ehitamise nõuete ning ehitusmaterjalide vastavuse tõendamise alal.

Haldussuutlikkus

Direktiivi 89/106/EMÜ rakendamisel tekib vajadus tõsta Tallinna Tehnikaülikooli Katsekoja kui volitatud asutuse haldussuutlikkust. Katsekoda peab tagama osutatavate teenuste vastavuse nii Eesti seadusandluses kui ka Euroopa Liidu õigusaktides esitatud kvaliteedinõuetele. Selleks on Katsekoja arengukavas ette nähtud tugevdada Katsekoja struktuuri, ühendades Katsekojaga Majandusministeeriumi juurde kuuluva Keskuse Ehitus TEST ning soodustada ehitusvaldkonna laboratooriumite akrediteerimist, viies nad sellisele arengutasemele, mis võimaldaks Eestil Euroopa Liidu liikmena taotleda Katsekojale volitatud asutuse (*notified body*) staatust. Plaanide kohaselt toimub tegevuste rahastamine riigieelarve välistest vahenditest.

Direktiivi 89/106/EMÜ harmoneerimisel tekib turujärelvalve valdkonnas vajadus valida turujärelvalve strateegia (aktiivne või passiivne ehitustoodete turujärelvalve). Seadusandlik baas Tehnilise Järelvalve Inspektsioonile ehitustoodete alase turujärelvalve teostamiseks luuakse 2001. aastal vastu võetava *ehitusseadusega*. Samuti tuleb täpsustada turujärelvalves osalevate institutsioonide kohustuste jagunemist ning tõhustada nende vahelist koostööd. Turujärelvalvega seotud tegevuste planeerimisega alustatakse Phare 2000 turujärelvalve projekti raames aastal 2001.

Plaanid aastateks 2002- 2003

Juhul, kui Euroopa Liit võtab vastu uue välismüra käsitleva direktiivi (*Proposal for a European Parliament and Council directive on the Assessment and management of Environmental Noise* (COM(2000) 468/-C5-0411/2000-2000/0194(COD))), ühtlustatakse Eesti seadusandlus sellega *ehitusseaduse muutmise seaduse* ja alamaktiga aastal 2002.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Ehitusseadus*	89/106/EMÜ	Aprill 2001, Eeldatav jõustumine jaanuar 2002	130 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandus- ministeeriumi Ehitus- ja elamuosakond			
VV Määrus "Ehitusmaterjalide ja -toodete nõuetele vastavuse tõendamise kord"*	89/106/EMÜ	September 2001, eeldatav jõustumine jaanuar 2002	Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 02 Töötasud ja sotsiaalmaks (10 ja 21)	Majandus- ministeeriumi Ehitus- ja elamuosakond			Planeerimis- ja ehitusseaduse muutmise seaduse alusel
VV Määrus "Ehitusprojektile esitatavad nõuded"*	89/106/EMÜ	September 2001, eeldatav jõustumine Jaanuar 2002	Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 02 Töötasud ja sotsiaalmaks (10 ja 21)	Majandus- ministeeriumi Ehitus- ja elamuosakond			Ehitusseaduse alusel
SoM määrus "Terviseohutuse nõuded ehitustoodetele"	89/106/EMÜ	Juuni 2001 Oktoober 2001	Osa 141 ptk 01 art 493 5 000 krooni	TKI Tarbijakaitseamet	TKI Osa 141 ptk 65	Määrust tutvustav koolitus	
SoM määrus "Tehnoseadmetest põhjustatud müra piirväärtused elamutest ja ühiskasutusega hoonetes, selle mõõtmise ja hindamise meetodid"	89/106/EMÜ	September 2001; detsember 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 8 000 krooni		TKI Osa 141 ptk. 65 5000 krooni	Määrust tutvustav koolitus	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002- 2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Ehitusseaduse muutmise seadus ja rakendusakt	<i>(Proposal for a European Parliament and Council directive on the Assessment and management of Environmental Noise (COM(2000) 468/-C5-0411/2000-2000/0194(CO D))</i>	2002	riigieelarve	Majandusministeeriumi Ehitus – ja elamuosakond			

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tallinna Tehnikaülikooli Katsekoda		Ühendamine Majandusministeeriumi juurde kuuluva Keskusega Ehitus TEST		Bilateraalne projekt Taaniga TTÜ katsekoja institutsionaalse võimekuse tõstmiseks ja akrediteerituse saavutamiseks	Katsekoja omavahendid	

1.4. Sektoraalse lähenemisviisi direktiivid

[Toiduained, väetised vt. III osa, ptk 7. Põllumajandus/Siseturg]

Kemikaaliohutus

Kemikaalide valdkonda reguleerib 06.05.1998.a vastu võetud *kemikaaliseadus*. Kemikaalide ja ohtlike ainete valdkonnas on enamik Euroopa Liidu nõudeid Eesti õigusaktidesse üle võetud.

2001. aastal kehtestatakse sotsiaalministri määrusega piirangud biotsiidide käitlemisele, millega ühtlustatakse Euroopa Liidu direktiiviga 98/8/EMÜ sätestatud nõuded. Samuti tehakse täiendused sotsiaalministri määrustesse "Ohtlike ainete loetelu" ja "Ohtlike ainete piirnormid töökeskkonnas".

Jätub Kemikaalide Teabeskuse arendamine. 2001. aastal luuakse lisatöökoht kemikaaliohutuse alase teabe kogumiseks ja edastamiseks ning korraldatakse pädevuskoolitusi klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise alal. Samuti osaletakse Keemiarelva Keelustamise Organisatsiooni (OPCWs) poolt pädevatele riigiasutustele korraldatavatel kursustel.

2002. aastal on põhieesmärk vastu võetud õigusaktide rakendamine.

Kemikaaliohutus**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoniseeri-tavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
SoM määrus "Biotsiidide käitlemise piirangud"	98/8/EÜ	Detsember 2001 Märts 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 40 000 krooni	SoM Tarbijakaitseamet (TKA) Taimetoodangu-inspeksioon ;			
SoM määrus "Ohtlike ainete piirnormid töökambonas" täiendamine		Juuni 2001 September 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art 10	SoM Tööinspeksioon Töötervishoiu Keskus; Rakendub september 2001			
SoM määrus "Ohtlike ainete loetelu" täiendamine		Juuni 2001 September 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art 10	SoM Kemikaalide Teabekeskus; Rakendub september 2001			

*SoM määrus "Elanikkonnale ja loodusele ohtlike kemikaalide käitlemise piirangud" (Esialgne nimi "Ohtlike kemikaalide käitlemise piirangud")	76/769/EMÜ 91/659/EMÜ 96/55/EMÜ 97/10/EMÜ 97/64/EMÜ 76/769/EMÜ 79/663/EMÜ 82/806/EMÜ 82/828/EMÜ 83/264/EMÜ 83/478/EMÜ 85/467/EMÜ 85/610/EMÜ 89/677/EMÜ 91/157/EMÜ 91/173/EMÜ 91/338/EMÜ 91/339/EMÜ 94/27/EÜ 94/48/EÜ 94/60/EÜ 97/16/EÜ	Jõustub juuni 2001		TKA Kemikaalide Teabekeskus			*SoM 02.11.2000 määrus nr. 72
--	---	--------------------	--	-----------------------------------	--	--	----------------------------------

Kemikaaliohutus**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
SoM määrus "Biotsiidide käitlemise piirangud"	98/8/EÜ	Jõustub märts 2002		SOM Tarbijakaitseamet PõM Taimetoodangu-inspeksioon	Riigieelarve 100 000 krooni	Ametnike täiendkoolitus Üldine teavitamine ja selgitamine	
*SoM määrus "Rahvusvahelised kvaliteedinõuded toksikoloogilaboritele". (GLP laboritele)	87/18/EMÜ 88/320/EMÜ 89/569/EMÜ	Rakendub 2002		Standardiamet Ravimiamet TKA Tootjad ja tarnijad Rakenduseks ettevalmistustööd algavad 2001, rakendumine 2002	Riigieelarve 250 000 krooni	Koolitus inspektoritele, laboritöötajatele, tootjatele ja tarnijatele	*SoM 26.05.2000 määrus nr 37
*ILO konventsioon nr 170 kemikaalide ohutu kasutamise kohta ratifitseerimine							Esitamise tähtaeg oli 2000 IV kv. Puudub ILO nõukogu kolmepoolne kokkulepe konventsiooni ratifitseerimise osas. Küsimust arutatakse uuesti aastal 2002.

Kemikaaliohutus
Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kemikaalide Teabekeskus		1 töökoht kemikaali-ohutuse alase teabe kogumiseks ja edastamiseks	Konsultatsioonid ja koolitus EL samalaadsetes teabekeskustes. Klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise alane pädevuskoolitus. Keemiarelva keelustamise organisatsiooni (OPCWs) poolt pädevatele riigiasutustele korraldatavad kursused. Inglise keele oskuse pidev täiendamine	Infotehnoloogia Andmebaasid Erialane kirjandus	Kemikaalide Teabekeskus Osa 141 ptk. 68 art. 10 ja 30 350 000 krooni	

Kemikaaliohutus
Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kemikaalide Teabekeskus		1 töökoht uutest ainetest teavitamiseks	UNEP/FAO/PIC koolitus Inglise keeleoskuse pidev täiendamine	Infotehnoloogia Andmebaasid Erialane kirjandus	Riigielarvest 650 000 krooni	Teabe vahetamine Euroopa Kemikaalide Bürooga.

Ravimid

2001. aasta põhieesmärgiks on täiendada ja muuta vastavalt EL nõuetele eksisteerivat seadusandlust ning tõsta Eestis uute õigusaktide rakendamise kontrolli kvaliteeti.

2001. aastal on kavas välja töötada uus *ravimiseadus*, mis süstematiseerib korduvalt muudetud kehtivas *ravimiseaduses* ja sellest tulenevates õigusaktides sätestatu ning tagab *ravimiseaduse* reguleerimisala täieliku vastavuse Euroopa Liidu nõuetega. Väljatöötamiseks plaanitakse luua töögrupp (alustab tööd jaanuaris 2001), kuhu kuuluksid SoM, MM, JM ja Raviameti spetsialistid. Samuti viiakse Euroopa Liidu õigusega vastavusse ravimite kliiniliste uuringute kord, ravimite registreerimise tähtaeg, ravimite ohutuse järelevalve kord.

Veterinaarravimite valdkonnas jätkub *ravimiseaduse* rakendusaktide väljatöötamine ja nende rakendamine.

Aastatel 2002-2003 jätkatakse vastu võetud õigusaktide rakendamist ning nende täiendamist ja muutmist, viies ravimite alane seadusandlus täielikult vastavusse Euroopa Liidu *acquis*'ga.

Ravimid**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneereri-tavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Ravimiseadus	65/65/EMÜ 75/318/EMÜ 75/319/EMÜ 91/356/EMÜ 92/25/EMÜ 92/26/EMÜ 92/27/EMÜ 92/28/EMÜ 92/73/EMÜ	*Juuni 2002 Jaauuar 2003	SoM Osa 141 ptk. 01 art.493 50 000 krooni	SoM Ravimiamet			*Seaduse eelnõu esialgne variant valmib detsembriks 2001. Eelnõu väljatõtamise rahastamine toimub 2001.a eelarvest.
*Ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu ja haldusõiguserikkumiste seadustiku muutmise seaduse eelnõu	CPMP/ICH/377/95 CPMP/ICH/135/95 CPMP/ICH/137/95 CPMP/ICH/291/95 65/65/EMÜ 75/318/EMÜ 75/319/EMÜ	Veebruar 2001; Juuli 2001	Ravimiamet Osa 141 ptk 61	SoM Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		* Esitamine (tähtaeg II kv 2000) on lükkunud edasi õiguslike vaidluste ja tehniliste küsimuste tõttu.
*SM määruse muutmine "Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete /.../ käitlemise /.../ kord"	65/65/EMÜ; 541/95/EÜ; 542/95/EÜ; 81/851/EMÜ; 91/412/EMÜ; 81/851/EMÜ, 81/852/EMÜ, 2377/90/EMÜ	November 2001; Detsember 2001		SoM Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		* Esitamine (tähtaeg II kv 2000) viibib seoses ravimiseaduse ja haldusõiguserikkumiste seadustiku muutmise seaduse eelnõu menetlemisega

Ravimiseaduse muutmise seaduse eelnõu alusel ettevalmistatavad SoM määruste eelnõud: 1) Ravimi kliinilise uuringu läbiviimise taotluses märgitavate andmete loetelu, taotluse esitamise, ravimi kliinilise uuringu läbiviimise ja ravimi kliinilise uuringu läbiviimise kontrollimise kord ning meditsiinietika komisjoni töökord	65/65/EMÜ 541/95/EÜ 542/95/EÜ CPMP/ICH/377/95 CPMP/ICH/135/95 CPMP/ICH/137/95 CPMP/ICH/291/95	Juuni 2001 Juuli 2001	Ravimiamet Osa 141 ptk 61 17 000 krooni	SoM Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		
2) *Veterinaarravimi kliinilise uuringu läbiviimise taotluses märgitavate andmete loetelu, taotluse esitamise, ravimi kliinilise uuringu läbiviimise ja ravimi kliinilise uuringu läbiviimise kontrollimise kord	65/65/EMÜ 541/95/EÜ 542/95/EÜ 81/851/EÜ 91/412/EMÜ 81/851/EMÜ 81/852/EMÜ 2377/90/EMÜ	Juuni 2001 Juuli 2001	Ravimiamet Osa 141 ptk 61 10 000 krooni	SoM Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		* Esitamine (tähtaeg I kv 2000) viibib seoses ravimiseaduse ja haldusõiguse-rikkumiste seadustiku muutmise seaduse eelnõu menetlemisega
* SoM määruse "Ravimite registreerimise ja registreeritud ravimitega seotud muudatuste kinnitamise kord" (RTL 1996, 50, 315; 1998, 58/59, 265; 1999, 95, 1186) muutmise	65/65/EMÜ art 4.8. a, i-iii	Jaanuar 2001 Veebruar 2001	Ravimiamet Osa 141 ptk 61	Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		*Määruse esitamine lükkub tehnilistel põhjustel edasi aastasse 2001.

* SoM määruse "Ravimite registreerimise ja registreeritud ravimitega seotud muudatuste kinnitamise kord" (RTL 1996, 50, 315;1998, 58/59, 265; 1999, 95, 1186) <u>muutmine</u>	2309/93 EMÜ Ptk 3 540/95 EÜ 75/319/EMÜ, Ptk Va Notice to Marketing Authorisation Holders, Ptk 1, art 6.2	September 2001; Oktoober 2001	Ravimiamet Osa 141 ptk 61	Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		*Määruse esitamine lõkkub tehnilistel põhjustel edasi aastasse 2001.
* SoM määruse "Ravimite tootmise eeskirja kinnitamine" muutmine	91/356/EMÜ Commission guideline "Good manufacturing practices" ja selle lisad	September 2001; Järk-järguline jõustumine kuni aastani 2003	Ravimiamet Osa 141 ptk 61 art 10 10 000 krooni	Ravimiamet Rakendub järk- järguliselt aastaks 2003	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		*Määruse esitamine (tähtaeg IV kv 2000) lõkkub tehnilistel põhjustel edasi aastasse 2001.
* SoM määruse "Ravimite impordi ja ekspordi kord" <u>muutmine</u>	65/65/EMÜ 541/95/EÜ 542/95/EÜ 81/851/EÜ 91/412/EMÜ 81/851/EMÜ 81/852/EMÜ 2377/90/EMÜ	Juuli 2001 August 2001	Ravimiamet Osa 141 ptk 61	Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk. 61		
* Ravimiseaduse § 5 rakendusakt: SoM määrus "Veterinaarravimite registreerimise kord"	65/65/EMÜ 541/95/EÜ 542/95/EÜ 81/851/EÜ 91/412/EMÜ 81/851/EMÜ 81/852/EMÜ 2377/90/EMÜ	Detsember 2001; Detsember 2001		Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk 61		*Esitamine lõkkub edasi (tähtaeg I kv 2000) seoses teiste sama ala rakendusaktide jätkuva menetlemisega

* Euroopa farmakopöa konventsiooni ratifitseerimise seadus	75/318/EMÜ	Detsember 2000; **Detsember 2001		Ravimiamet Rakendub järkjärguliselt aastaks 2003	Riigieelarveline kontributsioon 80 000 krooni		*Esitamise tähtaeg IV kv 2000. **Jõustumine sõltub ratifitseerimiskirjade esitamisest
SoM määrus "Euroopa Farmakopöa rakendamise kord"	75/318/EMÜ	*Detsember 2001; Detsember 2001		Ravimiamet Rakendub järkjärguliselt aastaks 2003	Ravimiamet Osa 141 ptk 61 10 000 krooni		*Esitamine sõltub Euroopa farmakopöa konventsiooni ratifitseerimisest.

Ravimid**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Ravimiseadus	65/65/EMÜ 75/318/EMÜ 75/319/EMÜ 91/356/EMÜ 92/25/EMÜ 92/26/EMÜ 92/27/EMÜ 92/28/EMÜ 92/73/EMÜ	*Juuni 2002 Jaanuar 2003		Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk. 61	Infotehnoloogilise lahenduse väljatöötamine ravimite registreerimis-dokumentatsiooni elektrooniliseks vastuvõtmiseks; Konsultatsioon justiits- ja majandus-ministeeriumiga	*Seaduse eelnõu esialgne variant valmib detsembriks 2001. Eelnõu väljatöötamise rahastamine toimub 2001.a eelarvest.
* SoM määrus "Ravimite ohutuse järelevalve"	CPMP/PhV/175/95 CPMP/PhV/005/96 CPMP/183/97 CPMP/388/97	Juuni 2002 Juuli 2002		Ravimiamet	Ravimiamet Osa 141 ptk. 61		*Määruse esitamine lükkub tehnilistel põhjustel edasi aastasse 2001.
*SoM määrus "Veterinaarapteekide tegevuse eeskirjad ja veterinaarravimite jaemüügi kord"	65/65/EMÜ 541/95/EÜ 542/95/EÜ 81/851/EÜ 91/412/EMÜ 81/851/EMÜ 81/852/EMÜ 2377/90/EMÜ	September 2002; Jaanuar 2003		Ravimiamet			*Esitamine lükkub edasi (tähtaeg II kv 2000) seoses teiste sama ala rakendusaktide jätkuva menetlemisega

SoM määrus "Homöopaatiliste preparaatide määratlemise, pakendi märgistuse ja registreerimiseks vajaliku täiendava dokumentatsiooni ning pakendi infolehe koostamise eeskiri"	65/65/EMÜ 75/319/EMÜ 92/28/EMÜ 92/73/EMÜ 81/851/EMÜ 92/74/EMÜ	Detsember 2002; Detsember 2002		Raviamet	Raviamet Osa 141 ptk. 61		
*SM määrus "Veterinaarravimite tootmise eeskirjad"	65/65/EMÜ; 541/95/EÜ; 542/95/EÜ; 81/851/EMÜ; 91/412/EMÜ; 81/851/EMÜ 81/852/EMÜ; 2377/90/EMÜ	November 2002; Detsember 2002		SoM Raviamet	Raviamet Osa 141 ptk 61		* Esitamine (tähtaeg II kv 2000) viibib seoses ravimiseaduse ja haldusõiguse-rikkumiste seadustiku muutmise seaduse eelnõu menetlemisega
* SoM määruse "Ravimite tootmise eeskiri" <u>täiendamine lisadega</u>	91/356/EMÜ Commission guideline "Good manufacturing practices ja selle lisad	Järk-järguline jõustumine kuni aastani 2003		Raviamet Rakendub järk-järguliselt aastaks 2003			
"Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seaduse" täiendamine		Juuni 2002; Detsember 2002	Raviamet 50 000 krooni	Raviamet			Kokaiini põõsa kasvatamise keelustamine. Siseministeriumi juurde moodustatud töörühm ratifitseerimiseks; Raviameti esindja kuulub töörühma.
Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete seadusest tulenev: *VV määruse "Lähteainete käitlemise kord" <u>täiendamine</u> (RTL I 1997, 84, 1429)	1485/96 EÜ	November 2002; Detsember 2002		Raviamet			* Esitamise tähtaeg IV kv 2000.

	Kõik EL-s vahepealsetel aastatel 2000- 2002 vastuvõetavad või muudetavad õigusaktid	Juuli 2002	Ravimiamet 60 000 krooni				
--	---	------------	---------------------------------	--	--	--	--

Ravimid

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaarisid
Raviamet Meditsiiniseadmete osakond	Meditsiiniseadmete seaduse väljatöötamine	3 ametikohta	Meditsiiniseadmete alane koolitus; Kvaliteedisüsteemi auditi alane koolitus meditsiiniseadmete osakonna töötajatele		Raviamet Osa 141 ptk 61 art. 10 Raviamet Osa 141 ptk 61 art.30 20 000 krooni	
Raviamet			Siseauditi alane koolitus		Raviamet Osa 141 ptk 61 art.30 20 000 krooni	
Raviamet Registreerimisosakond		4 lisatöökohta	Esmane väljaõpe ravimi registreerimis-dokumentatsiooni hindamise ja EL ravimeid käsitlevate õigusaktide alal		*Eurointegratsiooni vahendid 772 000 krooni	*Taotlus RM-le on esitatud, oleneb Riigikogu otsusest.
Raviamet Registreerimisosakond		1 spetsialist	Ravimite kõrvaltoimete hindamise ja ohutuse järelevalve alane esmane väljaõpe Raviametis ja Euroopa Raviameti koolitusüritustel		Raviamet Osa 141 ptk 61 art.10 100 000 krooni	
Raviamet Veterinaarravimite osakond		2 ametikohta veterinaarravimite järelevalveks	Ravimite kõrvaltoimete hindamise ja ohutuse järelevalve alane esmane väljaõpe Raviametis		Raviamet Osa 141 ptk 61 art.10	

Ravimiamet Registreerimisosakond		1 bürojuhataja	Ravimite kliinilisi uuringuid reguleeriva õigustiku ja rahvusvaheliste kokkulepete ning heade kliiniliste tavade alane väljaõpe Ravimiametis ja Euroopa Ravimite Hindamise Ameti koolitusüritustel		Ravimiamet Osa 141 ptk 61 art.10 ja art. 30 156 000 krooni	
Ravimiamet			Ravimiameti töötajate erialane jätkukoolitus		Ravimiamet Osa 141 ptk. 61 art.30 300 000 krooni	
Ravimiamet	Euroopa Farmakopöa Konventsiooniga ühinemise seadus	1 ametikoht seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks			Ravimiamet Osa 141 ptk. 61 art.10	
SoM Tervishoiuosakond	Tervishoiukorralduse seadus	1 peaspetsialist ravimitealaste küsimuste lahendamiseks ja riikliku poliitika arendamiseks			SoM Osa 141 ptk. 01	
SoM Ravimiamet			Õigusloomealane koolitus SoM ja RA õigusloomega tegelevatele ametnikele. Pidev õiguslane täiendkoolitus.		SoM Osa 141 ptk. 01	

Ravimid
Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Raviamet Registreerimisosakond		4 lisatöökohta	Väljaõpe ravimi registreerimisdokumentatsiooni hindamise ja EU ravimeid käsitlevate õigusaktide alal		633 200 krooni	
Raviamet			Raviameti töötajate erialane jätkukoolitus		300 000 krooni	

Kosmeetikavahendid

Suurem osa kosmeetikavahendite Euroopa Liidu nõuetest on harmoneeritud kehtivate õigusaktidega, mida muudetakse ja täiendatakse perioodiliselt vastavalt Euroopa Liidu uutele direktiividele.

2001. aastal tehakse muudatused *rahvatervise seadusesse*, millega tühistatakse kosmeetikavahendite eelregistreerimise kord ja viiakse sisse muud vajalikud sätted vastavalt Euroopa Liidu direktiividele. Samuti töötatakse välja *tarbijakaitse seaduses* antud volitusnormi alusel Vabariigi Valitsuse määrus kosmeetikavahendite märgistamise kohta - "Kosmeetikatoodete märgistamise eeskiri", mis harmoneerib Euroopa Liidu direktiivides 76/768/EMÜ, 96/335/EÜ ja 95/17/EÜ esitatud nõuded.

Jätkatakse 2000. aastal alustanud kosmeetikavahendite turujärelevalvesüsteemi tõhustamist: kontrollitakse toodete märgistamise õigsust, võetakse järelevalveplani alusel ja kahtluse korral kosmeetikavahendite proove ning analüüsitakse neid laboris vastavalt sotsiaalministri määrusega "Kosmeetikavahendite terviseohutuse kontrollimine" kehtestatud meetodite järgi.

2002. aastal muudetakse *rahvatervise seaduse muudatuse* alusel ja arvestades Euroopa Liidu nõudeid VV määrust "Kosmeetikavahendite valmistamise, terviseohutuse tagamise ja importimise kord".

Kosmeetikavahendid
Seadusandluse lähendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Rahvatervise seaduse muutmine	76/768/EMÜ	Oktoober 2001; November 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art 493 50 000 krooni				
*VV määrus "Kosmeetikatoodete märgistamise eeskiri" (VV 20.06.1994 määruse nr 229 "Pakendatud tarbekeemia- ja kosmeetikavahendite märgistamise eeskiri" (RT I 1994, 48, 792) asendamine uuega)	76/768 /EMÜ 96/335/EÜ 95/17/EÜ	Oktoober 2001; Juuni 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art 493 10 000 krooni				*Esitamine lükkus III kv 2000 edasi aastasse 2001 tehnilistel põhjustel.

Kosmeetikavahendid**Seadusandluse lähendamine 2002-2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
VV 28.10.1997 määruse nr 228 "Kosmeetikavahendite valmistamise, terviseohutuse tagamise ja importimise kord" (RT I 1997, 94, 1570) täiendamine ja muutmine – täielik vastavusse viimine EL nõuetega.	76/768/EMÜ 97/18/EÜ Uued täiendavad ja muutvad direktiivid	Märts 2002; November 2002	SoM 2000 krooni	Rakendavad tarnijad Järelevalve: TKI TKA	Tarnijad – omal kulul Järelevalve TKI Osa 141 ptk 65 ja ptk 67 (labor) TKA Osa 137 ptk 51		Määruse saab esitada alles pärast rahvatervise seaduse muudatuse vastuvõtmist.
Rahvatervise seaduse muutmine	76/768/EMÜ	Jõustub november 2002					
*VV määrus "Kosmeetikatoodete märgistamise eeskiri" (VV 20.06.1994 määruse nr 229 "Pakendatud tarbekeemia- ja kosmeetikavahendite märgistamise eeskiri" (RT I 1994, 48, 792) asendamine uuega)	76/768 /EMÜ 96/335/EÜ 95/17/EÜ	Jõustub juuni 2002		Rakendajad: Tootjad Tarnijad Järelevalve: Tervisekaitse-inspeksioon (TKI) Tarbijakaitse-amet (TKA) Rakendamine jõustumise momendist	Tootjad ja tarnijad märgistavad omal kulul Järelevalve: TKI Osa 141 ptk 65 TKA Osa 137 ptk 51		

Alkohol

Alkoholiseaduse eelnõu ja alkoholiseaduse rakendamise seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu valitsusele esitamise tähtaeg on 15. märts 2001. Taani bilateraalse projekti raames on plaanis 2001 teostada ekspertiis valminud *alkoholiseaduse eelnõule*.

Kavas on loobuda tegevuslubadest alkoholi tootmiseks, sisseveoks, väljaveoks, hulгимүүгiks ja jaemүүгiks ning sätestada, et alkoholi sissevedajad ja hulгимүүjad ei vaja edaspidi oma tegevuseks tegevusluba, vaid kantakse loodavasse riiklikusse erinõuetega tegevusaladel tegutsevate ettevõtjate registrisse. Seevastu alkoholsete jookide jaemүүjad peaksid tulevikus saama tegutsemisõiguse tegutsemisloa (kauplemisloa) kaudu, millega seoses vajab antud instituut ümberkorraldamist.

Nimetatud eelnõud tuleb viia kooskõlla ka praegu Riigikogu menetluses oleva *haldusmenetluse seaduse eelnõu ja karistusseadustiku eelnõuga*. Eelnõude praegustes redaktsioonides kavandatavad muudatused on suunatud ettevõtluskeskkonna regulatsiooni põhimõtete ümberkorraldamisele ja illegaalse alkoholi käitlejate vastutuse karmistamisele.

Veini ühtse turu organiseerimine, turustamine; import, eksport ja liidusisene kauplemine reguleeritakse *alkoholiseaduse muutmise seaduse eelnõuga*, mis esitatakse valitsusele 2001.a. Veini märgistuse kaitse viiakse kooskõlla EL nõuetega Vabariigi Valitsuse 26.10.1999.a. määruse nr 326 "Alkoholi määramise, kirjeldamise ja müügiks esitlemise nõuded" muutmise. Veini tehnoloogiale ja toormele kehtestatud reeglite rakendamine reguleeritakse *alkoholiseaduse* alamaktiga 2001.a III kvartalis. Kvaliteetveinile kehtestatud tingimuste rakendamise toimimiseks töötatakse välja *alkoholiseaduse* alamakt 2001.a. IV kvartali jooksul.

Tekstiil

Tekstiili valdkonna vastavusse viimiseks EL nõuetega on plaanis 2002. aastal välja töötada järgmised õigusaktid:

- Vabariigi Valitsuse määrus tekstiiltoodete märgistamise kohta, millega harmoneeritakse direktiivid 96/74/EÜ ja 97/37/EÜ tekstiili nimetuste kohta. Kuna mainitud direktiivide täielikuks harmoneerimiseks vajab Vabariigi Valitsuse 11. juuli 1995.a määrusega nr kinnitatud "Rõivaste ja muude tekstiiltoodete märgistamise eeskiri" palju muudatusi, on otsustatud välja töötada eeskirja uus redaktsioon.
- Direktiivide 96/74/EÜ ja 97/37/EÜ rakendamiseks ja nendega seotud direktiivide 73/44/EMÜ ja 96/73/EÜ kahe- ja kolmekomponentsete tekstiilkiu segude kvantitatiivse analüüsi teatavate meetodite kohta harmoneerimiseks on vajalik vastu võtta õigusakt, millega kinnitatakse mainitud analüüsimeetodid.

Jalatsid

Jalatsite valdkonna regulatsioon on harmoneeritud ja rakendatud vastavalt direktiivi 94/11/EÜ nõuetele.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Alkoholiseadus	-	Märts 2001	2000 eelarve	Majandusministeerium Põllumajandus- ministeerium Kohalikud omavalitsused		Ekspertiis eelnõule Taani bilat. projekt	
Alkoholiseaduse muutmise seadus		III kv 2001		Põllumajandus- ministeerium			Veini ühtse turu organiseerimine, turustamine: import, eksport
Vabariigi Valitsuse 26.10.1999.a. määruse nr 326 "Alkoholi määratlemise, kirjeldamise ja müügiks esitlemise nõuded" muutmise		III kv 2001		Põllumajandus- ministeerium			Veini märgistuse kaitse
Alkoholiseaduse alamakt		III kv 2001		Põllumajandus- ministeerium			Nõuded veini tehnoloogiale ja toormele
Alkoholiseaduse alamakt		IV kv 2001		Põllumajandus- ministeerium			Kvaliteetveinile kehtestatud tingimused

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002 - 2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
VV määrus tekstiiltoodete märgistamise kohta (uus redaktsioon)	Direktiivid 96/74/EÜ, 97/37/EÜ	2002 2003	Riigieelarve	Tarbijakaitseamet			Tarbijakaitseaduse § 11 lg 3 alusel
MM määrus kahe- ja kolme-komponentsete tekstiilkiu segude kvantitatiivse analüüsi teatavate meetodite kohta	Direktiivid 73/44/EMÜ, 96/73/EÜ	2002 2003	Riigieelarve	Tarbijakaitseamet			Tarbijakaitseaduse § 11 lg 3 alusel

Traktorid, metsaveotraktorid

Vastavalt Eesti positsioonipaberile liitumisläbirääkimistel peab Eesti seadusandlus ja seadusandluse institutsionaalne baas põllumajandus- ja metsandustraktorite osas olema täielikult vastavusse viidud EL nõuetega aastaks 2003. Aastaks 2003 luuakse Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudi alluvuses põllumajandustehnika katselabor, mis hakkab teostama traktorite tüübikatsetus/vastavushindamist.

Arvestades "Liiklusseaduse" ja Eesti liitumisläbirääkimiste positsioonipaberi nõuetega koostatakse aastal 2001 põllumajandusministri määrus "Ratastraktorite ja nende haagiste tüübikinnitamise eeskiri". Nimetatud määrus töötatakse välja direktiivide 74/150 EMÜ, 74/151 EMÜ, 74/152 jt (kokku) alusel.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
PMm: "Ratastraktorite ja nende haagiste tüübikinnitamise eeskiri" Edaspidi selle muudatused vastavalt uute direktiivide tulekule	Baasdirektiivid: 74/150/EMÜ; 74/151/EMÜ; 74/152/EMÜ; 74/346/EMÜ; 74/347/EMÜ; 75/321/EMÜ; 75/322/EMÜ; 75/323/EMÜ; 76/432/EMÜ; 76/763/EMÜ; 77/311/EMÜ; 77/536/EMÜ; 77/537/EMÜ; 78/764/EMÜ; 78/933/EMÜ; 79/532/EMÜ; 79/533/EMÜ; 79/622/EMÜ; 80/720/EMÜ; 86/297/EMÜ; 86/298/EMÜ; 86/415/EMÜ; 87/402/EMÜ; 89/173/EMÜ; Täiend- direktiivid: 79/694/EMÜ; 79/1073/EMÜ;	01.07.2001 Muudatused vastavalt uute direktiivide tulekule	Riigieelarve Osa 138 ptk 44 0,4 milj. kr	Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudi põllumajandustehnika katselabor, Autoregistrikeskus.		2 spetsialisti väliskoolitus; 0,08 milj. kr – iga aasta	

	82/890/EMÜ; 82/953/EMÜ; 83/190/EMÜ; 87/354/EMÜ; 88/410/EMÜ; 88/411/EMÜ;						
	88/412/EMÜ; 88/413/EMÜ; 88/414/EMÜ; 88/297/EMÜ; 88/465/EMÜ; 89/680/EMÜ; 89/681/EMÜ; 89/682/EMÜ; 96/63/EMÜ; 96/627/EMÜ; 97/54/EÜ; 98/28/EÜ; 98/39/EÜ; 98/40/EÜ; 98/89/EÜ; 99/40/EÜ; 99/55/EÜ; 99/56/EÜ; 99/57/EÜ; 99/58/EÜ; 99/86/EÜ; 00/1/EÜ; 00/2/EÜ; 00/19/EÜ; 00/22/EÜ; 00/25/EÜ; 00/63/EÜ						

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
PMm: "Ratastraktorite ja nende haagiste tüübikinnitamise eeskirja" muudatused vastavalt uute direktiivide tulekule		Muudatused vastavalt uute direktiivide tulekule	Riigieelarve Osa 138 ptk 44 2002 – 0,65 milj. kr, 2003 – 0,78 milj. kr.	Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudi põllumajandustehnika katselabor, Autoregistrikeskus.		2 spetsialisti väliskoolitus; 0,08 milj. kr – iga aasta	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudi põllumajandustehnika katselabori volitatud asutuseks väljaarendamine	-	1 insener-elektroonik juurde võtta	Pidev erialane täienduskoolitus	Vastavalt Põllumajandus-ministeeriumile esitatud finantseerimise plaanile 2001 – 1,76 milj. kr;	Riigieelarve osa 138 ptk 44 – 1,3 milj.kr, ptk 97, art 76 – 0,46 milj. kr	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Eesti Põllumajanduse Mehhaniseerimise Instituudi põllumajandustehnika katselabori volitatud asutuseks väljaarendamine	-	2 katseinseneri juurde võtta	Pidev erialane täienduskoolitus	Vastavalt Põllumajandus-ministeeriumile esitatud finantseerimise plaanile 2002 – 2,37 milj. kr; 2003 – 2,56 milj. kr;	2002: Riigieelarve osa 138 ptk 44 – 1,74 milj.kr, ptk 97, art 76 – 0,63 milj. kr 2003: Riigieelarve osa 138 ptk 44 – 2,15 milj.kr, ptk 97, art 76 – 0,41 milj. kr	

2. ISIKUTE VABA LIKUMINE

[Sotsiaalkindlustuskavade koordinaatsioon võõrtöötajatele vt. III osa, ptk 13.3
Sotsiaalkindlustus]

2.1. Diplomite ja kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine

01.01.2001. a jõustus "Välisriigis omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus", mis võeti Riigikogus vastu 15.03.2000. a. (RT I 2000, 29, 168). Nimetatud seadusest tulenevad viis Vabariigi Valitsuse määrust, mis on koostatud 2000.a. ning mis jõustuvad 01.01.2001.a.

2001. aasta plaani jäävad järgmised rakenduslikud aktid:

a) *Sobivustesti koostamise, läbiviimise ja hindamise kord.*

Haridusministri määrus (oma haldusala ametikohtade kohta). HM-l jälgida, et ka teised ministeeriumid kehtestaksid vastavad määrused oma haldusala ametikohtade kohta (infovahetus ja nõustamine toimub ministeeriumivahelises alalises kutsekvalifikatsiooni tunnustamise komisjonis).

b) *Kohanemisaja läbimise ja hindamise kord.*

Haridusministri määrus (oma haldusala ametikohtade kohta). HM-l jälgida, et ka teised ministeeriumid kehtestaksid vastavad määrused oma haldusala ametikohtade kohta (infovahetus ja nõustamine toimub ministeeriumitevahelises alalises kutsekvalifikatsiooni tunnustamise komisjonis).

Mõlemad eelnimetatud haridusministri määrused töötatakse välja ning võetakse vastu 2001.a. esimesel poolaastal.

Uue *tervishoiukorralduse seaduse* rakendamiseks kinnitatakse 2001.a. juuliks kaheksa sotsiaalministri määrust, mis reguleerivad tervishoiutöötajate kutsekvalifikatsiooni tõendamist ja juulis 2001.a. loodava Tervishoiuameti moodustamist.

Uue *kutseseaduse* rakendamiseks kinnitatakse 2001.a. septembriks Vabariigi Valitsuse määrused ja sotsiaalministri määrus kutsenõukogu ja kutseregistri asutamisest, kutsekvalifikatsiooni tõendamisest ja omistamisest ning kutsestandardi koostamisest.

Juuliks 2001 moodustatakse Sotsiaalministeeriumi valitsemisalasse Tervishoiuamet 19. ametikohaga. Tervishoiuamet põhiülesanneteks on diplomite ja kvalifikatsioonide tunnustamise ning kolmandates riikides tervishoiu kutsekvalifikatsiooni omandanud Eesti kodanike diplomite tunnustamise korraldamine.

Tervishoiukorralduse seaduse ja kutseseaduse edukaks rakendamiseks korraldatakse koolitusi kutsekvalifikatsiooni vastastikusest tunnustamisest, tervishoiu juhtimisest ning kaasajastatakse infotehnoloogiat, selgitatakse sotsiaalpartneritele nimetatud seadustest ja kinnitatavatest määrustest tulenevaid uuendusi.

Veterinaarkorralduse seaduse, toiduseaduse ja loomatauditõrje seaduse muutmise seaduse eesmärgiks on muu hulgas sätestada välismaal veterinaarhariduse omandanud isikute Eestis töötamise tingimused. Seaduse eelnõu on ettevalmistatud ja saadetakse 2001. aasta alguses teistesse ministeeriumidesse kooskõlastamisele.

Diplomite ja kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Haridusministri määruse eelnõu "Sobivustesti koostamise, läbiviimise ja hindamise kord"		2001 II kv		HM			
Haridusministri määruse eelnõu "Kohanemisaja läbimise ja hindamise kord"		2001 II kv		HM			
"Toiduseaduse", "Veterinaarvalvurite seaduse" ja "Loomatauditõrje seaduse" muutmise seadus	78/1026/EMÜ	01.03.2001/ 01.10.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 70		
<p>*Tervishoiukorralduse seaduse alusel ettevalmistatavad sotsiaalministri määruste eelnõud:</p> <p>1. registreerimise taotluses esitatavate andmete loetelu (§26 lg2)</p> <p>2. tervishoiutöötajate registreerimise aluseks olevate kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu (§26 lg3)</p> <p>3. registreerimise aluseks olevate Euroopa Liidu liikmesriigis kvalifikatsiooni omandamist tõendavate dokumentide loetelu (§27</p>	<p>77/452/EMÜ 77/686/EMÜ 78/687/EMÜ 80/154/EMÜ 81/1057/EMÜ 93/16/EMÜ</p>	<p>Juuni 2001</p> <p>Juuli 2001</p>	<p>SoM Osa 141 ptk 01 art 493</p> <p>40 000 krooni</p>	<p>SoM Tervishoiuamet**</p> <p>Rakendub juuli 2001</p>	<p>***Riigieelarve</p> <p>4 107 134 krooni</p>	<p>Infotehnoloogia kaasajastamine Sotsiaalministeeriumis</p> <p>Infotehnoloogia Tervishoiuametis tervishoiutöötajate registri töö tagamiseks.</p> <p>Õigusloomealane koolitus SoM õigusloomega tegelevatele ametnikele.</p> <p>Kvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise ja riikliku</p>	<p>*Tervishoiukorralduse seaduse eelnõu alusel ettevalmistatavate rakendusaktide pealkirjad on võrreldes 2000. a VVTK-s esitatutega muutunud tulenevalt seaduseelnõus tehtud muudatustest.</p> <p>**Luuakse juuliks 2001, seaduse jõustumisel.</p> <p>***Taotlus esitatud ja nõusolek saadud, summa viiakse sisse</p>

<p>Ig2)</p> <p>4. muus välisriigis omandatud kvalifikatsiooni Eestis nõutavaga võrdlemise kord (§28 Ig3)</p> <p>5. sobivustesti koostamise, korraldamise ja hindamise kord (§28 Ig3)</p> <p>6. kohanemisaja läbimise nõuded ja hindamise kord (§28 Ig3)</p> <p>7. tervishoiutöötajana registreerimise tõendi vorm</p> <p>8. Sotsiaalministeeriumi valitsemisalasse loodava Tervishoiuameti põhimääruse kinnitamine</p>						<p>järelevalve koolitus Tervishoiuameti ametnikele</p>	<p>riigieelarve seaduse muutmise seadusesse kui tervishoiukorralduse seadus on vastu võetud</p>
<p>*Kutseaduse rakendusaktid</p> <p>SOM määrus "Kutsestandardite koostamise, muutmise, ülesehituse ja vormistamise kord"</p>	<p>89/48/EMÜ</p>	<p>Juuli 2001</p> <p>September 2001</p>	<p>SoM</p> <p>Osa 141 ptk.01 art 10</p>	<p>- Kutseõppeasutused</p> <p>- Koolituskeskused</p> <p>- Kutseliidud</p> <p>- Ministeriumid</p> <p>- muud kutsearendusega tegelevad institutsioonid.</p>		<p>Määrustest tulenevate sätete selgitamine sotsiaalpartneritele</p>	

VV määrus "Kutsenõukogu põhimääruse kinnitamine"		Juuli 2001 September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 10	- Kutseõppeasutused - Koolituskeskused - Kutseliidud - Ministeeriumid - muud kutsearendusega tegelevad institutsioonid.		Määrustest tulenevate sätete selgitamine sotsiaalpartneritele	
VV määrus "Kutsekvalifikatsiooni tõendamise ja omistamise põhitingimuste ja korra kohta"		Juuli 2001 September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 10	- Kutseõppeasutused - Koolituskeskused - Kutseliidud - Ministeeriumid - muud kutsearendusega tegelevad institutsioonid.		Määrustest tulenevate sätete selgitamine sotsiaalpartneritele	
VV määrus "Kutseregistri põhimääruse kinnitamine"		Juuli 2001 September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 10	- Kutseõppeasutused - Koolituskeskused - Kutseliidud - Ministeeriumid - muud kutsearendusega tegelevad institutsioonid		Määrustest tulenevate sätete selgitamine sotsiaalpartneritele	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SoM Tervishoiuosakond *Tervishoiuamet	Tervishoiukorralduse seadus Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seadus	3 SoM koosseisus oleva tervishoiuosakonna litsentsibüroo ametikoha üleviimine loodava Tervishoiuameti koosseisu. SoM tervishoiuosakonnas: 1 peaspetsialisti ametikoha loomine tervishoiukorralduse seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks: tervishoiu planeerimise ja inimressursside arendamise küsimustes;	Õigusloomealane koolitus SoM õigusloomega tegelevatele juristidele jt. ametnikele. Pidev õigusalane täiendkoolitus. Kvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise alane koolitus SoM vastavatele ametnikele. Tervishoiu juhtimise ja ökonoomika alane koolitus SoM vastavatele ametnikele. Tervishoiujuhtide koolitus uute seaduste rakendamisega seonduvates küsimustes. Tervishoiutöötajate koolitus uute seaduste rakendamisega seonduvatest küsimustest.	Infotehnoloogia Tervishoiuameti tervishoiutöötajate registritöö tagamiseks.	Riigieelarve 4 107 134 krooni	*Luuakse tervishoiukorralduse seaduse jõustumise ajaks 1. juuli 2001

2.2. Kodanikuõigused

2001. aastal hakatakse välja töötama uut välismaalaste seaduse täiendamise ja muutmise seadust ning selle rakendusakte. Seadusega harmoneeritakse kõik migratsioonivaldkonda käsitlevad EL õigusaktid nii õigus- ja siseküsimuste kui isikute vaba liikumise peatüki raames (sh EL aktid 90/364/EMÜ - elamisõigus, 90/365/EMÜ – töötajate ja eraettevõtjate õigus jääda riigi territooriumile pärast tööalase tegevuse lõpetamist, 93/96/EMÜ – üliõpilaste elamisõigus, 73/148/EMÜ – teenuste osutamise seotud liikumis- ja elamispiirangute kaotamine liikmesriikide kodanikele, 64/221/EMÜ; 68/360/EMÜ, 70/1252/EMÜ, 72/194/EMÜ).

Uue isikut tõendavate dokumentide süsteemi loomisel on jõutud uude etappi: riigihankekonkursil ID-kaardi tootmiseks on välja selgitatud võitja ning kaarte hakatakse isikutele väljastama alates 1. jaanuarist 2002. Samuti on välja kuulutatud riigihankekonkurss uue põlvkonna isikut tõendavate dokumentide tootja leidmiseks. Nii ID-kaart kui pass vastavad dokumentide turvalisuse nõuetele Euroopa Liidus.

30. augustil 2000.a võttis Vabariigi Valitsus vastu määruse nr 281 "Viisaregistri asutamine ja viisaregistri pidamise põhimäärus". Registri rakendamine ja juurutamine toimub 2001.a esimesel poolaastal.

17. mai 2000.a välismaalaste seaduse muudatusega sätestati riikliku elamis- ja töölubade registri loomine, mis asendab varem planeeritud riiklikku välismaalaste registrit. Riiklik elamis- ja töölubade register asutati Vabariigi Valitsuse poolt 30. novembril 2000.a määrusega nr 394 "Riikliku elamis- ja töölubade registri asutamine ja riikliku elamis- ja töölubade registri pidamise põhimäärus". Registri uue tarkvaraplatvormi projekteerimine toimub 2001.a juunis ning registri kasutuselevõtt on planeeritud detsembriks 2001.a.

Isikut tõendavate dokumentide registri loomise määruse eelnõu on peatatud, kuna 1. augustil 2000.a jõustus rahvastikuregistri seadus ning isikut tõendavate dokumentide registrisse plaanitud andmed kattuksid osaliselt rahvastikuregistris hoitavate andmetega. Käesolevaks hetkeks on isikut tõendavate dokumentide seaduse ja rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu esitatud Riigikogule. Eelnõu näeb ette algselt isikut tõendavate dokumentide registrisse plaanitud andmete ülekandmise rahvastikuregistrisse.

Valimisõiguse kohandamine Euroopa Liidu nõuetele

Euroopa Liidu kodanikele aktiivse ja passiivse valimisõiguse tagamiseks kohalikel valimistel vastavalt EL nõuetele on väljatöötamisel *kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse uus redaktsioon*, mis annab Eesti liitumisel Euroopa Liiduga kõigile EL kodanikele õiguse valida ja olla valitud kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Eelnõu esitatakse Vabariigi Valitsusele hiljemalt 2001. aasta juunis ja jõustub pärast vastuvõtmist üldises korras, välja arvatud EL kodanike valimisõigust puudutavas osas, mis jõustub Eesti liitumisel Euroopa Liiduga.

2001. aasta jooksul töötab Justiitsministeerium välja seaduseelnõu, mis sätestab Eestis Euroopa Parlamenti esindajate valimise alused ja korra ("*Europarlamendi valimise seadus*"). Eelnõu esitatakse Vabariigi Valitsusele 2002. aastal ja jõustub Eesti liitumisel EL-ga.

Kodanikuõigused Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
VV määrused: Isikutunnistuse väljaandmise, väljavahetamise ja kehtetuks tunnistamise kord; Isikutunnistuse vorm, tehniline kirjeldus, sissekantavate andmete loetelu (ID-kaart)	396Y0919 2000/C310/01	Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 01.01.2002	SiM (tegevuskulud)	SiM, KMA	SiM; KMA Art 37	Ekspertabi, õppereisid	
Isikut tõendavate dokumentide süsteemi loomine (sh uus Eesti kodaniku pass)	2000/C310/01	Uue passi väljastamise algus 2001 IV kv	SiM (tegevuskulud)	SiM, KMA	SiM; KMA Art 37		
Välismaalaste seaduse muutmise seadus ja rakendusaktid	497X0011; WGI 1506 REV 1; 394D0795; 396Y0919 (02); 396Y0919 (03); 396Y0919 (04); 396Y0719 (02); 398D0701; WGI 1516	Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)	SiM; VM; KMA; PVA	SiM; VM; KMA; PVA (Tegevuskulud)	KMA kesk- ja regionaalüksuste koolitus	
Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seadus (uus redaktsioon)	94/80/EÜ	Esitamine juunis 2001, jõustumine üldises korras, v.a EL-i puudutatav osa, mis jõustub liitumisel	JM õigusloome eelarve	SiM, RK kantselei, kohalikud omavalitsu-sed	SiM eelarve	RK kantselei (Vabariigi Valimiskomisjon), kohalikud omavalitsused	

Kodanikuõigused**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Välisministri määrus EL nõuetele vastava viisakleebise kasutusele võtmiseks	1683/95/EÜ	Jõustumine 2002 IV kv	VM eelarve	VM, KMA, PVA	VM (tegevuskulud)		
Viisaregistri rakendamine	Schengeni konventsioon art 17 (seotud art 5, 15, 16, 96) Ühiste konsulaarjuhiste lisad 5, 14. Täidesaatva komitee otsus SCH/Com-ex (93)21	2002 I kv		KMA, PVA, VM	PVA, KMA, VM Art 37	Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia. Luuakse 1 uus töökoht.	Registri välja töötamisel sidestatakse sellega Välisministeeriumi ja piirikontrolli infosüsteem.
Isikut tõendavate dokumentide süsteemi loomine (sh uus Eesti kodaniku pass)	2000/C310/01	Uue passi väljastamise algus 2001 IV kv; Süsteemi rakendumine 2002	SiM (tegevuskulud)	SiM, KMA	SiM, KMA		
Europarlamenti valimise seadus	93/109/EÜ	Esitamine 2002, jõustub liitumisel	JM õigusloome eelarve, 30 000 EEK	RK kantselei		RK kantselei (Vabariigi Valimis-komisjon)	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SM – vastutav töötleja KMA – volitatud töötleja PVA, VM	Riikliku viisaregistri rakendamine 2002 I kv	Luuakse 1 uus töökoht	Ametnike koolitus; õppereisid EL vastavat registrit rakendavasse riiki		SiM, KMA (tegevuskulud)	Registri väljatöötamisel sidestatakse sellega Välisministee-riumi ja piirikontrolli infosüsteem. Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> ' praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus
SiM, KMA	Riiklik elamis- ja töölubade register; Uue tarkvaraplatvormi projekteerimine 2001 juuni; registri kasutuselevõtt 2001 dets.	Luuakse 1 uus töökoht			KMA Esitatud taotlus PHARE 2001 raames rahastamiseks	Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia Koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega
SiM, KMA	Algselt isikut tõendavate dokumentide registrisse plaanitud andmete ülekandmine rahvastiku-registrisse (Isikut tõendavate dokumentide seaduse ja rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu esitatud Riigikogule)				KMA (Tegevuskulud)	Koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
VM, KMA, PVA				EL nõuetele vastava viisakleebise kasutusele võtmine (1683/95/EÜ) : viisakleebiste tellimine trükikojast 2002; kasutusele võtmine 2003	VM 2002-2003	
KMA	Uus isikut tõendavate dokumentide süsteem		Koolitusprogrammi väljatöötamine ja läbiviimine ametnikele		KMA	
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> ' praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus
SiM, KMA	Algselt isikut tõendavate dokumentide registrisse plaanitud andmete ülekandmine rahvastiku-registrisse (Isikut tõendavate dokumentide seaduse ja rahvastikuregistri seaduse muutmise seaduse eelnõu esitatud Riigikogule)				KMA (Tegevuskulud)	Koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega

2.3. Töötajate vaba liikumine

2001. aastal kinnitatakse sotsiaalministri määrusega tööturuasutused, mis spetsialiseeruvad töövahendusele välisriikidega ja sellest tulenevatele kontaktidele EL liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga ning teenindavad EL kodanikke Eestis, nimekiri. 2001. aasta märtsis tehakse muudatused sotsiaalministri määrusesse nr 61 "Tööturuameti ja tema kohalike asutuste põhimääruste, struktuuri ja teenistujate koosseisu kinnitamine" seoses kutsenõustajate ja euronõustajate ametikohtade lisandumisega Tööturuameti ja Tööhõiveametite struktuuri.

Seoses *tööturuteenuse seaduse* ja uue *töötu sotsiaalse kaitse seaduse* vastuvõtmisega 14.06.2000 ja jõustumisega 01.10.2000 alustas Tööturuamet 2000.a juulis uue andmekogude riskasutusel põhineva infosüsteemi väljatöötamist. Koos uue infosüsteemiga luuakse 1. juuniks 2001 vastavalt *tööturuteenuse seadusele* töötsijate ja tööturuteenuste riiklik register.

Tööturuamet jätkab aastatel 2001-2002 riigi tööturuasutuste tarkvara arendamist ja rakendamist. Aastal 2002 valmistab Tööturuamet ette Eesti töötsijate ja vabade töökohtade andmebaasi ühendamist Euroopa Töövahendussüsteemiga (EURES).

2001. aasta keskel on planeeritud jõustuma uus *advokatuuri seadus*, mille rakendamisel on keskseimaks institutsiooniks eelkõige Eesti Advokatuur, kuid advokatuuri tegevuse seaduslikkuse tagamisel on oluline roll Justiitsministeeriumil, mille koosseisus nähakse ette ametnik, kes valvab advokatuuri õigusaktide ja toimingute seaduslikkuse järele. Seadus näeb ette Eesti EL-ga liitumisel siinse õigusteenuste turu avamise EL liikmesriikide advokaatidele.

Töötajate vaba liikumine

[vt. ka tööhõive]

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
SM määrus "Tööturuasutuste, mis spetsialiseeruvad töövahendusele välisriikidega ja sellest tulenevatele kontaktidele EL liikmesriikide ja Euroopa Komisjoniga ning teenindavad EL kodanikke Eestis nimekirja kinnitamine"	Määrus 1612/68/EMÜ Otsus 93/569/EÜ	Detsember 2001; Detsember 2001		Tööturuamet Tööhõiveametid	Tööturuamet Osa 141 ptk. 71 Phare 2000 (EE00/IB/OT-02) üldsumma 28 152 000 krooni	Euronõustajate koolitus: EL töövahendus, statistika, infosüsteemid ja keeleõpe.	
SM 08.09.2000 määruse nr 54 ja 55; SM 28.05.1999 määruse nr 42; SM 14.10.1999 määruse nr 61 "Tööturuameti ja tema kohalike asutuste põhimääruste, struktuuri ja teenistujate koosseisu kinnitamine" muutmise	Määrus 1612/68/EMÜ Otsus 93/569/EÜ	Märts 2001; Märts 2001		Tööturuamet Tööhõiveametid	Tööturuamet Osa 141 ptk. 71 Phare 2000 (EE00/IB/OT-02) üldsumma 28 152 000 krooni	Euronõustajate koolitus: EL töövahendus, statistika, infosüsteemid ja keeleõpe.	Muutmise seoses kutsenõustajate ja euronõustajate ametikohtade lisandumisega struktuuri

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tööturuamet Tööhõiveametid			THA ja TTA töötajatele EL töövahenduse, statistika, infosüsteemide, ja nõustamiskoolitus, suhtlemistreeningud, eriprogrammide (suunatud pikaajalistele töötutele) koostamise ja elluviimise koolitus Jätkub TTA ja THA töötajate EL töötajate vaba liikumise alane koolitus.		Tööturuamet Osa 141 ptk. 71 208 100 000 krooni Phare 2000 5 800 000 krooni Riiklik programm 482 000 krooni	
Tööhõiveametid	Sotsiaalministri 28.05.1999.a määrus nr 42	11 kutsenõustajate koosseisulist töökohta tööhõiveametites	Kutsenõustajate koolitus	Infotehnoloogia Kutsesobivustestid (ka elektrooniliselt) Kutsenõustamise infotehnoloogiline tööprogramm	Tööturuamet Osa 141 ptk. 71	
Tööturuamet tööhõiveametid	Sotsiaalministri 08.09.2000.a määrus nr 54, 55 Sotsiaalministri 28.05.1999.a määrus nr 42	Euronõustajad: - 1 TTA (aprill 2001) - 4 THA (oktoober 2001)	Euronõustajate koolitus: EL töövahendus, statistika, infosüsteemid, keeleõpe		Tööturuamet Osa 141 ptk. 71 Phare 2000 (EE00/IB/OT-02) üldsumma 28 152 000 krooni	

<p>Tööturuamet tööhõiveametid</p>			<p>Töötajate koolitus uue infosüsteemi kasutamiseks</p>	<p>Tööturu infosüsteem (s.h. Tööturuteenuste ja töötajate riiklik register) Tööturu statistika ja analüüsi infosüsteem Tööturuteenuste selveinfosüsteem IT riist- ja tarkvara</p>	<p>Riigieelarvest arendusprojektide finantseerimine 60 554 000 krooni Eelarvevälisest omandireformi reservfondist eraldatud toetus 650 000 krooni Phare 2000 IS projekterimise rahastamine üldmahuks 350 000 EUR ja riist- ning tarkvara soetusteks 600 000 EUR, kusjuures TTA omafinantseerimine 200 000 EUR</p>	
---------------------------------------	--	--	---	--	---	--

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tööturuamet Tööhõiveametid				<p>Andmekogude riskasutusel põhineva tööturuteenuste IS arendus.</p> <p>Tööturuteenuste selveinfosüsteemi arendused.</p> <p>Tööturu statistika ja analüüsi infosüsteemi arendused.</p> <p>Elektroonse dokumendihalduse süsteemi rakendus.</p> <p>Riist- ja tarkvara hange.</p>	<p>TTA Osa 141 ptk. 71</p> <p>6 000 000 krooni</p> <p>Phare 2000</p> <p>350 000 EUR 600 000 EUR</p>	

3. TEENUSTE VABA LIIKUMINE

Ühendatud finantsjärelevalve asutus

Ühendatud finantsjärelevalve asutuse (finantsinspeksiooni) moodustamisega senise Panga-, Kindlustus- ja Väärtpaberiinspeksiooni funktsioonide täitmiseks saavutatakse järelevalves uus kvaliteet. Efektiivselt toimiva finantsinspeksiooni moodustamisega tagatakse asutuse sõltumatus, piisav finantseerimine ning koostöömehhanismid Eesti Panga ja Rahandusministeeriumiga. 1998. a. alustatud protsessile, kus 1999. ja 2000. a. toimusid Eesti Panga ja Vabariigi Valitsuse otsuste langetamine ühendamise kohta, projekti finantseerimiseks Phare projekti (ES 9904) ettevalmistamine ning *finantsinspeksiooni seaduse* eelnõu väljatöötamine, järgneb 2001. a. seaduseelnõu menetlemine Riigikogus. Vajalikud seadusandlikud muudatused jõustuvad ja järelevalveasutuste praktiline ühendamine on kavandatud 2002. aastal.

Phare projekt ES 9904 finantssektori institutsionaalse ja administratiivse suutlikkuse tõstmiseks, mille kogumaksumus on 1,5 MEUR, hõlmab tulevase finantsinspeksiooni IT süsteemi kaardistamist ja hankimist, tehnilist abi ning twinningu raames Taani ekspertabi.

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Loodav finants-inspeksioon	<i>Finantsinspeksiooni seaduse</i> vastuvõtmine ja jõustumine	Olemasolevate panga-, kindlustus- ja väärtpaberi-inspeksioonide alusel uue ühtse finants-inspeksiooni asutamine kogu finantssektori üle järelevalve teostamiseks	Vajalik on koolitus järgmistes valdkondades: maj., jur., finantsvaldkond, järelevalve meetodid	Phare ES 9904 (kogu projekt 1,5 MEUR)	Finants-inspeksiooni tegevuse rahastamine hakkab eelnõu kohaselt toimuma turuosaliste maksetest	

3.1. Pangandus

Seadusandluse ühtlustamine

Üldhinnanguna võib öelda, et Eesti seadusandlus on valdavas osas kooskõlas pangandust puudutava EL *acquis*'ga. Erandina tuleb välja tuua järgmised direktiivid, mis pole seni veel täies ulatuses harmoneeritud:

1. Tasaarvelduste direktiiv 96/10/EC (*Directive 96/10/EC of the European Parliament and of the Council of 21 March 1996 amending Directive 89/647/EEC as regards recognition of contractual netting by the competent authorities*).
2. Kapitali adekvaatsuse direktiivi 98/31/EC (*Directive 98/31/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 amending Council Directive 93/6/EEC on the capital adequacy of investment firms and credit institutions*) toorainega seotud instrumentide, mis kuuluvad kauplemisportfelli puudutav säte Eesti vastavas õigusaktis
3. Teises pangandusdirektiivis 89/646/EEC (Directive 89/646/EEC: Second Council Directive of 15 December 1989 on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions and amending Directive 77/780/EEC), mis on inkorporeeritud pangandusdirektiivi 2000/12/EC (Directive 2000/12/EC of the European Parliament and of the Council of 20 March 2000 relating to the taking up and pursuit of the business of credit institutions) esinev säte kodu- ja võõrustajariigi järelevalve kohta
4. Hoiuste tagamise direktiivi (*Directive 94/19/EEC of the European Parliament and of the Council of 30 May 1994 on deposit guarantee schemes*) säte tagatud hoiuste piirmäära (20 000 EUR) kohta.

2001.a. prioriteedid

Kapitali adekvaatsuse raamistiku ülevaatamine

2000.a. juunis moodustati Eesti Panga töögrupp kehtiva kapitali adekvaatsust käsitleva regulatsiooni analüüsimiseks ning selle muutmise ja/või täiendamise väljaselgitamiseks lähtudes EV majanduspoliitilisest memorandumist, Vabariigi valitsuse tegevuskavast EL integreerumiseks, EL pangandusdirektiividest, Baseli Järelevalvekomitee väljatöötatud vastavatest soovitustest, parimatest rahvusvahelistest kogemustest kapitali adekvaatsuse arvustamisel ning praktilistest kogemustest kehtiva kapitali adekvaatsuse juhendi rakendamisel. Töögrupp peab plaanide kohaselt oma ettepanekud formuleerima hiljemalt 2001.a. II kvartali lõpuks.

1. Tasaarvelduste direktiivi 96/10/EC harmoneerimine toimub kogu kapitali adekvaatsuse raamistiku ülevaatamise ja selle täiendamise kontekstis, kusjuures vastavate ettepanekute esitamine on planeeritud 2001.a. II kvartalis
2. Kapitali adekvaatsuse direktiivi 98/31/EC toorainega seotud instrumentide, mis kuuluvad kauplemisportfelli puudutav säte Eesti vastavas õigusaktis harmoneerimine toimub samuti kogu kapitali adekvaatsuse raamistiku ülevaatamise ja selle täiendamise kontekstis, kusjuures vastavate ettepanekute esitamine on planeeritud 2001.a. II kvartalis.

Finantssektori väliskohustuste struktuuri analüüs

2001.a.-l jätkab Eesti Pank erasektori krediitdiliinide ning avaliku ja erasektori poolt kasutatavate turupõhiste instrumentide ja struktuuri analüüsimist. Nimetatud uuring tugineb 2000.a. novembris Eesti krediitdialustelt saadud vastavale informatsioonile nende ja nende konsolideerimisgruppide- krediitdiliinide, emiteeritud võlakirjade, allutatud laenude ja muude sarnaste kohustuste kohta.

Plaanid aastateks 2002-2003

1. Teises pangandusdirektiivis 89/646/EEC (mis on inkorporeeritud uude pangandusdirektiivi 2000/12/EC) esinev säte kodu- ja võõrustajariigi järelevalve kohta pole Eestis veel rakendunud ning see harmoneeritakse täielikult koos Eesti liitumisega EL-ga.

Eesti õigusaktides tuleb näha ette erinev kohtlemine EL liikmesriikide ja kolmandate riikide kõigis rahvusvahelist elementi omavates küsimustes ning Eesti peab võimaldama EL liikmesriikide pankadel, mis on saanud litsentsi EL-s, alustama oma tegevust ilma tegevusloa taotlemise kohustuseta Eestis.

Eespool nimetatud KAS-i töögrupp on seda temaatikat käsitlenud ja formuleerinud vastava seaduse muudatusettepaneku.

2. Hoiuste tagamise direktiivi täielikuks harmoneerimiseks taotleme EL-lt üleminekuperioodi 2010.a.-ni:
  - 1999.a. detsembris võttis Hoiuste Tagamise Fondi Nõukogu vastu otsuse kehtestada järgmine ajagraafik direktiivis nõutud 20 000 EUR-i tagatud hoiuste piirmäära saavutamiseks:

01.01.2004	100 000 EEK (6391.16 EUR)
01.01.2007	200 000 EEK (12 782.33 EUR)
01.01.2010	313 000 EEK (20 004.35 EUR).

Praegu on tagatud hoiuste piirmäär 40 000 EEK (2556.47 EUR).

Pangandussüsteemi kriiside turvavõrgu väljaarendamine

Ühtse finantsjärelevalve asutuse tegevuse lõpliku formaliseerimise järgselt tuleb koos valitsusega asuda põhjalikumalt välja arendama pangandussüsteemi maksejõulisuse ja likviidsuskriiside ärahoidmise üldist raamistikku.

Pangajärelevalve administratiivne suutlikkus

Taustinfo

2000.a. veebruaris-märtsis läbi viidud Finantssektori Hindamisprogrammi (FSAP)¹ tulemusel leidis IMF, et pangajärelevalve kvaliteet on viimaste aastate jooksul märkimisväärselt paranenud tänu Eesti Panga poolsele tegevusele Pangainspektsiooni juhtimise tugevdamisel ja selle töötajaskonna järelevalvealase kvaliteedi parandamisel; samuti ka seadus- ja määrusandliku raamistiku vastavusse viimisel mitte üksnes EL miinimumstandarditega, vaid ka rahvusvaheliselt tunnustatud parima praktikaga.

¹ *Financial Sector Assessment Programm*

FSAP raames teostatud Baseli Põhiprintsiipide hindamise tulemusel leidis IMF, et Eesti Pank on kooskõlas 19 põhiprintsiibiga (25-st), kusjuures vaid 1-ga puudub vastavus täielikult. Viimasel juhul on tegemist Baseli 1. põhiprintsiibi osaga, mis käsitleb inspektorite juriidilist kaitset.

Pangajärelevalve tugevdamine

Eesti Panga Pangainspeksioonis töötab kokku 21 töötajat: juhataja, juhataja asetäitja, juhi abi ning kolmes allosakonnas vastavalt:

- Vaatleva järelevalve allosakonnas (*off-site*): 6 töötajat
- Kohapealse järelevalve allosakonnas (*on-site*): 7 töötajate
- Üldjärelevalve osakonnas: 5 töötajat.

2001.a.-l ei ole kavas Pangainspeksiooni töötajaskonda suurendada. Pigem on plaanis vaadata üle töötajate olemasolevad funktsioonid valmistamaks neid ette ülesannete täitmiseks ühendatud finantsjärelevalve raamistikus.

Nagu juba eespool mainitud, ei ole Eesti Baseli Põhiprintsiipidest kooskõlas ainsana 1. põhiprintsiibi osaga, mis käsitleb inspektorite juriidilist kaitset. Vastav probleem lahendatakse läbi riigivastutuse seaduse eelnõu, mis 2000.a. detsembri seisuga on Riigikogus läbinud esimese lugemise.

2000.a. alguses moodustatud Eesti Panga juristidest, finantssektorit teenindavatest advokaatidest ja Pangaliidu esindajatest töögrupp 1999.a.-l vastu võetud krediitiasutuse seaduse (KAS) täiendamiseks on formuleerinud mitmeid seaduse parandusettepanekuid, mis tugevdavad pangainspeksiooni funktsioneerimist. Muuhulgas:

- formaliseeriti välisaudiitorite ja Pangainspeksiooni vaheline koostöö seaduse § 109 täiendusena,
- samuti tehti § 101 täiendusena ettepanek anda kohapealse järelevalve inspektoritele seadusandlikul tasandil õigus inspekteeritava panga juhtkonnaga kohtumiseks

KAS-i töögrupp on esitanud nimetatud täiendusettepanekud EP juhatusle ja nõukogule. Kuna KAS-i tuleb täiendada veel ühendatud finantsjärelevalvet ja krediitiasutuste usaldatavusnormatiive puudutavate sätete juures, siis esitatakse seaduse muudatusettepanekud Riigikogule alles pärast kõikide vajalike täiendusettepanekute sisseviimist.

Koostöö teiste järelevalveasutustega

Läti ja Soome finantsjärelevalve asutustega sõlmiti koostöömemorandumid vastavalt 2000.a. märtsis ja detsembris. Põhimõtteliselt oli Soomega ka enne olemas koostöömemorandum, detsembris allkirjastati uus ja muudetud kujul dokument.

2000.a. detsembri seisuga on ettevalmistamisel koostöömemorandumid Rootsi ja Leedu järelevalveasutustega, kusjuures plaanis on need allkirjastada 2001.aasta II kvartalis. Samas tuleb rõhutada, et selle eesmärgi tähtajaline täitmine sõltub olulisel määral koostööpartnerite, so. nimetatud riikide järelevalveasutuste valmisolekust.

Vabariigi valitsuse 2000.a. tegevuskavas esitatud plaan sõlmida koostöömemorandum väärtpaberiinspeksiooniga on kaotanud oma aktuaalsuse seoses ühendatud finantsjärelevalve moodustamisega ja selle tööle hakkamisega 2002.aastal.

Tehniline abi

Seoses ühtse finantsjärelevalve asutuse moodustamisega on EP Pangainspeksioonil plaanis kasutada rahandusministeeriumi kaudu selle kohast Phare tehnilist abi.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
kogu kapitali adekvaatsuse raamistiku ülevaatamine ja selle täiendamine, eelkõige: EP presidendi määrus nr. 18, 06.07.99 "Krediitiasutuste usaldusnormatiivid"	Tasaarvelduste direktiiv 96/10/EC (<i>Directive 96/10/EC of the European Parliament and of the Council of 21 March 1996 amending Directive 89/647/EEC as regards recognition of contractual netting by the competent authorities</i>).	2001.a. II kv. lõpuks	Eesti Pank	Eesti Pank			
kogu kapitali adekvaatsuse raamistiku ülevaatamine ja selle täiendamine, eelkõige: EP presidendi määrus nr. 18, 06.07.99 "Krediitiasutuste usaldusnormatiivid"	Kapitali adekvaatsuse direktiiv 98/31/EC (<i>Directive 98/31/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 amending Council Directive 93/6/EEC on the capital adequacy of investment firms and credit institutions</i>)	2001.a. II kv. lõpuks	Eesti Pank	Eesti Pank			Direktiivis esitatud toorainega seotud instrumente, mis kuuluvad kauplemisportfelli, puudutav säte ei ole harmoneeritud Eesti õigusaktides

Haldussuutlikkus 2001-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Eesti Pank	Krediitiasutuste seaduse (KAS) § 109 täiendusena formaliseerida välisaudiitorite ja Pangainspekttsiooni vaheline koostöö	2001. a.-l ei ole kavas PINS-i töötajaskonda suurendada. Pigem on plaanis vaadata üle töötajate olemasolevad funktsioonid valmistamiseks neid ette ülesannete täitmiseks ühendatud finantsjärelevalve raamistikus.			Eesti Pank	KAS-i töögrupp on esitanud nimetatud täiendusettepanekud EP juhatusele ja nõukogule. Kuna KAS-i tuleb täiendada veel ühendatud finantsjärelevalvet ja krediitiasutuste usaldatavusnormatiive puudutavate sätete juures, siis esitatakse seaduse muudatusettepanekud Riigikogule alles pärast kõikide vajalike täiendusettepanekute sisseviimist.
Eesti Pank	Krediitiasutuste seaduse § 101 täiendusettepanek anda kohapealse järelevalve inspektoritele seadusandlikul tasandil õigus inspekteeritava panga juhtkonnaga koostamiseks	2001. a.-l ei ole kavas PINS-i töötajaskonda suurendada. Pigem on plaanis vaadata üle töötajate olemasolevad funktsioonid valmistamiseks neid ette ülesannete täitmiseks ühendatud finantsjärelevalve raamistikus.			Eesti Pank	KAS-i töögrupp on esitanud nimetatud täiendusettepanekud EP juhatusele ja nõukogule. Kuna KAS-i tuleb täiendada veel ühendatud finantsjärelevalvet ja krediitiasutuste usaldatavusnormatiive puudutavate sätete juures, siis esitatakse seaduse muudatusettepanekud Riigikogule alles pärast kõikide vajalike täiendusettepanekute sisseviimist.

Eesti Pank	inspektorite juriidiline kaitse lahendatakse läbi riigivastutuse seaduse eelnõu, mis 2000.a. detsembri seisuga on Riigikogus läbinud esimese lugemise.	2001.a.-l ei ole kavas PINS-i töötajaskonda suurendada. Pigem on plaanis vaadata üle töötajate olemasolevad funktsioonid valmistamaks neid ette ülesannete täitmiseks ühendatud finantsjärelevalve raamistikus.				Inspektorite juriidiline kaitse on ainus, mis Eestis pole vastavuses Baseli Põhiprintsiipidega (tegemist on 1.põhiprintsiibi ühe osaga)
------------	--	---	--	--	--	---

3.2. Kindlustus

Plaanid 2001. aastaks

Kindlustusturгу reguleeriv *acquis* on valdavas osas (täpsemalt kindlustusdirektiivide avalik-õiguslikud sätted) Eesti õigusaktidega, eelkõige 2000. a. vastu võetud *kindlustustegevuse seadusega* ja selle alusel kehtestatud rakendusaktidega, juba harmoneeritud. Kindlustusdirektiivide eraõiguslik pool harmoneeritakse praegu Riigikogu menetluses olevate *võlaõigusseaduse* (73/239/EMÜ, 79/267/EMÜ, 88/357/EMÜ, 90/619/EMÜ, 92/49/EMÜ, 92/96/EMÜ, 95/26/EMÜ) ja *rahvusvahelise eraõiguse seaduse* (88/357/EMÜ, 90/619/EMÜ) eelnõudega. *Võlaõigusseaduse* eelnõu eriosa kindlustuslepingu peatükk omab suurt tähtsust eelkõige kindlustusandjate ja –võtjate suhete reguleerimisel, riigi huvid on siinkohal seotud eelkõige tarbijakaitsega.

Liikluskindlustust reguleerivad EL direktiivid on valdavas osas harmoneeritud juba kehtiva *liikluskindlustuse seadusega*. Uus *liikluskindlustuse seaduse* eelnõu töötati välja eelkõige tingituna *võlaõigusseaduse* eelnõust, mis laieneb ka kohustuslikule liikluskindlustuse lepingule, ning teisalt aja jooksul ilmnenu d probleemidest seoses kehtiva *liikluskindlustuse seaduse* rakendamiseга. Uus *liikluskindlustuse seaduse* eelnõu on Riigikogus menetlemisel ning jõustub eeldatavalt 2001. a. suvel.

Haldussuutlikkus

Kindlustusseadusest ja uuest 2000. a. suvel jõustunud *kindlustustegevuse seadusest* tulenevat kindlustusjärelevalvet teostab Rahandusministeeriumi valitsemisalas olev Kindlustusinspeksioon. Kindlustusinspeksiooni õigused ning sellest tulenevalt ka kohustused ja vastutus on *kindlustustegevuse seaduse* alusel suurenenud ning seda eelkõige seoses kindlustusvahendajate üle järelevalve teostamisega Kindlustusinspeksiooni poolt alates 2001. aasta 1. augustist. Sellest lähtuvalt on Kindlustusinspeksioon planeerinud suurendada järgmisel aastal oma töötajate arvu 17 inimeselt 21 inimesele.

2001. a. peamine ülesanne on kindlustusjärelevalve kõrgel tasemel hoidmine, et kindlustada vajalik järelevalve kvalitatiivne baas loodava ühtse finantsjärelevalve asutuse – finantsinspeksiooni – tegevuse alustamiseks 2002. aastast.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Rahandusministri määrus "Kindlustusvahendajate nimekirja pidamise kord"	Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on insurance meditation.	2001 III kv	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21	Kindlustus-inspeksioon	Kindlustus-inspeksiooni eelarve		
Rahandusministri määrus "Kindlustusvahendaja poolt Kindlustusinspeksioonile esitatavate aruannete vorm ja tähtjad"	Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on insurance meditation.	2001 III kv	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21	Kindlustus-inspeksioon	Kindlustus-inspeksiooni eelarve		

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Liikluskindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu	2000/26/EC	2003	Eelarve Rahandusministeeriumi osa	Eesti Liikluskindlustuse Fond (ELF), Kindlustusinspeksioon	Eesti Liikluskindlustuse Fond (ELF), Kindlustusinspeksioon		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
RM finantsteenuste osakond, kindlustuse talitus	Puuduvad	Plaanis on kindlustuse talitusse lisaks 1 ametniku töölevõtmine	Jätkub TAIEX seminaride sari teenuste vaba liikumise kohta, OECD seminarid	Puudub	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21: sellest orienteeruvalt 1,5 mln. EEK seadusandluse lähendamiseks ja haldussuutlikkuse tõstmiseks finantsteenuste osas kokku	
Kindlustusinspeksioon	Puuduvad	Plaanis on suurendada inspeksiooni töötajate arvu 21 inimesele	Kavas on pidev enesetäiendus kindlustusjärelvalve valdkonnas, jätkub TAIEX seminaride sari teenuste vaba liikumise kohta, OECD seminarid	Järelevalve tööks vajaliku tarkvara jooksev korrashoid	Kindlustus-inspeksiooni 2001. a. eelarvest 100 000 krooni, võimaluse korral osaliselt Phare ES 9904 projektist (kogu projekt 1,5 MEUR)	

3.3. Väärtpaberiturg

Plaanid 2001. aastaks

2000 a. detsembris kiitis Vabariigi Valitsus heaks uue Euroopa Liidu vastavat kehtivat õigusandlust arvestav *väärtpaberituru seaduse* eelnõu, mis sätestab regulatsiooni väärtpaberite avalikule pakkumisele, investeerimisteenuste osutamisele ja reguleeritud väärtpaberiturgude toimimisele. Seadus peaks jõustuma 2001 a. keskel. Uue *väärtpaberituru seaduse* alusel töötatakse 2001. a. jooksul välja 28 rakendusakti (eelkõige investeerimisühingute kapitali adekvaatsuse, aruandluse, börsil noteerimisel esitatavate andmete jms. osas).

Detsembris 2000. a. kiitis valitsus heaks *finantsinspektsiooni seaduse* eelnõu (95/26/EÜ), mis kehtestab loodava ühtse finantsjärelevalve asutuse ülesanded ja tegevuse alused. Seaduse jõustumine on planeeritud 1. jaanuarist 2002.

2001. aastast jõustuva *Eesti väärtpaberite keskregistri seaduse* alusel välja töötatud uus registripidamise kord kehtestatakse 1. jaanuarist 2001. a. rahandusministri määrusega.

2001. aastal on kavas alustada *investeeringufondide seaduse muutmise* seaduse eelnõu ettevalmistamist. Eelnõuga on kavas arvestada võimalike tulevaste direktiividega, mis Euroopa Komisjoni poolt algatatud ettepanekute (COM(98)449 ja COM (98)451) alusel võidakse lähemal ajal vastu võtta. Samuti on kavas mitmed muud muudatused ja täiendused, eelkõige selles osas, mis puudutab uut liiki investeeringufondide sisseviimist (nn. kinnised lepingulised investeeringufondid, non-UCITS, riskikapitali investeeringufondid jt.).

Tagatisfondi seaduse eelnõu, millega on kavas harmoneerida direktiivis 97/9/EÜ ettenähtud nõuded investori hüvitusskeemidele, on kavas Vabariigi Valitsusele esitada 2001. a. I kvartalis ja rakendada 2002 aastast. Nimetatud seadusega nähakse ette üleminekuperiood kuni aastani 2010 EL direktiivis nõutud miinimumtagatise 20 000 EUR-ni jõudmisel.

Haldussuutlikkus

Haldussuutlikkuse osas on 2001 a. võtmeküsimuseks VPI organisatsiooniline tugevdamine, et kindlustada vajalik järelevalve kvalitatiivne baas loodava ühtse finantsjärelevalve asutuse – finantsinspektsiooni – tegevuse alustamiseks 2002. aastast.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Rakendusaktid väärtpaberituru seadusele	77/534/EMÜ soovitus, 79/279/EMÜ, 80/390/EMÜ, 82/121/EMÜ, 88/627/EMÜ, 89/298/EMÜ, 89/592/EMÜ, 93/6/EMÜ, 94/18/EÜ, 95/26/EÜ, 93/22/EMÜ	Esitamine ja jõustumine: 2001-2002;	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21: sellest orienteeruvalt 1,5 mln. EEK seadusandluse lähendamiseks ja haldussuutlikkuse tõstmiseks aastast finantsteenuste osas kokku; Phare ES 9904 (kogu projekt 1,5 MEUR): sellest u. 0,2 MEUR seadusandluse lähendamiseks väärtp. osas kokku	Väärtpaberi-inspeksioon (VPI), alates 01.01.2002 finants-järelevalve asutus (FJA)	Eelarve VPI osa 139 ptk. 80 read 10, 21 ja 30: sellest orienteeruvalt 2,7 milj. EEK seadusandluse rakendamiseks väärtpaberituru osas aastast kokku; Phare ES 9904 (kogu projekt 1,5 MEUR): sellest u. 0,2 MEUR VPI-le kokku	Jätkub TAIEX seminaride sari teenuste vaba liikumise kohta, kavandatud on TAIEX õppevisiit EL liikmesriiki. VPI vajadus: väärtpaberituru IT õiguslik ja tehniline rakendamine, investeerimis-teenustega seotud riskide juhtimise normatiivide õiguslik ja tehniline rakendamine	

Tagatisfondi seadus	97/9/EÜ	Esitamine: I kv. 2001, jõustumine: 2002	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21: sellest orianteeruvalt 1,5 mln. EEK seadusandluse lähendamiseks ja haldussuutlikkuse tõstmiseks finantsteenuste osas kokku; Phare ES 9904 (kogu projekt 1,5 MEUR): sellest u. 0,2 MEUR seadusandluse lähendamiseks väärtp. osas kokku	Tagatisfond	Tagatisfondi 2002-... a. eelarve	Jätkub TAIEX seminaride sari teenuste vaba liikumise kohta, kavandatud on TAIEX õppevisiit EL liikmesriiki, WB grant	
---------------------	---------	--	--	-------------	-------------------------------------	---	--

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Investeeringufondide seaduse muutmise seadus	85/611/EMÜ, ettepanekud K(98)449 ja K(98)451	Esitamine: 2002, jõustumine: 2003	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21: sellest orienteeruvalt 1,5 mln. EEK seadusandluse lähendamiseks ja haldussuutlikkuse tõstmiseks finantsteenuste osas kokku; Phare ES 9904 (kogu projekt 1,5 MEUR): sellest u. 0,2 MEUR seadusandluse lähendamiseks väärt. osas kokku	RM, FJA	FJA eelarve; Phare ES 9904 (kogu projekt 1,5 MEUR): sellest u. 0,2 MEUR VPI-le kokku	Kavandatav TAIEX õppevisiit EL liikmesriiki	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
RM finantsteenuste osakond, finantsturgude talitus	Puuduvad	Puuduvad	Vajalik on koolitus järgmistes valdkondades: maj. analüüs, riskide juhtimine, raamatupidamine, finantsanalüüs, konkurents, finantsteenused ja turud	Phare 99, WB grant (kokku 2000-2001 "workshopid" ja õppereisid 50 000 USD).	Eelarve rah.min osa 139 ptk. 01, read 10 ja 21: sellest orienteeruvalt 1,5 mln. EEK seadusandluse lähendamiseks ja haldussuutlikkuse tõstmiseks finantsteenuste osas kokku	
Väärtpaberi-inspeksioon	Uue väärtpaberituru seaduse vastuvõtmine ja jõustumine alates 01.07.2001	Tugevdada järelevalve teostamise taset, parandada ja täiendada isikkoosseisu.	Vajalik on koolitus järgmistes valdkondades: maj., jur. valdkonnad, järelevalve teostamise meetodid jne.	Phare 99	Phare 99 (kogu projekt 1,5 MEUR): sellest 0,6 MEUR VPI infotehnoloogia täiustamisele, u. 0,2 MEUR VPI-le kokku; eelarve VPI osa 139 ptk. 80	

4. KAPITALI VABA LIIKUMINE

4.1. Makse- ja arveldussüsteemid

Sissejuhatus

Makse- ja arveldussüsteemide valdkonnas on 2001. aasta peamiseks eesmärgiks pankadevaheliste Euroopa Liidu nõuetele vastavate maksesüsteemide käivitamine. Nendeks maksesüsteemideks on reaalajaline brutoarveldussüsteem (*Real Time Gross Settlement*; RTGS) suurmaksete ja kiirmaksete arveldamiseks ning tähtajaline netoarveldussüsteem (*Designated Net Settlement*; DNS) jaemaksete arveldamiseks. Projekti täitjaks on valitud rahvusvaheliselt tunnustatud Prantsusmaa firma SEMA Grupp.

Plaanid aastaks 2001

DNS süsteemi lõplikult valmis versioon tarnitakse kokkulepete kohaselt Eesti Panka 2000. aasta lõpuks. Süsteem käivitatakse 2001. aasta I kvartali jooksul. RTGS-i süsteem valmib 2001.a jooksul. Nimetatud süsteemi käivitumisel hakatakse suurmakseid arveldama RTGS-i kaudu ja jaemakseid DNS-i kaudu.

Plaanid aastateks 2002-2003

Pärast RTGS-i tööle hakkamist ja Euroopa Keskpanga uute TARGETiga ühendumise liidese spetsifikatsioonide valmimist hakatakse välja töötama Eesti RTGSi liidest TARGET-ga (*Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer*) ühendamiseks.¹ Nimetatud liides peab olema kasutusvalmis hiljemalt selleks ajaks, kui Eesti ühineb EL-ga.

Tulenevalt Euroopa Komisjoni soovitusel 97/489/EÜ elektrooniliste maksevahendite väljaandmise ning osapoolte kohustuste ja õiguste ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 97/5 krediidikorralduste abil teostatavatest välismaksete kohta, rakendatakse tööle organ makse- ja arveldussüsteemidega seotud kohtuväliste vaidluste lahendamiseks.

---

¹ Üle-Euroopaline automatiseeritud reaalajaline brutoarvelduste süsteem, mis koosneb liikmesriikide RTGS-dest (reaalajalistest brutoarveldussüsteemidest) ja nende keskpanku siduvast mehhanismist (nn *Interlinking mechanism*). TARGET-i abil hakkab EKPS teostama oma rahapoliitikat.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Võlaõigusseadus VÕS-i jõustumise järel muudab või täiendab EP esialgsete hinnangute alusel: 1. EP presidendi käskkirja 17.07.92 "Sularahata arvelduste eeskirjade" (tühistatakse) 2. EP Nõukogu otsust 07.05.96 nr.5-1 "Maksete tähtaegade ja viivise suuruse" kohta.	Komisjoni soovitus 97/489/EÜ; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/5; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/26	VÕSi jõustumise järel	Eesti Pank	Eesti Pank, Vastavalt VÕS vastuvõtmisele ja RTGS rakendamisele	Eesti Pank	--	
DNS-i ja RTGS-i valmimise järel muudetakse: 1. EP presidendi 13.12.96 määrust nr 35 "Maksekorralduste edastamise ja vastuvõtmise eeskirja kehtestamine". 2. EP presidendi 26.06.96 määrus nr. 20 "Maksete arveldustähtaegade kehtestamine"	Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 98/26 (osaliselt)	2001 II kvartal					

4.2. Kapitalisiirded

Läbirääkimispositsiooni kohaselt on Eesti suuteline kapitali vaba liikumise peatüki *acquis*' täielikult üle võtma ja rakendama Euroopa Liiduga ühinemise päevast alates. Ainsate kõrvalekalletena taotletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 57 punktis 1 sätestatud kolmandate riikide suhtes säilitatavate piirangute peatumistähtaja ja artikli 58 punkti 1a rakendamiseks vastu võetud maksustamise kohta käivas deklaratsioonis nr 7 sätestatud peatumistähtaja muutmist. Praeguse seisuga on kapitali vaba liikumise peatükk ajutiselt suletud. Eestile on EL poolt antud erand peatumistähtaja nihutamiseks 31.12.1999.a.

Jätub õigusaktide kooskõlla viimine Euroopa Liidu õigusega. *Ranna ja kalda kaitse seaduse* täielik kooskõla kapitali vaba liikumise *acquis*'ga saavutatakse 2000.a novembris valitsuses heaks kiidetud ja eeldatavalt 2001 I kvartalis jõustuva seadusemuudatusega. Nimetatud muudatusega kõrvaldatakse seni kehtinud diskrimineeriv piirang, mille kohaselt ehituskeelu vööndi piires asuva või sellesse ulatuva kinnisasja võõrandamisel isikule, kes ei ole Eesti kodanik, on riigil selle kinnisasja ostu eesõigus. Aastal 2001 valmistatakse ette ka seaduseelnõu *turvateenistuse seaduse* muutmiseks, et kõrvaldada sätted, mis võimaldavad Vabariigi Valitsusel kehtestada piiranguid välisinvesteeringutele.

2001.a kevadeks valmib seaduseelnõu *välismaalasele, välisriigile ja juriidilisele isikule kinnisomandi üleandmise kitsendamise seaduse* ühildamiseks kapitali vaba liikumise *acquis*'ga. Tegemist on selle valdkonna liberaliseerimisel kesket tähendust omava õigusaktiga.

Olemasoleva kava järgi lõpeb kapitali vaba liikumist puudutavate õigusaktide harmoniseerimine Eesti Euroopa Liiduga liitumise valmisolekutähajaks, 2002. aasta lõpuks. Selleks ajaks on kavandatud kõigi ülejäänud piiranguid sisaldavate õigusaktide – *lennundusseaduse, laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse ning välismaalasele, välisriigile ja juriidilisele isikule kinnisomandi üleandmise kitsendamise seaduse* täielik harmoniseerimine.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koostöö (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Turvateenistuse seaduse muutmise seadus	Ühenduse asutamisleping, artikkel 56, artikkel 57 (1)	Esitamine: 2001 IV kv, jõustumine: 2001	Eelarve*	Siseministeerium. Spetsiaalsed rakenduslikud abinõud pole vajalikud	-	Pole vajalik	
Laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse muutmise seadus	Ühenduse asutamisleping, artikkel 56, artikkel 57 (1)	Esitamine: 2001 IV kvartal, jõustumine: 2002	Eelarve*	Teede- ja Sideministeerium. Spetsiaalsed rakenduslikud abinõud pole vajalikud	-	Pole vajalik	
Lennundusseaduse muutmise seadus	Ühenduse asutamisleping, artikkel 56, artikkel 57(1)	Esitamine: 2001 IV kvartal, jõustumine: 2002	Eelarve*	Teede- ja Sideministeerium. Spetsiaalsed rakenduslikud abinõud pole vajalikud	-	Pole vajalik	
Välismaalasele, välisriigile ja juriidilisele isikule kinnisomandi üleandmise kitsendamise seaduse muutmise seadus	Ühenduse asutamisleping, artikkel 56, artikkel 57 (1)	Esitamine 2001 II kv ja jõustumine 2003	Eelarve*	Keskonnamin. Spetsiaalsed rakenduslikud abinõud pole vajalikud	-	Pole vajalik	

* Tegemist on üksikute sätete muutmiselega olemasolevais seadustes ministeeriumide plaanilise õigusloome raames, mis ei vaja täiendavat finantseerimist õigusloome- alaste lepingute sõlmimiseks vms. otstarbel.

5. ÄRIÜHINGUÕIGUS

5.1. Intellektuaalse ja tööstusomandi kaitse

5.1.1. Tööstusomandi kaitse

Plaanid aastaks 2001

Eesti on kutsunud Euroopa Patendikonventsiooniga ühinema 1. juulil 2002, millest tulenevalt töötatakse 2001. aastal välja nimetatud konventsiooniga seonduvad seaduseelnõud. Ühinemine hõlmab siseriiklikult erinevaid valdkondi ning seetõttu on otstarbekas Euroopa Patendikonventsiooni kohaldamiseks vastu võtta eraldi seadus.

WIPO hallatava patendiõiguse lepingu nõuete sisseviimine *patendiseadusesse* ning *patendiõiguse lepinguga ühinemise seaduse eelnõu* ettevalmistamine tuleneb vajadusest ühtlustada Eesti patendiõigus tänapäevaste Euroopas ja maailmas kehtivate patendikaitse standarditega. Aastal 2001 toimub koos vastavate seadustega ka alamaktide välja töötamine.

Tööstusdisaini kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu ja tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkuleppe Genfi redaktsiooni ratifitseerimise seaduse eelnõud koostati aastal 2000 ning esitatakse valitsusele 2001.

Haldussuutlikkus

Et täita antud valdkonna ees seisvaid ülesandeid, suurendatakse Patendiameti koosseisu 2001.a 5 inimese võrra (75-lt 80-le).

Koosseisu suurendamine on vajalik järgmistel põhjustel:

- 1) Suureneb märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokollil alusel esitatavate kaubamärgi registreerimise taotluste arv – 2000 aasta 1. oktoobri seisuga on neid esitatud 3223. Patendiamet menetleb neid ning peab nende menetluse siseriiklikke andmekogusid. Seoses eeltooduga on kasvanud ja kasvab veelgi kaubamärgiosakonna, vastuvõtuosakonna ja registrite büroo töö maht.
- 2) Seoses *geograafilise tähise kaitse seaduse* jõustumisega võtab Patendiamet vastu geograafilise tähise registreerimise taotlusi, menetleb neid, annab välja kaitsedokumente ning hakkab pidama riiklikku geograafiliste tähiste registrit. Sellega suureneb vastuvõtuosakonna, kaubamärgiosakonna ja registrite büroo töö maht.
- 3) *Kasuliku mudeli seaduse* jõustumisel 01.07.2000 laienes kaitstavate objektide ring, mille tulemusena on suurenenud ja suureneb kasulike mudelite registreerimistaotluste arv, mis suurendab patendiosakonna, vastuvõtuosakonna ja registrite büroo tööde mahtu.
- 4) Euroopa Liiduga ühinemisel lülitub Patendiamet ühtsesse liikmesriike hõlmavasse kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste õiguskaitsesüsteemi. Vastavalt 25.12.1999 allkirjutatud koostöö memorandumile teeb Patendiamet juba praegu koostööd Siseturu Ühtlustamise Ametiga (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused, menetluse praktika, kaubamärkide- ja õigusosalase teabe vahetus ning vastava infosüsteemi loomine). Nimetatud koostöö laieneb ja süveneb eelolevatel aastatel, mis suurendab ühtlasi kaubamärgiosakonna ja õigusosakonna töö mahtu.

- 5) Tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkuleppega ühinemisel hakkab Patendiamet vastu võtma rahvusvahelisi tööstusdisainilahenduste registreerimise taotlusi, neid menetlema ning pidama vastavaid siseriiklikke andmekogusid. See toob kaasa kaubamärgiosakonna ja registrite büroo töömahu kasvu.

2001. aastal teostub PHARE 99 *twinning* projekt "*Institution Building of Regulatory Bodies Under Supervision of the Ministry of Economic Affairs – Patent Office and Patent Library*". Projekti eesmärgiks on tagada Patendiameti ja Patendiraamatukogu tugevdamine oluliste funktsioonide tõhusamaks täitmiseks.

Plaanid aastateks 2002-2003

Euroopa Ühenduse kaubamärgiõiguse kohaldamiseks täiendatakse vastavate sätetega *kaubamärgiseadust*. Muudatused tehakse vahetult enne Euroopa Liiduga liitumist, sest ühenduse kaubamärgid hakkavad Eestis kehtima alles pärast liitumist Euroopa Liiduga.

Samuti valmistatakse ette *patendiseaduse, kaubamärgiseaduse, tööstusdisaini kaitse seaduse, geograafilise tähise kaitse seaduse muutmise seadused*. Kõik nimetatud seadused sisaldavad EL määruste elemente. Eesti liitumisel Euroopa Liiduga hakkavad EL määrused automaatselt Eesti suhtes kehtima ja topeltregulatsiooni vältimiseks on vajalik neid seadusi muuta.

Vastavalt Euroopa Patendiorganisatsiooni Haldusnõukogu 74. istungi otsusele on Eestit kutsutud ühinema Euroopa Patendikonventsiooniga 1. juulil 2002. Patendiametil tuleb lülitada liikmesriike hõlmavasse Euroopa patentide väljaandmise ühtsesse süsteemi, mis eeldab selleks ajaks vastavate struktuuride olemasolu Patendiametis ning Eesti Vabariigis kehtivate Euroopa patentide siseriikliku registri asutamist. Sellest tulenevalt on hädavajalik patendiosakonna ja registrite büroo koosseisu suurendamine.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja kooolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Patendiseaduse muutmise seadus	Euroopa Patendi-konventsioon	September 2001; märts 2002	250 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga		Phare '99 Ekspertabi programmi raames (Phare finantseering 0,5 MEUR + kaasfinantseering 0,12 MEUR)	
Patendiõiguse lepingu ratifitseerimise seadus (avati riikidele allkirjutamiseks 02.06.2000)		September 2001; märts 2002	60 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Euroopa Patendikonventsiooniga ühinemise seadus	Euroopa Patendi-konventsioon	Oktoober 2001; veebruar 2002	40 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga		Revideeritud Euroopa Patendikonventsiooni, selle rakendusaktide ja revideerimisakti tõlkimise vajadus (riigieelarve ÖTK)	
Euroopa Patendikonventsiooni kohaldamise seadus	Tulenevalt Euroopa Patendi-konventsioonist	Oktoober 2001; veebruar 2002	150 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga		Phare '99 ekspertabi programmi raames (Phare finantseering 0,5 MEUR + kaasfinantseering 0,12 MEUR)	

Euroopa Patendikonventsiooni revideerimisaktiga ühinemise seadus (akt avatakse riikidele allakirjutamiseks 29.11.2000)	Euroopa Patendikonventsioon	Oktoober 2001; veebruar 2002	40 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Halduskohtumenetluse seaduse ja kriminaalkoodeksi muutmise seadus	Tulenevalt Euroopa Patendikonventsioonist	Oktoober 2001; veebruar 2002	60 000 Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Euroopa Patendikonventsiooni rakendamisega seotud alamaktid	Tulenevalt Euroopa Patendikonventsioonist	Oktoober 2001		Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Tööstusdisaini kaitse seaduse muutmise seadus*		Aprill 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Rahvusvaheliste tööstusdisainilahenduste registreerimise Haagi kokkuleppega ühinemise seadus*		Aprill 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Kaubamärgiseaduse eelnõu*		Jaanuar 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Kaubamärgiseaduste lepinguga ühinemise seaduse eelnõu*		Jaanuar 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga			
Riigilõivu seaduse muutmise ja täiendamise seadus*		Jaanuar 2001	2000 aasta riigieelarve	Majandusministeerium			

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Kaubamärgi seaduse muutmise seadus	EU määrus 40/94	Märts 2002; jaanuar 2003	Riigieelarve	Majandusministeerium koostöös Patendiametiga		EÜ kaubamärgijuhendi (<i>Guidelines</i>) tõlkimise vajadus	
Kohtumenetluse ja kriminaalkodeksi muutmise seadus	Tulenevalt EU määrusest 40/94	Märts 2002; jaanuar 2003	Riigieelarve				

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Patendiamet		Koosseisu suurendamine 5 inimese võrra (75-lt 80-le)			1 900 000 Riigieelarve seaduse Osa137; ptk 41 (10, 21)	
Patendiamet			Phare '99 Koolituse teemad: <ul style="list-style-type: none"> • Figuratiiivne ja verbaalne kaubamärgi otsing andmebaasides • IT süsteemide haldamine • Patente puudutavate rahvusvaheliste lepingute (EPC, PLT, PCT) rakendamine 		Phare '99+ Riigieelarve seaduse Osa 137; ptk 01 (44)	
Patendiraamatukogu			Phare'99 Koolituse teemad: <ul style="list-style-type: none"> • Patendi ja kaubamärgi andmebaasid • IT süsteemid haldamine • Patente puudutavate rahvusvaheliste lepingute (EPC, PLT, PCT) rakendamine 		Phare '99 + Riigieelarve seaduse Osa 137; ptk 01 (44)	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Patendiamet		Suurendada Patendiameti koosseisu : 2002 – 5 inimese võrra 2003 – 5 inimese võrra			riigieelarve	
Patendiamet	Riikliku Euroopa patentide registri asutamine 2002.a.		Vajaduse sisu ja mahtu on võimalik täpsemini määratleda alles siis kui selgub milline on Euroopa Patendiorganisatsiooni poolt saadav abi Euroopa Patendikonventsiooniga liitumisel	Vajaduse sisu ja mahtu on võimalik täpsemini määratleda alles siis kui selgub milline on Euroopa Patendiorganisatsiooni poolt saadav abi Euroopa Patendikonventsiooniga liitumisel		Registri asutamiskulud (ilma tarkvara ja riistvarata) on 200,0 tuhat krooni

5.1.2. Autoriõigus ja autoriõigusega kaasnevad õigused

Plaanid aastaks 2001

Vastavalt Euroopa lepingu artiklile 66 on Eesti ühtlustanud oma autoriõigusealase seadusandluse Euroopa Liidus kehtivate normidega 1999. aasta jooksul. Samuti on ühinetud Rooma¹ ja Genfi² konventsioonidega. Seega on seadusandliku poole pealt praktiliselt kõik kohustused täidetud ning edaspidi asetatakse põhirõhk seaduste rakendamise tõhustamisele ning politseiametnike, tolliametnike, prokuröride, kohtunike jätkuvale koolitusele.

Tööd on alustanud ka 1999.a 1. juunil loodud autoriõiguse komisjon (Vabariigi Valitsuse 1. juuni 1999.a korraldus nr 643-k). Toimunud on hulgaliselt koosolekuid, kus põhiküsimusena on päevakorras olnud Vabariigi Valitsusele esitatava ülevaate koostamine. Tulenevalt *autoriõiguse seaduse* paragrahvist 87 esitab komisjon kaks korda aastas Vabariigi Valitsusele ülevaate autoriõigusealastest olukorrast Eestis, selle kaitse taseme vastavusest Eesti poolt võetud rahvusvahelistele kohustustele ning esitab ka vajadusel ettepanekuid sellealase tegevuse tõhustamiseks. Samuti jätkab komisjon oma tegevuses ka edaspidi suunda, kus ühel koosolekul võetakse arutusele kitsamad teemad, kutsutakse koosolekutest osa võtma ka erinevate seadusi rakendavate institutsioonide esindajaid (põhiliselt politseiametnikke, ka näiteks kohaliku omavalitsuse esindajaid jne).

Plaanid aastateks 2002-2003

Euroopa Liidus on hetkel menetluses kahe direktiivi eelnõud, mis puudutavad ka autoriõigust. Eeldatavasti võetakse need vastu 2001. (või 2002.) aasta jooksul, seega peab Eesti oma seadusandluse nendega kooskõlla viima ajavahemikul 2002-2003.

Tegemist on alljärgnevate eelnõudega:

- 1) Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb edasimüügiõigust originaalkunstiteose autori kasuks;
- 2) ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi kohta, mis käsitleb autoriõiguse teatavate aspektide ja sellega seonduvate õiguste ühtlustamist infoühiskonnas.

Vastu on võetud direktiiv mis käsitleb siseturu elektroonilise kaubanduse teatavaid õiguslikke aspekte – *Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv mõnede informatsiooniühiskonna teenuste, eriti elektroonilise kaubanduse, kohta siseturul (Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on Certain Legal Aspects of Information Society Services, in Particular Electronic Commerce, in the Internal Market)*. Kuna selles direktiivis puudutab Kultuuriministeeriumi ja autoriõigusealast temaatikat põhimõtteliselt vaid 3 artiklit, siis saab seadusandluse ühtlustamine selle direktiiviga teoks koostöös teiste asjaomaste ministeeriumitega.

Seadusandlike muudatuste osas on pikemas perspektiivis ka ühinemisel *Rooma 1961.a konventsiooni artiklile 12 tehtud täieliku reservatsiooni muutmine*.

¹ Teoste esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide kaitse rahvusvaheline konventsioon (Rooma, 1961), RT II 1999, 27, 165; jõustus Eesti suhtes 28.04.2000

² Fonogrammitootjat fonogrammi loata paljundamise vastu kaitsev konventsioon (Genf, 1971), RT II 1999, 27, 166; jõustus Eesti suhtes 28.05.2000

Väga oluliseks eesmärgiks ka perspektiivis on autoriõigusealase seadusandlusega seonduvate rakendusprobleemide lahendamine. Pidevalt vajavad koolitust seaduste rakendajad (politsei, toll, kohtunikud, prokurörid). 2000. aastal muudeti Kultuuriministeeriumi struktuuri ning loodi meedia ja autoriõiguse osakond. Osakonna koosseisu on plaanis laiendada ka 2002-2004 (lisaks 2001. aastal toimunud laienemisele) erinevatest seadustest tulenevate järelevalveülesannete täitmise efektiivsuse tagamiseks. 1999.a loodud alalise autoriõiguse komisjoni töö jätkub ka edaspidi ning nende koolitamise ja erialase täiendamise teema kerkib kindlasti esile nii seaduste rakendamise kui uute EL direktiivide vastuvõtmisega seonduvalt.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Autoriõiguse seadus	-	-	-	1. KM / levitalitus. meedia ja autoriõiguse osakond 2. Politsei 3. Toll 4. Kohtud	Riigieelarve (peatükk 01, osa 136, artiklid 10 ja 21 – Kultuuriministeeriumi töötasu osas) PHARE ³	2000. aastal eriti intensiivistunud järelevalve-institutsioonidele suunatud koolituste ja seminaride jätkamine ka aastal 2001 (nii välisabi raames kui siseriiklikul toel)	Kuna seadusandlik baas nii edukaks piraatlusevastaseks võitluseks kui kõigist autoriõigusealastest aktidest tulenevate õiguste kaitseks on olemas, siis tulebki nüüdsest olulist tähelepanu pöörata just erinevate institutsioonide koolitusvajaduse rahuldamisele

³ Praegusel hetkel ei ole Kultuuriministeerium algatanud aastaks 2001 küll ühtegi konkreetset Phare koolitusprojekti, kuid Phare uute rahastamisprojektide avanemisel koolitusvajaduse rahuldamiseks (eriti mis puudutab tolli, politseid ja kohtuid) on sellealaste alaprojektide esitamine kavas.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Autoriõiguse seadus	1. nn Informatsiooniühiskonna direktiiv (hetkel eelnõu staatuses); 2. nn <i>Droit de Suit</i> ⁷ direktiiv (hetkel eelnõu staatuses); 3. nn elektroonilise kaubanduse direktiiv ⁴ 4. Rooma 1961 konventsiooni ⁵ artiklile 12 tehtud täieliku reservatsiooni muutmise	Rooma konventsiooni artiklit 12 puudutava muudatuse eeldatav jõustumisaeg on 2002 teine poolaasta, suurema tõenäosusega aasta 2003.	Riigieelarve,	1. KM - Meedia ja autoriõiguse osakond 2. Politsei 3. Toll 4. Kohtud	Riigieelarve, PHARE	politsei- ja tolliametnikke intellekt. omandi kaitse küsimustes; samuti prokurörid ja kohtunikud. Ka meedia ja autoriõiguse osakonna ametiisikud	Selle direktiivi harmoniseerimine kuulub mitme ministeeriumi pädevusse

⁴ 1) proposal for the European Parliament and Council Directive on the Harmonization of Certain Aspects of Copyright and Related Rights in the Information Society;

2) proposal for a European Parliament and Council Directive on the Resale Right for the Benefit of the Author of an Original Work of Art;

3) Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 *on Certain Legal Aspects of Information Society Services, in Particular Electronic Commerce, in the Internal Market.*

Phare 4MEUR-projekti raames on üle vaadatud kõik kolm dokumenti ja tehtud esialgne ekspertiis nende võimaliku mõju kohta, esitatud üldine ülevaade nende sisust ja eesmärgist jne. Konkreetsed ettepanekud jäävad aega, millal kõigil juhtudel on tegemist juba jõustunud direktiividega.

⁵ Teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvaheline konventsioon (Rooma 1961) (RT II 1999, 27, 165), Eesti suhtes jõustus 28.04.2000

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kultuuriministeerium – meedia ja autoriõiguse osakond	Vajalikud muudatused on tehtud (sisse on viidud muudatused KM põhimäärusesse, uue meedia- ja autoriõiguse osakonna põhimäärus on kinnitatud)	2000.a loodi meedia ja autoriõiguse osakond, kes koordineerib nii autoriõigusealast kui audiovisuaalalast teematikat, samuti teostab järelevalvet (kohustused, mis tulenevad HÕS'ist, autoriõiguse seadusest, nn teoste leviku seadusest ⁶ , ringhäälingu-seadusest), osakonna koosseisu plaanitakse täiendada aastal 2001 kahe koha võrra	Meedia ja autoriõiguse osakonna ametiisikute koolitus		Riigieelarve a) töötasudeks peatükk 01, osa 136, artiklid 10 ja 21) – 195 000 EEK (2 uut kohta); b) koolituseks peatükk 01, osa 136, artikkel 30 – 30 000 EEK	
Autoriõiguse asjatundjate komisjon	Komisjoni moodustanud VV korralduse muudatused	Komisjoni koordineeriva ülesande efektiivsemaks täitmiseks on liikmete hulka arvatud ka näiteks kohalike omavalitsuste esindajad	Komisjoni liikmed		Riigieelarvest komisjoni töö tasustamiseks ja koolituseks ette nähtud 150 000 EEK (peatükk 01, osa 136, artikkel 30); PHARE ⁷	

⁶ Pornograafilise sisuga ja vägivalda või julmust propageerivate teoste leviku reguleerimise seadus

⁷ Praegusel hetkel ei ole Kultuuriministeerium algatanud aastaks 2001 ühtegi konkreetset Phare koolitusprojekti autoriõiguse asjatundjate komisjoni liikmetele, kuid Phare uute rahastamisprojektide avanemisel koolitusvajaduse rahuldamiseks on sellealaste alaprojektide esitamine kavas. Kuna komisjoni liikmed on kõik autoriõigusealase temaatikaga seotud, siis ei ole plaanis sellealased üldkoolitused vaid vastavat võimaluse tekkimisel oleks sihtrühma arvestades otstarbekamad spetsiifilisema sisuga (komisjoni liikmete erinevat tausta ning esindatavat valdkonda silmas pidades) koolitusüritustel, seminaridel, konverentsidel osalemine jne.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kultuuriministeerium - meedia ja autoriõiguse osakond, autoriõiguse asjatundjate komisjon	-	Osakonna laienemine aastatel 2002-2003	Meedia ja autoriõiguse osakonna ametiisikute ning komisjoni liikmete koolitus		Riigieelarve PHARE	

5.2. Raamatupidamine

2001.a. jaanuaris esitatakse valitsusele *äriseadustiku ja raamatupidamise seaduse muutmise seaduse eelnõu*. Seadusemuudatused on vajalikud, kuna loovad aluse IAS'i juhenditel ja EL direktiividel põhineva kontserni aruandluse koostamisele. Eesmärgiks on aruandluse usaldusväärsuse tagamine ja seega riigipoolse kreditoride ja aktsionäride kaitse kohustuse täitmine.

2001.-2003.a. jätkub Eesti hea raamatupidamistava edendamine lähtudes IASi põhimõtetest, standarditest ja soovitudest. See on kooskõlas rahvusvahelise suundumusega ühtlustada raamatupidamise aruandlus ning sellega tagatakse raamatupidamise aruandluse korralduse vastavus Euroopa Liidu nõuetele.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Äriseadustiku ja raamatupidamise seaduse muutmise seadus	83/349/EMÜ	Esitamine I kv 2001	Eelarve osa 139	Raamatupidamisaruandluse Järelevalve	Sekretariaat EV Raamatupidamist oimkonna eelarvest (osa 139 ptk 87)		Seaduse muudatused on vajalikud, kuna loovad aluse IAS'i juhenditel ja EL direktiividel põhineva kontserni aruandluse koostamiseks

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Olemasolevate institutsioonide tugevdamine	Raamatupidamisaruandluse Järelevalve – Raamatupidamise seaduse ja äriseadustiku muudatuste jõustumine	Järelevalvet juhib esimees. Esimees nimetab 19 liiget, kelle hulgast valitakse 5 iga kaasuse hindamisel. Järelevalve kasutab Raamatupidamise Toimkonna sekretariaati.			Sekretariaat EV Raamatupidamise Toimkonna eelarvest (osa 139, ptk.87) ja liikmed aruandluse eksperthinnangu tasudest.	Eesmärgiks on aruandluse usaldusväärsuse tagamine täites seega riigi kohustust kaitsta kreditorid ja aktsionäre.

6. KONKURENTS JA RIIGIABI

6.1. Konkurents

Sissejuhatus

Jõusolev konkurentsiseadus on kooskõlas *acquis'* põhimõtetega, välja arvatud koondumiste (ühinemiste) kontrolli osa. Grupierandite menetlemine, vastavalt EL-s kehtivatele reeglitele, toimub asjakohaste Vabariigi Valitsuse määruste alusel.

Plaanid aastaks 2001

Konkurentsi alase seadusandluse täieliku ühtlustamise huvides on koostatud uus konkurentsiseaduse eelnõu, milles koondumiste kontroll on sätestatud kooskõlas *acquis'* põhimõtetega. Uus konkurentsiseadus jõustub eeldatavasti 2001.a. IV kvartalis. Seaduse jõustumise ajaks tuleb kehtestada rahandusministri määrustega vastavad alamastme õigusaktid ja Vabariigi Valitsuse määrusega teha vajalikud muudatused konkurentsiseaduse alusel vastu võetud teistesse määrustesse.

Põhitähelepanu tuleb järgnevatel aastatel pöörata konkurentsiseaduse efektiivsele rakendamisele ja haldussuutlikkuse tõstmisele.

Konkurentsiametis töötab käesoleval ajal piisav arv nõutava kvalifikatsiooniga ametnikke konkurentsijuhtumite uurimiseks ja konkurentsiseaduse rakendamiseks. Suurt tähelepanu osutatakse kohapeal, Konkurentsiametis, välisekspertide abiga toimuvale uute ametnike väljaõppele konkurentsioiguse ja selle rakendamise osas. Samuti võimaldatakse ametnikel praktilist väljaõpet EL-i liikmesmaade konkurentsiametites.

Lisaks Konkurentsiameti ametnike täiendavale väljaõppele on kavandatud parandada kohtute suutlikkust rakendada konkurentsiseadust. Sellel eesmärgil on koostöös Justiitsministeeriumi kohtute arengu talitusega Konkurentsiameti abiprogrammide baasil kavandatud kohtunike kohapealne väljaõpe Eestis ja nende õppevisiit ühe EL-i liikmesriigi konkurentsinsõukogusse ja vastavasse kohtusse.

Kehtiva konkurentsiseaduse rakendamine ja täitmine toimub konkurentsiseaduse ptk 9 ja vastava alamastme seadusandluse kohaselt. Eesmärgiks on rakendada võimalikult kiiresti täielik ühinemiste kontroll. Selle ettevalmistamiseks loodi 01.03.00 Konkurentsiametis ühinemiste kontrolli osakond, mis lähtudes kehtivast konkurentsiseadusest analüüsib ühinemise teateid ja osales uue konkurentsiseaduse väljatöötamisel. Vajalike alamastme õigusaktide eelnõud täieliku ühinemiste kontrolli rakendamiseks on valmimisjärgus. Uue konkurentsiseaduse ja täieliku ühinemiste kontrolli rakendamine ei too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvest.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Konkurentsiseaduse eelnõu	Nõukogu määrus (EMÜ) nr 4064/89, komisjoni määrus (EÜ) nr 447/98, nõukogu määrus (EMÜ) nr 26/62, nõukogu määrus (EMÜ) nr 17/62, komisjoni määrus (EÜ) nr 3385/94, komisjoni määrus (EMÜ) nr /99/63	Esitamine I kv 2001, eeldatav jõustumine IV kvartal 2001	Eelnõu välja töötatud, rahastamist ei vaja.	Konkurentsiamet	Rakendamine ei too kaasa Konkurentsiameti koosseisu suurendamist ega täiendavaid kulutusi.	Konkurentsiameti ametnike koolitamine uue konkurentsiseaduse ja alama astme seadusandluse tundmaõppimiseks ning rakendamiseks, 1 seminar 30 ametnikule KA eelarveliste vahendite arvelt. Põhitähelepanu koolituse korraldamisel pööratakse uute ametnike täiendavale väljaõppele nii konkurentsioiguse kui selle rakendamise praktika osas Konkurentsiametis kohapeal ekspertide abiga, samuti omandades konkurentsireeglite jõustamise praktikat liikmesriikide konkurentsiametites. Selleks kasutatakse PHARE twinning-projekti lepingu	Vajalik koostada väljaanne selgitamaks ettevõtjatele uue konkurentsiseaduse sätteid, sh koondumiste kontrolli. Vt haldussuutlikkuse tabelit 2001

						ES9803.03.0004 rahalisi vahendeid (kogumaht koos eksperdi honoraride, päeva-, majutus-, transpordi jm kulutustega 3 000 000 kr)	
Rahandusministri määruse eelnõu "Koondumise teate esitamise juhendi kinnitamine"	Komisjoni määrus (EÜ) nr 447/98	Esitamine II kv 2001, eeldatav jõustumine IV kv 2001	Rahastamist ei ole ette nähtud	Konkurentsiamet	Konkurentsiametile eraldatud riigieelarve vahendite arvelt, ei too kaasa täiendavaid kulusid	-	
Rahandusministri määruse eelnõu "Koondumise osaliste käibe arvestamise juhendi kinnitamine"	Komisjoni märgukiri käibe arvutamiseks 94/C385/04	Esitamine II kv 2001, eeldatav jõustumine IV kv 2001	Rahastamist ei ole ette nähtud	Konkurentsiamet	Konkurentsiametile eraldatud riigieelarve vahendite arvelt, ei too kaasa täiendavaid kulusid	-	
Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu "Vabariigi Valitsuse määruste konkurentsiseadusega kooskõlla viimine"		Esitamine II kv 2001, eeldatav jõustumine IV kv 2001	Rahastamist ei ole ette nähtud	Konkurentsiamet	Konkurentsiametile eraldatud riigi- eelarve vahendite arvelt, ei too kaasa täiendavaid kulusid		

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Vabariigi Valitsuse määrus grupierandi kehtestamiseks teatud liiki konkurentsi piiravatele vertikaalsetele kokkulepetele ja kooskõlastatud tegevustele	Komisjoni (EÜ) määrus nr 2790/1999	Esitamine II kv 2002, eeldatav jõustumine III kv 2002	Vajame riigieelarvest 60 000 kr	Konkurentsiamet	Konkurentsiametile eraldatud riigieelarve vahendite arvelt, ei too kaasa täiendavaid kulusid	Esitatakse taotlus PHARE (TAIEX-i vahendusel) rahaliste vahendite saamiseks seminari korraldamiseks 30 Konkurentsiameti ametnikule ja samuti nimetatud teemast huvitatud ettevõtjatele	Vajalik koostada määrust selgitav väljaanne ettevõtjatele. Vt haldussuutlikkuse tabel 2002-2003

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Konkurentsiamet	Muudatuste tegemine õigusaktides ei ole vajalik	Struktuurimuutusi ei ole ette näha	Koolituse eesmärk on tõsta ametnike oskusi konkurentsijuhtumite uurimiseks, erandite andmiseks konkurentsi piiravatele lepingutele, koondumiste kontrolliks. Vajalik on ametnike inglise ja prantsuse keele oskuse parandamine.	<p>PHARE programmi ES/98/IB/FI/01 raames on ette nähtud 1 õppereis kahele KA ametnikule 2001.a veebruaris. Lisaks riigieelarvest rahastamisele otsitakse keeleõppe rahastamise võimalusi muudest allikatest (eurointegratsiooni-programmid, Prantsuse Kultuurikeskus jt).</p> <p>PHARE programmi lepingu nr ES9803.03.02.0004 vahenditest korraldatakse Konkurentsiameti ametnikele 3 kahepäevalist seminari. Ametnike haldussuutlikust tõstab 7 kuud Konkurentsiametis töötav PHARE ekspert, kes muude ülesannete kõrval konsulteerib ametnikke konkurentsiseaduse</p>	<p>Riigieelarve vahendite arvelt on koolituseks eraldatud 50 000 kr PHARE vahendite arvelt kaetakse õppereisi kuludest 30 000 ja riigieelarvest 15 000 kr.</p> <p>PHARE programmi lepingu nr ES9003.03.02. 0004 maht on 3 000 000 kr , mis hõlmab ekspertabi (honorar, päevaraha majutus- ja transpordikulud ning seminaride ja õppevisiitide korralduskulusid jne.), 3 koolitus-seminari 15 väheste kogemustega Konkurentsiameti ametnikule ja 3 seminari 10 kohtunikele, tõlketööde eest tasumist, konkurentsialase kirjanduse tellimist ning 8 Konkurentsiameti ametniku lühiajalist ning</p>	<p>Kavandame koostada ja välja anda ettevõtjate teavitamiseks väljaande uue konkurentsiseaduse ja ühinemiste kontrolli selgitamiseks. Selleks taotleme PHARE rahalisi vahendeid 40 000 kr. Konkurentsiseaduse jõustamise praktika kohta teabe levitamiseks antakse välja Konkurentsiameti aastaraamat, mille kirjastamiseks vajame riigieelarvest 20 000 kr lisavahendeid.</p>

			<p>Kohtunike väljaõpe nii EL konkurentsivõime kui Eesti konkurentsivõime kohaldamiseks kohtus</p>	<p>rakendamise küsimustes.</p> <p>PHARE abiprogrammi ES/98/IB/FI/01 raames on 2001. a jaanuaris planeeritud konkurentsivõimealane seminar 20 kohtunikule. PHARE abiprogrammi leping nr ES9803.02.0004 raames on kavandatud 3 konkurentsivõime-alast seminari ja 1 õppereis EL ühe riigi konkurentsijuhtumeid läbivaatavatesse erikohtutesse 10 kohtunikule.</p> <p>Konkurentsiamet on esitanud taotluse Soome riigi abi saamiseks Soome Konkurentsiameti vahendusel konkurentsivõime rakendamise praktika tundmaõppimiseks.</p>	<p>2 pikaajalist õppereisi EL liikmesriikide konkurentsiametitesse ja projekti halduskulusid.</p> <p>Soome Konkurentsiameti vahendusel saadava koolituse rahaline maht ei ole käesolevaks ajaks teada (taotlus hõlmab 2 konkurentsivõime-alast seminari 30 ametnikule ja 3 õppereisi 6-2 ametnikule). Õppereisi kõik kulud katab Hollandi riik, maksumus ei ole teada.</p>	<p>Väljaõpe kohtunikele nii EL konkurentsivõime kui Eesti konkurentsivõime alase tundmaõppimiseks ja jõustamiseks kohtus toimub koostöös Justiitsministeeriumiga</p>
--	--	--	---	---	--	--

				Hollandi riigi lühiajalise abi raamides on 2001. a alguses heaks kiidetud 2 Konkurentsiameti ametniku õppe-reisi Hollandi Konkurentsiametisse.		
--	--	--	--	--	--	--

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Konkurentsiamet	Muudatuste tegemine õigusaktides ei ole vajalik	Struktuurimuutusi ei ole ette näha	<p>Koolituse eesmärk on tõsta ametnike oskusi konkurentsijuhtumite uurimiseks, erandite andmiseks konkurentsipiiravatele lepingutele, ühinemiste kontrolliks. Samuti on vajalik edasi arendada ametnike võõrkeelte oskust.</p> <p>Kohtunike väljaõpe nii EL konkurentsioiguse kui Eesti konkurentsiseaduse kohaldamiseks kohtus</p>	<p>Tehnilise abi vajadus peab koolituse taseme säilitamiseks jääma eelnevate aastate tasemele. Tuleb jätkata väliseksperide poolt korraldatavaid seminare, korraldada Konkurentsiameti ametnike väljaõpet EL liikmesriikide konkurentsiametites, tõlkida Euroopa Kohtu poolt lahendatud konkurentsijuhtumite kirjeldusi ja lisandunud õigusakte.</p> <p>Esitame taotluse abiprojektide saamiseks PHARE-lt ja bilateraalse abi korras EL liikmesriikidele</p>	<p>Riigieelarve vahenditest vajame koolituseks haldussuutlikkuse taseme säilitamiseks minimaalselt 100 000 kr. EL liikmesriikide kogemuste omandamiseks seminaride ja õppereiside kaudu taotleme abi PHARE programmist hinnanguliselt 3 000 000 kr aastas. See summa hõlmab ekspertabi (honorar, päevaraha majutus- ja transpordikulud jne) ning seminaride ja õppereiside korralduskulusid.</p> <p>Rahastamine toimub PHARE ja EL liikmesriikidest saadava abi vahenditest.</p>	<p>Kavandame koostada ja välja anda ettevõtjate teavitamiseks väljaande, mis tutvustab määrust grupierandi kehtestamiseks teatud liiki konkurentsipiiravatele vertikaalsetele kokkulepetele ja kooskõlastatud tegevustele. Selleks otstarbeks taotleme PHARE-lt rahalisi vahendeid 25 000 kr. Konkurentsiseaduse jõustamise praktika kohta teabe levitamiseks antakse välja Konkurentsiameti aastaraamat, mille kirjastamiseks vajame riigieelarvest 20 000 kr lisavahendeid.</p> <p>Väljaõpe kohtunikele nii EL konkurentsioiguse kui Eesti konkurentsiseaduse tundmaõppimiseks ja kohaldamiseks kohtus toimub koostöös JM-ga</p>

6.2. Riigiabi

Plaanid aastaks 2001

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine

Eeldatavalt võtab Riigikogu 2001.a. vastu uue *konkurentsiseaduse*, milles on täpsemalt ja vastavuses EÜ riigiabi reeglitega lahti kirjutatud riigiabi andmine ja juhtumite menetlemine.

2001. aastal planeerib Rahandusministeerium ette valmistada:

- VV määruse riigiabi avaliku võimu organite ja avaliku sektori ettevõtete tegevuses
- VV määruse riigiabi andmisest garantii vormis.

Tulenevalt Euroopa lepingu artiklist 63 ja *konkurentsiseaduse* §-st 25 kohustub Rahandusministeerium koostama 2000. aastal Eestis antud riigiabi inventuuri põhjal riigiabi koondaruande, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks 2001. aasta II poolaastal. Rahandusministeerium edastab riigiabi aruande Euroopa Komisjonile.

Olulisemad sammud haldussuutlikkuse arendamisel

Haldussuutlikkuse arendamiseks planeerib Rahandusministeerium võtta konkurentsi ja riigiabi talituse tööle talituse juhataja ja veel täiendavalt ühe ametniku.

Rahandusministeerium planeerib jätkata konkurentsi ja riigiabi talituse töötajate koolitamist riigiabi alal. Selleks esitas Rahandusministeerium täiendava ekspertprojekti finantseerimise taotluse 2000. aasta lõpuks. Projekti üheks eesmärgiks on ka konkurentsi ja riigiabi talituse töötajate koolitamine.

Uue *konkurentsiseaduse* eelnõu vastuvõtmine ja jõustumine peab tagama riigiabi andmise, riigiabi juhtumite menetlemise ja järelevalve aluste täieliku vastavuse Euroopa Liidus kehtivate põhimõtetega, mille tagajärjel tõuseb riigiabi järelevalveasutuse (Rahandusministeerium) haldussuutlikkus.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Konkurentsiseaduse alusel:							
• VV määrus riigibist avaliku võimu organite ja avaliku sektori ettevõtete tegevuses	EK direktiiv 80/723/EMÜ	II kvartal 2001	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus		Rahandusministeerium taotleb ekspertprojekti finantseerimist	
• VV määrus riigiabi andmisest garantii vormis	Komisjoni teatis EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 rakendamise garantii vormis antavale riigiabile	II kvartal 2001	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus		Rahandusministeerium taotleb ekspertprojekti finantseerimist	
2000. aastal antud riigiabi aruanne	Euroopa leping art.63	Dets.2001	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus		Rahandusministeerium taotleb ekspertprojekti finantseerimist	
VV määrus "Regionaalabi andmise tingimused"	Komisjoni juhised riigipoolse regionaalabi andmiseks	I kvartal 2001	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus		Rahandusministeerium taotleb ekspertprojekti finantseerimist	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Konkurentsiseaduse alusel:							
• VV määrus riigiabist sünteeskiutööstusele	EK eeskirjad abist sünteeskiutööstusele	2002	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus			
• VV määrus riigiabist mootorsõidukitööstusele	EK raamistik abist mootorsõidukitööstusele	2002	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus			
• VV määrus riigiabist terasetööstuse teatud sektoritele	EK raamistik ESTÜ lepinguga katmata terasesektoritest	2002	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus			
• VV määrus riigiabist laevaehitusele	EN määrus riigiabi andmisest laevaehitusele	2002	RM-i eelarvest	Rahandusministeeriumi konkurentsi ja riigiabi talitus			

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
RM konkurentsi ja riigiabi talitus		Võtta tööle talituse juhataja ja täiendavalt 1 ametnik	Iga-aastane EK Konkurentsi Peadirektoraadi poolt korraldatav riigiabialane koolitus; prantsuse ja inglise keele alane koolitus	PHARE ekspertide kaasamine riigiabialaste VV määruste koostamisse, PHARE ekspertide poolt läbiviidav koolitus konkurentsi ja riigiabi talituse ametnikele	RM eelarve, PHARE (ekspertide kaasamine ca 16 000 EUR)	PHARE ekspertide poolseks koolituseks esitab rahandusministeerium taotluse ekspertprojekti finantseerimiseks 2000. a. lõpus

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
RM konkurentsi ja riigiabi talitus			Iga-aastane EK Konkurentsi Peadirektoraadi poolt korraldatav riigiabialane koolitus		PHARE	

7. PÕLLUMAJANDUS¹

7.1. Siseturg

7.1.1. Alavaldkond: Veterinaaria ja toit

Sissejuhatus

Veterinaaria- ja toidusektoris on 2000.a lõpus kolm põhilist kehtivat seadust: *veterinaarkorralduse seadus*, *loomatauditõrje seadus* ja *toiduseadus*. Koos 2001.a alguses jõustuva *loomakaitseadusega* on kogu veterinaaria- ja toidusektor ammendavalt EL-is kehtiva seadusandlusega ühtlustatud seadustega kaetud. 2001.a jätkub töö eelkõige uue *loomakaitseaduse* alaste rakendusaktide, aga ka seni puuduolevate teiste seaduste alusel kehtestatavate aktide väljatöötamisega. Jätkuvalt tegeldakse seaduste uuendamisega võttes arvesse vastavaid muudatusi EL õigusruumis.

Loomseid saadusi töötleva tööstuse olukord

Keeruline on olukord toiduaineid töötlevas sektoris, mis peab kohanema seadusandlikult kehtestatud nõuetega. 2000.a detsembri alguse seisuga on Veterinaaria- ja Toiduameti andmetel Eestis 262 lihatööstus-, 125 kalatöötlemis- ja 41 piimatöötlemisettevõtet. Nendest vaid 7 piima- ja 21 kalatööstust vastavad EL nõuetele ja on viimase poolt tunnustatud.

Lihatööstust iseloomustab suur kontsentreeritus – ca 90-95% toodangust tuleb neljast ettevõttest, piima- ja kalatööstuste osas on kontsentreeritus väiksem. Küll aga on toiduainetööstuse ettevõtete koguarv väga suur: peale idaturu kaotust (1990. aastate alguses ning hiljutise nn Vene turu kriisi tõttu) langes küll toodangu maht kuid mitte ettevõtete arv. Selle tulemusena on sektoris probleemiks suured ülevõimsused. Vastavalt EL nõudeid järgivale toiduseadusele peavad toiduainetööstuse ettevõtted täitma kõiki hügieeninõudeid 1. jaanuariks 2003.

Alavaldkond: Veterinaaria

Eesmärgid 2001. aastaks

Seadusloome

2001. aastasse kandus 2000. aastast üle kolme valdkonda reguleeriva seaduse - *veterinaarkorralduse seaduse*, *toiduseaduse* ja *loomatauditõrje seaduse muutmise seadus*. Seaduse eelnõu eesmärgiks on korrastada kolmes seaduses läbivalt impordi ja eksporti puudutav terminoloogia viies see vastavusse *tolliseadusega*, ühtlustada

¹ Käesolevas peatükis on kasutusel järgmised lühendid ja sümbolid:

VVTK - Vabariigi Valitsuse tegevuskava;

PM - Põllumajandusministeerium;

VTA - Veterinaar- ja Toiduamet (PM haldusalas);

TTI - Taimetoodangu Inspeksioon (PM haldusalas);

PRIA - Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PM haldusalas);

TMKK - Taimse Materjali Kontrolli Keskus (PM haldusalas);

VTL - Veterinaar- ja Toidulaboratoorium (PM haldusalas);

TKA - Tarbijakaitseamet (Majandusministeeriumi haldusalas);

TKI - Tervisekaitseinspeksioon (Sotsiaalministeeriumi haldusalas);

* - tähistab 2000.a. VVTK-st ülekandunud õigusakte.

referentlaboratooriumide volitamisega seonduvad sätted, sätestada välismaal veterinaarhariduse omandanud isikute Eestis töötamise tingimused, sätestada riikliku loomatauditõrje programmi koostamise alused ning täpsustada seadustest tulenevaid volitusnorme valdkondade kiiremaks ja efektiivsemaks reguleerimiseks vastavalt EL direktiivide sätetele. Seaduse eelnõu on ettevalmistatud ja saadetakse 2001. aasta alguses teistesse ministeeriumidesse kooskõlastamisele.

2001. aastal jätkub 2000. aasta 1. jaanuaril jõustunud *veterinaarkorralduse seaduse* ja *loomatauditõrje seaduse* ja kolme seaduse muutmise seadustesse sissetoodud rakendusaktide väljatöötamine.

Olulisemad valdkonnad, mis reguleeritakse vastavate allaktide väljatöötamise ja nende rakendamisega on:

- 1) loomakasvatushoonetele ja –rajatistele ning loomade pidamiseks piiritletud aladele ning loomade pidamisele esitatavad veterinaarnõuded ning tunnustamisele kuuluvate loomakasvatuseettevõtete (kunstliku seemenduse jaamad, haudejaamad jt) tunnustamise kord. Loomade pidamise veterinaarnõuete all käsitletakse ka nõudeid loomadele ning nende paljundamisega seotud tegevustele nagu haudemunade tootmine ja hautamine ning kunstliku seemenduse jaamade tegevus ning sperma käitlemine;
- 2) loomahaiguste tõrje eeskirjad lähtuvalt nende olulisusest Eesti loomatervishoiualase olukorra säilitamisel ja parandamisel;
- 3) ravimsöötade käitlemisele ning ravimite ja ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamisele esitatavad nõuded;
- 4) toitlustusasutuste jäätmete loomasöödana kasutamisele esitatavad nõuded;
- 5) veterinaarjärelevalve teostamiseks tapamajades kaasatavatele abilistele ja nende koolitusele esitatavad nõuded;
- 6) reguleeritakse kiiritatud toidu käitlemisega seonduv ning kehtestatakse ametlikud proovivõtu ja analüüsimeetodid piima ja piimatoodete ning külmutatud toidu nõuetekohasuse hindamiseks.

Alustatakse loomakaitse seaduse alusel koostatavate allaktide väljatöötamise ja rakendamisega. 2001. aasta jooksul töötatakse välja põllumajandusloomade pidamisele, transportimisele ja tapmisele ning loomkatsete läbiviimisele esitatavad nõuded (erinevate jõustumistähtaegadega, mis selguvad 2001.a jooksul, võimalik, et kuni aastani 2004).

Jätkatakse loomade ja loomsete saaduste importi reguleerivate veterinaarnõuete vastavusse viimist EL-is kehtivate normidega.

Haldussuutlikkus

Järelevalve tõhustamiseks käivitatakse Veterinaar- ja Toiduameti järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide pideva täiendkoolituse süsteem. Veterinaar- ja Toiduamet jätkab järelevalvetoimingute (kaader, materiaalne baas) vastavusseviimist EL siseturu- ja impordikontrolli nõuetega.

Loomse päritoluga toidu käitlemise üle järelevalvet teostavate järelevalveametnike ja volitatud veterinaararstide koolituse läbiviimiseks ja varustamiseks järelevalve teostamiseks vajalike vahenditega ning laboritele vajalike seadmete hankimiseks on

taotletud toetust projekt Phare 2001 projekti "Toidujärelevalvesüsteemi tugevdamine" raames.

Loomatervishoiu ja loomakaitse valdkonnas korraldatakse järelevalveametnike ja volitatud veterinaararstide koolitamiseks seminare ja täiendõpet (kasutades bilateraalselt projekti Taaniga) uutest rakendusaktidest tulenevate nõuete osas.

Rakendamine

Põhirõhk 2001. aasta tegevuses on suunatud jõustatud õigusaktide rakendamisele ning järelevalve tõhustamisele. 1999. ja 2000. aasta jooksul vastuvõetud seadustest ja nende allaktidest tulenevate kohustuste rakendamisel on erinevates valdkondades 2001. aasta prioriteetideks:

veterinaarjärelevalve

- 1) Infosüsteemide arendamine - veterinaar- ja toidujärelevalvega tegelevaid riiklikke institutsioone ühendava infovõrgu arendamine ning ettevalmistuste jätkamine ALERT, ANIMO, SHIFT ja ADNSi täielikuks kasutuselevõtmiseks.
- 2) põllumajandusloomade riiklikku registrisse kandmine – jätkub 01.10.00 jõustunud põllumajandusloomade identifitseerimist ja registreerimist reguleeriva põllumajandusministri määruse rakendamine. Veiste osas tuleb 2001. aasta jooksul jõuda olukorda, kus kõik loomad on arvel riiklikus registris. Jätkub riiklikku registrisse kandmise ja loomade arvele ja arvelt mahavõtmise süsteemi täiustamine ja tõhustamine sigade, lammaste ja kitsede ning teiste põllumajandusloomade liikide osas.
- 3) piiripunktide vastavusse viimine – alustatakse meie piiripunktide EL nõuetega vastavuses olemise tunnustamise taotlemist Euroopa Komisjonilt. Jätkub tehnilise ja materiaalse baasi arendamine riigipiiril.

loomatervishoid

Väljatõotatud situatsiooniplaanist tulenevate põhimõtete rakendamine, nii et oleks tagatud kõikide asjasse puutuvate isikute teadlikkus ja tegutsemisvalmidus ning materiaalne baas tegutsemaks taudiolukorras.

loomse päritoluga toit

Jätkub loomse päritoluga toidu käitlemisettevõtete tunnustamine lähtuvalt toiduseadusest tulenevatest nõuetest ning ettevõtete hindamine SAPARD-programmi raames taotletavate investeeringutoetuste saamiseks koos järelevalvega ettevõtete poolt koostatud vastavusse viimise ajagraafikutest tulenevate kohustuste täitmise üle.

mitut sektorit hõlmavad meetmed

1. juulist 2000.a tohib järelevalve käigus võetud proove analüüsida ainult selleks volitatud ametlikes laboratooriumides. 1. novembri 2000.a seisuga omavad vastavat volitust 17 laboratooriumi. 2001. a jätkub laboratooriumide volitamine.
1. juulist 2000.a teostavad volitatud laboratooriumide üle järelevalvet selleks volitatud referentlaboratooriumid. 1. novembri 2000.a seisuga omavad vastavat volitust 5 laboratooriumi. 2001. a jätkub referentlaboratooriumide volitamine.

2001. a jätkub toidu kvaliteedi ja ohutuse seire kõigis nendes valdkondades, millega tegeleti ka 2000. a. Uute valdkondadena lisanduvad 2001. a:

- 1) geneetiliselt muundatud organismide (GMO) seire toiduainetes;

2) seire mahlade ja nektarite ning eritoitude nõuetele vastavuse hindamiseks. Kõik teised seiratavad valdkonnad laienevad analüüsitava näitajate osas.

Alustatakse salmonelloosi seire programmiga. Seire käigus uuritakse elusloomadest veiseid, sigu ja linde, loomsetest saadustest värsket liha tapamajades ja lihalõikusettevõtetes ning teisi suurema riskiga loomse päritoluga toiduaineid ja loomasööta käitlemisettevõtetes lõpptoodanguna.

Jätub loomsete jäätmete nõuetekohase käitlemise reguleerimine vastavalt loomatauditõrje seaduse § 19 alusel kehtestatud põllumajandusministri määrusele "Loomsete jäätmete liigitus, nende käitlemise veterinaarnõuded ning käitlemisega tegelevate ettevõtete tunnustamise kord". 2001. aasta jooksul tuleb loomade matmispaigad viia vastavusse määruses esitatud nõuetega. Alates 01.01.02 tohib loomseid jäätmehäki mätta ainult Veterinaaria- ja Toiduameti poolt nõuetele vastavaks tunnustatud matmiskohtades.

Eesmärgid 2002-2003

2002. aasta lõpuks tuleb jõuda olukorda, kus kogu valdkond on reguleeritud seadusandlusega ja edasine seadusloome tegevus seisneb olemasolevate määruste täiendamises tulenevalt uutest Euroopa Liidu õigusaktidest. Planeeritud tegevused seadusloomes 2002. aastaks on reguleerida lõplikult loomade pidamise, sealhulgas embrüote siirdamise veterinaarnõuded ning välja töötada puuduvad loomataudi tõrje eeskirjad. Loomse toidu valdkonnas tuleb reguleerida ja rakendada veiseliha märgistamise erinõuded. Mitut sektorit hõlmavate meetmete osas täiustatakse laboratooriumide tööd reguleerivat seadusandlust, sätestatakse analüüsimeetodid ning laiendatakse seire programme uuritavate zoonooside ja nende mahtude lõikes.

Põhirõhk langeb rakenduslikule poolele, jätkub järelevalveasutuste ja laborite töö täiustamine ning tugevdamine.

Käivitub loomsete jäätmete käitlemise süsteemi kolmas etapp, kus nähakse ette:

1. Loomsete jäätmete käitlemise süsteemi ehitus (01.04.2002 – 01.04.2003);
2. Loomsete jäätmete käitlemise süsteemi seadistamine (01.04.2003 – 01.10.2003);
3. Personali koolitus (01.08.2003 – 01.10.2003);
4. Loomsete jäätmete tsentraalse tehase testimine (01.10.2003 – 01.11.2003).

Alavaldkond: Toiduained

Põhieesmärgid 2001. aastaks

Planeeritavad õigusaktid

1. jaanuaril 2000.a jõustus 25. veebruaril 1999.a Riigikogu poolt vastu võetud *toiduseadus*. Samal ajal jõustus ka enamuse *toiduseaduse* rakendusakte. 2001.a alguseks on kehtestatud kõik vajalikud *toiduseaduse* rakendusaktid ning sellega Eesti seadusandlus suures osas ühtlustatud vastava valdkonna Euroopa Liidu õigusaktidega. Õigusaktide väljatöötamise osas on 2001.a kavandatud veel ühtlustamata nn vertikaalsete direktiivide (ühte kindlat toidugruppi käsitlevad direktiivid) alusel kolme täiendava Vabariigi Valitsuse määruse kehtestamine (täpne kava on toodud järgnevas tabelis).

Haldussuutlikkuse parandamine

Haldussuutlikkuse parandamiseks jätkatakse kõigi toiduseaduse alusel järelevalvet teostavate järelevalveametnike koolitamist ning seeläbi tõhustatakse kehtestatud õigusaktide efektiivset rakendamist (vaata ka "rakendamine ja täitmine").

Rakendamine ja täitmine

Vastavalt uuele toiduseadusele muutus järelevalveasutuste ülesannete jaotus. Veterinaar- ja Toiduametile lisandusid täiendavad ülesanded, mida senini täitis Tervisekaitseinspeksioon (mitteloomse päritoluga toitu töötlevate ettevõtete ning toidutoorme ja toidu ladustamisega tegelevate ettevõtete järelevalve). Veterinaar- ja Toiduamet hakkas uusi ülesandeid täitma alates 1. detsembrist 2000.a.

Vastavalt toiduseadusele tohib alates 1. juulist 2000.a üldjuhul teha järelevalve käigus võetud proovidest analüüse vaid vastavateks analüüsideks volitatud laborites. 2000.a esimesel poolaastal käivitati laborite volitamine (vaata täpsemalt alavaldkond "Veterinaaria", mitut sektorit hõlmavad meetmed). Samas vajab laborite tehniline tase endiselt täiustamist.

Kuna 2001.a alguseks on kehtestatud kõik olulised toiduseaduse rakendusaktid, on järgnevas peamiseks eesmärgiks kehtestatud nõuete efektiivse rakendamise tagamine. Selleks on vajalik nii Veterinaar- ja Toiduameti kui ka Tervisekaitseinspeksiooni ja Tarbijakaitseameti töötajate pidev täiendkoolitus, samuti tehnilise varustuse parandamine. Lisaks sellele on vajalik ka järelevalveasutuste vahelise infovahetuse parandamine ning riiklikku veterinaar- ja toidujärelevalvet teostavaid institutsioone ühendava infovõrgu arendamine.

Järelevalveametnike koolituse läbiviimiseks, inspekteerimiskäsiraamatute väljatöötamiseks, ametnike varustamiseks järelevalve teostamiseks vajalike vahenditega ning laboritele vajalike seadmete hankimiseks on tehtud vastav taotlus Phare 2001 projekti "Toidujärelevalvesüsteemi tugevdamine" käivitamiseks.

Eesmärgid aastateks 2002-2003

Ajavahemiku 2002-2003 eesmärgiks on veel harmoneerimata direktiivide harmoneerimine, seda nii praegu kehtivate kui lisanduvate direktiivide puhul. Praegu teadaolevatest valdkondadest vajavad veel harmoneerimist direktiivid, mis käsitlevad eruukhappe piirkoguseid õlides ja rasvades (76/621/EMÜ, 80/891/EMÜ) ning osaliselt direktiiv 67/427/EMÜ, mis käsitleb tsitrusviljade pinna töötlemiseks kasutatavate säilitusainete analüüsimiseks kontrollproovide võtmist ning analüüsimist.

Euroopa Liidu edasiste direktiivide ja uute põhimõtete (*EU White Paper on Food Safety (COM (1999) 719 final)*) harmoneerimiseks on planeeritud viia toiduseadusesse sisse vajalikud muudatused ja täiendused. Samuti lähtutakse muutmisel Phare 2001 projekti raames planeeritava Eesti õigusaktide ning Euroopa Liidu direktiivide ja põhimõtete vastavuse ekspertiisi tulemustest.

Samuti peab endiselt jätkuma järelevalveasutuste ja laborite töö täiustamine ning tugevdamine.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
“Toiduseaduse”, “Veterinaarhalduse seaduse“ ja “Loomatauditõrje seaduse” muutmise seadus”	78/1026/EMÜ; 64/433/EMÜ; 92/117/EMÜ; 64/432/EMÜ; 97/78/EMÜ	01.03.2001/ 01.10.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 70		
Loomatervishoid ja veterinaarjärelevalve							
Loomatauditõrje seaduse § 7 lg 2 alusel PMm “Veterinaarhaldused loomakasvatushoonetele ja – rajatistele ning loomade pidamiseks piiritletud aladele, samuti loomade pidamisele, tunnustamisele või registreerimisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja – rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende tunnustamise ja registreerimise kord.”	64/432/EMÜ; 89/556/EMÜ; 90/539/EMÜ; 91/67/EMÜ; 92/118/EMÜ; 92/65/EMÜ; 88/407/EMÜ; 90/429/EMÜ	15.03.2001/ 01.07.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 70		Volitusnormi alusel jätkub erinevate loomapidamise veterinaarhalduste kehtestamine ka järgnevatel aastatel, lõplik jõustumine 2003
Loomatauditõrje seaduse § 15 lg 3 alusel PMm “Nõuded loomadega kauplevale isikule ja tema ettevõtte tunnustamise kord”	64/432/EMÜ	01.09.2001 / 01.01.2002	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 70		

Loomatauditõrje seaduse § 20 lg 6 alusel PMm "Loomade ja loomsete saaduste impordi veterinaarnõuded."*	64/432/EMÜ; 64/433/EMÜ; 88/407/EMÜ; 90/429/EMÜ; 91/67/EMÜ; 92/65/EMÜ; 92/118/EMÜ; 92/46/EMÜ; 96/539/EMÜ; 91/68/EMÜ	29. 06. 2001 / 16.07.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 70	Inspektorite koolitus piiril	
Loomatauditõrje seaduse § 43 lg 2 alusel PMm "Loomatauditõrje eeskirjad" *-	80/217/EMÜ; 85/511/EMÜ; 92/66/EMÜ; 92/119/EMÜ	01.10.2001 / 01.01.2002	Riigieelarve pt 01	VTA VTL	Riigieelarve Osa 138 pt 70, 73 Phare 2001, Taani bilateraalne projekt	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide ja laboratooriumi kaadri koolitus ning tehniline varustatus	Volitusnormi alusel jätkub erinevate tõrjeeskirjade kehtestamine ka järgnevatel aastatel, lõplik jõustamine 2003
Loomatauditõrje seaduse § 57 lg 6 alusel PMm "Põllumajandusloomade väärtuse arvutamise kord ning taudikahjude hüvitamise tingimused ja kord."	90/424/EMÜ	15.02. 2001 / 01.03.2001	Riigieelarve pt 01	PM VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 70		
Loomse päritoluga toiduainete turundamine							
Veterinaarkorralduse seaduse § 5 lg 31 alusel VVm "Nõuded abiliste koolitusele ja koolituse sisu ning vastava tunnistuse väljaandmise ja kehtetuks tunnistamise kord"	64/433/EMÜ	01.05.2001 / 01.07. 2001	Riigieelarve pt 01	PM VTA – koolitussüsteemi väljatöötamine 2001	Riigieelarve Osa 138 pt 70 PHARE 2001	Abilistele väljaõppe võimaluste korraldamine	

Mitut sektorit hõlmavad meetmed							
* Toiduseaduse § 19 lõike 3 ja § 49 lõike 4 alusel PM määrus "Loomses toidus saasteainete järelevalve reguleerimise korra ning kontrollproovide võtmise ja analüüsimise meetodite kehtestamine"	96/23/EÜ 97/747/EÜ 98/179/EÜ	01.04.2001/ 01.05.2001	Riigieelarve pt 01	PM VTA VTL TMKK	Riigieelarve osa 138 pt 01; 70; 73; 77 Maailmapanga laen nr EE 3983 PHARE 2001	Inspektorite täiendkoolitus proovide võtmiseks ja inspekteerimise korraldamiseks	
Toiduseaduse § 49 lõike 4 alusel VV määrus "Proovide võtmise ja analüüsimise meetodid külmutatud toidu nõuetekohasuse hindamiseks"	92/2/EMÜ	01.03.2001/ 01.04.2002	Riigieelarve pt 01	PM VTL TKI TKA	Riigieelarve osa 138 pt 01; 70; osa 141 pt 65; osa 137 pt 51 Maailmapanga laen nr EE 3983 PHARE 2001	Inspektorite koolitus	
Toiduseaduse § 19 lõike 3 ja § 49 lõike 4 alusel VV määrus "VV määruse "Taimses toidus ja selle pinnal keemiliste taimekaitsevahendite jääkide loetelu ja piinormid ning taimsest toidust ja selle pinnalt kontrollproovide võtmise ja analüüsimise meetodid" muutmine"	2000/24/EÜ	01.06.2001/ 01.07.2001	Riigieelarve pt 01	PM VTA TKI TKA TMKK	Riigieelarve osa 138 pt 01; 70; 77; osa 141 pt 65; osa 137 pt 51 PHARE 2001	Laboratooriumi kaadri koolitus, inspektorite täiendkoolitus proovide võtmiseks ja inspekteerimise korraldamiseks (TWINNING)	Vajalik täiendav laboratooriumi spetsialistide koolitus uute analüüsimetoodikate väljatöötamiseks (1-2 inimkuud)
Toiduseaduse § 49 lõike 4 VV määrus "Proovivõtu ja analüüsimise meetodid piima ja piimatoodete nõuetekohasuse hindamiseks"	91/180/EMÜ 87/524/EMÜ	01.12.2001/ 01.01.2002	Riigieelarve pt 01	PM VTA VTL	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70; 73	Laboratooriumi kaadri koolitus, inspektorite täiendkoolitus proovide võtmiseks	

Toiduseaduse alusel VV määrus "Kiiritatud toidu käitlemise erinõuded"	1999/2/EÜ 1999/3/EÜ	01.05.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	PM VTA TKI TKA	Phare 2001, Taani bilateraalne projekt	-	Kuna hetkel puudub valdkonnas analüüse teostav laboratoorium, on vajalik täiendava aparatuuri ost ning kaadri väljaõpe; järelevalveametnike koolitus valdkonna tutvustamiseks vajalik (kuni 2 inimkuud)
Loomatauditõrje seaduse § 19 lg 3 alusel PMm "Nõuded toitlustamisel tekkivate jäätmete käitlemisele ja laboratoorsele uurimisele ning kasutamise loa väljastamise tingimused ja kord"		01.05.2001 / 01.07.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70		
Ravimid ja ravimsöödad							
Ravimiseaduse § 5 lg 5 ² alusel PMm "Ravimsöötade tootmise nõuded, ravimsöötade impordi tingimused ja kord, tunnustamise ja registreerimise tingimused ja kord ning hulgi- ja jaemüügi eeskirjad."*	90/167/EMÜ	01.04. 2001 / 01.01. 2002	Riigieelarve pt 01	VTA, TTI,	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70; 76		
Ravimiseaduse § 5 lg 5 ³ alusel PMm "Ravimite ja ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord."*	90/167/EMÜ; 81/851/EMÜ; 81/852/EMÜ; 96/22/EMÜ	01.04. 2001 / 01.01. 2002	Riigieelarve pt 01	VTA, Raviamet	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70 Osa 141; pt 61		

Loomakaitse							
Loomakaitse seaduse § 5 alusel VVm "Hulkuvate loomade püüdmise, pidamise, nende omaniku kindlakstegemise ja hulkuvate loomade hukkamise kord"		01.03.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA Kohalikud Omavalitsused	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70 -	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 13 lg 6 alusel PMm "Nõuded põllumajanduslooma tapaeelsele pidamisele ja kohtlemisele."	93/119/EMÜ	01.04.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 14 lg 7 alusel PMM "Nõuded põllumajanduslooma uimastamisele, tapmisele ja neid teostavatele isikute koolitusele, lubatud uimastamis- ja tapmisvahendid ning lubatud uimastamis- ja tapmismeetodid loomaliikide kaupa"	93/119/EMÜ	15.02.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 15 lg 3 alusel PMm "Ühepäevaste tibude ja haudejätmetes embrüote tapmise kord"	93/119/EMÜ	15.04.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 18 alusel VVm "Looma religioosel eesmärgil tapmise korraldamise ja läbiviimise kord"		01.05.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 23 lg 3 alusel PMm "Loomade rahvusvahelise veo kord"	91/628/EMÜ	01.09.2001/ 01.01.2002	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 23 lg 6 alusel PMm "Nõuded loomade peatuspaigale"	1255/97	15.05.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	

Loomakaitse seaduse § 26 lg 3 alusel PMm "Dopinguks loetavate ravimite ja ainete nimekirja kehtestamine"		01.03.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	
Loomakaitse seaduse § 27 lg 4 alusel "Nõuded võistlustel osalevate loomade vanusele, kasutatavale varustusele ja abivahenditele, soovitusel nende võistlustel kasutamise sageduse, võistlusradade ja takistuste konstruktsiooni kohta loomaliikide ja -kategooriate kaupa"		01.05.2001/ 01.06.2001	Riigieelarve pt 01	VTA	Riigieelarve Osa 138 pt 01; 70	Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	

Toiduained**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Toiduseaduse (RT I 1999, 30, 415; 58, 608) alusel kehtestatavad rakendusaktid							
Toiduseaduse § 12 (4), § 38 (5) ja § 49 (4) alusel VVm "Suhkru koostis- ja kvaliteedinõuded ning märgistamise erinõuded ning nõuetekohasuse kontrollimiseks analüüsimise meetodid"	73/437/EMÜ 79/796/EMÜ	05. 2001/ 07. 2001	Riigieelarve osa 138, pt 01	VTA TKA	Riigieelarve osa 138 pt 70; osa 137 pt 51 Phare 2001	Inspektorite täiendkoolitus proovide võtmiseks ja inspekteerimise korraldamiseks	Phare 2001 projekti "Toidujärelevalve-süsteemi tugevdamine" käivitamiseks on esitatud taotlus
Toiduseaduse § 12 (4), § 38 (5) ja § 49 (4) alusel VVm "Kaseiini ja kaseinaadi koostis- ja kvaliteedinõuded ning märgistamise erinõuded ning nõuetekohasuse kontrollimiseks proovide võtmise ja analüüsimise meetodid"	83/417/EMÜ 85/503/EMÜ 86/424/EMÜ	09. 2001/ 11. 2001	Riigieelarve osa 138, pt 01	VTA TKA	Riigieelarve osa 138 pt 70; osa 137 pt 51 Phare 2001	Inspektorite täiendkoolitus proovide võtmiseks ja inspekteerimise korraldamiseks	
Toiduseaduse § 12 (4), § 38 (5) ja § 49 (4) alusel VVm "Kondenseeritud piima ja piimapulbri koostis- ja kvaliteedinõuded ning märgistamise erinõuded ning nõuetekohasuse kontrollimiseks proovide võtmise ja analüüsimise meetodid"	76/118/EMÜ 78/630/EMÜ 83/635/EMÜ 79/1067/EMÜ 87/524/EMÜ	11. 2001/ 01. 2002	Riigieelarve osa 138, pt 01	VTA TKA	Riigieelarve osa 138 pt 70; osa 137 pt 51 Phare 2001	Inspektorite täiendkoolitus proovide võtmiseks ja inspekteerimise korraldamiseks	

Haldussuutlikkus

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
VTL			Laboratooriumi kaadri koolitus uute analüüsimetoodikate väljatöötamiseks	Viroloogiakorpuse ehitamine; Uue HPLC ostmine	Riigieelarve osa 138 pt 73; Maailmapanga laen nr EE 3983	
VTA			Inspektorite ja abiliste koolitus	Inspekteerimisseadmete ost	PHARE 2001	
VTA			Järelevalveametnike ja volitatud loomaarstide koolitus	Situatsioonplaneerimiseks vajaliku materiaaltehnilise varustuse ost	Riigieelarve osa 138 pt 70; 73 Phare 2001, Taani bilateraalne projekt	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Veterinaarkorralduse seaduse § 30 lg 5 alusel PMm "Nõuded veterinaarlaboratooriumi poolt esitatavale aruandlusele ja aruannete esitamise kord."*	82/894/EMÜ; 92/117/EMÜ	2002	Riigieelarve	PM VTA VTL	Riigieelarve		
Veterinaarkorralduse seaduse § 34 lg 7 alusel PMm "Analüüsimetoodika tunnustamise taotluse vormi, esitatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise korra ning tunnustamist tõendava dokumendi vormi kehtestamine."*		2002	Riigieelarve	PM VTA VT	Riigieelarve		
Loomatauditõrje seaduse § 7 lg 2 alusel PMm "Veterinaarnõuded loomakasvatushoonetele ja – rajatistele ning loomade pidamiseks piiritletud aladele, samuti loomade pidamisele, tunnustamisele või registreerimisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja – rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende tunnustamise ja registreerimise kord."	64/432/EMÜ; 89/556/EMÜ; 90/539/EMÜ; 91/67/EMÜ; 92/118/EMÜ; 92/65/EMÜ; 88/407/EMÜ; 90/429/EMÜ	2002-2003	Riigieelarve	VTA	Riigieelarve, Phare 2001, Taani bilateraalne projekt	Järelevalveametnike ja volitatud veterinaararstide koolitus	

Loomatauditõrje seaduse § 43 lg 2 alusel PMm "Loomatauditõrje eeskirjad" *-	92/40/EMÜ; 92/35/EMÜ; 93/53/EMÜ; 95/70/EMÜ; 98/272/EMÜ	2002-2003	Riigieelarve	VTA VTL	Riigieelarve, Phare 2001, Taani bilateraalne projekt	Laboratooriumi kaadri, järelevalveametnike ja volitatud veterinaararstide koolitus ja laborite tehniline varustatus	
Loomakaitse seaduse § 3 lg 3 alusel PMm "Nõuded põllumajandusloomade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele"	98/58/EMÜ; 91/629/EMÜ; 91/630/EMÜ; 1999/74/EMÜ	2002-2003 01.01.2004	Riigieelarve	VTA VTL	Riigieelarve		
Toiduseaduse § 38 lg 5 alusel VV määrus "Veiseliha märgistamise nõuded."	820/97/EMÜ	2002	Riigieelarve	VTA	Riigieelarve	Inspektorite koolitus	
Toiduseaduse § 49 lõike 4 alusel VV määrus "Analüüsimise meetodid saasteainete sisalduste määramiseks toidus"	93/256/EMÜ 93/257/EMÜ 90/515/EMÜ	2002	Riigieelarve	PM VTL TKI	Riigieelarve, Phare 2001, Taani bilateraalne projekt	Laboratooriumi kaadri koolitus	
Olemasolevate määruste täiendamine tulenevalt ajavahemikul 2001-2003 ilmunud Euroopa Liidu õigusaktidest	-	2002/2003	Riigieelarve	PM VTA TKI TKA	Riigieelarve	Koolitusvajadus ning laboratooriumide tehnilise abi vajadus sõltub õigusaktides esitatavatest nõuetest	

Toiduained**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Toiduseaduse muutmise seadus		2002	Riigieelarve osa 138 pt 01	PM VTA TKI TKA	Riigieelarve osa 138 pt 01, pt 70; osa 141 pt 65; osa 137 pt 51		
Toiduseaduse (RT I 1999, 30, 415; 58, 608) alusel kehtestatavad rakendusaktid							
Toiduseaduse § 19 (3) ja § 49 (4) alusel eruukhappe piirkogus õlides ja rasvades ning toidus, mis sisaldab õlisid ja rasvasid ning nõuetekohasuse kontrollimiseks proovide võtmise ja analüüsimise meetodid	76/621/EMÜ 80/891/EMÜ	2002	Riigieelarve osa 138 pt 01	VTA TKI +TMKK	Riigieelarve osa 138 pt 70; osa 141 pt 65		
* Toiduseaduse § 49 (4) alusel tsitrusviljade pinna töötlemiseks kasutatavate säilitusainete analüüsimiseks kontrollproovide võtmise kord ning analüüsimise meetodid	67/427/EMÜ	2003	Riigieelarve osa 138 pt 01	TKI +TMKK	Riigieelarve osa 141 pt 65		

7.1.2. Alavaldkond: Fütosanitaaria

Sissejuhatus

Seadusandlus

Eesti seadusandlus on suures osas ühtlustatud ELis fütosanitaaria valdkonda reguleerivate õigusaktidega, kusjuures valdav enamus seda valdkonda reguleerivaid Eesti õigusakte on vastu võetud aastatel 1998-2000. Käesolevaks hetkeks on olemas kõik baasseadused fütosanitaarsektoris.

Järelevalve funktsioon antud sektoris on Taimetoodangu Inspektsioonil, mis on fütosanitaaria sektoris Eestis riikliku järelevalve tagamise eest vastutav ametkond.

On siiski osa seadusi, mis vajavad aastal 2001 olulist muutmist, vastamaks Euroopa Liidu seadusandlusele. Siin on suurimad muudatused planeeritud *söödaseaduses*, kus suhteliselt hiljuti jõustatud kehtiv seadusandlus on läbimas Phare EUIP projektist taotletud ekspertiisi, mis annab konkreetse aluse muudatuste sisseviimiseks. Sama projekti raames viiakse läbi ka taimekaitseaduse ja selle rakendusaktide ekspertiis, mille tulemusena võib tekkida vajadus kehtivate õigusaktide mõningaseks täiendamiseks.

Muudatusi ja täiendusi viiakse pidevalt sisse ka EL seadusandluse, mistõttu vastavate paranduste sisseviimine Eestis kehtivatesse õigusaktidesse on kõigis fütosanitaaria valdkondades jätkuv protsess. Võttes arvesse eeltoodut, on planeeritud 2002.a vähemalt ühe täiendava spetsialisti töölevõtmine Taimetoodangu Inspektsiooni (TTI) või Põllumajandusministeeriumi koosseisus seemne ja paljundusmaterjali, taimetervise, taimekaitsevahendite ja loomasööda sektoris.

Fütosanitaarijärelevalve

TTI siseselt on käivitatud inspektorite koolitus vastavate osakondade ametnike poolt seadusandluse rakendamiseks. See protsess on pidev. Lisaks sellele on käivitatud mitmeid välisprojekte, mis on suunatud inspektorite koolitusele millest ülevaade allpool:

Fütosanitaaria sektoris on käimas 4 väliskoostööprojekti eelkõige EL seadusandlusega ühtlustatud õigusaktide rakendamiseks ning EL nõuete kohase järelevalvesüsteemi väljaarendamiseks ja tagamiseks Eestis, millele on 2001.a riigieelarvest ette nähtud Eesti poolne kaasfinantseerimine Phare 1998.a programmist Saksa-Soome-Eesti *twinning* (1999–2001):

- kogu EL *acquis*' fütosanitaaria valdkonna seadusandluse ühtlustamise alane nõustamine;
- taimetervise (fütosanitaarse) kontrolli- ja järelevalvesüsteemi vastavusse viimine EL nõuetega, tootjate registri asutamine, taimepasside väljastamise käivitamine;
- fütosanitaarse kontrolli teostavate piiripunktide spetsialistide väljaõpe;
- Taimse Materjali Kontrolli Keskuse laborite spetsialistide väljaõpe.

Eesti osalus (riigieelarvest) 2001 – 300 000 EEK

2. Taani *Plantedirectorate*'i – Eesti Taimetoodangu Inspektsiooni vaheline bilateraalne koostööprojekt (2000-2002) – projekt, mis näeb ette kahe sarnastes valdkondades riikliku järelevalve eest vastutava organisatsiooni vahelise koostöö järgmistes valdkondades:

- seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimine ja kontroll;
- sordikaitse ja sortide registreerimine;
- taimetervise kontroll (ohtlike taimekahjustajate leviku seire ja monitooring, EL liikmesriikide vastastikune taimetervise alane teavitamine);
- sööda- ja väetiste tootmise ja turustamise kontroll;
- järelevalve otsetoetuste taotlejate üle kooskõlas EL nõuetega; ning
- järelevalve mahepõllumajandusliku tootmise üle,

kusjuures koostööprojekti esimesel aastal toimus rida TTI vastutavate spetsialistide õppereise Taani *Plantedirectorate*'i ja selle piirkondlikesse keskustesse, 2001. aastal on planeeritud Taani spetsialistide osalusel läbiviidavad seminarid ja õppused Eestis, mille tulemusena peab saama antud hinnang TTI tööle kooskõlas EL nõuetega (sisuliselt tunnustamine). Eesti osalus (riigieelarvest) 2001 – 100 000 EEK

3. Taimekaitsevahendite registreerimise alane Eesti – Taani ühisprojekt (2000 –2001), mis käsitleb taimekaitsevahendite EL nõuete kohast registreerimist Eestis. Eesti osalus (riigieelarvest) 2001 - 80 000 EEK.

4. Eesti–Taani ühisprojekt “Taimkaitsevahendite efektiivsuskatete viimine vastavusse Hea Katse Tava põhimõtetega”. Eesti osalus (riigieelarvest) 2001.a - 100 000 EEK.

2001-2002 perioodi prioriteediks on ka TTI IT arendamine järelevalve tõhustamiseks.

Ülevaade sektoritest

Seeme ja taimne paljundusmaterjal

Plaanid 2001. aastaks

Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse (jõustus 01.07.98) ning selle rakendusaktidega on valdkonda käsitlev seadusandlus praktiliselt ühtlustatud EL omaga. Seaduse paremaks toimimiseks ja EL nõuete kohase sertifitseerimise tagamiseks ning peale seaduse vastuvõtmist EL jõustatud õigusaktide harmoneerimiseks on 2001.a siiski vaja *seemne ja taimse paljundusmaterjali seadusesse* viia sisse rida parandusi.

Alustatud on tootjate/pakkijate (seemnekeskuste) registri loomist ja seaduse kohaste tegevuslubade väljastamist, milleks täiustatakse vastavaid arvutiprogramme. Sellega parendatakse sertifitseerimise andmebaasi riskasutuse võimalusi teiste andmebaasidega, hõlbustatakse otsetoetuste ja seemnetoetuste maksmist ning seemnete impordi kontrolli.

Alates 1997.a. on Eesti ühinenud OECD Teraviljaseemne, Õli- ja Kiudtaimede Seemne ning Söödakultuuride Seemne Skeemidega ning osaleb vaatljana Kõõgiviljaseemne Skeemis. EL ekvivalentsi taotlemine on kavas 2001.a.

Seemnekontrollilaboratooriumi uus akrediteerimine ISTA poolt algas 2000. aastal ja jõuab ametliku tunnustuseni 2001.a. alguses.

Plaanid aastateks 2002-2003

Seadusandluse rakendamiseks jätkatakse pidevat spetsialistide koolitust, sealhulgas EL liikmesriikidega koostöös, seda eriti hübriidide seemne sertifitseerimisel, mille osas seoses uute sortide turule tulekuga on kasvav nõudlus.

Seos SAPARDiga ja riiklike põllumajandustoetustega

SAPARD programmi raames toetatakse investeeringuid seemnetöötlemis-tehnoloogiasse. Rakendatakse riiklikku toetust sertifitseeritud heinaseemne, kartuliseemne tootmiseks. Toetatakse sertifitseeritud seemne kasutamist tera- ja kaunviljade ning õlikultuuride kasvatamisel

Taimetervis

Plaanid aastaks 2001

Taotletud on *taimekaitseaduse* (15.03.2000) ja selle rakendusaktide ekspertiis Phare EUIP projektist. Lisaks on ka EL-is sisse viimisel rida muudatusi taimetervist reguleerivatesse seadusandlikesse aktidesse (täpsustatud nõuded piirikontrollil, koostöö tolliametiga jne). Eeltoodut arvesse võttes jätkub Eesti vastavate õigusaktide täiendamine.

2001. aastal alustatakse EL-is eriti ohtlikeks tunnistatud kahjustajate monitooringut ning sellekohase informatsiooni edastamist Euroopa Komisjonile.

Tagamaks paremat ülevaadet fütosanitaarkontrolli alla kuuluvate kaupade liikumise üle ja järelevalve efektiivsuse tõstmiseks viiakse TTI Taimetervise osakond ja Piiriteenistus 2001.a ühtse käsuliini alla, samuti viiakse piiri-inspektorid üle TTI maakonnabüroode koosseisu. Nimetatud muudatuste tulemusena väheneb tööaja kulu, kuna senine 24 tundi ööpäevane piiril viibimine asendatakse piiripunkti teenindamisega väljakutsel. Samuti muutuvad kontrollile kuuluvad kaubasaadetised paremini jälgitavaks kuni sihtkohani ja teatud juhtudel, kus nõutud, ka järgmistel aastatel kasvuaegselt.

Töötatakse välja inspektorite tööjuhendid taimetervise kontrolli läbiviimiseks. Rakendatakse Riiklik Taimetervise Register ja alustatakse tootjate registreerimisega.

TMKK koosseisu kuuluva taimetervise laboratooriumi tehniline varustamine lõpeb 2001.a, mil tarnitakse viimased Phare 1998.a programmi raames ostetud laboriseadmed. Sama projekti raames viiakse 2001. a I poolaasta jooksul läbi seadmete alane koolitus.

Uute meetoditena on 2001.a taimetervise laboratooriumis kavas ohtlike bakterhaiguste *Clavibacter michiganensis ssp sepedonicus*(93/85/EE), *Ralstonia solanacearum* (98/57/EÜ), *Erwinia amylovora* bulletin (OEPP/EPPO 22, 225-231(1992)) määrangute läbiviimise juurutamine vähemalt 2 meetodil (ELISA, IF); regulaarsete mükoloogiliste uuringute juurutamine (mikroskopeerimine, kasvatamine söötmel,

ELISA); geelelektroforeesi rakendamine viirushaiguste, nematoodide ja seenhaiguste määramiseks; ning PCR tehnilise varustuse ülesseadmine ja kontrollanalüüside teostamine.

Plaanid aastateks 2002–2003

Tagamaks tõhusamat järelevalvet fütosanitaarkontrollile kuuluvate kaupade liikumise üle, jätkatakse sisemisi struktuurimuudatusi TTI-s.

TMKK taimetervise laboratooriumi akrediteerimise ettevalmistamine ja akrediteerimisprotsessi alustamine. Taimetervise laboratooriumis on kavas juurutada ka kromatograafilise meetodi rakendamine mükoloogias (*Bulletin* OEPP/EPPO 19, 157-169, 1989), PCR meetodika praktiline rakendamine virusoloogias, bakterioloogias, entomoloogias ja nematoloogias, biotesti meetodi rakendamine virusoloogias, mükoloogias, bakterioloogias ja nematoloogias (64/464/EMÜ, 69/465/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ) ning sortide identifitseerimine geelelektroforeesi meetodil (95/51 EÜ).

Taimekaitsevahendid

Plaanid 2001. aastaks

Taimekaitsevahendite valdkonda reguleerib Eestis *taimekaitseseadus* (15.03.2000) ning selle alusel vastu võetud rakendusaktid. Kuna suur osa taimekaitsevahendeid kuuluvad kemikaalide hulka, on nende kasutamine lisaks eelnimetatud õigusaktidele reguleeritud ka teiste seadustega (*kemikaaliseadus* ning selle rakendusaktid, *toiduseadus* ja selle rakendusaktid).

Tugevdatakse taimekaitsevahendite efektiivsuse uuringuid teostavate teadus- ja uurimisasutuste materiaalsel baasil, mis võimaldab järgida Hea Katse Tava põhimõtteid taimekaitsevahendite katsetamisel.

Aastal 2001 on planeeritud TMKK koosseisu kuuluva jääkide ja saasteainete labori akrediteerimine (ISO 17025 järgi) meetodite osas, mis on kaetud järgmiste normdokumentidega (kõikide jääkide osas:

- Taimekaitsevahendite jääkide sisalduse määramine puu- ja köögiviljades – 79/700/EMÜ, 90/642/EMÜ, 91/414/EMÜ
- Mükotoksiinide sisaldus taimses materjalis – 93/351/EMÜ, 98/53/EMÜ, 1999/29/EMÜ.
- Jälgelemendid:
  - Mikroelemendid söödas – 78/633/EMÜ,
  - Raskemetallid – 93/351/EMÜ, 90/515/EMÜ, EÜ Nõukogu määrus 315/93, EÜ Komisjoni määrus 194/97, 1566/99.

Lisaks sellele on kavas installeerida uued gaasikromatograafid (GC/ECD-NPD, GC/MS) taimekaitsevahendite jääkide määramiseks puu-, köögi- ja teraviljades, kõrge rasva sisaldusega taimses materjalis ning vedelikkromatograaf ja õhukesekihi kromatograaf mükotoksiinide sisalduse määramiseks (aflatoksiinid, vomitoksiin, ohratoksiin).

Plaanid aastateks 2002–2003

Taimekaitsevahendite potentsiaalse ohtlikkuse hindamiseks enne nende turule toomist (oht inimesele, loomadele, keskkonnale, põhjaveele, pestitsiidijäägid taimsetes ning loomsetes saadustes jne) luuakse TTI koosseisu toksikoloogi ametikoht.

Jätkatakse järelvalveinspektorite koolitust, samuti seadusandluse uuendamist kooskõlas vastava arenguga EL seadusandluses.

Seos SAPARD-iga ja riiklike põllumajandustoetustega

SAPARD programmi raames toetatakse investeeringuid taimekaitsetehnoloogiasse, mis võimaldab põllumajandussektoril kohaneda täiendavate nõuetega taimekaitsevahendite kasutamisel. Riiklikult toetatakse nõustamist, mis katab ka taimekaitsevahendite kasutamise ning kahjurite identifitseerimise.

Sordikaitse

Plaanid 2001. aastaks

Seadusandlikult reguleerivad valdkonda *sordikaitseadus* (jõustunud 01.07.1998) ja selle rakendusaktid. Seadusesse viidi 2000.a sisse parandused, samuti ratifitseeris Riigikogu UPOV-i (Rahvusvahelise Sordikaitse) Konventsiooni. Eeltoodu tulemusena sai võimalikuks Eesti liitumine UPOV-iga 2000.a septembris.

Täiustatakse Kaitsealuste Sortide Riikliku Registrit TTI sordikontrolli osakonnas.

Plaanid aastateks 2002–2003

Sordikontrolli osakonna spetsialistide ja DUS katsete praktikas läbiviijate koolitus. Seadusandluse uuendamine kooskõlas vastava arenguga EL seadusandluses.

Loomasööt

Plaanid 2001. aastaks

Seadusandlikult reguleerib valdkonda *söödaseadus* (jõustunud 01.01.1999) ja selle rakendusaktid. Kontrolli teostamist kõnealuses sektoris alustati esmakordselt alles peale söödaseaduse jõustumist. 2000.a taotleti ekspertiis Phare 4 MEUR projektist ning asuti välja töötama uut *söödaseaduse* eelnõu. Uus EL nõudeid järgiv *söödaseadus* jõustatakse 2001. aastal. Planeeritava seaduse ja selle rakendusaktide muudatuste tulemusena aastal 2001 lisandub ühe täiendava funktsioonina TTI söödakontrolli osakonnale sööda tootmise ja importimisega tegelevate ettevõtete tunnustamine, mis toob kaasa veel ühe täiendava ametikoha komplekteerimise.

Alustatakse söötade käitlemisega tegelevate ettevõtete tunnustamisega.

Plaanid aastateks 2002–2003

Tunnustatakse kõik sööda tootmise ja käitlemisega tegelevad ettevõtted, järgides vastavaid EL nõudeid.

Jätkatakse järelvalveinspektorite koolitust, samuti seadusandluse uuendamist kooskõlas vastava arenguga EL seadusandluses.

Mahepõllumajandus

Valdkonda reguleerivad *mahepõllumajanduse seadus* (jõustunud 1997) ning kaks selle rakendusakti “Mahemärgi etalonkirjelduse väljaandmise tingimuste ja kasutamise korra kehtestamine” ja “Mahepõllumajanduse seaduses sätestatud õigusaktide kinnitamine” (jõustunud 1998). Õigusaktide koostamisel võeti aluseks Euroopa Liidu *acquis* seisuga 1. juuni 1995.a.

Plaanid 2001. aastaks

Vabariigi Valitsuse tegevuskava raames jätkatakse *mahepõllumajanduse seaduse* ning rakendusaktide muutmist vastavalt EL-i *acquis*'le. Kuna kehtiva *mahepõllumajanduse seaduse* ülesehitus erineb oluliselt Euroopa Liidu mahepõllumajanduse määrusest (EMÜ 2092/91), töötatakse 2001.a välja uus mahepõllumajanduse seadus, mille raames sätestatakse riiklik järelevalvesüsteem.

Kehtiva seaduse alusel väljastavad mahemärgi kasutuslubasid põllumajandusministri käskkirja alusel selleks õiguse saanud eraorganisatsioonid. Euroopa Liit kehtestas 1995.a nõude, et eraorganisatsioonid võivad väljastada kasutuslubasid vaid juhul, kui nad on akrediteeritud kooskõlas EN 45011 nõuetega. Riiklikku kontrollsüsteemi on otstarbekam üles ehitada, saavutamaks tunnustamist Euroopa Liidu liikmesriikide poolt. Järelevalvesüsteemi vastavus EL nõuetele on eksportimise esmane nõue.

Seoses riikliku kontrollsüsteemi rakendamisega jätkatakse järelevalveametkondade Taimetoodangu Inspeksiooni (TTI) ja Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) koosseisu suurendamist ning haldussuutlikkuse tugevdamist. Inspektorid varustatakse kaasaegsete side- ja transpordivahenditega ning erialaste käsiraamatutega. Asutatakse mahepõllumajanduse register TTI-s.

Järelevalvesüsteemi väljaarendamiseks jätkub kaheaastane koostööprojekt TTI ja Taani Taimeinspeksiooniga, mis pole aga inspektorite koolituseks piisav. 2001-2003.a on planeeritud käivitada vastav välisprojekt järelevalveasutuste TTI, VTA ja EL liikmesriigi vastava ala institutsiooni vahel.

Seaduse eduka rakendamise aluseks on tõhus põllumajandustootjate ning nõustajate koolitus, mis jätkub riigieelarve ning Taani-Eesti välisprojekti vahenditest.

Plaanid aastateks 2002-2003

Jätkub Eesti seadusandluse harmoneerimine EL-i mahepõllumajandust reguleerivate määrustega, vastavalt EL seadusandluse arengule. Taimetoodangu Inspeksiooni ning Veterinaar- ja Toiduametis luuakse täiendavaid töökohti. Jätkatakse järelevalve inspektorite koolitust ning koostööd EL liikmesriigi mahepõllumajanduse kontrollasutusega.

Väetised

Plaanid aastaks 2001

Kontrolli teostamist kõnealuses sektoris alustati peale *väetiseseaduse* jõustumist 1997. aastal, kui toleaesges TTI söötade ja väetiste osakonnas oli tööl 2 väetiste kontrolli eest vastutavat spetsialisti. 1999.a lõpus moodustati eraldiseisev väetiste kontrolli osakond TTI koosseisus. Lisaks komplekteeriti väetiste osakonnas täiendav kolmas töökoht.

2001.a. jooksul on kavas viia läbi kehtiva seadusandluse ekspertiis selle EL nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Plaanid aastateks 2002–2003

Jätkatakse järelvalveinspektorite koolitust, samuti seadusandluse uuendamist kooskõlas vastava arenguga EL seadusandluses.

**Füto-sanitaaria, seeme ja paljundusmaterjal
Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
EÜ ekvivalentsi taotlemine		01.05.2001		TTI			
Seemne ja taimse paljundusmaterjali seadus (jõustus 01.07.98)					Taani PD-Eesti TTI ühisprojekti Eesti osalus (PM eelarve)	0,5 inimkuud väljaõpe EU liikmesriigi spetsialistide osalusel	
Seemne ja paljundusmaterjali seaduse muutmise seadus KOKKU (EV eelarve):		01.09.2001/ 01.01.2002	30 000 PM eelarve PM eelarve	TTI, TMKK			

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Põllumajandusministri määrused							
Teraviljaseemne kategooriad, teraviljaseemne pakendamise, turustamise ja impordi kord (12.06.99) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	94/650/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK		0,5 inimkuud väljaõpe EU liikmesriigi spetsialistide osalusel	
Õli- ja kiudtaimede seemne kategooriad, õli- ja kiudtaimede seemne pakendamise, turustamise ja impordi kord (21.06.99) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	94/650/EMÜ 95/232/EÜ 97/125/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK			
Söödakultuuride seemne kategooriad, söödakultuuride seemne pakendamise, turustamise ja impordi kord (12.06.99) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	94/650/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK			

Köögiljakultuuride seemne tootmise, sertifitseerimise, pakendamise ja turustamise kord (25.06.99) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	90/639/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK			
Põllumajanduskultuuride sortide Sordilehte ja Soovitatud sortide nimekirja võtmise kord (03.04.99) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	72/180/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK		0,5 inimkuud väljaõpe EU liikmesriigi spetsialistide osalusel	
Puuvilja- ja marjakultuuride kategooriad, puuvilja- ja marjakultuuride paljundusmaterjali tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise, puuvilja- ja marjakultuuride paljundusmaterjali pakendamise, turustamise ja impordi kord (30.04.99) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	93/79/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK		0,5 inimkuud väljaõpe EU liikmesriigi spetsialistide osalusel	
Dekoratiivkultuuride paljundusmaterjali pakendamise, turustamise ja impordi kord (20.04.1999) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	98/56/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK			

Kõõgiviljakultuuride paljundusmaterjali pakendamise, turustamise ja impordi kord (20.04.1999) Täiendamine vastavalt Eesti ja EÜ seadusandlusesse sisseviidud muudatustele	93/62/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve	TTI, TMKK			
KOKKU (EV eelarve):			PM eelarve				

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Seemne ja taimse paljundus-materjali seaduse rakendusaktid	Olemasolevate töökohtade komplekteerimine	Järelevalve tõhustamiseks: TTI seemnete sertifitseerimise osakonna spetsialistide täiendõpe ja inspektorite kvalifikatsiooni tõstmine nõuetekohase sertifitseerimise ja kontrolli tagamiseks – 0,1 inimkuud		100 000 Taani PD-Eesti TTI ühisprojekti Eesti osalus (PM eelarve) Rootsi, Uppsala Tunnustamiskoolitus hübriidide seemne sertifitseerimiseks (raps,rüps,tritikale,rukis) 3 spetsialisti 30 000 (TTI eelarve)	
				Riist- ja tarkvara järelevalve tagamiseks vajalike andmebaaside riskasutuse arendamiseks ja hooldamiseks	70 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	
				ISTA nõuete kohaste proovivõtmise instrumentide soetamine	80 000 TTI eelarve	
Taimse Materjali Kontrolli Keskus			TMKK seemnekontrolli laboratooriumi sordikatse spetsialistide ja sordikatse spetsialistide koolitus EL liikmesriigis, 0,5 inimkuud		TMKK eelarve	

Põllumajandus- ministeerium				EL-s toetatavatele liikidele Eestis seemne otsetoetuste maksmise käivitamine	3 000 000 PM eelarve	
KOKKU (EV eelarvest)					PM eelarve + TTI eelarve + 3 000 000 otsetoetused PM eelarve	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Seemneseadus ja selle rakendusaktid	Nõuetekohase sertifitseerimise tagamiseks (suletud sertifitseerimise tsükkel) liita TMKK Seemnekontrolli labor TTI koosseisu	TTI Seemnete sertifitseerimise osakonna spetsialistide koolitus EL liikmesriigis nõuetekohase sertifitseerimise ja kontrolli tagamiseks - 0,1 inimkuud	Volitatud tunnustajate kaasamine sertifitseerimisel	200 000 TTI eelarve (ostetavad teenused)	
				Riist- ja tarkvara järelevalve tagamiseks vajalike andmebaaside täiustamiseks ja hooldamiseks	100 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	
Taimse Materjali Kontrolli Keskus			TMKK seemnelabori ja sordikatse spetsialistide koolitus EL liikmesriigis - 0,1 inimkuud		TMKK eelarve	
Põllumajandus- ministeerium				Seemne otsetoetuste maksmiseks (analoogiliselt EL-s makstavate otsetoetustega)	5 000 000 (PM eelarve)	
KOKKU (EV eelarvest)					(TTI eelarve) + (TMKK eelarve) + 5 000 000 otsetoetused (PM eelarve)	

**Füto-sanitaaria, taimetervis (piirikontrolli valdkonnas)
Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Taimekaitse seadus (15.03.2000)	77/93/EMÜ, 92/105/EMÜ 93/85/EMÜ, 69/464/EMÜ 69/465/EMÜ, 98/57/EÜ, 98/22/EÜ, 92/90/EMÜ, 93/50/EMÜ, 94/3/EMÜ, 95/44/EÜ		PM eelarve	TTI, TMKK	250 000 PM eelarve Saksa-Soome-Eesti TWINNING-U Eesti osalus	Saksa-Soome-Eesti TWINNING TAIEX Juriidiline ekspertiis Tõlked	Täiendõpe EÜ liikmesriigis või koolitus EÜ liikmesriikide spetsialistide osalusel – 1 inimkuu
Vabariigi Valitsuse määrused							
Ohtlike taimekahjustajate nimekiri (13.09.2000)	77/93/EMÜ	01.03.2001 01.06.2001	PM eelarve	TTI, TMKK			
Määruse parandus							
Sisseveo keeld välisriigi kohta nende taimede, taimsete saaduste või muude objektide, millega taimekahjustaja levib (25.07.2000)	77/93/EMÜ		PM eelarve	TTI		Saksa-Soome-Eesti twinning, Eesti osalus 250 000 PM eelarve	

Taime, taimse saaduse ja muu objekti sisseveoks ettenähtud piiril asuvate tollipunktide loetelu ning piiril asuvatele tollipunktidele esitatavad nõuded	98/22/EÜ	Kinnitatud 29.09.2000	PM eelarve	TTI		Saksa-Soome-Eesti TWINNING, PM eelarve	Vajalikud vahendid kaupade kinnipidamiseks, kontrollimiseks, proovide võtmiseks ja töötlemiseks ning asjakohased sidevahendid
Piiril asuvas tollipunktis kontrollitavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektide loetelu	77/93/EMÜ	Kinnitatud 29.09.2000	PM eelarve	TTI			Vajalikud abivahendid materjalide identifitseerimiseks
Taimetervise registri põhimäärus	77/93/EMÜ, 92/90/EMÜ koos täienduste ja muudatustega	Kinnitatud 20.09.2000	PM eelarve	TTI		Saksa-Soome-Eesti TWINNING PM eelarve	
Ohtliku taimekahjustajaga saastunud, saastumisohus või saastumiskahtlasel taimel, taimsel saadusel või muul põllumajandus-objektidel leiduva ohtliku taimekahjustaja liigile kohased tõrjeabinõud	77/93/EMÜ, 93/85/EMÜ, 69/464/EMÜ, 69/465/EMÜ, 98/57/EÜ	Jõustunud	PM eelarve	TTI, TMKK		Saksa-Soome-Eesti TWINNING PM eelarve	Väljaõpe EÜ liikmesriigis, seminarid Eestis – 0,2 inimkuu
Taimepassiga varustatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektide nimekiri, taimepassi ja fütosanitaarsertifikaadi sisu ja vormi nõuded ning nimetatud dokumentide väljastamise ja asendamise kord	77/93/EMÜ, 92/105/EMÜ	Kinnitatud 29.09.2000	PM eelarve		TTI	Saksa-Soome-Eesti TWINNING PM eelarve	Väljaõpe EÜ liikmesriigis, seminarid Eestis – 0,2 inimkuu
Taimede, taimsete saaduste ja muude objektide sisseveo kord ja lihtsustatud sisseveo kord		Kinnitatud 29.09.2000					

Ohtlike taimekahjustajate ja nende peremeestaimede sisseveo ning sordiaretuses, katsetes ja muus teadustöös kasutamise nõuded	95/44/EÜ	Kinnitatud 30.08.2000	PM eelarve		TTI	Saksa-Soome-Eesti TWINNING PM eelarve	Väljaõpe ja seminarid EL-s 0,5 inimkuud
<i>KOKKU: (EV eelarvest)</i>							

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
VV määruse "Taimede, taimsete saaduste ja muude objektide sisseveo kord ja lihtsustatud sisseveo kord" muutmise	77/93 EMÜ	01.03.2002 / 01.06.2002	PM eelarve		TTI		Piirikontrolli ülevaatusasude sisseseadmine
VV määruse "Taimepassiga varustatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektide nimekiri, taimepassi ja fütosanitaarsertifikaadi sisu ja vormi nõuded ning nimetatud dokumentide väljastamise ja asendamise kord" muutmise	77/93/EMÜ, 92/105/EMÜ	01.03.2002/ 01.06.2002	PM eelarve		TTI	Saksa-Soome-Eesti twinning PM eelarve	Väljaõpe EÜ liikmesriigis, seminarid Eestis – 0,2 inimkuu ajutiste taimepasside väljaandmise korra sisseseadmine piiril
VV määruse "Taimetervise erinõuded" muutmise	77/93/EMÜ	01.03.2002 / 01.06.2002	PM eelarve				Ohtlike kahjustajate levik välisriikides - koostööprojekt
KOKKU: (EV eelarvest)			(PM eelarve)				

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Taimekaitse-seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide rakendamine	Taimetervise osakonna ja Piiriteenistuse liitmine üheks struktuuriüksuseks Täiendavate töökohtade loomine	TTI Taimetervise osakonna ja Piiriteenistuse spetsialistide täiendõpe EÜ liikmesriigis ja seminarid EÜ ekspertide osalusel Eestis - 1 inimkuu		250 000 PM eelarve Saksa-Soome-Eesti TWINNING-u Eesti osalus, TAIEX	
				Taimetervise Riikliku Registri asutamine ja hooldamine Piirikontrolli süsteemi juurutamine	50 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	
			Fütoanitaarse järelvalve tõhustamine, TTI Taimetervise osakonna maakonna ja -piiriinspektorite kvalifikatsiooni tõstmine, väljaõpe EÜ-liikmesriigis ja seminarid EÜ liikmesriikide spetsialistide osalusel Eestis		Saksa-Soome-Eesti TWINNING, PM eelarve, TAIEX	
TTI			Piirikontrolli teostavate inspektorite väljaõpe	Ohtlike kahjustajate seiresüsteemi tõhustamine Infotehnoloogiliste lahenduste rakendamine seiresüsteemis	50 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	

				Järelevalve (sh ohtlike kahjustajate monitooringu) tagamiseks vajalike laboriteenuste ostmine	25 000 TTI eelarve (ostetavad teenused)	
TMKK		Bakterhaiguste <i>Clavibacter michiganensis ssp sepedonicus</i> , <i>Ralstonia solanacearum</i> , <i>Erwinia amylovora</i> määramine vähemalt 2 meetodil (ELISA, IF); regulaarsete mükoloogiliste uuringute juurutamine; geelelektroforeesi rakendamine viirushaiguste, nematoodide ja seenhaiguste määramiseks; ning PCR tehnilise varustuse ülesseadmine ja kontrollanalüüside teostamine.			TMKK eelarve	
KOKKU: (EV eelarvest)					(PM eelarve)	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Muudatused Taimekaitseeaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides	Taimetervise osakonna ja Piiriteenistuse liitmine üheks struktuuriüksuseks	Täiendõpe EÜ liikmesriigis ja seminarid EÜ liikmesriikide spetsialistide osalusel Eestis		PM eelarve	
				Laboriteenuste ostmine ohtlike kahjustajate määramiseks ja EÜ liikmesriikide poolse tunnustuse saamiseks	30 000 TTI eelarve (ostetavad teenused)	
				EL enamohtlikuks tunnistatud kahjustajate monitooringu käivitamine, sh vajalike laboratoorsete analüüside ostmine	200 000 TTI eelarve (ostetavad teenused)	
			Taimetervise inspektorite täiendõpe Sisekaitse Akadeemia ja EPMÜ lektorite osavõtul, ühisseminarid tolliinspektoritega			
				Taimetervise Registri pidamine ja täiustamine	300 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	

TMKK		TMKK taimetervise laboratooriumi akrediteerimise ettevalmistamine ja akrediteerimisprotsessi alustamine. Kromatograafilise meetodi juurutamine, PCR meetodika rakendamine, biotesti meetodi rakendamine ning sortide identifitseerimine geelelektroforeesi meetodil			TMKK eelarve	
KOKKU: (EV eelarvest)				Füto-sanitaarkontrolli piiripunktide (sadamad, raudtee, lennujaam) väljaehitamine nende nõuetele vastavusse viimiseks	Piiripunkti valdaja finantseeringud	

Füto-sanitaaria, taimekaitsevahendid
Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Taimekaitseseaduse (15.03.2000) ja allpool toodud rakendusaktide ekspertiisi vastavuse kohta EL direktiivile 91/414/EMÜ.	91/414/EMÜ	Ekspertiisi tulemused 2000 a. lõpp, 2001 a. jaanuar.	PHARE	PM, TTI			
Vabariigi Valitsuse määrused							
Vabariigi Valitsuse 12.märtsi (1999.a. määruse nr 91 "Taimekaitsevahendite riikliku registri asutamine" muutmine (01.08.2000)	91/414/EMÜ		PHARE	PM, TTI			
Taimekaitsevahendites keelatud toimeainete nimekiri (30.08.2000)			PHARE	PM, TTI			
Taimekaitsetunnistuse alusel turustatavate taimekaitsevahendite müügi arvestuse pidamise kord (11.07.2000)			PHARE	PM, TTI			
Taimekaitsevahendite ohutu kasutamise eeskiri (05.10.2000)			PHARE	PM, TTI	TTI eelarve		
Taimekaitsekoostõu programmide ning taimekaitse tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse andmise kord (25.07.2000)			PHARE	PM, TTI	PM eelarve		
Ohutusnõuded taimekaitsevahendite kasutamisel, hoidmisel ja puhastamisel (16.08.2000).			PHARE	PM, TTI	PM eelarve		

Taimekaitsevahendi registreerimistaotluse ning selle lisade sisu- ja vormi-nõuded, registrisse kandmise kord ning esitatud andmete hindamise põhimõtted (24.10.2000)			PHARE	PM, TTI	PM eelarve		
Taimekaitsevahendite klassifitseerimise kord ja meetodid (31.08.2000)			PHARE	PM, TTI			
Taimekaitsevahendi pakendile ja märgistusele (etiketile) esitatavad nõuded (29.09.2000)			PHARE	PM, TTI			
Põllumajandusministri määrused							
Taimekaitsevahendi katseks volitatud teadus- ja arendusasutuse määramine (04.09.2000)			PHARE	PM, TTI	PM eelarve		
Taimekaitseseadmete katsetamise, ülevaatuse ja tehnilise kontrolli kord (02.11.2000)			PHARE	PM, TTI, MI	PM eelarve		
KOKKU: (EV eelarvest)							

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Taimekaitseseaduse muutmise seadus ja selle rakendusaktid (kui ekspertiisi tulemusena vaja välja töötada)	91/414/EMÜ	2002 I kv. Eeldatav vastuvõtmine ja jõustamine 2002. a lõpp. Rakendusaktide eelnõude väljatöötamine 2002-2003 II kv. Kinnitamine 2003					
KOKKU: (EV eelarvest)						PM eelarve TTI eelarve	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon			1,5 inimkuud		80000.- PM eelarve	Eestipoolne osalus Eesti –Taani taimekaitsevahendite registreerimise koostööprojektis
EMVI – teaduspotsentiaali tugevdamiseks		2 teadurit juurde taimekaitse sektorisse			450 000 EEK, (PM eelarve)	
EMVI EPMÜ Polli Aianduse Instituut Jäned NK			1,5 inimkuud	Katseseadmete uuendamine	100 000.- PM eelarve	Eestipoolne osalus Taani – Eesti koostööprojektis Taimekaitsevahendite efektiivsuskatsete teostamine kooskõlas Hea Katse Tava põhimõtetega
TMKK		2 spetsialisti jääkide ja saasteainete laborisse	1 inimkuu, keemialabori spetsialistide väljaõpe	Laboratooriumi sisseseade täiustamine ja euronõuetele vastavusse viimine taimekaitsevahendite toimeainete ja kvaliteedi kontrolliks	PM eelarve, TMKK eelarve, PHARE	
				Taimekaitsevahendite registreerimiseks vajalike uuringute ning analüüside (keskkonna ning inimese toksikoloogia) tellimiseks teadusliku uurimise asutustelt	300 000.- TTI eelarve (riigi poolt ostetavad teenused)	
KOKKU: (EV eelarvest)					(PM eelarve)	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Taimekaitseeadus ja selle rakendusaktid	TTI taimekaitsevahendite osakonda 1 toksikoloogi ametikoha loomine			(TTI eelarve)	
Taimetoodangu Inspeksioon			1,5 inimkuud. Spetsialistide täiend- ja väljaõpe		80000.- PM eelarve	Eestipoolne osalus Eesti –Taani taimekaitsevahendite registreerimise koostööprojektis
EMVI EPMÜ Polli Aianduse Instituut Jäned NK			1,5 inimkuud	Katseseadmete uuendamine	100 000. PM eelarve-	Eestipoolne osalus Taani – Eesti koostööprojektis Taimekaitsevahendite efektiivsuskatsete teostamine kooskõlas Hea Katse Tava põhimõtetega
TMKK		1 spetsialist jääkide ja saasteainete laborisse	Keemialabori spetsialistide väljaõpe - 0,3 inimkuud		50 000.- PM eelarve, TMKK eelarve	
				Taimekaitsevahendite registreerimiseks vajalike uuringute ning analüüside (keskkonna ning inimese toksikoloogia) tellimiseks teadusliku uurimise asutustelt	300 000 TTI eelarve (riigi poolt ostetavad teenused)	

				Taimekaitsevahendite Riikliku Registri asutamine ja hooldamine	200 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	
KOKKU: (EV eelarvest)					(TTI eelarve) (PM eelarve)	

**Füto-sanitaaria, sordikaitse
Haldussuutlikkus 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon			TTI Sordikontrolli osakonna spetsialistide koolitus, 0,2 inimkuud EU liikmesriigis	Sordiregistri viimine kooskõlla vajadusega nii UPOV-ile kui CPVO-le sordikaitse alase teabe andmiseks kui vahetamiseks	Eesti-Taani ühisprojekt (PM eelarve), TAIEX	
Taimse Materjali Kontrolli Keskus		Nõuetekohase riikliku sordivõrdluskatsetuse tagamiseks liita TMKK Viljandi Sordikatsekeskus TTI koosseisu	TMKK spetsialistide täiendkoolitus EL liikmesriigis UPOV-i nõuete kohaste registreerimiskatsete läbiviimiseks – 0,4 inimkuud		TMKK eelarve	
KOKKU (EV eelarvest)						

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon			TTI Sordikontrolli osakonna spetsialistide koolitus, 0,2 inimkuud EU liikmesriigis	Sordiregistri viimine kooskõlla vajadusega nii UPOV-ile kui CPVO-le sordikaitse alase teabe andmiseks kui vahetamiseks	TTI eelarve TAIEX	TTI eelarve TAIEX
				Riikliku sordiregistri pidamiseks vajaliku materiaalse baasi tugevdamine	50 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	50 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)
Taimse Materjali Kontrolli Keskus		Nõuetekohase riikliku sordivõrdluskatsetuse tagamiseks liita TMKK Viljandi Sordikatsekeskus TTI koosseisu	TMKK spetsialistide täiendkoolitus EL liikmesriigis UPOV-i nõuete kohaste registreerimiskatsete läbiviimiseks – 0,4 inimkuud		TMKK eelarve	TMKK eelarve
KOKKU (EV eelarvest)					TTI eelarve	TTI eelarve

Väetised

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Väetiseseaduse muutmise seadus		01.07.2001/ 01.01.2002	PM eelarve	TTI	TTI eelarve		
VV määrus 13.10.1998 nr. 234 'Väetiste riikliku registri asutamine' muutmise		01.11.2001/ 01.01.2002					
VV määrus 06.10.1998 nr. 225 'Tule- ja plahvatusohtlike väetiste tootmise, töötlemise, importimise, turustamise ja kasutamise korra kinnitamine' muutmise		01.11.2001/ 01.01.2002					
Põllumajandusministri määruse 08.06.1998 nr.20 'Väetiseseaduses sätestatud õigusaktide kinnitamine' ning 20.04.1999 nr.13 'Põllumajandusministri 8. juuni 1998. a määruse nr 20 «Väetiseseaduses sätestatud õigusaktide kinnitamine» muutmise' muutmise	76/116EMÜ 77/535EMÜ 89/284EMÜ 89/530EMÜ	01.07.2001 01.09.2001	PM eelarve	TTI	TTI eelarve	TTI inspektorite kvalifikatsiooni tõstmise, täiendõpe EÜ liikmesriigis(Soome) ja välislektorite kaasamine kohapeal – 0,1 inimkuud	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
VV määruse 13.10.1998 nr. 234 'Väetiste riikliku registri asutamine' muutmine	76/116EMÜ 80/876EMÜ 89/284EMÜ	01.12.2002/ 01.07.2002	PM eelarve	TTI	TTI eelarve	TTI inspektorite kvalifikatsiooni tõstmine, täiendõpe EÜ liikmesriigis(Soome) ja välislektorite kaasamine kohapeal – 0,1 inimkuud	
Põllumajandusministri määruse 08.06.1998 nr.20 'Väetiseseaduses sätestatud õigusaktide kinnitamine' 20.04.1999 nr.13 'Põllumajandusministri 8. juuni 1998. a määruse nr 20 «Väetiseseaduses sätestatud õigusaktide kinnitamine» muutmine' muutmine	76/116EMÜ 77/535EMÜ 89/284EMÜ 89/530EMÜ	01.12.2002/ 01.07.2002	PM eelarve	TTI	TTI eelarve	TTI inspektorite kvalifikatsiooni tõstmine, täiendõpe EÜ liikmesriigis(Soome) ja välislektorite kaasamine kohapeal – 0,1 inimkuud	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Väetiseseadus ja selle rakendusaktid		TTI inspektorite kvalifikatsiooni tõstmine, täiendõpe EL liikmesriigis ja välislektorite kaasamine kohapeal – 0,1 inimkuud		100 000 PM eelarve Osa 138, ptk 01 (art 44) Eesti TTI - Taani PD ühisprojekti eesti osalus	
Taimetoodangu Inspeksioon				Riikliku väetiste registri pidamiseks vajaliku materiaalse baasi tugevdamine	50 000 TTI eelarve Osa 138, ptk 76, art37	
Kokku EV eelarvest					100 000 PM eelarve, ptk 01 200 000 TTI eelarve, ptk 76	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Väetiseseadus ja selle rakendusaktid		TTI inspektorite kvalifikatsiooni Tõstmine, täiendõpe EL liikmesriigis ja välislektorite kaasamine kohapeal – 0,6 inimkuud		50 000 TTI eelarve Osa 138, ptk 76	
				Riikliku väetiste registri pidamiseks vajaliku materiaalse baasi tugevdamine	50 000 TTI eelarve Osa138, ptk76 (art 37)	
KOKKU EV eelarvest					100 000 Osa 138, ptk 76	

Füto-sanitaaria, loomasööt**Söödaseadus****Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Söödaseadus	95/69/EÜ	01.07.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI, VTA		Koolitus EL liikmesriigi spetsialistide osalusel - 0,1 inimkuud, TAIEX	
Vabariigi Valitsuse määrused							
Sööda sisse- ja väljaveoks ettenähtud piiripunktide loetelu		01.10.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			
Ametiriietuse kirjeldus		01.10.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			
Sööda tootjate ja vahendajate tunnustamise ja registreerimise ning riikliku järelevalve toimingute eest võetavad tasud		01.10.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			
Põllumajandusministri määrused							
PM määruse "Söötades sisalduvate saasteainete loetelu ja lubatud piirnormid (4.12.1998) muutmine	99/29/EÜ	01.01.2001/ 01.02.2001	PM eelarve	TTI	TTI eelarve		
PM määruse "Söötadest kontrollproovide võtmise kord" (10.12.1998) muutmine		01.03.2001/ 01.04.2001	PM eelarve	TTI	TTI eelarve		

“Söötades keelatud koostisosade nimekiri” (16.12.1998) muutmine	95/274/EÜ 97/582/EÜ 99/420/EÜ 00/285/EÜ	01.01.2001/ 01.02.2001	PM eelarve	TTI, VTA	TTI eelarve		
PM määruse “Söötade analüüsi ja hindamise meetodid” (28.12.1998) muutmine	98/64/EÜ 99/27/EÜ 99/76/EÜ 00/45/EÜ	01.01.2001/ 01.02.2001	PM eelarve	TMKK	TMKK eelarve		
Peamiste söödamaterjalide loetelu ja segasöötade nimestik	98/67/EÜ 99/29/EÜ 99/61/EÜ 00/16/EÜ	01.07.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			
Lubatud proteiinsöötade loetelu	84/443/EMÜ 85/509/EMÜ 86/530/EMÜ 88/485/EMÜ 89/520/EMÜ 90/439/EÜ 93/26/EÜ 93/56/EÜ 95/33/EÜ 95/69/EÜ 96/25/EÜ 99/20/EÜ	01.07.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			

Uute valmistatavate söödalisandite tootmise, registreerimise, märgistamise, turustamise ja kasutamise tingimused	82/471/EMÜ 84/587/EMÜ 95/69/EMÜ 96/25/EMÜ 96/51/EMÜ 96/66/EMÜ 97/6/EMÜ 97/72/EÜ 98/19/EÜ 98/92/EÜ 98/2786/EÜ 98/2788/EÜ 98/2821/EÜ 99/20/EÜ 99/45/EÜ	01.07.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			
Lubatud söödalisandite nimekiri ja nende piirnormid segasöötades (22.12.1998 nr. 44)	97/72/EÜ 98/19/EÜ 98/92/EÜ 98/2786/EÜ 98/2788/EÜ 98/2821/EÜ 99/20/EÜ 99/45/EÜ	01.01.2001/ 01.02.2001	PM eelarve	TTI			
Tunnustamise ja registreerimise tingimused ja kord, tunnustamise ja registreerimise taotluse vormi ja sisu nõuded, tunnustamise ja registreerimise menetluse kord, tunnustatud ja registreeritud ettevõttele väljastatava tunnistuse vormi ja sisu nõuded, ning tunnustamise ja registreerimise peatamise kord	98/92/EÜ 99/20/EÜ 99/29/EÜ	01.07.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			

Segasöötade, söödamaterjalide, proteiinsöötade, erisöötade ja ravimsöötade ringlusse andmise ning märgistamise nõuded (10.12.1998)	79/373/EMÜ 82/471/EMÜ 90/167/EMÜ 93/74/EÜ 96/25/EÜ	01.07.2001/ 01.11.2001	PM eelarve	TTI			
KOKKU: (EV eelarvest)			(PM eelarve)				

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Söödaseaduse muutmise seadus (vajadusel)			PM eelarve	TTI	TTI eelarve	Täiendõpe EL liikmesriigis 0,1 inimkud	
Söödaseadusest tulenevate rakendusaktide täiendamine ja muutmine (vajadusel)							

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Söödaseadus ja selle rakendusaktid		0,4 inimkuud - inspektorite kvalifikatsiooni tõstmine ja täiendõpe EL liikmesriigis		Eesti TTI –Taani PD koostööprojekti Eesti osalus (PM eelarve)	
		Täiendavate töökohtade loomine 2			165 400 krooni (art.10+21) + 30 000 (art.30) TTIeelarve	
				Söödaregistri pidamiseks vajaliku materiaalse baasi tugevdamine	50 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	
				Järelevalve tagamiseks vajalike analüüside ostmise	600 000 TTI eelarve (ostetavad teenused)	
Taimse Materjali Kontrolli Keskus			0,3 inimkuud TMKK teravilja- ja taimse materjali laboratooriumi spetsialistide väljaõpe EL liikmesriigis		TMKK eelarve	
Taimetoodangu Inspeksioon			Proovivõtuvahendid, karbid	Proovivõtuvahendid, karbid	150 000 TTI eelarve	
KOKKU: (EV eelarvest)						

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	Söödaseadus ja selle rakendusaktid		0,4 inimkuud - inspektorite kvalifikatsiooni tõstmine ja täiendõpe EL liikmesriigis			
				Sööda andmebaasi tugevdamine	25 000 TTI eelarve (infotehnoloogia)	
Taimse Materjali Kontrolli Keskus			0,3 inimkuud TMKK teravilja- ja taimse materjali laboratooriumi spetsialistide väljaõpe EL liikmesriigis		TMKK eelarve	
				Express meetodil määramise seadme muretsemine - analüsaator	700 000	
KOKKU: (EV eelarvest)						

Mahepõllundus

PM – Põllumajandusministeerium, TTI – Taimetoodangu Inspeksioon, VTA – Veterinaar- ja Toiduamet

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
* Mahepõllumajanduse seadus	EMÜ/2092/91 EÜ/1804/99 EMÜ/94/92 EMÜ/207/93	01.2001 11.2001	Riigieelarve osa 138, ptk 01	PM, TTI, VTA	Riigieelarve Osa 138, ptk 01, 76, 70	Riigieelarve (PM) Taani PD-Eesti TTI ühisprojekt (PHARE 2000+Eesti osalus) Vajalik spetsialistide täiendkoolitus EL-i liikmesriigis	Riiklik järelevalvesüsteem viiakse vastavuse EL nõuetega
* Mahepõllumajanduse seaduse rakendusaktid (täpsustuvad hiljem)	EMÜ/2092/91 EÜ/1804/99 EMÜ/94/92 EMÜ/207/93	jõustumine 11.2001	Riigieelarve Osa 138, ptk 01	PM, TTI, VTA	Riigieelarve Osa 138, ptk 01		

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Eesti seadusandluse muutmine vastavalt EL mahepõllumajandust reguleerivale uutele õigusaktidele							

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon	TTI põhimääruse muutmine Põllumajandusministri määrus (pädevuse muutus pärast mahepõllumajanduse seaduse jõustumist)	Mahepõllumajanduse osakonda luuakse 2 töökohta (lisavajadus 2 töökohta)	Taani PD-Eesti TTI ühisprojekt (PHARE 2000+Eesti osalus) Järelevalve inspektorite täiendkoolitus EL liikmesriigi (näiteks Soome) ja Eesti järelevalveasutuste koostööprojekt (PM esialgse kokkuleppe tasand, vajab täiendavaid rahalisi vahendeid)	Mahepõllumajanduse registri asutamine ja pidamine (vajab täiendavaid rahalisi vahendeid 400 000 krooni)	*Riigieelarve osa 138 ptk 76 165 400 krooni (art.10+21) 90 900 krooni (art 30), sealhulgas loomiskulud 32 000 krooni 80 000 krooni (art 76)	* hõlmab kogu fütosanitaariat Riiklik järelevalvesüsteem viiakse vastavuse EL nõuetega
Veterinaar- ja Toiduamet	VTA põhimääruse muutmine Põllumajandusministri määrus (pädevuse muutus pärast mahepõllumajanduse seaduse jõustumist) põhimääruse muutmine		Järelevalve inspektorite koolitus EL liikmesriigi (näiteks Soome) ja Eesti järelevalveasutuse koostööprojekt		Riigieelarve osa 138 ptk 70	
Põllumajandus- ministeerium		Täiendava töökohta loomine keskkonnabüroosse	Põhjalik erialakoolitus, sh EL-i liikmesriigis		Riigieelarve osa 138, ptk 01	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon		2002 - 4 täiendava töökoha loomine TTI mahepõllumajanduse osakonda 2003 – 3 täiendava töökoha loomine TTI mahepõllumajanduse osakonda	Järelevalve inspektorite koolitus EL liikmesriigi (näiteks Soome) järelevalveasutuse ja TTI-VTA koostööprojekt		Riigieelarve 2002 - 1 025 000 krooni (art.10+21) 432 000 krooni (art 30) 2003 - 1 371 000 krooni (art.10+21) 786 000 krooni (art 30)	* hõlmab kogu fütosanitaariat
Veterinaar- ja Toiduamet		2002 - 2 täiendava töökoha loomine 2003 - 2 täiendava töökoha loomine	Põhjalik erialakoolitus EL liikmesriigi (näiteks Soome) järelevalveasutuse ja TTI-VTA koostööprojekt		Riigieelarve 2002 - 227 000 krooni (art. 10+21) 50 000 krooni (art. 30) 190 000 krooni (art. 76) 500 000 krooni (art. 37) 300 000 krooni (art. 49) 2003 – 454 000 EEK (art. 10+21) 100 000 EEK (art. 30) 300 000 EEK (art. 49)	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Taimetoodangu Inspeksioon		2002 - 4 täiendava töökoha loomine TTI mahepõllumajanduse osakonda 2003 – 3 täiendava töökoha loomine TTI mahepõllumajanduse osakonda	Järelevalve inspektorite koolitus EL liikmesriigi (näiteks Soome) järelevalveasutuse ja TTI-VTA koostööprojekt		Riigieelarve 2002 - 1 025 000 krooni (art.10+21) 432 000 krooni (art 30) 2003 - 1 371 000 krooni (art.10+21) 786 000 krooni (art 30)	* hõlmab kogu fütosanitaariat
Veterinaar- ja Toiduamet		2002 - 2 täiendava töökoha loomine 2003 - 2 täiendava töökoha loomine	Põhjalik erialakoolitus EL liikmesriigi (näiteks Soome) järelevalveasutuse ja TTI-VTA koostööprojekt		Riigieelarve	

7.2. Ühine põllumajanduspoliitika

Sissejuhatus

Seadusandlus

Aastal 2000 võeti vastu *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus*, mis annab täiesti uude seadusandliku baasi praktiliselt kõigile Eestis rakendatud põllumajanduspoliitika meetmetele, välja arvatud tollirežiim. Seaduses sisaldub ka alus mitmete Eestis seni mitterakendatud põllumajandustoetusmeetmete kehtestamiseks.

Teine oluline seadus, mis võeti samuti vastu 2000. aasta lõpus on *aiandustoodete seadus*, mis on oma rakenduselt lähedane puu- ja köögivilja ühtse turuorganisatsioonisüsteemiga EL-is.

Nimetatud seaduste rakendusaktide väljatöötamine on lülitatud valdavalt aasta **2001 tööplaani** vt tabel.

Kuna EL ühise põllumajanduspoliitika seadusandlus ei ole otseselt rakendatav liitumiseelselt, siis on üheks Eesti strateegiliseks eesmärgiks liitumiseelsete põllumajandustoetuskeemide administratiivse rakendamise lähendamine vastavatele EL skeemidele. See tähendab, et rakendatakse niipalju kui võimalik EAGGF meetmete administreerimisele esitatavaid nõudeid liitumiseelselt rahvuslike toetuskeemide rakendamisel.

Seoses Eesti poolt WTO lepingus võetud kohustustega ei saa rakendada liitumiseelselt kõiki EL turukorralduslikke meetmeid. Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus annab aluse kahe meetme, riikliku kokkuostu ning eraladustamise rakendamiseks. Vastavad rakendusaktid on samuti plaanis välja töötada 2001. aasta jooksul. Samuti on planeeritud alustada kvootide administreerimise rakendamise ettevalmistamisega, sealhulgas vastava seadusandluse ja protseduurireeglite välja töötamisega ja andmebaaside loomisega.

Eestis konkreetsete põllumajanduspoliitiliste otsuste aluseks on valitsuse poolt heaks kiidetud Eesti põllumajanduse arengu strateegia ning põllumajandustootjate ja Vabariigi Valitsuse esindajate vahelised läbirääkimised.

Haldussuutlikkus

Aasta 2000 suurimaks administratsiooni arengu väljakutseks oli Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (PRIA) asutamine ning selle sees riiklike ning SAPARD programmi raames antavate toetuste administratsiooni väljaarendamine. Sama asutus on planeeritud haldama liitumisjärgselt Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi vahendeid. 2000 aasta lõpu seisuga on ameti 114 tökohast komplekteeritud 102. 2001. aastal on planeeritud tõsta ametikohtade arv vähemalt 157-le.

Põllumajandusministeeriumi struktuurimuutusega 2000.a aprillis loodi põllumajandussaaduste töötleva tööstusega, põllumajandus-keskkonnaküsimustega ning interventsioonisüsteemi ettevalmistamisega tegelevad üksused.

Aastal 2001 luuakse interventsiooniagentuur PRIA struktuuriüksusena. Selle ülesandeks jääb lisaks väliskaubanduse meetmete rakendamisele ka tootmiskvootide administreerimine. Aasta alguses võetakse tööle interventsiooniagentuuri juht, kes töötab välja interventsiooniagentuuri arenguplaani ning kelle ülesandeks jääb edasise tegevuse ja erinevate PRIA üksuste ja muude institutsioonide koostöö koordineerimine. Oluline on teiste PRIA üksuste (registreerimise-, toetuste kontrolli-, toetuste-, finants- ja siseauditi osakond) töötajate kaasamine protseduuride väljatöötamisele. Vastavalt loodavate rakendusaktidega sätestatavatele nõuetele töötatakse välja protseduurireeglid meetmete rakendamiseks. Aasta teisel poolel luuakse lisaks juurde neli töökohta tegelemaks taime-, piima-, liha- ja töödeldud toodete sektorite ettevalmistamisega.

Aiandustoodete standardite rakendamise järelevalve tagamiseks luuakse Taimetoodangu Inspektsiooni juurde järelevalveüksus, mille ülesandeks on järelevalve puu- ja köögiviljastandardite rakendamise üle nii imporditavate kui ka kohalike toodete osas.

2002-2003 jätkatakse interventsiooniüksuse arendamist, et tagada ülejäänud meetmete rakendamine alates liitumise hetkest. Interventsiooniüksuse loomisel taotletakse ekspert- ning tehnilist abi Phare 2001 programmi raames.

Põllumajandusregistrid ja infosüsteemid

2000. aasta oktoobris jõustus põllumajandusloomade registreerimise määrus (Vabariigi Valituse määrus nr 184 6. juunist 2000 "Põllumajandusloomade registri asutamine"), mis annab seadusandliku aluse põllumajandusloomade registreerimise viimiseks kooskõlla EL-i nõuetega.

PHARE põllumajandusinfosüsteemide *twinningu* raames on oluliselt parendatud nii põllumajanduse majandusliku arvestuse (EAA), põllumajandusandmebaasi hinnainfo kogumise, kui põllumajandusliku raamatupidamise andmebaasi (FADN) toimimist. **2001. aastaks** on Riigi Statistikaameti poolt ette nähtud põllumajandusloenduse läbiviimine, mis parandab oluliselt nimetatud infosüsteemide adekvaatsust. *Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse* alusel töötatakse välja ja rakendatakse vastav seadusandlik baas FADN-ile. 2001. aastal moodustatakse FADN rahvuslik komitee.

Aasta 2001 olulisimaks põllumajandusadministratsiooni arendamise projektiks on PHARE *twinningu* raames kavandatud projekt, mille peamisteks elementideks on põldude kaardi ning vastava andmebaasi viimine EL nõutud tasemele, samuti PRIA erinevate osakondade ametnike ning kontrolliinspektorite koolitus tulutoetuste (sh vastavad põllumajanduskeskkonnatoetused) kontrollimisel.

Põllumajandustoetusmeetmed

Nagu eespool mainitud ei ole Eestis enne liitumist EL-iga võimalik rakendada ÜPP meetmeid vastavalt EL seadusandlusele. Seega on kõik siinkirjeldatud meetmed (va SAPARD) enne liitumist rakendatavad nn rahvusliku toetusena.

2000. aastaks rakendatud toetusskeemidele lisandub 2001. aastal põllumajanduskeskkonna programm (pilotprojektina) ja SAPARD (esialgu planeeritud 2000. aastaks). Põllumajandus-keskkonnaprogrammi täpsem ülevaade on esitatud maaelupoliitika alajaotuses.

Lisaks eelpoolnimetatutele on planeeritud aastal 2001 ette valmistada riikliku kokkuostu ja eraladustamise korraldamiseks vajalik seadusandlus (sh kvaliteedinõuded ning luua vastav haldusstruktuur PRIA koosseisus).

Standardid ja klassifikatsioonid (sektoriti)

Lihasektor

2001

Kavas on jätkata ettevalmistusi sea-, veise- ja lambarümpade klassifitseerimise rakendamiseks. 2001. aastal tehakse searümpade dissektsioon, töötatakse välja alternatiivne klassifitseerimismeetod väiketapamajadele, trükitakse vastavad infomaterjalid, korraldatakse seminare ja praktilist koolitust klassifitseerijate ning peainspektorite väljaõppeks ning tootjate, töötajate ja ametnike informeerimiseks.

2002-2003

Kavas on *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusesse* sisse viia alussätted süsteemi rakendamiseks ning jõustada vastavad rakendusaktid. 2002. aastal luuakse kaks rümpade klassifitseerimise peainspektori ametikohta. Jätkatakse erinevate koolituste korraldamist. Rahastamisallikateks on riigieelarve, abi Soomest ja Taanist ning osa kuludest katab Eesti Lihaliit.

Aiandus

2001

Eesmärgiks on kehtestada turustatavatele aiandussaadustele kindlad kvaliteedikriteeriumid. Samuti reeglid nende pakendamisele, märgistamisele ja esitlemisele. Reeglite kehtestamisega kaasneb järelevalvesüsteemi loomine. Luuakse ka paremad võimalused tootjate osalemiseks puu- ja köögivilja turustamise reguleerimisel, toetades tootjate ühenduste teket ja nende planeeritud tegevust.

Teravili

2000. aastaks on Taimse Materjali Kontrolli Keskus akrediteerinud kõik EL interventsioonisüsteemis vajalikud teraviljakvaliteedianalüüsi meetodikad.

2001 aasta eesmärgiks teravilja kvaliteedinõuete sätestamine EL interventsiooninõuete rakendamisel.

Integreeritud administratsiooni ja kontrolli süsteem (IACS)

2001. aastal käivitub Phare 2000 projekt (*Development of Agricultural Support System Administration*), millest suur osa on suunatud IACS süsteemi ülesehitamisele. Projekt lõpeb juulis 2002 ning selle eesmärgiks on saavutada IACS toimimine vastavalt EU nõuetele.

Projekti koostisosadeks on IT vahendite hankimine, ortofotode tellimine ja põllumajanduslike kõlvikute digitaliseerimine, PRIA piirkondlikele büroodele autode soetamine ning *twinning* komponent (ekspertabi, koolitus, tarkvara-arendus).

Olulisemad planeeritavad õigusaktid

- 2001. aastal valmistatakse ette *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusest* tulenevad määrused põllumajandustoetuste registri loomiseks.
- 2001 aastal viiakse sisse muudatus *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusesse*, mis annab aluse riikliku põldude registri loomiseks vajalikele määrustele. Samuti valmistatakse ette eelpoolnimetatud määrused.

Rakendamine ja täitmine

IACS eest vastutavaks ametkonnaks on PRIA.

2001. aastaks on planeeritud järgmised tegevused:

Kõigi olemasolevate andmekogude täiustamine vastavalt EL reeglitele. Esmaseks ülesandeks on põllumajandustoetuste registri loomine vastavalt loodavatele määrustele ning EL määrustele (3508/92, 3887/92). Samuti täiendava riist- ja tarkvara soetamine.

Piirkondades, mille kohta puuduvad EL nõuetele vastavad ortofotod (14225 km²) sooritatakse ülelend ja valmistatakse piisava täpsusega digitaalsed ortofotod. Jätkatakse juba alustatud digitaliseerimise pilootprojekte ning peale uute ortofotode valmimist alustatakse ka nendes piirkondades digitaliseerimisega.

2002 - 2003

Jätkatakse põldude digitaliseerimisega. Vajadusel kasutatakse lisatööjõudu ülesande kiiremaks lõpetamiseks.

Jooksvalt täiendatakse kõiki olemasolevaid andmekogusid ning tegeletakse tarkvaraarendusega.

Luuakse andmeside piirkondlike büroode ja PRIA keskuse vahel, mis võimaldab toetuste taotluste *on-line* sisestamist andmebaasi. Sama süsteemi kasutatakse ka põldude andmekogu ja loomade registri andmete efektiivseks edastamiseks.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
*Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusest tulenevad tulutoetuste rakendusaktid (VV ja PM määrused)	1255/99 1254/99 1251/99 1259/99 2467/98	veebruar/märts 2001		PRIA	Osa 138, ptk 01 Art 59 Osa 138, ptk 01 Art 10,21,30	täiendkoolitus Phare 2000	
*PM määrus "Põllumajandussaaduste ja -toodete riikliku kokkuostu ja nende säilitamise kord"	689/92 322/96 804/68 2148/96	oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA, TMKK, VTL	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,30 Ptk 88 Ptk 77 Ptk 73	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002
*PM määrus "Kvaliteedinõuded riikliku kokkuostu korras kokkuostetavatele põllumajandussaadustele või -toodetele"	689/92 1255/1999	oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA, TMKK, VTL	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,30 Ptk 88 Ptk 77 Ptk 73	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002
*VV määrus "Põllumajandussaaduste ja -toodete loetelu, mille osas rakendatakse riiklikku kokkuostu ja hinnataseme kehtestamine, millest madalama keskmise turuhinna esinemisel neljal järjestikusel nädalal kuulutatakse välja riiklik kokkuost "	1766/92 689/92 322/96	oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,3 Ptk 88	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002

*VV või PM määrus "Tasakaalustamistoetuse maksmise kord ja taotluses esitatavate andmete ja neid tõendavate dokumentide loetelu"		oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,3 Ptk 88	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002
PM määrus "Riikliku kokkuostu korras ostetud põllumajandussaaduste või -toodete müügi ja muul viisil üleandmise kord"		oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,3 Ptk 88	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002
*PM määrus "Eraladustamise kord"	454/95 3444/90 3445/90 3446/90 1255/1999	oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,3 Ptk 88	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002
*PM määrus "Kvaliteedinõuded eraladustamisele kuuluvatele põllumajandussaadustele ja toodetele"	804/68 3445/90 3446/90 3444/90 1255/1999	oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA, TMKK, VTL	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,30 Art 88 Art 77 Art 73	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002
*PM määrus "Nõuded eraladustamises kasutatavatele ladudele ja nende hoiutingimustele"	454/95 638/99	oktoober 2001 eeldatav jõustumine 2002		PRIA, TMKK, VTL	Osa 138, ptk 01 Art 10,21,30 Art 88 Art 77 Art 73	Koolitus Phare 2001 (taotlus)	meedet saab hakata rakendama alates 2002

Aiandustoodete seaduse § 11 lg 1 alusel VV või tema volitusel põllumajandusministri määrus "Aiandustoote kvaliteedinõuded"	58/62 - lisa IV 1292/81 – lisa II, III 778/83 2213/83 – lisa I, II 2213/83 – lisa II 899/87 – lisa I, II, IV 79/88 - lisa I 1677/88 920/89 – lisa II, III 1076/89 410/90 1108/91 831/97 1093/97– lisa I, II 2288/97 963/98 – lisa I, II 730/99 1168/99 1455/99 2335/99 2377/99 2561/99 2789/99 790/2000	03.2001 01.04.2001	01. 10 ja 21 01. 44 – 100 tuh kr	TTI (järelevalve, pidev)	76. 10 ja 21 1075 tuh kr	Koolitus (üldine teave, sihtgr. - põhilised tootjad ja järelevalve- ametnikud) - 01. 44 – 50 tuh kr	
Aiandustoodete seaduse § 19 lg 3 alusel põllumajandusministri määrus "Kvaliteeditõendi ja töötlemise tõendi sisu ja vormi nõuded"	2251/92	03 2001 01 04 2001	01. 10 ja 21	TTI (järelevalve alates 01 04 2001)	76. 30 425 tuh kr	76. 30 75 tuh kr	

Aiandustoodete seaduse § 60 lg 1 alusel VV või tema volitusel põllumajandusministri määrus "Aiandustoetuste taotlemise ja maksmise kord ning aiandustootjate ühistegevuse toetuse ja kõrvaldamistoetuse kasutamise aruannete esitamise kord"	2200/96	03 2001 01 04 2001	01. 10 ja 21	PRIA	88. 30 100 tuh kr 88. 54 1200 tuh kr	88. 30 75 tuh kr	
Aiandustoodete seaduse § 72 lg 3 alusel VV määrus "Kontrolliproovide võtmise kord ning proovikogused ja kontrollimise kord"	2251/92	03 2001 01 04 2001	01 10 ja 21	TTI Alates 01 04 2001 (pidev)	76. 30 125 tuh kr	76. 30 75 tuh kr	
VV määrus "Põllumajandustoetuste registri asutamine"	3508/92 3887/92	03.2001		Eesti ekspert 0,5 kuud	PRIA	Phare 2000, Riigieelarve - kaasfinantseerimine	
PM määrus "Registriandmetega tutvumise ja kannete ärakirjade väljastamise kord"	3508/92 3887/92	03.2001		Eesti ekspert 0,5 kuud	PRIA	Phare 2000, Riigieelarve - kaasfinantseerimine	
PM määrus "Toetuste andmise kohta avaldamata andmete loetelu ning andmete avaldamise aja ja avaldamise kord"	3508/92 3887/92	03.2001		Eesti ekspert 0,5 kuud	PRIA	Phare 2000, Riigieelarve - kaasfinantseerimine	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Searümpade klassifitseerimise, andmete edastamise, klassifitseerimise kontrolli ja koolituse kord	3220/84 2967/85 3537/89	Jõustumine 2003		PM 2002 Monitooringu ja kontroll-süsteemi välja töötamine Searümpade klassifitseerimise meetmete installeerimine	2025000.- Riigieelarve, lihatööstused, Taani	Väljaõpe Taanis ja Eestis	Searümpade klassifitseerimise rahastamise veerus näidatud summa on ühine kõigi rümpade klassifitseerimisele
Lambarümpade klassifitseerimise, andmete edastamise, klassifitseerimise kontrolli ja koolituse kord	2137/92 461/93 1481/86	Jõustumine 2003		PM 2002 Monitooringu ja kontroll-süsteemi välja töötamine		Väljaõpe Taanis ja Eestis	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Interventsioonitüksuse loomine PRIA struktuuriüksusena	PRIA põhikirja muutmine	Uue struktuuriüksuse loomine	- dokumentatsiooni vormistamine - arvuti tarkvara kasutamine - informatsiooni-vahetus	Arvuti tarkvara loomine	Phare 2001 (taotlus)	
PRIA: Põllumajandusloomade riikliku registri rakendamine	-	-	Täiendkoolitus	IT riist- ja tarkvara soetamine/ väljatöötamine	Phare 2000	
PRIA: Toetuste registri loomine	-	-	Täiendkoolitus	IT riist- ja tarkvara soetamine/ väljatöötamine	Phare 2000	
PRIA: põldude andmekogu loomine	-	?	Täiendkoolitus	aerofotode tegemine, IT riist- ja tarkvara soetamine/ väljatöötamine	Phare 2000	
Taimetoodangu Inspeksioon	TTI põhikirja muutmine kontrollifunktsioonide laiendamise osas (aluseks aiandustoodete seadus) tähtaeg 01 04 2001	Kvaliteeti kontrolliva struktuuriüksuse laiendamine (uute töötajate juurdevõtt alates 01 03 2001)	150 tuh kr		76. 10 ja 21 1075 tuh kr	Koolitusvajadus koos seadusandluse harmoniseerimisega, kuna moodustavad ühe terviku
Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	Alus: aiandustoodete seadus	Töötaja juurdevõtt	50 tuh kr		88. 10 ja 21 100 tuh kr;	

Järeda Õppe ja Nõuandekeskus	Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus		2001. a I poolaastal on tagatud twinningu projekti raames, väliseksperdid 2 koolitusreisi Prantsusmaale (kokku 6 inimese sõidukulud tuleb finantseerida Põllumajandusministeeriumi eelarvest). Aastal 2002 ja 2003 vajalik väliseksperdid ja rahvusvahelistest seminaridest jms osavõtu rahastamine.			Oleme esitanud suusõnalise pöördumise Prantsusmaa ekspertidele, et vajaksime nende abi ka peale Twinningu lõppemist. Nad on sellega nõus, kuid nüüd on vajalik leida mingeid vahendeid, ametlikke kokkuleppeid.
------------------------------	---	--	--	--	--	---

7.3. Maaelupoliitika

Eesmärgid 2001

Peamisteks eesmärkideks aastal 2001 on:

- 2000. aasta oktoobris Riigikogu poolt vastu võetud *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusest* tulenevate maaelu arengu toetamise meetmete rakendusaktide vastuvõtmine ning vastava administratsiooni väljaarendamine;
- SAPARD programmi raames rakendatavate maaelu arengu toetusmeetmete rakendamine. Olulist tähtsust omab kogu meetmete rahastamisskeemi rakendamine koos Makseagentuuri töö alustamisega (vt ptk SAPARD ja Makseagentuur).

Kuna EL maaeluarengu toetuskeemid ei ole enne liitumist seadusandlikul tasandil harmoneeritavad, on peamiseks eesmärgiks just haldussuutlikkuse loomine, mis võimaldab vastavate meetmete rakendamise liitumise järgselt. Selle tagamiseks on seatud eesmärgiks viia nn rahvuslike maaelu arengu meetmete administreerimine võimalikult lähedaseks vastavate EL meetmete administreerimisskeemidele.

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus annab aluse järgmistele maaelu arengu toetusmeetmetele:

- *Koolitustoetus***
- *põllumajandusekeskkonnatoetus**
- *noore põllumajandustootja starditoetus***
- nõuandetoetus
- *võimalus määrata vähemsoodsad piirkonnad ja diferentseerida sel alusel toetusi***
- *investeeringutoetused****
- *toetus vähelevinud loomaliikide ja –tõugude kasvatamise jätkamiseks*
- toetus laenuintresside kompenseerimiseks
- kindlustustoetus
- põllumajandustootjate ühise majandustegevuse toetus (toetus tootjaorganisatsioonidele)
- põllumajandusmaa lupjamise toetus.

* - rakendatakse 2001 pilootaladel

** - ei rakendata 2001

*** - rakendatakse SAPARD programm raames

Loetelus kursiivis esitatud toetusmeetmed on oma olemuselt lähedased EL määruse 1257/99 raames võimaldatavatega.

Haldusstruktuuride areng

Riiklike maaelu arengu toetuskeemide seadusandliku baasi väljatöötamisel ning rakendamisel järgitakse võimaluste piires EAGGF poolt finantseeritavate vastavate skeemide administreerimisnõudeid pöörates erilist tähelepanu kontrollile, protseduuridele, finantsdistsipliinile ning sisekontrollile. Koolitatakse PRIA vastavaid ametnikke EL nõuete osas. Põllumajandusministeeriumis ja PRIA-s määratakse vastutavad ametnikud ülesandega koordineerida vastavat tegevust toetuskeemide väljaarendamisel meetmeti.

Vähemsoodsad alad (*less favoured areas, LFA*)

2001. aasta jooksul töötatakse välja vähemsoodsate alade määramise printsiibid vastavuses EL põhimõtetega ning kooskõlastatakse need Euroopa Komisjoniga aastatel 2002-2003. Kuni Eesti liitumiseni Euroopa Liiduga rakendatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusega sätestatud vähemsoodsate alade määramise skeemi.

2001. aastal käivituv PHARE projekti raames IACS-i arendamiseks arendatakse välja põldude ja loomade digitaalne andmebaas mis võimaldab tehniliselt administreerida LFA-ga seotut.

Põllumajanduse keskkonnameetmed

Euroopa Liidu maaelu arengu määrusest (EÜ/1257/99) tulenevalt on põllumajanduse keskkonnameetmete väljaarendamine ja rakendamine liikmesriikidele kohustuslik.

2001.a rakendatakse põllumajanduse keskkonnameetmeid pilootaladel, mis annab võimaluse nende testimiseks enne ulatuslikumat rakendamist ja vastava seadusandluse väljatöötamist. Selleks võetakse vastu määrus põllumajanduse keskkonnatoetuse andmise tingimuse ja korra kohta. Jätub ka teatud meetmete üleriigiline rakendamine.

Põllumajanduse keskkonnameetmete laiemaks rakendamiseks aastast 2002 muudetakse *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadust* (vastu võetud 11. okt. 2000.a). Ning Vabariigi Valitsusele esitatakse kinnitamiseks riiklik programm "Eesti põllumajanduse keskkonnaprogramm".

Põllumajanduse keskkonnatoetuste administreerimine on PRIA pädevuses ja 2001. aastal jätkub vastav arendustegevus. Põllumajanduse keskkonnatoetuste rakendamiseks koolitatakse programmi administreerijaid, nõustajaid, koolitajaid ning seire teostajaid. Täiendavalt on vajalik käivitada koostööprojekte Euroopa Liidu liikmesriikidega.

Maakasutuse planeerimine

Üleriigiline teemaplaneering koostatakse aastatel 2001–2002 eeldatavalt Agraarökonomika Instituudi poolt. Alused teemaplaneeringu koostamiseks töötati välja EL Phare DERTEALUP projekti raames 1998–2000. Teemaplaneering tugineb mullastiku seaduse eelnõus (praegu projekt) sätestatud põhimõtetele ja digitaalandmetele (Eesti mullakaart digitaliseeritud mõõtkavast 1:200 000 ja Eesti Baaskaardi maakasutuse kihile, mille täpsus vastab 1: 50 000), maafondi tegelikule kasutusele viimastel aastatel ja keskkonnakaitsetele piirangutele.

Tänaseks on pilootprojekti tasemel alustatud väärtuslike põllumaade määratlemisega Viljandi maakonnas ja vastavad suunised on ka antud valdadele väärtuslike kultuurmaastike säilitamiseks läbi planeeringute. Viljandi kogemusi analüüsid on võimalik täpsustada planeeringute rakenduskeeme.

Bilateraalse koostöö raames toimub LEADER+ programmi põhimõtete tutvustamine maakondades ja kohalike arengugruppide koolitus, samuti on kavas alustada esimeste LEADER+ põhimõtetele vastavate projektide välja töötamist.

Eesmärgid 2002-2003

SAPARD uute meetmete järk järguline rakendamine.

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse täiendamine põllumajandustöötajate varajase pensioni skeemi sätestamiseks.

Jätkatakse Eesti seadusandluse ühtlustamist Euroopa Liidu põllumajanduse keskkonnatoetusi käsitlevate seadustega ning paranduste/täienduste sisseviimist seoses võimalike muudatustega EL seadusandluses.

Põllumajandusministeeriumi ning PRIA-t täiendatakse vajalike ametikohtadega ja tehniliste vahenditega. Jätkub administreerijate, nõustajate, koolitajate ning seire teostajate koolitus (sealhulgas väliskoolitus).

2003. aastast käivitub SAPARD programmi raames uue alategevusena. põllumajanduse keskkonnatoetuste pilootprojekt vastavalt EAGGF garantiisektsiooni administreerimisreeglitele. Eelnevalt akrediteeritakse vastava meetme rakendamiseks PRIA.

Kuna liitumisel peab Eesti esitama uue Maaelu Arengu Kava (vastavalt määrusele 1257/1999), mis vastab juba liikmesriikide nõuetele ja võimalustele, alustatakse sellel perioodil ka uue kava tegemist.

Metsandus

[Vt "Metsade kaitse" ptk 22.5. looduskaitse.]

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Koolitustoetuse taotlemise, maksmise ja tagasimaksmise kord VV määrus § 98 lg 1	EÜ 1257/1999	11. 2001 jõustumine 01. 12.2001	-	PõM, taotlusi töötleb PRIA	eelarve 138/60/54	-	eelarve piiratud tõttu 2001 aasta projektis raha ette nähtud ei ole, kuigi seaduse vastavad paragrahvid jõustuvad 1. juulil 2001
Põllumajanduse keskkonnatoetuse andmise tingimused ja kord	EMÜ 2078/92 EÜ 1257/99 EÜ 1750/99	04.2001 Jõustub 2001	Riigieelarve osa 138, pt 01 20 000.-	PRIA	Riigieelarve (PRIA) osa 138, pt 88 2 000 000 EEK	3 sõiduautot 1 GPS seade 3 laserprinterit Koolitus administrerijatele, kontrollijatele, koolitajatele ja nõustajatele (sh väliskoolitus ja välisekspert)	
Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus	EMÜ 2078/92 EÜ 1257/99 EÜ 1750/99	10.2001 Jõustub 2002	Riigieelarve osa 138, pt 01 20 000.-	PRIA	Riigieelarve (PRIA) osa 138, pt 88		
Vähemsoodsate (ebasoodsate) piirkondade loetelu kehtestamine VV või PM määrus §72 lg 4	V ptk art 13-21	12. 2001 / 2002	PM eelarve	PRIA	PM eelarve		
Noore ettevõtja põllumajandus- tootmise alustamise investeeringu kord.	EÜ 1257/99	01.10.2001 01.01.2002	PM eelarve (Peale ühinemist lisanduvad EL vahendid)	Põllumajandusregistri te ja Informatsiooni Amet	PM eelarve PRIA administreerimis- kulude katteks	EI OLE VAJALIK	Rakendamise tähtsajad sõltuvad tegelikult poliitilisest otsusest – kunas raha jätkub

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Noore ettevõtja põllumajandustootmise alustamise investeerin-gutoetuse andmise korra rakendamine toimub Põllumajandusregistrite ja Informatsiooni Ameti kaudu	Määrus põhineb maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusele	Ei ole vaja	Täiendavat koolitust ei nõua, SAPARD programmi toetuskeemiga analoogne	Ei ole vajalik, SAPARD administreerimisega lahendatud	Admin. kulude katteks PRIA-s	
PRIA põllumajanduskeskkond		2 kontrolöri ametikoha loomine 1 peaspetsialisti ametikoha loomine (põldude register) 2 välitöötajat (põldude register)		3 sõiduautot 1 GPS seade 3 laserprinterit	Riigieelarve (PRIA) osa 138, pt 88 1 300 000.-	

8. KALANDUS

Eesmärgid 2001

Keskkonnaministeeriumi kalanduse osakond kavandab liitumisega seotud tegevust õigusloome valdkonnas järgmiselt: kalapüügiseaduse muutmise seadus valmis 2000. a oktoobris ja jõustus 10.novembril 2000. a. Tuginedes 2000. a teostatud EL õigusaktide analüüsile, tugevdati muudatustega peamiselt rahvusvaheliste kohustustega seotud kontrolli ja järelvalve funktsioone ning seadustati kalalaevaregistri ja satelliitjälgimise süsteemi nõue. Nüüdsest on Eestil kohustus kõik kalalaevad alates pikkusest 7 m kanda kalalaevaregistrisse ja välja töötada registri põhimäärus (veebr. 2001). 2001.a. on vaja arendada 2000.a installeeritud kalalaevade satelliitjälgimissüsteemi ning kalanduse infosüsteemi.

Seadusloome vallas jätkub 2001. a jooksul Eesti ühtlustatud kalandusalaste õigusaktide ettevalmistamine. Kavas on teha kalalaevaregistrit puudutavad muudatused kalapüügiseadusse.

Koostöös Veeteede Ametiga on vaja teha muudatused *laevaregistrite ja laeva lipuõiguse seadusse*, et seadustada alla 24 m pikkuste laevade mõõtmine ja välja töötada väikelaevade mõõtmise juhend.

Jätkub EL seadusandlike aktide analüüs, et arendada edasi ja täiendada Phare projekti raames välja töötatud esialgsete kalanduse programmdokumentide (tegevusprogramm, tegevusprogrammi täiendus ja eelhindang) koostamist ja täiendamist (tähtaeg: dets. 2001), mille eesmärgiks on kaasa aidata EL ühisest kalanduspoliitikast tulenevate nõuete rakendamisele kalandussektoris. Sama projekti raames on koostatud Eesti kalalaevastiku esialgse mitmeaastase arengukava ja seda täiendatakse aastail 2001-2003. Nimetatud arengukava sisaldab muuhulgas kalalaevastiku segmenteerimiskava ja kalavaru optimaalse kasutamise strateegiat.

Turukorralduse ja struktuuripoliitika küsimuste lahendamiseks moodustas keskkonnaminister oma käsikirjaga 13.novembrist 2000 EL integreerumise tulemuslikkuse tõstmiseks ja põllumajandusministeeriumiga koostöö tihendamiseks teiste hulgas ka kalanduse töögrupi, millesse kuuluvad mõlema nimetatud ministeeriumi esindajad. Põllumajandusministeeriumis tehtud ettepanekute alusel ja Vabariigi Valitsuse korraldusega 16.novembrist 2000 nr 920-k, moodustati kõrgetasemeline asjatundjate komisjon, mis peab esitama Vabariigi Valitsusele 15.aprilliks 2001 ettepanekud EL ühise kalanduspoliitika halduse korraldamise kohta, sh. paika panema põllumajandusministeeriumi ja keskkonnaministeeriumi vahelise tööjaotuse kalanduse vallas. Komisjon pidas oma esimese koosoleku 11. dets. 200 ja alustab ettepanekute arutamist juba jaanuaris 2001.

Põllumajandusministeeriumi ettepaneku põhjal muutis Vabariigi Valitsus 30. novembrist 2000 määrusega nr 388 nimetatud ministeeriumi põhimäärust, mille kohaselt moodustati põllumajandusministeeriumis funktsionaalne üksus, mis tegeleb ka EL ühise kalanduspoliitika korraldamisega, tagades haldussuutlikkuse kalandussektoris. Üksuses on planeeritud 4 ametniku tööle võtmine, neist 3 on juba tööalates dets. 2000. Üksus hakkab tegelema kalaturukorralduse ja struktuuriabi korraldamise küsimustega. Eriti kiireloomuline on turustandardite (Eesti seadusega kehtestatud tehnilised nõuded) väljatöötamine ja kehtestamine, sest kui kala vastavust

turustandarditele jooksvalt ei määrata, pole lubatud kala EL toiduks turustada. Koostatakse kalasaaduste kvaliteedinõuete määrus, mille sisuks on kalaturu standardid (okt. 2001). Teiseks kalaturukorralduse sõlmküsimuseks on kalurite ühenduste olemasolu ja tunnustamine. Kalurite ühenduste moodustamine on liikmesriigile vabatahtlik, kuid see muutub riigile kohustuslikuks kui kalurid seda nõuavad. Eesti peab selle süsteemi osaliselt juurutama enne EL liikmeks saamist. Kalurite ühenduste tunnustamise kord seadustakse Vabariigi Valitsuse määrusega aastal 2001. Kalaturu valdkonna õigusliku reguleerimise korraldamiseks on kaasatud PHARE *twinning* projekt.

Keskkonnaministeeriumi kalanduse osakonna ülesandeks on kalavarude kaitse ja haldamine, kalavarude taastootmine ja nende valdkondade seire, samuti kontrolli ja järelvalve koordineerimine ning struktuuripoliitika baasdokumentide väljatöötamine. Põllumajandusministeeriumi haldusalasse jääb kalakasvatus, kalatööstuste arengustrateegia, kalaturu korraldamine ning struktuuriabi haldamise korraldamine.

Keskkonnaministeeriumi kulutused 2001. a k.a EL õigusaktide ülevõtmiseks (transponeerimiseks), nende praktiliseks rakendamiseks ja järelvalveks on kavandatud suurusjärgus 4,3 mln krooni riigieelarve vahendeid, nendest 2,3 mln Keskkonnainvesteeringute keskusest. Aastatel 2002-2003 peaksid need kulutused moodustama 5 mln krooni aastas riigieelarvest ja Keskkonnainvesteeringute keskusest.

Lühiaja kava (2001)

Keskkonnaministeeriumi kalanduse osakond kavandab EL ühise kalanduspoliitika elluviimist järgmiselt:

EL õigusaktide ülevõtmine:

Keskkonnaministeeriumil:

- jätkata ühtlustatud kalandusalaste õigusaktide ettevalmistamist 2001. a, töötades välja kalapüügiseaduse muudatused ja täiendused, millega täpsustatakse kalalaevade registreerimisega seonduvad küsimused;
- jätkata kalapüügiseaduse muudatustel põhinevate alamaktide koostamist, mis katavad EL ühise kalanduspoliitika kalapüügiga seotud valdkonna, sealhulgas kalapüügiga seonduvate andmete esitamise korra;
- koos Veeteede Ametiga töötada välja muudatus *laevaregistrite ja laeva lipuõiguse seadusse*, millega seadustakse kalalaevade registri ja kalalaevade mõõtmisega seonduv.

Põllumajandusministeeriumil:

- koostada kalasaaduste kvaliteedinõuete määrus, millega seadustakse kalaturu standardid (okt. 2001);
- töötada välja määrus kalurite ühenduste tunnustamise kohta, millega seadustatakse kalurite ühendused (2001.dets).

Arengukavade koostamine:

- jätkata EL seadusandlike aktide analüüsi eesmärgiga arendada edasi ja täiendada kalanduse tegevusprogrammi ning laevastiku mitmeaastast arengukava. Koostatakse ka tegevusprogrammi programmitäiend ja eelhindamine. Nimetatud dokumentide välja töötamisel kasutatakse EL PHARE twinning projekti raames antavat abi ja kaasatakse majanduslikud ja sotsiaalsed partnerid (tähtaeg dets. 2001);

Praktiline rakendamine:

- arendada Keskkonnainspeksioonis kalalaevade registrit, kalalaevade satelliitjälgimise süsteemi ning kalanduse infosüsteemi; võtta tööle ja koolitada 5 uut töötajat kalapüügi järelevalveks Läänemerel ja Loode-Atlandil;
- 2001. aastal jätkata Keskkonnainspeksioonis 1999. aastal valminud kalanduse infosüsteemi arendamist, mille käigus keskendutakse töökohtade viimisele maakondadesse ja selle kaudu informatsiooni laekumise operatiivsuse tõstmisele. Rakendatakse EL PHARE projekti (No ES98/IB/AGR/01/2) ja Põhjamaade-Balti riikide koostööprojekti kaudu antavat tehnilist abi administratiivse ja tehnilise suutlikkuse suurendamiseks eesmärgiga arendada ja rakendada kalanduse infosüsteemi kõigi vajalike andmete töötlemiseks ja edastamiseks, arvestades nii siseriiklikke kui ka rahvusvahelisi nõudeid (k.a EL, FAO, NAFO jm);
- jätkata EL PHARE SPP projekti kaudu antavat tehnilist abi kontrollifunktsioonide arendamiseks tulevase struktuuriabi valdkonnas ning eriti EL nõuetele vastava kalalaevaregistri välja arendamisel. Registri loomist alustati 1999. aastal Rootsi kalaameti poolt kureeritava PHARE projekti raames. Põhiline töö registri loomiseks tehti 2000. aastal;
- jätkata tööd 2000. aastal installeeritud kalalaevade satelliitjälgimissüsteemi juurutamisega väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni olevat veeala kala püüdvatel laevadel, süsteemi lülitatakse veel 20 laeva, millele vastavaid seadmeid ei paigaldatud 2000. aastal, luua ühendus Euroopa Liidu liikmesriikidega, kelle laevad püüavad Eesti vetes;
- tugevdada kontrolli traalpüügi üle Läänemerel, võttes 2001. aastal keskkonnainspeksiooni looduskaitse osakonda tööle ja koolitada täiendavad inimesed, et pöörata senisest suuremat tähelepanu traalpüügi järelevalvele Eesti vetes kala püüdvate Eesti ja EL laevade traalpüügi kontrollile. Järelevalvel kasutatakse senisest enam inspeksioonile laekuvaid andmeid kala püügi, lossimise ja esmakokkuostu kohta, piirivalvelt laekuvat infot laevade liikumise kohta ning teistest allikatest saadavaid traalpüügiga seonduvaid andmeid. Aasta alguses on plaanis ülalloodud eesmärgi saavutamiseks sõlmida koostööleping Piirivalveametiga;
- tõhustada kontrolli väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni olevat veeala kala püüdvate laevade üle. 2001. aastaks on lepitud kokku EL ja Kanada vastavate ametkondadega Eesti inspektorite paigutamiseks Loode-Atlandi

Kalandusorganisatsiooni (NAFO) poolt reguleeritaval veelal kontrolli teostavatele laevadele. 2001. aastal on planeeritud 100 inspektorpäeva väljaspool Eesti vesi püüdvate Eesti kalalaevade kontrolliks.

- Koolitus:
  - koolitada kalandusharu töötajaid EL lähendamise valdkonnas (õigusaktide ülevõtmine, nende praktiline rakendamine ja järelevalve);
  - 2001. aasta kevadel toimub esialgse plaani kohaselt 3-4 keskkonnajärelevalve inspektori koolitamine Suurbritannias tööks NAFO tsoonis;
  - täiendavalt 2000. aastal väljaõppe saanuile, koolitatakse 2 inimest tööks kalalaevade satelliitjälgimissüsteemiga;
  - 2001. aasta kevadel toimub IBSFC ühise kontrolloperatsiooni käigus keskkonnajärelevalve inspektorite õppereis Soome;
  - aasta esimesel poolel toimub uute inspektorite koolitus kalapüügi kontrolli alal Läänemeres ja ookeanil püüdvate kalalaevade osas;
  - aasta jooksul toimub keskkonnajärelevalve inspektorite täiendkoolitus vastavalt Keskkonnainspeksiooni 2001.a koolituskavale.
- Teadlikkuse suurendamine:
  - levitada meedia kaudu infot ühise kalanduspoliitika kohta;
  - koostada ja avaldada trükis "Kalanduse aastaraamat 2001";
  - korraldada kalandusharu töötajatele teabepäevi ja seminare.

Keskpikk kava (2002-2003)

On kavandatud jätkata kalandusalaste õigusaktide lähendamist EL nõuetele ning institutsioonide loomist EL ühise kalanduspoliitika elluviimiseks järgmiselt:

EL õigusaktide ülevõtmine:

- 10. novembril 2000 ja 2001.a jõustunud kalapüügiseaduse muudatustel põhinevate alamaktide koostamine ja vastuvõtmine 2002-2003. a jooksul sh kutselise kalapüügi lubade väljaandmise korra muutmine, kalalaevatunnistuse vormi ja tema väljaandmise ning kehtetuks tunnistamise korra välja töötamine jms.

Arengukavade koostamine:

- EL seadusandlike aktide analüüsi jätkamine eesmärgiga arendada edasi ja täiendada esialgseid kalanduse programmdokumente (tähtaeg: 2002. a dets), kaasates sealjuures majanduslikud ja sotsiaalsed partnerid;
- koostatud programmdokumendid esitada kinnitamiseks Vabariigi Valitsusele (2002. a dets.)

Praktiline rakendamine:

- Järelevalve ja kontroll:

- jätkata Keskkonnainspeksioonis loodud kalalaevaregistri, kalalaevade satelliitjälgimise süsteemi ning kalanduse infosüsteemi pidamist ja arendamist;
- jätkata kontrollfunktsioonide arendamist tulevase struktuuriabi valdkonnas, keskendudes eriti EL nõuetele vastavale kalalaevaregistrile, (2002);
- arendada administratiivset ja tehnilist suutlikkust eesmärgiga rakendada kalalaevade satelliitjälgimise süsteemi väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni püüdvatele Eesti kalalaevadele, kasutades selleks Põhjamaade-Balti riikide koostööprojekti kaudu antavat tehnilist abi (2002);
- arendada administratiivset ja tehnilist suutlikkust eesmärgiga rakendada kalanduse infosüsteemi kõigi vajalike andmete töötlemiseks ja edastamiseks, kasutades selleks Põhjamaade-Balti riikide koostööprojekti kaudu antavat tehnilist abi (2002);
- Koolitus:
  - Jätkata kalandusharu töötajate koolitamist EL lähendamise valdkonnas (õigusaktide ülevõtmine, nende praktiline rakendamine ja järelevalve).
  - Koolitada keskkonnajärelevalve inspektoreid vastavalt Keskkonnainspeksiooni iga-aastasele koolituskavale.
- Teadlikkuse suurendamine:
  - Jätkata meedia kaudu info levitamist ühise kalanduspoliitika kohta.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Kalapüügiseaduse muutmine ja täiendamine	1627/94/EÜ 3760/92/EMÜ 2090/98/EÜ	Veebr. 2001 (november 2001)	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonnaministeerium	Riigieelarve		Täiendatakse Riigikogu menetluses olevat kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu. Vajadusel esitatakse veel uus eelnõu novembris.
Kalapüügiseaduse muutmise seadusest tulenevad õigusaktid: VV määruse eelnõu kalalaevalde riikliku registri asutamiseks*	2090/98/EÜ 2091/98/EÜ	Veebr. 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonnaninspeksioon	Riigieelarve	Tehniline abi registri ülesehitamisel, koolitus registriga töötamisel	
KKM määrus satelliitjälgimissüsteemi kaudu edastatavate andmete nimistu ja nende edastamise kord	1489/97/EMÜ	Veebr. 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lepingulised tööd	Keskkonnaministeerium, Keskkonnainspeksioon	Riigieelarve		
Kalapüügieeskirjade muutmine	2847/93/EMÜ 1434/98/EMÜ 894/97/EÜ 850/98/EÜ	Nov. 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonnaministeerium, Keskkonnaninspeksioon	Riigieelarve		
VV määruse eelnõu NAFO reeglite jõustamiseks	278A1024(01) 1956/88/EMÜ 2868/88/EMÜ	Mai 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud	Keskkonnaministeerium, Keskkonnaninspeksioon	Riigieelarve		

VV määruse eelnõu NEAFC-i reeglite jõustamiseks	280A1118(01) 880/91/EMÜ 2018/93/EMÜ 3680/93/EMÜ	Juuni 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonna- ministeerium, Keskkonna- inspektsioon	Riigieelarve	Vajalik inspektorite koolitus	
VV määruse "Kalapüügiga seonduvate andmete esitamise kord" muutmise eelnõu	2807/83/EMÜ 1093/94/EÜ 2597/95/EÜ 1382/91/EMÜ 2597/95/EÜ 3880/91/EMÜ 2018/93/EMÜ 2092/98/EÜ 1449/98/EÜ	Mai 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonna- ministeerium, Keskkonna- inspektsioon	Riigieelarve		
Kalurite ühenduste tunnustamiseks ja EL määruste rakendamiseks vajalik VV määruse eelnõu	104/00/EMÜ 2939/94/EÜ 1924/00/EÜ	31. okt. 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Põllumajandus- ministeerium	Riigieelarve	Vajalik koolitus Rootsis ja Taanis	
Kalasaaduste turustandardite kehtestamiseks ja EL määruste rakendamiseks vajalik VV määruse eelnõu	3902/92/EMÜ 104/99/EÜ 2406/96/EMÜ 3703/85/EMÜ	31. okt. 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Põllumajandus- ministeerium	Riigieelarve	Vajalik koolitus Rootsis ja Taanis	
Kalurite ühenduste toetamiseks ja EL määruste rakendamiseks vajalik VV määruse eelnõu	3140/82/EMÜ 671/84/EMÜ	31. okt. 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Põllumajandus- ministeerium	Riigieelarve	Vajalik koolitus Rootsis ja Taanis	

Laevaregistrite ja laeva lipuõiguse seaduse muutmise: kalalaevarregistri ja kalalaevade mõõtmisega seotud seadusemuudatused	1627/94/EÜ 2760/92/EMÜ 2090/98/EÜ	Aprill 2001	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonna- ministeerium koos Veeteede Ametiga	Riigieelarve		Vajalikuks eeltingimuseks laevade registrisse kandmiseks on peale seadusmuudatuse jõustumist koostatav väikelaevade mõõtmise juhend
---	---	-------------	---	---	--------------	--	---

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002 – 2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Kalapüügiseaduse muutmise seaduse tulenevad õigusaktid VV määruse kutselise kalapüügilubade väljaandmise korra muutmise eelnõu	3690/93/EMÜ, 1627/94/EÜ 3317/94/EÜ	Veebr 2002	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonna- inspeksioon, Keskkonna- ministeerium	Riigieelarve		
VV määruse eelnõu kalalaevatunnistuse väljaandmise ning kehtetuks tunnistamise kord ja kalalaevatunnistuse vorm	3690/93/EMÜ	Veebr. 2002	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonna- ministeerium, Keskkonna- inspeksioon	Riigieelarve		
Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise struktuuriabi korraldamiseks kalandussektoris vajalik VV määruse eelnõu	1263/99/EÜ, 2792/99/EÜ, 2847/93/EMÜ, 3252/87/EMÜ 83/515/EMÜ 85/474/EMÜ	30.dets. 2002	Riigieelarve, ametnike palgakulud ja lisaks lepingulised tööd	Keskkonna- ministeerium, Põllumajandus- ministeerium, Keskkonna- inspeksioon, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	Riigieelarve	Tehniline abi struktuurialase kontrolli-üksuse ülesehitamisel	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Põllumajandus- ministeerium, Keskkonnaministeerium	Vabariigi valitsuse seaduse muutmine, põllumajandus- ministeeriumi ja keskkonnaministeeriumi põhimääruste muutmine	Kalandusega tegeleva üksuse komplekteerimine (4 töötajat) Põllumajandus- ministeeriumis	Vajalik koolitus EL poolt esitatavate nõuete täitmiseks		Riigieelarve	
Vet. ja toiduamet	Vet. ja toiduameti põhimääruse muutmine		Piirikontrolliga tegelevate töötajate koolitamine EL poolt esitatavate nõuete täitmiseks kalasaaduste kvaliteedi järelevalve osas			Koolitus viiakse läbi Phare <i>twinning</i> projekti raames
Keskkonnainspeksioon		Täiendava 5 vaneminspektori koha loomine KKI looduskaitse osakonna koosseisus järelevalve teostamiseks väljaspool Eesti jurisdiktsiooni püüdvate Eesti kalalaevade üle ja traalpüügi üle Eesti majandusvööndis ja territoriaalmeres			Riigieelarve	Täiendavate töökohtade loomise vajadus tuleneb inspeksioonile pandud täiendavatest kohustustest järelevalve teostamisel väljaspool Eesti jurisdiktsiooni püüdvate Eesti kalalaevade tegevuse üle ning vajadusest tugevdada järelevalvet traalpüügi üle Eesti majandusvööndis ja territoriaalmeres

Keskkonnainspeksioon			Kõigi tasemete töötajate koolitamine EL poolt esitatavate nõuete täitmiseks		Riigieelarve	Vajalik on koolitada kõigi tasemete ametnikke/inspektoreid EL kehtivate nõuete tundmaõppimiseks ning rakendamiseks. Kehtestatud nõuete tagamaade, põhjuste ja eesmärkide mõistmine on järelevalve teostamisel ülimalt vajalik
Keskkonnainspeksioon				2 merekaatri ja 6 rannakaatri hange	Riigieelarve	Seoses reostuse likvideerimise funktsiooni üleminekuga keskkonnainspeksioonist piirivalvele anti üle ka rida ujuvvahendeid, mida on seni kasutatud kalakaitsel. Kontrolliks vajaliku varustuse tagamiseks (üks liitumispartnerluse prioriteete) on vajalik kahe suurema merekindla ja 6 väiksema kaatri soetamine lähemal ajal

9. TRANSPORT

9.1. Kogu transpordisektorit läbiv ehk horisontaaltemaatika

Lähituleviku põhiülesanneteks on transpordisektori restruktureerimise jätkamine, üleeuroopalisse võrku kuuluvate Eestit läbivate transpordikoridoride väljaarendamine, kogu transpordi infrastruktuuri kvaliteedi tõstmine, ühistranspordi arendamine, liikluse ohutumaks ja keskkonnasäästlikumaks muutmine, kogu liikluses ja transpordiprotsessis korra ja seaduslikkuse tagamine. Jätkatakse transpordisektori ühinemiseelse arengustrateegia elluviimist ning selleks vajaliku õigusliku ja institutsionaalse raamistiku jätkuvat täiendamist ning *acquis*'ga ühtlustamist.

Oluliseks ülesandeks 2001. aastal on *ühistranspordiseadusele* tuginedes ühistranspordi pikaajalise arengukava väljatöötamine, mis esitatakse Riigikogule vastuvõtmiseks. Arengukava väljatöötamise ettevalmistava etapina on ministeeriumi tellimusel läbi viidud lepinguline uurimistöö "Elanikkonna sõiduvajaduste uurimine, olemasoleva liinivõrgu efektiivsuse hindamine ja optimaalse liinivõrgu väljatöötamine Eesti maakondades", mis valmis 2000.a mais. Teiseks on 1999.a lõpust käivitunud Taani-Eesti koostöö raames uurimistöö "Eri transpordiliikide väliskulude hindamine, arvestades nende transpordiliikide keskkonnamõju", mis valmib 2001.a.

Infrastruktuuri areng

Lähtudes "Transpordi arengukavast aastateks 1999-2006" ning "Riiklikust arengukavast" toimub transpordi infrastruktuuri väljaarendamine nii lähiaastatel kui ka pikemas perspektiivis nii riiklikke investeringuid, ettevõtete omavahendeid, rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide laenuressursse (EIB, WB, NIB) kui Euroopa Liidu abi (ISPA, Phare 2000+) kasutades.

Nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist tähtsust arvestades on Eestis prioriteetselt arendatavateks suundadeks aastatel 2001-2003:

- peamisi liiklusvooge kandvate põhimaanteede rekonstrueerimine, lähiaastatel vastavate riiklike laenuprogrammide ja EL abiprogrammide abil Tallinn-Tartu, Tallinn-Narva ning Tallinn-Ikla maanteede väljaehitamine ja moderniseerimine ning regionaalse tähtsusega teedevõrgu arendamine;
- ida-lääne suunalises transpordikoridoris raudtee infrastruktuuri moderniseerimine (Tallinn-Tapa-Narva ja Tapa-Tartu-Petseri raudteeliinide rekonstrueerimine, piirijaamade laiendamine või väljaehitamine);
- rahvusvaheliste ja rannasõidu veeteede ning Eesti laevatatavate siseveeteede renoveerimine ja hooldamine, sadamate ning väike- ja parvlaevasadamate infrastruktuuri väljaarendamine, laevajuhtimissüsteemi parendamine;

Aastal 2001 on maanteede ehituse ja taastusremondi programmi raames esmase tähtsusega Tallinn-Ikla maantee ja Tallinn-Narva maantee erinevate lõikude rekonstrueerimise alustamine ning tööde etapiviisiline jätkamine aastatel 2002 - 2003, kasutades EIB, NIB, ISPA ja riigieelarvelisi vahendeid. 2001. aastal alustatakse laiaulatuslike rekonstrueerimistöödega Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassil, kasutades selleks maailmapanga laenuressursse.

Raudteede ida-lääne transpordikoridori moderniseerimise programmi kohaselt alustatakse 2001. aastal Koidula raudtee piirijaama projekteerimist ja Tapa-Tartu

raudteelõigu remonti.. 2001. aastal jätkatakse Narva raudteepiirijaama rekonstrueerimistöid, et suurendada piirijaama läbilaskevõimet.

Lisaks nimetatud olulisematele infrastruktuuri rekonstrueerimis- ja ehitusprojektidele jätkatakse nii 2001. aastal kui ka järgnevatel aastatel teede ehituse ja renoveerimise väiksemate projektidega ning laevaliikluse juhtimise ja kontrolli süsteemi (VTMIS) väljatöötamise ja rakendamise. Järgnevatel aastatel jätkub Tallinna lennujaama õhusõidukite perrooni rekonstrueerimine ja alustatakse uue hooldeteenistuskompleksi rajamist ning vanade keskkonnaohtlike rajatiste likvideerimist Ülemiste järve sanitaartsoonis.

Horisontaaltemaatika
Seadusandluse lähendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Ühistranspordi arengukava	(EMÜ) 684/92; 96/26/EÜ	November 2001; juuli 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
TSM määrus "Tervisele, varale või keskkonnale kemikaalist johtuda võiva kahju vältimist või vähendamist võimaldavad nõuded veose jälgimisele ning veole teedel, veeteedel, õhu kaudu ja posti teel"	93/75/EMÜ; 96/39/EÜ; 97/34/EÜ; 79/116/EMÜ	Juuni 2001; Juuli 2001	TSM eelarve	TSM	Riigieelarve	-	<i>Kemikaaliseadusest tulenev õigusakt</i>

9.2. Maanteeliiklus

Teeliikluse ja autoveonduse valdkonnas on 2001.a põhiülesanneteks EL õigusaktidega harmoneeritud ja 2000.a jõustunud *ühistranspordiseaduse* ja *autoveoseaduse* rakendamine ning 2001.a 1. veebruarist jõustuvast *liiklusseadusest* tulenevate liiklusohutuse tagamiseks vajalike õigusaktide väljatöötamine ja nende nõuete järgimist kontrollivate institutsioonide haldussuutlikkuse suurendamine.

Ühistranspordiseaduse ja selle alusel kehtestatud alamastme õigusaktide rakendamiseks riigisisese sõitjateveo turu osas nähakse ette maavalitsuste haldussuutlikkuse suurendamine ja koolitusasutuste kaasamine vedajate koolitamiseks.

Autoveoseaduse ja selle alusel kehtestatud alamastme õigusaktide rakendamiseks riigisisel veoseveo turul nähakse haldussuutlikkuse suurendamiseks ette kolmanda sektori kaasamine ja koolitusasutuste kaasamine nii vedajate kui autojuhtide koolitamisse.

Tulenevalt ohtlike veoste autoveo Euroopa kokkuleppe 2001. aasta versiooni vastuvõtmisest nähakse ette sellekohaste õigusaktide ettevalmistamine.

Liiklusseaduse nõuete rakendamiseks on ette nähtud mitme alamastme õigusakti väljatöötamine. Neist olulisemad on liikluseeskirja täiendamine, veapunktisüsteemi rakendamise seaduseelnõu väljatöötamine ning sõiduki tehnoseisundi kontrollimise eeskirjade täiendamine eesmärgiga tõsta liiklusohutust ja viia Eesti seadusandlusesse sisse täiendused, mis tulenevad hiljuti jõustunud EL õigusaktidest. Samas nähakse ette selles valdkonnas politsei-, piirivalve- ja tolliasutuste haldussuutlikkuse suurendamist.

2001.a esimesel poolel kiidetakse Riigikogu poolt eeldatavasti heaks Eesti rahvuslik liiklusohutusprogramm, mis võimaldab süsteemsemalt haarata liiklusohutuse tagamise töösse teisi ametkondi ja seda tööd sihipäraselt läbi viia.

2001.a alguses kavandatakse allkirjastada INTERBUS-i leping, millega kehtestatakse rahvusvaheliste turismibusside ja bussidega maanteid pidi osutatavatele rahvusvahelistele reisijate juhuteenustele ühtsed reeglid.

Maanteetransport
Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
<i>Liiklusseaduse ja haldusõigusrikkumiste seadustiku täiendamine veapunktsüsteemi kehtestamiseks</i>	Euroopa Liidu strateegiline liiklusohutuse plaan aastateks 1997-2010	September 2001; juuli 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
Liiklusseadusest tulenevad õigusaktid:							
• Vabariigi Valitsuse määrus "Liikluseeskirja kinnitamine" muutmine*	91/439/EMÜ	Märts 2001 juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
• TSM määrus "Jalgratturi ja mopeedijahi eksamineerimise ja neile juhiloa väljastamise eeskiri"	EL strateegiline liiklusohutuse plaan 1997-2010	Aprill 2001; juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM, Haridusministeerium	Riigieelarve	-	-
• TSM määrus "Auto- ja mootorrattajahi koolitamise riiklikud õppekavad"*	91/439/EMÜ	Mai 2001; september 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
• TSM määrus "Liiklusõpetaja kvalifikatsiooninõuded, õppekava, ettevalmistamise ja eksamineerimise eeskiri"	91/439/EMÜ	Aprill 2001; juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
• TSM määrus "Juhtimisõiguse andmise eeskiri"*	91/439/EMÜ	Mai 2001; juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-

<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Trammijuhi kvalifikatsiooninõuded, ettevalmistamise, eksamineerimise ja juhtimisõiguse andmise eeskiri"* 	91/439/EMÜ	Mai 2001; juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM, Tallinna Trammi- ja Trollibussi-koondise AS	Riigieelarve	-	-
<ul style="list-style-type: none"> Autoregistrikeskuse käskkiri "Auto- ja mootorrattajuhi eksamiküsimuste koondpank" 	91/439/EMÜ	I etapp – dets. 2000; lõppetapp – juuli 2001; jõustub sept. 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99 150 000	Autoregistrikeskus	Riigieelarve	-	-
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Kiiruspiiriku kontrollimise ja paigaldamise korra kehtestamine" 	92/6/EMÜ 92/24/EMÜ	Aprill 2001; juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Liikluses osaleva sõiduki tehno seisundi kontrollimise eeskirja kehtestamine" 	2000/30/EÜ	Oktoober 2001; detsember 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
Autovõõradusest tulenevad õigusaktid:							
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Tegevusloast vabastatud autoveo liigid"* 	1962. a 1. direktiiv (EMÜ) 881/92 92/62/EÜ 98/76/EÜ	Veebruar 2001; märts 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Alarmsõiduki juhi kutseoskuskõuet, koolitamise eeskirja, koolituskursuse õppekavade ja koolitunnistuse vormi kehtestamine" 	-	Jaanuar 2001; jaanuar 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-

<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Mootorsõidukite ja nende haagiste riikliku registreerimise eeskiri" 	1999/37/EÜ	mai 2001; september 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM, Autoregistri-keskus	Riigieelarve	-	-
Ohtlike veoste rahvusvahelise autoveo Euroopa kokkuleppe (ADR) 2001.a versioonist tulenevad õigusaktid:							
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Ohtlike veoste riigisisese autoveo eeskiri" 	94/55/EÜ	Detsember 2001; aprill 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Ohtlike veoste veo korralduse nõustaja koolituse eeskiri" 	96/35/EÜ	Detsember 2001; aprill 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-

Maanteetransport**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002 – 2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
<i>Liiklusseaduse ja haldusõigusrikkumiste seadustiku täiendamisest tulenev õigusakt:</i> <ul style="list-style-type: none"> Vabariigi Valitsuse määrus veapunktisüsteemi rakendamise kord* 	Euroopa Liidu strateegiline liiklusohutuse plaan aastateks 1997-2010	Juuli 2002; august 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-

Maanteetransport
Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Ühistranspordialase tegevuse tugevdamine	-	Maavalitsustes täiendavad töökohad: kokku 15 inimest Kolmanda sektori kaasamine	Täiendõpe: - vedude korraldus; - EL transpordialane seadusandlus	-	Riigieelarve, 16 mln krooni aastas	-
Autoveoalase tegevuse tugevdamine	-	Kolmanda sektori kaasamine	Täiendõpe: - autoveo tegevusalale juurdepääsu kontroll ja tegevuslubade väljastamine	-	-	-
Politsei, tolli ja piirivalve järelevalve tõhustamine teeliikluses ja autoveonduses	-	Politsei mobiilsed üksused	Täiendõpe: - sõidukite tehnosei-sundikontroll tee-liikluses; - sõitjate ja veoseveo turul töötamist reguleerivad õigusaktid	Kontrollseadmete ja selleks kohandatud sõidukid	Riigieelarve, 2 mln krooni	-
Autoregistrikeskuse poolt sõidukite tehnöülevaatuse teostamise kvaliteedi kontrolli tugevdamine	-	Riikliku Autoregistrikeskuse loodavad töökohad - 2 inimest	-	Kontrollseadmed	Riigieelarve 0,4 mln krooni aastas	-
-	Eesti rahvusliku liiklusohutusprogrammi heakskiitmine	-	Liiklusspetsialistide, liiklusjärelevalve töötajate ja liiklejate koolitus	Liikluse reguleerimise ja kontrolli süsteemi loomiseks vajalikud seadmed	Riigieelarve 2001 - 38,5 mln	-

Maanteetransport
Haldussuutlikkus 2002-2003

1. Institutsioon	2. Vajalikud muudatused õigusaktides	3. Struktuurimuutused	4. Koolitusvajadus	5. Tehnilise abi vajadus	6. Rahastamine	7. Kommentaariid
Eesti rahvuslikust liiklusohutusprogrammist tulenevalt Liikluuringute Fondi loomine aastal 2002.a.	-	Liikluuringute Fondi töö käivitamine	-	-	Riigieelarve	-
Tulenevalt Eesti rahvuslikust liiklusohutusprogrammist liikluskomisjonide loomine Eesti viies suuremas linnas ja kõikides maakondades	-	Liikluskomisjonide loomine Eesti viies suuremas linnas ja kõikides maakondades	Iga-aastaste seminaride korraldamine nende komisjonide liikmetele	-	Riigieelarve 2002 - 38,8 mln 2003 - 48,0 mln	-
Riiklikus Autoregistrikeskuses veapunktisüsteemi rakendamise osakonna loomine	-	Täiendava osakonna loomine – 4 inimest	-	Tark- ja riistvara	Riigieelarve 2002 – 4 mln	-
	Eesti rahvuslikust liiklusohutusprogrammist tulenevalt		Liiklusspetsialistide, liiklusjärelvalve töötajate ja liiklejate koolitus	Liikluse reguleerimise ja kontrolli süsteemi loomiseks vajalikud seadmed	Riigieelarve 2002 - 48,0 mln 2003 - 50,5 mln	-

9.3. Raudteetransport

Raudteetranspordi valdkonna 2001.a tegevuskava põhieesmärgiks on seadusandluse harmoneerimine EL õigusaktidega ning riiklike institutsioonide vajaliku haldussuutlikkuse tagamine.

2001.a viiakse lõpule *raudteeseadusest* tulenevate Vabariigi Valitsuse ja teede- ja sideministri määruste väljatöötamine ja rakendamine. Kavas on tõhustada riigiasutuste osatähtsust raudteetranspordi korraldamisel ja muuta Raudteeameti poolt teostatav järelevalve efektiivsemaks ning tõsta Raudteeameti riikliku regulaatori funktsiooni täitmise osatähtsust.

2001.a üheks tähtsaimaks eesmärgiks on ühinemine Rahvusvaheliste Raudteevadude Valitsustevahelise Organisatsiooniga (OTIF), rahvusvahelise raudteevadude konventsiooniga (COTIF) ning selle osadega CIM, CIV ja RID. Sellekohast eeltööd ja läbirääkimisi alustati juba 2000.a alguses ja ühinemisega seotud protseduurid lõpetatakse 2001.a detsembris.

2001.a mais käivitatakse lõplikult ja täismahus raudteede ja raudteeveeremi riiklike registralituste töö ning soetatakse kogu vajalik IT registralituste normaalseks tegevuseks.

Oluliseks tegevussuunaks on ka personali koolitus ja Raudteeametis riiklikku järelevalvet korraldava institutsiooni varustamine vajaliku kontrollaparatuuri ja mõõtmistehnikaga, mobiilse sidega ja sõiduvahenditega. Kavas on sisustada tänapäeva nõuetele vastav raudteeuuringute laboratoorium ja seda eelkõige raudteeliikluse ohutuse tagamisega seotud probleemide lahendamiseks.

Raudteetransport
Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Raudteeseadusest tulenevad õigusaktid:							
<ul style="list-style-type: none"> Vabariigi Valitsuse määrus "Seaduses sätestatud erineva laiuselga rööbastee raudtee-ehituse ja kasutusele võtmise kord" 		Oktoober 2001	Riigieelarve 142.98.99.11 (20 000 kr)	Raudteeamet TSM	Riigieelarve 142.68.10	-	-
<ul style="list-style-type: none"> TSM määrus "Raudtee-ettevõtjate tulude ja kulude arvestuste Raudteeametile esitamise kord ja tähtajad"* 	(EMÜ) 1108/70; (EMÜ) 1192/69; (EMÜ) 2830/77	Jaanuar 2001; märts 2001	Riigieelarve 142.98.99.11 (40 000 kr)	Raudteeamet TSM	Riigieelarve 142.68.10	-	-
<ul style="list-style-type: none"> Raudteeameti juhend "Raudtee-ettevõtjate tulude ja kulude arvestustega tutvumise kord"* 	(EMÜ) 2830/77	Jaanuar 2001; märts 2001	Riigieelarve 142.98.99.11 15 000 kr	Raudteeamet TSM	Riigieelarve 142.68.10	-	-
Raudtee tehnokasutuseeskirjast tulenevad tehnilised aktid:							
<ul style="list-style-type: none"> Ehitusgabriidi rakendamise juhend* 	-	Jaanuar 2001; märts 2001	Riigieelarve 142.98.99.11 (30 000 kr)	Raudteeamet TSM	Riigieelarve 142.68.10	-	-
<ul style="list-style-type: none"> Rööbastee korrashoiu juhend* 	-	Jaanuar 2001; märts 2001	Riigieelarve 142.98.99.11 (180 000 kr)	Raudteeamet TSM	Riigieelarve 142.68.10	-	-
<ul style="list-style-type: none"> Raudteeülesõidukohtade ehituse ja kasutamise juhend* 	-	Jaanuar 2001; aprill 2001	Riigieelarve 142.98.99.11 (70 000 kr)	Raudteeamet TSM	Riigieelarve 142.68.10	-	-

Rahvusvaheliste Raudteevadude Valitsustevahelise Organisatsiooniga (OTIF) ühinemise ratifitseerimise seadus*	-	Detsember 2001; august 2002	Riigieelarve 142.68.30 ja muud allikad	TSM Raudteeamet	Riigieelarve 142.68.10	-	OTIF-Intergovernmental Organisation for International Carriage by Rail
Rahvusvaheliste raudteevadude konventsiooniga (COTIF) ühinemise ratifitseerimise seadus*	96/49/EÜ; COTIF + lisad: CIM- rahvusvaheline kaubaveo eeskiri (ühtsed reeglid), CIV- rahvusvaheline reisi- ja pagasiveo eeskiri (ühtsed reeglid), RID-ohtlike kaupade veo eeskiri	Detsember 2001; august 2002	Riigieelarve 142.68.30 ja muud allikad (1 620 000 kr)	TSM Raudteeamet	Riigieelarve 142.68.10	Infotehnoloogia muretsemine ja evitamine - 410 000 kr, CIM-i alane koolitus (40 inimest) – 200 000 kr, CIV-i alane koolitus (40 inimest) – 510 000 kr, RID-i alane koolitus - 100 000 kr, Keeleõpe - 400 000 kr.	COTIF-Convention concerning International Carriage by Rail

Raudteetransport**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002 – 2003**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
COTIF-i ühtsetest veoeskirjadest (CIM, CIV, RID, RIP, RICO, RIEEx.), SMGS-ist ja SMPS-ist tulenevate riigisiseste rakenduslike aktide väljatöötamine ja rakendamine	CIM, CIV, RID, SMGS, SMPS	Vastavalt ministeeriumi ja Raudteeameti aastatööplaanile	Riigieelarve (200 000 kr)	Raudteeamet ja raudtee-ettevõtjad	Riigieelarve	-	Sõltub OTIF-iga ja COTIF-iga ühinemise täpsest ajast

Raudteetransport Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Raudteeuringuteks tehnilise laboratooriumi loomine	-	Laboratooriumi käivitamiseks uue struktuuri loomine	Täiendõppe korraldamine laboratooriumi töötajatele	Laboratooriumi sisustuse muretsemine ja laboratooriumi rajamise ehitustööd	Välisabi	Laboratoorium tuleks rajada ühe transpordialast koolitust korraldava õppeasutuse juurde
Raudteede riikliku registri asutamine Raudteeametis	-	Registritalituse mehitamine töötajatega	Täiendõppe korraldamine registritalituse kahele töötajale	Töökohtade varustamine IT vahenditega ja tarkvaraga	Raudteeameti eelarve	Alustab tegutsemist alates maist 2001
Raudteeveeremi riikliku registri asutamine Raudteeametis	-	Registritalituse mehitamine töötajatega	Täiendõppe korraldamine registritalituse kahele töötajale	Töökohtade varustamine IT vahenditega ja tarkvaraga	Raudteeameti eelarvest	Alustab tegutsemist alates maist 2001

9.4. Merendus

2001.a on pearõhk Eesti meresõiduohutust ja keskkonda käsitlevate õigusaktide harmoneerimisel Euroopa Liidus kehtestatud reeglitega.

Jätkatakse Vabariigi Valitsuse ning teede- ja sideministri määruste väljatöötamist, mis tulenevad *meresõiduohutuse seadusest*. Valminud on uus *meresõiduohutuse seaduse eelnõu* (uus redaktsioon), mis antakse Riigikogu menetlusse 2001.a algul.

2001.a on kavas ühineda mitme rahvusvahelise merendusosalase konventsiooniga. Konventsioonidega liitumise ettevalmistamist alustati 2000.a ning ühinemine vastavate konventsioonidega toimub põhiliselt aastatel 2001 – 2002. Sellega tagatakse Eesti laevaomanikele samaväärsed ettevõtlustingimused teiste jurisdiktsioonide alla kuuluvate aluste omanikega ning ühtlasi osutub võimalikuks Eesti seaduste suurem kooskõlastatus rahvusvaheliste mereveolepingutega. Kõikides planeeritud sammudes arvestatakse vajadust harmoneerida Eesti merendusala seadusandlus EL nõuetega, mis on rahvusvahelistest minimaalnormidest laiemal ulatusega.

Haldussuutlikkuse valdkonnas on 2001.a prioriteetideks laevakontrolli töö tõhustamine ja laevaliikluse juhtimise (*VTS – Vessel Traffic Services*) struktuuri väljaarendamine. Kavas on tugevdada Veeteede Ameti osakondi, eriti VTS-, sisekontrolli, laevade auditeerimise ning laevade järelevalve osakonda. Koolituse osas on plaanis korraldada VTS operaatorite ja hooldusspetsialistide väljaõpe ning pakkuda täiendkoolitust audiitoritele ja inspektoritele.

Üheks oluliseks muudatuseks institutsionaalsel tasemel on riigiasutuse Laevaliikluse Juhtimise Keskus (LLJK) likvideerimine 31. detsembrist 2000.a. Alates 2001. Aastast lähevad LLJK funktsioonid lootsiteenuse osutamise osas üle riigi äriühingule AS Eesti Loots ning jäämurde- ja radarteenuse osutamise osas Veeteede Ametile. Selle muudatusega paraneb eelkõige lootsiteenuse osutamise kvaliteet, kuna lootside kvalifikatsioon omab meresõiduohutuse tagamisel olulist tähtsust ning äriühingu moodustamisel tekivad vahendid kõrgelt kvalifitseeritud lootside palkamiseks ja koolitamiseks.

Merendus

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
<i>Meresõiduohutuse</i> seaduse uus redaktsioon	95/21/EÜ; 94/57/EÜ; 96/40/EÜ; 98/18/EÜ; 97/70/EÜ; 96/98/EÜ	Veebruar 2001; august 2001	TSM eelarve eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM, Veeteede Amet	Riigieelarve	-	-
<i>Meresõiduohutuse seadusest</i> tulenev õigusakt: TSM määrus "Navigatsioonimärgistuse kavandamise, rajamise, rekonstrueerimise, paigaldamise, järelevalve ja teavitamise nõuded ja kord"*	96/98/EÜ	November 2001; detsember 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM, Veeteede Amet	Riigieelarve	-	Määrus on valmis, vajalik on seadusliku aluse olemasolu, mis tuleneb meresõiduohutuse seadusest
<i>Toote nõuetele vastavuse tõendamise seadusest</i> tulenev õigusakt: Vabariigi Valitsuse 23.12.1998 määruse nr 298 "Väikelaevade kvaliteedinõuded" muutmine*	94/25/EÜ	Veebruar 2001, aprill 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	Riigieelarve	-	-
Vastutuse piiramise konventsioon, London 1976	-	Märts 2001	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-
Rahvusvaheline merepääste konventsioon, London 1989*	-	Märts 2001	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-
Rahvusvaheline mereliikluse hõlbustamise konventsioon, London 1965*	-	Mai 2001	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-

Rahvusvaheline laadungimärgi konventsioon, 1988.a protokoll*	-	Mai 2001	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-
Ateena konventsioon reisijate ja pagasiveo kohta, 1974	-	Mai 2001	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-

Merendus

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
ÜRO 1982. aasta mereõiguse konventsioon koos 1994. aasta rakenduskokkuleppega	-	Jaanuar 2002	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-
Rahvusvaheline konventsioon inimeste ohutusest merel, 1988.a. protokoll*	-	Jaanuar 2002	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-
Rahvusvaheline konventsioon laevade kokkupõrke kohtualluvuse reeglite kohta, 1952 Brüssel	-	Jaanuar 2002	Riigieelarve	TSM	Riigieelarve	-	-

**Merendus
Haldussuutlikkus 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaarisid
Veeteede Amet	-	VTS struktuuri tugevdamine 25 uue töökoha loomine VTS osakonna tugevdamine Sisekontrolli osakonna tugevdamine ISM auditi osakonna tugevdamine 7 töökoha loomine Laevade järelevalve osakonna tugevdamine	VTS operaatorite ja hooldusspetsialistide väljaõpe VTS operaatorite ja hooldusspetsialistide täiendkoolitus - Audiitorite väljaõpe ja täiendkoolitus Inspektorite täiendkoolitus	Koolituse läbiviimiseks Koolituse läbiviimiseks Hollandi ja Soome abiprogrammid - Koolituse läbiviimiseks Koolituse läbiviimiseks	Eelarve – 2 mln krooni koolituseks ja 10,3 mln krooni VTS tegevuseks Eelarve – 1 mln krooni Eelarve – 3,3 mln krooni, koolituseks abiprogrammid 2 mln krooni	Samaaegselt vastava struktuuri väljaarendamine AS-is Tallinna Sadam, st. 20 töökohta + koolituskulud - - - -

Merendus
Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Veeteede Amet	-	VTS osakonna tugevdamine ISM auditi osakonna tugevdamine Laevade järelevalve osakonna tugevdamine	VTS operaatorite ja hooldusspetsialistide väljaõpe, täiendkoolitus Audiitorite väljaõpe ja täiendkoolitus Inspektorite täiendkoolitus	Koolituse läbiviimiseks Hollandi ja Soome abiprogrammid Koolituse läbiviimiseks Koolituse läbiviimiseks	Eelarve – 2 mln krooni koolituseks ja 10,3 mln krooni VTS tegevuseks Eelarve – 3,3 mln krooni, koolituseks abiprogrammid 2 mln krooni	- -

9.5. Lennundus

2001.a esimesel poolel toimub eeldatavalt Euroopa ühise lennuruumi lepingu allakirjutamine, mis paneb aluse ühtsete äri-, konkurentsi-, tarbijakaitse- ja lennuohutusreeglite järgi toimivale ning 37 Euroopa riiki haaravale lennundusturu tekkele.

2000. aasta oktoobris külastas Eestit Euroopa Ühinenud Lennundusvõimude kõrgetasemeline delegatsioon, mille hinnangul saab Eesti organisatsiooni täisliikmeks 2001.a. juunis. Kui käesoleva ajani on toimunud Eesti lennuohutust reguleerivate õigusaktide vastavusseviimine Ühinenud Lennundusvõimude lennuohutusnõuetega (*Joint Aviation Requirements, JAR*), siis 2001. aastal toimub nende nõuete täielik rakendamine. See nõuab ka lennunduse riiklikelt struktuuridelt tööd oma tegevuse vastavusseviimisel JAR-i nõuetega ning sellekohased vahendid on planeeritud eelarvesse. Tartu Lennukolledžil on kavas teostada piloodi ja lennundusinseneride koolitust vastavalt JAR-is esitatud nõudmistele.

Kuigi Euroopa Komisjoni initsiatiivil moodustatav nn Euroopa Lennohutusagentuur (*European Aviation Safety Agency, EASA*) saab algselt Euroopa Liidu institutsiooni staatuse, töötab Lennuamet jätkuvalt selle nimel, et olla EASA loomise momendist organisatsiooni partner.

Eesti riik jätkab läbirääkimisi Euroopa aeronavigatsooni ja lennuohutuse tagamise organisatsiooni EUROCONTROLiga koostöö tihendamise ja organisatsiooni liikmekssaamise üle.

Lennundus**Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Lennundusseaduse muutmise seadus	(EMÜ) 3922/91; 94/56/EÜ	Veebr. 2001; aprill 2001	-	TSM; Lennuamet	-	-	-
Euroopa ühise lennuruumi (<i>ECAA – European Common Aviation Area</i>) lepingu allakirjutamine ja ratifitseerimine*	(EMÜ) 2407/92 (EMÜ) 2408/92 (EMÜ) 2409/92 (EMÜ) 96/93 96/97/EÜ (EMÜ) 2299/89 93/65/EÜ 97/15/EÜ (EMÜ) 3922/91 94/56/EÜ 80/51/EMÜ 89/629/EMÜ 92/14/EMÜ 91/670/EMÜ (EMÜ) 295/91 (EÜ) 2027/97	September 2001	Riigieelarve	TSM Lennuamet	Riigieelarve	-	-
1956. a Pariisi mitmepoolse lepingu mitteregulaarsete lennuteenuste õiguste kohta Euroopas ratifitseerimine*	-	Veebruar 2001	Riigieelarve	TSM Lennuamet	Riigieelarve	-	Esitatud Välisministeeriumile 8.12.2000, edasine menetlemine sõltub VäM tähtaegadest

1999.a Montreali rahvusvaheliste õhuvadude reeglite ühtlustamise konventsiooni heakskiitmine*	(EÜ)2027/97	Juuni 2001	Riigieelarve	TSM Lennuamet	Riigieelarve	-	Konventsioon ei ole jõustunud. Jõustumiseks on vajalik ratifitseerimine 30 riigi poolt.
Euroopa Ühinenud Lennundusvõimude (JAA) täisliikmeks saamine*	(EMÜ) 3922/91;	Juuni 2001	Riigieelarve; Phare, Leonardo programmid	Lennuamet	Riigieelarve	-	-
JAA lennuohutusnõuete kehtestamine, mis käsitlevad õhusõidukitega opereerimist (JAR-OPS): TSM 22.12.1999.a määruse nr 76 "Lennuettevõtjate sertifitseerimise kord ja tingimused" muutmine		November 2001; detsember 2001	Riigieelarve	TSM; Lennuamet	Riigieelarve		

<p>JAA lennuohutusnõuete kehtestamine, mis käsitlevad lennundusspetsialistide litsentsimist (JAR-FCL): TSM 27.10.2000.a määruse nr 85 “Nõuded õhusõiduki meeskonnaliikme ja hooldemehaaniku, lennuliikluse lennujuhi ja –informaatori ning lendude korraldaja vanusele, tervislikule seisundile, kutsesobivusele ja kvalifikatsioonile ning nende ettevalmistamisele, eksamineerimisele ja neile lubade väljaandmisele” muutmine</p>		<p>November 2001; detsember 2001</p>	<p>Riigieelarve</p>	<p>TSM; Lennuamet</p>	<p>Riigieelarve</p>		
<p>JAA lennuohutusnõuete kehtestamine, mis käsitlevad õhusõidukite hooldust (JAR-145): TSM 14.02.2000 määruse nr 7 “Õhusõiduki ehitamise, valmistamise ja hooldamise sertifikaadi väljaandmise tingimused” muutmine</p>		<p>November 2001; detsember 2001</p>	<p>Riigieelarve</p>	<p>TSM; Lennuamet</p>	<p>Riigieelarve</p>		
<p>JAA tehniliste nõuete, mis käsitlevad õhusõidukite ja nende tootmisele esitatavaid tehnilisi nõudmisi, kasutuselevõtmine Eesti standarditena</p>		<p>September 2001</p>	<p>Riigieelarve</p>	<p>Lennuamet; Standardikeskus</p>	<p>Riigieelarve</p>		

Lennundus
Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Lennuamet	Muutused Eesti seadusandlikes aktides, mis reguleeriks riikliku järelevõtteenuste ostu riigi poolt eraõiguslikelt struktuuridelt	2 Tartu Lennukolledži lõpetaja töölevõtmine	Koolitus järgmistes valdkondades. <ul style="list-style-type: none"> - Lennuohutuse järelevõlve - Euroopa Liidus kehtivad lennuohutuse nõuded JARid - Õhusõidukite sertifitseerimine ja lennukõlblikkuse tuvastamine - Lennuõnnetuste ja intsidentide uurimine - Lennundusspetsialistide tervisekontroll - Inspektorite lennutreeningud pädevuse säilitamiseks ja kutseoskuste arendamiseks. - Õigusküsimused lennutranspordi korraldamisel. - Rahvusvaheline koostöö lennunduses, lennufirmade ühendused. - Lennunduse mõju keskkonnale. 	-	Riigieelarve, Euroopa Liidu abiprogrammid (PHARE ja teised)	-

Lennundus
Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Lennuamet			Koolitus lennuohutuse ning JAR-ide valdkonnas	-	Riigieelarve, Euroopa Liidu abiprogrammid (PHARE ja teised)	-

10. MAKSUSTAMINE

Otsesed maksud

01.01.2000.a. jõustunud tulumaksuseadus näeb ette senisest erineva juriidiliste isikute tulu maksustamise süsteemi, eesmärgiga soodustada ettevõtluse arengut. 14.06.2000.a. vastu võetud muudatustega kõrvaldati vastuolu uue seaduse ja direktiivi 90/435/EEC vahel, luues võimaluse arvestada Eesti makstavast maksust maha välisriigist saadud dividendide aluseks olevalt kasumiosalt makstud maks.

Kaudsed maksud

Käibemaks

Põhilises osas viiakse käibemaksualane seadusandlus *acquis*'ga vastavusse uue *käibemaksuseaduse* kavandatava vastuvõtmisega 2001.a. ja jõustumisega aastast 2002. Uus *käibemaksuseaduse* eelnõu esitatakse valitsusele 2001.a. I kvartalis ja selle jõustumiseks vajalike rakendusaktide koostamine toimub 2001.aasta jooksul. Täielik harmoneeritus EL käibemaksualase *acquis*'ga saavutatakse 1. jaanuariks 2003.a. (v.a. positsioonis taotletud üleminekuperiood tuule- ja veejõul toodetava elektrienergia käibemaksu nullmäära säilitamise osas 2006. a. lõpuni).

Aktiisid

Euroopa Ühenduse aktiise reguleerivast *acquis*'st tulenevalt seisneb Eesti põhiline erinevus maksuladude süsteemi puudumises. 1. jaanuarist 2001.a. jõustuv *alkoholiaktiisi seadus* sisaldab endas ka aktiisiladude printsiibi rakendamist.

Rahandusministeeriumis on jõutud seisukohale, et uue *tubakaaktiisi seaduse* ja uue *kütuseaktiisi seaduse* (planeeritud 2002.a.) asemel on otstarbekas valmistada ette *aktiisiseadus*, mis hõlmaks alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktiisi (s.t. kolme Euroopa Liidu liikmesriikidele kohustusliku aktiisi) sätteid, kuna suur osa nõudeid kattuvad.

Kuna 1. septembril 2000.a. vastu võetud *kütuseaktiisi muutmise seadusega* maksustati lennukipetrooliga sarnased tooted (s.h. küttepetrool) lennukipetrooliga võrdse aktiisimääraga, siis puudub vajadus *vedelkütuse erimärgistamise seaduse* muutmiseks.

Olulisemad sammud haldussuutlikkuse arendamisel

Eesti Maksuamet on Euroopa Liidu Komisjoni ja Euroopa Maksuametite Organisatsiooni (IOTA) poolt väljatöötatud standardite kogu (*Blueprint`ide*) alusel läbi viinud oma süsteemi ja tegevuse võrdluse EL poolt ettenähtud võtmeindikaatoritega, mille alusel valmis 1. juuliks 2000.a. Maksuameti arengukava ("*Business Change Management Plan (BCMP)*"). Maksuameti arengukava elluviimine toimub 2001-01.01.2003.a.

Arengukavast tulenevalt on Maksuameti eesmärkideks lähiaastatel Maksuameti üldstrateegia ja sellest tulenevate konkreetse tegevusvaldkonna strateegiate väljatöötamine ja rakendamine. Kesksel kohal on sisekontrolli tõhustamine, ettevalmistuste tegemine keskse kontaktüksuse (*Central Liaison Office e. CLO*) loomiseks ja EL *VIES*-süsteemiga ühinemiseks. Oluline on samuti klientidele

pakutavate elektrooniliste teenuste laiendamine ja infotehnoloogilise toe tagamine Maksuameti arengutegevusele.

Phare 2001.a. Maksuameti administratiivse suutlikkuse tõstmise projekt on suunatud eelkõige sissenõudmise valdkonna tugevdamisele, mis hõlmab abi maksude määramise, revisjoni ja sissenõudmise funktsioonide kooskõlla viimisest EL standarditega ja toetust eeluurimisasutuse e. Maksupettuste Uurimise Keskuse töö korraldamisel ning käimalükkamisel.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Aktsiisiseadus	EL direktiivid: 69/169/EMÜ 78/1035/EMÜ 92/12/EMÜ 92/79/EMÜ 92/80/EMÜ 92/81/EMÜ 92/82/EMÜ 92/83/EMÜ 92/84/EMÜ 95/59/EÜ Komisjoni määrused: 2719/92/EMÜ 3649/92/EMÜ 3199/93/EÜ 31/96/EÜ	Detsember 2001; eeldatav jõustumise aeg 01.01.2003	Riigieelarve õigusakte ettevalmistavate ametnike töötasu, vt. tehnilise abi vajadus	Tolliamet	Eelarve, välisabi	(välis)koolitus õigusaktide väljatöötamisega ja rakendamisega tegelevatele isikutele ja ekspertarvamuste kasutamine EL õigusega vastavuse hindamiseks). Välisabi allikatena FISCALIS, TAIEX, Taani, Holland, OECD	Arvestades EL nõuete osalist kattuvust peab maksupoliitika osakond otstarbekaks valmistada ette üks aktsiisiseadus, mis hõlmab praeguse alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisiseaduse
* Käibemaksuseadus	EL direktiivid: 69/169/EMÜ 77/388/EMÜ 78/1035/EMÜ 79/1072/EMÜ 83/181/EMÜ 83/182/EMÜ 83/183/EMÜ 86/560/EMÜ	I kv 2001; jõustumine 01.01.2002		Maksuamet, Tolliamet	Eelarve, välisabi	(välis)koolitus õigusaktide väljatöötamisega ja rakendamisega tegelevatele isikutele ja ekspertarvamuste kasutamine EL õigusega vastavuse hindamiseks). Välisabi allikatena FISCALIS, TAIEX, Taani, Holland, OECD	

Käibemaksuseadusest tulenevad rahandusministri määrused	EL direktiivid: 69/169/EMÜ 77/388/EMÜ 78/1035/EMÜ 79/1072/EMÜ 83/181/EMÜ 83/182/EMÜ 83/183/EMÜ 86/560/EMÜ	Ettevalmistamine 2001 jooksul; jõustumine 01.01.2002		Maksuamet, Tolliamet	Eelarve, välisabi	(välis)koolitus õigusaktide väljatöötamisega ja rakendamise tegevatele isikutele ja ekspertarvamuste kasutamine EL õigusega vastavuse hindamiseks). Välisabi allikatena FISCALIS, TAIEX, Taani, Holland, OECD	
Tubakaaktsiisi seaduse ja sellest tulenevate õigusaktide muutmise seadus.	EL direktiivid: 92/12/EMÜ 92/79/EMÜ 92/80/EMÜ 95/59/EÜ 99/81/EÜ	Esitamine jaanuar 2001; jõustumine 01.07. 2001	Riigieelarve. Õigusakte ettevalmistavate ametnike töötasu.	Tolliamet			

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Aktsiisiseaduse rakendusmäärused	EL direktiivid: 69/169/EMÜ 78/1035/EMÜ 92/12/EMÜ 92/79/EMÜ 92/80/EMÜ 92/81/EMÜ 92/82/EMÜ 92/83/EMÜ 92/84/EMÜ 95/59/EÜ Komisjoni määrused: 2719/92/EMÜ 3649/92/EMÜ 3199/93/EÜ 31/96/EÜ	Ettevalmistamine 2002 jooksul, eeldatav jõustumise aeg 01.01.2003	Riigieelarve õigusakte ettevalmistavate ametnike töötasu, vt. tehnilise abi vajadus	Tolliamet	Eelarve, välisabi	(välis)koolitus õigusaktide väljatöötamisega ja rakendamise tegelevatele isikutele ja ekspertarvamuste kasutamine EL õigusega vastavuse hindamiseks). Välisabi allikatena FISCALIS, TAIEX, Taani, Holland, OECD	Arvestades EL nõuete osalist kattuvust peab maksupoliitika osakond otstarbekaks valmistada ette üks aktsiisiseadus, mis hõlmab praeguse alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisiseaduse

Käibemaksuseaduse muutmise seadus ja selle rakendusmäärused (liikmesriikidevahelist kaubandust puudutavad sätted ja teised veel harmoneerimata sätted)	EL direktiivid: 69/169/EMÜ 77/388/EMÜ 79/1072/EMÜ 83/182/EMÜ 83/183/EMÜ	Seaduseelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele ja rakendusmääruste ettevalmistamine 2002 jooksul Eeldatav jõustumise aeg 01.01.2003		Maksamet, Tolliamet	Eelarve, välisabi	(välis)koolitus õigusaktide väljatöötamisega ja rakendamisega tegelevatele isikutele ja ekspertarvamuste kasutamine EL õigusega vastavuse hindamiseks). Välisabi allikatena FISCALIS, TAIEX, Taani, Holland, OECD	
--	--	---	--	------------------------	-------------------	---	--

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
1. <i>Organisatsioon ja juhtimine (sh. personali juhtimine ja sisekontroll)</i> 1.1 Maksuameti arendusstrateegia väljatöötamine	-	-	Sisekoolitus	Ekspertabi ja nõustamine	Eelarve ja kahepoolne Taani-Eesti FEU programm 1*)	1*) Kahepoolse 2001-2002 Taani-Eesti FEU programmi raames on välisabiga kaetud need valdkonnad, mille puhul on tehtud viide mainitud programmile
1.2 Sisekontrolli osakonna ümberkujundamine siseauditi osakonnaks ja siseauditi strateegilise plaani koostamine	Rahandusministri määrus, millega muudetakse Maksuameti struktuuri ja põhimäärust	Sisekontrolli osakond nimetatakse ümber siseauditi osakonnaks	Sisekoolitus Väliskoolitus	Praktilise kogemuse omandamine EL liikmesriigi maksuadministratsiooni siseauditi üksuses	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
1.3 Keskasutuse suutlikkuse tagamine (töötajate arvu, ametinõuete, ametinimetuste vastavusseviimine eksisteerivate vajadustega)	Rahandusministri määrus, millega suurendatakse Maksuameti struktuuri/luuakse uusi struktuuriüksusi jne	Teenistujate arvu suurenemine, uute struktuuriüksuste tekkimine, olemasolevate struktuuriüksuste ümberkujundamine	-	-	Eelarve	
1.4 Tulemuslikkuse mõõtmise süsteemi väljatöötamine			Sisekoolitus, Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	

1.5 Personalijuhtimise strateegia ja poliitika välja töötamine	-	-	Sisekoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
1.6 Strateegilise tegevuse planeerimise süsteemi loomine	-	-	Sisekoolitus, Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
1.7 Riskide hindamise strateegia välja töötamine	-	-	Sisekoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
<i>2. Maksupettuste uurimine</i>						
2.1 Maksupettuste eeluurimisega tegeleva struktuuriüksuse moodustamine ja tegevuse käivitamine	VV 29.okt. 1998.a. määruse nr. 245 "Ametikohtade loetelude, mida täitvatel ametnikel on uurija ja uurimisjuhi õigused, kinnitamine" täiendamise eelnõu.	Maksuameti põhimääruse ja struktuuri muutmine sõltuvalt uue struktuuriüksuse loomisest ja uute funktsioonide ja ülesannete lisandumisest	Maksupettuste avastamisega tegelevate revidentide koolitamine Sisekaitse Akadeemias kriminaalõiguse ja kriminaalmenetluse valdkonnas	Ekspertabi, Maksupettuste uurimisega tegeleva struktuuriüksuse materiaaltehnilise baasi ettevalmistamine ja ülesehitamine	Riigieelarve, Kahepoolne Hollandi PSO programm, Phare 2001 Twinning	VV 29. okt. 1998. a. määruse nr. 245 muutmine vajalik, et määrata kindlaks ametikohad, mida täitvatel ametnikel on uurija ja uurimisjuhi õigused MA-s kriminaalmenetluse seadusest lähtuvalt Töötada välja meetodid, mis võimaldavad valida ja hinnata maksupettuste eeluurimise üksuse menetlusse võetavate materjalide/kriminaalasjade menetluse maksumust ja majanduslikku otstarbekust
2.2 Maksupettuste eeluurimisega tegeleva asutuse menetlusse võetavate materjalide valikukriteeriumite välja töötamine		Maksupettuste uurimisega tegeleva asutuse põhimääruse ja struktuuri väljatöötamine	Uurijate koolitamine maksuõiguslikes ja äriõiguslikes valdkondades	Ekspertabi	Phare 2001 Twinning	

3. <i>Koolitus</i> 3.1 Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna kaudsete maksude talitus			Väliskoolitus õigusaktide väljatöötamise ja rakendamisega tegelevatele ametnikele (FISCALIS, TAIEX)	Ekspertarvamuste kasutamine õigusaktide EL õigusega vastavuse hindamiseks		
3. 2. Maksuameti koolitusstrateegia ülevaatamine ja kaasajastamine	-	-	Koolitustöötajate Koolitamine	Ekspertabi	Eelarve, Phare 2001 Twinning-projeti raames 2*)	2*)Maksuamet on esitanud taotluse Phare 2001 twinning'u projekti alustamiseks, mis heakskiitmise ja partnerite leidmise korral algab 01.09.2001
4. <i>Kontroll</i> 4.1 Kontrollistrateegia väljatöötamine	-	-	Sisekoolitus Väliskoolitus	Ekspertabi, Tehniline abi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
5. <i>Maksude kogumine, sissenõudmine ja ametkondade vaheline koostöö:</i> 5.1. Luua töövõimeline keskne kontaktüksus (CLO)	-	Vastavalt vajadusele	Sisekoolitus Väliskoolitus	Ekspertabi, Praktilise kogemuse omandamine EL liikmesriigi CLOs	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
5.2. Analüüsida maksude kogumise ja sissenõudmise valdkondade tööd protsesside lõikes;	Jah	Jah	Sisekoolitus Väliskoolitus	Ekspertabi, Tehniline abi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
5.3. Täiustada riskide hindamise süsteemi maksude kogumise ja sissenõudmise valdkonnas;	Ei	Vastavalt vajadusele	Väliskoolitus	Ekspertabi, Tehniline abi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	

5.4. Täiustada maksude kogumise strateegiat;	Jah	Vastavalt vajadusele	Sisekoolitus Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
5.5. Arendada elektroonset infovahetust teiste riigiasutustega.	Jah	-	Sisekoolitus	-	Eelarve	
6. <i>Maksumaksjate teenindamine, eetika ja kommunikatsioon</i> 6.1 Kliendi rahulolu-uuringu läbiviimine 6.2 Süsteemisese Käitumiskoodeksi väljatöötamine 6.3 infomaterjalide koostamine maksumaksjale 6.4 Olemasoleva infovahetuse strateegia ajakohastamine 6.5 Ettevalmistused avalike teenuste standardite väljatöötamiseks	-	-	Klienditeenindusalase koolituse korraldamine maksuameti kohalike asutuste töötajatele	Praktilise kogemuse omandamine EL liikmesriigi maksuadministratsiooni teenindustüksuses	Eelarve, Kahepoolne Taani-Eesti FEU programm	
7. <i>Infotehnoloogia</i> 7.1 EL-iga IT integratsiooni analüüs 7.2 Maksuameti strateegia infotehnoloogiline toetamine	-	-	Sisekoolitus	Selgub analüüsi tulemusena *)	Eelarve Artikkel 37	*) CLO loomise käigus on ilmselt vaja EK infotehnoloogia alast abi VIES-süsteemiga ühinemiseks

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
1. Organisatsioon ja juhtimine 1.1. Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna kaudsete maksude talitus		Kaudsete maksude talituse koos-seisu suurendamine 5 ametnikult 7-le alates 2003				
1.2 Arendusstrateegia rakendamine ja uuendamine	-		Sisekoolitus. Väliskoolitus	-	Eelarve	
1.3 Tulemuslikkuse mõõtmise süsteemi rakendamine ja edasiarendamine	-		Sisekoolitus. Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
1.4 Keskasutuse suutlikkuse tagamine (töötajate arvu, ametinõuete, ametinimetuste vastavusseviimine eksisteerivate vajadustega)	Rahandusministri määrus, millega suurendatakse Maksuameti struktuuri/luuakse uusi struktuuriüksusi jne	Teenistujate arvu suurendamine, uute struktuuriüksuste tekkimine, olemasolevate struktuuriüksuste ümberkujundamine	Sisekoolitus	-	Eelarve	
1.5 Personalijuhtimise strateegia ja poliitika rakendamine ja edasiarendamine	-		Personalitöötajate koolitamine	-	Eelarve	
1.6 Strateegilise tegevuse planeerimise süsteemi rakendamine ja edasiarendamine	-		Sisekoolitus. Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	

1.7 Riskide hindamise strateegia rakendamine	-	-	Sisekoolitus Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
2. <i>Maksupettuste uurimine</i> 2.1 Maksupettuste uurimise asutuse organisatsiooni ja juhtimise kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine tõhustamiseks võitlust maksupettustega ja parandamiseks maksude laekumist 2.2 Tulemusjuhtimise printsiibi rakendamine 2.3 Tulemuslikkuse hindamise/mõõtmise süsteemi väljatöötamine	Maksupettuste eeluurimisega tegeleva struktuuriüksuse ametnike põhigruppide atesteerimisnõue-te väljatöötamine ja rakendamine		Täiendkoolitus uurijatele ja revidentidele tulenevalt uue kriminaalmenetluse seaduse ja karistusseaduse rakendamisest	Välisabi sõltuvalt materiaaltehnilise baasi arengust	Eelarve, Phare 2001 Twinning	Töötada välja meetodid, mis võimaldavad analüüsida ja hinnata uurijate-revidentide töökoormust, töö tulemuslikkust ja tegevuse maksumust ja majanduslikku otstarbekust. Kohandada struktuuriüksuse aruandlus nimetatud meetodikatele vastavaks.
3. <i>Koolitus</i> 3.1 Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna kaudsete maksude talitus 3.2 Koolitusstrateegia rakendamine	-	-	Väliskoolitus õigusaktide väljatöötamise ja rakendamise tegelevatele ametnikele (FISCALIS, TAIEX) Sisekoolitus	Ekspertarvamuste kasutamine õigusaktide EL õigusega vastavuse hindamiseks Ekspertabi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
4. <i>Kontroll</i> 4.1 Kontrollistrateegia rakendamine			Sisekoolitus, Väliskoolitus	Ekspertabi Tehniline abi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	

5. Maksude kogumine, sissenõudmine ja ametkondade vaheline koostöö						
5.1. Luua töövõimeline keskne kontaktüksus (CLO)	-	Vastavalt vajadusele	Sisekoolitus	Ekspertabi Tehniline abi vastavalt Väljaselgitatavale vajadusele	Eelarve, Taani-Eesti FEU programm	
5.2. Töötada välja maksude kogumise ja sissenõudmise ametnike töö tulemuslikkuse hindamise süsteem;	Jah	Jah	Sisekoolitus Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
5.3. Täiustada riskide hindamise süsteemi maksude kogumise ja sissenõudmise valdkonnas;	-	Vastavalt vajadusele	Sisekoolitus	Ekspertabi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
5.4. Täiustada maksude kogumise strateegiat;	Jah	Vastavalt vajadusele	Jah	Ekspertabi	Eelarve, Phare 2001 Twinning	
5.5. Arendada elektroonset infovahetust teiste riigiasutustega.	Jah	Ei vaja	Sisekoolitus	-	Eelarve	

<p>6. <i>Maksumaksjate teenindamine, eetika ja kommunikatsioon</i></p> <p>6.1 Süsteemisese käitumiskodeksi täitmise järelevalve süsteemi väljatöötamine</p> <p>6.2 Avalike teenuste standardite väljatöötamine</p> <p>6.3 Maksudistsipliini parendamiseks täiendavate infomaterjalide koostamine maksumaksjale</p>	-	-	Klienditeenindus-alase koolituse korraldamine maksuameti kohalike asutuste töötajatele	-	Eelarve	Taani-Eesti FEU programm
<p>7. <i>Infotehnoloogia</i></p> <p>7.1 EL-iga IT integratsiooni teostamine ja testimine</p> <p>7.2 Maksuameti strateegia infotehnoloogiline toetamine</p>	-		sisekoolitus	Selgub analüüsist	Artikkel 37	

Üldine kommentaar tehnilise abi vajaduse ja rahastamise kohta:

Käesolevaks hetkeks ei ole veel jõustunud ükski Maksuameti poolt taotletav siin äramärgitud abiprojekt, mistõttu puudub kindlus vastava abi tegeliku saamise kohta. Tehtud projektitaotluste tagasilükkamise või osalise muutmise korral on Maksuamet sunnitud otsima täiendavaid välisabi võimalusi.

Väliskoolitust on Maksuametil siiani olnud võimalik saada järgmistest allikatest: OECD üldise ja Balti maksukoolituse programmi kaudu, IOTA (Euroopa Maksuametite Organisatsioon) kaudu ja EK Fiscalis programmi kaudu ja see koolitus jätkub lähiaastatel.

11. MAJANDUS- JA RAHALIIT

Eesti majandus- ja rahapoliitilised põhimõtted ning seadusandlus vastab üldjoontes EMU *acquis* le. Eesti on valmis üle võtma nimetatud peatüki *acquis* vajalikus ulatuses EL-ga ühinemise ajaks sellises ulatuses, mis võimaldaks Eestil osaleda Euroopa Majandus- ja Rahaliidus mitte-ühisrahamaana.

2001. aasta suuremaid prioriteete on Eesti Panga seaduse uuendamine. Uue või täiendatud seaduse rakendamiseks on Eesti Pangal haldussuutlikkus juba olemas. Eesti Pank jätkab töötajate erialast koolitust plaanipäraselt.

2000. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud uus riigieelarve baasseadus on põhimõtteliselt koosõlas EL reeglite ja standarditega. Riigieelarve baasseadus ja sellega seonduvad õigusaktid tagavad Eesti tõrgeteta osalemise EL ühtses eelarveprotsessis, sh ka EÜ-lt saadavate vahendite läbipaistva kajastamise riigieelarves, samuti nende arvestuse ja kontrolli sihipärase kasutamise üle.

2001. aastal on kavas eelarvemenetluse täiendamine riigieelarve baasseaduse uute sätete kaudu (vt Eelarve ptk). Seega toimub 2002. aasta eelarve koostamine juba uutel alustel. Oluliseks tuleb pidada kehtestatavat nõuet, mille kohaselt peab riigieelarve koostamisel ja täitmisel lähtuma põhimõttest, et valitsussektori eelarvedefitsiit eelarveaastal ei ületaks 3% SKP-st ning et 5-aastase perioodi jooksul oleksid valitsussektori kuld ja tulud tasakaalus või tulude ülejäägiga. See on vastavuses ka EL liikmesriikidele rahaliidus osalemiseks kehtestatud Maastrichti kriteeriumidega.

Eesti Pank jätkab plaanikohaselt rahapoliitilise raamistiku reformi elluviimist, arvestades majanduse ja finantsüsteemi arenguid. Monetaarstatistika kogumiseks vastavalt Euroopa Keskpannga määrustele annab eelduste kohaselt aluse EP seaduse uuendatud variant, kuid läbirääkimiste eduka lõppemise korral kavatsetakse laiendada hoiu- ja laenuühistutelt kogutava statistika mahtu.

[Maksesüsteemide DNS-i (netoarveldussüsteem) ja RTGS-i (reaalajaline brutoarveldussüsteem) kohta vt ptk. 4. kapitali vaba liikumine]

Liitumiseelne majandusprogramm (Pre-accession Economic Programme - PEP)

Liitumiseelne majandusprogramm (PEP) on strateegiadokument, mis sisaldab keskpikka makromajanduslikku prognoosi ning fikseerib üldised majanduspoliitika kvantitatiivsed eesmärgid, kavandavad majanduspoliitilised instrumendid ja struktuursed reformid järgmiseks neljaks aastaks.

PEP on analoogne Euroopa Liidu liikmesriikide konvergensti- ja stabiilsusprogrammidele, kuid erinevalt viimastest keskendub PEP just liitumisele eelneva perioodi majanduslikele nõuetele ning seetõttu keskendutakse euro kasutuselevõtu nominaalsete konvergenstikriteeriumide asemel peamiselt Kopenhaageni kriteeriumidele. PEPi eesmärkideks ongi Kopenhaageni majanduskriteeriumide täitmine ja ettevalmistumine EMUs osalemiseks.

PEP on kandidaatriigi ühepoolne dokument, mis tähendab ühtlasi, et kui eelmine majanduse arengukava valmis koostöös Euroopa Komisjoniga, siis seekord Komisjoni poolset suunamist ei ole. Dokumendi koostab ja kiidab heaks Vabariigi Valitsus.

Kõik kandidaatriigid peavad esitama PEPi Euroopa Komisjonile 2001.a. Eesti esitab PEPi 1. maiks 2001. a.

PEP koosneb neljast osast: ülevaade hiljutistest majandusarengutest, detailne makromajanduslik raamistik, riigi rahandus ja struktuursed reformid. Dokumendil on kaks lisa, milledest ühes tuuakse ära kavandatavate reformide ja tegevuste ajakava ning ülevaade varem võetud kohustuste täitmisest ning teises ülevaade peamistest majandus- ja sotsiaalnäitajatest.

PEPi koostamist koordineerib juhtgrupp, mis koosneb Rahandusministeeriumi, Majandusministeeriumi ja Eesti Panga esindajatest. Teiste ministeeriumide esindajad kaasatakse vastavalt vajadusele konkreetsete teemavaldkondade käsitlemiseks. Lisaks kaasatakse vajadusel peaministri büroo ja avaliku halduse büroo esindajaid. Valitsuskabinetile esitatakse regulaarselt (vähemalt kord kahe kuu jooksul) ülevaade PEPi koostamisest. Samuti esitatakse kabinetile materjalid otsuste tegemiseks oluliste põhimõteteliste majanduspoliitiliste valikute osas.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Eesti Panga seaduse muutmise seadus ja vastavalt vajadusele muudatused rakenduslikes aktides	1. EÜ asutamislepingu VII jaotis (keskpankade tegevust puudutavad artiklid), 2. EÜ asutamislepingu protokoll nr 18 3. Nõukogu määrus nr 2533/98 4. Nõukogu määrus nr 2532/98	Esitatakse Riigikogule 2001. aasta keskel. Jõustub eeldatavasti hiljemalt 2003. aasta alguses	Eesti Panga eelarve	Eesti Pank	Eesti Panga eelarve	Välisekspertiis Phare 4MEUR raames lõpetatud 2000.aastal	1. Seaduseelnõu analüüs koostöös Euroopa Keskpanga ja Euroopa Komisjoni ekspertidega 2. EL õigusaktid harmoneeritakse osaliselt (määral, mis on vajalik EL-ga ühinemiseks)

12. STATISTIKA

Eesti Panga plaanid

Sissejuhatus

Eesti Panga poolt kogutava statistika vallas on 2001. aasta põhieesmärgiks 1999. aastal toimunud Euroopa Keskpanga (EKP) ja Rahvusvahelise Valuutafondi ühissmissiooni ettepanekute rakendamise jätkamine, harmoneerimaks kogutavat rahaloomeliste finantsasutuste statistikat EKP nõuete ja rahvusvaheliste tavadega. Laiendamaks Eesti Panga õigust finantsstatistikat koguda, kavatsetakse esitada Riigikogule *Eesti Panga seaduse ja statistikaseaduse muutmise seaduse* eelnõud, mille vastuvõtmisele järgneb vajalike EP määruste välja andmine. Maksebilansistatistika kogumist kavatsetakse lihtsustada ja kiirendada rahvusvaheliste maksete deklareerimise osaliselt avatud süsteemile üleminekuga.

Haldussuutlikkus lisaülesannete täitmiseks on juba olemas, kuid kiirelt arenevate Euroopa Liidu statistikanõuete järgimiseks on oluline pidev enesetäiendus.

Euroopa Keskpanga määruse nr 2828/98 miinimumreservide rakendamise kohta ja nr 2819/98 rahaloomeliste finantsasutuste konsolideeritud bilansi kohta laialdasemaks harmoneerimiseks võeti vastu 1999. ja 2000. aastal EP presidendi määrused nr 28 (17.12.1999) ja nr 11 (07.11.2000). Nende määruste alusel uuendas ja täiendas Eesti Pank krediidasutuste bilansi kokkupaneku nõudeid.

Pangandusstatistika

Lisaks õigusaktide täiendamisele on Eesti Panga pangastatistika ja –analüüsi osakonna jaoks oluline jätkuv koostöö Euroopa Keskpangaga. Peamine projekt EKP ja kandidaatriikide vahel, mis jätkub 2001. aastal, on EL kandidaatriikide monetaar- ja pangastatistika metodoloogia käsiraamatu koostamine. Esimesed osad peaksid valmima 2001. aasta esimestel kuudel. Eesti Pank on määratlenud ka Eesti rahaloomega tegelevate finantseerimisasutuste ringi. Vastav nimekiri, mis peegeldab 2000. aasta lõpu seisuga, tuleb edastada ka EKPlle. Kõnealust nimekirja hakatakse uuendada regulaarselt kord aastas. Samuti osaletakse 1-2 korda aastas EKP poolt korraldatavatel kandidaatriikidele suunatud raha- ja pangandusstatistika seminaridel.

Maksebilansistatistika

Eesti Pank kavatses asendada praeguse rahvusvaheliste maksete deklareerimise avatud süsteemi osaliselt avatud süsteemiga, mis võimaldab edastada teavet mitte kõikide rahvusvaheliste tehingute kohta teatud eranditega. Selleks vajalikud õigusaktid on väljatöötamisel ning sõltuvalt kommertsbankade valmidusest kavatses Eesti Pank uuele süsteemile üle minna 2001. aasta II poolest. Uue osaliselt suletud süsteemi rakendumise järgselt kavatsetakse sissetulevate rahvusvaheliste maksete osas rakendada otseraporteerimise süsteemi. Otseraporteerimise süsteemiga ei edastata teavet rahvusvaheliste maksete kohta mitte pankade vahendusel, vaid otse pangakliendi poolt keskpanka.

Võlaõigusseaduse vastuvõtmine toetab kirjeldatud välismaksete deklareerimise süsteemi, lihtsustades seega maksebilansistatistika kogumist ja võimaldades Eesti Pangal koostada kuiseid maksebilansse, nagu nõuab Euroopa Keskpank.

Plaanid aastateks 2002-2003

Jätub Eesti seadusandluse ja muude õigusaktide vastavusse viimine eelpoolmainitud ning võimalike uute Euroopa Keskpanga nõuetega, mis võimaldab Eestil Euroopa Liiduga ühinemise ajaks täita mitte-europiirkonna riigile esitatavaid nõudeid. Maksebilansi ja rahvusvahelise investeerimispositsiooni statistika paindlikumaks ja arvutiseeritumaks koostamiseks luuakse uut tarkvara. Vastavalt määrusele lõpeb üleminekuperiood aastal 2002. Suurenenud töömahuga toimetulekuks ja uue süsteemi rakendamiseks on vaja lisakoolitust.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Eesti Panga seaduse muutmise seadus ja vastavalt vajadusele muudatused rakenduslikes aktides Statistikaseadus § 4	1) Nõukogu määrus nr 1588/90, 2) Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv nr 95/46/EÜ 3) Nõukogu määrus nr 2533/98 4) Nõukogu määrus nr 2532/98 5) EKP määrus nr 2818/98 6) EKP määrus nr 2819/98.	EPS esitatakse Riigikogule 2001. aasta keskel. Jõustub eeldatavasti hiljemalt 2003. aasta alguses SS muudatus kaasneb EPS muutmisega, kui võetakse vastu eeldatud kujul	Eesti Panga eelarve	Eesti Pank	Eesti Panga eelarve	Välisekspertiis Phare 4MEUR raames lõpetatud 2000.aastal Lisakoolitus laiemalt finantssektori tegevuse iseärasuste tundmaõppimiseks	1. Seaduseelnõu analüüs koostöös Euroopa Keskpanga ja Euroopa Komisjoni ekspertidega 2. EL õigusaktid harmoneeritakse osaliselt

Rahandusministeeriumi plaanid

Sissejuhatus

Statistikaamet on püstitanud eesmärgi viia statistika tootmine Euroopa Liidu Statistikaameti nõuetega valdavas osas vastavusse 2002. aastaks. Iga-aastase riiklike vaatluste kava koostamisel arvestatakse Euroopa Liidu ja ka teiste rahvusvaheliste nõuetega. Sealjuures on märkimisväärne roll rahvusvahelistel organisatsioonidel, kellele Statistikaamet edastab statistilist informatsiooni: Eurostat, OECD, IMF, Euroopa Majanduskomisjon, Maailmapank, ILO, FAO, WHO, UNICEF jt.

Statistikaameti eurointegratsioonialase töö aluseks on 1999. aastal uuendatud ja Eurostatile esitatud *National Programme for Adopting the Acquis* (NPAA) aastateks 1999-2002, mille koostamisel lähtuti Eurostati väljaandest "Compendium of statistical requirements", kus on statistikavaldkonniti toodud EL *acquis communautaire* ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide nõuded. NPAA-d täiendatakse iga-aastaste Eurostatile esitatavate tööplaanidega. 2001. a tööplaan esitatakse 2001. aasta alguses.

Statistikaameti eelseisvad põhiülesanded:

- *Acquis communautaire*'i rakendamine; üleminek rahvusvahelistele, s.h EL meetodikatele, klassifikaatoritele ja standarditele kuni 2002;
- statistiliste vaatluste täiustamine, arvestades EL nõudeid kuni 2002;
- meetodiliste materjalide ja klassifikaatorite tõlkimine, kohandamine Eesti tingimustele kuni 2002.

Alljärgnevalt on toodud statistikavaldkondade põhiülesannete täitmise ajakava:

1. *Toodete klassifikaator* tegevusalade järgi (CPA) ning toodete klassifikaator PRODCOM on kavas rakendada täielikult aastaks 2002. Praeguseks on klassifikaatorid tõlgitud ja PRODCOM-i alusel hakatakse andmeid koguma 2001.a.
2. *Rahvamajanduse arvepidamine ja makromajandusstatistika: acquis* on kavas täielikult rakendada aastaks 2002.
  - *European System of Accounts* (ESA 95) on tõlgitud. 2001.a jätkub ESA 95 juurutamine.
  - 2001. aastal jätkub finantskonto koostamisel andmete kvaliteedi parandamine.
  - 2001. aastal on plaanis jätkata regionaalse SKP (RSKP) arvestamist 2000. aastal parendatud meetodika alusel ning avaldada 1999. aasta RSKP hinnangud 2001. aasta sügisel. Uue piirkondliku jaotuse kinnitamisel teostatakse ka vastavad RSKP ümberarvutused. Maksuameti tuludeklaratsioonide andmete Statistikaametile kättesaadavaks muutumisega täiustatakse piirkondliku lisandväärtuse arvestust füüsilisest isikust ettevõtjate osas. Samuti vajavad edasiarendamist andmeallikad lisandväärtuse regionaliseerimiseks raudteetranspordi ja finantsvahenduse tegevusalades.
  - Sisend-väljundtabelid 1997.a kohta jooksev- ja püsivhindades avaldati 2000.a oktoobris, 1998.a kohta avaldatakse 2001.a.

3. *Väliskaubandusstatistika*

- Väliskaubandusstatistika osas on täielikult rakendatud üldkaubandussüsteemi kõrval ka põhikaubandussüsteem.
- Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise kaubanduse statistiliste andmete kogumine toimub nn INTRASTATI süsteemi abil, mis on ühtne Euroopa Liidu liikmesriikidele; selle tööshoidmisega ja arendamisega seotud ettevõtmisi finantseeritakse Euroopa Liidu poolt (programm Edicom). Eurostati pilootprojektide raames jätkub aastatel 2001-2002 INTRASTATI rakendamise ettevalmistamine.
- 2001.a on Eurostati pilootprojektide raames kavas koostada katseline deklarantide register ja koguda andmeid valitud ettevõtetelt ning edastada need Eurostatile.
- 2000.a sai Statistikaamet otseühenduse ja kasutamisoiguse EL väliskaubanduse andmebaasi COMEXTiga. Seal sisalduvad ka Eesti detailed andmed põhikaubandussüsteemi järgi kuude lõikes alates 1995.a. Plaanis on jätkata COMEXT andmebaasi kuuliste andmete operatiivset edastamist ja kord aastas koostöös Tolliametiga saata ka andmeid tollitariifide kohta.
- 2001. aastal jätkub Statistikaametis väliskaubandusel baseeruva kaubaühiku keskmiste hinna- ja mahuindeksi kvaliteedi parandamine.

4. *Hinnastatistika*

- Vastavalt Eurostati harmoniseeritud tarbijahinnaindeksi juurutamise ajakavale alustatakse harmoniseeritud tarbijahinnaindeksi arvutamist Euroopa Liidu liikmesriikidega samadel alustel alates 2001.a jaanuarist. 2001. aastal on kavas edasi arendada kulutuste arvestamist teenindussfääris, samuti pööratakse tähelepanu lahenduste otsimisele turistide poolt Eestis tehtud kulutuste struktuuri paremaks määratlemiseks.

5. *Ettevõtlusstatistika ja ettevõtlusregister statistilisel eesmärgil*

- Ettevõtlusstatistika *acquis* on kavas täielikult rakendada aastal 2002. Praeguseks on tõlgitud nii ettevõtluse kiirstatistika kui ka aastastatistika EL seadusandlikud aktid. Välja on töötatud ettevõtete kiirstatistika ja ühtne aastastatistika aruanne, mida hakatakse juurutama 2001.a.
- Transpordistatistika osas toimub EL nõuetega harmoneerimine lõplikult aastal 2002. Transpordistatistikas võeti kasutusele Euroopa transpordistatistika kaubavedude klassifikaator NST/R, on väljatöötatud uus aruandevorm kõikidele lennujaamadele, tehti ettevalmistustöid auto- ja laevaregistriga andmete vahetamise ja nende kvaliteedi parandamiseks. Kaubavedu maanteel, lennu- ja reisijatranspordi alane statistika vastab juba praegu enamuses *acquis*' nõuetele. Aastal 2001 jätkub andmeallikate täiustamine ning avaldatavate näitajate detailsemaks muutmine mere- ja raudteetranspordi osas.
- Ettevõtlusregister statistilisel eesmärgil ehk statistiline profiil on kavas viia vastavusse EL nõuetega aastal 2002. Praeguseks on moodustatud ettevõtlusregister statistilisel eesmärgil ehk statistiline profiil, mis loodi kasutades nõukogu määruses 2186/93 (ettevõtlusregister statistilistel eesmärkidel) esitatud põhimõtteid. 2001. aastal uuendatakse statistilise profiili andmebaasi struktuuri, kasutades ORACLE tarkvara. Luuakse statistiline andmebaas, mis vastaks nõukogu määrusele 2186/93 ja sisaldaks andmeid juriidiliste üksuste, ettevõtete, kohalike üksuste, tegevusalaüksuste ja kohalike tegevusalade üksuste e toimlate kohta. Statistilise andmebaasi raames on kavas

arendada päringutele vastamise süsteemi, luua *on-line* side Keskärregistriga ja teiste administratiivsete andmebaasidega ning arendada andmete analüüsi süsteemi.

6. Isikustatistika

- Korrektse rahvastikustatistika tegemiseks oli ülimalt oluline 2000. aasta rahvaloenduse läbiviimine, mis oli eelduseks ja baasiks paljudele teistele uuringutele ja sündmusstatistikale.
- Uuringute läbiviimine isikustatistika vallas on kavandatud järgmiselt:
  - Statistikaamet on lõpetanud Eurostati poolt koordineeritava ajakasutuse uuringu välitööd. Jätkub metoodilise ülevaate ja väljundtabelite koostamine ning teaduslik töö uuringu baasil. Metoodiline ülevaade ja väljundtabelid avaldatakse 2001.a sügisel, analüütiline kogumik 2002-2003.
  - Statistikaamet osales EL täiskasvanute koolituse uuringus ning praeguseks on välitööd lõpetatud. Tulemused avaldatakse 2001.a jooksul, Eurostati saadetakse individuaalandmebaas.
  - Statistikaamet on alustanud ettevalmistustöid Eurostati poolt koordineeritava leibkonna paneeluuringu instrumentaariumi koostamiseks. Uuringu ja teiste andmeallikate baasil on alanud ettevalmistustööd "heaolu indeksi" väljatöötamiseks.
- Võõrtöajõu statistika väljakujundamiseks ei ole piisav uuringukeskne andmestik (töajõu uuring), kuna võõrtöajõudu satub valimisse liiga vähe, et teha kvalitatiivseid üldistusi. Seepärast on rõhuasetus Kodakondsus- ja Migratsiooniametis peetavate andmebaaside (administratiivsete andmeallikate – töölubade andmebaas ja elamislubade andmebaas) kasutamisel statistilistel eesmärkidel, mis võimaldaks katta aastasündmused võõrtöajõu osas.
- Rahvaloenduse andmed jäävad baasiks isikustatistikas läbiviidavatele uuringutele alates 2001. aastast. Teisalt on eesmärgiks välja kujundada statistiline rahvastiku andmebaas, mis on eelestepiks üleminekul sotsiaalmajanduslikule mikrosimulatsioonimudelile. Rahvaloenduse baasil hakatakse tootma rahvaarvu ja selle soo-vanus jaotust. Rahvaloendusandmete baasil moodustatud statistiline andmebaas jääb aluseks uuringu andmete mittevastanute analüüsimisel. Rahvaloendusandmete baasil hakatakse tootma tegelikku rahvaarvu ja elanike voogusid sotsiaalmajanduslike gruppide osas. Rahvaloenduse baasil toodetud rahvaarv erineb algselt kindlasti juriidilisest rahvaarvust ja rahvastiku paiknemisest, mida toodetakse rahvastikuregistri baasil. Üleminekuetapil on mõlemad vajalikud, et oleks võimalik jälgida tegelikult toimivaid rahvastikuprotsesse.
- 2001. aastal jätkatakse aktiivset tööd WHO programmi "21 ülesannet 21. sajandiks" *Health 21 – Health for all in the 21st century (the health for all policy framework for the WHO European Region)* raames. Programm on seadnud kõikidele WHO liikmesriikidele vigastuste vähendamise ülesanded ja eesmärgid kuni aastani 2020.

7. Põllumajandusstatistika

- Euroopa Liidu nõuete kohaselt tuleb põllumajanduslike hindade ja loomakasvatuse toodangu andmete (tapaloomade arv ja kaal, piimatoodang, munatoodang) kogumine korraldada kord kuus. Statistikaamet korraldab neid

vaatlusi kord kvartalis. Nende näitajate kogumine viiakse EL nõuetega vastavusse 2001.-2002. aastal.

Põllumajandusstatistiliste vaatluste sageduse, tähtaegade, näitajate ja nende definitsioonide ühtlustamiseks EL nõuetega objektiivseid takistusi ei ole; ühtlustamist teostab Statistikaamet koostöös Põllumajandusministeeriumiga.

- Statistiliste andmete kvaliteet:
Valikvaatlustega kogutavate andmete kvaliteedi viimiseks EL õigusaktides sätestatud tasemele tuleb suurendada põllumajanduslike majapidamiste valimi suurust ning muuta valim üldkogumi suhtes esinduslikumaks.
Valimi esinduslikumaks muutmiseks on kavas täpsustada valimite moodustamise aluseks oleva statistilise põllumajanduslike majapidamiste registri andmeid ja sisse viia valimi stratifitseerimiseks vajalik majapidamiste tüpoloogia ja majandusliku suuruse arvestus. Mainitud tööd on planeeritud 2003. aastaks, kuna nende teostamiseks kasutatakse põllumajandusloenduse tulemusi ja SGM (*Standard Gross Margin*, standard-kogutulu) koefitsiente.
- Põllumajandusloendus korraldatakse 15.-29. juulil 2001, praegu on Statistikaametis käsil vastavad ettevalmistustööd.

8. *Palgastatistika*

- 2001.a suvel lõpeb Eurostati tööjõukulu indeksi pilootprojekt. Selle lõppedes ootab Eurostat edasiste aegridade jätkamist, millega seoses tuleb täiendada aruandevormi "Palk".
- Käesoleval ajal ei viida Eestis läbi töötasu struktuuri vaatlust. Alates 1992. aastast on Statistikaametis kasutusel vaatlus "Palk", mille andmed sisaldavad töötasu andmeid ameti- ja kutseala põhigruppide järgi (ISCO-88). ELis viiakse vaatlus läbi iga nelja aasta järel. Eestis plaanitakse 2004. aastal läbi viia pilootvaatlus 2003. aasta kohta, EL vaatluste tsükliga ühinetakse 2006. aastaks ning andmed esitatakse 2008. aastal. EL nõuetele vastava vaatluse läbiviimiseks isiku tasandil ettevõtte (asutuse) sees on vaja muuta palgaseadust (praeguse seaduse järgi võib tööandja avaldada andmeid töötajate palga kohta tingimusel, et rühma kuulub vähemalt 5 töötajat). Palgaseaduse muutmise seaduse eelnõu on Statistikaametis koostamisel ja selle vastu võtmist loodetakse 2001.a. Samal aastal hakatakse ette valmistama ka vaatluse korraldamiseks vajalikku ankeeti.

Koolitus, tehniline abi, finantseerimine

Statistikaametil on võimalus saada professionaalset statistikaalast koolitust Phare *Multi-Beneficiary* statistikaalase programmi raames, tehnilist abi saadakse ka OECD poolt SKP ja hinnaindeksite osas ning koostöös Rootsi Statistika Keskbürooga SIDA Balti riikide statistikaalase programmi raames (teemad: rahvaloendus, soopõhine statistika, väliskaubandusstatistika, palgastatistika, konjunktuuri-uuringud, hinnastatistika, põllumajandus-, keskkonna-, teadus- ja arendusstatistika, andmebaasid ja elektrooniline andmelevi, finantskonto, ICD-10 rakendamine, ettevõtlusstatistika, statistika levi, rahvamajanduse arvepidamine). Abi saadakse ka Soome Statistikeskusega koostööprogrammi (hinnastatistika, intervjuerijate väljaõpe, rahvaloenduse andmetöötlus, äriregistrid, turismi- ja majutusstatistika, energiastatistika, PRODCOM, statistika aastaraamatu koostamine, statistika levi ja kirjastamine ning andmeesitusega seotud temaatika) ning NOMESCO ja NOSOSCO sotsiaalstatistika koostööprogrammide raames.

Statistikaamet on osalenud ja osaleb mitmetes Eurostati pilootprojektides järgmistes valdkondades: väliskaubandusstatistika, haridusstatistika, rahvamajanduse kaetuse projekt, regionaalne rahvamajanduse arvepidamine, tööjõukulu indeks, tööjõu uuring, põllumajandustoodete hinnad, agromonetaarstatistika, ettevõtete struktuurstatistika, täiskasvanute koolitus.

Phare 98 riikidevahelise programmi raames (kokku 2,5 milj. EUR kõigi kandidaatriikide peale kokku) on aastateks 2000-2001 kavandatud pilootprojektid põllumajandusstatistikas, makro- ja hinnastatistikas, ettevõtlusstatistikas, tööjõu- ja tööhõivestatistikas.

Lisaks osaleb Statistikaamet ka Eurostati uuringutes (nt ajakasutuse uuring), uuringute finantseerimine toimub riigieelarvest.

2001-2002 on kavatsus jätkata koostööd Phare riikidevahelise koostööprogrammi raames (kuni 2001.a maini kasutatakse Phare 98 riikidevahelise programmi abi: 90 000 EUR. Peale seda algab finantseerimine Phare 99 riikidevahelisest programmist: 15 milj EUR kõigi kandidaatriikide peale kokku), osaleda TES kursustel, Eurostati pilootprojektides ning töögruppide töös ja võimaluse korral saata oma töötajaid Eurostati stažeerima.

Alates 2000.a oktoobrist kuni 2002.a märtsini kestab SIDA Balti riikide statistikaalase programmi teine etapp, mille raames jätkub nõustamine eelpool nimetatud valdkondades.

Riiklike statistiliste vaatluste finantseerimine toimub riigieelarvest. Metoodiliste materjalide, klassifikaatorite tõlkimise, kohandamise, rakendamise ettevalmistamise kulud kaetakse riigieelarvest.

EL õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks on vajalik palgata Statistikaametisse täiendavat tööjõudu järgnevalt:

Aastal 2001 keskkonnastatistika teenistusse 32 (sh põllumajandusloenduse metodoloogia, andmetöötluse ja organiseerimise sektoritesse 29).

Aastatel 2001-2003 isikustatistika teenistusse 3, makromajandusstatistika teenistusse 6 spetsialisti ja ettevõtlusstatistika teenistusse 7.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Vabariigi Valitsuse määrus "Loendustöötajate töö tasustamise ning kulude hüvitamise kava ja määrade kehtestamise kohta".	EL Nõukogu määrus 571/88, EL Komisjoni määrus 98/377	2001 I kv Eeldatav jõustumine 2001 I kv	Riigieelarve	Statistikaamet	Statistikaamet, rida 10 ~5000 EEK		Põllumajandusloenduse seaduse § 17 lg 7 alusel
Riiklike statistiliste vaatluste kava 2002: selle kinnitamine	EL Nõukogu määrused 2223/96, 530/99, 1726/99, 577/98, 1924/99, 1925/99, 58/97, 2770/98, 270/98, 571/88, EL Komisjoni määrus 98/377	September 2001	Finantseerimine toimub riigieelarvest: vaatluste korraldamiseks Statistikaameti rahalistest vahenditest ~ 60%	Rakendav asutus: Statistikaamet Rakendamine: vaatluste (u 160) korraldamine aastal 2002	Riigieelarve 139 Statistikaameti osa 62, read 10, 21, 44; vaatluste korraldamiseks ~ 35 milj EEK	Abi Phare Multi-Beneficiary programmi raames	
Palgaseaduse muutmise seadus		2001 II kv		Statistikaamet			
Vabariigi Valitsuse määrus "Riiklike statistiliste vaatluste korraldamisel kasutatavad klassifikaatorid"		Mai 2001	Riigieelarve. Õigusakte ettevalmistavate ametnike töötasu.	Statistikaamet			

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Riiklike statistiliste vaatluste kava 2003: selle kinnitamine	EL Nõukogu määrused 2223/96, 530/99, 1726/99, 577/98, 1924/99, 1925/99, 58/97, 2770/98, 270/98, 571/88, EL Komisjoni määrus 98/377	September 2002	Finantseerimine toimub riigieelarvest: vaatluste korraldamiseks Statistikaameti rahalistest vahenditest ~60%	Rakendav asutus: Statistikaamet Rakendamine: vaatluste (u 160) korraldamine aastal 2003	Riigieelarve 139 Statistikaameti osa 62, read 10, 21, 44; vaatluste korraldamiseks ~ 35 milj EEK	Abi Phare Multi-Beneficiary programmi raames	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Statistikaamet tugevdamine		Täiendav töøjõud: 36 inimest (põllumajandusloenduse läbiviimiseks)	Abi saadakse Phare Multi-Beneficiary Programmi raames, jätkub SIDA abi	Abi Phare Multi-Beneficiary Programmi raames	Riigieelarve Statistikaameti osa: töötajate juurdevõtmiseks igaaastaselt ~ 0,5 milj EEK	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Statistikaamet tugevdamine		Täiendav töøjõud: 12 inimest	Abi saadakse Phare Multi-Beneficiary Programmi raames, jätkub SIDA abi	Abi Phare Multi-Beneficiary Programmi raames	Riigieelarve Statistikaameti osa: töötajate juurdevõtmiseks igaaastaselt ~ 0,5 milj EEK	

13. SOTSIAAL- JA TÖÖPOLIITIKA

[Direktiivi 2000/43/EÜ kohta vt I osa, ptk 2.1. Inimõigused]

13.1. Tööõigus

2001. aastal jätkatakse seni kehtivate tööseaduste muutmist ja täiendamist EL direktiivide põhimõtteid järgides. Kuna 2000. aastal on esitatud suurem osa muutmisele kuuluvatest ja uutest tööseadustest, siis 2001. aasta valdav töö on rakendusaktide ettevalmistamine ja esitamine Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks ning sotsiaalministri vastavate määruste kehtestamine.

2001. aastal jõustuva *töölepingu* seaduse rakendamiseks esitatakse samal aastal Vabariigi Valitsusele kehtestamiseks õigusakt, mis puudutab alaealistele ja naistele keelatud tööde loetelu. Sotsiaalministri määrusega kinnitatakse tööraamatu vorm, tööraamatu pidamise ning dublikaadi andmise kord.

Sotsiaalne dialoog

2001. a. lõpuks on kavandatud ette valmistada töösuhete paremaks reguleerimiseks uus seaduse eelnõu, mis käsitleb tööturu osapoolte, s.o. töötajate ja tööandjate ühingute, liitude ja keskliitude õigusi töösuhete kujundamisel, ühtlasi muudetakse individuaalse töövaidluse ja kollektiivse töötüli lahendamise seadusi ning tehakse ettevalmistusi seadustest tulenevate rakendusaktide väljatöötamiseks.

Uute, muudetud seaduste ja vastavate rakendusaktide tutvustamiseks on kavandatud läbi viia koolitused. Koolituse kulude katteks kasutatakse osaliselt PHARE 2001 projektis selleks ettenähtud vahendeid, ülejäänud kulud kaetakse riigieelarves palgafondi summadest.

2001. aastal jätkatakse maakondade tööhõiveametite juurde kolmepoolsete tööhõivenõukogude moodustamist eesmärgiga lahendada maakonna tööhõive probleeme koolituse ja uute töökohtade loomise näol.

Sotsiaalse dialoogi edasiseks arenguks on kavandatud 2001. aastal senisest suuremat tähelepanu pöörata kollektiivläbirääkimiste edendamisele alaliitude tasandil. Kinnitatud on vastava teemaline taotlus PHARE 2001 projektile, mis rakendub plaani kohaselt 2001. aasta lõpus. Projekti eesmärgiks on motiveerida sotsiaalpartnereid senisest enam sõlmima kollektiivlepinguid alaliitude tasandil; anda koolituse kaudu täiendavaid teadmisi tööandjate ja töötajate osapooltele kollektiivsuhteid reguleerivate õigusaktide ning kollektiivläbirääkimiste kasulikkuse ja vajalikkuse kohta töösuhete reguleerimisel; anda ekspertabi vastava seadusandluse muutmiseks. Projekti tulemusena nähakse kollektiivlepingute arvu suurenemist alaliitude tasandil, vastastikuse usalduse kasvu informatsiooni vahetamisel ning sotsiaalpartnerite valmidust sõlmida vastastikku kasulikke kokkuleppeid.

Tööõigus

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
*Palgaseaduse muutmise seaduse eelnõu	76/207/EMÜ; 75/117/EMÜ; EL nõukogu resolutsioon 20. detsembrist 1996.a. 86/378/ EMÜ	Jaanuar 2001; oktoober 2001		Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80 art. 10	Koolitus tööinspektoritele, personalijuhtidele seaduse tutvustamiseks.	
*Töölepingu seaduse eelnõu	76/207/EMÜ 75/117/EMÜ 91/533/EMÜ 94/33/EÜ 92/85/EMÜ 98/50/EMÜ 98/59/EÜ 77/187/EMÜ 99/70/EÜ	Jaanuar 2001; oktoober 2001		Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80 art. 10	Koolitus tööinspektoritele, personalijuhtidele seaduse tutvustamiseks. Seaduse selgitavate materjalide ettevalmistamine. Lisa- vajadus 300 000.- krooni tutvustavate materjalide ettevalmistamiseks ja kirjastamiseks	*Lükkub edasi 2000 IV kvartal
VV määrus "Alaealistele ja naistele keelatud tööde loetelu"		Oktoober 2001; märts 2002	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon			
SOM määrus "Tööraamatu vorm, tööraamatu pidamise ja dublikaadi andmise korra kohta"		Oktoober 2001; märts 2002	SoM Osa 141 ptk.01 art 10	Tööinspeksioon			

Noorte töö seadus	94/33/EÜ	Juuni 2001; Jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 30 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele seaduse tutvustamiseks	
Töö- ja puhkeaja seaduse Rakendusaktid* VV määrus "Tervistkahjustavate näidustuste, allmaatööde ja eriiseloomuga tööd, mille puhul tööpäeva pikkus on kuni 7 tundi ja töönädala pikkus kuni 35 tundi";	93/104/EMÜ 94/33/EÜ 92/85/EMÜ 97/81/EÜ	Aprill 2001; Juuni 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	
VV määrus "Koolide ja muude lasteasutuste õpetajate, kasvatajate ja teiste pedagoogikaspetsialistide ametikohtade loetelu, kellele kehtestatakse lühendatud tööaeg"		Aprill 2001; Juuni 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	
SOM määrus "Keskmise palga säilitamine lapse toitmiseks ettenähtud vaheaegade eest"		Aprill 2001; Juuni 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 10	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	
Puhkuseseaduse rakendusaktid* VV määrus "Ametikohtade loetelu, kus töötamisel antakse pikendatud puhkust kuni 56 kalendripäeva"	96/34/EÜ 92/85/EMÜ 97/81/EÜ 93/104/EMÜ 94/33/EÜ	Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	
VV määrus "Allmaatööde ja eriiseloomuga tööde loetelu, kus töötamisel antakse lisapuhkust"		Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	

VV määrus "Puhkusetasu arvestamise kord"		Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80 art. 10	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	
VV määrus "Puhkusetasu maksmise kord ja suurus riigieelarve vahenditest"		Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööinspektoritele ja personalijuhtidele määruse tutvustamiseks	
*Kutseeaduse rakendusaktid SOM määrus "Kutsestandardite koostamise, muutmise, ülesehituse ja vormistamise kord"	89/48/EMÜ	Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 10	Kutseõppeasutused, Koolituskeskused, Kutseliidud, ministeeriumid ja muud kutsearendusega tegelevad institutsioonid.		Määrusest teavitamine ja selgitamine sotsiaalpartneritele	
VV määrus "Kutsenõukogu põhimääruse kinnitamine"		Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Kutseõppeasutused, Koolituskeskused, Kutseliidud, ministeeriumid ja muud kutsearen- dusega tegelevad institutsioonid.		Määrusest teavitamine ja selgitamine sotsiaalpartneritele	
VV määrus "Kutse kvalifikatsiooni tõendamise ja omistamise põhitingimuste ja korra kohta"		Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Kutseõppeasutused, Koolituskeskused, Kutseliidud, ministeeriumid ja muud kutsearen- dusega tegelevad institutsioonid.		Määrusest teavitamine ja selgitamine sotsiaalpartneritele	

VV määrus "Kutseregistri põhimääruse kinnitamine"		Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 10 000 krooni	Kutseõppeasutused, Koolituskeskused, Kutseliidud, ministeeriumid ja muud kutsearen- dusega tegelevad institutsioonid.		Määrusest teavitamine ja selgitamine sotsiaalpartneritele	
Töötajate ja tööandjate ühingute, liitude ja keskliitude õigused töösuhete kujundamisel seaduse eelno	94/45/EÜ 98/500/EÜ	Detsember 2001; Detsember 2002	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 30 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus tööandjate ja töötajate esindajatele seaduse tutvustamiseks	
Individaalse töövaidluse seaduse muutmine	94/45/EÜ	Detsember 2001; Detsember 2002	SoM Osa 141 ptk.01 art 493 50 000 krooni	Tööinspeksioon	TI Osa 141 ptk. 80	Koolitus individaalse töövaidluskomisjoni liikmetele seaduse muudatuse tutvustamiseks	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"
Kollektiivse töötüli lahendamise seaduse muutmine	94/45/EÜ	Detsember 2001; Detsember 2002		Riiklik Lepitaja		Koolitus Riikliku Lepitaja liikmetele, tööandjate ja töötajate esindajatele seaduse muudatuse tutvustamiseks	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Välisriiki suunatud töötajate seaduse eelnõu	96/71/EÜ	September 2002; Jaanuar 2003	*Osa 141 ptk 01 art 493 30 000 krooni	Tööinspeksioon, SKA	Riigieelarve palgafond	Koolitus tööinspektoritele, SKA töötajatele, tööandjate ja töötajate esindajatele seaduse tutvustamiseks	*Eelnõu väljatöötamist alustatakse 2001.a., mistõttu kulud kaetakse 2001.a. eelarvest.
VV määrus "Elanike ja majanduse esmavajadusi rahuldavate ettevõtete ja asutuste loetelu"		Juuni 2002; Detsember 2002	EU Phare 2001 585 500 krooni Osa 141 ptk 01 art 493 10 000 krooni	Riiklik Lepitaja	TI Osa 141 ptk. 81 art. 10	Koolitus Riikliku Lepitaja liikmetele, tööandjate ja töötajate esindajatele seaduse muudatuse tutvustamiseks	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tööinspeksioon	Kõik muudetud ja uued tööseadused	4 uut ametikohta seoses töömahu suurenemisega, väljatöötatud seaduste rakendamisega ning nende mõju uurimisega rahvale	Koolitus uute, muudetud õigusaktide tutvustamiseks	4 arvutit tööinspektoritele	TKI Osa 141 ptk. 80 art 10 600 000 krooni 4 töökoha loomiseks. TKI Osa 141 ptk. 01 art 30 300 000 krooni uusi tööseadusi tutvustavate abimaterjalide ettevalmistamine ja kirjastamine.	
Tööandjate ja töötajate esindajate kesk- ja haruliidud			Koolitajate koolitamine (strateegiad ja meetodid, efektiivne läbirääkimine, Eesti ja EL tööalane ja sotsiaalpartnerlust puudutav seadusandlus, sotsiaaldialoog EL-s) Sotsiaalpartnerite esindajate õppereis liikmesriiki (desse) Juhendmaterjali koostamine sotsiaalpartneritele Koolitusvideo valmistamine kollektiivsete		Phare 2001 5 847 500 EEK	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"

			<p>läbirääkimiste kohta</p> <p>Selgitavate materjalide koostamine töösuhteid ja tööhõivet puudutava seadusandluse kohta</p> <p>Sotsiaalpartnerite organisatsioonide võrgustiku arendamine ja webi-põhise lingilehekülje koostamine</p> <p>Infokogumiku koostamine sotsiaalpartnerite organisatsioonide ja nende koolitajate (vt. projektipunkt koolitajate koolitamine) kohta</p>			
Kolmepoolsed regionaalsete tööhõive nõukogud			Kolmepoolsete regionaalsete tööhõivenõukogude liikmete koolitamine sotsiaaldialoogi mõjust töösuhetele ja tööhõivele		Phare 2001 195 312 krooni	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"
Regionaalsed kolmepoolsed tööhõivenõukogud			Aktiivsete tööturumeetmete kasutamine; ESFi põhimõtted ja protseduurid		EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) 80 000 krooni	
Sotsiaalpartnerid			Isikute vaba liikumise põhimõtted ELis		EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) 16 000 krooni	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sotsiaalministeerium Töösuhete osakond	Tööseadused kooskõlas Euroopa Liidu direktiivide, määrustega	1 juristi ametikoht töösuhete osakonnas	Koolitus - Euroopa Liidu liikmesriikide tööseadustega tutvumine	Töökoht (IT jms.)	Riigieelarve palgafond, majanduskulud	
Tööandjate ja töötajate esindajate kesk- ja haruliidud			<p>Koolitajate koolitamine (strateegiad ja meetodid, efektiivne läbirääkimine, Eesti ja EL tööalane ja sotsiaalpartnerlust puudutav seadusandlus, sotsiaaldialoog EL-s)</p> <p>Sotsiaalpartnerite esindajate õppereis liikmesriiki (desse)</p> <p>Juhendmaterjali koostamine sotsiaalpartneritele</p> <p>Koolitusvideo valmistamine kollektiivsete läbirääkimiste kohta</p> <p>Selgitavate materjalide koostamine töösuheteid ja tööhõivet puudutava seadusandluse kohta</p> <p>Sotsiaalpartnerite organisatsioonide</p>		Phare 2001 5 847 500 krooni	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"

			võrgustiku arendamine ja veebipõhise lingilehekülje koostamine Infokogumiku koostamine sotsiaalpartnerite organisatsioonide ja nende koolitajate (vt projektipunkt koolitajate koolitamine) kohta			
Kolmepoolsed regionaalsete tööhõive nõukogud			Kolmepoolsete regionaalsete tööhõivenõukogude liikmete koolitamine sotsiaaldialoogi mõjust töösuhetele ja tööhõivele		Phare 2001 195 312 krooni	EU Phare 2001 Projekt "Sotsiaaldialoogi edendamine alaliitude tasandil"
Sotsiaalpartnerid			Isikute vaba liikumise põhimõtted ELis		EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) 16 000 krooni	

13.2. Tööhõive

Euroopa Sotsiaalfond

2001. aastal töötatakse Phare Consensus III projekti raames välja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) administreerimise skeem, vajalikud juhendmaterjalid fondi administreerijatele ja taotlejatele, koolitatakse fondi rakendamisega seotud ministeeriumide ametnikke ning töötatakse välja koolituskava regioonides ESF-i rakendamisega seotud ametnike koolitamiseks. Samas jätkab ESF rakendamispehõimõtteid välja töötav töögrupp (töögrupp moodustati 2000. aastal ning sinna kuuluvad lisaks Sotsiaalministeeriumi esindajatele Haridus-, Majandus-, Rahandus-, Siseministeeriumi, SA Kutsehariduse Reform ning Tööturuameti esindajad) eesmärgiga koordineerida ESFi rakendamiseks vajaliku seadusandluse kohandamist, administreerimise ja auditi skeemide ning ettepanekute tegemist olemasolevate infosüsteemide kohandamiseks ESF rakendamiseks.

2001.a. täiendatakse Riikliku arengukava tööhõive peatükki lähtuvalt tööhõive tegevuskavast.

Tööhõive tegevuskava 2000 IV kv - 2001 kiideti Vabariigi Valitsuse poolt heaks 3. oktoobril 2000.a. Tegevuskavas on prioriteetsete tegevusvaldkondade arendamiseks kavandatud järgmised tegevused:

- 1) Aktiivse tööturupoliitika täiustamine ja selles osalevate inimeste arvu suurendamine: kutsenõustamise rakendamine uue tööturuteenusena, individuaalsete töötõõtsingu kavade rakendamine, spetsiaalsete meetmete rakendamine pikaajaliselt töötute, noorte ja puuetega isikute tööturule integreerimiseks, riiklike tööturuinstitutsioonide haldussuutlikkuse tõõstmine;
- 2) Mikroettevõtete finantsprobleemide kergendamine: väike- ja keskmise suurusega ettevõtete poliitika välja töötamine, skeemid mikroettevõtetele laenude ja garantiide andmiseks;
- 3) Ettevõtõõlusalase info kättesaadavuse parandamine ja asjaajamise lihtsustamine: alustavate ettevõtete toetamine läbi ettevõtõõluskeskuse miinimumteenuse, ettepanekud asjaajamise lihtsustamiseks, ärinõõuandlate ja ettevõtõõluskeskuste tegevuse parandamine;
- 4) Kutsehariduse arendamine ja kohandamine vastavalt ettevõtõõtjate ja teiste sihtgruppide vajadustele: kutseõõppeasutuste võõrgu ümberkorraldamine, õõppebaasi kaasajastamine, ettevõtõõttepraktika arendamine, kutsestandarditest lähtuvate õõppekavade väljatõõõtamine, kutseõõpetajate koolitamine, elukestva õõppimise propageerimine.

Kõõigi õõlaltoodud tegevusvaldkondade arendamisel kaasatakse sotsiaalpartnerid ja kindlustatakse, et oleksid tagatud võõrdsed võõimalused meestele ja naistele.

Tõõöhõõive tegevuskava täitõõmiseks rakendatakse 2001.a ellu riiklik programm "Tõõöhõõive suurendamine, pikaajalise töõõtuse vältimine ja riskigruppidesse kuuluvate isikute töõõelust väljatõõõrjumise ennetamine". Programmi rahastamist taotõõletakse erastamisest Vabariigi Valitsuse eelarvevõõälisesse reservfondi laekunud vahenditest.

Tõõöhõõive tegevuskava ellurakendamiseks, eeskõõtt töõõtõõurupoliitika väljatõõõtamisega tegelevate ametnike koolitamiseks taotõõletakse koostõõõõprojekti rahastamist Taani Tõõõõministeeriumi Balti mere regiooni töõõöhõõive arendamise sektorprogrammist.

2001.a jätkub Taani Tööministeeriumi poolt rahastatav projekt “Tööhõive, koolitus ja keskkonnakaitse” pilootprojekti rakendamisega Järva maakonnas.

Seoses *tööturuteenuse seaduse* ja uue *töötu sotsiaalse kaitse seaduse* jõustumisega 01.10.2000 alustas Tööturuamet 2000.a uue andmekogude riskasutusel põhineva infosüsteemi väljatöötamist, mille valmimise tähtajaks on planeeritud juuni 2001. Koos uue infosüsteemiga luuakse ka tööturuteenuse seaduses ette nähtud töötsijate ja tööturuteenuste riiklik register.

Tööturuamet jätkab aastatel 2001-2002 riigi tööturuasutuste tarkvara arendamist ja rakendamist. Aastal 2002 valmistab Tööturuamet ette Eesti töötsijate ja vabade töökohtade andmebaasi ühendamist Euroopa Töövahendussüsteemiga (EURES).

Tööhõive Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Tööturuteenuste seaduse rakendusakt VV määrus "Töötajate ja tööturuteenuste riikliku registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine"	76/207/EMÜ; 86/379/EMÜ, 75/129/EMÜ; määrus 1612/68, 2434/92; otsus 93/69	Jaauuar 2001; Veebruar 2001		TTA THA-d	TTA Osa 141 ptk. 71	TTA ja THA töötajate koolitus registri kasutamiseks	
Tööhõive tegevuskava 2002	EL tööhõive strateegia	Juuni 2001; Jaauuar 2002	Riiklik programm (erastamisest VV eelarve-välisesse omandireformi reservfondi laekunud vahendid)	SoM TTA HM MM	Riiklik programm 250 000 krooni Taani koostööprojekt 1 000 000 krooni	Tööturupoliitika väljatöötamine ja rakendamine, EL tööhõivestrateegia rakendamine sh tööhõive tegevuskava ettevalmistamise protseduurid.	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tööturuamet, tööhõiveametid			Tööhõiveametite töötajate koolitus: tööturuteenuste rakendamine vastavalt standarditele, kutse- nõustamine, individuaalsete tegevuskavade rakendamine, teenuste tulemuslikkuse hindamine, arvutioskus, klienditeenindamine, meeskonnatöö.		TTA Osa 141 ptk.71 208 100 000 krooni Phare 2000 5 800 000 krooni Riiklik programm 482 000 krooni	Koolitus on vajalik 01.10.2000 jõustunud seaduste rakendamiseks
SoM Tööturu osakond		2 täiendavat peaspetsialisti ametikohta	Vastavalt ministeeriumi koolituskavadele (tööhõive küsimusi puudutavad EU õigusaktid ja nende rakendamine Eestis)	IT	SoM Osa 141 ptk 01 art 10 350 000 krooni Osa 141 ptk 98 art 37	1 koosseisuvälise ametikoha muutmine koosseisuliseks, 1 uus ametikoht vajalik Euroopa Sotsiaalfondi administreerimise ettevalmistamiseks Eestis
SoM Tööturu osakond TTA			Määruse 1260/1999 rakendamine: ESF-iga ühinemise administratiivse protseduuri ja tegevuskavade ettevalmistamine	Ministeeriumidevahelise töögrupi moodustamine ja välisekspertide kaasamine õigusaktide läbitöötamiseks ja informatsioonisüsteemi kontseptsiooni väljatöötamiseks.	Phare Consensus III projekti alakomponent "Euroopa sotsiaalfondiga ühinemise administratiivse protseduuri ja tegevuskavade ettevalmistamine" 1 329 910 krooni	Phare Consensus III projekt "Toetus institutsionaalsele arengule sotsiaalvaldkonna <i>Acquis'</i> rakendamiseks" 1,97 milj. EUR. Twinning Covenant on ettevalmistamisel. Eelarve vastavalt meie taotlusele.

Tööturuamet			Juhendite väljatöötamine erinevatele riskigruppidele tööturu-teenuste osutamiseks, individuaalsete tööhõive kavade väljatöötamine ja nende kasutusele võtmine; Töövahenduse korraldamine	Selveinfosüsteemi väljaarendamine (tark- ja riistvara)	EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) üldsumma 28 152 000 krooni TTA Osa 141 ptk. 71 3 255 000 krooni	
Tööturuamet, tööhõiveametid			- THA-te ja TTA-i töötajate koolitus - EL töövahendus, statistika, infosüsteemid, suhtlemistreeningud, nõustamiskoolitus, eriprogrammide (suunatud pikaajalistele töötutele) koostamise ja elluviimise koolitus jne - Jätkub TTA-i ja THA-te töötajate EL töötajate vaba liikumise alane koolitus.		TTA Osa 141 ptk. 71 EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) üldsumma 28 152 000 krooni	
Tööhõiveametid	Sotsiaalministri 28.05.1999.a määrus nr 42	Kutsenõustajate koosseisulised kohad tööhõiveametites (11)	Kutsenõustajate koolitus	Infotehnoloogia Testid (ka arvutis), kutsenõustamise elektrooniline tööprogramm	*TTA Osa 141 ptk. 71	*summad ei ole määratletud

Tööturuamet, tööhõiveametid	Sotsiaalministri 08.09.2000.a määrus nr 54, 55 Sotsiaalministri 28.05.1999.a määrus nr 42	Euronõustajad: - 1 TTA-sse (I kv.) - 4 THA-desse (III kv.)	Euronõustajate koolitus: EL töövahendus, statistika, infosüsteemid, keeleõpe		TTA Osa 141 ptk. 71 EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) üldsumma 28 152 000 krooni	
Tööturuamet, tööhõiveametid			Töötajate koolitus uue infosüsteemi kasutamiseks	Tööturu infosüsteem (s.h. Tööturuteenuste ja tööotsijate riiklik register) Tööturu statistika ja analüüsi infosüsteem Tööturuteenuste selveinfosüsteem IT riist- ja tarkvara	Riigieelarvest arendusprojektide finantseerimine 60 554 000 krooni Eelarvevälisest omandireformi reservfondist eraldatud toetus 2001 650 000 krooni Phare 2000 IS projekterimise rahastamine üldmahus 350 000 EUR ja riist- ning tarkvara soetusteks 600 000 EUR, kusjuures TTA omafinantseerimine 200 000 EUR	Taotletud riigieelarvest
Regionaalsed kolmepoolsed tööhõivenõukogud			Koolitus teemal aktiivsete tööturu- meetmete kasutamine; ESFi põhimõtted ja protseduurid		EL Phare 2000 (EE00/IB/OT-02/) 80 000 krooni	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sotsiaalministeerium Tööturuamet, Ida-Virumaa Tööhõiveamet; Tartumaa Tööhõiveamet Saaremaa Tööhõiveamet			Kavandatakse ja piloteeritakse kahe elukutse praktikasüsteem. Toetudes tööturuteenuste kohandamisele noorte vajadustele, kavandatakse 16-24-aastaste töötute jaoks spetsiaalne programm.		EL Phare 2001 programm 15 650 000 krooni Osa 141 ptk 71 art 44, toetus tööandjale art 54 3 912 500 krooni	Projekt "Toetus noorte tööhõivele" on kavandatud EL Phare 2001, sotsiaal-majandusliku ühtekuuluvuse (ESC) tugevdamiseks, tegevusi viikase ellu kolmes sihtpiirkonnas (Ida-Virumaa, Tartumaa ja Saaremaa); projekti üldkoordinaator on TTA Projekti staatus: taotlus kinnitatud Ministrite Komisjonis, esitatud Euroopa Komisjonile

13.3. Sotsiaalkindlustus

2001. aastal võetakse vastu ja rakendatakse viimased sotsiaalkindlustuse reformiks vajalikud baasseadused:

- töötuskindlustuse seadus,
- tööõnnetuse ja kutsehaiguse kindlustuse seadus,
- kogumispensioni seadus,
- soodustingimustel vanaduspensionide ja väljateenitud aastate pensionide seaduse muutmise seadus.

Euroopa sotsiaalkindlustusstandardite tagamiseks ratifitseeritakse Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeks ning koostatakse sotsiaalkindlustuskoodeksi standardite täitmise esimene aruanne.

Majanduslike ja sotsiaalsete õiguste paremaks tagamiseks alustatakse ühinemist Euroopa sotsiaalharta lisaprotokolliga kollektiivkaebuste süsteemi kohta.

1. jaanuaril 2001. a jõustub peretoetuste seaduse muutmise seadus, mille kohaselt tekib õigus peretoetustele kõigil isikuil, kellel on tähtajaline elamisluba ja kelle lapsed elavad Eestis.

1. jaanuaril 2001. a jõustub täies mahus puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus, mille alusel ennetatakse puuetega inimeste varalist diskrimineerimist, hüvitades neile erivajadustest tulenevad täiendavad kulud ja tagades seeläbi nende paremad võimalused ühiskonda integreerumiseks.

Tööjõu vaba liikumise tagamiseks töötatakse välja nõukogu määruste 1408/71 ja 575/72 lisade tekstid ning ratifitseeritakse Euroopa ajutised sotsiaalkindlustuslepingud ja nende lisaprotokollid.

2002. – 2003. aastal ühinetakse Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooniga ning vägivallakuritegude ohvritele hüvitise maksmise Euroopa konventsiooniga.

Sotsiaalkindlustus Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
*Töötuskindlustuse seaduse rakendusaktid VV määrus "Isiku keskmise ühe kalendripäeva töötasu ja Eesti keskmise ühe kalendripäeva töötasu arvutamise kord"	1408/71/EMÜ 80/987/EMÜ 79/7/EMÜ	Juuli 2001; Juuli 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art.10	SOM Tööturuamet Töötuskindlustus- kassa			* Esitatud 28.12.00 Riigikantseile.
VV määrus "Töötuskindlustuse kindlustusstaazi arvestamise juhend"	1408/71/EMÜ 80/987/EMÜ 79/7/EMÜ	Juuli 2001; Juuli 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art.493 10 000 krooni	SOM Tööturuamet Töötuskindlustus- kassa			
VV määrus "Töötuskindlustushüvitise määramise ja maksmise juhend"	1408/71/EMÜ 80/987/EMÜ 79/7/EMÜ	Juuli 2001; Juuli 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art.493 10 000 krooni	SOM Tööturuamet Töötuskindlustus- kassa			
SM määrus "Kollektiivse koondamise korral makstava hüvitise avalduse vormi ja dokumentide loetelu"	1408/71/EMÜ 80/987/EMÜ 79/7/EMÜ	Juuli 2001; Juuli 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art.10	SOM Tööturuamet Töötuskindlustus- kassa			
SM määrus "Tööandja pankroti korral makstavate hüvitiste taotlemise avalduse vorm ja dokumentide loetelu"	1408/71/EMÜ 80/987/EMÜ 79/7/EMÜ	Juuli 2001; Juuli 2001	SoM Osa 141 ptk.01 art.10	SOM Tööturuamet Töötuskindlustus- kassa			

*Tööõnnetuse ja kutsehaiguse kindlustuse seadus	1408/71/EMÜ	Veebruar 2001; Jaanuar 2002	Riigieelarve Rahandus- ministeerium **SoM Osa 141 ptk 01 art 493 50 000 krooni	Rahandus- ministeerium SOM Kindlustusfondid			*Edasi lükatud (tähtaeg IV kv. 2000) vastavalt kolmepoolsetele kokkulepetele ja kindlustusseltside ettepanekutele. **Kaetakse 2000.a. kulud.
*Soodustingimustel vanaduspensionide ja väljateenitud aastate pensionide seaduse muutmise seadus	Nõukogu direktiiv 79/7	Juuli 2001; Jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 10	SOM Sotsiaalkindlustus- amet Töandjad			*Edasi lükatud (tähtaeg III kv. 2000) aastale 2001 vastavalt kolmepoolsele kokkuleppele valitsuse, töandjate ja ametiühingute vahel.
*Kogumispensioni seadus	-	I kv 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 50 000 krooni	SOM Kindlustusfondid	4% sotsiaalmaksust; 2% töövõtjad		VV kiitis kontseptsiooni heaks 22.06.2000.a.
Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus	EÜ asutamislepingu art 13	Jõustub jaanuar 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 10	SOM Sotsiaalkindlustus- amet	Riigieelarve		Jõustub täies mahus 01.01.01. Hüvitab osaliselt erivajadustest tulenevad täiendavad kulud.
Peretoetuste seaduse muutmise seadus	EÜ asutamislepingu art 12 ja 18	Jõustub jaanuar 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 10	SOM Sotsiaalkindlustus- amet	Riigieelarve		Jõustub 01.01.01. Õigus toetustele tekib kõigil, kel elamisluba ja kelle lapsed elavad Eestis.
Matusetoetuse seadus	1408/71/EMÜ	Jõustub Märts 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 10	SOM Sotsiaalkindlustus- amet	Riigieelarve		Sellel kindlustusliigil puudus siiani seaduslik alus, toetuse maksmist reguleeriti VV määrusega.

Nõukogu määruste 1408/71 ja 575/72 lisadesse lülituvate tekstide väljatöötamine ja rakendamine*	1408/71/EMÜ 575/72 assotsiatsiooni-leping	Oktoober 2001; Jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 10	SOM, Sotsiaalkindlustus- amet, Tööturuamet, Haigekassa	Riigieelarve		Tööd alustati 2000 aastal, kuid lõpetada saab peale töötus-kindlustusseaduse ning tööõnnetuse ja kutsehaiguse kindlustuse seaduse vastuvõtmist.
Euroopa ajutiste sotsiaalkindlustuslepingute ja nende lisaprotokollide ratifitseerimise seadus	EÜ asutamislepingu art 136	Märts 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 50 000 krooni	SoM, Sotsiaalkindlustus- amet, Tööturuamet, Haigekassa	Riigieelarve		Sotsiaalharta art 12 täitmine
Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi ratifitseerimise seadus	EÜ asutamislepingu art 136	Detsember 2001; Jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 50 000 krooni	SoM, Sotsiaalkindlustus- amet, Tööturuamet, Haigekassa			Sotsiaalharta art 12 täitmine
VV korraldus "Euroopa sotsiaalharta lisaprotokollide kollektiivkaebuste süsteemi kohta allakirjutamine"	EÜ asutamislepingu art 136	September 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 10 000 krooni	SoM			

Sotsiaalkindlustus

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
*Tööõnnetuse ja kutsehaiguse kindlustuse seadus	1408/71/EMÜ	Jõustub jaanuar 2002		Rahandus- ministeerium SoM kindlustusfondid	Riigieelarve Kindlustus- maksed		
Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi ratifitseerimise seadus	EÜ asutamislepingu art 136	Jõustub jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 10	SoM Sotsiaalkindlustus- amet Tööturuamet Haigekassa	Riigieelarve		Sotsiaalharta art 12 täitmine
*Soodustingimustel vanaduspensionide ja väljateenitud aastate pensionide seaduse muutmise seadus	nõukogu direktiiv 79/7	Jõustub jaanuar 2002		SOM Sotsiaalkindlustus- amet Tööandjad	Riigieelarve Erasektor		
Euroopa sotsiaal- ja meditsiiniabi konventsiooni ratifitseerimise seadus	EÜ asutamislepingu art 136	Märts 2002; Jaanuar 2003	*SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 50 000 krooni	SOM Valla- ja linnaalitsused	Riigieelarve valla- ja linnaeelarved		Sotsiaalharta art 13 täitmine *Kuna eelnõu valmistatakse ette 2001. a., on rahad arvestatud 2001. aasta eelarvest.
Vägivallakuritegude ohvritele hüvitise maksmise Euroopa konventsiooni ratifitseerimise seadus	EÜ asutamislepingu art 12 ja 18	Mai 2002; Veebruar 2003	*SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 50 000 krooni	SOM Sotsiaalkindlustus- amet	Riigieelarve		* Kuna eelnõu valmistatakse ette 2001. a., on rahad arvestatud 2001. aasta eelarvest.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SoM Sotsiaalkindlustuse ja -toetuste osakond		3 uut töökohta SoM sisemise ümberpaigutuse arvel.	Täiendkoolitus		SoM Osa 141 ptk.01 art 10	
Asjatundjate komisjon (ministeeriumide, tööandjate ja töövõtjate esindajad)			Täiendkoolitus esimese aruande koostamiseks Sotsiaalharta standardite täitmise kohta.		SoM Osa 141 ptk. 01 Euroopa Nõukogu	
SoM Sotsiaalkindlustusamet Tööturuamet Haigekassa			Täiendkoolitus esimese aruande koostamiseks Sotsiaalkindlustus- koodeksi standardite täitmise kohta.		SoM Osa 141 ptk. 01 Euroopa Nõukogu	
SoM Sotsiaalkindlustusamet Tööturuamet Haigekassa			Täiendkoolitus ja tehniline ettevalmistus EL sotsiaalkindlustuse koordinatsiooniskeemi (määrused 1408/71 ja 574/72) rakendamiseks.	Välisekspertide kaasamine määruste 1408/71 ja 574/72 lisadesse lülitavate tekstide väljatöötamiseks.	Phare Consensus III "Sotsiaalkindlustuse koordinatsiooniskeemi väljatöötamine vastavalt EN määrustele 1408/71 ja 574/72" 2 237 378 krooni	.
Valla- ja linnavalitsused			Täiendkoolitus Sotsiaalregistri rakendamiseks.	Arvutipargi uuendamine	SoM Osa 141 ptk. 01	
SOM Sotsiaalkindlustusamet			Täiendkoolitus ja kogemuste vahetamine kuriteoohvritele hüvitise maksmisel.		SoM Osa 141 ptk. 01	

13.4. Sotsiaalkaitse

Parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta

2001. aastal tõlgitakse eesti keelde parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta ametlikult kehtestatud aruandeküsimused ning saadetakse need teadmiseks ja täitmiseks teistele asjaosalistele ministeeriumidele ja ametitele. Alustatakse andmete kogumist esimese aruande kirjutamiseks (esimene aruandeperiood on aastad 2001-2002). Jätkatakse seadusandluse kohandamist sotsiaalharta standardite elluviimise tagamiseks. Sotsiaalharta kaasuste tundmaõppimiseks osaleb võimalusel EN sotsiaalharta valitsustevahelise komitee töös lisaks EN poolt finantseeritavale ekspertidele ka Eesti poolt finantseeritav ekspert.

Avaldatakse sotsiaalharta standardeid käsitlevad eesti keelde tõlgitud monograafiad.

2002. aastal luuakse asjatundjate komisjon aruande koostamiseks sotsiaalharta täitmise kohta. Asjassepuutuvatele isikutele viiakse koos EN ekspertidega läbi seminar, mille eesmärgiks on selgitada aruandele esitatavaid nõudeid ja anda täiendavat informatsiooni sotsiaalharta kaasustest tulenevate standardite kohta. Aruande esimene versioon valmib 2002. aasta lõpuks.

2003. aasta juunis esitatakse Euroopa Nõukogule Eesti aruanne sotsiaalharta põhituuma artiklite täitmise kohta. Aasta lõpuks tehakse valmis aruanne teiste võetud kohustuste täitmise kohta.

Aastal 2003 alustatakse andmete kogumist järgmise aruandeperioodi kohta. Vajaduse täiendatakse ametkondlikke ja riiklikke statistilisi aruandevorme.

Vaadatakse üle võimalused sotsiaalharta artiklite täiendavaks ratifitseerimiseks.

Rahvusvahelist õigust ja sotsiaaltööd õpetavate kõrgkoolide huvi korral lülitatakse sotsiaalharta standardite tundmaõppimine nende õppekavadesse.

Riiklikud sotsiaaltoetused

2001. aastal esitatakse Riigikogule sotsiaalhoolekande seaduse muutmise seaduse eelnõu, millega täpsustatakse toimetulekutoetuste andmise tingimusi, korda ja ulatust. Toimetulekupiiri küsimus jäetakse Riigikogu otsustada. Igal Eestis viibival isikul tekib õigus vältimatule sotsiaalabile, mis peab sisaldama vähemalt õiguse toidule, riietusele ja peavarjule.

Laste õiguste kaitse

2001. aasta aprillis esitatakse Vabariigi Valitsusele Haagi konventsiooniga "Laste kaitsel ja riikidevahelisel lapsendamisel tehtavast koostööst" ühinemise seaduse eelnõu.

Kuni 2002. aasta II poolaastani jätkub PRIDE programmi (hooldusvanemate ettevalmistamise ja koolitamise programm) rakendamine. Programmi raames

toetatakse kohalikke omavalitsusi hooldusperede leidmisel, ettevalmistamisel ja hilisemal abistamisel.

Aastatel 2001-2003 jätkatakse laste hoolekandesektori reorganiseerimist ning arendamist. 2002. aasta jaanuariks töötatakse laste õiguste paremaks tagamiseks välja riiklik lastekaitse strateegia.

Vanurite hoolekanne

2000. aastal töötati eakate elu paremaks edendamiseks välja tegevuskava kontseptsioonile "Eesti vanuripoliitika alused" ning 2001. aastal alustatakse Eesti vanuripoliitika kolme esimese aasta tegevuskava rakendamist.

Jätkub aastateks 2000-2001 välja töötatud riiklike hoolekandeprogrammide "Avahoolduse rakendamine", "Preventiivne töö sotsiaalsektoris" ja "Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine" rakendamine. 2002. aastaks kujundatakse programmid ümber.

Puuetega inimeste võrdsed võimalused

Aastast 2001 rakenduvad kõik *puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadusega* ette nähtud toetused. 2001-2002 viiakse lõpuni invaliidide taastusravi- ja tööhõivesüsteemide ning vajalike õigusaktide täiustamine.

2001. aastal investeeritakse Riiklike investeeringute programmi raames Astangu Toimetulekukeskuse II etapi ehituseks 21 miljonit krooni (RIP art. 71 kood A10339 01 TalL).

Aastal 2003 alustatakse ettevalmistusi ILO konventsiooni nr 159 kutsealase rehabilitatsiooni ja tööhõive kohta ratifitseerimiseks.

13.5. Naiste ja meeste võrdsed võimalused

2000. a väljatöötatud *soolise võrdõiguslikkuse seadus* jõustub eeldatavasti jaanuaris 2002. Seaduse efektiivseks rakendamiseks luuakse 2001. aastal selleks vajalik tugistruktuur – ettevalmistuse töötamiseks võrdõiguslikkuse ekspertidena saavad juristid ja riigiametnikud ning töötatakse välja seaduse rakendusaktid. Riigiametnike ja juristide koolitus korraldatakse rahvusvaheliste koostööprojektide raames.

Statistiliste ja muude andmete kogumise korra kehtestamiseks töötatakse välja indikaatorid, et nende alusel välja töötada monitooringusüsteemid naiste ja meeste olukorra analüüsimiseks erinevates ühiskonnavaidkondades. Seadusandluse edasiseks täiustamiseks analüüsitakse Eesti seadusandlust järgmiste probleemvaldkondade aspektist: naistevastane vägivald, naistega kaubitsemine, prostitutsioon. Avaldatakse ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta kirjutatud Eesti raport (toetatuna UNDP projekti poolt).

2001.a II poolaastal töötatakse ministeeriumidevahelise töögrupi poolt välja riiklik programm ja konkreetseid alamprogramme.

Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse printsiibi integreerimiseks kõikidesse eluvaldkondadesse jätkatakse koolituste ja seminaride korraldamist vastavalt Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni toetusel korraldatud uuringule, millega selgitatakse välja seniste koolituste tulemuslikkus ja prioriteetsed koolitusvaldkonnad.

2001.a viiakse Rahvusvahelise kriminaalpreventsiooni instituudiga koostöös läbi uuring naistevastasest vägivallast. Vastavalt uuringu tulemustele töötatakse 2001.a välja naistevastase vägivalla vähendamise strateegia, korraldatakse koolitusseminarid politseinikele, sotsiaaltöötajatele ja vastavatele ametnikele, avaldatakse teabematerjale elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks. Nimetatud tegevuste koostööpartneriteks on Soome Võrdõiguslikkuse Nõukogu ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu.

Eesti on taotlenud osalemist Euroopa Ühenduse programmis DAPHNE alates aastast 2001. Programmis osamine võimaldab väljatöötatud strateegia elluviimiseks kaasata kolmanda sektori esindajaid ja käivitada naistevastasele vägivallale suunatud projekte.

Alates 2002.a on kavandatud osamine Euroopa Liidu soolisele võrdõiguslikkusele suunatud raamprogrammis, mis keskendub soolise ebavõrdsuse kaotamisele majanduslikus ja sotsiaalses elus ning stereotüüpsete soorollide muutmisele.

Jätkub ILO rahvusvaheline programm “Rohkem ja paremaid töökohti naistele”, mis keskendub probleemide teadvustamisele ning sihtgruppide koolitamisele ja informeerimisele. Nimetatud programmi raames antakse avalikkuse teavitamiseks välja trükis “Naistöötajate õiguste ABC”, koostatakse eestikeelne internetilehekül, mis sisaldab soolise võrdõiguslikkuse teema põhimõisteid, annab ülevaate Eesti poolsetest tegevustest ja osalustest rahvusvahelistes programmides ja projektides, samuti tutvustab EL-i poolt välja antud võrdõiguslikkust puudutavaid infomaterjale. Vastav andmebaas tehakse osaliselt kättesaadavaks läbi kodanikuteabe infosüsteemi, mille töötab välja TSM riigi infosüsteemide osakond.

Töövaldkonnas on võrdõiguslikkuse printsiip integreeritud Tööhõive tegevuskavasse 2000-2001, printsiibi edukaks ellurakendamiseks koolitatakse nii tööinspektoreid kui individuaalsete töövaidluste lahendamise komisjonide liikmeid.

EL Phare 1999.a projekti "Toetus töötervishoiu sektori arendamisele" (nr EE99/IB/OT-04) raames on ettenähtud järgmised tegevused:

- teadlikkuse tõstmine (tööinspektorite, valitsusvõimu, kohaliku tasandi võimu esindajate, riigiametnike, sotsiaalpartnerite koolitus)
- analüüs ja hindamine (võrreldava statistika kogumine ja esitamine, metodoloogia ja indikaatorite täiustamine)
- administratiivse suutlikkuse tõstmine (informatsiooni, omandatud teadmiste ja praktikas esinenud heade tavade vahetamine ning edasiandmine) kujundamaks tervislikku ja ahistamisvaba töökeskkonda
- võrdõiguslikkuse ekspertide võrgustiku loomine
- ülevaate saamine olukorrast töökohtadel soolise võrdõiguslikkuse aspektist.

Phare Consensus III raames (aastatel 2001-2002) integreeritakse projekti kõikidesse elementidesse ning töötatakse välja juhendmaterjalid soolise võrdõiguslikkuse printsiibi integreerimise strateegia välja töötamiseks riiklikul tasandil. Projekti elementides on ette nähtud vastavate soopõhiste andmete ja informatsiooni kogumine ning analüüs.

Jätkuvad koostööprojektid rahvusvaheliste organisatsioonidega (Rootsi Arenguabi Agentuuriga, Põhjamaade Ministrite Nõukoguga), mis on suunatud naiste aktiivsuse tõstmisele, ametnike koolitusele, võrdõiguslikkuse printsiibi laialdasele integreerimisele koostööprojektidesse erinevates sotsiaalmajandusliku elu valdkondades.

Aastal 2003 toimub Eestis Läänemere maade naiste III rahvusvaheline konverents.

**Meeste ja naiste võrdsed võimalused
Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
* Soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu	97/80/EÜ EÜ asutamisleping, art. 2,3,13,137,140, 141,142,143; direktiivid: 75/117/EMÜ 76/207/EMÜ 79/7/EMÜ 86/378/EMÜ 86/613/EMÜ 92/85/EMÜ 96/34/EÜ	Veebruar 2001; Jõustumine jaanuar 2002		SoM **Soolise võrdõiguslikkuse ombudsman Soolise võrdõiguslikkuse nõukogu			*dets 2000 JM-i kooskõlastusele saadetud. **Soolise võrdõiguslikkuse ombudsman ja soolise võrdõiguslikkuse nõukogu luuakse 2002
<i>Soolise võrdõiguslikkuse seaduse eelnõu</i> rakendusaktid: SoM määrus "Statistiliste andmete kogumise kord"		Detsember 2001; Jaanuar 2002		SoM; Soolise võrdõiguslikkuse ombudsman; Soolise võrdõiguslikkuse nõukogu	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 99 40 000 krooni	Ekspertiis rakendusaktile ja sootundlikele indikaatoritele välisekspertidelt	
Soolise võrdõiguslikkuse ombudsmani ametkonna põhimäärus		September 2001; Jaanuar 2002			SoM Osa 141 ptk. 01 art. 99 5000 krooni	Valdkonda puudutavate materjalide koostamine ja levitamine.	
Soolise võrdõiguslikkuse nõukogu põhimäärus		September 2001; Jaanuar 2002			SoM Osa 141 ptk. 01 art. 99 5000 krooni	Valdkonda puudutavate materjalide koostamine ja levitamine.	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
*Soolise võrdõiguslikkuse seaduse ja rakendusaktide rakendamine	97/80/EÜ EÜ asutamisleping, art. 2,3,13,137,140, 141,142,143; direktiivid: 75/117/EMÜ 76/207/EMÜ 79/7/EMÜ 86/378/EMÜ 86/613/EMÜ 92/85/EMÜ 96/34/EÜ	Jõustumine jaanuar 2002		SoM Soolise võrdõiguslikkuse ombudsman Soolise võrdõiguslikkuse nõukogu	500 000 krooni monitooringusüst eemi väljatöötamiseks vajalik uuring, infomaterjalide ettevalmistamine ja levitamine	Soolise võrdõiguslikkuse ombudsmani ja soolise võrdõiguslikkuse nõukogu liikmete koolitus (välislektorid või õppekäigud vastavatesse välisriikide organisatsioonidesse) Kohtunike, juristide jt. koolitus	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SoM Võrdõiguslikkuse büroo		2 peaspetsialisti	Koolitus EL õiguse alal, uurimused ja avalikkuse teavitamine.	Töökohad (IT)	SoM Osa 141 ptk. 01 art 10 Koolituse rahastamine: Phare Riiklik Programm 1999 "Toetus töötervishoiu ja -tööohutuse süsteemi arendamisele" 566 200 krooni	EL Phare 1999 (EE99/OT-04)
Ministeeriumide- vaheline töörühm			Koolitus soolise võrdõiguslikkuse printsiibi integreerimise meetoditest, võrdõiguslikkuse seotusest sotsiaal- majanduslike küsimustega	Välislektorid ja eksperdid Koolitusmaterjalid ja õppevahendid	Põhjamaade Ministrite Nõukogu 50 000 krooni	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SOM Tööinspeksioon		5 täiendavat töökohta Tööinspeksioonile	Koolitus: võrdõiguslikkuse ekspertidele, maakonna- ja omavalitsuste esindajatele töövaidluskomisjonide liikmetele, ametiühingutele, tööandjate liitudele, kõrgematele riigiametnikele. Kolmepoolsete regionaalsete tööhõivenõukogude koolitamine.	Välisekspertid, lektorid koolitusteks	Riigieelarve Phare 2000 3 000 000 krooni	Koolitus ja tehniline abi peaks olema suunatud valmisolekule integreerida võrdõiguslikkuse printsipi kõikidesse tegevuskavadesse ja poliitikatesse. Selle efektiivseks ellurakendamiseks töötatakse 2001 aasta jooksul välja riiklik võrdõiguslikkuse programm.
*Soolise võrdõiguslikkuse seadusega kehtestatavad institutsioonid, s.h. ombudsmani ametkond		Ombudsmani ametkond: ombudsman, tema asetäitja ning 2 tehnilist töötajat.	Väljaõpe võrdõiguslikkuse ekspertidele	Töökohtade loomine ning töötasud Õppematerjalide koostamine, välisekspertid, osalemine EL abiprogrammides	3 500 000 krooni	Rahastamine nähakse ette vastavalt soolise võrdõiguslikkuse seadusele kas iseseisvalt riigieelarvest või SOMi eelarvest *Institutsioonid määratletakse seaduse vastu võtmisel

13.6. Töötervishoid ja tööohutus

Töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna edendamiseks rõhutakse 2001. aastal peamiselt *tööohutus ja töötervishoiu seadusest* tulenevate määruste rakendamisele ning Eesti õigusaktide ettevalmistamisele ühtlustamaks Eesti seadusandlust ELi vastavate õigusaktidega.

2001. aasta alguses valmib Töötervishoiu arengukava aastateks 2001-2010, mis määratleb töötervishoiu arengu lühi- ja pikaajalised prioriteedid ning asjaomaste institutsioonide töötervishoiualase tegevuse põhisuunad.

2001.aastal jätkub PHARE *twinning* COP '99 projekti "Toetus Eesti töötervishoiu sektorile" elluviimine, mille põhieesmärkideks on töötervishoiuteenistuste võrgu väljaarendamine ja Töötervishoiu Keskuse institutsionaalne tugevdamine, samuti osutatavate töötervishoiuteenuste kvaliteedi parandamine ja töötervishoiuspetsialistide kutsealaste oskuste edendamine.

2000. aasta augustis tegevust alustanud Töötervishoiu Keskuse põhiülesanneteks on korraldada ja koordineerida töötervishoiualast tegevust riigis, teha töötervishoiualaseid rakendusuuringuid, töötada välja töötervishoiuprogramme ja korraldada nende elluviimist, võtta osa töötervishoiualasest õigusloomest, anda eksperthinnanguid töötervishoiuga seotud küsimustes ning teha kutsehaiguste ekspertiisi, korraldada töötervishoiuspetsialistide täiendõpet, koguda ja analüüsida andmeid kutsehaiguste kohta. Töötervishoiu Keskuse põhiülesanded 2001. aastal on:

- kvalifikatsiooninõuete väljatöötamine seoses töötervishoiuteenuste osutamiseks antava tegevusloaga;
- koolitusprogrammide ja koolituskavade väljatöötamine töötervishoiuspetsialistidele;
- meremeeste meditsiinilise andmebaasi loomine;
- ajakirja "Eesti Töötervishoid" toimetamine;
- kutsehaiguste ekspertiis

2001. aasta alguses viiakse lõpuni Tööinspektsiooni arengustrateegia ja järelevalvetöö korralduse väljatöötamine aastateks 2001-2003. Jätkub tööinspektori töökoha arvutiprogrammi täiendamine ja juurutamine eesmärgiga parandada järelevalvetöö planeerimist ning tööõnnetuste ja kutsehaiguste põhjuste analüüsimist. Samuti kavandatakse tööõnnetustest ja kutsehaigustest teavitamise süsteemi loomist erinevate asjaomaste ametkondade vahel ning selleks vajalikku arvutiprogrammi loomist.

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel välja töötatud rakendusaktide elluviimise tõhustamiseks pööratakse järgnevatel aastatel suurt tähelepanu ettevõtetele ja asutustele teabe jagamisele ning tööandjate ja töötajate nõustamisele. Tagamaks töö suuremat stabiilsust ning lähtuvalt õigusaktidest tulenevatele täiendavatest kohustustest järelevalve teostamisel, luuakse 2002. aastal Tööinspektsioonis täiendavad tööinspektori ametikohad.

Tööinspektsiooni 2001. aasta prioriteetideks on:

- ohutuskampaania korraldamine masinate ja seadmete ohutuse tagamiseks, tolmu ja müra vähendamiseks ning töökohtade ergonoomika parandamiseks,

- info- ja selgituskampania ohtudest asbestitööl, mille käigus teavitatakse tööandjaid ja töötajaid asbesti riskidest ja mõjust elanikkonna tervisele. Asbestiohutuse alast koolitust tööinspektoritele viiakse läbi Rootsi välisabiagentuuri SIDA finantseerimisel;
- tööinspektorite koolitus võrdõiguslikkuse, meeste ja naiste võrdsete võimaluste ning kollektiivsete koondamiste alal. Koolitus viiakse läbi PHARE *twinning* projekti "Toetus töötervishoiu sektorile" raames.

Töötervishoid ja tööohutus Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
*VV määrus "Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded"	98/24/EC	Märts 2001; Juuli 2001		TI	TI Osa 141 ptk. 80 art 49 4000 krooni	Tööinspektorite koolitus	
*VV määrus "Töökesekkonna füüsikaliste ohutegurite piirnormid ja mõõtmise kord"	86/188/EEC	Juuni 2001; Jaanuar 2002		TI (SoM, Töötervishoiukeskus)	TI Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite koolitus	
*VV määrus "Kalalaevadele esitatavad töötervishoiu -ja ohutuse nõuded"	93/103/EEC,	Märts 2001; Jaanuar 2002		TI (SoM)	TI Osa 141 ptk.80 art 49 4000 krooni	Tööinspektorite koolitus	
*SoM määrus "Töötervishoiuteenuste osutamiseks tegevusloa taotlemise ja andmise kord"	89/391/EEC	Aprill 2001; September 2001		Töötervishoiukeskus (TI)	Töötervishoiu-keskuse eelarvest 5000 krooni	Töötervishoiuspetsialistide õigusakti tutvustav koolitus	
*VV määrus "Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded rasedate ja rinnaga toitvate naiste tööks"	92/85/EEC	Jaanuar 2001; Aprill 2001		TI (SoM, Töötervishoiukeskus)	TI Osa 141 ptk.80 Art 49 4000 krooni	Tööinspektorite koolitus	
*SoM määrus "Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded"	90/269/EMÜ	Märts 2001; Juuli 2001	SoM Osa 141 ptk 01 art 01	TI (SOM, Töötervishoiu-keskus)	TI Osa 141 ptk. 80 art 49 7000 krooni	Tööinspektorite koolitus	

SoM määrus "Meditsiiniabi korraldus ja meditsiinivahendid laevadel"	92/29/EMÜ	September 2001; Jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk 01 art 01	Töötervishoiu-Keskus (SOM, Veeteede-amet)	Töötervishoiu-Keskuse Eelarvest 5000	Töötervishoiu-spetsialistide õigusakti tutvustav koolitus	
SoM määrus "Laevapere liikmete meditsiiniabi koolituse kord"	92/29/EMÜ	September 2001; Jaanuar 2002	SoM Osa 141 ptk 01 art 01	Töötervishoiu-Keskus (SOM, Veeteede-amet)	Töötervishoiu-Keskuse Eelarvest 5000	Töötervishoiu-spetsialistide õigusakti tutvustav koolitus	
*ILO konventsioon nr 81 <i>Labour Inspection Convention</i> , 1947 (tööinspeksioonist);		September 2001; September 2002		Tööinspeksioon		Tööinspektorite koolitus	
*ILO konventsioon nr 129 <i>Labour Inspection (Agriculture) Convention</i> , 1969 (tööinspeksioonist põllumajanduses);		September 2001; September 2002		Tööinspeksioon		Tööinspektorite koolitus	
*ILO konventsioon nr 155 <i>Occupational Safety and Health Convention</i> , 1981 (tööohutuse, töötervishoiu ja töökeskkonna kohta)		Detsember 2001; Detsember 2002		Tööinspeksioon		Tööinspektorite koolitus	
*ILO konventsioon nr 161 <i>Occupational Health Services Convention</i> , 1985 (töötervishoiuteenistuse kohta)		Oktoober 2001; Oktoober 2002		Tööinspeksioon		Tööinspektorite koolitus	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Isikukaitsevahendi ohutuse seadus	89/686/EMÜ 93/68/EMÜ 93/95/EMÜ 96/58/EÜ	Juuli 2002; Jaanuar 2003	Riigieelarve 50 000 krooni	TI	TI eelarve 5000 krooni	Tööinspektorite seaduse rakendusala koolitus	
Isikukaitsevahendi ohutuse põhinõuded Sotsiaalministri määrus	89/686/EMÜ lisa	Juuli 2002; Jaanuar 2003	Riigieelarve 10 000 krooni	TI	TI eelarve 10 000 krooni	Tööinspektoritele määruse rakendusala koolitus	
*ILO konventsioon nr 148 <i>Working Environment (Air pollution, noise and vibration) Convention, 1977</i> (töötajate kaitsest tööga seotud ohtude eest töökeskkonnas tingituna õhu saastatusest, mürast ja vibratsioonist)		Detsember 2002; Detsember 2003		Tööinspeksioon		Tööinspektorite koolitus	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sotsiaalministeeriumi Töökeskkonna osakond		2 vakantse töökoha täitmine	Töötervishoiu juhtimise ja töötervishoiu teenistuste töökorralduse alane koolitus osakonna töötajatele. Tugevdatakse töötervishoiu arengukava elluviimise juhtimisega seotud funktsioone.		PHARE- <i>twinning</i> Projekt EE99/IB/OT/04 82 500 krooni	
Tööinspeksioon			Töötervishoiu ja soolise võrdõiguslikkuse alane koolitus Tööinspeksiooni ametnikele	-50 tööinspektori töökoha sisustamine -tööinspektoritele töökeskkonna ohutegurite mõõtmisvahendite hankimine, -õppeklasside sisustamine ja koolitusvahendite hankimine (Sülearvutid, kaasaskantavad grafoprojektorid, sidevahendid)	EL Phare 1999 (EE99/OT-04) 1 200 000 krooni 705 000 krooni 591 200 krooni	

			Koolitus tööinspektoritele (sh tööinspektor-koolitajatele) meeste ja naiste võrdsete võimaluste ning kollektiivsete koondamiste kohta.	Nelja kohalikku tööinspeksiooni arvutitöökohta loomine. Tööõnnetustest ja kutsehaigustest teavitamiseks teabematerjalide koostamine ja kirjastamine nii tööinspektoritele kui üldsuse teavitamiseks	Projekti alakomponent "Tööinspeksiooni teavitussüsteemi väljaarendamine"	Phare Consensus III projekt "Toetus institutsionaalsele arengule sotsiaalvaldkonna <i>acquis'</i> rakendamiseks" 1,97 MEUR <i>Twining Covenant</i> on ettevalmistamisel.
				infotehnoloogia-vahendite täiustamiseks ametkondlike andmekogude arendustöödeks	SoM Osa 141 ptk. 98 art.37 600 000 krooni	
Tööinspeksiooni Informaatikabüroo		1 spetsialisti koht	Koolitus Tööõnnetustest ja kutsehaigustest teavitamise süsteemi juurutamiseks	a) Tööinspeksiooni infosüsteemi arendamine ja täiustamine b) riistvara hankimine vananenud seadmete asendamiseks c) TI personali arvutialane täiendõpe	a) võimaluse piires informaatikarahade eelarvest b) Phare Consensus III projekti arvelt *) lisaabi vajadus 20 000 kr aastas *) lisaabi vajadus 300 000 kr aastas	Phare Consensus III projekt "Toetus institutsionaalsele arengule sotsiaalvaldkonna <i>acquis'</i> rakendamiseks" 1,97 MEUR <i>Twining Covenant</i> on ettevalmistamisel
Tööinspeksioon		1 suhtekorraldaja	Erialane väljaõpe ja tööohutus ja tervishoiualane väljaõpe	Töökoht	Osa 141 ptk. 80 art 49	

Tööinspektsiooni Informaatika tugiisikud			Täiendav süvaõpe arvuti ja infosüsteemide alal Koolitus Tööõnnetustest ja kutsahaigustest teavitamise süsteemi juurutamiseks	a) Tööinspektsiooni infosüsteemi arendamine ja täiustamine b) riistvara hankimine vananenud seadmete asendamiseks c) TI personali arvutialane täiendõpe	TI Osa 141 ptk. 80 5000 krooni Phare Consensus III projekt PHARE- <i>twinning</i> projekt E99/IB/OT/04 alakomponent "Tööinspektsiooni teavitussüsteemi väljaarendamine"	Piirkondlikes inspektsioonides on valitud tugiisikud, kes ei moodusta iseseisvat struktuuriüksust, kuid töötavad koos informaatika-bürooga
Töötervishoiu Keskus			1. Osakonnajuhatajate koolitus 2. Töötervishoiu Keskuse tugevdamine (ülevaadete koostamine, üksikjuhtude uurimine, konsulteerimine jmt) 3. Nõustamisteenistuse korraldamine 4. Töötervishoiuala Koolitajate koolitus 5. Hinnangu ja vajaduste analüüsi alane koolituskursus 6. Hea praktika juhendite koostamine	Andmebaaside ja bürootehnika hankimine, meditsiinitehnika soetamine teadusuuringuteks, meditsiinitehnika ekspertiisikeskuse väljaarendamine	PHARE- <i>twinning</i> projekt E99/IB/OT/04 1. 25 400 krooni 2. 625 000 krooni 3. 540 000 krooni 4. 95 000 krooni 5. 120 000 krooni 6. 130 000 krooni Tehniline abi: EL Phare 1999 (EE99/OT-04) 6 285 000 krooni	PHARE- <i>twinning</i> projekt E99/IB/OT/04 üldsumma 18 814 920 krooni Viikase läbi uuring, et selgitada välja töötervishoiuspetsialistide, töövõtjate, tööandjate ja ametiühingute huvid, mida arvestada Töötervishoiukeskuse arendamisel
Töötervishoiuteenistuste loomine			Üleriigilise teenistuste võrgustiku loomine, teenistuste personali koolitus, Töötervishoiu alase koolitussüsteemi loomine		PHARE- <i>twinning</i> projekt E99/IB/OT/04 750 000 krooni	

Tööinspektor-töötervishoiu-spetsialistide koolitus			Töötervishoiualane koolitus		TI Osa 141 ptk. 80, art 49 15 000 krooni PHARE- <i>twinning</i> projekt E99/IB/OT/04	TI-s on 4 piirkondlikku töötervishoiuala inspektorit ja Töötervishoiu Keskuses järelvalve osakonnas töötervishoiu peaspetsialist.
--	--	--	-----------------------------	--	--	---

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tööinspektsioon		6 inspektori kohta seoses tööandjate ja töötajate nõustamis- ja informeerimisega uutest töötervishoiu aja tööohutuse alastest õigusaktidest	Õigusakte tutvustav koolitus	6 töökoha sisustamine	700 000 krooni aastas	

13.7. Rahvatervis

1. jaanuaril 2001 jõustub *tubakaseadus* ning sotsiaalministri määrus "Sigarettide tõrva ja nikotiinisalduse mõõtmise kord ja tasu määrad".

Lähtuvalt Euroopa Liidu rahvatervise alasest poliitikast ja prioriteetidest ning EÜ asutamislepingu lepingu art.152 tulenevatest kohustustest jätkub rahva tervise edendamine ja riiklike rahvatervise alaste programmide väljatöötamine ning elluviimine.

Aastal 2001 jätkuvad järgmised riiklikud rahvatervisealased programmid:

- **Laste ja noorukite riiklik terviseprogramm aastani 2005.** 2001. aastal suunatakse tegevused peamiselt eelkoolialastele lastele - nende tervislikule seisundile ja lasteasutuste keskkonnale.
- **Alkoholismi ja narkomaania ennetamise programm aastateks 1997-2007.** 2001.a prioriteedid on noorte algatatud ja noortele suunatud ennetustegevuse toetamine; ennetustöö kohalikes omavalitsustes; sõltuvushaigete rehabilitatsiooni ja raviteenuste arendamine; ennetustöö koordineerimine kinnipidamiskohtades.
- **Tuberkuloositõrje riiklik programm 1998-2003.** Tuberkuloosi haigestumise ja ravi kontrolli alla saamiseks on vaja kogu riigis sisse viia otseselt kontrollitav ravisüsteem, mis tagab tulevikus haigestumuse vähenemise ja enamuse elanikkonnagruppide ohutuse tõusu. 2000. aasta lõpuks planeeritakse kontrollitav ravisüsteem rakendada kõikides regioonides ja 2001. aasta lõpuks kindlustada märgatav haigestumise vähenemine.
- **Rahvatervisealase teadus- ja arendustegevuse riiklik sihtprogramm 1999-2009.** Sihtprogrammi eesmärgiks on teadus- ja arendustegevuse kaudu elanike tervisliku seisundi jälgimine teaduslike uurimismeetodite abil ja rahvastiku tervist mõjutavate tegurite ja tegevuse mõju hindamine.
- **HIV, AIDS ja teiste sugulisel teel levivate haiguste ennetamise riiklik arengukava aastani 2001** tegevusteks on elanikkonna teavitamine, ennetusalane koolitus noortele ja riskirühmadele, anonüümse nõustamisteenuse ja testimise korraldamine, nakkuse leviku vältimine vereülekannete ja teiste ravitoimingute kaudu, viiruse leviku piiramine narkomaanide seas. Arengukava raames alustatakse uue samateemalise programmi välja töötamist 2001. aastal.

Vabariigi valitsusele 2000. aastal esitatud programmidest rakenduvad 2001. aastal järgnevad riiklikud programmid:

- Reproduktiivtervise programm 2001-2009;
- Kõrgvererõhu ennetamise programm 2001-2009;
- Vähktõve preventsiiooni programm 2001-2009

Riiklike programmide kõrval eksisteerivad ka üleriigilised terviseedenduslikud projektid, mis on suunatud traumade, tubaka tarbimise ja südame vereringehaiguste vähendamiseks.

2001. aastal planeerib Eesti ühineda Euroopa Liidu tervisealaste programmidega *Health Monitoring* ja *Injury Prevention*.

<p>*Tervishoiukorralduse seaduse alusel ettevalmistatavad sotsiaalministri määruste eelnõud:</p> <p>"Eriarstiabi erialade ning tervishoiuteenuste loetelu erialade kaupa"</p> <p>"Õendusabi erialade ning tervishoiuteenuste loetelu erialade kaupa"</p> <p>Tervishoiuameti moodustamine ja selle põhimääruse kinnitamine</p>	<p>77/452/EMÜ 77/686/EMÜ 78/687/EMÜ 80/154/EMÜ 81/1057/EMÜ 93/16/EMÜ</p>	<p>Juuni 2001; Juuli 2001</p>	<p>SoM Osa 141 ptk 01 art 493 40 000 krooni</p>	<p>SoM Tervishoiuamet** Rakendub juuli 2001</p>	<p>***Riigieelarve 4 107 134 krooni</p>	<p>Infotehnoloogia kaasajastamine Sotsiaalministeeriumis</p> <p>Infotehnoloogia Tervishoiuameti tervishoiutöötajate registri töö tagamiseks.</p> <p>Õigusloomealane koolitus SoM õigusloomega tegelevatele ametnikele.</p> <p>Kvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise ja riikliku järelevalve koolitus Tervishoiuameti ametnikele</p>	<p>**Luuakse juuliks 2001, seaduse jõustumisel.</p> <p>***Taotlus esitatud ja nõusolek saadud, summa viiakse sisse riigieelarve seaduse muutmise seadusesse kui tervishoiukorralduse seadus on vastu võetud</p>
--	--	-----------------------------------	---	--	--	--	---

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tervishoiuamet	Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seadus Tervishoiukorralduse seadus	19 ametikohta: peadirektor, sekretär-referent, registreeritud ja tegevuslubade osakond (8 kohta), järelevalve osakond (7 kohta), raamatupidamine (1 koht), majandusosakond (1 koht).	Õiguslane koolitus Tervishoiuameti juristidele ja vajadusel teistele ametnikele. Riikliku järelevalvealane koolitus vastavatele ametnikele Kvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise alane koolitus vastavatele ametnikele. Kvaliteedi juhtimise ja ökonoomika alane koolitus vastavatele ametnikele.	Infotehnoloogia Tervishoiuameti tervishoiutöötajate registritöö tagamiseks.	Riigieelarve 4 107 134 krooni	
Eesti Terviskasvatuse Keskus		Tervist edendavate koolide võrgustiku laiendamine 15 nn "suitsetamisvaba kooliga"		Välisekspertide kaasamine võrgustiku loomisel ja seminaride korraldamisel.	Phare Consensus III projekti alakoost "Programmi ja juhtnõuade väljatöötamine suitsetamise vähendamiseks kooliõpilaste hulgas" 766 654 EEK	Phare Consensus III projekt "Toetus institutsio-naalsele arengule sotsiaalvaldkonna <i>acquis'</i> rakendamiseks" 1,97 MEUR <i>Twinning Covenant</i> on ettevalmistamisel. Eelarve vastavalt meie taotlusele

TKI (Nakkushaiguste seiresüsteemi väljatöötamine)			Otsuse 2119/98/EÜ rakendamiseks nakkushaiguste seiresüsteemi (k.a. varajase hoiatamise ja teavitussüsteem) juurutamine 42 spetsialisti koolitus	Välisekspertide kaasamine tarkvara kohandamisel ja juurutamisel	Phare Consensus III projekti alakomponent 125 168 EEK	Phare Consensus III projekt "Toetus institutsionaalsele arengule sotsiaalvaldkonna <i>Acquis'</i> rakendamiseks" 1,97 MEUR Twinning Covenant on ettevalmistamisel.
---	--	--	--	---	--	---

14. ENERGEETIKA

Kriisimeetmed

EL õigusaktid: direktiivid 68/414/EMÜ; 98/93/EÜ, 73/238/EMÜ ja otsused: 77/706/EMÜ; 68/416/EMÜ; 79/639/EMÜ

Vedelkütuste miinimumvaru seaduse eelnõu tuleb Riigikogus esimesele lugemisele 24. jaanuaril 2000. Seadus jõustub eeldatavasti 1. juulist 2001. Seaduses on sätestatud ajakava, mille kohaselt saavutatakse vedelkütuse miinimumvaru käsitlevate EL direktiivide nõuete praktiline täitmine aastaks 2010 (Eesti poolt taotletud üleminekuperiood).

Jätkatakse läbirääkimisi vedelkütuse miinimumvaru osaliseks hoidmiseks Soomes. Soome bilateraalse projekti raames on tehtud ettepanek antud teemal infopäeva korraldamiseks avaliku ning erasektori esindajatele.

Tahked kütused

2000.a juunis valmis Eesti energeetikasektori restruktureerimise kava, mis esitati Euroopa Komisjonile ekspertiisiks. Valitsusele esitatakse energeetikasektori restruktureerimise kava 2001 aasta esimeses kvartalis.

Plaanid aastaks 2001

Riiklik energiasäästu sihtprogramm kinnitati Vabariigi Valitsuse poolt 4. jaanuaril 2000. Energiasäästu sihtprogrammi elluviimise tegevuskava on väljatöötamisel ning selle valmimise tähtaeg on II kv 2001. Programm on kooskõlas EL direktiiviga 93/76/EMÜ (SAVE) ja Euroopa Energia Harta lepingust tulenevate nõuetega ratsionaalseks energiakasutuseks.

Seadmete energiatõhususe seadus võeti Riigikogu poolt vastu 17. oktoobril 2000.a ning see jõustub 1. juulil 2001. 2001 jätkub *seadmete energiatõhususe seaduses* ettenähtud alamaktide väljatöötamine, millega viiakse lõpule Eesti seadusandluse ühtlustamine valdkonda reguleerivate EL õigusaktidega.

Peamised energiavaldkonda puudutavad sihid 2001. aastal on seotud *energiaseaduse* muudatuste väljatöötamisega vastavalt direktiivides 96/92/EÜ ja 98/30/EÜ sätestatud elektri ja maagaasi siseturu liberaliseerimise nõudele. Nimetatud muudatustega kohaldatakse ka direktiivid 90/377/EMÜ, 90/653/EMÜ, mis käsitlevad nõudeid elektri ja maagaasi hindade läbipaistvuse suurendamiseks.

Hoolimata sellest, et Eestil puuduvad füüsilised ühendused EL liikmesriikide elektri ja maagaasi võrkudega, ei ole seadusandlikul tasandil probleeme transiidi reguleerimisega vastavalt direktiividele 90/547/EMÜ; 98/75/EÜ ja 91/296/EMÜ; 95/49/EMÜ. Nõutavad transiidireeglid kehtestatakse *energiaseaduse* muudatustega.

Käivitatakse ühtne Balti elektriturk eesmärgiga tõsta primaarenergia kasutamise efektiivsust. Leedu aatomienergia, Läti hüdro- ning Eesti soojusenergia kombineeritud kasutuselevõtt aitaks tasakaalustada koormusi ja kokku hoida energiaressurssi. Ühtse elektrituru mõtte on tagada vaba elektrikaubandus Balti regioonis, mis on ka EL siseturu direktiivi eeltingimus. Esimeseks sellekohaseks sammuks on luua Balti riikide suurtarbijatele elektri ostu võimalused kõikidelt

regiooni tootjatelt. Ühtne elektriturug on plaanitud ette valmistada 2002. aastaks. Loodud on 3 töörühma, kes 2001.a detsembriks peavad ette valmistama tegevuskava ühtse elektrituru käivitamiseks.

Haldussuutlikkus

Eesmärgiks on Energiaturu Inspeksiooni rolli suurendamine ja haldussuutlikkuse tõstmine. Ühendkuningriigi ja Eesti vahelise eurointegratsioonialase tegevuskava raames on Majandusministeerium taotlenud abi ETI struktuuri tugevdamiseks.

Energiaturu Inspeksiooni kavandatakse täiendavalt komplekteerida järgmised ametikohad: peadirektori asetäitja hindade ja tariifide alal, juriidilise talituse juhataja, kaks peaspetsialisti kütuse kvaliteedi alal.

Masina ohutuse seaduse ja seadmete energiatõhususe seaduse kohaselt lisanduvad Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni pädevusse turujärelevalve kohustused.

Plaanid aastateks 2002-2003

Energiapoliitilistest eesmärkidest keskendub põhitähelepanu taastuvate energiaallikate paremale ärakasutamisele ning energiasäästu meetmete tõhustamisele, mis on ka EL lähiaastate energiapoliitika üks prioriteete. Kavas on moodustada Alternatiivenergeetika Nõukogu ning peale Euroopa Liidu uue direktiivi kehtestamist taastuvate energiaallikate kohta töötada välja programm taastuvate energiaallikate kasutuselevõtuks.

Kuna Eestis puudub aatomenergeetika ning lähitulevikus ei ole selle rakendamist ka ette näha, on Eestil kohustus mainitud valdkonna kohaldamiseks (vastavalt määrustele 17/66/Euratom ja 3227/76/Euratom) ühineda 2002.a lõpuks kahe tuumaenergeetikat käsitleva konventsiooniga:

- Tuumajäätmete käitlemise konventsioon
- Tuumaohutust puudutav konventsioon Euratomi lepingu raames

Välisabi projektid

Aastal 2001 algab PHARE 2000 turujärelevalve projekt, mille raames töötatakse välja ühtne turujärelevalve süsteem, millest lähtuvalt hakatakse edaspidi planeerima ka Energiaturu Inspeksiooni turujärelevalve funktsioonide tugevdamist.

Phare 2002 raames planeeritava turujärelevalve jätkuprojekti raames tugevdatakse Energiaturu Inspeksiooni (*twinning*).

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Energiaseaduse muudatused	Direktiivid: 96/92/EÜ 98/30/EÜ 90/377/EMÜ 90/653/EMÜ 98/75/EMÜ 91/296/EMÜ 95/49/EMÜ	Detsember 2001 jõustumine 2002 IV kv.	150 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01, majandamiskulud	Majandusministeerium			
Vedelkütuse miinimumvaru seaduse alamaktid (1-2 MM määrust)	Direktiivid: 68/414/EMÜ 98/93/EMÜ	September 2001 Jõustumine september 2001	40 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01, majandamiskulud	Majandusministeerium			
MM määrus "Kuumaveekatelde energiatõhususe nõuded"	92/42/EMÜ	Okt 2001, Jõust. okt. 2001	50 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusmin. Koostöös TJI, töörühma moodustamine I kv		Bilateraalse abi raames planeeritakse ekspertabi EL liikmesriikidest ettevalmistatavate eelnõude hindamisel	Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kütteotstarbeliste ja sooja vee tootmise seadmete talitlus ja isolatsioon mittetööstushoonetes"	78/170/EMÜ	Oktoober 2001, jõust. detsember 2001	80 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk 01 Majandamiskulud (30)	Majandusmin. Koostöös TJI, töörühma moodustamine I kv		Bilateraalse abi raames planeeritakse ekspertabi EL liikmesriikidest ettevalmistatavate eelnõude hindamisel	Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel

MM määrus "Kodumajapidamise elektrilampide energiatõhususe märgistus"	98/11/EÜ	Okt 2001, jõust. okt 2001	45 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Majandusmin. Koostöös TJI, töörühma moodustamine I kv		Bilateraalse abi raames planeerikakse ekspertabi EL liikmesriikidest ettevalmistatavate eelnõude hindamisel	Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamises kasutatavate nõudepesumasinate energiatõhususe nõuded" *	97/17/EÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamises kasutatavate pesumasinate energiatõhususe märgistamise nõuded" *	95/12/EÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamises kasutatavate pesumasin-kuivatite energiatõhususe märgistamise nõuded"*	96/60/EÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamises kasutatavate trummelkuivatite energiatõhususe märgistamise nõuded"*	95/13/EÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamises kasutatavate elektriühjude energiatõhususe märgistamise nõuded" *	79/531/EMÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamisseadmete energiatõhususe märgistamise nõuded"	92/75/EMÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel

MM määrus "Kodumajapidamises kasutatavate elektriliste külmikute, sügavkülmikute ja nende kombinatsioonide energiatõhususe ning sellekohase märgistamise nõuded"*	94/2/EÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel
MM määrus "Kodumajapidamisseadmete poolt tekitatava õhus leviva müramääramise ja seadmete sellekohase märgistamise nõuded" *	86/594/EMÜ	Märts 2001, jõust juuli 2001	2000. aasta riigieelarve	Majandusmin. Koostöös TJI			Seadmete energiatõhususe seaduse § 3 lg 1 alusel

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Tuumajäätmete käitlemise konventsioon		2002	Riigieelarve	Majandus- ministeerium			
Tuumaohutust puudutav konventsioon Euratom lepingu raames		2002	Riigieelarve	Majandus- ministeerium			

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Energiaturu Inspeksioon		Uute töökohtade loomine: peadirektori asetäitja hindade ja tariifide alal, juriidilise talituse juhataja, 2 peaspetsialisti kütuse kvaliteedi alal				
Vedelkütuse miinimumvaru seadus			Planeeritud taotleda Soome abi infopäeva korraldamiseks avalikule ja erasektorile 2001.a alguses ning ekspertabi seaduse rakendamise küsimustes			

15. TÖÖSTUSPOLIITIKA

Sissejuhatus

Eesti seadusandlus, tööstuspoliitika alased printsiibid ja seni rakendatud meetmed, mille tunnusjoonteks on riigi minimaalne otsene sekkumine majandusellu ning soodsa ettevõtluskeskkonna tagamine, on vastavuses Euroopa Liidu tööstuspoliitikaalaste põhimõtetega.

Eestis on viimasel ajal jätkunud töö üldisest majanduspoliitikast eraldiseisva tööstuspoliitilise strateegia väljatöötamisega, mille ühe sammuna on tööstuspoliitilisi eesmärgi ja programme integreeritud Riiklikusse Arengukavasse. Peamisteks tegevusteks tööstuspoliitika vallas on olnud:

- Sihtasutuse Eesti Innovatsioonifond ümberkujundamine Tehnoloogiagentuuriks riikliku Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) koosseisus;
- Riiklike kvaliteediprogrammide käivitamine;
- Teadus- ja arendustegevuse strateegia ning kvaliteedipoliitika projektide väljatöötamine.

Jätkunud on tegevus välisinvesteeringute kaasamise soodustamisel ning tööstussektori erastamise ja restruktureerimise lõpuleviimisel. Eriti oluliseks tuleb pidada tööstuse restruktureerimist Ida-Virumaal, kus raskuspunktiks on energeetikasektori ümberkujundamine. Energeetikasektor on maakonna peamine tööandja, mistõttu restruktureerimiskavas on suur rõhuasetus ümberkujundamisest tulenevate sotsiaalsete pingete ja regionaalsete erisuste suurenemise ärahoidmisel ja leevendamisel. Eesti energeetikasektori restruktureerimise kava on valmis ning esitatakse valitsusele 2001. aasta esimeses kvartalis. [vt ka ptk 14. Energeetika; osa IIptk 1.4. Eesti energeetikasektori restruktureerimine]

Plaanid 2001

Eesti tööstuspoliitika

Eesti tööstuspoliitika peab saavutama nn "riigi äriplaani" rolli ja funktsiooni. Tööstuspoliitika dokument esitatakse valitsusele detsembris 2001.

Käesoleval ajal toimub tööstuspoliitika põhiseisukohtade täpsustamine ja konkretiseerimine. Majandusministeeriumi eesmärgiks on kujundada riiklik tööstuspoliitiline strateegia, millest saab lähtuda ja mida kiiresti muutuvates majanduslikes ja poliitilistes tingimustes täiendada, parandada ning konkretiseerida.

Tööstuspoliitika strateegiline eesmärk on lisandväärtuse osakaalu kasvu saavutamine tööstustoodangus ning jõudmine Euroopa Liidu keskmisele tasemele. Selle eesmärgi saavutamisel keskendutakse kolmele põhivaldkonnale: tootmisressursid, tootmine (sh innovatsioon ja kvaliteedijuhtimine) ja tööstustoodangu realisatsioon.

Ressursside valdkonnas on tööstusliku arengu võtmeküsimusteks tööstuse vajadustele vastava ja kõrgelt kvalifitseeritud tööjõu olemasolu, väike- ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) juurdepääs kapitalile, välisinvesteeringute kaasamine ning sellest tulenev omanike struktuur ettevõtluses ning tööstuse varustus tooraine ja energiaga.

Tootmise vallas tuleb keskenduda tehnoloogilise arendustegevuse ja kvaliteedijuhtimise meetodite juurutamise toetamisele, mis hetkel on Eestis veel suhteliselt vähe arenenud. Innovatsiooni madal tase on seotud ka Eesti tööstuse suure orienteeritusega allhanketööde teostamisele.

Tööstuse struktuurimuutuste perioodil on lääneriikide ettevõtete allhanketööde teostamine Eestile arvestatavaks võimaluseks. Kuid tulevikus peab aset leidma oma toodetele üleminek ning allhangetest loobumine või nende vähendamine. Selles kontekstis saab oluliseks tööstuspoliitiline rõhuasetus realisatsioonile, eriti eksporttoodangu turustamise toetamisele ja Eesti kaubamärkide tutvustamisele.

Eesti tööstuspoliitika väljatöötamisel nõustab Majandusministeeriumi Taani konsultant.

Innovatsioon ja tehnoloogia

Tuginedes tõdemusele, et teadus ja selle baasil loodud innovatsioonid on peamisteks pikaajalist reaalselt majanduskasvu tagavateks teguriteks teadmistel põhinevas majanduses ning toetades EL püüdlusi ülemkogu Lissaboni kohtumisel püstitatud strateegilise eesmärgi saavutamisel on T&A toetamine ja innovatsiooni soodustamine valitsuse arenguprioriteediks.

2000.a valmis Majandusministeeriumi, Haridusministeeriumi ja Eesti Teaduste Akadeemia koostöös T&A strateegia projekt "Teadmispõhine Eesti", mis väljendab valitsuse seisukohti T&A toetamisel ja innovatsiooni soodustamisel aastani 2006. 28.11.00 valitsuskabineti nõupidamisel kiideti dokumendi projekt heaks ja esitati peaministri poolt 07.12.00 Riigikogu ees avalikule arutelule, peale mida valitsus esitab strateegia heakskiitmiseks Riigikogule.

T&A strateegia eesmärkideks on:

- teadmiste baasi uuenemine ja haridustaseme tõus
- ettevõtete konkurentsivõime kasv
- elukvaliteedi ja sotsiaalse heaolu paranemine

Strateegia ellurakendamise tulemusena on märgatavalt kasvanud T&A alane intensiivsus Eestis, väljendudes T&A kogukulutuste kasvus 1,7%-ni SKPst aastaks 2006, kusjuures riiklike T&A kulutuste kasv keskpikas perioodis kannab erasektori vastavate kulutuste stimuleerimise eesmärki. Pikaajaliseks eesmärgiks on saavutada aastaks 2010 T&A kogukulutused 2,2% SKP-st, kusjuures erasektori osa T&A finantseerimisel ületab avaliku sektori osa.

Riiklik Arengukava 2001-2004, konkreetse tegevus- ja finantskavana, ja selle innovatsiooni soodustamise prioriteet lähtub T&A strateegilistest põhimõtetest ja eesmärkidest. Innovatsioonipoliitika kujutab endast teaduspoliitika ja ettevõtluspoliitika olulist kokkupuutepunkti, toetades ühiskonna võimet pikaajalises perspektiivis toota ja rakendada uusi teadmisi rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliste toodete, teenuste ja protsesside väljaarendamiseks.

Riiklik Arengukava fikseerib ära neli prioriteetset meedet ja nende rahastamise mahud ja allikad aastani 2004:

- 1) Innovatsiooni toetavate finantsinstrumentide väljaarendamine

Töötatakse välja ja rakendatakse toetusinstrumentide pakett rakendusuringute ja tootearenduse toetamiseks ning alustavate tehnoloogiamahukate ettevõtete stardifaasi finantseerimisvõimaluste parandamiseks.

- 2) T&A ja innovatsiooni toetava infrastruktuuri väljaarendamine
Töötatakse välja ja rakendatakse programmid innovatsiooni tugistruktuuride väljaarendamiseks eesmärgiga parandada ettevõtete ja teadusasutuste vahelist koostööd ja tehnosiiret.
- 3) Innovatsioonisüsteemi efektiivsuse tõstmine
Parandatakse innovatsioonisüsteemi toimimise efektiivsust institutsioonide vahelise koostöö parandamise ning poliitika planeerimise ning elluviimise efektiivsuse tõstmise kaudu.
- 4) Inimressursi arendamine T&A ja innovatsiooni juhtimiseks
Tõstetakse teadlikkust T&A ja innovatsiooni rollist ühiskonna ja majanduse arengus ja parandatakse ettevõtete innovatsioonialast suutlikkust.

Riiklikus arengukavas innovatsiooni soodustavate meetmete elluviimise eest vastutab SA Eesti Innovatsioonifondi ümberkujundamise tulemusena 2000.a moodustatud ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse raames tegutsev Eesti Tehnoloogiaagentuur. Majandusministeerium omab kesket rolli vastava poliitika planeerijana ja meetmete rakendamisel järelevalve teostajana.

Olulise panuse riiklikus arengukavas väljatoodud innovatsioonialaste meetmete rakendamisse annavad EL eelstruktuurivahendid. Phare 2000 Ida-Viru ja Lõuna Eesti majandusliku ja sotsiaalse arengu projektid sisaldavad innovatsioonisüsteemi tõhustamist ning inkubatsiooni ja arenduskeskuste väljaarendamist tehnosiirde parandamise eesmärgil. Phare 2001 on innovatsiooni valdkonnas rõhuasetusega EL struktuurfondide kasutamiseks ettevalmistamisel, sh vastavate haldusstruktuuride väljaarendamisel. Järgnevatel aastatel on oluline suurendada EL eelstruktuurivahendite (hiljem EL struktuurvahendite) kaasamist rahvuslike T&A ja innovatsioonipoliitiliste eesmärkide realiseerimisse.

Kui aastal 2000 oli Majandusministeeriumi poolt põhirõhk T&A ja innovatsioonisüsteemi riikliku korralduse analüüsil ning selle soovitude baasil institutsionaalse reformi läbiviimisel, siis aastal 2001 on rõhuasetus poliitika planeerimise ja elluviimise alase suutlikkuse tõstmisel hõlmates:

- Majandusministeeriumi T&A ja innovatsioonipoliitika väljatöötamise eest vastutava üksuse tugevdamist (sh statistika ja analüüsi baasi täiustamine ning *benchmarking*),
- Tehnoloogiaagentuuri tugevdamist innovatsioonipoliitiliste meetmete elluviimisel ning tulemuste ja mõjude hindamisel,
- ministeeriumidevahelise koostöö tugevdamist,
- koostöö tõhustamist innovatsioonisüsteemi teiste osapooltega.

Bilateraalsete projektidena toetavad eelmainitud püüdlusi:

- 1) Taani projekt "Tehnoloogia- ja innovatsioonipoliitika Euroopa Liiduga ühinemise kontekstis", mis valmistati ette 2000.a ja viiakse ellu 2001.a;
- 2) Soome projekt "Tehnoloogiaagentuuri tugevdamine".

Kvaliteedipoliitika

Eesti kvaliteedipoliitika tööstuspoliitika osana on poliitiline alusdokument, mis esitab Eesti riiklikud kvaliteedialased eesmärgid ning põhilised tegutsemisviisid ja – meetodid nende saavutamiseks Majandusministeeriumi kaudu toimiva kvaliteediedenduse läbi.

Kvaliteedipoliitika eesmärgiks on :

- Eesti kaupade ja teenuste konkurentsivõime tõus tänu vastavusele rahvusvahelistele, eelkõige Euroopa Liidu nõuetele;
- Eesti ettevõtluse maine tõus usaldusväärse äripartnerina tänu kvaliteedialase töö- ja juhtimiskultuuri evimisele;
- tarbijate usalduse kasv ka siseturul ja seeläbi sisenõudluse kasv.

Kvaliteedipoliitika loomisel lähtutakse Euroopa Liidu kvaliteedipoliitikast, mis muuhulgas osutab haldusvõimu olulisele rollile konkurentsivõime eelduste loomisel (1995), samuti hiljuti Euroopa Komisjoni ettevõtluse peadirektoraadi poolt loodud laienemise tööstusfoorumis kvaliteedipoliitika alase töögrupi töötulemustele. Eeskujuks on EL riikide ja assotsieerunud maade kvaliteedipoliitilised otsused ja kvaliteedipoliitika dokumendid.

Kvaliteedipoliitika tööstuspoliitika osana on suunatud ettevõtlusele ja rakendub nii ettevõtlusele tervikuna kvaliteediinfrastruktuuri kaudu, kui ka tööstusharude kaupa Majandusministeeriumi pädevuses olevate tehniliste normide aspektis.

Kvaliteedipoliitika realiseerub vastava kvaliteediprogrammi kaudu, mis on kvaliteedipoliitikast tulenev tegevuskava, ning mis hõlmab kvaliteedipoliitika rakendamiseks vajalike tegevuste kompleksi.

Kvaliteedipoliitika dokument esitatakse majandusministrile kinnitamiseks ja valitsusele esitlemiseks 2001. a sügisel. Dokumendi valmimistähtaeg on 1. september 2001.

Kvaliteediauhind

Eesti Kvaliteediauhinna projekti lõppeesmärk on Eesti ettevõtluse ja avaliku sektori organisatsioonide konkurentsivõime tõstmine. See realiseerub lähemate eesmärkide kaudu, milleks on Euroopas ja mujal maailmas edukalt rakendatava kaasaegse juhtimiskontseptsiooni põhimõtete viimine Eesti organisatsioonideni ning neist juhtimise vallas edukaimate esiletõstmine.

Eesti Kvaliteediauhinna projekti viivad läbi Majandusministeerium ja Eesti Ekspordiagentuur koostöös Eesti Kvaliteediühinguga. Pilootprojekti 2000/2001 eesmärgiks on kvaliteediauhinna mudeli kriteeriumide testimine Eesti organisatsioonides, kvaliteediauhinna idee ja mudeli tutvustamine Eestis, ning kogemuste baasi loomine, millest õpivad nii projekti korraldajad, organisatsioonide hindajad kui organisatsioonid ise. Esimene Eesti Kvaliteediauhinna ametlik konkurs kuulutatakse välja 2001. aasta sügisel.

Kvaliteedikeskus ja kvaliteedialane teadlikkus

Kuna kvaliteedikeskus kui kvaliteedialast teadlikkust aktiivselt toetav institutsioon oleks sobilik instrument kvaliteedipoliitika propageerimiseks ja rakendamiseks, on Majandusministeerium algatanud Taani bilateraalse programmi raames Eesti Kvaliteedikeskuse kavandamise projekti ja toetab keskuse loomist 2001. aastal. Taoliste funktsioonidega institutsioonid on levinud ka mujal Euroopa Liidus ja assotsieerunud maades.

Kvaliteedialase teadlikkuse tõstmine on üks prioriteete Eesti ettevõtluse toodete ja juhtimise kvaliteedi parandamisel. Seetõttu näeb Majandusministeerium vajadust algatada 2001.a erinevatele sihtgruppidele suunatud kvaliteedialast teadlikkust tõstvaid projekte Majandusministeeriumi valitsusalas.

16. VÄIKESED JA KESKMISE SUURUSEGA ETTEVÕTTED

Eesti majanduspoliitika peamine eesmärk on stabiilse ja ettevõtjasõbraliku keskkonna loomine ning Eesti konkurentsivõime tõstmine ja tootmisvõimsuse suurendamine (Eesti majanduse arengukava 1999-2003). Sellest lähtuvalt on väikese ja keskmise suurusega ettevõtluse toetamise eesmärgiks saavutada püsiv majanduskasv ja sotsiaalne stabiilsus Eesti ettevõtlussektori konkurentsi tugevdamise teel. Eesmärgiks on toetada ettevõtluse arengut ja uute ettevõtete teket ettevõtluskeskkonna tugevdamiseks ja struktuurse tööpuuduse vähendamiseks. Väikeettevõtluse toetamisel arvestab Majandusministeerium regionaalse arengu põhimõtteid ning järgib jätkuvalt väikeettevõtluse eesmärkide, prioriteetide ning neile vastavate toetusmeetmete vastavust Eesti ja Euroopa Liidu struktuuripoliitikale.

Järgnevatel aastatel lähtub Vabariigi Valitsus väikeettevõtluspoliitika elluviimisel riiklikust arengukavast, mis sisaldab järgmisi meetmeid:

- Ettevõtluse tugistruktuuri väljaarendamine, mille eesmärgiks on efektiivselt ja läbipaistvalt toimivate sihtasutuste loomine, mille kaudu kanaliseerida ettevõtjateni riigi ja Euroopa Liidu finantsabi ja informatsiooni, ning vajadustele ja võimalustele vastava ettevõtluse tugivõrgustiku väljakujundamine sihtpiirkondades.
- Finantseerimisvõimaluste parandamine, mille eesmärgiks on suurendada alustavate ja mikroettevõtete arvu, luua uusi töökohti, suurendada innovatsiooni ja tehnoloogia siiret, tasakaalustada regionaalset arengut.
- Ettevõtlusalase info vahendamise ja levitamise parandamine ning nõustamise toetamine, mille kaudu lihtsustub ettevõtlusega tegelemise alustamine ja koostööpartnerite leidmine.

Plaanid aastaks 2001

I. 2001.a põhitegevuseks on väikeettevõtluse toetamise arengukava lõpliku redaktsiooni koostamine iseseisva dokumendina juuniks 2001:

- Väikeettevõtluse arendamise strateegia väljatöötamine konsulteerides sotsiaalsete partneritega (k.a Väikeettevõtluse Nõukoja kaudu);
- Väikeettevõtluse arendamise tegevuskava väljatöötamine aastateks 2002-2005 lähtuvalt strateegiast;
- 2001.a riikliku arengukava väikeettevõtluse peatüki koostamine vastavalt väljatöötatud strateegiale ja tegevuskavale.

II. Väikeettevõtluse toetamise elluviimiseks loodud sihtasutuste töö käivitamine detsembriks 2001:

- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) töö käivitamine ning väikeettevõtetele suunatud olemasolevate teenuste tõhustamine ja uute teenuste välja töötamine;
- KredEx-i töö käivitamine ja tõhustamine väikeettevõtluse laenude tagajana;
- EAS regionaalsete büroode tegevuse käivitamine ja tõhustamine.

Sihtasutuste ühendamise tulemusena on loodud uus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Väikeettevõtluse toetamise ja regionaalarengu meetmetega hakkab põhiliselt tegelema spetsiaalne sihtasutuse agentuur, mis luuakse seni tegutsenud Eesti Regionaalarengu Sihtasutuse baasil. Ida-Virumaale ja Lõuna-Eestisse on loodud EAS-i regionaalsed bürood, et aidata regionides integreeritult kõigi EAS-i

sektoragentuuride projekte ellu viia. Käesoleval aastal kavandatakse rajada veel täiendavalt üks regionaalne büroo, et viia lõpule üle-eestilise võrgustiku rajamine. Töö kõrge efektiivsuse tagamiseks sihtasutustes pööratakse haldussuutlikkuse saavutamisel erilist tähelepanu personali kvalifikatsiooni tõstmisele.

Väikeettevõtete laenude garanteerimisega hakkab tegelema Krediidigarantii ja Ekspordikindlustuse Sihtasutus (KredEx), mis on samuti loodud mitme sihtasutuse ühendamise tulemusena.

III. Ettevõtjatele pakutavate riiklike infoteenuste parandamine:

- 2000.a loodud veebipõhise infovärava SMElink.ee sisendi uuendamine;
- Infovärava täiustamine ja uute infolinkide loomine.

SMElink.ee on loodud Eesti Regionaalarengu Sihtasutuse juurde Rootsi välisabi toetusel. Infovärv pakub ettevõtjatele vajalikku informatsiooni ja nõuandeid äritegevuseks (seadusandlus, turundusvõimalused, rahastamine jm). Infovärava peamiseks sihtgrupiks on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted.

Plaanid aastateks 2002-2003

Väikeettevõtluse arendamise tegevuskava elluviimine riikliku arengukava osana. Eelstruktuurivahendite ja muude välisabi vahendite kaasamine tegevuskava elluviimisse (vt välisabi projektid). Tegevust alustavatele ettevõtetele suunatud riiklike tugiteenuste pakkumine, väikelaenude garantiide pakkumine ning Phare projektide poolt toetatava ettevõtlusinfrastruktuuri arendamine. Samuti institutsionaalne tugevdamine EL struktuurifondide abi vastuvõtmiseks valmistumisel.

Välisabi projektid

Phare 1998 SPP tööstuslik pilootprojekt

Projekti eesmärgiks on Ida-Virumaa ja Lõuna-Eesti ettevõtluse arendamine innovaatiliste meetmetega (äriinkubaatorite ja innovatsioonikeskuste loomine, koolitus ja teenuste võrgustumine). Projekt lõpeb 2001. aasta märtsis ning tegevusi jätkatakse Phare 2000 raames. Projekti kogumaksumuseks on 16 187 400 EEK

Krediidigarantii ja Ekspordikindlustuse Sihtasutuse koostööprojekt Rootsi ekspordiagentuuriga (EKN) eesmärgiga tõsta uue sihtasutuse (KredEx) administratiivset suutlikkust personali koolitamise ja oskusteabe vahendamise teel. Projekti maksumus on 2 439 826 EEK ja tööperiood mai 2000 kuni juuni 2001.

Phare 2000 Ida-Viru ja Lõuna Eesti majandusliku ja sotsiaalse arengu projektid

Kahe sihtpiirkonna integreeritud arenguprojektid, mille läbivateks teemadeks on:

- Regionaalsete büroode välja arendamine Lõuna-Eestis ja Ida-Virumaal
- Inkubatsiooni- ja innovatsiooniteenuste pakkumise süsteem
- Tehnosiirde süsteemi loomine
- Turismiinfrastruktuuri arendus
- Inimressursi arendamise süsteem

Projekti finantsmemorandum on allkirjastatud ja 2001. aasta jaanuaris algab projekti *ex ante* monitooring. Projekti kogumaksumus on 140 344 620 EEK, mis sisaldab ka investeringuid kutseharidussüsteemi reformimiseks. Tööperioodiks on plaanitud aastad 2001-2002.

Taani 2001 abiprojekt Eesti regionaalse haldussuutlikkuse tõstmiseks.

Valmistada EASi Regionaalarengu agentuuri bürood ette Euroopa Liidu eelstruktuurivahendite vastuvõtmiseks.

Projekti läbivateks teemadeks on:

- Regionaalsete büroode administratiivne arendamine
- Regionaalsete projektide programmeerimiseks, rakendamiseks ja seireks vajaliku raamistiku väljatöötamine
- Õppereis 10 Eesti spetsialistile Taani regionaalarengu keskustesse.
- Kohalike omavalitsuste, maavalitsuste ja sotsiaalsete partnerite koolitamine eesmärgiga tõsta projektide ettevalmistamise taset.

Projekt käivitub 2001. aasta jaanuaris ja tööperioodiks on 7 kuud. Projekti maksumuseks on 3 538 697 EEK.

Phare 2001 ettevõtluse arendamise meetmete struktuuride ja instrumentide väljatöötamise ja testimise projekt

Projekti eesmärgiks on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kompetentsuse suurendamine EL struktuurifondide nõuetele vastavate meetmete elluviimiseks vastavalt Riikliku Arengukava eelisvaldkondadele:

- Tööstusinfrastruktuuri arenduse toetamine
- Turismitoote arenduse toetamine
- Teadus-arendustöö toetamine
- Väikeettevõtluse alustamise finantstoetused
- Töötajate koolituse toetamine

Projekti investeeringud suunatakse kahe meetmegrupi:

- Turismiinfrastruktuuri arendamise ja
- Tööstusinfrastruktuuri arendamise toetussüsteemide testimisse.

Järgnevatel aastatel (Phare 2002 raames) on kavas testida:

- Teadus-arendustöö toetamise,
- Väikeettevõtluse alustamise finantstoetamise ja
- Töötajate koolituse toetamise meetmeid.

Projekti tööperioodiks on planeeritud aastad 2002-2003. 2000. aasta novembri seisuga on projekt heaks kiidetud Kõrgemate Ametnike Nõukogu ja Ministrite Komisjoni poolt.

Euroopa Liidu Neljas Ettevõtlusele ja ettevõtjatele suunatud programm (2001-2005).

Raamprogramm on suunatud ettevõtete ja ettevõtjate rahvusvahelisele koostööle kaubanduse, teenuste, info- ja nõuandevõrkude valdkonnas, samuti ettevõtluskeskkonna ja ettevõtluse propageerimisele. Programmi otseseks sihtrühmaks ja kasusaajateks on ettevõtted, kellele jagatakse informatsiooni Euroopa Liidu riikidega ärialase koostöö edendamiseks. Toetatakse väikeettevõtete messidel osalemist kuni 75% ulatuses messil osalemise kuludest. Messitoetuste andmist väikeettevõtetele korraldab EAS ning infolehe, kliendilehe ja kodulehekülje koordineeriv institutsioon on EAS SME IV programm. Mainitud Raamprogrammis osalemise maksumuseks kavandatakse 2001. aastal 5 789 020 EEK.

Inkubatsioonikeskuste jätkusuutlikkuse tagamine tuginedes Soome kogemusele.

Phare investeeringute raames rajatava inkubaatorite jätkusuutlikkuse tagamiseks on tehtud ettepanek Soome Vabariigile antud valdkonna alaseks koostööks. Projekti

eesmärgiks on oskusteabe siirdamine rajatavatesse inkubatsioonikeskustesse. Projekti kestuseks on plaanitud aastad 2001-2003.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus		väikeettevõtetele suunatud olemasolevate teenuste tõhustamine ja uute teenuste välja töötamine;	SME toetuspoliitika Euroopas. EL Struktuurifondide ja Eelstruktuurifondide rakendamine		Omavahendid (eelarve kinnitamata)	
Krediidigarantii ja Ekspordikindlustuse Sihtasutus (KredEx)		töö käivitamine ja tõhustamine väikeettevõtluse laenude tagajana;	SME toetuspoliitika Euroopas. EL Struktuurifondide ja Eelstruktuurifondide rakendamine		<ul style="list-style-type: none"> • Omavahendid (eelarve kinnitamata) • Rootsi 2 439 826 EEK 	
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse regionaalsed bürood		tegevuse käivitamine ja tõhustamine	SME toetuspoliitika Euroopas. EL Struktuurifondide ja Eelstruktuurifondide rakendamine Projektijuhtimine	Regionaalse büroo käivitamine Lääne- ja Kesk-Eestis. Jõhvi ja Räpina Inkubatsioonikeskuste käivitamine (ettepanek koostööks tehtud Soomele).	<ul style="list-style-type: none"> • Omavahendid (eelarve kinnitamata) • Riigieelarve (Phare 2000 kaasfinantseerimine) 1 369 025EEK • Indikatiivne Taani finantseering 3 538 697EEK. • Phare 2000 4 107 075EEK 	

17. TEADUS JA TEADUSUURINGUD

Plaanid aastaks 2001

Vabariigi Valitsus esitab Riigikogule 2001. aasta esimesel poolel arutamiseks ja heakskiitmiseks *Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia*, mis saab aluseks teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korraldamisel aastani 2006.

Osalemine Viendas Raamprogrammis

Eesti jätkab täieõigusliku assotsieerunud liikmena osalemist EL teadusuuringute ja tehnoloogilise arendustegevuse Viendas Raamprogrammis (5RP). Eesti teadlased ja insenerid osalesid aktiivselt 5RP kahe esimese aasta konkurssidel, olles kandidaatriikidest edukaim. Programmi konkursid jätkuvad kuni 2002. aastani.

Eesti osalemise eest 5RPs vastutab Haridusministeerium, kes koos SA Archimedes Euroopa Liidu Innovatsioonikeskusega moodustab 5RP rahvusliku kontaktpunkti. Rahvuslik koordinaator Haridusministeeriumis vastutab Eesti osalemise eest riigi tasandil. Info leviku, nõustamise ja partneriotsinguga tegeleb SA Archimedes. 5RP alamprogrammide programmikomiteedes osalevad Eesti delegaadid vaatlejatena.

Assotsiatsioonilepingu kohaselt soodustatud tingimustel arvatatud 5RP Eesti osalusmaks on 2001. aastal *26,3 miljonit krooni*. See summa kaetakse PHARE rahadest *10,5 miljoni krooni* ja riigieelarvest *15,8 miljonit krooni* ulatuses.

Osalemine Euroopa Teadusruumi kujundamises

Eesti esindajad on aktiivselt lülitunud Euroopa Liidus käivitunud diskussiooni Euroopa Teadusruumi moodustamiseks. 2001.a saab olema diskussioonis üleskerkinud uute ideede rakendamise aasta. Aasta alguses esitab Euroopa Komisjon esialgse ettepaneku Kuuenda Raamprogrammi moodustamise kohta. Sellega seoses formuleerib Eesti omad teaduskoostöö ettepanekud ja eelistused.

18. HARIDUS, KOOLITUS JA NOORSUGU

Osalemine Euroopa Liidu koostööprogrammides

Eesti osaleb 2001.a järgmistes haridus- ja noorsooprogrammides: *Noored, Socrates II, Leonardo da Vinci II*.

18.1. Üldharidus

[Vt I osa, ptk. 2.2. Vähemuste kaitse]

Plaanid aastaks 2001

Keeleõpe muukeelses koolis

Keeleõpe muukeelses koolis on kooskõlas *Vabariigi Valitsuse riikliku integratsiooniprogrammi "Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007"* põhimõtetega. Tegevuste kavandamisel peetakse silmas eesmärki, et aastaks 2007 on muukeelse põhikooli lõpetaja ühiskonnapädev, tema kesktasemel riigikeeleoskus võimaldab jätkata õpinguid kutseõppeasutuses või gümnaasiumis, kus valdav osa õppest on eesti keeles; keskhariduse omandanud noored valdavad olme- ja tööalaseks suhtluseks vajalikul määral eesti keelt, suudavad õppida eesti keeles.

2001.a tegevustes juhendatakse Vabariigi Valitsuse riiklikust integratsiooniprogrammist "*Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007*".

- 1) Alates 2000.a septembrist õpetatakse kõikides muukeelsetes koolides eesti keelt alates 1. klassist. Et võimaldada õpetamist rühmades, rahastatakse täiendavalt 51 ametikohta. Rahastamine jätkub 2000/2001 õppeaasta teisel poolel.
- 2) Tööd jätkavad 15 riigikeeleõpetajat.
Riigieelarvest eraldatakse 1 760 100 krooni.
- 3) Jätkuvad lasteaedade ja üldhariduskoolide I kooliastme eesti keele õpetajate täiendkoolitused.
- 4) Õpetajakoolituse valdkonnas jätkub HM, Briti Nõukogu ja ÜRO Arenguprogrammi koostööprojekt "Eesti keele kui teise keele õpetajate regionaalne täiendkoolituse võrgustik". Võrgustikul on tugikeskus Tallinnas, Tartus, Ida-Virumaal. Senisele 28 aktiivselt võrgustikus osalevale õpetajale lisandub kuni 5 õpetajat.
Riigieelarvest eraldatakse 222 500 krooni.
- 5) Eesti keele õpetajate stipendiumiprogrammi kaudu said stipendiumi 10 eesti keele õpetajat, kes alustasid 1. septembrist 2000.a. tööd Ida-Virumaal.
- 6) Õppekavaarenduses tähtsustub muukeelse kooli õpetajate metoodilis-didaktiline juhendamine trükiste kaudu, paljukultuurilise kooli kontseptsiooni arendamine, kooli arengukavade koostamise juhendamine, pidades silmas vajadust minna järkjärgult üle osalisele eestikeelsele aineõppele.
Riigieelarvest eraldatakse 1 327 400 krooni.

- 7) Keelekümblusprojekt laieneb: 2001 aasta alguses kuulutatakse välja keelekümblusprojektis osalemise avalik pakkumine. On eesmärk, et alates 1. septembrist 2001 rakendatakse veel kahes kuni neljas vene õppekeelega üldhariduskoolis varajase täieliku keelekümbuluse meetodikat. Riigieelarvest eraldatakse 1 006 500 krooni.
- 8) Tõhustatakse koolieelsete lasteasutuste õpetajate täiendkoolitust eesmärgiga kujundada lasteasutus piirkondlikuks keeleõppekeskuseks, luua lasteasutustes soodne keeleõppekeskkond, arendada paljukultuurilise lasteasutuse kontseptsiooni ja juhendada lasteasutust oma õppekava koostamisel raamõppekava alusel. Riigieelarvest eraldatakse 10 000 krooni.
- 9) Ilmuvad eesti keele kui teise keele audio-visuaalsed ja trükitud lisamaterjalid põhiõppe toetuseks ja samalaadsed kodanikuõpetuse materjalid. Jätkuvad muukeelsete koolide õpilaste pere- ja keelelaagrid.
- 10) Jätkuvad õpetajate, koolijuhtide ja erinevate ainete õpetajate eesti keele ja ühiskonnaõpetuse alased koolitused. Senisest enam tähtsustub täiendkoolitus mitmekultuurilise kooli teemadel, rahvusliku identiteedi kujunemise toetamine, keeleõppekeskkonna loomine.

18.2. Kutseharidus

Plaanid aastaks 2001

- 1) Jätkub kutseõppeasutuste õppekavade vastavusse viimine olemasolevatele kutsestandarditele ja tööturu nõudmistele ning õppetöö sisulise kvaliteedi tõstmisele.
- 2) 25% 2000/01 õppeaastal õppetööd alustanud vene õppekeelega õpperühmadele tagatakse süvendatud eesti keele õpe.
- 3) Kinnitatakse vähemalt 10 valdkonna riiklikku õppekava.
- 4) Jätkub ressursside (õpetajad, materiaalsed vahendid, hooned, raha, aeg) efektiivsema kasutamise eesmärgil kutseõppeasutuste võrgu korrastamine ning lähtudes regionaalsest tööjõuvajadusest erialadevõrgu korrastamine. Kahel viimasel aastal on kutseõppeasutuste ümberkorraldamised toimunud Tallinnas, Võrumaal, Valgamaal, Viljandimaal, Narvas ja Pärnus. Ümberkorralduse tulemusel vähenes kutseõppeasutuste arv 16-lt 7-le. 2001.a kavandatakse kutseõppeasutuste ümberkorraldamine läbi viia Tartus ja Lääne-Virumaal.

Alustatakse regionaalsete kutseõppekeskuste loomist (2001.a Võrumaa, Põlva, Valgamaa). Regionaalne kutseõppekeskus on oma iseloomult polüfunktsionaalne õppe- (noorte, täiskasvanute, puuetega inimeste) ja arenduskeskus (õppekavade ja õpetamise meetodika ja korralduse arendus, ettevõtluse alustamise nõustamine, kutsenõustamine, jm), mille tegevuses on üheks oluliseks ülesandeks innovatsioon õppetöö korralduses ja sisus õpetatavas kutseala valdkonnas, selle toetamine teistes samas valdkonnas õpetavates õppeasutustes.

- 5) Tehnika ja tehnoloogia valdkondades laiendatakse kutsekõrghariduse taseme õppekavade järgi õppimise võimalusi.
- 6) Jätkub kutsehariduse reformimine sotsiaalse partnerluse kaudu. Kutsenõukogude, kutseliitude, tööandjate ja töövõtjate ning kohalike omavalitsuste esindajad on kaasatud koolitusvajaduse planeerimise ning õppekavade arendamise protsessi. Koolitusvajaduse väljaselgitamisel on oluline roll eelkõige tööandjatel ja ettevõtlusorganisatsioonidel, kuid lisaks neile ka maavalitsustel ja kohalikel omavalitsustel. Koolitusvajaduse planeerimisel võtab Haridusministeerium aluseks *Eesti majanduse arengukava*, maakondade arengukavad, tööhõive statistilised näitajad Eestis tervikuna ja maakonniti, lisaks analüüsitakse majandussektorite arengusuundi. Haridusministeeriumi poolsed prognoosid koolitusvajaduse kohta arutatakse läbi Tööandjate ja Tööstuse Keskliidus ja Eesti Kaubandus-Tööstuskojas. Koolid arutavad oma taotlused koolitustellimuse kohta läbi vastava kutsealavaldkonna kutseliiduga ning nõusoleku korral kutseliit kooskõlastab kooli taotluse. Lisaks peab taotlus olema kooskõlastatud maavanema ja kohaliku omavalitsusega ning 2-3 kohaliku ettevõttega.

Haridusministeeriumi prognoos ja koolide taotlused arutatakse läbi kutsenõukogudega (12 kutsenõukogu majandussektorite kaupa on moodustatud Kaubandus-Tööstuskoja juurde; kutsenõukogudesse kuuluvad ministeeriumite, tööandjate ja töövõtjate organisatsioonide esindajad). Aastal 2001 on kavas veelgi suurendada tööandjate rolli koolitusvajaduse väljaselgitamisel. Eelkõige tuleb kutseliitudel esitada omapoolsed ettepanekud tööjõu vajaduse ja majandussektorite arengu kohta. Rõhutatakse vajadust kutseõpetajate stažeerimise vajadust ettevõttes.

- 7) Jätkub kutseõppeasutuste personali arendamine – õpetajate ja juhtide kvalifikatsiooni tõstmine ja arvu optimeerimine.
- 8) Leonardo da Vinci programmi kaudu jätkuvad koostööprojektid ning käivituvad mitmed uued projektid.
- 9) Phare programmi abil toetatakse 2-aastast projekti “Noorte ja täiskasvanute tööhõive parandamine”, mille eesmärk on parandada tööhõivealast olukorda Saarte regioonis.
- 10) Toimub Eesti ettevalmistamine Euroopa Liidu struktuurifondides osalemiseks, mis täielikult avanevad Eestile pärast ühinemist Euroopa Liiduga. Hetkel on Eestil võimalik osaleda Euroopa Liidu struktuurifondideks ettevalmistumise eriprogrammis (SPP - *Special Preparatory Programme for Preparation to EU Structural Funds*). SPP kaudu luuakse kandidaatriikides tingimused, mis võimaldavad üles ehitada toimiva mehhanismi EL fondides osalemiseks ning raha otstarbekaks, reeglipäraseks ja efektiivseks kasutamiseks. SPP kogumaksumus on 3 miljonit eurot. Programm jaotub kaheks suuremaks osaks: institutsionaalse arengu tagamine ja pilootprojektid ning seda viiakse ellu erinevate ministeeriumide koostööprojektina.

Programmi raames on kavandatud järgmised tegevused:

- Euroopa Liiduga ühinemist ettevalmistava protsessi tutvustamine tööjõu arengu seisukohast konverentside ja seminaride vormis.
- Erinevate sihtgruppide ettevalmistamine osalemiseks struktuurifondides, kaasa arvatud koolitus kõrgematele riigiametnikele.
- Struktuurifonde ja SPP-d tutvustavate materjalide tõlkimine, väljaandmine ja levitamine.
- Struktuurifonde ja SPP-d tutvustava informatsiooni kättesaadavaks muutmise Interneti vahendusel ja selle pidev uuendamine.

11) Taani FEU programmi (Taani abiprogramm Eesti integreerumisel Euroopa Liitu) raames käivitub kutsekoolide ja töandjate koostöömudeli arendamise projekt.

Plaanid aastateks 2002-2003

- 1) Koolikohtade garanteerimine kuni 18-aastastele koos võimaluste loomisega noorte huvidele ja võimetele vastavate õppekavade valikuks, mis hõlbustavad üleminekut koolist tööellu.
- 2) Täiskasvanutele kutsekvalifikatsiooni kõrgemate tasemete omandamiseks jätkuõppe korraldamine.
- 3) Kutseõppeasutuste õpikeskkonna moderniseerimine ning õppekavade sisu kaasajastamine õpetuse kvaliteedi vastavusse viimiseks tööturu nõudmistega.
- 4) Kutsekõrghariduslike õppekavade juurutamine ning kutseõppeasutuste töö tulemuslikkuse akrediteerimissüsteemi väljaarendamine.
- 5) Kutseharidussüsteemi innovaatika keskuse loomine, mis tagab vajalikud uuringud, õpetajate metoodilise nõustamise, arendustöö organiseerimise ja oskusteabe viimise tarbijateni.

18.3. Kõrgharidus

Plaanid aastaks 2001

EL programm SOCRATES II

Liitumine programmiga Socrates II eesmärgiga tugevdada Euroopa dimensiooni hariduse kõigil tasandil, võimaldada laiaulatuslikku ligipääsu Euroopa haridusressurssidele, parandada Euroopa Liidu keelte, eriti vähem kasutatud ja vähem õpetatud keelte oskust, edendada koostööd ja inimeste vaba liikumist haridusvaldkonnas ning julgustada hariduspraktika uuendamist ning ühist huvi pakkuvate hariduspoliitika valdkondade uurimist. Kavas on toetada inglise keelsete õppekavade või nende osade väljatöötamist ning samuti Eesti õppimisvõimaluste võimalikult atraktiivset esitlemist potentsiaalsetele vahetustudengitele.

Otsitakse võimalusi *Erasmus* programmi raames välisriikides õppivate tudengite toetamiseks senisest suuremal määral. *Erasmus* programmi eesmärk on parandada kõrghariduse kvaliteeti ja tugevdada selle Euroopa dimensiooni, edendada kõrgkoolide rahvusvahelist koostööd, riikidevahelist vaba liikumist ja õpingute ning kvalifikatsioonide akadeemilist tunnustamist.

Taani FEU programm

Programmi (Taani abiprogramm Eesti integreerumisel Euroopa Liitu) raames

käivituvad järgmised projektid: Eesti haldussuutlikkuse arendamise projekt ja sotsiaalteaduslaste uuringute arendamise projekt.

18.4. Noorsugu

Plaanid aastaks 2001

EL programm NOORED

Jätkub Eesti aktiivne osalemine programmis NOORED, programmi raames vajab laiemat tutvustamist vabatahtliku teenistuse osa, mis on seotud noorteühingute ja noorsootöö institutsioonidega. Programmi eesmärgiks on toetada noorte omaalgatuslikkust koolivälise tegevuse raames, pakkuda võimalust rahvusvaheliseks koostööks, tõsta noorte Euroopa-teadlikkust. 1. novembrist 1998 kuni tänaseni on Euroopa Noored Eesti rahvusliku büroo vahendusel toetust saanud 47 rahvusvahelist noorsoovahetust, 16 noorsooalgatusprojekti, 13 vabatahtliku teenistuse projekti

Noorte sotsiaalse tõrjutuse vähendamine

Noorsootöö üks prioriteetidest järgmisel aastal on avatud noortekeskuste loomise toetamine kohalikes omavalitsustes. Arendatakse edasi noorte teavitamise ja nõustamise riiklikku süsteemi, toetatakse alaealiste komisjonide tööd. Valmivad regionaalsed alaealiste kriminaalpreventiivse tegevuse arengukavad. Toetatakse narkomaania ennetusalaseid projekte, mis baseeruvad alternatiivsete tegevusvõimaluste pakkumisel noortele.

Mitte-eestlastest noorte integratsioon

Jätkub muukeelsete koolide huvialajuhtide noorsootööalane täiendõpe, senisest suuremat tähelepanu pööratakse koolide vahelisele õppekavavälisele koostööle. Jätkub noorteühingute ja õpilasomavalitsuste liidrite regulaarne koolitus, koostöös Eesti Õpilasomavalitsuste Liidu ja noorteühingutega pööratakse tähelepanu uute regionaalsete õpilasomavalitsuste alaliitude/noorteühingute moodustamisele ja tugevdamisele. Noorte koostööd ergutatakse ja toetatakse (stipendium, projekti toetus jms) rahvuslikul tasandil läbi olemasolevate programmide ja projektitoetuskeemide. Kavas on ka omaalgatust toetava teabematerjali mitmekesistamine ning noorteühingute ja õpilasomavalitsuste teema sisseviimine koolide juhtkondade ja pedagoogide koolitusprogrammidesse.

Informatsioon ja nõustamine

Koostöös Sotsiaalministeeriumiga töötatakse välja ühtsed standardid regionaalsetele teavitamise ja nõustamise keskustele, valmib õppekava kutsenõustajatele (mahus 40 ainepunkti - AP), kinnitatakse nii kutsesuunitlejate (2 AP) kui kutsenõustajate õppekavad, alustatakse kutsenõustajate täiendkoolitusega Tartu Ülikooli juures. Noorsootööalane info koondatakse infobaasi NIP ning regulaarselt ilmuvad noorsootööd ja selle alast informatsiooni kajastavad infolehed (väljaandja: Eesti Noorsootöö Keskus) Arendatakse elektroonilist kutseharidusalast elektroonilist infosüsteemi "Rajaleidja" lisades olemasolevale kutseharidusalasele infole ka üld- ja kõrghariduse alast informatsiooni. "Rajaleidja" infosüsteemi arendamisel pööratakse suurt tähelepanu ka noorte tööhõive küsimustele, püüdes kaasata infosüsteemi võimalikult palju infot tööandjate kohta ning eriti arendada edasi praktikakohtade andmebaasi. On valminud Eesti Noorsooraport, mis annab ülevaate noortest meie ühiskonnas, nende tõekspidamistest ja väärtushinnangutest. Raporti abil on meil

võimalus analüüsida, mis on tehtud ning millised noorsoopoliitika valdkonnad vajavad arendamist ja ümbermuutmist.

19. TELEKOMMUNIKATSIOONID JA POSTISIDE

2001. aasta peamiseks eesmärgideks telekommunikatsiooni ja postiside valdkonnas on Euroopa Liidu nõuetele vastava seadusandluse väljatöötamine ja rakendamine.

Telekommunikatsiooni valdkonnas jätkub 2000.a vastu võetud *telekommunikatsiooni-seaduse* alamaktide väljatöötamine ja rakendamine.

Postiside valdkonnas võetakse 2001.a vastu *postiseadus*, mille eesmärgiks on tagada kvaliteetne postisaadetiste saatmine ja vastuvõtmine, postiteenuse kasutajate huvide kaitse ning kehtestada nõuded osutatavatele postiteenustele ja riikliku järelevalve kord nõuete täitmise üle. Seaduse lähtekohaks on postiteenuste kättesaadavuse tagamine hõredalt asustatud piirkondades ning Euroopa Liidu vastavates direktiivides sätestatud universaalse postiteenuse osutamise kohustuse sisseviimine postiteeninduse valdkonnas. Seadust kohaldatakse ka postiteenuste osutamisel välismaale ja välismaalt ning seejuures arvestatakse Ülemaailmse Postiliidu nõuetega postiteenuste osutamisele, ülemaailmse postikonventsiooni ja Euroopa Liidu direktiivi 97/67/EÜ nõuetega ühenduse postiteenuste siseturu arendamise ja teenusekvaliteedi tõstmise ühiste eeskirjade kohta. Postivaldkonda reguleeriva sõltumatu institutsiooni ülesannete täitmine pannakse Sideametile tema funktsioonide laiendamise ja rakendamisega postivaldkonnas.

2001. aastal jätkub ka 15. detsembril 2000.a jõustunud *digitaalallkirja seaduse* alamaktide väljatöötamine ja rakendamine.

31. detsembril 2000.a lõpevad AS Eesti Telefonile Vabariigi Valitsuse poolt antud eriõigused ja alates 1. jaanuarist 2001.a avaneb telekommunikatsiooniturg täielikult vabaks konkurentsiks. Sellest tulenevalt on kavas tugevdada ka Sideametit.

**Telekommunikatsioonid ja postside
Seadusandluse lähendamise ja rakendamise 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Telekommunikatsiooni-seadusest tulenevad õigusaktid:	83/189/EMÜ; 86/361/EMÜ; 87/372/EMÜ; 88/301/EMÜ; 89/336/EMÜ; 90/387/EMÜ; 90/388/EMÜ; 90/544/EMÜ; 91/263/EMÜ; 91/287/EMÜ; 92/44/EMÜ; 93/97/EMÜ; 94/46/EÜ; 95/46/EÜ; 95/47/EÜ; 95/51/EÜ; 96/2/EÜ; 96/19/EÜ; 97/13/EÜ; 97/33/EÜ; 97/51/EÜ; 97/66/EÜ; 98/10/EÜ; 98/48/EÜ; 98/84/EÜ						
TSM määrus "Tehnilise järelevalve teostamise statsionaarsete seadmete paiknemise piirkonna määramise tehniliste nõuete kehtestamine"*		Jaanuar 2001; veebruar 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-

TSM määrus "Raadiosageduskanalite kasutamise muutmisest põhjustatud otseste kulude hüvitamise kord"*		Aprill 2001; mai 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Raadiosaateseadmete tüüpide loetelu, mille Eesti tolliterritooriumile sisseveoks ei ole vajalik eriluba"*		Veebruar 2001; märts 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Nõuete kehtestamine numeratsioonivahemike, tunnuskoodide ja lühinumbrate telekommunikatsiooni otstarbel kasutamise viisile ja korrale"*		Jaanuar 2001; november 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Tehnilised nõuded üldkasutatava telefonivõrgu operaatori TKS § 31 lg 3 sätestatud kohustuste täitmiseks"		Juuni 2001; juuli 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Üldiste tehniliste nõuete kehtestamine raadiohäirete tekitamise või tekkimise tehniliste põhjuste vältimiseks"		Märts 2001; aprill 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
Postiseadusest tulenevad õigusaktid:	97/67/EÜ						
Vabariigi Valitsuse määrus "Universaalse postiteenuse osutamise kohustusega postiteenuse osutaja postivõrgu kasutamise tasu arvestamise juhend"		Detsember 2001; jaanuar 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-

Vabariigi Valitsuse määrus "Postimaksevahendite väljalaskmise, kasutamise ja kehtetuks tunnistamise kord"		Detsember 2001; jaanuar 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
Vabariigi Valitsuse määrus "Postiteenuse osutajate riikliku registri asutamine ja põhimääruse kinnitamine"		Detsember 2001; jaanuar 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Tegevuse alustamise teate vorm"		November 2001; jaanuar 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Tegevusloa ja tegevusloa taotluse vorm"		November 2001; jaanuar 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
TSM määrus "Postisaadetiste avamise kord"		November 2001; jaanuar 2002	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
Digitaalallkirja seadusest tulenevad õigusaktid:							
Vabariigi Valitsuse määrus "Sertifitseerimiseenust ja ajatempliteenust osutava riigiasutuse määramine"	1999/93/EÜ	Märts 2001; mai 2001	TSM eelarve, eurointegratsiooni vahendid 142.98.99	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-
Ülemaailmse Postiliidu Põhikirja 1994.a Souli kongressi ja 1999.a Pekingi kongressi lõppaktide ratifitseerimise seadus*		Aprill 2001; mai 2001	TSM eelarve 142.01.01	TSM	SA eelarve 142.81.10	-	-

**Telekommunikatsioonid ja postiside
Haldussuutlikkus 2001**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sideamet	Telekommunikatsiooni-seadusest tulenevad õigusaktid, Digitaalallkirja seadusest tulenevad õigusaktid, Postiseaduse vastuvõtmine	Sideametis luuakse juurde 9 uut töökohta	Täiendav koolitus vajalik kõikidele uutele Sideameti töötajatele	-	Planeeritud töötasufond	-

20. KULTUUR JA AUDIOVISUAALPOLIITIKA

20.1. Kultuur

Plaanid aastaks 2001

Lähtudes Euroopa lepingu artiklist 101, on kultuuripoliitika alal Eesti prioriteediks osaleda ühenduse kultuurialastes koostööprogrammides. Eesti osalemine ühenduse programmides on osa liitumiseelsest strateegiast, mille eesmärgiks on tutvumine ühenduse poliitikate ning nende rakendamise instrumentidega.

Eesti taotleb osavõttu Euroopa Liidu kultuurikoostöö raamprogrammis *Kultuur 2000* (Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr. 508/2000/EÜ), mille kestuseks on viis aastat, 2000-2004.

Eesti iga-aastase osalusmaksu suuruseks on arvatud 2 030 000.- krooni alates aastast 2001 kuni programmi lõpuni 2004.a. Kultuuriministeeriumi eelarves ptk.01, art.57 on programmis osalemiseks ette nähtud 1 360 000.- krooni, millest 109 200.- krooni moodustavad programmi halduskulud ning 468 000.- krooni loodava Kultuuri Kontaktpunkti tegevuse toetus. *Kultuur 2000* programmis osalemist kaasfinantseeritakse 670 000.- krooni ulatuses PHARE rahvuslikust eraldisest. Eelarvest ptk 01, art 30, on eraldatud 30 000 krooni koostööseminarideks projektijuhtidele.

Plaanid aastateks 2002-2003

Jätkub osalus programmis *Kultuur 2000*.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kultuuriministeerium Eesti osalemine programmis "Kultuur 2000"	-	Seoses Eesti ühinemisega EL kultuurivaldkonda toetava raamprogrammiga "Kultuur 2000" 2001.a jooksul, luuakse Kultuuriministeeriumi üldosakonna alluvusse Kultuuri Kontaktpunkt – ingl.k <i>Cultural Contact Point</i> , mis on lepingulistest suhetes Euroopa Komisjoniga kui ametlik kultuuri raamprogrammi kohta käiva teabe levitaja, projektitegijate nõustaja, programmi koordinaator Eestis.	Seminarid ja teabepäevad kultuuriavalikkuse teavitamiseks "Kultuur 2000" programmist, selle eesmärkidest, toetatavatest tegevustest, projektidele esitatavatest nõuetest. Konsultatsioonid ja koolitus projektijuhtidele "Kultuur 2000" taotlusvormide koostamise ja korrektse täitmise alal.	PHARE abiprojektide raames välisekspertide konsultatsioonid.	2001.a osalusmaks: 1 360 000.- EEK ptk 01, art 57, millest 468 000.- EEK CCP 670 000.- EEK PHARE rahvuslikust eraldisest Projektitegijate koolitus 30 000.- EEK ptk 01, art 30	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kultuuriministeerium			Seminarid, teabepäevad ja konsultatsioonid "Kultuur 2000" programmis osalevatele projektijuhtidele.	PHARE abiprojektide raames väliseksperide konsultatsioonid.	Osalusmaks: 1 360 000.- EEK aastas, millest 468 000.- EEK CCP ja 670 000.- EEK toetus Phare rahvuslikust eraldisest 30 000.- EEK projektijuhtide koolituseks Kultuuriministeeriumi eelaravest	

20.2. Audiovisuaalpoliitika

Plaanid aastaks 2001

Eesti seadusandluse täielik ühtlustamine Euroopa Liidu audiovisuaalpoliitika *acquis* nõuetega saavutati *ringhäälinguseaduse* muudatustega, mis jõustusid 15.mail 2000.a. 2001.aastal on peamine ülesanne seaduse toimiv rakendamine ning seaduse täitmise järelvalve tugevdamine.

Eesmärgiks on edeneda ettevalmistustes jõudmisel Euroopa päritolu tööde enamusosani Eesti telejaamade programmides aastaks 2003, Euroopa tööde ja sõltumatute tootjate tööde osakaalu aasta-aastalt suurendades. Tegevuskavas on arvestatud Euroopa Komisjoni 2000.a. eduaruandes toodud hinnanguid ja märkusi.

Laiendatakse Kultuuriministeriumi *meedia ja autoriõiguse osakonda* kahe ametniku võrra ning parandatakse osakonna tehnilist varustatust tõhusa monitooringu teostamiseks.

Kultuuriministeriumi ringhäälingulubade komisjoni pädevust ja koosseisu laiendatakse selleks, et EL piirideta televisiooni direktiivi kogu reguleerimisalas toimivate seaduste rakenduse- ja järelvalvestruktuuride töö oleks paremini koordineeritud.

Jätkub ringhäälinguala regulatsioonide rakendamise ja järelvalvega tegelevate töötajate süsteemne koolitamine koostöös PHARE programmiga ning EL liikmesmaadega.

Eesti taotleb ja loodab osavõttu EL suurprogrammist Media Plus, mis aitab edendada kogu Eesti audiovisuaalsektorit. Selle ettevalmistamiseks jätkub programmiga seotud töötajate ja projektijuhtide koolitamine koostöös PHARE ja EL liikmesmaadega. Eesti osavõtumaksu suurus ja osalemise ajakava Media Plus programmis selgub vastavalt Euroopa Liidu protseduuri reeglitele. Eesti osamaks Media Plus programmis osalemiseks tasutakse Kultuuriministeriumi ja PHARE summadest.

Eesti audiovisuaalsektori arendamise eesmärgil töötatakse välja filmitootmise rahastamise uus süsteem.

Plaanid aastaiks 2002-2003

Peamine eesmärk on jõuda aastaks 2003 *ringhäälinguseaduses* sätestatud EL piirideta televisiooni direktiivi kõigi nõuete täitmiseni ja olla seega valmis täitma täielikult EL liikmesriigile omaseid kohustusi EL audiovisuaalpoliitika alal.

Selleks tugevdatakse Kultuuriministeriumi *meedia ja autoriõiguse osakonda*, mis teostab seaduse täitmise järelvalvet. 2002.a. planeeritakse võimaluste piires suurendada osakonna koosseisu ning parandada ringhäälingumonitoringu tehnilist baasi. Jätkub seaduse järelvalvega tegelevate töötajate ja ringhäälingulubade komisjoni liikmete koolitus koostöös PHARE programmiga ja EL liikmesmaadega.

Täiendatakse statistiliste andmete kogumise süsteemi, et saada pidev adekvaatne ülevaade Eesti telejaamade programmide struktuuri vastavusest *ringhäälinguseaduses* sätestatud nõuetele.

Eesti osaleb aktiivselt EL programmis Media Plus, koolitades selleks projektijuhte Media Plus programmi võimaluste edukaks kasutamiseks.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Ringhäälinguseadus	EL piirideta televisiooni direktiiv (Direktiiv 97/36/EÜ, millega muudetakse direktiivi 89/552/EMÜ)	Muudatused jõustunud 15.05.2000.a.	-	Kultuuriministeerium, Sideamet, Ringhäälingu nõukogu	Seadust rakendavaid asutusi rahastatakse riigieelarvest Uueneb tehniline baas ringhäälingus monitooringu teostamiseks	Jätkub seadust rakendavate asutuste töötajate koolitus, mida rahastatakse riigieelarvest ja PHARE programmist. Monitooringu tehnilise baasi uuendamist rahastatakse KM eelarvest ja koostöös PHARE programmiga	EL piirideta televisiooni direktiivi nõudeid täielikult ülevõtavad Ringhäälinguseaduse muudatused jõustusid 15.05.2000. a ja 2001. a jätkub seaduse rakendamine ning järeelvalve-struktuuride tugevdamine
						Media Plus programmi projektijuhtide koolitus toimub KM ja PHARE summadest. KM eelarves selleks kavandatud 30 000 EEK (ptk 01, art 30).	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Ringhäälinguseadus	-	-	-	Kultuuriministeerium Sideamet, Ringhäälingu- Nõukogu	Seadust rakendavaid asutusi rahastatakse riigieelarvest	Koolituse kulud kaetakse riigieelarvest ja PHARE programmist	Astmeliselt jõutakse 2003.aastaks Euroopa päritolu tööde enamusosani Eesti telejaamade programmides ning rakendatakse täielikult kõik EL direktiivi nõuded

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kultuuriministeeriumi meedia ja autoriõiguse osakond	Osakonna põhimäärus on välja töötatud ja sisaldab kõiki uue osakonna ülesandeid	Osakonda laiendatakse ning võetakse teenistusse 2 uut ametnikku. Üks neist hakkab täiendavalt tegelema Ringhäälinguseaduse ja ringhäälingulubade tingimuste täitmise järelvalvega. Teine ametnik hakkab tegelema autoriõiguste kaitse küsimustega.	Osakonna teenistujaid koolitatakse seminaridel ja workshopidel Eestis ja EL liikmesriikides.		2 uue ametniku töötasu on ettenähtud KM eelarves. Kokku 195 000 EEK aastas, ptk 01, art 10,21 Osakonna ametnike koolituse summad on osaliselt ette nähtud KM eelarves ning osaliselt kavandatakse neid katta eurointegratsiooni alase koolituse summadest. KM eelarves on selleks 30 000 EEK (ptk 01, art 30)	Osakonna laiendamisega tugevneb seaduse täitmise järelvalve ringhäälinguorganisatsioonide tegevuse üle seaduse nõuete täitmisel, mis tagab EL piirideta televisiooni direktiivi täitmise toimiva järelvalve.
Kultuuriministeeriumi ringhäälingulubade komisjon	2001. a 1. oktoobriks täiendatakse komisjoni töökorda, mille alusel laiendatakse komisjoni pädevust ja koosseisu	Komisjoni koosseisu lülitatakse täiendavalt Majandusministeeriumi esindaja, kuna Reklaamiseaduse täitmise järelvalve kuulub Majandusministeeriumi pädevusse.	Komisjoni liikmeid koolitatakse seminaridel ja workshopidel Eestis ja EL liikmesmaades.		Komisjoni efektiivse töö tagamiseks ning koolitusvajadusteks on KM eelarves ettenähtud 130 000 EEKi (ptk 01, art 30). Osa koolituse summasid on kavas katta eurointegratsiooni koolitussummadest ja PHARE rahast	Ringhäälingulubade komisjoni pädevuse ja koosseisu laiendamise eesmärk on, et komisjon kataks kogu EL piirideta televisiooni direktiivi reguleerimisala ning reklaamiga seonduv on EL direktiivis väga mahukas. Samuti annab komisjoni koosseisu laienemine võimaluse paremini koordineerida erinevate ametkondade tööd kogu EL Piirideta TV direktiivi valdkonnas.

						Selle muudatusega on komisjonis esindatud kõik riigiasutused, kes tegutsevad EL Piirideta TV direktiiviga reguleeritud aladel.
--	--	--	--	--	--	--

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kultuuriministeeriumi meedia ja autoriõiguse osakond	Tehtud juba varem	Osakonnas koosseisu laiendamine võimaluste piires. Ringhäälinguseaduse järelvalve tugevdamiseks ning autoriõiguste kaitse alase töö parandamiseks.	Osakonna teenistujate ning ringhäälingulubade komisjoni ja autoriõiguse asjatundjate komisjoni liikmete koolitamine seaduste täitmise järelvalve korraldamise alal		Osakonna uute ametikohtade loomist rahastatakse KM eelarvest. Koolituse summad kaetakse KM eelarvest ja koostöös PHARE programmiga ning eurointegratsiooni alase koolituse rahast	Osakonna laiendamine, teenistujate ja komisjonide liikmete jätkuv koolitus tagavad seaduste täitmise tõhusa järelvalve ja võime täita Eestis 2003 aastast täielikult kõiki EL piirideta televisiooni direktiivi nõudeid.
Eesti osavõtt EL programmist Media Plus	Tehtud juba varem	Eesti Filmi Sihtasutuses tugevneb Media Plus programmiga tegelev üksus	Jätkeb programmis osalevate inimeste koolitus koostöös PHARE programmi ning mitme EL liikmesmaaga		Eesti osamaksu tasutakse KM eelarvest ja PHARE summadest, koolituse kulud kaetakse koostöös PHARE programmiga ning EL mitme liikmesmaa toetusel.	Eesti aktiivne osavõtt Media Plus programmis aitab Eesti audiovisuaalsektori arengule kaasa

21. REGIONAALPOLIITIKA JA STRUKTUURIVAHENDITE KOORDINEERIMINE

[Vaata ka III osa, ptk 7. Põllumajandus, 8. Kalandus, 9. Transport, 16. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, 22. Keskkond]

Eesmärgid

Regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimise valdkonna peamiseks eesmärgiks on luua EL struktuuriabi kasutamise õiguslik ja administratiivne raamistik ning tõsta vastavate riiklike institutsioonide haldussuutlikkust.

Plaanid aastaks 2001

Siseministeerium kui regionaalarengu eest vastutav ministeerium korraldab senise *regionaalpoliitika tulemuslikkuse hindamise* (2001 IV kv).

Regionaalstatistika valdkonnas on eesmärgiks strateegiliste suundade määratlemine piirkondliku statistika tootmisel ja tarbijate piirkondliku statistikaga varustamise pidev parandamine. Paraneb regionaalstatistiliste andmete dubleeriva tootmise vältimine ja kõigi toodetud regionaalstatistiliste andmete jõudmine Eesti Regionaalarengu Andmebaasi. Vastavalt *nõukogu määrusele 1260/99* pärast NUTS klassifikaatori kehtestamist (2001 I kv) arvutatakse ümber NUTS III taseme piirkondade osas aegread aastani 1996 (2001 IV kv).

Phare

Rahandusministeerium töötab koostöös haruministeeriumidega välja ministeeriumide vahelise tööjaotuse EL struktuuriabi vastuvõtmise ettevalmistamiseks. Selleks töötatakse välja Vabariigi Valitsuse 05.11.98.a korralduse nr 1036-k "*Euroopa Liidu Phare programmi rakendamine*" muudatusettepanekud, lähtudes vajadusest valmistada 01. jaanuariks 2003.a. ette *Riiklik Arengukava*, mis vastab *ühtse programm dokumendi kavandi nõuetele* (1260/99, art 19), mille puhul Rahandusministeerium hakkab täitma juhtiva asutuse ja makseasutuse ülesandeid ja määratletakse teiste makseasutuste vajalikkus (2001 I kv). Muudatusettepanekute raames sätestatakse ka partnerlusprintsipi rakendamine *Riikliku Arengukava* koostamisel (1260/99, art 8).

Jätkuvad ettevalmistused Phare juhtimise detsentraliseerimiseks aastast 2002 ja EL abiprogrammide koordinatsiooni määrusest (EÜ 1266/99) tulenevate printsiipide täitmiseks (jooksvalt 2001). Selleks töötab Rahandusministeerium koostöös teiste ministeeriumidega ja EK delegatsiooniga välja Phare projektide järelevalve korraldamiseks kõige optimaalsema süsteemi (2001 I kv). Et tõhustada ministeeriumide vahelise töö koordineerimist, nimetavad kõik ministeeriumid vastutava ametniku Phare programmeerimise ja Phare projektide rakendamise ning järelevalve osas (2001 I kv). Vastutavad ministeeriumid esitavad aruanded (2001 I kv) järgmistes valdkondades: Majandusministeerium sihtregioonide valmisolekust ja Phare 2000 ESC projektide rakendamise seisust; Põllumajandusministeerium SAPARDi projektide rakendamiseks vajalikust institutsionaalsest valmisolekust; Keskkonna- ning Teede- ja Sideministeerium ISPA projektide rakendamiseks vajalikust institutsionaalsest valmisolekust ja uute projektide ettevalmistamisest.

Phare 2001 programmi elluviimiseks viiakse lõpule programmi väljatöötamine ja jätkatakse rahastatavate projektide ettevalmistamist (2001 I ja II kv).

Rahandusministeerium taotleb Phare 2001.a programmi raames abi SPP programmi jätkuprojekti EL struktuurifondide ja ühtekuuluvusfondi efektiivselt rakendamiseks vajaliku haldussuutlikkuse tõstmise finantseerimiseks. Projekti eesmärgiks on EL struktuurifondideks ettevalmistumise tegelevate ametnike koolitamine ning struktuurivahendite juhtimiseks vajaliku Eesti ühtse programmeerimisdokumendi ettevalmistamine, samuti välisabi projektide registri täiendamine.

Phare CBC programmi elluviimisel valmistatakse ette kogu CBC programmi ja Väikeprojektide Fondi tegevuse ühtlustamine Interreg programmiga, sealhulgas projektide valikukriteeriumide kooskõlastamine Lõuna-Soome Interreg III A programmiga ja osalemine sealse sekretariaadi töös.

2001.a töötatakse Phare Consensus III projekti raames välja Euroopa Sotsiaalfondi administreerimise skeem, vajalikud juhendmaterjalid fondi administreerijatele ja taotlejatele, koolitatakse fondi rakendamise seotud ministeeriumide ametnikke ning töötatakse välja koolituskava regioonides Euroopa Sotsiaalfondi rakendamise seotud ametnike koolitamiseks. Projekti rakendamiseks moodustatakse töögrupp, kuhu lisaks Sotsiaalministeeriumi töötajatele kuuluvad Haridus-, Majandus-, Rahandus-, Siseministeeriumi, SA Kutsehariduse Reform ning Tööturuameti esindajad. Töögrupi ülesandeks on koordineerida Euroopa Sotsiaalfondi rakendamiseks vajaliku seadusandluse kohandamist, administreerimise ja auditi skeemide ning juhendmaterjalide väljatöötamist, ettepanekute tegemist olemasolevate infosüsteemide kohandamiseks ESF rakendamiseks.

Maaelupoliitika ja SAPARD

Aastal 2001 on kesksel kohal 2000.a oktoobris Riigikogu poolt vastu võetud *maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusest* ning Euroopa Komisjonile esitatud *Maaelu arengu kavast* tulenevate maaelu meetmete rakendamine. Olulist tähtsust omab kogu meetmete rahastamisskeemi rakendamine koos Põllumajandusregistrite ja Informatsiooni Ameti töö alustamisega. Sellele eelneb SAPARDi Makseagentuuri akrediteerimine (2001.a I kv), mitmeaastase rahastamislepingu sõlmimine ja esimese iga-aastase rahastamismemorandumi allkirjastamine (2001.a I kv).

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus sätestab põllumajandusele ja maategevõtlusele antavate toetuste liigid, nõuded toetuse taotlejatele, tema majandustegevusele ja kavandatavatele investeeringutele. Nimetatud tingimuste täpsustamiseks tuleb jõustada hulk Vabariigi Valitsuse ja põllumajandusministri määruseid. [vt täpsemalt ptk. 7. Põllumajandus]

Bilateraalse koostöö raames toimub LEADER+ programmi põhimõtete tutvustamine maakondades ja kohalike arengugruppide koolitus, samuti on kavas alustada esimeste LEADER+ põhimõtetele vastavate projektide välja töötamist.

Kalandusvaldkonnas rakenduvad 10. novembril 2000 jõustunud *kalapüügiseaduse* parandused kalalaevastiku registri ja kalalaevastiku seiresüsteemi kohta. Phare *twinning* programmi raames töötatakse välja *kalanduse tegevusprogramm*, mille peamiseks eesmärgiks on kaasa aidata EL seadusandlusest tulenevate nõuete

rakendamisest kalandussektoris ja kalatööstuste kohaldamine vastavaks EL tehnilistele tingimustele (2001 IV kv). Sama programmi raames töötatakse välja ka *kalalaevastiku mitmeaastane arengukava*

ISPA

Eestil on ISPA programmi raames kavas igal aastal (alates aastast 2000 kuni aastani 2006 või kuni liitumiseni ELiga) esitada projekte ligikaudu 50 miljoni euro suuruses mahus aastas, millest ISPA toetus on ligikaudu 28 miljonit eurot aastas.

ISPA keskkonnaprojektide rakendusüksusena loodi juunis 2000 Rahandusministeeriumi haldusalasse Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK). KIKi tegevus lähiaastatel peab tagama vahendite efektiivsema koordineerimise ja kooskõlastamise riigieelarvega, samuti *Riiklike Investeeringute Programmi*, välislaenude ja –abiga. Keskkonnaministeeriumi haldusalasse 2000.a septembris loodud investeeringute osakonna ülesannete hulka kuulub investeerimisprojektide (sh. Phare ja ISPA) ettevalmistamine, tasuvusuuringute läbiviimine, osalemine abi- ja laenuprojektide ettevalmistamisel ja rakendamisel.

Lähtudes “*Transpordi arengukavast aastateks 1999-2006*” ning *Riiklikust Arengukavast* toimub transpordi infrastruktuuri väljaarendamine nii lähiaastatel kui ka pikemas perspektiivis nii riiklikke investeeringuid, ettevõtete omavahendeid, rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide laenuressurse ja Euroopa Liidu abi (ISPA, Phare 2000+). kasutades.

Prioriteetsetest valdkondadest on enim investeeringuid kavandatud üle-euroopaliste maanteetranspordikoridoride moderniseerimisele ja riigisiseste juurdepääsuteede parandamisele. Olulisemad investeeringud on seotud nii ISPA, välislaenudest kui ka Phare poolt finantseeritavate projektidega. Teede- ja Sideministeerium jätkab tööd ISPA strateegia täiendamise ja projektide elluviimiseks vajaliku struktuuri tugevdamisega. ISPA transpordiprojektid viiakse ellu kahes sektoris: maantee- ja raudteeprojektid

Projektide valikul on lähtutud liiklusvoogude prognoosist tulevikus ning kvalitatiivsetest tee tehnilistest parameetritest. Ida-lääne suunalise transpordikoridori Tallinn-Tapa-Narva ning Tapa-Tartu-Petseri raudtee infrastruktuuri korrastamisel on tegemist peamiselt laiaulatuslike olemasolevate raudteeliinide rekonstrueerimistöödega.

Eesti siseliikluse jaoks on prioriteetseteks need suunad, mis ühendavad omavahel suurima potentsiaaliga regioone, mis on olulised tasakaalustatud regionaalse arengu seisukohalt.

Teede- ja Sideministeeriumis hakkab ISPA ja Phare projektide täideviimise ja koordineerimisega tegelema spetsiaalne töörühm (PSU). Töörühm (PSU) kooskõlastab rakendusüksuste projektide aruanded ning teostab järelevalvet tulenevalt ISPA juhendmaterjalide nõudmistest, teostab seiret Maanteeameti ja Raudteeameti ISPA projektide rakendusüksuste (IA) ja järelevalve konsultantide tegevuse üle, koordineerib projektide järelevalvet ja osaleb järelevalvekomitee töös.

Haldussuutlikkuse arendamine

2001.a jätkuvad ettevalmistused Eesti liitumiseks vastavalt Eesti positsioonile EL regionaalpoliitika, ühtekuuluvusfondi ja struktuurivahendite koordineerimise valdkonnas. Kavas on mitmete seadusandlike aktide täiendamine struktuurifondide mehhanismi rakendamise ettevalmistamiseks – ministeeriumide vahelise tööjaotuse määratlemine ning Riikliku Arengukava struktuuri ja õigusliku staatuse fikseerimine, riigieelarve (baas)seaduse muutmine välisabi ja –laenude lülitamiseks riigieelarvesse (2001 II kv).

2001.a on eesmärgiks tõsta projektide eel- ja järelfinantskontrolli haru-ministeeriumides, tõhustatakse ministeeriumides rakendatavat siseauditit.

Haldussuutlikkuse tõstmine on vajalik eelkõige järgmistes valdkondades – strateegiline planeerimine ja programmide koostamine, projektide tehniline ettevalmistamine ja projektijuhtimine, riigiabi kasutamise seire ja kontroll, projektide ja programmide mõju eel- ja järelhindamine. Haldussuutlikkuse tõstmine tagatakse ministeeriumide vahelise tööjaotuse kehtestamisega EL (struktuuri)abi vastuvõtmisel, vajalike protseduuride kehtestamisega toetuste kasutamiseks, Riikliku Arengukava täiustamisega, ametnike koolitusega ja avalikkuse teavitamisega EL struktuuriabist. Haldussuutlikkuse tõstmist jätkatakse EL eelstruktuurivahendite Phare (IB ja ESC projektid), ISPA ja SAPARD toetuste kasutamise raames. Tõhustatakse ministeeriumide vahelise info vahetamist ja koordineerimist vastavalt 2000.a kokkulepitud valdkondades, sealhulgas seadusandluse ettevalmistamisest ühtlustamisel Euroopa Liidu seadusandlusega, õigusaktide vastuvõtmisest ja tõlkimisest, finantsjuhtimise ja –kontrolli rakendamisest ja edasiarendamisest, abikõlblike kulutuste kaardistamisest, administratiivsest suutlikkusest jms. Määratletakse abikõlblike kulutuste kaardistamise protseduurid nõukogu määruse 1260/99 (art 11 ja 30) täiendavuse printsiibi rakendamiseks (2001 II kv).

Rahandusministeeriumi lepingute sõlmimise ja rahastamise üksus koostab *välisabi projektide registrit* ning kavas on rakendada projektide juhtimise infosüsteem, mis võimaldab saada ülevaadet projektide hetkeseisust. Rahandusministeerium kaardistab Euroopa Liidust saadava abi, vastav info avalikustatakse ministeeriumi koduleheküljel (1260/99 art 46).

Koostöös Riigikantselei Euroopa Liidu Infosekretariaadiga viiakse läbi infopäevad Euroopa Liidu regionaalpoliitikast ja struktuurivahenditest eesmärgiga tõsta poliitikute ja ametnike teadlikkust antud valdkonnas.

2001. aastal arendatakse välja 2000.a sihtasutuste reformi käigus Majandusministeeriumi haldusalas moodustatud *Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja Krediiditagatiste ja Ekspordikindlustuse Sihtasutus*, mis peavad tagama riiklike vahendite parema kontsentreerituse, abimeetmete efektiivsema elluviimise, vältima seni rakendatud toetusmeetmete dubleerimise ning tagama Eesti valmisoleku EL struktuuriabi vastuvõtmisel [vt ka ptk 16 Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted]. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse allüksustena alustavad tegevust regionaalsed bürood eesmärgiga suurendada regioonide valmisolekut nii riigi- kui ka välisabi tulemuslikuks kasutamiseks ning tõhustada regioonide kaasatust programmeerimisprotsessis (2001 IV kv). Riigi regionaalpoliitika elluviimisel täiustatakse regionaalarengu programmide ja projektide seiret (jooksvalt 2001).

Plaanid aastateks 2002-2003

2002.a jätkub ministeeriumide vahelise tööjaotuse korralduskeemi väljatöötamine ja kinnitamine. Valmistatakse ette *Riiklik Arengukava*, mis vastab SPD kavandi nõuetele eesmärgiga kinnitada see 2002.a lõpus ja 2003 esitada Euroopa Komisjonile.

Kuna liitumisel peab Eesti esitama uue *Maaelu Arengu Kava* (vastavalt määrusele 1257/1999), mis vastab juba liikmesriikide nõuetele ja võimalustele, alustatakse sellel perioodil ka uue kava koostamist.

Valmistatakse ette ka *konvergenstiprogramm abikõlblikkuse jaoks ühtekuuluvusfondi toetustele*.

Tehakse ettevalmistusi ühenduse algatuse *URBAN* rakendamiseks.

Lähiaastatel ja ka pikemas perspektiivis toimub transpordi infrastruktuuri väljaarendamine lähtudes "*Transpordi arengukavast aastateks 1999-2006*" ning *Riiklikust Arengukavast*, kasutades riiklikke investeeringuid, ettevõtete omavahendeid, rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide laenuressursse ja Euroopa Liidu abi (ISPA, Phare 2000+).

Keskkonnasektoris jätkub projektide ettevalmistamine ja teostamine kooskõlas Keskkonnastrateegias ja Keskkonnategevuskavas toodud prioriteetidega kasutades selleks nii laene (NIB, NEFCO, EIB), riigieelarve- ja omavalitsuste vahendeid ning abirahasid (Phare, ISPA, bilateraalsed doonorid, jne).

Toimub SAPARD uute meetmete järk järguline rakendamine [vt. III osa, ptk 7.3 Maaelupoliitika].

Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse baasil lahendatakse määruste kaudu põllumajandustöötajate varajasem pensionile jäämise võimalus ja asendustöötajate küsimus. Jätkatakse Eesti seadusandluse ühtlustamist Euroopa Liidu põllumajanduse keskkonnatoetusi käsitlevate seadustega.

Jätkub administreerijate, nõustajate, koolitajate ning kontrollide koolitus (sealhulgas väliskoolitus ning väliskoolitajate kaasamine).

Vabariigi Valitsuse määrusega määratletakse kalalaevatunnistuste (*fishing licence*) protseduurid (2002 III kv).

Haldusreformi ettevalmistamise käigus töötatakse muuhulgas välja põhimõtted munitsipaalinvesteeringute ja nende toetamise mehhanismi osas nii, et võimaldada erinevate riigieelarveliste ja välisvahendite omavahelist seostatust ja tagada perspektiivis Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite võimalikult maksimaalset ärakasutamist. Nii omavalitsusüksuse investeeringud kui riigieelarvelised toetusvahendid peavad olema kasutatavad Euroopa Liidu struktuurifondide vahendite kaasfinantseeringuna.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Riigieelarve seaduse muutmise seadus	1260/99	2001, II kv	Rahandusministeerium	RaM			
Vabariigi Valitsuse korraldus	1260/99	2001, II kv	Rahandusministeerium	RaM			Ministeeriumide vaheline tööjaotus EL struktuuriabi vastu võtmisel ja kasutamisel.
Eesti tööhõive tegevuskava		2001, II kv	Sotsiaalministeerium	SoM			
Põllumajandusministri määrus vähesoodusalade toetamisest	1257/99 1260/99	2001, III kv	Põllumajandusministeerium	PõM			
Põllumajandusministri määrus põllumajanduse keskkonnakaitse toetamisest	1257/99 1260/99	2001, II kv	Põllumajandusministeerium	PõM			
Põllumajandusministri määrus varajasest pensionile jäämise toetamisest	1257/99 1260/99	2003, III kv	Põllumajandusministeerium	PõM			
Põllumajandusministri määrus vähesoodusalade metsastamise toetamisest	1257/99 1260/99	2002, II kv	Põllumajandusministeerium	PõM			
Põllumajandusministri määrus asendustöötajate palkamisest põllumajandus-ettevõtetes	1257/99 1260/99	2003	Põllumajandusministeerium	Põllumajandusministeerium			

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Olemasolevate institutsioonide tugevdamine						
Ettevõtluse Arendamise SA	-	5 agentuuri restruktureerimine	Majandusministeerium	Phare ESC 2001	Majandusministeerium, Phare	
Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	-	Täiendavate ametikohtade komplekteerimine	Põllumajandusministeerium		Põllumajandusministeerium	
Uute institutsioonide loomine						
Phare järelevalve alamkomiteed	-	-	-	-	-	

22. KESKKOND

Käesolev tegevuskava on jätkuks eelmiste aastate tegevuskavadele.

2001. aasta algul esitatakse Riigikogule 2000. aastal valminud *keskkonnaregistri seaduse eelnõu, Århusi konventsiooni ratifitseerimise seaduse eelnõu, saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse eelnõu, kiirguseaduse muutmise seaduse eelnõu, kaitstavate loodusobjektide seaduse muutmise seaduse eelnõu.*

2001. aastal on plaanis valmis saada ning esitada valitsusele ja Riigikogule vastuvõtmiseks järgmised seaduste eelnõud: *Eesti Vabariigi ja Euroopa Keskkonnaagentuuriga liitumise ratifitseerimise seaduse eelnõu, jäätmeseaduse muutmise ja täiendamise seaduse eelnõu, pakendiseaduse muutmise ja täiendamise seaduse eelnõu, Baseli konventsiooni täienduste III/1 ratifitseerimise seaduse eelnõu, piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse konventsiooni vee ja tervise protokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu, looduskaitse seaduse eelnõu, jahiseaduse eelnõu, kemikaaliseaduse täiendamise ja muutmise seaduse eelnõu, geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise seaduse eelnõu, 1969. a. konventsiooni tsiviilvastutusest õlireostuse korral lisaprotokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu, 1970. a. konventsiooni õlireostusest tingitud kahjude kompenseerimise fondi loomisest lisa- protokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu, Londoni 1990. a. konventsiooniga valmisolekust naftareostuse korral, vastutusest ja koostööst sellel alal ühinemise seaduse eelnõu.*

Endiselt jätkub *keskkonnaseadustiku* koostamine. Esimene osa sellest - *looduskaitse seaduse eelnõu* - valmib 2001. aastal.

Eesti on esitanud taotluse LIFE III programmidega liitumiseks. Life-Nature poolse kaasfinantseerimise saamiseks on esitatud neli taotlust ja Life-Environment programmist abi saamiseks on esitatud viis taotlust.

Nagu eelpool mainitud, on ettevalmistamisel Eesti ja Euroopa Ühenduste vaheline leping Eesti ühinemiseks Euroopa Keskkonnaagentuuriga (EEA). Eesti on EEA-ga teinud kootööd juba mitmeid aastaid ja on saanud tunnustatud oma andmete korrektse ja kvaliteetse edastamise eest.

Seireprogramm on jätkuvalt muutmise staadiumis. 2001. aastal on seireprogrammi täitmist plaanitud finantseerida 8,9 miljoni krooni ulatuses.

2001. a alguseks on valminud *üleriigiline jäätmekava*, mis läheb lähemal ajal Riigikokku kinnitamiseks. Jäätmekava võetakse jäätmete majandamise aluseks järgneva 5 aasta jooksul. Kava vaadatakse üle iga viie aasta järel.

Kemikaaliohutuse Komisjon on oma 2001.aasta tööplaani võtnud *kemikaaliohutuse arengukava* väljatöötamise.

ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Kyoto protokollide alusel on kavas alustada *kasvuhoonegaaside heitkoguste vahendamise programmi aastateks 2001 – 2010* väljatöötamist.

2001. aastal on kavas uuendada *keskkonnategevuskava* (kinnitatud valitsuse poolt 1998. aastal), kuna tegevuskava lähitegevuste ajakava (1998 – 2000) on lõppemas. Tegevuskava muutmisse on kaasatud nii eri valdkondade spetsialistid, kohalikud omavalitsused, teadlased, VVOd, tudengid kui muud asjast huvitatud.

2000. aastal kiitis Vabariigi Valitsus heaks programmi *Eesti NATURA 2000 aastateks 2000 - 2007*. Aastatel 2001 - 2002 on selle programmi raames ette nähtud teha mitmeid olulisi töid, et esitada EL-iga liitumise hetkeks lubatud materjalid ning koostada Natura 2000 andmebaas.

2000. aastal kinnitati valitsuse korraldusega ka *suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm 1999 – 2003*. Programmi järgi peaks igal aastal suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkogused märkimisväärselt vähenema.

Kuna 2000. aastal on edukalt käivitatud Keskkonnanõuandjate Keskuse tegevus (KIK), siis 2001. aastal on loota, et kõik erinevate sektorite (õhk, jäätmed, vesi jne.) investeerimistaotlused saavad põhilises mahus rahuldatud.

2001. aastal jätkuvad või algavad Eesti jaoks olulise tähtsusega projektid, mida finantseeritakse erinevatest välisallikast: Phare, ISPA, Taani, Soome, Rootsi jne. Projektide õnnestumine on suuresti seotud sellega, kuidas Eesti suudab leida vahendeid kaasfinantseerimiseks ja ka sellest, kui efektiivselt ja õigeaegselt saadav välisabi suudetakse ära kasutada. Et tagada välisprojektide kvaliteetne ettevalmistamine, moodustati 2000. a. sügisel Keskkonnaministeeriumis investeeringute osakond. Suurt rolli hakkab täitma Keskkonnainvesteeringute Keskus, millest tuleb olema ISPA keskkonnaalaste projektide rakendusüksus Eestis.

Eesti esitas 2000. aastal oma kahes keskkonnapositsiooni täienduses põhiliste investeerimismahukamate direktiivide investeerimiskavad. 2001. aasta alguses on plaanis edastada ülejäänud olulisemate investeerimismahukamate direktiivide omad. Nagu investeerimisplaanidest nähtub, on põhilised investeerimisallikad riigieelarve, KIK-i vahendid, omavahendid, välisabi ja laenud.

Kuna enamik seadusi on vastu võetud ja jõustunud, siis pööratakse käesoleval aastal suuremat tähelepanu just seaduste rakendamisele ja jõustamisele. Eelmisel aastal läbiviidud regionaalsete keskkonna osakondade ületoomine keskkonnaministeeriumi haldusesse ja ka kahe inspektsiooni liitmine on andnud häid tulemusi. Suurenenud on järelevalve keskkonnalubade korrektse kasutamise üle, tõhustunud on inspektorite tegevus.

Keskkonnaalane koolitusprogramm keskendub üha enam sellele, et erinevad sihtgrupid saaksid võimalikult kvaliteetset keskkonnaalast täiendkoolitust. Suur rõhk pannakse meediale, kooliõpetajate ja õpilaste ning tudengite koolitamisele.

Juba viis aastat on Baltimaades edukalt tegutsenud Balti Keskkonnafoorum (BEF). Ka järgneva aasta jooksul on BEF-il plaanis jätkata kahte allprojekti BACCON ja BANAT, koolitada ja harida erinevate valdkondade spetsialiste ja ettevõtteid EL-i keskkonnanõuete ülevõtmise ja täidesaatmise osas.

Käesolevas tegevuskavas on iga direktiivi juurde lisatud transponeerimise rakendamise ajakavad. Ka on ära toodud olulisemate direktiivide rakendamis/investeeringuskavad.

22.1. Horisontaalsed õigusaktid

22.1.1. Keskkonnamõju hindamine ja keskkonnakorraldus

Plaanid aastateks 2001 - 2003

Õigusloome

2000. a. suvel võttis Riigikogu vastu keskkonnamõju hindamise (KMH) ja auditeerimise seaduse, mis jõustub 1. jaanuaril 2001.a. 2001. aasta jaanuaris võetakse vastu ka 6 keskkonnaministri määrust (määrused jõustuvad vastuvõtmise päevast):

- keskkonnamemorandumile esitatavad täpsustatud nõuded
- keskkonnamõju hindamise aruandele esitatavad täpsustavad nõuded
- keskkonnamõju hindamise tegevuslitsentsi ja selle taotluse vormi andmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kord
- keskkonnaaudiitori kvalifikatsiooninõuetele vastavuse kontrollimise, keskkonnaaudiitori tunnistuse andmise, tunnistuse kehtivuse peatamise ja registreerimise kehtetuks tunnistamise ja keskkonnaaudiitorite tegevuse üle järelevalve teostamise kord ning keskkonnaaudiitori tunnistuse vorm
- keskkonnaaudiitoreid registreeriva komisjoni moodustamine
- kõrgendatud keskkonnariskiga seotud tegevuste täpsustatud loetelu ja tegevuse ulatus, millest alates tekib kõrgendatud keskkonnarisk.

Toodud määruste jõustumisel on direktiivide 85/337/EMÜ ja 97/11/EÜ nõuded üle võetud.

Rakendamine

Kuna seadus paneb KMH alal suured kohustused ja vastutuse kohalikele omavalitsustele ning maakondlikele keskkonnateenistustele, siis on plaanis koostada neile meetoodilisi juhendeid ja korraldada vastavat koolitust. Erilist rõhku tuleb panna seadusest tuleneva eelhindamisdokumendi – keskkonnamemorandumi täitmise ning selles esitatud informatsiooni kasutamise selgitamisele. Maakondlikud keskkonnateenistused vajavad täiendamist keskkonnamõju hindamise programmi ja KMH aruannete hindamise alal, samuti üldteadmisi keskkonnajuhtimissüsteemidest ja keskkonnaauditeerimisest. Plaanis on välja töötada üheselt arusaadavad rahvusvahelistel praktilistel kogemustel põhinevad meetoodilised juhendid KMH aruande kvaliteedi kontrolli kohta.

Kuna seadus viib keskkonnamõju hindamist teostatavate ekspertide litsentseerimise personaalse kvalifikatsiooni tasemele, siis seega suureneb litsentsi taotleivate ekspertide arv litsentsi omavate firmade töötajate arvelt. Koos koolitusfirmadega on kavandamisel ekspertide uuem täiendkoolitus, mis põhiliselt puudutab hindamismetoodikaid, olulisuse mõju hindamiskriteeriumite valikut ning alternatiivide võrdlemist.

Rakendamaks keskkonnamärgistuse süsteemi, olenemata kas juurutatakse Eesti ökomärgist, Põhjamaade ühtset märgist (*Nordic Swan*), või Euroopa Liidu ökomärgist on vajalik kasutusele võtta toodete olelustusikli analüüsi meetoodikad, et oleks võimalik võrrelda märgist taotlevate toodete omadusi ja keskkonnasõbralikkust vastavate märgise kriteeriumitega.

Seadus seab sisse kohustusliku perioodilise keskkonnaauditeerimise nõude kõrgendatud keskkonnariskiga ettevõtetele. Keskkonnaministeeriumi juurde luuakse keskkonnaaudiitoreid registreeriv komisjon, kuhu peaksid kuuluma ka majandusministeeriumi spetsialistid.

Kavas on alustada Euroopa Liidu EMAS süsteemi juurutamiseks vajaliku struktuuri ja õigusaktide ettevalmistamist. Eesti ettevõtetes suureneb pidevalt huvi ISO 14 000 keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaadi saamise vastu. Seetõttu on plaanis koostöös Akrediteerimiskeskusega asuda Eesti potentsiaalsete sertifitseerimisfirmade ja eriti keskkonnajuhtimissüsteemide hindajate/tõendajate (EMAS-määruse järgi) akrediteerimissüsteemi loomisele.

Keskkonnaministeeriumi on plaanis luua kaasaegne keskkonnamõju hindamiste ja litsentseeritud ekspertide andmebaas, mis oleks kättesaadav ministeeriumi koduleheküljelt. Seoses keskkonnamõju hindamise ja keskkonnaauditeerimise seaduse ellurakendamisega suureneb (avalikkusele kättesaadava) andmebaasi kasutajate ring. Samuti on selle kasutamine ja haldamine kavas ühildada rahvusvahelise *Espoo konventsiooni* raames koostatud ENIMPAS piiriülese keskkonnamõju hindamise andmebaasiga.

Haldussuutlikkuse tõstmiseks kavandatakse luua igasse maakondlikku keskkonnateenistusse keskkonnakorralduse spetsialisti ametikoht, kes vastutab KMH ja kohustusliku keskkonnaauditeerimise järelevalve eest.

Kuna keskkonnakorralduse meetmete juurutamiseks on vajalik kompleksne lähenemine, alustatakse 2001. aastal *keskkonnakorralduse riiklikku programmi* ettevalmistamist.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001 - 2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. Eesti – Soome koostööleping keskkonnamõju hindamise kohta		2001 IV kv		KKM			Lepingu sõlmimine lükkus edasi 2000.a., ootas Espoo konventsiooni ratifitseerimist Riigikogu poolt (ratifitseeriti 15.11.2000)
2. KKM määrus ökomärgise kontrollarvude kehtestamise kohta	880/92/EMÜ	2002		KKM			
3. KKM määrus ökomärgise tooterühmade ja märgise andmise kriteeriumide kohta	880/92/EMÜ	2002		KKM			
4. KKM käskkiri ökomärgise komisjoni moodustamise kohta	880/92/EMÜ	2002		KKM			

22.1.2. Info kättesaadavus ja informeerimine

Õigusloome 2001 -2003

Keskkonnaregistri seaduseelnõu põhiseisukohtade väljatöötamisega alustati 1998. a. pärast *andmekogude seaduse* vastuvõtmist Riigikogus ja ettevalmistatava *konventsiooni üldsuse juurdepääsust keskkonnainformatsioonile, osalemisest otsuste tegemisel ja juurdepääsust õigusemõistmisele keskkonna alal* (Århusi konventsioon) materjalide kättesaamist. Eelnõu esitatakse valitsusele heaks kiitmiseks 2001. aasta jaanuaris. Seadus on kavas jõustada 2002. aasta 1. jaanuaril, kuid tema täielik jõustumine on kavandatud viieaastasele perioodile. Selle aja jooksul tuleb olemasolevad riiklikud registrid, riigiasutuse muud andmekogud ja õiguslikku seisundit mitteomavad andmebaasid liita keskkonnaregistriga ja sama aja jooksul teha vajalikud muudatused vastavates õigusaktides.

Seaduseelnõus on üksikute andmestike keskkonnaregistrisse lülitamise ajakava, mille kohaselt:

- 2002. aasta 1. juuliks lülitatakse keskkonnaregistri koosseisu andmed põhja- ja pinnaveehaarete, rahvusvaheliselt reguleeritud toimingutega liikide isendite ja sissetoodud võõrliikide isendite kohta.
- 2003. aasta 1. juuliks lülitatakse keskkonnaregistri koosseisu andmed jäätmete ja jäätmekäitluskohtade, radioaktiivsete jäätmete hoidlate, kaitstavate loodusobjektide, jahipiirkondade ja kaitstavate liikide isendeid, medaliväärseid jahitrofeesid või Eestisse loa alusel toodud isendeid sisaldavate loomakogude kohta.
- 2004. aasta 1. juuliks lülitatakse keskkonnaregistri koosseisu andmed keskkonnaseisundi, geneetiliselt muundatud organismide, maardlate ja veekogude kohta.
- 2005. aasta 1. juuliks lülitatakse keskkonnaregistri koosseisu andmed kalavaru, looduslikest keskkonnateguritest ohustatud alade, vääriselupaikade ja puhkealade kohta.
- 2006. aasta 1. juuliks lülitatakse keskkonnaregistri koosseisu andmed metsamajandamisüksuste, ranna ja kalda, osalise kaitsega alade, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõjutuse vähendamiseks määratud alade ja tehislikest keskkonnateguritest rikutud ja ohuga alade kohta.

2001. aasta alguses esitatakse Riigikogule ratifitseerimiseks *Århusi konventsiooni ratifitseerimise seaduse eelnõu*.

Keskkonnaseire seadusest tuleneb 2001. aastal kaks keskkonnaministri määrust:

- 1) *keskkonnaseire andmete avaldamine üldistatud perioodilise väljaandena*. Määruses määratakse seireandmed, mis tulevad avalikustamisele üldistatud perioodilise väljaandena.
- 2) *keskkonnaministri määrus riikliku keskkonnaseire metoodika ja läbiviimise korra kohta õhu ja vee osas*. Esmase ülesandena nähakse ette koostada need metoodikad ja läbiviimise korrad kõige olulisemateks, õhu, vee ja jäätmete osas, kusjuures aluseks on vastavad rahvusvahelised metoodikad, mis rea muude seireprogrammide osas ei ole veel olemas.

Koostöö EEA-ga

Koos teiste Kesk- ja Ida-Euroopa assotsieerunud riikidega on Eesti taotlenud liikmestaatust Euroopa Keskkonnaagentuuris enne liitumist Euroopa Liitu. 2001. a jaanuaris on kavas esitada Riigikogule ratifitseerimiseks Euroopa Ühenduse ja Eesti Vabariigi vaheline kokkulepe Eesti Vabariigi osalemise kohta Euroopa Keskkonnaagentuuris ja Euroopa keskkonnainformatsiooni- ja vaatlusvõrgustikus. Euroopa Keskkonnaagentuuri liikmeks olek võimaldab Eestil paremini viia oma keskkonnaandmete kogumise ja edastamise süsteemi kooskõlla Euroopa õigusaktidega.

Aruandlus

EL liitumisläbirääkimistel on Eesti kinnitanud oma valmisolekut informeerida EL Komisjoni keskkonnadirektiivide rakendamisest vastavalt direktiivis 91/692/EMÜ sätestatud tähtaegadele ja komisjoni otsustes fikseeritud andmeedastuse vormidele. Nende lubaduste täitmise tagamiseks on aastatel 2002-2003 kavas ette valmistada ja jõustada vastavasisuline keskkonnaministri määrus. Samas on Eesti avaldanud valmisolekut vabatahtlikult anda aru ka liitumisele eelnevate aastate kohta, juhul kui vastav kolmeaastane aruandlusperiood peaks hõlmama ka liitumisele eelnevaid aastaid.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Keskkonnaregistri seadus	90/313EMÜ 91/692/EMÜ ja Århusi konventsioon	mai 2001 jõustumine 2002	-	Info- ja Tehnokeskus			
2. Euroopa Ühenduse ja Eesti Vabariigi vaheline kokkulepe Eesti Vabariigi osalemise kohta Euroopa Keskkonnaagentuuris ja Euroopa keskkonnainformatsiooni- ja vaatlusvõrgustikus		2001 I kv		KKM, ITK	RE Osalemistasu 50 tuh EUR (ca 780 000 EEK)		
3. Århusi konventsiooni ratifitseerimise seadus*	90/313/EMÜ	Jaanuar 2001	-	KKM, ITK	-	-	Taani projekt info direktiivi ja Århusi konventsiooni rakendamiseks Eestis
4. Vabariigi Valitsuse korraldus keskkonnaregistri volitatud töötaja kohta*	91/692/EMÜ	2001 IV kv	-	Info- ja Tehnokeskus	-	-	Lükkus edasi 2000. aastast, saab kehtestada alles peale keskkonnaregistri seaduse jõustumist
5. Avaliku teabe seaduse §66-ga algatatud keskkonnaseire seaduse muutmisest tulenev keskkonnaministri määrus "Keskkonnaseire andmete avaldamine üldistatud perioodilise väljaandena" (asendab 2000. a. tööplaanis	93/691/EMÜ 92/62/EMÜ 91/217/EMÜ 75/442/EMÜ, Århusi konventsioon	2001 III kv		Rakendab Info- ja Tehnokeskus andmete väljastamise näol keskkonnaregistrit.	-	-	Lükkus edasi 2000. aastast, saab kehtestada alles peale keskkonnaregistri seaduse jõustumist

olnud õigusakti: Keskkonnaseire seaduse § 8 lg 1 tulenev keskkonnaministri määrus riikliku, kohaliku omavalitsuse ja ettevõtja keskkonnaseire andmete avalikustamise kohta)*							
6. Keskkonnaseire seaduse § 6 lg 5 punkt 2 tulenev keskkonnaministri määrus riikliku keskkonnaseire meetodika ja läbiviimise korra kohta õhu, vee ja jäätmete osas*	84/360/EMÜ, EUT C 184/97, 91/676/EMÜ, 80/68/EMÜ, 75/442/EMÜ, 92/62/EMÜ	2001 III kv	-	Rakendab Riikliku keskkonnaseire programmi koordinaator Tartu Ülikool ja eri asutused, kes viivad läbi õhu, vee ja jäätmete osas riiklikku keskkonnaseiret	-	-	Lükkus edasi 2000. aastast. Senini oli probleemiks seire meetodika ja läbiviimise korra kehtestamise osa (§ 6 lg 5 p. 2). Riikliku keskkonnaseire programmide arv on suur ja seire meetodika ning läbiviimise kord väga erinev. Lisaks toimus 2000.a riikliku keskkonnaseire programmi põhjalik reorganiseerimine.
7. Keskkonnaregistri seaduse eelnõu alusel keskkonnaministri määruse koostamine keskkonnaregistri pidamise täpsustatud korra kohta ja määruse rakendamiseks registrivormide ning keskkonnaregistrisse kantavate andmete ja nende alusdokumentide täpsustamine *	80/68/EMÜ, COM (97) 105, EUT C 184/97 77/795/EMÜ, 91/676/EMÜ EUT C 184/97	2001 IV kv		Info- ja Tehnokeskus, OÜ Eesti Geoloogia-keskus	-	-	Lükkus edasi 2000.aastast, Saab kehtestada alles peale keskkonnaregistri seaduse jõustumist.

8. Keskkonnaseire seaduse § 11 lg 4 tulenev keskkonnaministri määrus riikliku keskkonnaseirejaama ja -ala määramise kohta *	77/795/EMÜ 91/676/EMÜ 80/68/EMÜ	Aprill 2001	-	Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut, OÜ Eesti Geoloogiakeskus jt riikliku keskkonna seire tegijad	-	-	
---	---------------------------------------	-------------	---	--	---	---	--

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Keskkonnaregistri seadusest tulenev keskkonnaministri määrus keskkonnaregistri andmete alusel Euroopa Komisjoni informeerimise (aruandluse) perioodilisuse ja aruandluse vormide kohta.	91/692/EMÜ, 90/313/EMÜ	2002 oktoober; jaanuar 2003		Info-ja Tehnokeskus	-	40 tuh kr RE osa 134 rida 01 art 49 Koolitus keskkonnateenistustele, ITK-le	Vajalik määrata Euroopa Komisjoni informeerimise kord keskkonda käsitlevatest andmetest selleks ajaks, kui Eesti astub Euroopa Liitu.

<p>2. Keskkonnaregistri seaduse eelnõu alusel koostatud keskkonnaministri määruse rakendamiseks registrivormide ning keskkonnaregistrisse kantavate andmete ja nende alusdokumentide täpsustamine järgmiste nimistute osas *:</p>	<p>97/338/EMÜ, 97/939/EMÜ, 98/767/EMÜ, 79/409/EMÜ, 92/43/EMÜ, 90/313/EMÜ, 91/692/EMÜ, 92/62/EMÜ, 84/360/EMÜ, COM(97)49, 91/676/EMÜ, 75/440/EMÜ, 80/68/EMÜ, 75/442/EMÜ, COM(97)105 90/219/EMÜ täiendatud 94/51/EMÜ; 90/220/EMÜ täiendatud</p>			<p>Rakendab Info- ja Tehnokeskus</p>		<p>100 tuh. RE Osa 134 rida 01 art 49 Koolitus Andmeesitajatele, ITK-le</p>	<p>Veerus 1 toodud nimistute arv võib keskkonnaregistri seaduse eelnõu kooskõlastamise ja sellest tuleneva eelnõu täpsustuse käigus mõne nimistu võrra suureneada, on ka võimalik nimekirja lühenemine 1-2 nimistu võrra. Veerus 2 on toodud eelkõige EL õigusaktid, mis käsitlevad mitut veerus 1 toodud õigusakti. Veergudes 3 ja 4 toodud andmed on eeldatavad.</p>
<p>2.1 Nimistu liikide isenditest, millega toimingud on rahvusvaheliselt reguleeritud;</p>	<p>94/15/EMÜ 97/35/EMÜ</p>	<p>2002 mai, juuli 2002</p>					
<p>2.2 keskkonnaseisundi andmestik</p>		<p>2002 oktoober, detsember 2002</p>					
<p>2.3 kalavarude andmestik</p>		<p>2002 detsember, jaanuar 2003</p>					
<p>2.4 jahipiirkondade nimistu;</p>		<p>2002 detsember, jaanuar 2003</p>					

2.5 kaitstavate loodusobjektide nimistu;	2002 detsember, jaanuar 2003;					
2.6 jäätmete andmestik ja jäätmekäitluskohtade nimistu	2002 september, oktoober 2002;					
2.7 vääriselupaikade nimistu;	2002 november, detsember 2002;					
2.8 osalise kaitsega alade nimistu;	2003 veebruar, märts 2003;					
2.9 inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõjutuse vähendamiseks määratud alade nimistu;	2003 november, detsember 2003;					
2.10 geneetiliselt muundatud organismide nimistu	2003 aprill, mai 2003					
2.11 maardlate nimistu	November 2003, detsember 2003;					
2.12 merealade määratlemine	2002 mai, juuni 2002;					

RIIKLIK KESKKONNASEIRE PROGRAMM

Planeeritav kogumaksumus aastal 2001: 8,9 miljonit krooni

Vastavalt keskkonnaministri käskkirjale nr 392 16. septembrist 1999 töötasid seirenõukogu ja vastava ala eksperdid välja seireprogrammi 2000 aastaks. Programmi on täiendatud 2001. aasta seiretööde planeerimiseks.

Seirenõukogu on seadnud 2001. a. seiresüsteemi arendamiseks neli põhieesmärki:

- (1) Strateegiliste eelistuste tegemine: seire efektiivsuse tõstmiseks ning optimeerimiseks kehtestatakse lähtuvalt teaduslikest seisukohtadest, tehnilistest võimalustest ning eelarvelistest piirangutest seirele kindlad eelistused. Riiklik seiresüsteem kujundatakse lähtuvalt riiklikust avalikust vajadusest, st. kogutakse ja analüüsitakse andmeid, mis on vajalikud riiklike otsuste ja ennetavate meetmete tegemiseks;
- (2) 2000. aastal välja töötatud ühtse ja tervikliku seirekorra rakendamine menetluste, protseduuride ja vormide osas nii taotlusteks, seireks endaks, aruandluseks kui ka kvaliteedikontrolliks;
- (3) Seiresüsteemi sisesuhtluse ja sünteesivate, erinevaid allprogramme siduvate tööde korrastamine: projektide täitjatelt nõutakse väljundile suunatud aruandlust, mille tulemusena valmib optimeeritud, seireridade graafikutel ja GISil baseeruv andmebaas. Visualiseeritud väljund ja analüüs muutuvad internetist kättesaadavaks kõigis allprogrammides;
- (4) Seireandmestiku avalikustamine loob eeldused andmete laialdasemaks kasutamiseks keskkonnahinnangulistes rakendusuuringutes ja teadustöodes, samuti kaasatakse seireandmestik keskkonnaspetsialistide koolitusse, mis omakorda aitab seiretulemuste kasutamise avardamist.

Koostatud programm sisaldab seire regulatiivseid aluseid, põhimõtteid ja ülesehitust, iseloomustab üldjoontes väljundit ning eelarvet. Programm on koostatud alamprogrammide lõikes. Eesmärgiks on laiendada vastutavate täitjate projektijuhtide ülesanded. Määratletakse väljundile suunatud aruandlusekord. Interneti ja meediaväljundi korraldamine on tugiprogrammi ülesandeks.

Seireprogrammi alused töötati välja 1999. aasta sügisel. Käesolev, 2001. aastaks ette valmistatud programm on 2000. aasta programmi loogiline ja täiustatud jätk.

ÜLDOSA

Eesmärgid

Vastavalt keskkonnaseire seaduse §2 lõige 1-le on riikliku keskkonnaseire ülesanneteks:

- 1) keskkonna saastatuse ja reostuse hetkeolukorra määramine ning analüüsimine;
- 2) abinõude rakendamist või täiendavat uurimist nõudvate keskkonnamuutuste väljaselgitamine;
- 3) saasteainete kauglevi jälgimine ja rahvusvaheliste lepingute alusel võrdlusuuringute läbiviimine;

- 4) keskkonnaseisundit iseloomustavate näitajate süsteemi arendamine ja täiendamine;
- 5) bioloogilise mitmekesisuse hetkeolukorra hindamine ja analüüsimine;
- 6) taastuvate loodusvarade seisundi ja hulga määramine;
- 7) keskkonda mõjutavate tegurite hindamine.

Antud ülesannete raames vajavad olulist arendamist järgmised punktid:

- (1) Luua operatiivne üldistav seireandmestiku analüüs;
- (2) ja (4) Rakendada keskkonnaseire indikaatorite ning nende ajalise varieeruvuse operatiivse jälgimise süsteem

Võtmetähtsusega andmehalduse korrastamiseks on seireregistri käivitamine keskkonnaregistri koosseisus riigi põhiregistrina.

Riiklik programm on jagatud seireliigiti kolmeteistkümneks alamprogrammiks. Tugiprogrammis töötatakse välja:

- (1) ühtne seirekord, mis hõlmab protseduure ja menetlusi (taotlemise kord, seiremetoodika ja allprogrammide läbiviimine ning seirejaamade määramine)
- (2) sisesuhete ja avalike suhete põhimõtted
- (3) kvaliteedikontrolli arendamise põhimõtted
- (4) investeeringute plaan

Riiklik keskkonnaseire programm koosneb järgnevatest allprogrammidest

1. Meteoroloogiline seire
2. Õhuseire
3. Põhjavee seire
4. Siseveekogude seire
5. Rannikumere seire
6. Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire
7. Metsaseire
8. Kompleksseire
9. Kiirgusseire
10. Seismoseire
11. Mullaseire
12. Analüüsiandmete kvaliteedi tagamine
13. Tugiprogramm

Järgnevalt on ära toodud seireprogrammi olulisemate allprogrammide kirjeldused.

ALAMPROGRAMM 2: ÕHUSEIRE

Kogumaksumus aastal 2001: 1.6 miljonit krooni

Allprogrammid

- 2.2. Tallinna linnaõhu seire
- 2.3. Õhuseire Ida-Virumaal
- 2.4. Õhuseire Tartus
- 2.6. Raskmetallide sadenemise bioindikatsiooniline hindamine
- 2.7. Sademete keemia uuringud Lõuna-Eestis
- 2.8. Sademete keemia uuringud Põhja-Eestis

- 2.9. Õhuseire Karula Rahvuspargis
- 2.10. Õhusaaste kauglevi seire Lahemaal, Vilsandil ja Saarejärvel
- 2.11. Õhu kvaliteedi kompleksuuringud Tahkusel

Õhuseire alamprogramm tagab järgmise väljundi:

- 1. Euroopa Liidu direktiivide ja rahvusvaheliste konventsioonide nõuete täitmine koos informatsiooni õigeaegse edastamisega.
  - 1.1. ÜRO piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioonist tulenevad programmid
    - 1.1.1. Õhusaaste kauglevi seire - EMEP programm

Õhusaaste kauglevi seire eesmärgiks on anda Eesti ja teiste Euroopa riikide valitsustele informatsiooni saasteainete kontsentratsioonide kohta õhus ja sademetes, samuti hinnata nende kaugülekande ulatust. Anda algandmeid kaugülekande mudelite koostamiseks. Saadud usaldusväärsete tulemuste põhjal saab hinnata õhusaaste olukorda ja saastekoormust Eestis ning leida tendentse olukorra muutusteks.

Õhu saasteainete kaugülekande seire programmi täidetakse kolmes mõõtejaamas Lahemaal (Palmses), Vilsandil ja Saarejärvel.

- 1.1.2. Kompleksseire - IM programm
International Cooperative Programme on Integrated Monitoring of Air Pollution Effects on Ecosystems (IM) – vt alamprogramm 5, KOMPLEKSSEIRE.
- 1.1.3. Rahvusvaheline materjalide korrosiooni programm
UN/ECE International Cooperative Programme on Effects on Materials, including Historic and Cultural Monuments

ÜRO/Euroopa Majanduskomisjoni saasteainete kauglevi konventsiooni alusel tehtava rahvusvahelise töö eesmärgiks on kliimafaktorite ja õhusaaste mõju uurimine tähtsamate materjalide korrosioonile. Töid teostatakse vastavalt Rootsi Korrosiooniinstituudi poolt koostatud programmile ning võrreldakse teiste Euroopa riikide vastavate näitajatega. Programmi täidetakse Lahemaa monitooringujaamas.

1.2. Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioon -HELCOM
Konventsiooni eesmärgiks on Läänemere ökoloogiline taastumine ja selle ökoloogilise tasakaalu säilitamine. Konventsiooni alusel õhumonitooringut ei teostata, kuid ühinenud riikidel on andmete esitamise kohustus.

1.3. Euroopa Liidu direktiividest tulenevad programmid

Õhuseire nõuded on Euroopa Liidus reguleeritud põhiliselt õhu kvaliteedi raamdirektiiviga 96/62/EÜ ja troposfääri osoonisaaste direktiiviga 92/72/EMÜ. Uus direktiiv 99/30/EÜ reguleerib seiret täpsemalt ja kehtestab ka saastetaseme piirväärtused teatud saasteainetele.

Nende direktiivide alusel tuleb välisõhu saastetaset määrata igal juhul üle 250 000 elanike arvuga linnades. Muude piirkondade ja linnade puhul peavad riigid ise määratlema mõõtmispiirkonnad. Selleks teostatakse välisõhu saastetaseme hindamine lühiajaliste mõõtmiste ja modelleerimise teel.

Direktiiv 99/30/EÜ määrab saasteainetele ülemised hindamispiirid – s.o. saastetasemed, millest allpool on lubatud saastetaseme hindamiseks kasutada kombineeritult mõõtmist ja modelleerimist ja alumised hindamispiirid – s.o.

saastetasemed, millest allpool on lubatud saastetaseme hindamiseks kasutada modelleerimist või objektiivse hindamise meetodeid ja mõõtmise pole kohustuslik.

Direktiiv 99/30/EÜ nõuab, et informatsioon saasteainete kontsentratsioonide kohta välisõhus tehakse teatavaks avalikkusele ning vastavatele asjast huvitatud organisatsioonidele, sealhulgas keskkonnaorganisatsioonid, tarbijaühingud, tervishoiuorganisatsioonid. Selleks kasutatakse meediat, ajakirjandust, informatsiooniekraane ja arvutivõrke. Nõutud on, et informatsioon vääveldioksiidi, lämmastikdioksiidi ja tahkete osakeste kontsentratsioonide kohta peab olema uuendatud iga ööpäeva tagant ja tunnikeskiste kontsentratsioonide osas võimaluse korral iga tunni tagant. Informatsioon plii sisalduse osas peab olema uuendatud iga 3 kuu tagant. See informatsioon peab ära tooma normide ja häiretaseme ületamise juhtumid ning andma hinnangu selle tervisemõjude kohta.

Ülemise ja alumise hindamispiiri ületamiste hindamine toimub eelmise viie aasta kontsentratsioonide alusel juhul, kui selle kohta on piisavalt andmeid. Hindamispiiri loetakse ületatuks, kui nimetatud viie aasta jooksul on hindamispiiri ületamiste arv rohkem kui 3 korda suurem lubatud ületamiste arvust. Direktiivi kohaselt jagunevad mõõtejaamad inimeste tervise kaitse eesmärgil paigutatud mõõtejaamadeks ja ökosüsteemide ja taimestiku kaitse eesmärgil paigutatud mõõtejaamadeks.

2. Probleemse õhukvaliteediga linnades saastetaseme pidev registreerimine, informeerimine teabekanalite) kaudu ja ohu korral elanikkonna õigeaegne hoiatamine: õhuseire jätkamine Tartus, Pärnus, Narvas ning Ida-Virumaa tööstuspiirkonnas koos informatsiooni operatiivse edastamisega elanikkonnale
3. Saasteainete kauglevi registreerimine piirialadel
4. Eesti eri piirkondadele õhu kaudu langeva saastekoormuse, samuti osoonikihi paksuse ja ultraviolettkiirguse registreerimine ning vastava informatsiooni kiire avalikustamine
5. Õhu kvaliteedi kompleksne hindamine Tahkuse õhuseirejaamas (õhuioonide liikuvusspektri aegread, meteoroloogilised andmed, NO₂ aegread, sademete keemiline koostis, UV-kiirgus)

Projekte finantseeritakse aastaks 2001 järgmistes valdkondades:

1. Rahvusvaheliste programmide, lepingute ja Euroopa Liidu direktiivide kohustuste täitmine.
2. Probleemse õhukvaliteediga piirkondade õhuseire.
3. Eesti eri piirkondadele õhu kaudu langeva saastekoormuse, osoonikihi paksuse ning ultraviolettkiirguse intensiivsuse registreerimine.
4. Saasteainete kauglevi registreerimine piirialadel.
5. Õhu kvaliteedi kompleksuuringud, mis sisaldavad õhuioonide liikuvusspektri aegridade registreerimist

ALAMPROGRAMM 3: PÕHJAVEE SEIRE

Kogumaksumus aastal 2001: 0.65 miljonit krooni

Allprogrammid

- 3.1. Põhjavee tugivõrgu seire ja andmeanalüüs
- 3.2. Pandivere veekaitseala põhjavee kvaliteedi seire

3.3. Kirde-Eesti tööstuspiirkonna põhjavee orgaaniliste ühendite seire

Riikliku põhjaveeseire peaülesandeks on loodusliku põhjavee seisundi (varude, keemilise koostise jne.) uurimine ning inimtegevusest (põhjavee otsene ja kaudne tarbimine, reostamine jne) põhjustatud muutuste (põhjavee kvaliteet, veetasemed, veevarud) jälgimine, et saada vajalikku informatsiooni riigi tasandil otsuste langetamiseks ja rahvusvaheliseks suhtlemiseks ning koostööks. Seire tulemustes peavad kajastuma soovitud edaspidiseks elukorralduseks, et vähendada inimtegevuse mõju. Ideaalis võiks põhjaveeseire anda ülevaate kogu Eesti põhjavee tsüklis, majanduslikel kaalutlustel peab seirevõrgu tihedus olema suurim probleemsetel aladel.

Detailne andmestik on optimaalne koondada maakondade ja linnade keskkonnateenistustesse. Riikliku seireprogrammi raames peab iga-aastaselt valmima operatiivne üldistav analüüs põhjavett tarbivate maakondade ja linnade probleemistiku kohta, mis oleks nii optimeeritud hulga arvandmete kindlas formaadis aegridade, GISil põhineva optimeeritud andmestikuga kaardi ja läbilõigete ning kindlas formaadis üldistava analüüsi kujul. Riikliku seire operatiivseks muutmise all mõeldakse tulemuste töötlusaja ning üldistava analüüsi avalikustamise kardinaalset vähendamist.

Senine põhjaveeseire Eestis sisaldab ka Eesti Geoloogiakeskuse pika-ajalisi vaatlusi üle kogu vabariigi. Et rajada üle-eestiline hüdrooloogilise tsükli mudel, on vajalik antud andmestikku töödelda ning kõrvutada eelkõige meteoroloogilise andmestikuga. Tulemusena tekiks olulised seosed ja prognoosid. Näiteks selle kohta, kuidas muutused põllumajanduses (nitraatide kasutuse vähenemine) mõjutasid põhjavee kvaliteeti, on informatsioon juba olemas; kuidas kliimamuutus (globaalne soojenemine) mõjutab põhjaveevarusid, on vajalik prognoosida, mille jaoks tuleb seireandmestik siduda rakendusteadusega ning leida rahastamise skeemid. Sellises temaatikas on vajalik tagada pika-ajaliste aegridade jätkamine, kuigi probleemide ja ülesannete püstitust tuleb täpsustada, seirepunktide paigutust ja arvu optimeerida.

Vajalik on jagada PHARE programmi REDOS-2 Ida-Viru maakonna kohta koostatud praktiliste soovituste alusel põhjavee tugivõrk riikliku, ettevõtjate ning KOV seire vaatluspuuraukudeks (selleks on vajalik eelnevalt luua seaduslik alus ning organiseerida suuremate vee-ettevõtete ja põhjavee reostajate seire kohustus veelubade kaudu).

Põhjaveeseire alamprogramm tagab järgmise väljundi:

1. Põhjavee kvaliteedi ja selle vastavuse jälgimine kasutusotstarbelistele nõuetele (Euroopa Liidu vee raamdirektiiv, põhjavee kaitse direktiiv 80/68/EMÜ, põllumajandusliku nitraadi reostuse direktiiv 91/676/EMÜ, joogivee osas vastavus EV joogivee standardile, mis on kohandamisel vastavusse Euroopa Liidu joogiveedirektiivile 98/83/EÜ)
2. Pidev informatsiooni edastamine põhjavee tarbimise ja reostamise seisukohalt probleemsetel aladel ning ilmnunud muutuste analüüs koos võrdlusega fooniliste tingimustega
3. Iga-aastane muutuste analüüs koos soovitustega edaspidiseks tegevuseks põhjaveevarude säästliku kasutamise seisukohalt.

4. Optimaalne osa põhjaveeseire andmebaasist ning selle GIS-il põhinev väljund muudetakse avalikult kättesaadavaks interneti kaudu.
5. Informatsioon kasutatavate põhjaveekihtide kohta piirialadel koondatakse eesmärgiga ennetada riikidevahelisi konflikte.
6. Arvestatakse Euroopa Keskkonnaagentuuri poolt kujundatava seire ja informatsiooni võrgu EUROWATERNET nõudeid, mille kohaselt on seirejaamade tihedus tugeva inimõju all olevas piirkonnas 1 jaam 25 km² kohta ning vähese inimõjuga piirkondades 1 jaam 100 km² kohta.

ALAMPROGRAMM 4: SISEVEEKOGUDE SEIRE

Kogumaksumus aastal 2001: 1.65 miljonit krooni

Allprogrammid

- 4.1. Peipsi järve hüdrokeemiline seire
- 4.2. Peipsi järve hüdrobioloogiline seire
- 4.3. Võrtsjärve hüdrokeemia ja elustiku seire
- 4.4. Väikejärvede seire
- 4.5. Jõgede hüdrokeemiline seire
- 4.6. Jõgede hüdrobioloogiline seire
- 4.7. Narva veehoidla hüdrokeemia ja elustiku seire

Viimastel aastakümnetel toimunud laialdased siseveekogude hüdroloogia, hüdrokeemia ja hüdrobioloogia uuringud on senini omavahel nõrgalt ühildatud. Vajalik on uuringud integreerida leidmaks otsesed ja kaudsed seosed mõõdetavate parameetrite ja määratavate indeksite vahel. Indeksite laialdasemale kasutuselevõtule aitab kaasa seirevõrgustike ajalis-ruumilise tundlikkuse uuring. Taani keskkonnaprojekti raames arendatakse edasi väheseid kulutusi nõudvat bioloogiliste indikaatorite süsteemi (näiteks on väikejärvede makroselgrootute ja kahepaiksete taksonoomiline koosseis otseses kooskõlas järvetüüpidega).

Siseveekogude seire alamprogramm tagab järgmise väljundi:

1. Pinnavee kvaliteedi vastavuse jälgimine rahvusvahelistele ning Eesti seadusandluse poolt kehtestatud nõuetele (direktiiv veekeskkonna kaitsmine ohtlike ainetega reostamise eest 76/464/EMÜ, heitvee puhastamise nõuete direktiiv 91/271/EMÜ, Helcomi nõuded, *kemikaaliseadus*, *jäätmeseadus*, *veeseadus*).
2. Pidev operatiivne ülevaade peamiste ja/või riikliku seireprogrammi raames jälgitavate siseveekogude hüdrooloogilisest seisundist ja veetemperatuuridest.
3. Iga-aastane operatiivne ülevaade jõgede hüdrooloogilisest, hüdrokeemilisest ja hüdrobioloogilisest seisundist (jõgedel valgalade kaupa, kusjuures hüdrobioloogilisi uuringuid teostatakse eri valgaladel pikema ajaperioodi järel).
4. Iga-aastane operatiivne kompleksne ülevaade Peipsi järve ja Võrtsjärve hüdrooloogilisest, hüdrokeemilisest ja hüdrobioloogilisest seisundist.
5. Iga-aastane operatiivne kompleksne ülevaade väikejärvede hüdrokeemilisest ja hüdrobioloogilisest seisundist seireks valitud järvede baasil.
6. Peipsi järve ja Narva veehoidla riikliku seire korraldamisel arvestatakse potentsiaalsete piiriprobleemide ning koostööd määratlevate rahvusvaheliste konventsioonidega (piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse ja kasutamise

konventsioon (1992), konventsioon keskkonnamõju hindamisest piiriüleses kontekstis (1991), tööstusõnnetuse piiriülese mõju konventsioon (1992)).

7. Vajalik on arvestada Euroopa Keskkonnaagentuuri poolt kujundatava seire ja informatsiooni võrgu EUROWATERNET nõudeid, mille kohaselt on seirejaamade tihedus jõgede puhul 1 jaam 1000 km² kohta ning järvede puhul 1 jaam 1750 km² kohta.

ALAMPROGRAMM 5: RANNIKUMERE SEIRE

Kogumaksumus aastal 2001: 1.0 miljonit krooni

Allprogrammid

- 5.1. Merevee eutrofeerumine: Soome laht sh Narva laht, Liivi laht, operatiivne seire
- 5.2. Põhjataimestiku seire rannikumeres
- 5.3. Ohtlike ainete seire rannikumeres
- 5.4. Mererannikute seire

Esimene riikliku mereseire programmi versioon arvestas põhiliselt tollal kehtinud HELCOM-i Läänemere monitooringu programmi (BMP) nõudeid ja varasematel aastatel hüdro meteoroloogia teenistuse poolt teostatud seire järjepidevuse säilitamist. Mereseire programm oli jaotatud kaheks osaks – üks tegeles merekeskkonna eutrofeerumise ja sellest tulenevate probleemidega (allprogramm “Eutrofeerumine”) ning teine probleemidega, mis on seotud merekeskkonna reostumisega naftasaaduste, fenoolide, raskemetallide ja toksiliste ainete (allprogramm “Ohtlikud ained”). Alates 1995.a. lisandus mereseire programmi kolmas allprogramm “Rannikumere elustiku seire”, millest rahapuudusel on täidetud põhiliselt ainult ühte osa – “Põhjataimestik”. Alates aastast 1998, mil kinnitati uus HELCOM-i Läänemere seire programm (COMBINE – sisaldab nii avamere kui ka rannikumere seiret), on suur osa Eesti riiklikust mereseire programmist lülitatud HELCOM-i kaudu tehtavasse andmevahetusse.

Mereseire üldeesmärgiks on inimtegevuse poolt Läänemere keskkonnale ja elustikule avaldatava mõju kindlakstegemine ja selle ulatuse määramine looduslike muutuste kontekstis, muuhulgas ka kasutusele võetud abinõude tulemuslikkusele kvalitatiivse ja kvantitatiivse hinnangu saamine.

Eutrofeerumine

Eutrofeerumise hindamiseks tagatakse järgmine väljund:

- Määratakse talvised maksimaalsed biogeenide koguhulgad basseinides; koostatakse basseinide ainebilansid.
- Jälgitakse pika-ajalisi muutusi zoobentose ruumilises jaotuses ja põhjalähedase kihi hapnikurežiimis.
- Jälgitakse füto- ja zooplanktoni koosluste sesoonset tsüklit ning fikseeritakse erakordsed nähtused.
- Kogutud andmete põhjal antakse hinnanguid merekeskkonna seisundi, selle muutuste ja nende põhjuste kohta.
- Koostöös Soome asutustega Soome lahe keskkonnaseisundi muutusi kajastava operatiivse seire- ja infosüsteemi kättesaadavus interneti kaudu.

Ohtlikud ained

Ohtlike ainete poolt põhjustatud probleemide uurimisel tagatakse järgmine väljund:

- Jälgitakse ohtlike ainete sisalduse pika-ajalisi muutusi ning hinnatakse saasteseisundit.
- Lokaliseeritakse probleemsed piirkonnad Eesti rannikumeres.

Mereelustik

Mereelustiku uuringutel tagatakse järgmine väljund:

- Jälgitakse pika- ja lühiajalisi muutusi rannikumere põhjakoosluste liigilises koosseisus ja struktuuris.
- Seostatakse leitud muutused muude keskkonnaparameetrite loodusliku või inimtegevusest tingitud dünaamikaga.

Mererannikute seire

Mererannikute seire abil tagatakse järgmine väljund:

- Jälgitakse mererannikute muutusi piirkondades, kus mere geoloogiline tegevus võib põhjustada märkimisväärset kahju (ehitiste, puhkepaikade hävimine jne.)
- Tugevate tormikahjustuste korral hinnatakse purustuste ulatust.

ALAMPROGRAMM 6: ELUSLOODUSE MITMEKESISUSE JA MAASTIKE SEIRE**Kogumaksumus aastal 2001: 1.1 miljonit krooni****Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire alamprogramm tagab järgmise väljundi:**

1. Rahvusvaheliste lepetega kohustatud aruandluse andmestiku õigeaegne ja õiges vormis edastamine:
  - EL elupaikade direktiivi (92/43/EMÜ) lisades toodud ja Eestis esinevate elupaikade seisundi seire;
  - EL elupaikade ja linnudirektiivi (74/409/EMÜ) lisades toodud ja Eestis esinevate liikide populatsioonide seisundi seire;
  - biodiversiteedi konventsiooniga kohustatud seirevajaduste täitmine;
  - Berni konventsiooni lisades toodud ja Eestis esinevate liikide populatsioonide seisundi seire;
  - Washingtoni konventsiooni (CITES) lisades toodud ja Eestis esinevate liikide populatsioonide seisundi seire;
  - Ramsari konventsiooniga sätestatud alade seisundi seire;
  - Euroopa Liidu info- ja seirevõrgustike - EIONET ja EUNIS vajaduste täitmiseks teostatav seire.
2. Riiklikul tasemel haruldaseks ja/või ohustatuks kuulutatud liikide populatsioonide ja elupaikade seisund ja selle prognoos:
  - üleriiklike inventuuride tulemusel selgitatud haruldaste/ohustatud elupaikade seire;
  - Eesti punasesse raamatusse kantud liikide populatsioonide ja elupaikade seire;
  - *kaitstavate loodusobjektide seadusega* sätestatud kaitsevajadust omavate liikide populatsioonide ja elupaikade seire.

3. Eestile omase eluslooduse mitmekesisuse indikaatorite seisund ja selle prognoos:
  - Peamiste võtmeliikide ja elupaikade seisundi seire, mis annab andmestikku määratlemaks kogu eluslooduse mitmekesisuse seisundist ning prognoosimaks seda riiklikul tasandil.
4. Eesti maastike kaasaegse struktuuri ja selle peamiste muutuste põhisuundade määramine:
  - rahvusvaheliste lepetega sätestatud seirekohustuste alusel (EL elupaikade direktiiv, Biodiversiteedi konventsioon, info- ja seirevõrk EIONET, ökovõrgustik EECONET)
  - riiklike õigusaktidega sätestatud seirekohustuste alusel (KLOS)
  - maastiku mitmekesisuse indikaatorite alusel
  - rakendades uusimaid kaugseire meetodeid.

Aastal 2001 finantseeritakse eluslooduse mitmekesisuse projekte vastavalt LMSP's sätestatud prioriteetsuse astmele ning eraldatavate vahendite ulatuses, arvestades seejuures nii rahvusvahelisi kui riiklikke kohustusi. Maastike seire projektide prioriteetsusaste selgitatakse paralleelselt eluslooduse mitmekesisuse projektidega. LMSP esialgne versioon sisaldab järgmisi projektide kategooriaid:

Projekti nimetus	Eesmärk	Aruandlusvajadus
Maastikud (3 allprojekti)	Maakasutuse mõju selgitamine elupaikade mitmekesisusele Eestis	EL elupaikade direktiiv, biodiversiteedi konv., kaitstavate loodus-objektide seadus (KLOS)
Taimed (15 allprojekti)	Väärtuslike taimeliikide ja -koosluste seisundi jälgimine ja prognoos Eestis	EL elupaikade direktiiv, biodiversiteedi konv., Berni konv., CITES, KLOS
Linnud (9 allprojekti)	Linnustiku haruldaste ja indikaatorliikide populatsioonide ja elupaikade seisundi jälgimine ning prognoos Eestis	EL linnudirektiiv, Berni konv., Bonni konv., biodiversiteedi konv., Ramsari konv., CITES, KLOS
Loomad (7 allprojekti)	Loomastiku haruldaste ja indikaatorliikide populatsioonide ja elupaikade seisundi jälgimine ning prognoos Eestis	EL elupaikade direktiiv, biodiversiteedi konv., Berni konv., Bonni konv., CITES, KLOS
Selgrootud (10 allprojekti)	Selgrootute haruldaste ja indikaatorliikide populatsioonide ja elupaikade seisundi jälgimine ning prognoos Eestis	EL elupaikade direktiiv, Berni konv., Biodiversiteedi konv., KLOS
KOKKU (44 allprojekti)		

Seirevajaduse põhjendus allprojektide kaupa:

ALLPROJEKTI NIMETUS	RAHVUSVAHELISED JA RIIKLIKUD KOHUSTUSED	PRIORITEETSUSKLASS (PHARE PROJEKTI JÄRGSELT)
Rannikumaastikud	92/43/EMÜ ca 11 elupaigatüübi seisundi seire	I
Soode, metsade ja luhanitide maastikud	Suuremate kaitsealade elupaigalise mitmekesisuse seire (EIONET)	II
Põllumajandusmaastikud	Elupaigalise mitmekesisuse seire põllumajandusmaastikel, ökovõrgustik	III
Arunitude taimekooslused, Loopealsed	92/43/EMÜ elupaigatüüpide 4030, 5130, 6110, 6210, 6280, 8210 ja 8240 seisundi	I

ALLPROJEKTI NIMETUS	RAHVUSVAHELISED JA RIIKLIKUD KOHUSTUSED	PRIORITEETSUSKLASS (PHARE PROJEKTI JÄRGSILT)
	seire	
Aruniitude taimekooslused, Nõmmed	92/43/EMU elupaigatüüpide 2320, 4030 ja 6270 seisundi seire	I
Aruniitude taimekooslused, Pärisaruniidud	92/43/EMU elupaigatüüpide 6120, 6210, 6510, 6530 ja 9070 seisundi seire	I
Luhaniitude taimekooslused	92/43/EMU elupaigatüüpide 6430, 6450, 6530 ja 9070 seisundi seire	I
Rannaniitude taimekooslused	92/43/EMU elupaigatüüpide 1150, 1210, 1220, 1230, 1310 ja 1330 seisundi seire	I
Kultuuriniitude tolmeldajate kooslused	92/43/EMU kõigi niidu elupaigatüüpide seisundi seire	I
Põlluservade taimekooslused	ökovõrgustiku, kompensatsioonialade seire	II
Puisniitude astlaliste kooslused	92/43/EMU elupaigatüüpide 6530 ja 9070 mitmekesisuse seisundi seire	II
Rannaniitude päevaliblikate kooslused	92/43/EMU elupaigatüüpide 1150, 1210, 1220, 1230, 1310 ja 1330 mitmekesisuse seire	III
Niitude putukate ja pisiimetajate kooslused	92/43/EMU kõigi niidu elupaigatüüpide seisundi seire	III
Soode taimekooslused, Rabad	92/43/EMU elupaigatüüpide 7110, 7120, 7150 ja 91D0 seisundi seire	II
Soode taimekooslused, Madalsood	92/43/EMU elupaigatüüpide 7140, 7160, 7210, 7230 ja 9080 seisundi seire	II
Madalsoode ja rabade linnustik	92/43/EMU elupaigatüüpide 7110, 7120, 7140, 7150, 7160, 7210, 7230, 9080 ja 91D0 mitmekesisus ja 79/409/EMÜ ca 20 liigi populatsiooni seisundi seire	II
Surnud puit ja saproksüülsed seened loodusmetsades	92/43/EMU enamuse looduslike metsade elupaigatüüpide mitmekesisuse seisundi seire	I
Arumetsade taimekooslused	92/43/EMU elupaigatüüpide 9010, 9020, 9030, 9050, 9060, 9080 ja 9180 seisundi seire	II
Valitud elupaikade (niidud ja põllud) linnustik (suvine punktloendus)	79/409/EMÜ ca 20 liigi populatsiooni seisundi seire	II
Valitud elupaikade linnustik (talvine transektoendus)	79/409/EMÜ ca 10 talvitava liigi seisundi seire	II
Valitud metsatüüpide õõliblikate kooslused	92/43/EMU peamiste metsa elupaigatüüpide seisundi seire	II
Valitud metsatüüpide maismaalimuste kooslused	92/43/EMÜ ca 5 liigi populatsiooni ja peamiste metsa elupaigatüüpide seisundi seire	II
Saproksülobiontsete putukate kooslused	92/43/EMÜ peamiste metsa elupaigatüüpide seisundi seire	III
Ohustatud soontaimede liigid	Punase raamatu liikide populatsioonide seisundi seire (BD konventsioon)	I
Kaitstavad soontaimed ja kasvukohadirektiivi liigid	92/43/EMÜ ca 10 ja KLOS'i enamuse liikide populatsioonide seisundi seire	I
Ohustatud samblaliigid	Punase raamatu liikide populatsioonide seisundi seire (BD konventsioon)	II
Kaitstavad samblad ja direktiiviliigid	92/43/EMÜ ca 5 ja KLOS'i enamuse liikide populatsioonide seisundi seire	II
Ohustatud samblikuliigid	Punase raamatu liikide populatsioonide seisundi seire (BD konventsioon)	II
Ulukid	92/43/EMÜ ca 5 liigi populatsioonide seisundi seire	I
Sõralised	ökovõrgustiku, kompensatsioonialade, 1 Berni konventsiooni liigi seire	III
Hülged	1 liik 92/43/EMÜ II,V; KLOS II; PR4; IUCN EN 2 liik 92/43/EMÜ II; KLOS II; PR2; IUCN VU, seega 2 prioriteetliigi seisundi seire	I
Saarmas ja kobras	1 liik 92/43/EMÜ II,IV,V; KLOS III; PR4 ja 2 liik 92/43/EMÜ II,IV,V; IUCN NT; mõlema Berni konventsiooni prioriteetliigi seire	II
Lendorav	92/43/EMÜ II+,IV,V; KLOS I, PR2, IUCN NT liigi seire	II
Nahkhiired	11 liigi (92/43/EMÜ II-V, KLOS II, PR3) populatsiooni seire	II
Röövlinnud	15 liigi (79/409/EMÜ I; KLOS I-III, PR1-4)	I

ALLPROJEKTI NIMETUS	RAHVUSVAHELISED JA RIIKLIKUD KOHUSTUSED	PRIORITEETSUSKLASS (PHARE PROJEKTI JÄRGSELT)
	populatsiooni seire	
Kotkad ja must-toonekurg (kaljukotkas)	7 liigi (79/409/EMÜ I; KLOS I-II, PR1-5)	I
Metsislased	populatsiooni seire	
	2 liigi (79/409/EMÜ I; KLOS II-III, PR4)	II
Haned, luiged ja sookurg	populatsiooni seire	
	5 liigi (79/409/EMÜ I; KLOS II-III, 1 IUCN VU) populatsiooni seire	II
Kesktalvine veelinnuloendus	5 liigi (79/409/EMÜ I); mitme Berni ja Bonni konventsiooni liigi ja mitme KLOS ja PR liigi populatsioonide seire	II
Rähnid	4 liigi (79/409/EMÜ I; KLOS II-III; PR3)	III
	populatsiooni seire	
Kahepaiksed	5 liigi (92/43/EMÜ II, IV; KLOS II-III; PR2-4) populatsiooni seire	II
Ohustatud putukad	mitme direktiivi ja KLOS ning PR liigi populatsiooni seire	II
Ebapärlikarp	92/43/EMÜ II; KLOS I; PR1 prioriteetliigi populatsiooni seire	I
Jõevähk	92/43/EMÜ V; IUCN VU liigi populatsiooni seire	II

Kasutatud lühendid:

- 92/43/EMÜ - Euroopa Liidu Elupaikade direktiiv (Nõukogu direktiiv looduslike elupaikade ning looduslike looma- ja taimeliikide kaitsest), lisatud rooma number viitab direktiivi lisale vastavalt:
- II looma- ja taimeliigid, mille kaitse nõuab spetsiaalselt kaitstavate alade moodustamist;
  - II+ esmatahtsad liigid;
  - IV looma- ja taimeliigid, mis vajavad ranget kaitset;
  - V looma- ja taimeliigid, mille looduslikust keskkonnast eemaldamist ja kasutamist tuleks reguleerida kaitsekorralduslike meetmetega;
- 79/409/EMÜ - Euroopa Liidu linnudirektiiv (nõukogu direktiiv loodusliku linnustiku kaitsest), lisatud rooma number viitab direktiivi lisale vastavalt:
- I linnuliigid, mille kaitse nõuab spetsiaalsete kaitsealade moodustamist;
- EIONET - Euroopa info- ja seireõrgustik (European Information and Observation Network);
- BD konv. - Biodiversiteedi konventsioon;
- KLOS - Kaitstavate loodusobjektide seadus (RT I 1994, 46, 773; 1998, 36/37, 555), lisatud rooma number viitab kaitsekategoriale;
- PR - Eesti Punane raamat, lisatud number viitab ohustatuse kategoriale:
- 0 hävinud või tõenäoliselt hävinud;
  - 1 eriti ohustatud;
  - 2 ohualtid;
  - 3 haruldased;
  - 4 tähelepanu vajavad;
  - 5 määratlemata;
- IUCN - Rahvusvahelise Looduskaitseliidu Punane raamat, lisatud täheühend viitab ohustatuse kategoriale:
- CR äärmiselt ohustatud;
  - EN eriti ohustatud;
  - VU ohualtid;
  - CD kaitsest sõltuvad;
  - NT ohulähedased;
  - DD andmeid puudulikult.

ALAMPROGRAMM 7: METSASEIRE

Kogumaksumus aastal 2001: 0.35 miljonit krooni

Allprogrammid

7.1. I astme metsaseire

7.2. II astme metsaseire

Eesti metsade kompleksne seireprogramm on osaks:

- Euroopa metsaseire programmist ICP Forests (*International Cooperative Programme on Assessment and Monitoring of Air Pollution Effects on Forests* = metsaseire I tasand), mida on ühtsetel meetodilistel alustel Eestis läbi viidud alates 1988. aastast;
- Pan-Euroopa programmist metsaökosüsteemide intensiivseks seireks (*Pan-European Programme for Intensive and Continuous Monitoring of Forest Ecosystems* = metsaseire II tasand).

Euroopa metsaseire koos Eesti metsaseirega tugineb õhusaaste kauglevi konventsioonile (1985), Strasbourg'i (1990) resolutsioonile nr. 1, mis käsitleb metsaseire süsteemi kujundamist ning Pan-Euroopa metsakaitseprotsessi ministrite tippkonverentsil (Helsingi 1993) vastu võetud:

- Resolutsioonile nr. 1 säästvast arengust metsanduses;
- Resolutsioonile nr. 4 kliimamuutuste mõjust metsadele;

ning Lissaboni (1998) resolutsioonile nr. 2 Pan-Euroopa kriteeriumite ja indikaatorite kohta säästva metsanduse hindamisel.

Aastatel 1985 kuni 1990. aastani juhtis Euroopa metsaseiret ÜRO Keskkonnaprogramm UNEP UNEP/ECE projekti FP/6103-83-01 raames, kusjuures metsaseire EL liikmesmaades toimus lahus programmist ICP Forests. Ühtselt toimiva üle-euroopalise metsaseire osas lepiti EL-iga kokku 1991.a.

Euroopa metsaseire viimane arengustrateegia aastateks 1998 kuni 2001 (Strategy Paper of ICP Forests) on heaks kiidetud Segovias 1998.a. See kohustab:

- koguma andmeid metsade seisundis toimuvate ajaliste ja ruumiliste muutuste kohta ning seostada need metsi kahjustavate tegurite esinemisega, sealhulgas keskkonna saastumisega. Ülesande lahendamiseks on ühtse meetoodika järgi 34 Euroopa riigis rajatud metsaseire I astme vaatluspunktide võrgustik, kokku 30 000 alalise vaatluspunktiga (neist Eestis 91), kus paikneb 650 000 vaatluspuid. Võrgustik katab Euroopas metsi kokku enam kui 2 milj. ruutkilomeetri ulatuses. Vastav andmetöötlus ning tulemuste interpretatsioon Euroopa tasandil toimub Hamburgis Maailmametsanduse Instituudis paikneva Metsaseire I astme koordineerimiskeskuses.
- aitama kaasa keskkonna saastumise ja teiste metsi kahjustavate tegurite tundmisele ja mõju uurimisele metsaökosüsteemidele. Küsimuse uurimiseks on 31 Euroopa riigis rajatud kokku 861 (neist Eestis 7) metsaseire II astme ehk intensiivseire püsiprooviala. Tulemuste analüüsimiseks on Hollandis loodud intensiivse metsaseire koordineerimise instituut – Forest Intensive Monitoring Coordinating Institute (FIMCI).

- analüüsima detailselt metsaökosüsteemide erinevate komponentide vastastikuse toime iseloomu keskkonna saastumise ning teiste kahjustavate tegurite tingimustes III astme metsaseire e. metsaökoloogiliste süvauuringute baasil 6 vaatluspaigas Eestis.

Euroopa metsaseire süsteemi poolt kogutud andmestik metsakahjuritena esineda võivate putukate ja seente, samuti metsa alustaimestiku ning samblate ja samblike liigilise koosseisu ja esinemissageduse kohta täidab ka olulist osa Helsingi resolutsiooni 2 järgi bioloogilise mitmekesisuse kaitse ning dünaamika kohta kogutava andmestiku täiendamisel.

Metsaseire programmiliseks aluseks Eestis on järgmised põhimõtted:

- ühildada Eesti metsaseire üle-euroopalise metsade seiresüsteemiga; selle tagab rahvusvaheliselt koordineeritav seiresüsteem ühtse metoodika ja ühtsetele alustele rajatud andmetöötlemisele toetudes
- siduda seire rahvusvaheliste võrdlusuuringutega; see rajaneb metsaseire andmestiku ühtsele võrdlevalle andmetöötlemisele Euroopa vastavate koordineerimiskeskuse poolt
- käsitleda metsakooslustega seotud keskkonnaprobleeme 16x16 kilomeetrise võrgusilmaga rajatud vaatlusvõrgustikule tuginedes kõigis Eesti osades kaasa arvatud Eesti suuremad saared, keskkonnaseisundilt konfliktsem Eesti kirderegioon ning teised piirialad naaberriikidega
- metsade tervislikku seisundit mõjutavate biotiliste kahjustavate faktorite (eelkõige putukkahjurite ja seenhaiguste) leviku fikseerimine, jälgimine ja analüüs eesmärgiga ennetada nende puhangulist levikut ja organiseerida abinõusid võimalike massiliste kahjustuste tõrjeks
- fikseerida ja analüüsida metsade kui taastuva loodusvara ning sellega seotud bioloogilise mitmekesisuse hetkeolukorda; selle tagavad I astme metsaseire vaatluspunktides ja II astme metsaseire püsiproovialadel perioodiliselt läbiviidavad puude tervisliku seisundi hindamise tulemused, puude juurdekasvu määramine, puudel kasvavate samblike liigilise koosseisu ja leviku hindamine ning metsa alustaimestiku liigilise koosseisu ja katvuse määramine
- informatsiooni andmine Eesti metsanduse arenguprogrammi koostamiseks Eestis.

Eesti metsaseire kompleksprogramm koosneb järgnevatest allosadest:

- vaatluspuude seisundi ja neis esinevate kahjustavate tegurite hindamine metsaseire alalistes vaatluspunktides ja püsiproovialadel, et tuua välja võimalike muutuste trend puistute seisundis
- metsamulla proovide ja mullavee proovide laboratoorne keemiline analüüsimine eesmärgiga hinnata nende toitainetega varustatuse ja saastatuse taset
- kasvavate puude võradest võetavate okkaproovide laboratoorne keemiline analüüsimine puistute toitainetega varustatuse hindamiseks
- puistute juurdekasvu ja selle muutuse hindamine püsiproovialadel iga vaatluspuu juurdekasvu määramise teel
- sademete hulga ja nende keemilise koostise uurimine Eestile iseloomulikumates metsakooslustes eesmärgiga hinnata sademetega puistusse jõudvat saastekoormust
- metsa alustaimestiku (kõrgemate taimede, sammalde ja samblike) ning puudel kasvavate samblike esinemissageduse ja seisundi hindamine seoses võimalike muutustega metsakeskkonna seisundis

- saaste- ja toitaite bilansi koostamine tähtsamates metsakooslustes (palumännikud ja laanekuusikud) eesmärgiga hinnata nende saastepüüde ja saastetaluvusvõimet.

Metsaseire programm tagab järgmised väljundid:

- metsade seisundi ja selle muutust iseloomustavate indikaatorite aegridade analüüsil põhinevate kaartide ja skeemide/diagrammide publitseerimine koos metsakeskkonna võimalike muutuste prognoosimisega
- metsade seisundis toimuvate muutuste alase teabe operatiivne kasutamine metsakaitseliste abinõude rakendamisel metsamajanduse praktikas
- metsapuude seemnekandvust iseloomustava teabe operatiivne kasutamine metsaseemnemajanduse korraldamisel metsamajanduse praktikas
- metsade seisundit ja selle muutusi kajastava teabe kasutamine metsanduslikus õppetöös ja koolitusel.

ALAMPROGRAMM 8: KOMPLEKSSEIRE

Kogumaksumus aastal 2001: 0.9 miljonit krooni

Allprogrammid

7.1. Kompleksseire Saarejärvel

7.2. Kompleksseire Vilsandil

Kompleksseire - IM programm

International Cooperative Programme on Integrated Monitoring of Air Pollution Effects on Ecosystems (IM)

ÜRO/Euroopa Majanduskomisjoni saasteainete kauglevi konventsiooni alusel tehtava rahvusvahelise töö eesmärgiks on õhusaaste mõju uurimine ökosüsteemide funktsioneerimisele Eestis. Väikeste terviklike ökosüsteemide seisundi uurimise eesmärk on selgitada toimuvate muudatuste põhjuslikke seoseid keskkonnateguritega, et modelleerida ökosüsteemide seisundeid ja muutusi. Tulemusi võrreldakse teiste Euroopa riikide vastavate seirejaamade näitajatega. Seireandmed edastatakse rahvusvahelisse andmekogusse.

Programmi täidetakse kahes rahvusvahelisse võrku lülitatud seirejaamas – Saarejärvel ja Vilsandil ning kohalikes tugijaamades Karulas ja Soomaal.

Kompleksseire parema katvuse tagamiseks Eestis luuakse kohalikke kompleksseirejaamu, mille optimaalne arv ja asukohad määratakse kindlaks eksperthinnangute teel.

ALAMPROGRAMM 9: KIIRGUSSEIRE

Aastal 2001 finantseeritud eraldi EKK eelarvest

Kiirgusseire ülesandeks on laialdase informatsiooni kogumine kõigi keskkonnasfääride radioaktiivsuse tasemete kohta eesmärgiga kaitsta inimest ja elusloodust ioniseeriva kiirguse mõju eest. Samas on see informatsioon baasandmeteks kiirgustasemeid reguleerivate normatiivide väljatöötamisel ja

keskkonnateaduslikes uuringutes. Kiirgusseire peab hõlmama nii looduslikke kõrgendatud kiirgusega alasid kui ka võimaldama avastada ja jälgida inimtegevuse poolt esile kutsutud radioaktiivsuse tõusu. Ülaltoodu taustal on kiirgusseire alamprogrammi koostamisel silmas peetud praktilist väljundit, mis võimaldaks seireandmete alusel prognoosida võimalikke inimesele põhjustatavaid kiirguskahjustusi ja radioökoloogilisi tagajärgi suuremastaabiliste kiirgusvariide puhul.

Kiirgusseire üldised printsiibid on aluseks ka järgnevalt toodud rahvusvahelistele kokkulepetele ja seadusandlikele aktidele:

1. EURATOMi asutamislepingu artikkel 35 sisaldab konkreetset nõuet EL liikmesriikidele püstitada rajatised, mis on vajalikud viimaks ellu õhu, vee ja pinnase radioaktiivsustaseme pidevat seiret ja kindlustamiseks vastavust põhistandarditega (alates 13.05.2000 on selleks 96/29/EURATOM)
2. nõukogu direktiivi 96/29/EURATOM nõuete täitmine eeldab kõikehõlmava informatsiooni olemasolu keskkonna radioaktiivsuse kohta
3. oma riigis või väljaspool seda juhtunud radioloogilise hädaolukorra korral on vajalikud seire liigid ja hindamise andmed määratletud EL nõukogu direktiivi 87/600/EURATOM artiklis 3
4. Eesti osalemine HELCOM MORS programmis eeldab, et teostatakse merekeskkonna kiirgusseiret minimaalses hulgas rahvusvaheliselt kooskõlastatud seirejaamades
5. Vastavalt *kiirgusseadusele* 23. aprillist 1997 tagab Eesti Vabariik kiirgusvariidest teavitamise süsteemi, kiirituse hindamise ja teostama kiirgusseiret
6. kiirgusseire teostamine Soome lahes ja Peipsi järves on kooskõlas (ja vajalik ka radioökoloogilistel eesmärkidel) Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vahelise keskkonnavalase koostöö kokkuleppega
7. kiirgusseiret rakendatakse riigikaitse ülesannete lahendamiseks kiirgusalastes eriolukordades, kui on vaja anda operatiivselt ülevaateid radioaktiivse saastumise ja prognoose lühi- ja pikaajaliste keskkonnamõjutuste kohta
8. kiirgusseire on kooskõlas *keskkonnaseire seadusega*, kus teiste hulgas on seire peamise ülesannetena toodud keskkonna saastatuse hetkeolukorra määramine ja saasteainete kauglevi jälgimine.

Kiirgusseire struktuur on välja töötatud adekvaatsuse printsiibist lähtudes. Selle juures arvestatakse, et radioaktiivseid isotoope sisaldavad ained liiguvad looduskeskkonna eri sfäärides küllalt erinevalt. Kõige kriitilisem, kuigi samas kõige lühiajalisema mõjuga, on selles aspektis atmosfäär, kuna õhu sisse hingamisel satuvad radioaktiivsed saasteained otseselt organismi. Seega, radioaktiivsete ainete erinev mobiilsus keskkonnasfäärides on määravaks teguriks strateegia väljatöötamisel ja meetodite valikul kiirgusseire teostamiseks atmosfääris, hüdrofääris ja litosfääris.

Kiirgusseire alamprogramm tagab järgmised väljundid:

- 5) atmosfääriseire andmed säilitatakse ühtses andmebaasis Kiirguskeskuse (EKK) infoserveris ja neid kasutatakse ning nad on eksponeeritud järgmiselt:
  - eelkõige operatiivteenistused kiirgusolukorra analüüsiks
  - andmed on pidevalt saadaval EKK Interneti koduleheküljel
  - andmed edastatakse vastavalt lepingutele rahvusvahelistesse infopankadesse

- otseste andmete alusel koostatakse kiirgusareaalide kaardid koos kiirgusolukorra prognoosiga, mis koostatakse faktilise meteoandmestiku alusel.
- 6) hüdrosfääri seire andmeid on samuti otstarbekas säilitada EKK infoserveris ja neid kasutatakse järgmiselt:
- edastatakse rahvusvahelistesse infopankadesse vastavalt lepingutele
  - otseselt kiirguskaitsealastes arvutustes ja ülevaadetes, mis avalikustatakse temaatilistes kogumikes
  - keskkonnateaduslikel eesmärkidel – keskkonnaseisundi hindamisel ja mudelite koostamisel, prognoosarvutustes jne.
- 7) litosfääri seire tulemusi säilitatakse nii EKKs kui ka mingis teises temaatilisi uuringuid läbi viivas asutuses ja nad on aluseks:
- kiirgusolukorra ülevaadete tegemiseks (sealhulgas kiirguskaitsealastes arvutustes)
  - radooniseire käigus koostatavale GIS-il põhinevale Eesti Radooni Kaardile ning terviklikule andmebaasile, mis on aluseks ehituslike ja planeerimisalaste meetmete väljatöötamiseks radooniriski vastu
  - kasutatavad keskkonnateaduslikel eesmärkidel.

LABORID

Euroopa Liit on välja andnud terve rea direktiive ja otsuseid, mis reguleerivad keskkonnalaborite tegevust, heade laboritavade rakendamist, kvaliteedi tagamist ning nõudeid laborite töö inspekteerimiseks ja auditeerimiseks (67/548/EMÜ, 87/18/EMÜ, 88/320, 89/569/EMÜ, 1999/11/EC, 1999/12/EC).

Samuti sätestatavad mitmed eri valdkondade direktiivid (veedirektiivid 91/271, 93/481, 91/676, 80/778, 76/160, 75/440, 77/795, 78/659, 79/869, 80/68, 76/464, 82/176, 83/513, 84/156, 84/491, 86/280, 88/347, 90/415/EMÜ, õhudirektiivid 99/30, 99/13, 98/70, 93/12, 94/63, 92/72, 93/389, jäätme- ja kemikaalidirektiivid 82/883, 92/112, 89/369, 89/429, 87/217) konkreetseid proovivõtu- ja analüüsimetoodikad, mida liikmesriigid peavad proovide analüüsimisel rakendama.

Osühing Eesti Keskkonnauuringute Keskus on täielikult riigile kuuluv äriühing. Keskuse põhitegevusaladeks on keskkonnauuringute teostamine riikliku keskkonnaseire ja riikliku keskkonnajärelevalve tarbeks (vee-, õhu-, pinnase- ja jäätmeanalüüsid), keskkonnamõjude hindamine, keskkonnaekspertiiside ja auditite läbiviimine, keskkonnaprojektide juhtimine ning koolitustegevus kestvusega kuni kuus kuud.

Keskus on tunnustatud rahvusvaheliselt vee- ja õhuproovide riikliku võrdlus- ehk referentslaboratooriumina ning osaleb paljudes rahvusvahelistes interkalibreerimistes (üle 30). Keskuse uuringute tulemuste kvaliteedi tagamiseks on Keskuses juurutatud Euroopa normidele vastav laborianalüüside kvaliteedi tagamise süsteem, laborihoones on välja vahetatud tõmbe-, elektri- ja veevarustussüsteemid ning renoveeritud tööruumid.

EKUK on Eesti ainus keskkonnakaitsega tegelev organisatsioon, kes omab rahvusvaheliselt akrediteeritud kvaliteedisüsteemi, omades järgmisi litsentse:

- Saksamaa LV akrediteerimisorganisatsiooni Deutsches Akkreditierungssystem Prüfsen GmbH (DAP) akrediteerimistunnistus DAP-P-03.131-00-97-01
- Eesti Vabariigi Standardiameti tunnistus L0008
- Keskkonnaekspertiisi tegevuslitsents KKM 0028

EL direktiividest tulenevalt peab liikmesriik teostama rahvusvahelistest nõuetest tulenevaid keskkonnanalüüse rahvusvaheliselt akrediteeritud laboris.

Kuna Keskkonnauuringute Keskusega liidetakse Jõhvi ja Pärnu laborid, on vajalik ühendatud Keskkonnauuringute Keskuse vastavusse viimine rahvusvaheliste standarditega ja direktiividest tulenevate nõuetega.

Plaanid aastateks 2001-2003

- Hiljemalt 1. jaanuariks 2002 laborite akrediteerimine vastavalt standardi EVS-EN ISO/IEC 17025:2000 "Katse- ja kalibreerimiskeskuste kompetentsuse üldnõuded" nõuetele;
- Jõhvi ja Pärnu laboriruumide remont, k.a. vajaliku ventilatsiooni- ja kliimasüsteemi loomine;

- Jõhvi ja Pärnu laborite töötajate täiendkoolitus lähtuvalt Standardi EVS-EN ISO/IEC 17025:2000 nõuetest;
- heade laboritavade ja kvaliteeditagamise süsteemi juurutamine Jõhvi ja Pärnu laborites vastavalt standardile EVS-EN ISO/IEC 17025:2000;
- Jõhvi ja Pärnu laborite akrediteerimine vastavalt standardile EVS-EN ISO/IEC 17025:2000;
- ühtse laborijuhtimissüsteemi tarkavara ostmine ja juurutamine;
- EL direktiivides määratud meetodikate alane väljaõpe;
- keskkonnaministri määruse *nõuded katselaboritele ning proovivõtu meetodid ja analüüsi referentsmeetodid* rakendamine;
- keskkonnaministri määrusest *veeuuringut teostava proovivõtja atesteerimise kord*;
- puuduvate seadmete hankimine kõikide EL poolt nõutud meetodite kasutuselevõtuks;
- interkalibreerimiste korraldamine laboritele.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Eesti Keskkonnauuringute Keskus	1. EKUK-i põhikirja muutmine 2. Ühinemislepingu sõlmimine	Pärnu ja Jõhvi keskkonnalabori ühendamine Eesti Keskkonnauuringute Keskusega Jõhvi ja Pärnu laborite struktuuri viimine vastavusse rahvusvahelise standardi EVS-EN ISO/IEC 17025:2000 nõuetele	EL direktiivides määratud meetodikate, kvaliteedi tagamise ja heade laboritavade rakendamise alane väljaõpe Vähemalt 5 spetsialisti täiendõpe standardi EVS-EN ISO/IEC 17025:2000 rakendamiseks	Vajalike seadmete hankimine EL direktiivides määratud meetodikate kasutuselevõtuks Jõhvi ja Pärnu laboriruumide remont ja kliimasüsteemi ehitamine, interkalibreerimine ja akrediteerimine	Taotlus RE-st 200 000 Taotlus KIKst 195 000, 50 000 laborite omavahendid	

22.2. Välisõhu kaitse

Plaanid aastateks 2001-2003

Õigusloome

Aastatel 2001 – 2002 on kavas kehtestada keskkonnaministri määrustega liikurmasinate mootoritest eralduvate saasteainete heitkoguste piirväärtused (mis peavad olema vastavuses direktiividega 97/68/EÜ, 77/537/EMÜ, 74/150/EÜ), laevade mootoritest eralduvate saasteainete piirväärtused ning lahustite kasutamisel eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste piirväärtused (vastavalt direktiivi 99/13/EÜ nõuetele). Pärast viimase jõustumist koostatakse *lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamise riiklik programm*.

Valminud *keskkonnaministri määruse eelnõu saasteainete heitkoguste piirväärtused suurtest põletusseadmetest väljuvate gaaside mahuhüliku kohta* (asendab 26.oktoobri 1998. aasta määruse nr 60) näeb ette erinevate kütuseliikide põletamisel eralduvate saasteainete heitkoguste piirväärtuste rangemat kooskõla Euroopa Liidu direktiivi 88/609/EMÜ 2000. aastal täiendatud (Euroopa Komisjoni ettepanek) nõuetega uute põletusseadmete kohta.

Aastatel 2002-2003 kavatseb Eesti ühineda kõikide ülejäänud *piiriülese õhusaaste kauglevi Genfi konventsiooni protokollidega*, sealhulgas:

- 1) väevliühendite heitkoguste edasise vähendamise protokolliga
- 2) raskmetallide heitkoguste vähendamise protokolliga
- 3) püsivate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamise protokolliga
- 4) hapendumise, eutrofeerumise ning maapinnalähedase osooni vältimise protokolliga.

Välisõhu direktiivide transponeerimise ja rakendamise ajakava

Direktiiv	Transponeerimise aeg	Rakendamise aeg
96/62/EÜ (80/779/EMÜ, 82/884/EMÜ, 85/203/EMÜ, 92/72/EMÜ); 1999/30/EÜ	1999-2003	1999-2004
88/609/EMÜ; 94/66/EÜ; täiendamisdirektiiv	1998-2001	1999-2004
84/360EMÜ; 96/61/EÜ	1999-2003	1999-2007
94/63/EÜ	1998-1999	1999-2007
1999/13/EÜ	2002	2004-2007
97/68/EÜ	2002	2003
1999/32/EÜ	2000	2002
98/70/EÜ	2000	2002

Rakendamine

Tulenevalt *välisõhu kaitse seadusest* ning kooskõlas Euroopa Liidu välisõhu kvaliteeti käsitlevate direktiivide 96/62/EÜ ja 1999/30/EÜ nõuetega, on keskkonnaministri määrustega kehtestatud välisõhu saastetaseme määramise kord ja välisõhu saastamisega seotud tegevusest aruandmise kord, mis aitavad laiendada ja tugevdada välisõhu kvaliteedi ja saasteainete heitkoguste seiresüsteemi. Väljatöötamisel on erinevatest tööstusallikatest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodid.

Välisõhu saastetaseme määramiseks teostatakse aastatel 2001-2002 eelhindamine, mille tulemusena määratakse piirkonnad, kus edaspidi tuleb teha välisõhu kvaliteedi

seiret pidevate mõõtmiste alusel, ning piirkonnad, kus välisõhu kvaliteedi määramiseks võib kasutada kombineeritult nii mõõtmisi kui modelleerimismeetodit. Välisõhu kvaliteedi mõõtmisteks vajalik aparatuur saadi Euroopa Liidu PHARE projekti (COP 98 ES9505.02 Air Accession Project – Investment) raames, mille üldmaksumus on 15,7 miljonit krooni. Välisõhu kvaliteedi mõõtmisi finantseeritakse riikliku seireprogrammi (vt. Keskkonnaseireprogrammi alamprogramm 2: õhuseire) ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahenditest.

Vabariigi Valitsuse 25. juuli 2000 korraldusega kinnitatud suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste vähendamise riikliku programmi aastateks 1999-2003 põhieesmärk on *Genfi konventsiooni* ning selle protokollidest ja eelmainitud direktiividest tulenevate rahvusvaheliste kohustuste täitmine, et vähendada suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguseid ja kaitsta inimese tervist ja keskkonda saasteainete kahjuliku mõju eest.

Suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete kogused moodustavad Eesti õhusaastest üle 90%. Programmi järgi suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkogused vähenevad järgnevalt:

- 1) tahkete osakeste heitkogused 39597 tonni aastas e 56,4% kõigist Eestis paiknevatest suurtest põletusseadmetest;
- 2) vääveldioksiidi heitkogused 23121 tonni aastas e 23,2%;
- 3) lämmastikoksiidide heitkogused 1358 tonni aastas e 10,7%.

Kavandatavad meetmed saasteainete heitkoguste vähendamiseks saasteallikate kaupa

Saasteallikas, saasteallika valdaja - programmi täitja	Kavandatava meetme			
	nimetus	teostamise aeg	orienteeruv maksu- mus, tuh EEK	võimalik finantseerimis- allikas
Eesti Elektriyaam, AS Narva Elektriyaamad ¹⁾	1. Elektrifiltri asendamine energiaplokil nr 5	2000	51000	OV ²⁾ +laen
	2. Turbiini nr 6 moderniseerimine	2000	58327	OV+laen
	3. Energiaploki nr 8 renoveerimine	2002	1500000	OV+laen+abi
	4. Turbiini nr 1 moderniseerimine	2002	1500000	OV+laen+abi
	5. Elektrifiltri asendamine energiaplokil nr 6	2001	60000	OV+laen
	6. Elektrifiltri asendamine energiaplokil nr 3	2000	51000	OV+laen
Eesti Elektriyaam kokku			1773327	
Balti Elektriyaam, AS Narva Elektriyaamad ¹⁾	1. Elektrifiltri asendamine energiaplokil nr 12	1999	64000	OV+laen
	2. Turbiini nr 12 moderniseerimine	1999	58600	OV+laen
Balti Elektriyaam kokku			122600	
Iru Elektriyaam, Eesti Energia AS	1. Veekatla nr 2 gasifitseerimine	1999	2400	OV
	2. Aurukatla nr 2 gasifitseerimine	1999	6700	OV
	3. Veekatla nr 1 gasifitseerimine	2000	2400	OV

Iru Elektri jaam kokku			11500	
Ülemiste katlamaja, AS Tallinna Soojus	Katla GM-50 asendamine katlaga FW-25	1999-2000	3700	OV+laen
AS Tallinna Soojus, Mustamäe katlamaja	Katla DKVR-10-13 asendamine FW-25	1999-2000	3500	OV+laen
Kadaka katlamaja, AS Tallinna Soojus	Kahe katla KVGM-100 põletite asendamine	2000-2002	8000	OV
AS Tallinna Soojus kokku			15200	
AS Sillamäe SEJ	Gasifitseerimine	2002	9000	OV
Horizon tselluloosi ja paberi AS	Katla SRA-315 modifitseerimine	2001-2002	130000	IFC ³⁾
Üldmeetmed:				
Majandusministeerium, saasteallikate valdajad	Väävlivaesema kütuse kasutamine	2001-2003	100000	
Saasteallikate valdajad	Mõõteaparatuuri paigaldamine saasteainete heitkoguste pidevaks seireks	2000-2003	46000	
KOKKU			2207627	

¹⁾ Seoses Vabariigi Valitsuse poolt 27.06.2000 AS Narva Elektri jaamad edasise tegevusega seotud lepingute põhitingimuste heakskiitmisega võib toimuda muudatusi kavandavate meetmete osas.

²⁾ Omavahendid.

³⁾ IFC (International Financial Corporation) - Rahvusvaheline Rahanduskorporatsioon

Keskkonnakaitse sihtprogrammi välisõhukaitse alamprogramm 2001 koosneb kahest osast:

1. Energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamise alamprogramm
2. Välisõhukaitse alamprogramm

Alamprogrammi tegevused on jagatud järgmiste peatükkide alusel:

- A. Rakenduslikud tööd;
- B. Välisõhukvaliteeti iseloomustavate saasteainete heitkoguste jälgimine;
- C. Saasteallikatest eralduvate saasteainete heitkoguste jälgimine;
- D. Normatiivdokumentide väljatöötamine;
- E. Rakenduslikud uuringud;
- F. Rahvusvahelised kohustused;
- G. Reserv

2001. aasta välisõhu programmi finantseeritakse keskkonnakasutusest laekuvatest rahalistest vahenditest (KIK) 4,5 miljoni krooni ulatuses, omavahendite ja välisabi summad selgitamisel.

2000. aasta programmis oli vastavalt:

- 1) KIK - 6 726 800 krooni;
- 2) omavahendid - 3 161 400 krooni;
- 3) välisabi - 6 296 000 krooni.

Tanklate ja terminaaside lenduvate orgaaniliste ühendite direktiiv 94/63/EÜ

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes [miljon krooni]								Investeeri mis allikad	Märk used
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		
Lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamine – tehnoloogilised täiendused, seire jne	200	50	100	200	50	50	200	25	Ettevõtte, KIK, välisabi, laen	
Kontroll ja järelvalve – kontrollseadmete ost, institutsioonide tugevdamine		5	2	2	1				RE, KIK, välisabi	

Õhukaitseinvesteeringud (projektid) 2001-2003

1. Tallinna, Ida-Virumaa ning Palmse, Saarejärve ja Vilsandi EMEPi välisõhu kvaliteedi rahvusvaheliste seirejaamade täiustamine direktiivide 96/62/EÜ ja 1999/30/EÜ nõuete täitmiseks.

Maksumus/eraldatud: 1 000 000 EUR

Allikas: PHARE

2. Aastatel 1999-2002 Ida-Virumaa ning Palmse, Saarejärve ja Vilsandi EMEPi välisõhu kvaliteedi rahvusvaheliste seirejaamade täiustamine direktiivide 96/62/EÜ ja 1999/30/EÜ nõuete täitmiseks.

Eeldatav maksumus: 2 500 000 krooni.

Võimalik allikas: Keskkonnainvesteeringute keskus (edaspidi KIK) (Keskkonnafondi õigusjärglane).

Hetkeseis: Riigihanked on ettevalmistamisel.

3. Üle-Eestilise välisõhu kvaliteedi seire modelleerimissüsteemi väljatöötamine aastatel 2001-2003 vastavalt direktiivi 1999/30/EÜ nõuetele. Projektis on ette nähtud 3 etappi:

- eelhindamine;
- modelleerimine;
- saasteainete heitkoguste andmebaasi tugevdamine.

Eeldatav maksumus: 1 500 000 krooni.

Võimalik allikas: Keskkonnainvesteeringute keskus

4. Twinning-projekt aitamaks Eestit ühinemisel EL-ga välisõhu kaitse vallas. Abi osutatakse institutsioonide, õigusaktide, välisõhu kvaliteedi ja saasteainete heitkoguste seiresüsteemi ja koolituse vallas.

Maksumus/eraldatud: 400 000 EUR.

Allikas: PHARE

Hetkeseis: projekti kestvus 07.10.1999 - 07.10.2001.

5. Suurtest põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm. Programmi lülitatud meetmete koondeelarve on 2 207 627 tuh krooni, sh meetmete gruppide kaupa:

1) tehnoloogiameetmed	1 822 127
2) puhastusseadmete asendamine	219 000
3) kütuseliigi asendamine (gasifitseerimine)	20 500
4) väävlivaesema kütuse kasutamine	100 000
5) seire korraldamine	46 000

Programmi eesmärkide saavutamist toetab efektiivselt AS-i Viisnurk kavatsus ehitada 2003. aastal uus soojus- ja elektri jaam (6 MW +18 MW) maksumusega 20 miljonit krooni. Kütusena kasutatakse 30 000 t/a puithaket ja 30 000 t/a turvast.

Hetkeseis: Ettevõtted on alustanud ettenähtud töödega.

Kestvus: 1999 - 2003.

6. *MM 29.12.1997 määruse nr 45 vedelkütuste kvaliteedinõuded* rakendamine - II etapp.

Jätkub 1998.aastal alustatud projekt, mis seisneb seadmete ostus naftasaadustes sisalduvate saasteainete analüüsi tegemiseks. Samuti kahtlusel, et kütus ei vasta kvaliteedisertifikaadis toodud nõuetele. Sellisteks juhusteks on, kui Eestisse tuuakse või kasutatakse kvaliteetkütuse nime all naftakeemia tööstuse jääke ning muid kütuseid, milles on ületatud lubatud komponentide kogust (väävel), või kui kütused sisaldavad selliseid lisandeid, mis pole kvaliteedisertifikaadil toodud (indeenid, naftaleenid).

Seni kulutatud: aastatel 1998-2000 on kulutatud 2 017 280 krooni.

Eeldatav kogumaksumus: 15 000 000 krooni (koos 2 katsemootoriga).

Võimalik allikas: KIK

Hetkeseis: esimesed seadmed on ostetud, järgmiste seadmete ostuks on esitatud taotlus 2001. aasta välisõhukaitse programmi raames.

7. Energiasäästu projektid üle Eesti (näiteks Rootsi STEM-i 23 projekti; valdade omaalgatuslikud ettevõtmised kaasajastamiseks oma katlamaju, sh katlamajades keskkonnasõbralikuma kütuse kasutamine, püüdeseadmete moderniseerimine; tuuleveskrite ehitamine jne) Kliimamuutuste raamkonventsiooni nõuete täitmiseks.

Projekte: piiramatu hulk.

Rahastajad: RE, kohalikud omavalitsused, välisabi.

Hetkeseis: Paljud tööd on lõpetatud, kuid veel rohkem on alustatud ja kavandamisel.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Välisõhu kaitse seaduse täiendamise ja muutmise seaduse eelnõu	Euroopa Ühenduse direktiivid ja nende täiendused: 96/62/EÜ; 84/360EMÜ; 96/61/EÜ; 1999/30/EÜ; 1999/13/EÜ; 98/77/EÜ	2002 jõust. 2002	50 tuh. RE osa 134 rida 01 art.44	KKM	ettevõtted	Koolitus: KKM/Keskkonna-inspeksioon /ettevõtted	Olemasolevas seaduses ilmnenud puudujääkide likvideerimine; täiendamise vajadus vastavalt jõudnud uute EL direktiividega
2.KKM 26.10.1998. a määruse nr. 60 muutmise määruse eelnõu saasteainete heitkoguste piirväärtused suurtest põletusseadmetest väljuvate gaaside mahuühiku kohta * (Välisõhu kaitse seaduse § 4, lg 1)	88/609/EMÜ; 94/66/EÜ; ettepanek Direktiivi 88/609/EMÜ täiendamiseks	peale direktiivi täienduste jõustumist 2001/2002		KKM	Ettevõtted	Ettevõtted	2000. aasta tööplaanist. Ette valmistatud määrus ootab direktiivi 88/609/EMÜ täiendamise jõustumist. Direktiivis olevaid nõudeid kohandatakse Eesti tingimustele vastavalt majanduse hetkeseisule

3. KKM 17.09.1999. a määruse nr. 33 muutmise määruse eelnõu põletusseadmetest välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramise kord ja määramismeetodid (II etapp)* (Välisõhu kaitse seaduse § 4, lg 2)	88/609/EMÜ; 94/66/EÜ; 96/62/EÜ; 84/360/EMÜ; 96/61/EÜ; 1999/30/EÜ	IV kv2001		KKM	Ettevõtted	Seminarid täitjatele	2000. aasta tööplaanist. Vajadus tellida täiendavaid mõõtmisi. Põletusseadmete ja – protsessidega on seotud paljud tehnoloogiad, seetõttu jätkub pidev juba vastu võetud määruse täiendamine prioriteetide järjekorras
4. KKM määruse eelnõu tselluloosi ja tsemendi tootmisel välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodite kohta (2000. a plaanis oli järgm. nime all: "Tööstuslike saasteallikate välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodid")* (Välisõhu kaitse seaduse § 4, lg 2)	96/62/EÜ; 84/360/EMÜ; 96/61/EÜ; 1999/30/EÜ	Kehtest. Jaan./veebr. 2001;		KKM	Ettevõtted	Seminarid täitjatele	2000. aasta tööplaanist, eelnõu valmis. Meetodite kasutamine viiakse kohustuslikuks
5. KKM määruse eelnõu tselluloosi ja tsemendi tootmisel ning puidu töötlemisel välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste piirväärtused toodangu ja energiaühiku kohta (2000. a kinnitatud plaanis järg. Nime all: "Saasteainete heitkoguste piirväärtused tööstuslikest saasteallikatest väljuvate gaaside mahuühiku kohta")* (Välisõhu kaitse seaduse § 4, lg 1)	96/62/EÜ; 84/360/EMÜ; 96/61/EÜ; 1999/30/EÜ	Jaan. / veebr. 2001		KKM	Ettevõtted	Seminarid täitjatele	2000. aasta tööplaanist, eelnõu valmis. Kehtestatakse seni puuduvad normatiivid

6. KKM 6.10.1999. a määruse nr. 88 muutmise määruse eelnõu saasteainete heitkogused ja kasutatavate seadmete võimsused, millest väiksemate heitkoguste või seadmete võimsuste puhul välisõhu saasteluba ei ole nõutav (Välisõhu kaitse seaduse § 11, lg 2)	84/360/EMÜ; 96/61/EÜ; 1999/13/EÜ	märts 2001		KKM	Ettevõtted	Seminarid täitjatele	2000.a. tööplaanist, eelnõu valmis
--	--	------------	--	-----	------------	----------------------	------------------------------------

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. Piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni väävliühendite heitkoguste edasise vähendamise protokolliga ühinemise seaduse eelnõu	Genfi konventsiooni väävliühendite heitkoguste edasise vähendamise protokoll (EÜT L 326, 1998) 84/360/EMÜ 88/609/EMÜ 96/61/EÜ 1999/13/EÜ 1999/30/EÜ 51/2000/EÜ 52/2000/EÜ	01.10.2002 jõust. 2002	10 000 RE osa 134 Rida 01 art 44	KKM			

<p>2. Piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni raskmetallide ja püsivate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamise protokollidega ühinemise seaduse eelnõu</p>	<p>Genfi konv. Raskmetallide ja püsivate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamise protokollid 84/360/EMÜ 88/609/EMÜ 96/61/EÜ 1999/13/EÜ 1999/30/EÜ 51/2000/EÜ 52/2000/EÜ</p>	<p>2002 jõust. 2003</p>		<p>KKM</p>			
<p>3. Piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni hapendumise, eutrofeerumise ning maapinnalähedase osooni vältimise protokolliga ühinemise seaduse eelnõu</p>	<p>Genfi konv. i hapendumise, eutrofeerumise ning maapinnalähedase osooni vältimise protokollid 84/360/EMÜ 88/609/EMÜ 96/61/EÜ 1999/13/EÜ 1999/30/EÜ 51/2000/EÜ 52/2000/EÜ</p>	<p>2003</p>		<p>KKM</p>			<p>Algus 2003, jätkub 2004</p>

4. KKM määruse eelnõu puidutöötlemisel välisõhku eralduvate saasteainete heitkoguste määramismeetodite kohta (Välisõhu kaitse seaduse § 4, lg 2)	84/360/EMÜ; 96/61/EÜ	kehtest. 2002	60 000 RE osa 134 rida 01 art 44				
5. KKM määruse eelnõu liikurmasinate mootoritest eralduvate saasteainete heitkoguste piirväärtuste kohta	77/537/EMÜ, 97/68/EÜ	kehtest. 2002	20 000 RE osa 134 rida 01 art 44	KKM			Algus 2001, jätkub 2002
6. KKM määruse eelnõu: lahustite kasutamisel eralduvate lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste piirväärtuste kohta	96/62/EÜ; 84/360/EMÜ; 96/61/EC; 99/13/EÜ	2002, jõust. 2003		KKM			
7. VV korralduse eelnõu: lenduvate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamise programmi kinnitamine	99/13/EÜ; 81/462/EMÜ	Kehtest. 2002		KKM			
8. KKM määruse eelnõu: välisõhu saastetaseme piirväärtuste ja häiretasemete kehtestamine	1999/30/EÜ	Kehtest. 2002		KKM			
9. VV määruse eelnõu: Maakondade summaarselt lubatud saasteainete heitmete piirkogused	81/462/EMÜ	Kehtest. 2002		KKM			
10. KKM määrus: Välisõhu kvaliteedi seire kohustuslikkuse kehtestamine linnades ja regionides	92/62/EÜ; 1999/30/EÜ	Kehtest. 2002		KKM			

OSOON

Eesti ühines 1985. a osoonikihi kaitsmise Viini konventsiooni (*edaspidi Viini konventsioon*) ja 1987. a osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokolliga (*edaspidi Montreali protokoll*) 1996. aastal. 1999. aastal Eesti ratifitseeris Montreali protokoll 1990. a Londoni ning 1992. a Kopenhaageni parandused.

Viini konventsiooni ja Montreali protokoll lõppeesmärk on osoonikihti kahandavate ainete ja neid aineid sisaldavate toodete kasutamise täielik lõpetamine kogu maailmas, sealhulgas arenenud maades ennaktempos.

Aastatel 2001-2003 on kavas ratifitseerida Montreali protokoll 1997. a Montreali ja 1999. a Pekingi parandused.

Lähtudes *välisõhu kaitse seadusest* ja *Viini konventsiooni ja Montreali protokolliga ühinemise seadusest* ning koosõlas Euroopa Liidu direktiivi 3093/94/EÜ nõuetega Vabariigi Valitsuse 6.05.1999 määrusega nr 146 ja Keskkonnaministri 13.04.1999 määrusega nr 43 on reguleeritud osoonikihti kahandavate ainete käitlemise, impordi ja ekspordi kord.

Arvestades asjaolu, et 1. oktoobrist 2000 jõustus uus Euroopa Liidu määrus nr 2037/2000/EÜ osoonikihti kahandavatest ainetest, on aastatel 2002-2003 ette nähtud koosõlas ülalmainitud direktiiviga viia sisse parandused ja muudatused kehtivatesse õigusaktidesse.

Osoonikihti kahandavate ainete järkjärguline käibelt kõrvaldamine tugineb 1999. a vastu võetud riiklikus programmis (kinnitatud 5.05.1999, VV korraldus nr.531-k, GEF-i poolt on programm kinnitatud 2000. a septembris) püstitatud ülesannete täitmisele, mis on vastavuses rahvusvaheliste kohustuste täitmisega.

Osoonikihti kahandavate ainete järkjärgulise käibelt kõrvaldamise riiklik programm viiakse ellu nelja alamprogrammi kaudu:

- institutsionaalne tugevdamine
- külmutusainete taaskasutamise süsteemi loomine
- külmamajanduse tehnikute õpetajate koolituse korraldamine
- Baltimaade regionaalse haloonide käitluskeskuse loomine

Programmi finantseerib 97% ulatuses GEF (750 895 US\$) ja 3% (725 000 EEK) ulatuses Eesti Vabariigi Valitsus.

Aastatel 2001-2003 jätkub osoonikihti kahandavate ainete käitlussüsteemi väljaarendamine, õigusaktide täiustamine ja uuendamine, tagamaks õiguslik kate kõigile vajalikele tegevustele, mis tagaksid rahvusvaheliste kohustuste täitmise.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokoll 1997. a Montreali paranduste ratifitseerimise seadus	EÜ direktiiv 2037/2000 /EÜ osoonikihti kahandavate ainete kohta	15.12.2001 jõust. 2002	10 tuh. RE osa 134 Rida 01 Art. 44	KKM			
2. Keskkonnaministri 13. aprilli 1999 määruse nr 43 "Osoonikihti kahandavate ainete ja neid aineid sisaldavate toodete tootmiseks, impordiks, ekspordiks ja transiidiks nõusoleku taotlemise ja selle andmise kord" muutmine	EÜ direktiiv 2037/2000/EÜ osoonikihti kahandavate ainete kohta	2001 märts jõust. 1.04.2001	20 tuh. (rahastatud 2000. a eelarvest)	KKM			Olemas oleva määruse täiendamine Eesti kaupade nomenklatuuri (EKN-2000) täpse kauba- positsiooni osas

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002 – 2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. Osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokoll 1999. a Pekingi paranduste ratifitseerimise seadus	EÜ direktiiv 2037/2000 /EÜ	jõust. 01.06.2003		KKM			
2. Vabariigi Valitsuse 1999. aasta 6. mai määruse nr 146 "Osoonikihti kahandavate ainete ja neid aineid sisaldavate toodete, mille tootmist, kasutamist, importi, ekspordi või transiiti piiratakse või keelatakse, nimekirjade ning nende ainete kontrollinõuete kinnitamine" muutmise	EÜ direktiiv 2037/2000/EÜ	15.12.2002		KKM			Olemas oleva määruse täiendamine ja kaasajastamine

22.3. Jäätmehooldus

Õigusloome

Euroopa Liidu jäätmealaste õigusaktide lähendamine ja rakendamine 2001. a. seondub EL raamdirektiivide 75/442/EMÜ jäätmete kohta ning 91/989/EMÜ ohtlike jäätmete kohta ning nende alusel väljatöötatud ja 1998.a lõpul jõustunud *jäätmeseaduse* nõuete täitmisega.

Aastaks 2003 on kavas lähendada kogu Euroopa Liidu jäätmealane *acquis*, mis seondub eeskätt õigusaktide väljatöötamisega ja rakendamisega jäätmete (sealhulgas nii olmejäätmete kui ka ohtlike jäätmete) põletamise ja termilise töötlemise valdkonnas. Hetkel on kehtivad selles valdkonnas direktiivid 89/369/EMÜ ja 94/67/EÜ, kuid 21.11.2000.a võttis Euroopa Parlament ja nõukogu vastu uue direktiivi, mis laiendab eelnimetatud direktiivide rakendusala. Kuna uus direktiiv näeb ette eelmiste tühistamist 5 aasta möödudes uue avaldamisest, on otstarbekas transponeerimisel lähtuda juba uue direktiivi nõuetest. Uue *acquis'* hulka kuulub ka direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta, mis samuti tuleb lähendada 2003. aastaks. Eeluuringud selleks on juba teoksil. Vastavalt direktiivile 87/217/EMÜ tuleb kehtestada ka keskkonnanõuded titaanoksiiditööstuse jäätmete kohta, kuigi selle direktiivi rakendamine Eestis pole vastava tootmise puudumise tõttu aktuaalne ning vaevalt, et tulevikus praktilist tähtsust omab.

Silmas tuleb pidada ka EL-i direktiivi eelnõu laevadel tekkivate jäätmete ja lastijäätmete vastuvõtmisest sadamatest, mille kohta on ilmunud juba nõukogu ühispositsioon COM(2000) 236 final. Direktiivi vastuvõtmist ja avaldamist on oodata hiljemalt 2001.a. Eestis on see valdkond reguleeritud *sadamaseaduse* (RT I 1997, 77, 1315; 1999, 88, 805) ja selle alamaktidega. Kuna direktiiv kuulub EL jäätmealasesse *acquis'*sse, tuleb selle jõustumisel keskkonnaministeeriumil ning teede- ja sideministeeriumil otsustada direktiivil põhineva õigusakti lülitamine järgmiste aastate tegevuskava asjaomasesse peatükki.

Kavandatud on *pakendiseaduse* muutmine ja täiendamine uute EL pakendi taaskasutamise sihtarvude ülevõtmiseks, *pakendiseaduse* täielikuks ühtlustamiseks EL pakendidirektiiviga ja kehtiva *jäätmeseadusega*. *Pakendiseaduse* muutmine oli kavas juba 2000. aastal. EL pakendidirektiivi kohaselt pidi Euroopa Komisjon kehtestama uued pakendijäätmete taaskasutamise sihtarvud järgmiseks 5 aastaseks perioodiks (s.o 30. juunini 2006) 2000 aasta II poolaastal. Kuna kõnealuste sihtarvude kehtestamine lükkub edasi 2001. aastasse, ei peetud otstarbekaks *pakendiseaduse* muutust 2000. aastal algatada. *Pakendiseaduse* muutmise edasilükkumisega on seotud ka selle rakendusakti – *Vabariigi Valitsuse määruse nr. 211 riikliku pakendiregistri asutamine ja pakendiregistri põhimääruse ning pakendiregistri vormide kinnitamise kohta* muutmise edasilükkamine 2000. aastalt 2001. aastale.

16. juulist 1999. a hakkas kehtima direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta, mis tuleb EL liikmesriikidel võtta üle oma seadusaktidesse 2 aasta jooksul. Kõik rajatavad prügilad peavad vastama direktiivi nõuetele ja olemasolevad prügilad tuleb kas sulgeda direktiivi nõuete kohaselt või viia direktiivi nõuetega vastavusse hiljemalt 16. juuliks 2009.a. Viimistlemisel on *jäätmeseadusel* põhinev *keskkonnaministri määrus nõuded prügilate rajamiseks, kasutamiseks ja sulgemiseks*”, mille lõpliku kinnitamise

ülekanndumine 2001. aastasse on põhjustatud mitmete praktiliste aspektide arvestamise vajadusega seoses piirkondlike prügilate rajamise programmiga ning volituste täpsustamisega *jäätmeseaduses* kõigi direktiivi nõuete kehtestamiseks. Määrus on kavas on jõustada hiljemalt direktiivis EL-i liikmesriikidele antud tähtajal.

Jäätmehoolduse direktiivide transponeerimise ja rakendamise ajakava

Direktiiv	Transponeerimise aeg (õigusaktide jõustumise aeg)	Rakendamise aeg (alates õigusakti jõustumisest)
75/442/EMÜ jäätmete kohta	1998	1998
91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta	1998	1998
94/62/EC pakendi ja pakendijäätmete kohta	2001	liitumishetkeks
75/439/EMÜ vanaõlide kõrvaldamisest	1999	2000
96/59/EÜ PCBde ja PCTde kõrvaldamise kohta	1999	2000
91/157/EMÜ teatud ohtlikke aineid sisaldavate patareide ja akumulaatorite kohta ja 93/86/EMÜ patareide märgistamise kohta	1999	2000
86/278/EMÜ põllumajanduses kasutatavale reoveesetele esitatavad keskkonnakaitse nõuded	1999	2000
89/369/EMÜ olmejäätmete uute põletusseadmete kohta 89/429/EMÜ olmejäätmete olemasolevate põletusseadmete kohta ja 94/67/EÜ ohtlike jäätmete põletamise kohta	Ei transponeerita, kaotavad kehtivuse seoses 21.11.2000 vastuvõetud direktiivi jäätmete põletamise kohta jõustumisega	Ei transponeerita, kaotavad kehtivuse seoses 21.11.2000 vastuvõetud direktiivi jäätmete põletamise kohta jõustumisega
99/31/EC prügilate kohta	2001	2001 – 2013
EMÜ/259/93 jäätmevedude kohta	2000	2001
EÜ/2000/53 vanasõidukite kõrvaldamise kohta	2002	2003
78/176/EMÜ, 82/883/EMÜ, 92/112/EMÜ titaandioksiidi tööstuse jäätmete kohta	2002	2003
21.11.2000 vastuvõetud direktiiv jäätmete põletamise kohta	2002	2003

Rakendamine

Üheks olulisemaks ülesandeks EL jäätmealaste direktiivide transponeerimisel ja rakendamisel lähiaastatel on optimaalse majandusmehhanismi ja majandushoobade väljatöötamine, mis põhineksid "saastaja maksab" ja tootja vastutuse põhimõtetel. Just viimase põhimõtte rakendamine on sisseviidud ka viimastesse EL direktiividesse ja kavandatavatesse eelnõudesse, näiteks direktiivi kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta. Kuigi tootja vastutuse põhimõtet saab rakendada *jäätmeseaduse* asjaomaste sätete abil, on vaja seaduse muutmise abil konkretiseerida rakendusvõimalusi ning kehtestada volitused alamate õigusaktide väljatöötamiseks.

Jäätmeseaduse muutmist tingib ka *keskkonnaregistri seaduse* kavandatav jõustumine. Jäätmeseadusega ettenähtud jäätmeregister muutub keskkonnaregistri üheks osaks, mistõttu jäätmeregistriga seonduvad sätted kehtestatakse *keskkonnaregistri seadusega*.

Riikidevaheliste ohtlike jäätmete vedude kontrolli valdkonnas tugineb Eesti oma rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks 1999. a vastu võetud *Baseli konventsiooni riiklikule programmile*. Konventsiooni kollektiivne liige on ka Euroopa Liit. Valminud on seaduseelnõu, millega ratifitseeritakse Baseli konventsiooni täiendused, mis käsitlevad muuhulgas ohtlike jäätmete väljaveo keeldu OECD, sh Euroopa Liidu liikmesriikidest OECD-sse mittekuuluvatesse riikidesse. Kuna nimetatud täiendus on antud hetkel suunatud ohtlike jäätmete Eestisse sisseveo piirangutele, siis Euroopa Liiduga liitumisel reguleerib see peamiselt jäätmete väljavedu Eestist EL ja OECD-ga mitteliitunud riikidesse. Valminud on ka määruse eelnõu, mis käsitleb Baseli konventsioonist tuleneva finantstagatise nõude kehtestamist ohtlike jäätmete riikidevahelistel vedudel. Need õigusaktid kehtestatakse 2001. a teisel poolel.

Pakendid

Pakendiseaduses (RT I 1995, 47, 739; 1997, 53, 836) on ettenähtud 30. juuniks 2001 taaskasutada pakendijäätmete kogumassist vähemalt 50 % ning taaskasutada materjalina vähemalt 25 %, sealhulgas igast pakendimaterjali liigist vähemalt 15 %. Need näitajad on EL pakendidirektiivis antud pakendijäätmete taaskasutamise alammäärad. Seega on pakendiseaduse eesmärkide saavutamiseni jäänud aega 2000. a algusest vaid pool aastat.

1997. a. 1. märtsist kehtima hakanud pakendiaktsiisi seadusega alkoholsete ja karastusjookide pakenditele rakendatav pakendiaktsiis juhul kui neist vähemalt 60 % ei taaskasutata, on mõjutanud ettevõtteid nende pakendite ja pakendijäätmete kogumisele ning taaskasutamisele. Käesoleval ajal taaskasutatakse põhiline osa klaasist, kihilisest kartongist ja plastist joogipakendeid Eesti ettevõtetes. Metallist joogipurgid eksporditakse. 2000. a juunis vastu võetud "Pakendiaktsiisi seaduse muutmise seadusega" (RT I 2000, 59, 381) viidi seadusesse täiendavaid sätteid, mis võimaldavad tugevdada kontrolli pakendiaktsiisi seaduse täitmise üle.

Muude pakendite osas siiani süsteemset taaskasutamist ei toimu, kuna puudub vastav majandusmehhanism, mis suunaks pakendi kasutajaid ja pakendatud kaupade importijaid pakendi taaskasutamisele. Kõiki pakendeid hõlmav pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise süsteem on kavas välja arendada aastatel 2001-2002. 2000. a lõpus valmis arendus-uurimistöö pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise süsteemi loomise majanduslike aluste välja töötamiseks. Saksamaa poolse bilateraalse abina viidi 2000-ndal aastal Eestis läbi 2 koolitust tutvustamiseks Saksamaa pakendialast seadusandlust ning DSD ehk nn. "roheline punkti süsteemi" tegevust pakendijäätmete kogumisel ja taaskasutamisel. Euroopa Komisjoni poolt finantseeriti 2 inimese koolitust Saksamaal kogemuste saamiseks DSD-süsteemi toimimisest. 2000. aasta detsembris toimus nädalane koolitus Saksamaal 15 inimesele samal teemal. Koostatud on riikliku jäätmekava pakendialane peatükk nagu seda näeb ette EL pakendidirektiiv.

Pakendiseaduse täitmise riikliku programmi eelarves on ettenähtud kasutada 2001. aastal 1110 tuh. krooni, sellest 360 tuh. krooni riigieelarvest ja 750 tuh. krooni Keskkonnainvesteeringute Keskusele laekuvaid vahendeid. Siia hulka kuulub pakendiregistri pidamine, õigusaktide ettevalmistamine, riigipoolne osalus pakendi- ja pakendijäätmete käitlussüsteemi rajamises jm. Pakendijäätmete kogumiseks ja

taaskasutamise toetamiseks on planeeritud kasutada ettevõtete vahendeid 30 mln. krooni.

Prügilad

2000. a anti Eestis kasutusluba kahele prügilale, mis vastavad EL prügiladirektiivi nõuetele - ohtlike jäätmete prügila Ida-Virumaal Vaivara vallas ning tavajäätmete prügila Järvemaal Väätša vallas. Uute tavajäätmete prügilate rajamise ja olemasolevate sulgemise programm jätkub 2001. ja järgnevatel aastatel, kusjuures riigieelarveliste, sh Keskkonnainvesteeringute Keskuse, vahendite kõrval kaasatakse prügilate projekteerimise, rajamise ja sulgemise vahendeid nii omavalitsustelt kui ka välisinvestoritelt ning rahvusvahelistest, eelkõige ISPA fondidest kokku 2001. aastal 161,48 mln. kr ja 2002. aastal 307,35 mln. kr ulatuses.

Suurematest objektidest tuleb eeskätt mainida Jõelähtme (Tallinna) prügilat, mille rajamiseks on sõlmitud leping välisinvestoriga. Prügila infrastruktuuriga seonduvate rajatiste väljaehitamiseks on ettevalmistatud projekt rahastamiseks ISPA fondide toel. Prügila I järgu käikuandmine on kavandatud 2002. aastaks, mil algab ka Eesti suurima - Pääsküla tavajäätmete prügila sulgemine. 2002.a tuleb ehitustööd lõpule viia ka Uikala prügilas Ida-Virumaal. Jätkub regionaalsete prügilaprojektide arendamine Pärnumaal ning Kagu-Eestis (Tartumaa, Võrumaa, Põlvamaa, Valgamaa ja osaliselt Viljandimaa).

Tööstusjäätmete ladestamiseks ettenähtud prügilatest tekitavad suurimaid probleeme AS Narva Elektriijaamade põlevkivituha ladestuspaigad, Viru Keemia Grupp AS valduses olevad põlevkivi poolkoksi prügilad ning AS Silmeti prügila, kuhu hetkel ladestatakse vedelaid ja radioaktiivseid tootmisjäätmeid. Neist viimasel on juba rakendunud väga konkreetne sulgemiskava, mis näeb ette jäätmete ladestamise lõpetamist 2002. aastal. Selleks ajaks tuleb ettevõttel oma tehnoloogia selliselt ümber kujundada, et oleks võimalik tekkivate ohtlike jäätmete ladestamine Vaivara prügilasse ning et ka radioaktiivsete jäätmete käitlemine saaks kiirgusseaduse nõuetele vastava lahenduse.

AS Narva Elektriijaamad viib 2001. a läbi katsetused uue tuhaarastuse ja ladestamistehnoloogia väljatöötamiseks nn tihepulbi meetodit kasutades. Katsetuste õnnestumisel võimaldab uus tehnoloogia kasutada tuha suunamisel prügilasse optimaalset veekogust, mille tulemusena tuha ja vee segu tahkestub moodustades inertse massi. See võimaldaks täita direktiivi nõudeid, mis näevad ette vedeljäätmete ladestamiskeeldu, ning muuta seni ohtlike jäätmete prügila tava- või püsijäätmete prügilaks. Tõsisemaid probleeme tekitab põlevkivi poolkoksi keskkonnaohutu ladestamine ning olemasolevate prügilate sulgemine. Siin on ettevalmistamisel asjakohane tegevuskava, mis peab välja selgitama vajalikud tehnoloogilised lahendid, rakendatavad keskkonnameetmed ja nõutavad finantsvahendid. Eesti Energia poolt on kavandatud kasutada elektriijaamade põlevkivituha uue ladestamistehnoloogia väljatöötamiseks ja rakendamiseks 2001. aastal 5,25 mln. krooni ja 2002. aastal 15,65 mln. krooni ning elektriijaamade olemasolevate tuhaväljade korrastamis- ja sulgemistöödeks 2001. aastal 7,83 mln. krooni ja 2002. aastal samuti 7,83 mln. krooni. Põlevkivi poolkoksi ladestamistehnoloogia väljatöötamiseks ja olemasolevate poolkoksi prügilate korrastamiseks nähakse ette kasutada 2002. aastal 10 mln. krooni ettevõtte vahendeid.

Üleriigiline jäätmekava

Lõpule on viidud EL direktiividest 75/442/EMÜ ja 91/989 lähtuv üleriigilise jäätmekava koostamine. Jäätmekava kinnitamine Riigikogu poolt on planeeritud 2001.a esimesse poolaastasse. Kava peab panema aluse süsteemsete lahenduste väljatöötamisele jäätmehoolduse korraldamisel ja töhustamisel, piisava jäätmekäitluskohtade võrgustiku loomiseks kogu riigis, et tagada jäätmekäitlusel kõrgetasemeline keskkonna- ja tervisekaitse.

Enamik maakondi juba omavad jäätmekava või on alustanud tööd selle koostamiseks. Üleriigilist jäätmekava arvestades korrigeeritakse 2001.-2002. a jooksul maakondade jäätmekavad. Selleks on käivitatud Taani Keskkonnagentuuri poolt finantseeritav abiprogramm, mis käsitleb ühelt poolt jäätmealaseid andmebaase, teiselt poolt neisse koondatud andmete kasutamist jäätmekavade koostamiseks ja korrigeerimiseks. Üleriigilise ja maakondade jäätmekavade valmimisel koostatakse lõplikult või korrigeeritakse kohalike omavalitsusüksuste jäätmekavad kooskõlas jäätmeseadusega.

Ohtlike jäätmete käitlussüsteem

Jätkub ohtlike jäätmete käitlussüsteemi väljaarendamine, mille põhiliseks osaks on 1999.a valminud ja 2000.a kasutusse antud ohtlike jäätmete käitluskompleks Vaivara vallas. Rakendustööd 2001. ja 2000. a sisaldavad nii Vaivara kompleksi kui ka ohtlike jäätmete kogumissüsteemi väljaarendamist regionaalsete kogumiskeskuste ja kohalike kogumispunktide võrgustiku abil. Selleks otstarbeks on planeeritud kasutada riigieelarve, sh Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahendeid 2001. aastal 19,94 mln. kr ja 2002. aastal 18,75 mln. kr ulatuses.

Süsteemse töö jätkamiseks on algatatud uus jäätmeuuring Eestis tekkivate ohtlike jäätmete liikide ja koguste täpsustamiseks, mis annab aluse ka juba käivitatud üksikasjaliku ohtlike jäätmete käitlemise arengukava koostamiseks, mis täiendab üleriigilise jäätmekava ohtlike jäätmete peatükki. Uuring peab samuti välja selgitama hetkel Eestis puuduvad ohtlike jäätmete käitlusvõimalused ja vajalike käitlusseadmete (näit põletusseadmete) rajamise põhjenduse ja majanduslikud alused.

Aastatesse 2001. – 2002.a. on kavandatud Paldiski lähedal asuva ohtlike jäätmete lao likvideerimine. Lattu on hetkel koondatud kogu Eestist kokku kogutud kasutuskõlbmatud taimekaitsevahendid ja põllumajandusmürgid. Laos olevate jäätmete lõplikul käitlemisel rakendatakse nii Eestis olemasolevaid võimalusi (eeskätt Vaivara tarindprügila) kui ka rahvusvahelist koostööd naaberriikidega (käitlusettevõtte EKOKEM Soomes), milleks vajalikud vahendid (30 - 40 milj. kr) planeeritakse katta nii riigieelarvelistest kui ka välisabi (Soome Keskkonnaministeerium) vahenditest

Jätkuv koostöö Taani Keskkonnaagentuuriga on abiks ohtlike jäätmete käitlemise korraldamisel nii üldise süsteemi väljaarendamisel kui ka üksikuid ohtlike jäätmete liike käsitlevate EL direktiivide rakendamisel. Aastatel 2001 - 2002 on kavas jätkata ühisprojekte direktiivide 91/157/EMÜ (patareid ja akud) ja 96/59/EÜ (PCB/PCT) praktiliseks rakendamiseks. Käivitatud on Taani KKA, Eesti Sotsiaalministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi osalemisel koostööprojekt haiglates ja muudes

tervishoiuasutustes tekkivate jäätmete käitlemise üleriigilise süsteemi väljatöötamiseks ja rakendamiseks.

Jäätmete direktiivi 75/442/EMÜ ja ohtlike jäätmete direktiivi 91/689/EMÜ rakendamisplaan

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes mln. krooni		Investeeringu allikad	Märkused
	2001	2002		
Üleriigilise ohtlike jäätmete käitlussüsteemi väljaarendamine	19,943	18,75	RE, KIK	KKM

Pakendi ja pakendijäätmete direktiivi 94/62/EMÜ rakendamisplaan

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes mln. krooni		Investeeringu allikad	Märkused
	2001	2002		
Üleriigilise pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise süsteemi väljaarendamine	31,1	30,0	RE, KIK, ettevõtete vahendid	KKM

Põllumajanduses kasutatavale roovesettele esitatavad keskkonnakaitsenõuete direktiivi 86/278/EMÜ rakendamisplaan

Direktiivi nõuded täidetakse aastaks 2003, kuid taaskasutatava roovesette osatähtsuse suurendamine vajab märkimisväärseid investeeringuid

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes	Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001-2010		
Roovesette käitlemiseks vajalike seadmete muretsemine	kokku 31,1 milj krooni	RE, KIK, OV, erasektor	Töödeldava roovesette koguse järk- järguline suurendamine, arvutused on tehtud eeldusel, et aastaks 2010 töödeldakse umbes 60% roovesetest

Prügilate direktiivi 1999/31/EÜ rakendamisplaan

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes mln. krooni													Investeermise allikad	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
Uute piirkondlike tavajäätme prügilate rajamine	94,85	235,79	281,2	237,4	300,0	300,0	250,0	200,0	150,0	15,0				RE, KIK, OV, ISPA, välisabi, laen, erasektor	KKM
Olemasolevate prügilate korrastamine ja sulgemine, v.a põlevkivijäätmete prügilad	66,63	71,55	103,5	100,3	98,2	75,0	175,0	200,0	200,0	200,0				RE, KIK, NEFCO laen, NIB laen, LSIF abi, välisabi	KKM
Elektrijaamade põlevkivituha uue ladestamistehnoloogia väljatöötamine ja rakendamine	5,25	15,65	31,3	56,8	57,3	27,0	26,0	26,0	26,0					ettevõtte vahendid	MaM KKM
Elektrijaamade olemasolevate tuhaväljade sulgemine	7,83	7,83	7,83	10,41	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0					ettevõtte vahendid	MaM KKM
Põlevkivi poolkoksi ladestamistehnoloogia väljatöötamine, rakendamine ja olemasolevate poolkoksi prügilate sulgemine		10,0	20,0	30,0	40,0	50,0	150,0	450,0	500,0	500,0	500,0	500,0	250,0	RE, KIK, välisabi, EL struktuuri-fondid, ettevõtte vahendid	KKM MaM

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. Pakendiseaduse (RT I 1995, 47, 739; 1997, 53, 836) muutmise ja täiendamise seadus*	94/62/EMÜ	2001 dets.; Jõust 2002		KKM Teised asjaomased ministereeriumid, pakendi kasutajad, pakendatud kaupade importijad, omavalitsused, pakendi kogujad, taaskasutavad ettevõtted	Riigieelarvest ja Keskkonnainvestee ringute Keskuse vahenditest 1,11 milj. kr, ettevõtete vahendid, jäätmekäitluse teenustasud	Kavandatud bilateraalne abi ja koolitus Hollandis (vabatahtlikud lepingud pakendi taaskasutamisel)	Uute EL pakendi taaskasutamise sihtarvude ülevõtmine, pakendiseaduse täielik ühtlustamine EL direktiiviga, ühtlustamine jäätmeseadusega
2. Jäätmeseaduse (RT I 1998, 57, 861; 88, õiend; 1999, 10, 155; 23, 353; 95, 843) muutmise ja täiendamise seadus	75/442/EMÜ; 91/689/EMÜ; 1999/31/EÜ EMÜ/259/93	2001 juuni; Jõust. III kv.	-	KKM omavalitsused		Kavandatud Taani Keskkonnaagentuuri (KKA) abi	Volituste täpsustamine seaduse rakendusaktide kehtestamiseks seoses jäätmealase <i>acquis</i> laienemisega
3. Baseli konventsiooni (RT II, 1999, 26, 161) täienduste II/12 ja III/1 ratifitseerimise seadus	259/93/EMÜ, 94/575/EÜ; 97/640/EÜ	2001 märts; Jõust. II kv	Rahastatud 2000.a	KKM Tolliamet. Tegevuskava koostamine suheteks naaberriikidega maismaapiiril, selleks ajaks kui Eesti saab EL liikmeks	Riigieelarvest (Baseli konventsiooni riiklik programm)	Vajalik tollitöötajate koolitus	

4. Riigikogu otsus: Üleriigilise jäätmekava kinnitamise kohta	75/442/EMÜ; 91/689/EMÜ; 94/62/EMÜ	2001 juuni; Jõust. IV kv		KKM KKT omavalitsused	Riigieelarve, kohalikud eelarved, ettevõtjad, välisabi (EL ISPA fond ja muud programmid, Taani KKA ja Soome KKM abi)	Maakondade, omavalitsuste, käitlusettevõtete töötajate koolitus jäätmekavade rakendamiseks	
5. Pakendiseaduse rakendusakt: VV määruse 30.10.1997 nr. 211 "Riikliku pakendiregistri asutamine ja pakendiregistri põhimääruse ning pakendiregistri vormide kinnitamine" muutmine ja täiendamine**	94/62/EMÜ, 97/138/EÜ	2001 dets.; Jõust. 2002	Riigieelarve osa 134 ptk. 98 art. 37 30 tuh.	KKM Info- ja Tehnokeskus, pakendi kasutajad, tootjad, importijad	Riigieelarve osa 134, ptk. 98, art. 37- 280 tuh. kr	-	
6. Pakendiseaduse rakendamine: Keskkonnaalaste pakendistandardite ülevõtmise ettevalmistus (tõlkimine, arvamusküsitlus)	94/627EMÜ, EN 13193, EN 13427, EN 13428 EN 13429, EN 13430, EN 13431, EN 13432	2001 dets.; Jõust. 2002		KKM Standardikeskus	-	-	-
7. Jäätmeseaduse rakendusakt: VV määrus "Ohtlike jäätmete määratlemise ja liigitamise kord"*	91/689/EMÜ, 2000/532/EÜ	2001 sept.; Jõust. IV kv	Rahastatud 1999.a.	KKM KKT Keskkonnajärelevalve- asutused	-	Vajadus keskkonnateenistuste ja ettevõtjate koolituseks	
8. Jäätmeseaduse rakendusakt: VV määrus "Toodete loetelu, millest tekkivate jäätmete käitlemine põhjustab tervise- või keskkonnaohtu"*	75/442/EMÜ; 91/689/EMÜ; 91/157/EMÜ; 2000/53/EÜ	2001 juuni; Jõust. II kv		KKM			
9. Jäätmeseaduse rakendusakt: VV määruse eelnõu: Rahvusvaheliselt nõutava jäätmeteabe edastamise kord*	EMÜ/259/93	2001 juuni; jõust. 2002		KKM		KKM, ITK spetsialistide koolitus	

10. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Keskkonnaohtliku toote valmistaja ja importija kohustused jäätmekäitluse korraldamisel" (kehtestatakse konkreetsete toodete suhtes)	75/442/EMÜ;	2001 dets.		KKM	Ettevõtjate kulutused määratud kohustuste täitmisel, Keskkonnainvesteeringute Keskuse osalus võimalike süsteemide käivitamisel	Kavandatud Taani KKA abi, keskkonnateenistuste, ettevõtjate koolitus	
11. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Keskkonnaohtliku toote märgistamise ja tagastamise kord" (kehtestatakse konkreetsete toodete suhtes)	75/442/EMÜ; 2000/53/EÜ	2001 dets.		KKM Majandusministeerium	Riigieelarve, ettevõtjate kulutused, Keskkonnainvesteeringute Keskuse osalus võimalike süsteemide käivitamisel	Kavandatud Taani KKA abi, keskkonnateenistuste, ettevõtjate koolitus	
12. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Jäätmearuande vormi ja esitamise kord"*	75/442/EMÜ	2001 juuni	-	KKM Info- ja Tehnokeskus, keskkonnateenistused, ettevõtjad		Eesti-Taani ühisprojekt jäätmealastest andmebaasidest	
13. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Riikidevahelistele jäätmesaadetistele rahalise tagatise või samaväärse kindlustuse määramise kord"	259/93/EMÜ	2001 dets.	Rahastatud 2000.a	KKM		Keskkonnaministeeriumi ametnike ja ettevõtjate koolitus	
14. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Asbestijäätmete käitlemisnõuded"	87/217/EMÜ	2001 dets.		KKM Sotsiaal-ministeerium, KKT Keskkonna-inspeksioon, Tööinspeksioon, ettevõtted			

<p>15. Jäätmeseaduse rakendusakt: keskkonnaministri määrus "Nõuded prügilate rajamiseks, kasutamiseks ja sulgemiseks"*</p> <p>Määruse täiendus</p>	<p>1999/31/EÜ</p>	<p>2001 märts</p> <p>2001 sept.</p>	<p>-</p>	<p>KKM KKT omavalitsused, prügilate valdajad</p>	<p>Riigieelarve osa 134, ptk. 97 art. 74 - 4,22 mln. kr; omavalitsuste osalus - 30,03 mln. kr; KIK-i vahendid - 25,1 mln.kr; NEFCO - 4,68 mln.kr; NIB - 13,25 mln.kr; LISF - 30,0 mln.kr; Taani abi - 12,5 mln.kr; ISPA- 30mln.kr; muu välisabi - 11,7 mln.kr Kõik kokku: 161,48 mln. Kr + Eesti Energia 13,08 mln kr</p>	<p>Kavandatav bilateraalne abi: prügilaooperaatorite ja laboratooriumi töötajate koolitus jäätmete ladestuskõlblikkuse määramiseks vastavalt EL nõuetele, tutvumine olemasolevate prügilate sulgemisega Saksamaal</p>	
<p>16. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus: Ohtlike jäätmete käitlulitsentsi rahalise tagatise kohta *</p>	<p>91/689/EMÜ 75/442/EMÜ 99/31/EÜ</p>	<p>veebr. 2001</p>	<p>Rahastatud 2000</p>	<p>KKM jäätmeosakond, litsentsikomisjon, ettevõtjad</p>		<p>Ettevõtjate, KKM ametnike koolitus</p>	
<p>17. Jäätmeseaduse rakendusakt: VV määrus: Jäätmete, kaasa arvatud ohtlikud jäätmed, sisse-, välja- ja läbiveo kord ning loa andmise kord*</p>	<p>259/93/EMÜ</p>	<p>Juuni 2001</p>		<p>KKM jäätmeosakond</p>		<p>Ettevõtjate, KKM ametnike koolitus</p>	

18. Maakondade jäätmekavade koostamine	75/442/EMÜ, 91/689/EMÜ, 94/62/EMÜ	2001 - 2002	15 maakonda, kokku 2000 tuh. Riigieelarve	KKT maavalitsused, keskkonnateenistused, omavalitsused,	Taani KKA, Soome KKM abi kavandatud Riigieelarve, kohalikud eelarved, ettevõtjad	Maakondade, omavalitsuste, käitlusettevõtete töötajate koolitus jäätmekavade rakendamiseks	
--	---	-------------	---	--	---	---	--

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Nõuded titaandioksiidi tööstuse jäätmete käitlemiseks ja sellest põhjustatud reostuse vältimiseks ja vähendamiseks"	78/176/EMÜ 82/883/EMÜ 83/29/EMÜ, 92/112/EMÜ	2002 IV kv		KKM Maakondade keskkonna-teenistused (KKT)	-	Tehnilise abi vajadus kui määruse rakendamine Eestis osutub aktuaalseks	Titaanoksiidi tööstust Eestis ei ole, ega kavatseta rajada. Määruse rakendamine sõltub konkreetsetest tegevustest vaid juhul, kui rajamine muutub aktuaalseks
2. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Nõuded jäätmete, sh olme- ja ohtlike jäätmete, põletamiseks ja vastavateks toiminguteks ettenähtud jäätmekäitluskohtadele	89/369/EMÜ 94/67/EÜ 96/302/EÜ 97/283/EÜ COM (2000) 280	2002 III kv		KKM KKT Keskkonna-inspeksioon (KKI) Ettevõtted	Jäätmete põletamisega tegelevate tehaste ümberseadistamine vastavalt nõuetele, ettevõtjate kulutused	Tehniline abi eelnõu ettevalmistamise ja rakendamise juures, spetsialistide koolitus.	Hetkel on väljaselgitamisel vajadus ettevõtte rajamiseks teatud liiki jäätmete põletamiseks
3. Jäätmeseaduse rakendusakt: KKM määrus "Nõuded kasutuselt kõrvaldatud sõidukite käitlemiseks"	2000/53/EÜ	2002 IV kv		KKM KKT KIK ettevõtted	Ettevõtjate kulutused (sõidukite importijad, autolammutustöökojad	Tehniline abi eelnõu ettevalmistamise ja rakendamise juures	Uus <i>acquis</i> . Tegemisel on uuringud olukorra kaardistamiseks Eestis

4. Pakendiseaduse rakendusaktid: keskkonnaalaste pakendistandardite ülevõtmine	94/627EMÜ, EN 13193, EN 13427, EN 13428, EN 13429, EN 13430, EN 13431, EN 13432	2002 IV kv		KKM teised asjaomased ministeeriumid, pakendi kasutajad, pakendatud kaupade importijad, omavalitsused, pakendi kogujad, taaskasutavad ettevõtted	Ettevõtete vahendid	Kogemuste omandamine standardite rakendamisest EL liikmesriikides - bilateraalne abi	-
5. Pakendiseaduse (RT I 1995, 47, 739; 1997, 53, 836) rakendamine: pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise süsteemi loomine	94/62/EMÜ	2002 I - IV kv.	-	Pakendi kasutajad, pakendatud kaupade importijad, pakendi kogujad, taaskasutavad ettevõtted, omavalitsused, Keskkonna-ministeerium	Ettevõtete vahendid, jäätmekäitluse teenustasud, kavandatav riigipoolne osalus süsteemi loomiseks	-	

6. Keskkonnaministri määruse "Nõuded prügilate rajamiseks, kasutamiseks ja sulgemiseks" rakendamine	1999/31/EÜ	2002 I – IV kv.	-	KKM KKT omavalitsused, prügilate valdajad	Riigieelarve osa 134, ptk. 97 art. 74 - 28,28 mln. kr; omavalitsuste osalus -74,02 mln. kr; KIK-i vahendid - 16,08 mln.kr; NEFCO - 3,99 mln.kr; NIB - 7,7 mln.kr; LISF - 33,23mln.kr; ISPA - 130,0 mln.kr; muu välisabi - 14,04mln.kr Kõik kokku: 307,34 mln. Kr + 33,48 mln kr ettevõtete vahendid		
---	------------	--------------------	---	---	---	--	--

Haldussuutlikkus

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Keskkonnaministeriumi jäätmeosakond	-	Juhataja – 1 Nõunik – 1 Ohtlike jäätmete spetsialistid – 4 Riikidevaheliste jäätmevedude spetsialist – 1 Programmide spetsialist – 1 Projektikoordinaator -1 Olmejäätmete, prügilate spetsialist - 1 Pakendi(pea)spetsialist – 1 Jurist – 1 Kokku 12 töötajat	Regulaarne koolitus, eeskätt Euroopa Liiduga seonduva jäätmehooldusalase strateegia, õiguse, rakendusliku praktika, majandusmeetmete, tehnoloogia jne küsimustes vastavate töövaldkondade spetsialistidele.			Jäätmeosakonda tuleb tugevdada, et tagada EL õigusaktidest tulenevate ülesannete õiguslik ja praktiline rakendamine
Keskkonnaministeriumi keskkonnateenistused	-	Maakondade keskkonnateenistuste tugevdamine	Regulaarne koolitus jäätmehoolduse õiguslikes, rakenduslikes (sh planeerimine), tehnoloogilistes, keskkonnakaitselistes, andmebaasidega seonduvates küsimustes			Iga maakonna keskkonnateenistuses peab olema vähemalt üks täiskohaga jäätmespetsialist
Keskkonnainspeksioon	-	Keskkonnainspeksiooni tugevdamine pakendikäitluse valdkonnas	Regulaarne koolitus jäätmehoolduse õiguslikes, rakenduslikes keskkonnakaitselistes küsimustes			Keskkonnainspeksiooni keskasutuses peab olema spetsialist, kes on võimeline kontrollima pakendiaktiisi seaduse täitmist (ka majanduslikust küljest)

22.4. Veekaitse

Õigusloome

2001. aastal on Eesti seadusandluse EL nõuetele lähendamisel prioriteediks 20. detsember 2000. a vastu võetud *veeseaduse muutmise seadusest* lähtuvate alamate rakenduslike õigusaktide vastuvõtmine ja nende rakendamine

Alustatakse veemajanduse valgala ehk vesikonna printsiibile ülemineku korraldamist, et tagada veevarude kompleksne ja optimaalne kasutamine ja kaitse. Veemajanduse viimine kiirendatud korras vesikonna printsiibile tagab ka Euroopa Liidu direktiividele paremad rakendamisvõimalused ja rakendamiskavade integreerituse. Peamised EL veepoliitika raamdirektiivi õigusnormid on integreeritud *veeseaduse muutmise seadusesse*.

Põllumajandusliku hajureostuse kontroll, EL nitraadidirektiiv 91/676/EMÜ

EL nitraadidirektiivi 91/676/EMÜ nõuded kajastuvad *osaliselt veeseaduse muutmise seaduse eelnõus*, osaliselt *Vabariigi Valitsuse määruses keskkonnanõuetest lähtuv väetamise, sõnniku ja silo hoidmise eeskiri*. Väetamise eeskiri keskendub vee kaitsmisele reostuse eest, põllumajanduslikest allikatest pärinevate nitraatidega ning *Läänemere keskkonnakaitse konventsiooni (HELCOM) lisas III* (vastu võetud märts 1998) toodud nõuete täitmisele.

Põllumajandustootjatele keskkonnakaitse nõuete selgitamiseks on välja töötatud *hea põllumajandustava*, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks 2001.a. I poolaastal pärast konsultatsioone põllumajandustootjatega.

Põllumajandusest pärineva reostuse kontrolli all hoidmiseks kehtestatakse 2001. aastal keskkonnaministri määrusega *veekaitse nõuded sõnnikuhoidlatele*.

Eesti keskosas – põhiliselt endise Pandivere Riikliku Veekaitseala territooriumil – luuakse nitraaditundlik ala, kus kehtivad rangemad väetamise ja loomapidamise piirangud kui ülejäänud Eesti territooriumil. Pandivere ja Adavere nitraaditundliku ala jaoks koostatakse kaitse-eeskiri ja tegevusprogramm kitsenduste rakendamiseks, mis sisaldab ka vajalikke seirenõudeid. Teine nitraaditundlik ala on plaanis luua Adavere piirkonda.

Väetiste ja taimekaitsekemikaalide kasutamise paremaks kontrollimiseks kehtestab põllumajandusminister 2001. a. lõpus tootjatele põlluraamatu pidamise korra, mis jõustub 2002. aastal.

Joogivesi ja joogiveeallikad direktiivid 80/778/EMÜ; 98/83 EÜ; 75/440/EMÜ; 79/869/EMÜ

Aastal 2001 jätkub Sotsiaalministeeriumi koostöö Keskkonnaministeeriumiga *veeseaduse muutmise seaduses* sätestatud volitusnormide alusel järgmiste õigusaktide eelnõude koostamisel:

1. *Sotsiaalministri määruse eelnõu joogivee kvaliteedinõuded ja nende kontroll-joogiveedirektiiv 98/83 EÜ*
2. *Sotsiaalministri määruse eelnõu kvaliteedinõuetele mitte vastava joogivee ajutise kasutamise loa taotlemise ja andmise kord – joogiveedirektiiv 98/83 EÜ*

3. *Sotsiaalministri määruse eelnõu kvaliteedi- ja kontrollinõuded pinna- ja põhjaveele, mida kasutatakse joogivee valmistamiseks ning vastavad vee töötlemise meetodid – direktiivid 75/440/EMÜ; 79/869/EMÜ*
4. *Sotsiaalministri määruse eelnõu joogiveeproove võtvate isikute atesteerimise korra kohta.*

Paralleelselt õigusloomega koostatakse andmebaas joogivee kvaliteedi kohta, mis sisaldab järgmisi andmeid:

- 1) joogiveeallikate kvaliteet ja kontrolli sagedus;
- 2) vee-ettevõttest väljuva joogivee kvaliteet ja kontrolli sagedus;
- 3) kraanivee kvaliteet ja kontrolli sagedus;
- 4) vee kvaliteet toiduainetööstuses;
- 5) vee kvaliteet toitlustusettevõtetes, haiglates, koolides ja lasteasutustes.

Andmebaas on osa Tervisekaitseinspektsiooni üldandmebaasist, kus on lisaks joogiveele ka andmed suplusvee kvaliteedi ja toidu terviseohutuse kohta. Andmebaasi põhjal tuleb koostada joogivee kvaliteedi direktiivi nõuetega vastavusse viimise täpsustatud ajakava kvaliteedinäitajate kaupa.

Ohtlikud ained, direktiivid 76/464/EMÜ koos tüütdirektiividega; 80/68/EMÜ

EL direktiivides loetletud ohtlikud ained integreeritakse pinna- ja põhjavee kvaliteedistandarditesse, täiendades olemasolevat *keskkonnaministri määrust ohtlike ainete piirnormid pinnases ja põhjavees*, ning valmistades ette uue *keskkonnaministri määruse ohtlike ainete piirnormid pinna- ja merevees ning organismides*. Pinna-, põhja- ja merevee seisundi hindamise üheks kriteeriumiks on EL direktiivides loetletud ohtlikud ained. Samuti täiendatakse VV määrust heitvee nõuete kohta.

Veeseaduse muutmise seaduse alusel võetakse 2001. a. vastu *keskkonnaministri määrus ohtlike ainete nimistud 1 ja 2*, mis loetleb ained, mille vette sattumist tuleb vältida või piirata. Ette hakatakse valmistama ohtlike ainete piirnorme pinnavees ja organismides, samuti ohtlike ainete ja nende seirenõuete integreerimist veelubadesse. Probleemiks on EL nõuetes ette nähtud ohtlike ainete inventuuri tegemine, mis nõuab küllaltki suuri kulutusi. Ohtlike ainete inventuuriga alustati 2000. aastal ja selle jätkamiseks aastatel 2001 – 2003 on koostatud taotlus programmist LIFE-Environment toetuse saamiseks. Eestil on plaanis lähiaastatel direktiivi täitmiseks tõsta laborite võimsust. Kavandamisel on nimistu II ohtlike ainete heidete vähendamisprogrammide koostamine.

Asulareovee direktiiv 91/271/EMÜ

Asulareoveedirektiiv integreeritakse täielikult Eesti õigussüsteemi 2001. a. alguses. *Veeseaduse muutmise seaduse* alusel kehtestatakse reostusnäitajate kontrollimeetmed.

Kalavete direktiiv 78/659/EMÜ

Veeseaduse muutmise seaduse alusel kehtestatakse keskkonnaministri määruses *kvaliteedinõuetele tuginevate pinnaveeklasside kinnitamine* kvaliteedinõuded ja kvaliteedieesmärgid lõhelaste ja karplaste elupaigaks olevale veele. Lõhelaste ja karplaste elupaikade nimistu ja seirenõuded kehtestatakse eraldi määrusega.

Veeproovide võtmine, analüüs ja veelaborid, vee raamdirektiiv, 79/869/EMÜ

Oluline osa veemajanduse korraldamisel on vee- ja heitveeproovide võtmise ja analüüsiga tegelevate laborite töö reguleerimine, millega jõutakse piisavate investeeringute olemasolul valmis aastaks 2004.

2001. a. on plaanis kehtestada nõuded veeuringute katselaboritele, vee ja heitveeproovide võtmise meetodid ning veeanalüüside referentsmeetodid, milleks vajalik eeltöö on tehtud aastal 2000.

2001. a. kehtestatakse ka veeuringut teostavate proovivõtjate atesteerimise kord, koostatakse proovivõtjate koolitusprogramm ning luuakse atesteerimiskomisjon. Piisavate ressursside olemasolul on võimalik atesteerida ka esimesed proovivõtjad, kuid ilmselt lükkub proovivõtjate atesteerimine põhiosas edasi 2002. aastasse.

Veepoliitika raamdirektiiv ja valgalaprintsiibi juurutamine

Veepoliitika raamdirektiivist lähtuvalt valmistatakse ette *keskkonnaministri määrus merevee kvaliteediklassidest*, kus sõnastatakse merevee hea kvaliteedi kriteeriumid, arvestades põhilisi eutrofeerumisnäitajaid ning ohtlike ainete sisaldusi merevees, organismides ja setetes.

Veeseaduse muutmise seaduse alusel kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega *vesikonnad ja alamvesikonnad*. Eestis saab olema ilmselt üks vesikond, mis jaguneb kaheksaks alamvesikonnaks. Eesti jaoks koostatakse üldine veemajanduskava ja alamvesikondade jaoks samuti veemajanduskavad. Alamvesikondade veemajanduskavad koostatakse varem ja Eesti üldine veemajanduskava peale alamvesikondade veemajanduskavade koostamist.

Kõigepealt valmistatakse *veeseaduses* ettenähtud korras ette esimene – Harju alamvesikonna majandamiskava, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele 2002. a. alguses. Kuna Eesti suurim pinnavett võttev joogiveehaare - Tallinna joogiveehaare - asub just selles vesikonnas, pööratakse majanduskavas erilist tähelepanu direktiivi 75/440/EMÜ artiklis 4 sätestatud kohustusele kaitsta joogiveehaaretesse kuuluvat pinnavett ja tagada selle vastavus kvaliteedinõuetele.

Piisavalt on materjali kogutud ka Pärnu alamvesikonna veemajanduskava koostamiseks, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele 2002. a. lõpus

Võrtsjärve, Läänesaarte, Peipsi ja Viru alamvesikonna veemajanduskavade koostamine ja vabariigi valitsusele esitamine on planeeritud aastatesse 2003-2005.

Eesti kohta koostatakse üldine veemajanduskava 2005.a.

Vee direktiivide transponeerimise ja rakendamise ajakava

Direktiiv	Transponeerimise aeg (õigusaktide jõustumise aeg)	Rakendamise aeg (alates õigusakti jõustumisest)
75/440/EMÜ joogivee ammutamiseks kasutatava pinnavee kvaliteet	2002	2003 (algus)
76/160 EMÜ suplusvee kvaliteet	2000	2002
76/464/EMÜ ohtlike ainete pinnavette juhtimine (koos tüüridirektiividega)	2002	2001 – 2006

78/659/EMÜ kalade elukeskkonna kaitseks mageveekogudele esitatavad kvaliteedinõuded	2002	2003
79/869/EMÜ joogivee ammutamiseks kasutatava pinnavee seiresagedus ja analüüsimeetodid	2001, 2002	2002
80/68/EMÜ põhjavee kaitse ohtlike ainetega reostumise eest	2002	1998 – 2006
86/278/EMÜ põllumajanduses kasutatavale reoveesetele esitatavad keskkonnakaitse nõuded	1999	2000
80/778 /EMÜ joogivee kvaliteet (kaotab kehtivuse 2003.a lõpus)	Ei transponeerita, vt 98/83/EÜ	vt 98/83/EÜ
91/271/EMÜ; 93/481/EMÜ asulareovee puhastamine	1999	1998 – 2010
91/676/EMÜ vee kaitse põllumajandusallikatest pärineva nitraadireostuse vastu	2001 – 2002	1999 – 2008
98/83/EÜ inimkasutuseks mõeldud vee kvaliteet	2002	1998 – 2013

Rakendamine

Üldised kulud

Esile tuleb tõsta iga määrusega kaasnevat koolitust, mis selgitab rakendajatele nende edaspidiseid (täiendavaid) kohustusi.. Õigusaktide tutvustamisega seotud koolituseks vajalik summa on ligikaudu 250 – 300 000 krooni aastas.

Suureks probleemiks on infotehnoloogia kasutamine regionaalsel ja kohalikul tasemel. Selleks tuleb jätkuvalt korraldada koolitusi GIS-i (geograafilise infosüsteemi) rakendamiseks ning kindlasti leida riigieelarvest vahendeid arvutipargi ja muude vajalike tehniliste vahendite soetamiseks. Vajalik kogusumma on 5 000 000 krooni, millest 1 500 000 krooni on hädavajalik investeerida aastatel 2001 - 2002.

EL direktiivide rakendamisel on oluline osa aruandluseks vajalike andmebaaside ülesehitamisel ja kaasajastamisel. See valdkond vajab parandamist nii Keskkonnaministeeriumi kui Sotsiaalministeeriumi haldusalas, kuna olulised andmed joogivee ja suplusvee kvaliteedi kohta koondatakse Sotsiaalministeeriumi haldusalas, kuid andmete edastajaks EL-le on Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus.

Andmebaaside ülesehitamiseks ja korrastamiseks vajalikud investeeringud tehakse aastatel 2001-2002. Vajalikud investeeringud ca 1 000 000 krooni jagunevad kahe ministeeriumi vahel järgnevalt: keskkonnaministeeriumi haldusalas (ühine andmebaas joogivee kvaliteedi, suplusvee kvaliteedi ja toidu terviseohutuse kohta).

Oluline osa veemajanduse korraldamisel on vee- ja heitveeproovide võtmise ja analüüsiga tegelevate laborite töö korraldamine. Probleemne on Eesti keskkonnalaborite suutlikkuses määrata kõiki õigusaktidega reguleeritud aineid ja komponente vees, mille kontrollimist eeldavad nii EL-i direktiivid kui HELCOM-i leping. Laborite ühtlustatud määramismetoodikate ja analüüsiks vajaliku aparatuuri hinnang on praegu pooleli. Kaalumisel on mõnede komponentide määramiseks kasutada laboreid, mis ei asu Eestis.

Veeproovide võtjate atesteerimissüsteemi loomiseks ja proovivõtjate koolituseks ja atesteerimiseks on vaja kulutada 2001.a. 50 000 krooni ja 2002.a. 50 000 krooni

Veelaborite kvalifitseerimise ja võrdluskatsete korraldamise süsteemi loomiseks on vaja aastal 2003 investeerida ca 800 000 – 1 000 000 krooni.

Hea põllumajandustava tutvustamise kulud jagatakse keskkonnaministeeriumi ja põllumajandusministeeriumi vahel, ja nende kulude hinnang on 50 000 krooni aastas.

2001. a. on plaanis määratleda Pandivere ja Adavere nitraaditundlikud alad ja koostada nende jaoks keskkonnakaitse abinõude tegevuskavad, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks 2002. a. jooksul. Pandivere ja Adavere nitraaditundlike alade loomine toob endaga hinnangute kohaselt kaasa lisakulutusi 600 000 – 800 000 krooni ulatuses.

Keskkonnanõuetest lähtuva väetamiseeskirja, sõnniku ja silo hoidmise eeskirja rakendamiseks on ekspertarvamuse kohaselt vaja ca 4,5 milj. krooni, mis kulub sõnnikuhoidlate ehitamiseks ning sõnniku- ja väetiste laoturite muretsemiseks. Esialgsete hinnangute põhjal ei tule tootjad sellega ise toime, ning vajavad vähemalt alguses subsideerimist. Nitraatide seireks pinna- ja põhjavees kulub ca 2,3 miljonit krooni aastas.

Peagi käivituv EL-i maaelu ja põllumajanduse arendamise programm SAPARD annab põllumajandustootjatele paremad võimalused keskkonna- ja toidukvaliteedinõuete täitmiseks vajalike investeeringute tegemiseks.

Alamvesikondade veemajanduskavade koostamiseks ja avalikustamiseks on planeeritud järgnevad kulutused:

- Harju alamvesikond – 2 miljonit krooni
- Pärnu alamvesikond – 1,0 miljonit krooni
- Pandivere põhjavee alamvesikond – 0,5 miljonit krooni
- Kasari ja Matsalu alamvesikond – 0,8 miljonit krooni
- Võrtsjärve alamvesikond – 1 miljon krooni
- Koiva alamvesikond – 0,4 miljonit krooni
- Läänesaarte alamvesikond – 1 miljon krooni
- Peipsi alamvesikond – 4 miljonit krooni
- Viru alamvesikond – 2,5 miljonit krooni.

Kulutused jaotuvad riigieelarve ja Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus vahel, samuti võimaliku välisabi suurus veemajanduskavade täitmisel vajab mõnede kavade puhul veel täpsustamist. Aastatel 2001-2003 valmistatakse ette, avalikustatakse ja kinnitatakse Harju, Pärnu ja Pandivere põhjavee alamvesikondade veemajanduskavad. Valgalade veemajanduskavade koostamiseks vajalikke eeltöid tehakse praegu ja neid finantseeritakse mitmete välisosalusega projektide kaudu.

Viru alamvesikonna veemajanduskava koostamiseks ja eeluuringuteks on Euroopa Komisjonile esitatud rahastamisaotlus programmi LIFE Environment kaudu toetusega Ülemaailmse Keskkonnakapitali (GEF) Prantsusmaa allüksuselt (FFEM).

Plaanis on koostada üldine veemajanduskava kogu Eesti kohta aastaks 2005, mille maksumus on eeldatavalt 3,0 milj krooni.

76/464/EMÜ ohtlike ainete pinnavette juhtimine (koos tütdirektiividega)

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes						Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006		
Ohtlike ainete heidete inventuur	500000	500000					RE, KIK	Direktiivist tulenev liikmesriigi kohustus
Seirevõrgustiku kujundamine; pinnavee seire	-	Pinnaveeseire alamprogrammi lisanduvad ohtlike ainete määrangud, kulud ca 3 milj. krooni aastas					RE, KIK, OV, ettevõtted	Seireprogrammide tõhustamine vastavalt direktiivide nõudmistele, näitajate lisamine seiresse vast. direktiivi nõuetele
Laborite tegevussuutlikkuse tõstmine	Pidev, kokku investeerimisvajadus 6,3 milj. EEK ainult ohtlike ainete määrangute juurutamiseks/parendamiseks.						RE, KIK, laborite omavahendid, välisabi	Osa analüüse tehakse välislaborites (teat. rariitsete komponentide osas)
Ohtlike ainete andmebaas keskkonnaregistrisse, veelubade andmebaas maakondade keskkonnateenistustes, GIS	Pidev; kokku kulutused ca 1 milj. EEK						RE, KIK, välisabi	AB sisaldab loatingimusi ja seiretulemusi; vast. riist- ja tarkvara ostmine

80/68/EMÜ põhjavee kaitse ohtlike ainetega reostumise eest

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes						Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006		
Inventuur	250 tuh	500 tuh	-	-	-	-	RE, KIK, välisabi	Seotud oht. ainete inventuuriga, põhjavees vast. direktiivis toodud elementide määramine
Seire	650000	Direktiivi nõuetekohase põhjaveeseire kulutused 1,5 milj. krooni aastas					RE, ettevõtted	Ettevõtete omaseirekohustuste juurutamine, direktiiv kohustab liikmesriike seirama (riiklik seire)
Keskkonnaregister, loastamine, GIS	Kokku ca 1 milj. krooni , seotud ka teiste direktiivide nõuetega (ohtlikud ained jt.)							Arvutid – riist- ja tarkvara

Loastamisele eelnevad veeuuringud	-	Kulusid raske hinnata, iga üksikjuht erinev (20000–500000 krooni)	Loa taotleja	Loa taotleja peab teostama/tellima veeuuringu või keskkonnamõjude hinnangu
-----------------------------------	---	---	--------------	--

Direktiiv 75/440/EMÜ joogivee ammutamiseks kasutatava pinnavee kvaliteet

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes	Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001		
1. Pinnavee kvaliteedi andmebaasi loomine, andmete edastamiseks EL	20 000	KIK	KKM

Direktiiv 76/160 EMÜ suplusvee kvaliteet

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes		Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002		
1. Suplusvee kvaliteedi andmebaasi korrastamine andmete edastamiseks EL	20 000		RE	KKM
2. Tervisekaitse-inspektsiooni laborite varustuse täiendamine		250 000	RE	SoM

Direktiiv 78/659/EMÜ kalade elukeskkonna kaitseks mageveekogudele esitatavad kvaliteedinõuded

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes		Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002		
1. Kaartide ettevalmistamine ja seireprogrammi väljatöötamine	10 000		KIK	KKM
2. Kalade elukeskkonna seire, andmetöötlus, edastamine EL-le		Pidev 800 000 krooni aastas	RE	KKM Sisaldab olemasolevaid seirekuluseid, täpsustub pärast seireprogrammi väljatöötamist, teostaja valimist

Direktiiv 79/869/EMÜ joogivee ammutamiseks kasutatava pinnavee seiresagedus ja analüüsimeetodid

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes						Investeermise allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006		
1. Vee-ettevõtete laborite varustuse ja meetoodika täiendamine	Kulud väljaselgitamisel						Vee-ettevõtted	-
2. Laborimeetoodika täiustamine riiklikes keskkonnalaborites	Pidev, Vt. Direktiiv 76/464/EMÜ						Vt. Direktiiv 76/464/EMÜ	-

Direktiiv 98/83/EÜ inimkasutuseks mõeldud vee kvaliteet

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes													Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013		
1. Tervisekaitselaaborite varustuse täiendamine		2,2 milj												RE	SoM
2. Kiirguskeskuse laborite varustuse täiendamine joogivee radioaktiivsuse mõõtmiseks	4 milj													RE	KKM
3. Joogivee kvaliteedi andmebaas, andmekogumise süsteemi täiustamine		1 milj												RE	SoM
4. Veevarustus-süsteemide ehitus ja renoveerimine	268 milj	268 milj	268 milj	298 milj	298 milj	298 milj	298 milj	308 milj	308 milj	318 milj	318 milj	328 milj	338 milj	RE, KIK, välisabi, KO, vee-ettevõtted	KKM
														RE kokku 916 milj. (ca 70 milj aastas)	

91/271/EMÜ; 93/481/EMÜ asulareovee puhastamine

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes										Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010		
1. Kanalisatsiooni - süsteemide ja reoveepuhastite ehitus ja renoveerimine	348 milj	372 milj	392 milj	438 milj	457 milj	487 milj	537 milj	569 milj	599 milj	608 milj	RE, KIK, välisabi, KO, vee-ettevõtted RE kokku 966 milj. (ca 96,6 milj aastas)	KKM
2. Reoveepuhastite tõhususe regulaarne kontroll	Pidev; ca 1 milj krooni aastas										KIK	KKM

Direktiiv 91/676/EMÜ vee kaitse põllumajandusallikatest pärineva nitraadireostuse vastu

Direktiivi nõuetest lähtuv tegevus	Investeeringud aastate lõikes (milj. EEK)								Investeeringu allikad (RE, KIK, OV, välisabi, laen, erasektor jne.)	Märkused
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
1. Sõnnikuhoidlate ehitamine ja renoveerimine	15,6	17,16	17,16	18,72	48,36	81,12	112,32	137,28	RE, välisabi, erasektor taotlus RE-st 111,93 milj EEK	PõM
2. Nitraatide seireprogrammi väljatöötamine ja veekvaliteedi registri loomine	3,12	1,56	0,78	0,00	1,56	0,78	0	0	RE, välisabi, Taotlus RE-st 7,8 milj EEK	KKM
3. Uute tehnoloogiate ja varustuse juurutamine ettevõtetes	6,24	6,24	7,02	18,72	88,92	38,22	46,8	45,24	RE, välisabi, erasektor Taotlus RE-st 113,88 milj EEK	PõM

Veeseire

Veeseire eelarve on 2001. aastaks planeeritud 3,3 miljonit krooni. Olemasolev seiresüsteem on ülevaatamisel. Vajadusel kaotatakse kattuvad ja ebaotstarbekad seirepunktid. Nimetatud töö on praegu käimas ja peab olema valmis aasta 2001 lõpuks.

Lõhelaste ja karpplaste elupaikade seireks kulub vastavalt direktiivi 78/659/EMÜ nõuetele umbes 800 tuhat krooni aastas.

Nitraatide seireks pinna- ja põhjavees on vajalik 2001. aastal kulutada ca 3,12 miljonit krooni, edasised kulutused seiresüsteemi käigushoidmiseks on ca 800 tuhat krooni aastas.

Pinnaveekogude klassifikatsiooniks vajalikud seirekulutused on aastatel 2001-2003 ca 3,2 miljonit krooni.

Ohtlike ainete seirekulud on hinnanguliselt põhjavee puhul 1,5 milj krooni aastas ning pinnavee puhul 3 milj krooni aastas. Osaliselt kaetakse kulud veerikasutaja poolt.

Joogiveeallikate seirekulud kannavad vee-ettevõtjad, kulude märkimisväärset suurenemist ei ole ette näha.

Seega vajab riikliku veeseireprogrammi eelarve hüppelist suurendamist, et täita direktiividest tulenevad nõuded.

Veekaitsealased investeeringud 2001

2001. aastal on investeeringuteks asulareovee ja joogiveedirektiivi rakendamiseks ette näha erinevate allikate kaupa järgnevalt:

- Riigieelarvest - ca 50 mln krooni;
- Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus - ca 42 mln krooni
- Omavahendid - ca 60 mln krooni;
- Välisabi ja laenud - ca 230 mln krooni.

Kokku on 2001. a. plaanis investeerida asulareovee ja joogiveedirektiivi täitmiseks 382 miljonit krooni.

Joogivee ja asulareovee direktiivide täitmiseks jätkatakse 2001. a. 17 linna veekaitse projekti arendamist. Projekti maksumus on 611 mln krooni. Projekti teostamisperiood on 2000-2003. a. Projekti rahastatakse Euroopa Liidust 130 mln krooni ulatuses ehk 21 % ulatuses projekti maksumusest. Projekti käigus renoveeritakse ja ehitatakse Kiviõli, Otepää, Põltsamaa, Põlva, Sindi, Viljandi, Järvakandi, Jõgeva, Paldiski, Võhma, Võru, Kadrina, Kunda, Kärkla, Maardu, Räpina ja Türi reoveepuhastus- ja joogiveevarustussüsteemid.

2001. a. on plaanis alustada Tartu reoveetunnelkollektori ehitamist ja Narva reoveepuhasti renoveerimist, milleks ISPA fondist taotletakse üle 140 mln krooni. Jätkatakse ka Kohtla-Järve, Valga, Haapsalu, Kuressaare, Paide, Jõhvi, Keila, Viimsi ja Väandra veekaitse projektide arendamist.

2001. a. on plaanis jätkata AS Ökosil jäätmeoidla ohutustamist, mida rahastatakse riigieelarvest, NEFCO laenust, Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskusest, PHARE LISF fondist, Taani, Rootsi, Norra, Soome poolt ja muudest allikatest. Nimetatud projekt võimaldab täita põhjavee ja ohtlike ainete direktiivide nõudmisi.

Samuti on samal aastal kavas määratleda reovee kogumisalad (asulareovee direktiiv) ja valmistada ette Euroopa Liidu ISPA fondile Pärnu, Harju, Viru, Peipsi vesikonna veemajandusprojektid, et täita asulareovee, joogivee, ohtlike ainete ja reoveesette direktiive.

Rahvusvahelise osalusega programmid ja projektid 2001-2003

- 1) Phare COP 1998
  - (a) Water Accession Project (Investment, *maksumus ca 4 mln EUR*): 3 998 810 EUR Kuressaare, Pärnu ja Valga reoveepuhastusseadmete rekonstrueerimine - *lõpeb 2001*
  - (b) Water Accession Project (Twinning, *maksumus 400 000 EUR*): 397 243 EUR *lõpeb 2001*
    - i) EL veedirektiivide harmoniseerimine Eestis; koolitus seadusandluse vastavusse viimiseks EL nõuetega; õigusaktide eelnõude ekspertiisid välisekspertide poolt; koolitus regionaalsel ja kohalikul tasandil
    - ii) The River Basin Management Project (Rootsi SEPA ~2,6 MSEK): eeltöö näidisvesikonna majandamiskava koostamiseks (Harju mk, Soome lahe vesikonna lääneosa)
- 2) Phare LSIF 1999 (Investment) 5 744 560 EUR Rakvere, Rapla ja Paide veevarustusprojektid – *lõpeb 2001*
- 3) Phare Special Action for the Baltic Region (SABR) Kogumaksumus 2,67 mEUR, sellest Phare CBC 2 mEUR. Kuressaare vee- ja kanalisatsioonisüsteemi projekt *2000-2002 pooleli*
- 4) ISPA 2001- 2004 - Narva (kogumaksumus 12 mEUR, sellest ISPA 5 mEUR; Taani, Soome, Rootsi 2 mEUR) ja Kohtla-Järve reoveesüsteem (kogumaksumus 15 mEUR; sellest ISPA 5 mEUR; Taani, Soome, Rootsi 2 mEUR). Tartu tunnelkollektori ehitamine (kogumaksumus 6,7 mEUR; ISPA 5 mEUR).
- 5) Haapsalu ja Matsalu lahe keskkonnaprogramm (Soome, Rootsi, Taani, Maailmapank, Eesti):
  - a) Hajureostuse likvideerimise alamprogramm (Rootsi 3,4 mSEK) Matsalu näidisvesikonna moodustamine – säästva põllumajanduse näidistalud, hajureostuse seirejaama rajamine, tehnika muretsemine; *lõpeb 2001*
  - b) Punktireostuse likvideerimise alamprogramm (Taani 6 996 000 DKK) Matsalu vesikonnas reoveepuhastus ja veevarustus (Kullamaa, Koluvere, Martna, Tuudi, Kirbla jt), Haapsalu reoveepuhastus, veevarustus ja veekaitseabinõud- *I etapp läbi*
- 6) Great Lakes - Baltic Sea Fellowship Programme: Pärnu vesikond, jõgikonna mudeli koostamine vee kvaliteediarvutusteks mikrobioloogia ja toitainete suhtes ning selle sidumine Pärnu lahe mudeliga, eeltöö valgala majandamiskava koostamiseks; koolitus; *lõpeb 2001*
- 7) Support to European Integration Process in Estonia (4 M EUR projekt) 3 projekti pooleli (99/EN/57 nõuded laboritele; 99/EN/162 õigusaktide tõlkimine; 00/EN 183 veelubade väljaandmise korra muutmine) *lõpevad 2001*

8) SEPA Environmental Monitoring Project (Rootsi, Eesti, Venemaa): Peipsi valgala uuringud (Peipsi järve keskkonnaseire) 2. Etapp – 2 mSEK 2001-2002

9) Phare COP 2000: (kogumaht 25,219 MEUR, sellest Phare 3,371 MEUR; 5,096 MEUR Soome, Rootsi, Taani) 2000-2002

Estonian Small Municipalities Water and Wastewater EU-Accession Project (mitmepoolne 17 linna projekt ehk omavalitsuste keskkonnainvesteeringute programm SMIP/OKIP) :

Vee- ja reoveesüsteemide ehitamine ja renoveerimine Kiviõlis, Otepääl, Põltsamaal, Põlvas, Sindis, Viljandis, Kadrinas, Kärdlas, Kundas, Maardus, Rāpinas, Türil, Järvakandis, Jõgeval, Paldiskis, Võhmas ja Võrus – ehitus- ja renoveerimistööd, veeettevõtete tugevdamine, koolitus veeettevõtjatele (kuidas majandada jne.)

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
*VV määrus "Tervisekaitseõudud supelrannale ja suplusveele"	76/160/EMÜ	Jõustub 15 .04.2001		TKI Kohalikud omavalitsused	TKI Osa 141 ptk. 65 10 000 krooni	Määrust tutvustav koolitus	Kinnitati 25.07.2000
Seadused							
1. 1992. a. piiriveekogude ja rahvusvaheliste järvede kaitse konventsiooni vee ja tervise protokollid ratifitseerimise seadus	Kõik veedirektiivid	Dets 2001	-	Eelnõu ettevalmistus KKM; Rakendamine SoM ,TKI KKM ,ITK	500 000 2002.a. 2003- 2005 igal aastal 300 000	Andmebaaside korrastamine, valmisolek andmete esitamiseks naaberriikidele vajaduse korral	
2. Tsiiviilvastutuse konventsiooni 1992. a protokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu	Vee raamdirektiiv	Dets 2001	-		-	-	
3. 1970. a. konventsiooni õlireostusest tingitud kahjude kompenseerimise fondi loomisest lisaprotokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu	Vee raamdirektiiv	Dets 2001	-		-	-	
Edasi lükkunud 2000 aastast*							
4. VV määruse eelnõu: veekaitseõudud väetisehoidlatele ja siloladustamiskohtadele ning väetiste ja silomahla kasutamisel*	Vee raamdirektiiv, 91/676/EMÜ	Mai 2001	-	KKM, PõM	-	Koolitus maakondade KKO-d, KKI, põllumajandustootjad	-
5. VV määruse eelnõu: Veemajanduskavaga hõlmatavate vesikondade ja alamvesikondade nimetamine*	Vee raamdirektiiv,	Aprill 2001	-	KKM	-	Koolitus maakondade KKO-d,	-
6. VV määruse eelnõu:	Vee	Aprill 2001		KKM		Koolitus maakondade	

kanalisatsiooniehitiste veekaitse eelõud * *	raamdirektiiv, 91/271/EMÜ		-		-	KKO-d, KKI	
7. VV määruse eelõud: naftasaaduste hoidmise ehitiste veekaitse eelõud * *	Vee raamdirektiiv, 76/464/EMÜ koos tütar-direktiividega; 80/68/EMÜ	Aprill 2001	-	KKM	-	Koolitus maakondade KKO-d, KKI	
8. KKM määruse eelõud: pinnaveekogude veeklassid, veeklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning veeklasside määramise kord * *	Vee raamdirektiiv; 75/440/EMÜ; 76/160 EMÜ; 78/659/EMÜ	Aprill 2001	-	KKM	-	Koolitus maakondade KKO-d, KKI	
9. KKM määruse eelõud: Nõuded veeuringute tegemiseks vajalikke proove analüüsivatele katselaboritele, proovivõtu meetodid ja analüüsi referentsmeetodid * *	Kõik veedirektiivid	Juuni 2001,	-	KKM, maakondade KKO-d, laborid, ettevõtted	-	Seminarid, trükised, analüüsi- ja proovivõtu aparatuur ja vahendid, Uute vahendite ja meetodite juurutamine laborites.	
10. KKM määrus: Veeuringut teostava proovivõtja atesteerimise kord * *	Kõik veedirektiivid	August 2001	-	KKM, maakondade KKO-d, KUK, KKI	RE 30 000 Osa 134 rida 01 Art 44	2001.a. Proovivõtjate koolitusprogramm, atesteerimiskomisjon, tunnistused, täpsete atesteerimiskulude väljaselgitamine, atesteeritud 100 inimest KKO, KKI 2002.a. Proovivõtjate koolitus - programm, atesteerimiskomisjoni töö vastavalt vajadusele	2002 kulud täpsustatakse hiljem
11. KKM määrus: Ohtlike ainete nimistud 1 ja 2 * *	76/464/EMÜ koos tütar-	Aprill 2001	-	KKM, maakondade KKO-d	RE 10 000 Osa 134	Koolitus KKO-dele	

	direktiividega; 80/68/EMÜ				rida 01 Art 44		
12. KKM määruse eelnõu : põhjaveekihtide veeklassid, veeklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning veeklasside määramise kord *	Vee raamdirektiiv	Nov. 2001	-	KKM	-	Koolitus maakondade KKO-d, KKI	
Uued rakenduslikud aktid 2001.a.							
13. VV määruse eelnõu: Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord	91/271/EMÜ 76/464/EMÜ 80/68/EMÜ	Juuni 2001, jõustub 2002 II p. a.	-	KKM, maakondade KKO-d, vee- ettevõtted, muud ettevõtted	RE 30 000 Osa 134 rida 01 Art 44	<u>2001.a.</u> 1) Koolitus maakondade KKO -d <u>2002-2003</u> 2) Koolitus maakondade KKO-d, ettevõtted;	
14. SoM määruse eelnõu: Joogivee kvaliteedi ja kontrollinõuded ning analüüsimetmed	98/83/EÜ	Aprill 2001 jõustub 2001- 2013 vastavalt määrusega kehtestatud aja-graafikule	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493	Vee-ettevõtted TKI KKM, ITK	Veetootjad- omal kulul Järelevalve: TKI Osa 141 ptk. 65 10 000 krooni	Koolituse läbiviimine, koolitusprogrammi väljatötamine teemal "Joogivee kvaliteedi ja kontrollinõuded"	
15. SoM määruse eelnõu: Joogivee tootmiseks kasutatava või kasutada kavatsetava pinna- ja põhjavee kvaliteedi- ja kontrollinõuded	75/440/EMÜ ja 79/869/EMÜ	Juuni 2001 Jõustumine vastavalt määrusega kehtestatud ajagraafikule.	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 6000 krooni	Vee-ettevõtted TKI KKM ITK	Veetootjad- omal kulul Järelevalve- TKI Osa 141 ptk. 65 10 000 krooni KIK 10 000	<u>2001.a.</u> 1) Joogiveeks kasutatava pinnavee kaardid ja kvaliteedi ja seire andmebaas KKM (ITK), trükisena ja internetis 2) vee-ettevõtete koolitus – TKI Koolituse läbiviimine, koolitusprogrammi väljatötamine <u>2002 –2003 .a.</u>	

						3) Joogiveeks kasutatava pinnavee kaardid ja kvaliteedi ja seire andmebaasi korrastamine KKM (ITK), trükisena ja internetis	
16. SoM määruse eelnõu: Kvaliteedinõuetele mittevastava, kuid tervisele ohutu joogivee müümise loa andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamise kord, taotlemiseks vajalike materjalide loetelu ja loa vorm	98/83/EÜ	September 2001 Jõustamine: vastavalt määrusega kehtestatud ajagraafikule	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 3000 krooni	Vee-ettevõtted TKI KKM	Veetootjad omal kulul TKI Osa 141 ptk. 65 3000 krooni	<u>2001.a.</u> 1) <i>koolitus tervisekaitse järelevalveametnikele, vee-ettevõtetele</i> Ühepäevane seminar teemal "Tervisele ohutu, kuid kvaliteedinõuetele mittevastava joogivee tootmine ja müümine", <i>info liikumise korrastamine SoM, TKI ja KKM ITK vahel;</i> - Lubade vormide väljatöötamine ning trükkimine Lisavajadus 10.000 krooni <u>2002-20032) infobaas ettevõtetest, kelle toodang ei vasta nõuetele, antud ajapikendused – TKI, edastab KKM ITK</u>	
17. PõM määruse eelnõu: Põlluraamatu vorm ja põlluraamatu pidamise kord	91/676/EMÜ; Vee raamdirektiiv	Nov 2001	30 000	PõM	PõM eelarve	<u>2002.a.</u> 1) Koolitus maakondade KKO,	Kulud täpsustatakse 2001

						KKI 2) Põllumajandus- tootjate koolitus, trükised	
18. KKM määruse eelnõu: Lõheliste ja karplaste elupaikadena kaitstavate veekogude nimekiri, ning nende veekogude vee kvaliteedi- ja seirenõuded	78/659/EMÜ Vee Raamdirektiiv	Okt. 2001	-	KKM	RE 10 000 Osa 134 rida 01 Art 44	<u>2001.a.</u> kaartide ette- valmistamine ITK; seirelaan ja kulude hinnang; vähempakkumine seire alamprogrammile 2002- 2006, <u>2002.a.</u> seire , infotöötlus; <u>2003.a.</u> eelmise aasta seiretulemused internetis, trükisena	Seireprogrammi kulud täpsustatakse 2002
Rakendusaktid , mille eelnõud valmivad 2001, kuid vastu võtmine 2002 I kv							
19. VV määruse eelnõu: Pandivere nitraaditundliku ala määramine ja kaitse-eeskirja kinnitamine	91/676/EMÜ; Vee raamdirektiiv	I kv 2002	50 000 RE osa rida 01 art. 4 9	KKM, maakondade KKO-d, nitraaditundliku ala maavaldajad, KOV-d	-	Pandivere nitraaditundliku ala tegevusprogramm	Vt. VVTK 2002-2003
20. KKM määruse eelnõu: Reovee kogumisalade määramise kriteeriumid**	91/271/EMÜ;	I kv 2002	45 000 RE osa rida 01 Art. 44				
21. KKM määruse eelnõu: mereveeklassid, veeklassidele vastavad kvaliteedinäitajate väärtused ning veeklasside määramise kord **	Vee raamdirektiiv	I kv 2002	80 000 RE osa rida 01 Art. 44				

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2004

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. VV määruse eelnõu: Pandivere nitraaditundliku ala määramine ja kaitse-eeskirja kinnitamine	91/676/EMÜ; Vee raamdirektiiv	I kv 2002	50 000 RE osa rida 01 art. 4 9	KKM, maakondade KKO-d, nitraaditundliku ala maavaldajad, KOV-d	-	Pandivere nitraaditundliku ala tegevusprogramm	Vt. VVTK 2002-2003
2. KKM määruse eelnõu: Vee erikasutusloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord, loa taotlemiseks vajalike materjalide loetelu ja loa vormid	76/464/EMÜ koos tütar-direktiividega; 98/83/EÜ; 75/440/EMÜ Vee Raamdirektiiv	I kv 2002	-	KKM	50 000 RE osa 134 ptk 01, art 44	Koolitus maakondade KKT-d, KKI, ettevõtted;	kulud täpsustamisel
3. KKM määruse eelnõu: Pandivere nitraaditundliku ala valitsemise volituste andmine	91/676/EMÜ; Vee Raamdirektiiv	I kv 2002	-	KKM, maakondade KKT-d,	-	=	-
4. KKM määruse eelnõu: Vee kvaliteedinäitajatele tuginevad mereveeklassid	Vee raamdirektiiv	I kv 2002	-	KKM	-	<u>2002.a.</u> 1) koolitus maakondade KKO, KKI 2) merevee andmebaasi kontseptsioon, seirekava ja kulude hinnang, 3) merevee seire alamprogrammi vähempakkumise ettevalmistamine <u>2003.a.</u> 1) rannikuvete kaart kvaliteediklassidena	kulud täpsustatakse 2002

6. VV määruse eelnõu: Adavere nitraaditundliku ala määramine ja kaitse-eeskiri	91/676/EMÜ; Vee raamdirektiiv	III kv 2002, jõustub 2003	-	KKM	-	-	
7. KKM määruse eelnõu: Adavere nitraaditundliku ala valitsemise volituste andmine	91/676/EMÜ Vee raamdirektiiv	I kv 2002	-	KKM, maakondade KKT-d	-	-	
8. KKM määruse eelnõu: Ohtlike ainete lubatava heite piirkogused tooraine- või toodanguühiku kohta	76/464/EMÜ koos tütar-direktiividega; 80/68/EMÜ	III kv 2002	50 000 RE osa rida 01 Art. 4 9	KKM	hindamisel	Koolitus maakondade KKO-d, KKI, ettevõtjad	
9. KKM määruse eelnõu: Ohtlike ainete piirnormid pinna- ja merevees ning organismides	6/464/EMÜ koos tütar-direktiividega; Vee raamdirektiiv	III kv 2002	50 000 RE osa rida 01 Art. 4 9	KKM	hindamisel	Koolitus maakondade KKO-d, KKI	
10. KKM määruse muutmine: Ohtlike ainete piirnormid pinnases ja põhjavees	80/68/EMÜ Vee raamdirektiiv	III kv 2002	10 000 RE osa rida 01 Art. 4 9	KKM	hindamisel	Koolitus maakondade KKO-d, KKI	
11. KKM määruse eelnõu: katselaboritevahelise võrdluskatse läbiviimise kord	Kõik veedirektiivid	I kv 2003	-	KKM, laborid	Täpsustamisel	Võrdluskatsete läbiviimise ettevalmistamine, ajakavad	
12. VV istungi protokolliline otsus "Harju alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee raamdirektiiv	II kv 2003	-	KKM	2 000 000 RE osa 134 rida 01 art. 44	2002.a. Veemajanduskava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	
13. VV istungi protokolliline otsus "Pandivere nitraaditundliku ala tegevusprogrammi heakskiitmine"	91/676/EMÜ; Vee Raamdirektiiv	II kv 2002	30 000 RE osa rida 01 Art. 4 9	KKM, PõM	-	Koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud	
14. VV istungi protokolliline otsus: "Adavere nitraaditundliku ala tegevusprogrammi heakskiitmine"	91/676/EMÜ Vee raamdirektiiv	IV kv. 2002	-	KKM	hindamisel	Koolitus maakondade KKO-d, KOV. ametnikud	

15. VV istungi protokolliline otsus "Pärnu alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee raamdirektiiv	III kv 2003	1 500 000 RE osa rida 01 Art. 4 9	KKM	-	Koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud	
16. VV istungi protokolliline otsus "Pandivere põhjavee alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee raamdirektiiv	III kv 2003	-	KKM	500	2002 -2004 Veemaj.kava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	
17. VV istungi protokolliline otsus "Kasari ja Matsalu alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee Raamdirektiiv	I kv 2004	-	KKM	800 000 RE osa 134 rida 01 art. 44	<u>2001-2002.a.</u> Veemajanduskava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	
18. VV istungi protokolliline otsus "Läänesaarte alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee Raamdirektiiv	I kv 2004	-	KKM	1 000 000 RE osa 134 rida 01 art. 44	2002-2003 Veemajanduskava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	
19. VV istungi protokolliline otsus "Viru alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee Raamdirektiiv	II kv 2004	-	KKM	2 500 000 RE osa 134 rida 01 art. 44	2003-2004 Veemaj.kava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	

20. VV istungi protokolliline otsus "Võrtsjärve alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee Raamdirektiiv	III kv 2004	-	KKM	1 000 000 RE osa 134 rida 01 art. 44	2002 –2003 Veemajandus-kava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	
21. VV istungi protokolliline otsus "Peipsi alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee Raamdirektiiv	III kv 2004	-	KKM	4 000 000 RE osa 134 rida 01 art. 44	2002 -2004 Veemaj.kava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	
22. VV istungi protokolliline otsus "Koiva alamvesikonna veemajanduskava heakskiitmine"	Vee raamdirektiiv	III kv 2004	-	KKM		2002 -2004 Veemaj.kava koostamine, avalikustamine, koolitus maakondade KKO-d, KOV ametnikud, ettevõtjad	

22.5. Looduskaitse

Euroopa Liidu looduskaitse nõuete täitmiseks peab liikmesriik tagama

- EL looduskaitsealade võrgustiku Natura 2000 moodustamise oma territooriumil;
- EL tähtsusega liikide kaitse;
- teatud jahipidamisviiside keelustamise;
- ohustatud liikide ekspordi ja impordi regulatsiooni.

Õigusloome 2001 - 2003

EL looduskaitse nõuete ülevõtmine toimub uue *looduskaitse seaduse* (*keskkonnaseadustiku* looduskaitse osa) kaudu, mille eelnõu valmib aastal 2001.

Lisaks *looduskaitse seadusele* on valminud *jahiseaduse eelnõu*, mis arvestab EL looduskaitse direktiivides toodud nõudeid jahipidamise valdkonnas.

Samuti on valminud *kaitstavate loodusobjektide seaduse, loomastiku kaitse ja kasutamise seaduse, kinnistusraamatuseaduse ja haldusõiguserikkumiste seadustiku muutmise seaduse eelnõu*, mis võtab arvesse EL-i looduskaitse nõuete tulenevaid kohustusi.

Ohustatud liikide ekspordi ja impordi reguleerib *keskkonnaministri määrus Eestisse sisseveol ja Eestist väljaveol eriluba vajavate kaitsealuste liikide ja kivististe ning jahitrofeede loetelu ning sisse- ja väljaveo kord*, mis võeti vastu 25. septembril 2000. Viimasega kinnitati CITES liikide 11. osapoolte konverentsil täiendatud nimekiri, vajalike lubade loetelu, näidised ja nende väljaandmise kord. Sanktsioonid CITES reeglite rikkumiste eest on toodud *tolliseaduses ja kriminaalkoodeksis*.

Rakendamine ja täitmine

Natura 2000

Natura 2000 on kõige tömahukam osa Euroopa Liidu looduskaitse. Eesti on võtnud kohustuse luua Natura 2000 võrgustik liitumishetkeks, mis tähendab, et Eesti peab esitama Euroopa Komisjonile 2002. aasta lõpuks

- linnuhoiualade (*Special Protection Areas*) nimekirja,
- loodushoiualade esimese (*proposed Sites of Community Interests*) nimekirja ja
- Natura 2000 andmebaasi (koos kaartidega) nimetatud alade kohta.

Natura 2000 võrgustiku loomiseks Eestis on koostatud *riiklik programm Eesti Natura 2000 aastateks 2000 – 2007*, mis on kinnitatud Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 622-k (25. juulil 2000). Programmi põhieesmärk on EL-i linnudirektiivi ja loodusdirektiivi nõuetele vastava Natura 2000 võrgustiku loomine Eestis. Programm on planeeritud kaheetapilisena:

I etapi (2000 - 2002) eesmärk on Eesti Natura alade nimekirja (st linnuhoiualade ja loodushoiualade esimese nimekirja), vastava nõuetekohase andmebaasi ja kaartide koostamine ning esitamine Euroopa Komisjonile.

Alameesmärgid:

- 1) linnudirektiivi ja loodusdirektiivi kommenteeritud tõlgete koostamine;

- 2) NATURA 2000 andmevormi täitmise juhendi koostamine;
- 3) Eesti NATURA 2000 elupaigatüüpide käsiraamatu koostamine;
- 4) NATURA 2000 alade nimekirja ettevalmistamine;
- 5) NATURA 2000 andmebaasi koostamine;
- 6) NATURA 2000 alade välispiiride kaardistamine;
- 7) NATURA 2000 alade ajutise kaitse korraldamine;
- 8) NATURA 2000 alade kaitsekorralduse maksumuse analüüs;
- 9) koolitus;
- 10) NATURA 2000 eesmärkide tutvustamine avalikkusele.

Programmis on välja toodud I etapi (aastateks 2000 – 2002) täpne tegevuskava, milles on näidatud programmi täitmiseks vajalikud tegevused, nende sooritamise tähtjad, peamised täitjad, orienteeruv maksumus ja finantseerimisallikad. I etapi käigus töötatakse välja II etapi tegevuskava.

II etapi (2003 – 2007) eesmärk on Natura 2000 alade kaitse korraldamine vastavalt EL nõuetele. See tähendab kaitsealade moodustamist, kaitsetingimuste määratlemist, kaitsekorralduskavade koostamist, maaomanikega lepingute sõlmimist ja ka muude võimaluste rakendamist (sh planeeringud) Natura 2000 aladel esinevate elupaigatüüpide ja liikide soodsa looduskaitse seisundi tagamiseks.

Eestis on praegu 318 kaitseala, millest 114 jaoks on kinnitatud uuendatud kaitse-eeskirjad aastatel 1994 – 2000 (*pärast kaitstavate loodusobjektide seaduse vastuvõtmist*). Nende kaitsealade pindala moodustab neli viiendikku kaitsealade kogupindalast Eestis. Kaitse-eeskirjade uuendamisprotsess viiakse läbi lähiaastate jooksul. Kaitsealade kogupindala Eestis on 520 000 ha. Rahvusparkidele, looduskaitsealadele, Ramsari konventsiooni alusel kaitstavatele aladele ja vajadusel ka maastikukaitsealadele koostatakse kaitsekorralduskavad. Töö suunamiseks on keskkonnaministeeriumi juurde moodustatud spetsiaalne komisjon. Käesolevaks ajaks on kaitsekorralduskavad kinnitatud neljale kaitsealale (Soomaa RP, Alam-Pedja LK, Matsalu LK, Põhja-Kõrvemaa MK), koostatud on kaitsekorralduskavad veel kahele kaitsealale (Piusa koobaste LK, Õisu MK), mis on plaanis sellel aastal veel kinnitada. Järgmisel aastal (2001) kinnitatakse kaitsekorralduskavad vähemalt 7 kaitsealale (keskkonnaministri käskkirjaga).

Eesti Ornitoloogiaühing tegeleb tähtsate linnualade (IBA) määratlemisega. Neid on hetkel Eestis 53. Nimetatud alad on heaks eelduseks Natura 2000 võrgustiku moodustamiseks, kuid neid on kavas (2001 – 2002) täiendavalt inventeerida lähtuvalt loodusdirektiivi ja linnudirektiivi nõuetest.

Samuti on kavas inventeerida aastatel 2001 – 2002 väljaspool kaitsealasid esinevad EL tähtsusega elupaigatüüpide ja liikide esinemisalad ning otsustada, millised alad sobivad Natura 2000 võrgustiku jaoks. Natura 2000 nimekirja arvatavate alade kohta on kavas koguda andmed Natura 2000 andmebaasi täitmiseks ja koostada kaardid.

Tabel 1: Natura 2000 programmi täitmise ajakava aastaks 2001

Tegevus	Tähtaeg	Täitjad
Eesti Natura 2000 elupaigatüüpide käsiraamatu koostamine		
Eesti Natura 2000 elupaigatüüpide käsiraamatu I versiooni avaldamine	Mai 2001	KKM eksperdid
Natura 2000 alade nimekirja ettevalmistamine		
Olemasolevate andmete koondamine	Märts 2001	KKM, ELF, KKI, EOÜ, eksperdid
Kaitsealade ja IBA-de analüüs lähtudes linnu- ja loodusdirektiivi nõuetest	Detsember 2001	KKM, ELF, KKI, EOÜ, eksperdid
Alade esialgse nimekirja koostamine	Aprill 2001	KKM, eksperdid
Lüükide ja elupaigatüüpide täiendavad inventuurid	September 2001	ekspertid
Alade nimekirja analüüsimine KKT, KA	Jätkub 2002	KKT, KA
Alade nimekirja täiendamine	Jätkub 2002	KKM, eksperdid
Läbirääkimised maaomanikega	Jätkub 2002	KT
Natura 2000 andmebaasi koostamine		
Olemasolevate andmete koondamine	Jätkub 2002	KKI, KKT, KA, eksperdid
Välitööd täiendavate andmete kogumiseks	Jätkub 2002	ekspertid
Andmevormide täitmine	Jätkub 2002	KKT, KA, Ekspertid
Andmete sisestamine andmebaasi	jätkub 2002	KKM
Natura 2000 alade välispiiride kaardistamine		
Olemasolevate andmete koondamine	Jätkub 2002	ITK, KKM
Kaardimaterjali ettevalmistamine	Jätkub 2002	KKT, KA, Ekspertid
Välitööd alade välispiiride kaardistamiseks	Jätkub 2002	KKT, KA, eksperdid
Välispiiride digitaliseerimine	Jätkub 2002	ekspertid
NATURA 2000 alade ajutise kaitse korraldamine		
NATURA 2000 alade ajutise kaitse korraldamine	jätkub 2002	KKM
NATURA 2000 alade kaitsekorralduse maksumuse analüüs		
NATURA 2000 alade kaitsekorralduse maksumuse analüüs	Jätkub 2002	KKM, KKT, KA, eksperdid
Koolitus		
Koolitus	pidev	KKM, KKI, KKT, KA, eksperdid
NATURA 2000 eesmärkide tutvustamine avalikkusele		
NATURA 2000 eesmärkide tutvustamine avalikkusele	pidev	KKM, KT, KA, eksperdid

Tabel 2: Natura 2000 programmi täitmise ajakava aastaks 2002

Tegevus	Tähtaeg	Täitjad
Linnudirektiivi ja Loodusdirektiivi kommenteeritud tõlgete koostamine		
Linnudirektiivi, Loodusdirektiivi tõlgete kommenteerimine, väljaandmine	aprill 2002	KKM, eksperdid
Eesti Natura 2000 elupaigatüüpide käsiraamatu koostamine		
Eesti Natura 2000 elupaigatüüpide käsiraamatu populaar-teadusliku versioon koostamine ja avaldamine versiooni avaldamine	Mai 2002	KKM eksperdid
Natura 2000 alade nimekirja ettevalmistamine		
Alade nimekirja analüüsimine KKT, KA	Märts 2002	KKT, KA
Alade nimekirja täiendamine	November 2002	KKM, eksperdid
Läbirääkimised maaomanikega	aprill 2002	KKT
Alade nimekirja avalikustamine	Mai 2002	KKM, KKT, eksperdid
Alade nimekirja kinnitamiseks ettevalmistamine	Detsember 2002	KKM
Natura 2000 andmebaasi koostamine		
Olemasolevate andmete koondamine	Märts 2002	KKI, KKT, KA, eksperdid
Välitööd täiendavate andmete kogumiseks	August 2002	eksperdid
Andmevormide täitmine	November 2002	KKT, KA, Eksperdid
Andmete sisestamine andmebaasi	November 2002	KKM
Natura 2000 alade välispiiride kaardistamine		
Olemasolevate andmete koondamine	Märts 2002	ITK, KKM
Kaardimaterjali ettevalmistamine	Mai 2002	KKT, KA, Eksperdid
Välitööd alade välispiiride kaardistamiseks	September 2002	KKT, KA, eksperdid
Välispiiride digitaliseerimine	November 2002	eksperdid
NATURA 2000 alade ajutise kaitse korraldamine		
NATURA 2000 alade ajutise kaitse korraldamine	Detsember 2002	KKM
NATURA 2000 alade kaitsekorralduse maksumuse analüüs		
NATURA 2000 alade kaitsekorralduse maksumuse analüüs	November 2002	KKM, KKT, KA, eksperdid
Koolitus		
Koolitus	Pidev	KKM, KKT, KA, eksperdid
NATURA 2000 eesmärkide tutvustamine avalikkusele		
NATURA 2000 eesmärkide tutvustamine avalikkusele	Pidev	KKM, KKT, KA, eksperdid

Kasutatud lühendid:

ELF	Eestimaa Looduse Fond
EOÜ	Eesti Ornitoloogia Ühing
ITK	KKM Info- ja Tehnokeskus
KA	kaitsealade administratsioonid
KKI	EPMÜ Keskkonnakaitse Instituut
KKM	Keskkonnaministeerium
KKT	maakondade keskkonnateenistused

EL tähtsusega liikide kaitse paremaks korraldamiseks on koostatud järgmiste liikide kaitsekorralduskavad:

- euroopa naarits
- hallhüljes
- suur-konnakotkas
- merikotkas

Ülejäänud aastaks 2000 planeeritud kaitsekorralduskavade koostamine on edasi lükkunud nii täiendava välisabi tekkimise võimaluse tõttu, mis avab suuremad võimalused vastavate liikide praeguse staatuse ja kaitsevajaduste väljaselgitamiseks (juttuselg-kärnkonn), teiseks välitööde ettenähtust suurema mahu tõttu, mistõttu kaitsekorralduskavade lõplik vormistamine võtab kauem aega (must-toonekurg, kirjuhakk, rohekas õõskeel, kuldking) ja kolmandaks seetõttu, et osa kaitsekorralduskavasid oli tehtud enne vastava määruse (kaitsekorralduskava koostamise kord, keskkonnaministri määrus nr 59 aastast 1998) kinnitamist, mistõttu juba olemasolev kava ei vasta kaitsekorralduskava koostamise nõuetele (ebapärlikarp).

Aastal 2001 on planeeritud kinnitada (keskkonnaministri käskkirjaga) järgnevate linnu- ja loodusdirektiivi alusel kaitset vajavate liikide kaitsekorralduskavad:

- must-toonekurg
- rohekas-õõskeel
- ebapärlikarp
- kobras
- kirjuhakk
- kuldking
- metsis
- suurkiskjad (hunt, karu, ilves)

Rahastamine:

Järgmise aasta riigieelarve projektis on riikliku programmi "Eesti Natura 2000" täitmiseks ette nähtud 5,2 miljonit krooni.

Täiendava välisabi saamiseks on esitatud alljärgnevad taotlused:

Phare 2001

- EL loodusdirektiivi jõustamisele kaasaaitamine (*Enforcement of EU Habitats Directive in Estonia*); projekti kestvus on 17 kuud, tõenäoline algus on aasta 2001 september, maksumus 0. 825 MEUR

Bilateraalne abi

- Eesti linnuhoiualade valimine (*Establishment of Special Protection Areas of the Natura 2000 network in Estonia*); projekti kestvus on 24 kuud, algus aasta 2001 jaanuar, rahastaja Hollandi riik Matra liitumiseelsete projektide programmi raames, maksumus 4.97 MDKK.

Lisaks eelnevale aitavad Eesti Natura 2000 võrgustiku loomisele kaasa alljärgnevad käimasolevad projektid:

- Loodusdirektiivi ja linnudirektiivi rakendamine Lääne ja Rapla maakonnas (*Regional implementation of the Habitats Directive and Birds Directive in Lääne and Rapla Counties*); rahastaja Taani riik, maksumus 4 MDKK.
- Eesti Natura 2000 elupaigatüüpide käsiraamatu ettevalmistamine (*Preparation of Interpretation Manual of EU Habitats for Estonia*); rahastaja Põhjamaade Ministrite Nõukogu, maksumus 85 500 DKK.

Eesti taotleb LIFE III programmiga liitumist. Life III programmi raames on esitatud EL-i poolse kaasfinantseerimise saamiseks alljärgnevad Life-Nature taotlused:

- Läänemere boreaalsete rannaniitude taastamine (*Boreal Baltic coastal meadow preservation in Estonia*), taotluse esitaja on Keskkonnaministeerium, maksumus 0.9 MEUR.
- Euroopa naaritsa Eesti asurkonna taastamine (*Recovery of *Mustela lutreola* in Estonia: captive and island populations*), taotluse esitaja on sihtasutus "Lutreola", maksumus 0.5 MEUR.
- Häädemeeste märgalakompleksi taastamine ja majandamine (*Restoration and management of the Häädemeeste wetland complex*), taotluse esitaja on Eesti Ornitoloogiaühing, maksumus ca 0.5 MEUR.
- Ropka-Ihaste luhaniidu ja Aardla järve taastamine (*Restoration of the Ropka-Ihaste humid meadows and lake Aardla*), taotluse esitaja on Haaslava Taluliit, maksumus ca 1 MEUR.

Teised EL looduskaitsega seotud 2001. aastal algavad projektid:

- CITES'i määruse rakendamine Eestis ja Lätis (*Implementation of the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna (CITES) and the related EU Legislation in Estonia and Latvia*); rahastaja Taani riik, kogumaksumus ca 7 MDKK.
- Kahepaiksete kaitse Eestis (*Amphibians in Estonia – education and protection*); rahastaja Taani riik, maksumus 2 MDKK.

Haldussuutlikkus

Keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonnale lisandus 4 täiendavat töökohta 2000 a. aprillis. Maakondade keskkonnateenistustele lisandus 2000. aastal 8 täiendavat looduskaitse spetsialisti töökohta. See aitab oluliselt kaasa EL looduskaitse direktiivide harmoneerimisele ja rakendamisele. 1. jaanuarist 2001 lisandub Keskkonnaministeeriumi haldusalas 2 täiendavat töökohta riikliku

programmi Natura 2000 täitmisele kaasaaitamiseks. Maakondade keskkonnateenistustel on võimalik vajadusel tõsta haldussuutlikkust riikliku programmi "Eesti Natura 2000" raames.

Täiendav haldussuutlikkuse arendamine toimub koolituskursuste, seminaride ja väliskolleegidega kogemuste vahetamise kaudu.

Direktiivide transponeerimise ja rakendamise ajakava (iga sektor eraldi)

Direktiiv	Transponeerimise lõpptähtaeg	Rakendamise lõpptähtaeg
1. 92/43/EMÜ	2001 detsember	liitumishetkeks (I etapp)
2. 79/409/EMÜ	2001 detsember	liitumishetkeks
3. 83/129/EMÜ	2002 detsember	2002 detsember
4. nõukogu määrus 338/97 (1996)	liitumishetkeks	liitumishetkest
5. nõukogu määrus 3254/91 (1991)	transponeeritud	rakendatud
6. nõukogu määrus 348/81 (1981)	2002 detsember	2002 detsember

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. Riiklik programm "Eesti Natura 2000"	92/43/EMÜ 79/409/EMÜ	kinnitatud VV korraldusega nr 622-k juuli 2000	-	KKM	RE Riiklik programm "Eesti Natura 2000" 5.2 mln EEK, Välisabi ~5 mln EEK	Planeeritud koolitused ametnikele jt programmi täitjatele EL looduskaitseõuete, elupaigatüüpide käsiraamatu kasutamise, maaomanikega läbirääkimiste, andmebaasi koostamise, alade piiritlemise, alade kaitse korraldamise osas.	
2. Kaitstavata loodusobjektide seaduse muutmise seadus *	92/43/EMÜ 79/409/EMÜ	Jaan 2001		KKM			
3. Jahiseaduse eelnõu	92/43/EMÜ 79/409/EMÜ 3254/91/EMÜ	1.07.2001		KKM			
4. Keskkonnaseadustiku looduskaitse osa (seadus)	92/43/EMÜ 79/409/EMÜ	Esitamise tähtaeg: detsember 2001;	RE osa 134, rida 01 Summa: 85 000 EEK	KKM			
5. Vabariigi Valitsuse määrused 18 kaitseala kaitse-eeskirja kinnitamiseks	92/43/EMÜ 79/409/EMÜ	2001	-	KKM			

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002 – 2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Riiklik programm "Eesti Natura 2000"	92/43/EMÜ 79/409/EMÜ	kinnitatud VV korraldusega nr 622-k juuli 2000	-	KKM	RE Riiklik programm "Eesti Natura 2000" 5.2 mln EEK, Välisabi ~ 10 mln EEK	Planeeritud koolitused ametnikele jt programmi täitjatele EL looduskaitseõuete, elupaigatüüpide käsiraamatu kasutamise, maaomanikega läbirääkimiste, andmebaasi koostamise, alade piiritlemise, alade kaitse korraldamise osas.	
2. VV määrused kaitsealade kaitse-eeskirjade kinnitamiseks	29/43/EMÜ 79/409/EMÜ	2002	-	KKM			

METSADE KAITSE

Plaanid aastateks 2001 - 2003

EÜ määruse 2158/92 rakendamisel jätkatakse uuringuid ja tehakse ettevalmistusi Eesti metsatulekaitsekava koostamiseks ja metsatulekahjuteabesüsteemi käivitamiseks. Nõuetele vastava tulekaitsekava koostamiseks on vajalik 1-2 spetsialistil saada vastavat koolitust ühes-kahes EL liikmesriigis. Metsatulekaitsekava juues peab olema iga maakonna kohta ja valdade lõikes metsade ja metsades olevate tulekaitseliste rajatistega varustatud kaart. Nimetatud kaartide valmistamiseks kuluks ligikaudu 10,7 miljonit krooni. Kaardid on ka praktikas vajalikud maakondade päästeteenistustele, keskkonnateenistustele ja Keskkonnainspektsioonile nende igapäevases töös. Metsatulekaitse kaartide valmistamise finantseerimiseks on vaja välisabi, sest eelarvevahendeid selleks ei ole planeeritud. KIK metsanduse programmi vahendite arvelt on kavandatud 2001.a. katseliselt ühe valla metsade tulekaitse kaardi valmistamine maksumusega 50 000 krooni.

EÜ määruse nr. 2158/92 rakendamiseks on vajalik ekspertabi Eestis kasutatava meetoodika ja EL-s kasutatava meetoodika võrdlemiseks ja võimalikuks ühtlustamiseks.

Vastavalt EÜ määruses nr. 2158/92 kehtestatud nõuetele on plaanis luua metsatulekahjuteabesüsteem. 2000. a. alustatud töid jätkatakse KIK metsanduse programmi vahendite arvelt.

Jätkub selgitustöö üldsuse teavitamiseks tuleohu suurusest, inimestekohasest käitumisest ja tulekaitse meetmete rakendamise vajalikkusest metsas (määruses nr. 2158/92). Vastavad rahalised vahendid planeeritakse KIK-i metsanduse programmi vahenditest.

EÜ määruse 3528/86 rakendamisel jätkatakse metsade monitooringut. Tööde põhiraskus on Metsakaitse- ja Metsauenduskeskusel. Jätkatakse metsaseemnete kvaliteedi määramist ja metsaistutusmaterjali nõuetele vastavuse kontrollimist.

EÜ määruse 1615/89 rakendamiseks jätkub metsanduslike ruumiandmete korrastamine ja nende kvaliteedi parandamine, andmete kogumine metsade ülepinnalise inventeerimise ja statistilise inventeerimisega. 2001.a. jätkatakse ettevalmistustööd metsaressursi arvestuse riikliku registri käivitamiseks, mida KIK metsandusprogrammi vahenditest finantseeritakse 3 milj krooni suuruses summas. Metsaressursi arvestuse riiklik register käivitatakse alates 1.jaanuarist 2002.

Nõukogu määruse 2080/92/EMÜ, komisjoni määruse 89/1610/EMÜ ja komisjoni määruse 94/1054/EMÜ rakendamiseks kavandatakse KIK metsanduse programmi vahenditest vastavate uurimisprojektide käivitamine ja alustatakse Eesti metsastamisprogrammi elluviimisega.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Metsaseaduse (RTI 1998, 113/114, 1872; 1999, 95, 843) ja metsakaitse eeskirja (RTL 1999, 68, 894) ning Päästeseaduse (RTI 1994, 28, 424; 1998, 39, 598; 2000, 50, 316) ja metsa ja muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõuete (RTL 1998, 216/217, 854) rakendamine	Nõukogu määrus 2158/92 EMÜ	-	-	Keskkonnaministeerium, maakonna keskkonnateenistused Päästamet, maakondade päästeteenistused Keskkonnainspeksioon	KIK metsanduse programm 250 000 kr.	Välisabi 10,7 milj kr Koolitus 2 inimest Välisekspert	
Keskkonnaseire seaduse (RTI 1999, 10, 154) rakendamine metsaseire osas	Nõukogu määrus 3528/89 EMÜ	-	-	Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus	KIK metsanduse programm 120 000 krooni	Koolitus 3 inimest	

Haldussuutlikkus

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus	-	-	Erialane koolitus	Investeeringud transpordivahenditesse (6 ühikut)	Täiendavad eelarvevahendid töötasustamiseks ja majandamis-kuludeks	

22.6. KESKKONNAREOSTUSE KOMPLEKSNE VÄLTIMINE JA KONTROLLIMINE NING RISKI OHJAMINE

Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise kaudu on saavutatav keskkonna kui terviku seisundi parandamine. Parima võimaliku tehnika laialdane kasutuselevõtt võimaldab säästa sisendressursse (vett, energiat, toorainet, materjale jne.) ning vähendada jäätmeteket. Samas alaneb tootmise riskitase ja suurenevad eeldused keskkonnajuhtimissüsteemide levimiseks paljudesse suurettevõtetesse ning ISO 14000 seeria kvaliteedistandardite taotlemiseks.

Pikaajalised üldeesmärgid:

1. Saavutada suurtootmisest ja suurprügilatest lähtuva keskkonnasaaste tunduv vähenemine.
2. Saavutada tootmise sisendressursi väärindusastme märgatav tõus parima võimaliku tehnika kasutuselevõtu kaudu.
3. Saavutada tootmise konkurentsivõime tõus ja riskitaseme langus keskkonnasõbralikul moel.
4. Suurendada eeldusi säästliku arengu tee asumiseks.

Eesmärgid 2001 aastaks:

1. Harmoneerida keskkonda puudutavad Eesti õigusaktid Euroopa Liidu vastavate õigusaktidega.
2. Jätkata haldussuutlikkuse tõstmist keskkonnaministeriumis.
3. Tõhustada avalikkuse informeerimist ja otsesuhtlust avalikkusega.
4. Lõpetada tehnoloogilise suuna väljaarendamine keskkonnaministeriumis.

Õigusloome

Tootmise ja jäätmemajanduse keskkonnasäästlikku korraldust käsitleva direktiivi 96/61/EÜ ehk nn IPPC direktiivi ülevõtmine tähendab Eestis siiret seniselt üksikuid keskkonnaneelemente kaitsvalt keskkonnanadeoloogialt säästva arengu ideoloogiale, mis käsitleb keskkonda kui tervikut seostatult nii majandus- kui sotsiaalsfääriga.

Taani Keskkonnaagentuuri poolt toetatud projekti raames valmisid Eesti õigusaktide esmavariandid 2000. aasta algul. Neist peamine on *saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse eelnõu* (endise nimetusega *reostuse kompleksne vältimine ja kontroll*). Paralleelselt seaduseelnõuga on ette valmistatud selle alamaktide eelnõud (*VV määrus keskkonnakompleksluba nõudvate tegevusvaldkondade täpsustatud loetelu, kinnisvõimsuste ja keskkonnakomplekslubade taotluste lõpptähtaegade kinnitamine, keskkonnaministri määrus täpsustatud nõuete kehtestamine keskkonnakompleksloa ning selle taotluse sisu kohta, keskkonnaministri määrus kompleksloa taotluse ja kompleksloa andmise avalike teadete vormide kinnitamine*), mis edastatakse ühtse paketina Vabariigi Valitsusele 2001. aasta alguses.

Alamad õigusaktid saab vastu võtta peale seaduse vastuvõtmist Riigikogus. Seega luuakse direktiivi 96/61/EÜ ülevõtmiseks õiguslik alus 2001. aastal.

Rakendamine

Praegustel andmetel on Eestis 141 käitist, mille tööks tuleb nende käitajatel taotleda keskkonnakompleksluba. Enim neist paikneb Harjumaal (koos Tallinnaga) - 30 käitist ja Ida-Virumaal - 18 käitist. Vaid Hiiumaal ei ole seni ühtki nn IPPC käitist.

Antud momendil kuuluvad nimekirja 35 tööstusettevõtet, 21 suurt põletusseadet, 7 ohtlike jäätmete käitlusettevõtet, 18 munitsipaalprügilat, 11 tööstuslikku prügilat, 6 suurt linnu- ja 43 seafarmi. Nimekiri on muutuv, sest esineb käitiste sulgemisi, nende tootmisvõimsuste osalist demontaaži kui ka direktiivis toodud künnisvõimsuse saavutamist.

31. oktoobriks 2007. a. peab igal IPPC käitisel olema kompleksluba. Käitised, mis loa andmise hetkel ei ole võimelised täitma parima võimaliku tehnika (BAT) nõudeid, peavad koos taotlusega esitama konkreetse tegevuskava (abinõud, rahastamine, täitmistähtajad) nende nõuete täitmiseks. Vastasel juhul ei ole kompleksloa andmine võimalik ja käitis peab oma tegevuse lõpetama.

Käitiste tegevuse vastavusse viimine peab toimuma direktiivi 96/61/EÜ ja teiste keskkonnadirektiivide ning juba vastuvõetud ja vastuvõetavate Eesti seaduste ning alamate õigusaktide kohaselt.

Hinnanguliselt võib kõigi IPPC käitiste üleviimine parimale võimalikule tehnikale maksma minna kuni paarkümmend miljardit Eesti krooni. Ettevõtete (2/3 kõigist IPPC käitistest) eelkalkulatsioonide kohaselt on investeeringute vajadus 5,5 miljardit krooni. Seejuures ei ole arvesse võetud investeeringuid jäätmemajandusse.

Keskkonnaministeeriumis moodustatud keskkonnakorralduse ja -tehnoloogia osakonna koosseisus on avatud kaks töökohta tehnoloogia suunal, millest üht pole seni õnnestunud püsivalt mehitada. Sellegipoolest saab algselt tehnoloogiabürooks nimetatud üksuse töö lugeda sisuliselt alustatuks.

Direktiivi 96/61/EÜ rakendussuunalist koolitust on antud alates 1998. aastast. Oktoobris 2000 lõppenud Taani-Eesti koolituse käigus valmistati ette kompleksload kolmele pilootettevõttele (Sadolin, Kunda Nordic Tsement ja Nakro). Tänapäevaks on IPPC alase koolituse saanud 25 keskkonnaametnikku keskkonnaministeeriumi maakonnateenistustest ehk umbes pool tulevasest vajadusest.

Eelnevatel aastatel on Taani-Eesti IPPC projekti raames ette valmistatud kompleksloa taotlusega seonduvad dokumendid veel kahe pilootettevõtte, Norma (galvaanika) ja Tarmeko (puidutööstus, värvid, lakid) tarbeks ning koolitatud paarkümmend keskkonnaametnikku. Nimetatud ettevõtted saavad hakata taotlema kompleksluba kohe peale *saastuse vältimise ja kontrollimise seaduse* vastuvõtmist, ootamata seaduse alamaktide vastuvõtmist.

Senise töö käigus on ilmnenud koolituse jätkamise vajadus, sest IPPC reguleerimisvaldkonda kuuluvad käitised on väga erinevad nagu ka parim võimalik tehnika, mis tuleb välja valida ja rakendada. Samuti on ilmne, et tuleb ette valmistada koolituskava Keskkonnainspektsiooni inspektoritele.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse eelnõu	Direktiiv 96/61/EÜ	Jaan 2001; jõust. 01.08.2001	Välisabi Taani Keskkonnaametilt	KKM			
2. Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu keskkonnakompleksluba nõudvate tegevusvaldkondade täpsustatud loetelu, künnisvõimsuste ja keskkonnakomplekslubade taotluste lõpptähtaegade kinnitamine. Alus: saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse eelnõu 7 (4)	Direktiiv 96/61/EÜ	III kv 2001;	10 000 RE osa 134 rida 01 art.49	KKM			Eelnõu valminud, kuid selle vastuvõtmine sõltub seaduse eelnõu vastuvõtmise ajast.
3. KKM määruse eelnõu täpsustatud nõuete kehtestamine keskkonnakompleksloa ning selle taotluse sisu kohta Alus: saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse eelnõu 9 (5) ja 17 (7)	Direktiiv 96/61/EÜ	III kv 2001;	20 000 RE osa 134 rida 01 art.49	KKM			Eelnõu algvariant valminud, vajab ministriumisisest kooskõlastamist.
4. KKM määruse eelnõu kompleksloa taotluse ja kompleksloa andmise avalike teadete vormide kinnitamise kohta Alus: saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse eelnõu 29 (5) ja 30	Direktiiv 96/61/EÜ	III kv 2001;	3000 RE osa 134 rida 01 art.49	KKM			Eelnõu algvariant valminud, vajab ministriumisisest kooskõlastamist.

Haldussuutlikkus

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KKM Keskkonnateenistused (KKT) Osakond		Komplekteerida spetsialisti töökoht parima võimaliku tehnika alal	Koolitus		Summa? KKM Osa 134 ptk 29	Üliõpilastest praktikantide seast valimine
KKM KKT		Määrata loaandjad	Koolituse jätkamine	Ekspertabi vajadus	KKM KIK Osa 134 ptk 29	50% loaandjatest on ette valmistatud
KKM			Avalikkuse teavitamine	IPPC brošüüri koostamine ja väljaandmine	IPPC projekt	Interneti erileheküljest ei piisa
KKM Vee- ja jäätmeosakonnad		Määrata esindajad vaidluste lahendamise komisjoni			KKM	Loaandja ja taotleja vaheliste lahenduseta vaidluste puhul
KKM Keskkonnainspeksioon		Määrata kompleksluba omavate käitistega tegelevad inspektorid	Töötada välja koolituskava		KKM (võimalik on uus Taani-Eesti projekt, IPPC 3)	Keskkonna inspektorid pole seni kokku puutunud IPPC nõuetega

Suurõnnetuste ärahoidmine

Päästeamet

Päästeameti 2000 aastaks püstitatud eesmärkide täitmine:

1. ohtlike ja suurõnnetuseohuga ettevõtete poolt teabelehe esitamine – protsess on käivitunud, paljud ohtlike ja suurõnnetuseohuga ettevõtteid on teabelehe esitanud ja need, kes veel ei ole esitanud, esitavad nendega kokkulepitud tähtajaks (andmed vajavad pikemat analüüsi ja töötlemist).
2. Päästeasutuste planeerimis- ja järelevalve struktuuriüksuste komplekteerimine kemikaalide üle järelevalve teostamiseks – ülesanne täidetud (kulutused kaeti riigieelarvest).
3. koolituse korraldamine keskkonna-, majandus-, sotsiaal- ja siseministeeriumi valitsemis- alas ohtlike ettevõtete üle järelevalvet teostavatele ametnikele ja ohtlike ettevõtete spetsialistidele:
  - a. Ühisseminaride programm ettevõtjatele ja spetsialistidele - I etapp on läbi viidud (kulutused u.50 000 EEK kaeti riigieelarvest);
  - b. Koostöös Taani Risø instituudi laboratooriumi spetsialistidega - viiakse läbi riskianalüüsi alast koolitust (põhiosa kulutustest katavad välispartnerid).

Plaanid 2001

2001.aastal lähtutakse Päästeameti plaanide tegemisel nõukogu otsusest 98/22/EÜ ja *hädaolukorraks valmisoleku seadusest*.

Valmimas on riskianalüüsi meetodika kohalike omavalitsuste ja maakondade jaoks (kehtestatakse siseministri määrusega), et territoriaalne riskianalüüs läbi viia ühtse meetodika alusel. 2001.a. alustatakse ka selle valdkonna spetsialistide täiendõpet.

Elanikelt kiirema info saamiseks mindi 2000. aastal üle ühtsele hädaabinumbrile 112. Ühtlasi alustati kolmeaastase projektiga, et luua Eestis elanike õnnetustest teavitamise süsteem.

Jätkub koostöö Taani, Hollandi, Rootsi, Saksamaa ja Soomega kodanikukaitse valdkonnas.

Regulaarselt toimuvad Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni nõupidamised, kus arutatakse eri valdkondade ettevalmistust ja valmisolekut hädaolukordadeks.

Neli kuni viis korda aastas toimuvad regulaarsed kriisireguleerimisõppused maakondades.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koostamine (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Hädaolukorraks valmisoleku seadus	Nõukogu otsus 98/22/EÜ Ühenduse kodanikke kaitsva tegevuskava koostamisest	jõustub 01.01.2001	-	Ministeeriumid, omavalitsused, maavalitsused 2001 – 2003.a	Riigieelarvest kokku 37,5 miljonit, mille kohta SiM esitab igal aastal eraldi taotluse	Ametnikele võõrkeele täiendkoolitus – 30 000 RE Välisekspertide koolitusprotsessi kaasamine 100 000	Hetkel on õnnestunud kaasata Taani eksperte osaliselt nende omal kulul.
2. Kemikaaliseaduse täiendamise ja muutmise seaduse eelnõu	Seveso II direktiiv	IV kv 2001	-	Sotsiaalministeerium	Riigieelarve	Ohtlikele ettevõtetele ja järelevalve ametnikele on vaja täiendkoolitust	
3. Majandusministri määruse 15.märts 1999 nr 15 täiendamine	Seveso II direktiiv	31.07.2001	-	Sotsiaalministeerium	riigieelarve	Ohtlikele ettevõtetele ja järelevalve ametnikele on vaja täiendkoolitust	
4. Siseministri määruse 1.juuni 1999 nr 64 täiendamine	Seveso II direktiiv	IV kv 2001	-	Siseministeerium Päästeamet	riigieelarve	Ohtlikele ettevõtetele ja järelevalve ametnikele on vaja täiendkoolitust	
5. VV määrus nr 62 muudatus "kodanikukaitsealase väljaõppe korraldamise osas"	Nõukogu otsus 98/22/EÜ Ühenduse kodanikke kaitsva tegevuskava koostamisest	IV kv 2001	-	Ministeeriumid, omavalitsused, maavalitsused Ohtlikud ettevõtted 2001 – 2003.a	50 000 RE	Ohtlikele ettevõtetele ja järelevalve ametnikel täiendkoolitus	

6. Siseministri määrus "ministeeriumi, maakonna ning valla ja linna riskianalüüsi metoodika	Nõukogu otsus 98/22/EÜ Ühenduse kodanikke kaitsva tegevuskava koostamisest	II kv 2001	-	Ministeeriumid, omavalitsused, maavalitsused Ohtlikud ettevõtted 2001 – 2003.a	100 000 RE	Koolitus ja ekspertide kaasamine 100 000	
--	---	------------	---	--	------------	---	--

22.7. KEMIKAALIOHUTUS, GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMID, LOOMKATSED

Kemikaaliohutus

Kemikaaliohutuse alase töö tõhustamiseks muudeti Vabariigi Valitsuse korraldusega nr.805-k 13.oktoobrist 2000.a Kemikaaliohutuse Komisjoni koosseisu ja valiti uus esimees.

2001.aastal jätkub Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas (1999.aasta III kvartalis) asutatud Kemikaalide Teabekeskuse väljaarendamine. Keskuse ülesandeks on koguda ja edastada informatsiooni Eestis toodetavatest, imporditavatest, eksporditavatest ja transiidiga läbiveetavatest kemikaalidest ja sellega seonduvatest ohtudest.

Käesolevas peatükis ei käsitleta taimekaitsevahenditega seotud kemikaaliohutust, milline kuulub Põllumajandusministeeriumi kompetentsi.

2001.aastal on põhieesmärk , nagu ka eelnevatel aastatel, *kemikaaliseadusest* (vastu võetud 06.05.1998.a, täiendatud 28.04.1999.a) tulenevate õigusaktide ellurakendamine. Jätkub töö sotsiaalministeeriumi määrusega *biotsiidide käitlemise piirangute kohta* (98/8/EÜ), mis peaks jõustuma 2002.aasta lõpus.

2001. aastal täiendatakse Sotsiaalministeeriumi poolt ka ohtlike ainete loetelu ning ohtlike ainete piirnorme töökeskkonnas.

2002. aastal jõustub sotsiaalministri määrus *rahvusvaheliste kvaliteedinõuete kohta toksikoloogia laboritele* (GLP laboritele) (87/18/EMÜ; 88/320/EMÜ ja 89/569/EMÜ).

Aastaks 2002 peaks valmima õhusaaste kauglevi konventsiooni raskmetallide ja püsivate orgaaniliste ühendite heitkoguste vähendamise protokolliga ühinemise seadus.

Balti Keskkonnafoorumi (BEF) poolt läbiviidav *Balti riikide regionaalne Kemikaalide kontrolli projekti* raames korraldatakse Balti riikide ametnikele väljaõpet Euroopa Liidu kemikaaliohutuse seadusandluse alal.

Helsinki Komisjoni (HELCOM) raames jätkub töö ohtlike ainete projektiga, mille ülesandeks on välja selgitada, millised seadusandlikud piirangud on pandud ohtlikud kemikaalide kasutamisele, tootmisele, transpordile jne. erinevates Läänemere riikides.

Kemikaaliohutuse Komisjoni poolt on 2001. aastal kavas välja töötada kemikaaliohutuse arengukava.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Sotsiaalministri määrus biotsiidide käitlemise piirangute kohta	98/8/EÜ	2001 IV kv.; Jõust. 2002 I kv.	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 40 000 krooni	Tarbijakaitseamet Kemikaalide Teabekeskus Taimetoodangu Inspeksioon		Infotehnoloogia, koolitusmaterjalid, Rakendamiseks vajalik ametnike koolitus; väliseksperdid	

Geneetiliselt muundatud organismid ja loomkatsed

GMO-d ja GMM-d

Õigusloome 2001 – 2003

6. septembril 2000.a. allkirjastas Eesti New Yorkis Cartagena protokollile ehk bioloogilise ohutuse protokollile. Kuna Euroopa Liidu riikide jaoks on selle protokollile ratifitseerimine kohustuslik, siis peab ka Eesti selle protokollile jõustama. Eesti plaanib ratifitseerida Cartagena protokollile 2002. aastal.

2001. a. jooksul on plaanis analüüsida, milliseid olemasolevaid õigusakte on vaja muuta seoses Cartagena protokollile jõustumisega Eestis.

Eesti on esitanud UNEP-ile (ÜRO Keskkonnaprogramm) projektitaotluse "Support to the Preparation of a National Biosafety Framework" (Riikliku bioloogilise ohutuse raamistiku loomiseks). Projekt on kavandatud 2-aastasena (2001 – 2003), maksumusega 100 000 USD, kusjuures Eesti peab ise maksma 8% lisaks projekti maksumusele (ca 120 000 EEK).

Sotsiaalministeerium töötab välja *seadust geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise kohta* ja selle rakendussätteid. Selle eelnõu on plaanis esitada valitsusele aprillis 2001. Rakendusaktid esitatakse seadusega samaaegselt.

Riigikogu keskkonnakomisjoni algatusel täiendatakse *geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seadust* uute paragrahvidega, seda just juriidilise isiku karistamiseks. Eeldatavasti võetakse seadus vastu 2001. a alguses.

Rakendamine

2000. a. võeti vastu *keskkonnaministri määrus nr 32 (RTL 2000, 64, 1010) geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise ja turustamise loa taotluses esitatavate andmete loetelu ning lubade vormid*. Seega on kogu seadusandlik raamistik valmis selleks, et oleks võimalik väljastada GMO lubasid keskkonda viimiseks ning turustamiseks.

Vastavalt *geneetiliselt muundatud organismide seadusele* moodustati Vabariigi Valitsuse määrusega (02.11.99) geenitehnoloogiakomisjon, kes pidas oma esimese koosoleku 2000. aastal. Esialgu ei ole probleeme ette näha, mis võiksid kaasneda GMO lubade väljastamisega.

2000. a. võeti vastu *toiduseadusest tulenev uuendtoidu määrus*. Vastavalt sellele peab isik, kes soovib taotleda luba geneetiliselt modifitseeritud organismidest saadud või neid sisaldavate toiduainete keskkonda viimise jaoks, taotlema kaks luba – esimese saab ta keskkonnaministeeriumist (keskkonnaohutuse seisukohast lähtudes), teise põllumajandusministeeriumist (toiduohutuse seisukohast lähtudes).

Põllumajandusministeeriumi all moodustati uuendtoidukomisjon, kuhu kuulub ka keskkonnaministeeriumi esindaja. Komisjon on 2000. a. jooksul kaks korda kokku saanud. Senini ühtegi luba väljastatud pole.

Esimesed taotlused on tulemas ja Veterinaar- ja toiduamet on juba teinud toiduainete analüüse, 2001. aastal muutuvad sellised analüüsid regulaarseks.

2000. a muudeti *haldusõigusrikkumise seadustikku* ning *kriminaalkoodeksit*, lisades sinna sätteid karistuste ja kriminaalkaristuste kohta füüsilise isiku jaoks.

Haldussuutlikkus

Keskkonnaministeeriumis tegeleb GMO-dega üks inimene, kes on samal ajal ka geenitehnoloogiakomisjoni esimees. Tulevikus hakkab selle valdkonnaga tegelema rohkem inimesi, see on vajalik eelkõige seetõttu, et Eesti asub ratifitseerima Cartagena protokollit.

Vastavalt *keskkonnajärelevalve seadusele* teostab kontrolli GMO-de keskkonda viimise ja turustamise üle Keskkonnainspeksioon. Koostööd hakatakse tegema tolliameti ja politseiga. Andmeid hakatakse hoidma keskkonnaregistris (*keskkonnaregistri seaduse eelnõu*).

Esimene koosolek tollitöötajatega on toimunud. Väljatöötamisel on skeem, kuidas saaks tulevikus kontrollida GMODE illegaalset piiriülest liikumist ning arendada sellealast rahvusvahelist koostööd.

Praegu tegeleb GMODEga keskkonnainspeksioonis üks inimene, kes saadetakse 2001. a alguses Taani erialasele koolitusele (DANCEE rahastab).

Selleks, et keskkonnaministeerium suudaks nõutaval tasemel tegeleda GMODE lubade väljastamisega, tuleb koolitada ministeeriumi ametnikke. Sellealane koolitus toimus novembris 2000 Ungaris (MATRA ja DANCEE rahastab), järg sellele tuleb 2001. a alguses Riias (samad rahastajad) ja Taanis.

LOOMKATSED

Loomakaitseseadus võeti vastu 13. detsembril 2000. Loomkatsete läbiviimise lube hakkab väljastama ja ka kontrolli loomkatsete tegemise üle hakkab teostama Veterinaar- ja toiduamet.

Põllumajandusministeeriumi poolt ette valmistatud *loomakaitseseadus* hõlmab ka loomaaedades peetavate loomade kaitset (vastavalt Euroopa Liidu direktiivile 1999/22/EÜ). Vastavalt *loomakaitseseadusele* peab keskkonnaministeerium ette valmistama kaks alamakti:

- vastavalt *loomakaitseseaduse* § 30 lg 3: *nõuded loomaaia planeeringule ja ehitusele*
- vastavalt loomakaitseseaduse § 3 lg 6: *nõuded loomaaialoomade pidamisele.*

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. *Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise seadus	90/219/EEC 98/81/EC	Aprill 2001; September 2001	**SoM Osa 141 ptk 01 art 493 50 000 krooni	SoM Tööinspeksioon (TI)	Tööinspeksioon Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite GMM-de alane koolitus august 2001	*Tähtaeg IV kv. 2000. **Kaetakse
2. VV määrus "Geneetiliselt muundatud mikroorganismide registri asutamine"	90/220/EEC	Juuli 2001; September 2001	SoM Osa 141 ptk 01 art 493 10 000 krooni	SoM TI	Tööinspeksioon Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite GMM-de alane koolitus august 2001	
3. SoM määrus "Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise teatise vormid, esitamise kord ja teatise esitatavate andmete loetelu"	90/220/EEC	Juuli 2001; September 2001		SoM TI	Tööinspeksioon Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite GMM-de alane koolitus august 2001	
4. SoM määrus "Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise riskianalüüsi tegemise kord ja riskianalüüsis sisalduvate andmete loetelu"	90/220/EEC	Juuli 2001; September 2001		SoM TI	Tööinspeksioon Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite GMM-de alane koolitus august 2001	
5. SoM määrus "Nõuded geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamiseks"	90/220/EEC	Juuli 2001; September 2001		SoM TI	Tööinspeksioon Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite GMM-de alane koolitus august-september 2001	

6. SoM määrus "Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise loa vorm, selle taotlemiseks esitatavate andmete loetelu ja taotlemise kord"	90/220/EEC	Juuli 2001; September 2001		SoM TI	Tööinspeksioon Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	Tööinspektorite GMM- de alane koolitus august-september 2001	
Loomkatsed ja loomaia loomad							
1. Loomakaitse seaduse § 40 lg 3 alusel VV määruse eelnõu katseloomade kasvatamise ettevõttele esitatavad nõuded ja tunnustamise korra kohta	86/609/EMÜ 76/768/EMÜ	Esitada 2001 August; jõustub 01.01.02		Põllumajandusminist eerium (PMM) – seadusloome Veterinaaria- ja Toiduamet (VTA) – ettevõtete tunnustamine VTA, KKI – järelevalve alates jõustumisest	Riigieelarve pt 70	Järelevalve ametnike koolitus	
2. Loomakaitse seaduse § 41 lg 3 alusel VV määruse eelnõu katseloomade varustamise ettevõttele esitatavad nõuded ja tunnustamise korra kohta	86/609/EMÜ 76/768/EMÜ	Esitada 2001 September; jõustub 01.01.02		PMM – seadusloome VTA – ettevõtete tunnustamine ; VTA, KKI – järelevalve alates jõustumisest	Riigieelarve pt 70	Järelevalve ametnike koolitus	
3. Loomakaitse seaduse § 42 lg 2 alusel VV määruse eelnõu katseloomade kasutusettevõttele esitatavad nõuded ja tunnustamise korra kohta	6/609/EMÜ 76/768/EMÜ	Esitada 2001 Oktoober; jõustub 01.01.02		PMM – seadusloome VTA – ettevõtete tunnustamine VTA, KKI – järelevalve alates jõustumisest	Riigieelarve pt 70	Järelevalve ametnike koolitus	

4. Loomakaitse seaduse § 46 lg 4 alusel VV määruse eelnõ loomkatsete läbiviimiseks loa väljastamise komisjoni moodustamise korra, ülesannete ja komisjoni töökorra kohta	86/609/EMÜ 76/768/EMÜ	Esitada 2001 oktoober jõustub 01.01.02		PMM - seadusloome PMM,KKM,VTA, KKI – osalemise komisjoni töös	Riigieelarve pt 70	Järelevalve ametnike koolitus	
5. Loomakaitse seaduse § 48 lg 3 alusel VV määruse eelnõ loomkatse läbiviimise loataotluse vormide kehtestamise kohta	86/609/EMÜ 76/768/EMÜ	Esitada 2001 oktoober jõustub 01.01.02		PMM - seadusloome VTA, KKI - järelevalve alates jõustumisest	Riigieelarve pt 70	Järelevalve ametnike koolitus	
6. Loomakaitse seaduse § 28 lg 3 alusel VV määruse eelnõ nõuded loomaia planeeringule ja ehitusele	1999/22/EÜ	Esitada 2001 1. kvartal jõustub 01.07.01		Majandus- ministeerium Põllumajandus- ministeerium Veterinaar- ja toiduamet Keskkonnaministeeri um (KKM) Keskkonnainspektsio on (KKI)	Riigieelarve pt 70		Eelnõu ettevalmistamise eest vastutaja jääb seaduses lahtiseks, selgub 2001. a alguses
7. Loomakaitse seaduse § 30 lg 5 alusel VV määruse eelnõ loomaia tegevusloa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu, taotluse menetluskorra ja tegevusloa väljastamise korra kohta	1999/22/EÜ	Esitada 2001 juuni jõustub 01.07.01	20 tuh RE osa 134 Rida 01 art 49	Põllumajandus- ministeerium Veterinaar- ja toiduamet Keskkonnaministeeri um (KKM) Keskkonnainspektsio on (KKI)			Eelnõu ettevalmistamise eest vastutaja jääb seaduses lahtiseks, selgub 2001. a alguses

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tööinspeksioon	Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise seaduse rakendamine	3 tööinspektori töökohta	Tööinspektorite koolitus august-september 2001 seoses <i>Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud tingimustes kasutamise seaduse</i> ja tema rakendusaktide elluviimisega.		TI Osa 141 ptk. 80 art 10 350 000 krooni TI Osa 141 ptk. 80 art 49 5000 krooni	

22.8. MÜRATÕRJE

Käesolevaks hetkeks on EL müraalastest direktiividest transponeeritud mootoriga õhusõidukite mürataseme piirväärtuseid käsitlevad direktiivid. Valminud on *Vabariigi Valitsuse määrus 7. juuli 1999. a nr 225 mootoriga õhusõiduki keskkonnakõlblikkuse nõuded* (RT I 1999, 26, 376). Järelevalvet selles osas teostab TjSM valitsemisalas olev Lennuamet. Kuna mootoriga õhusõidukite mürataseme kontrolli labori loomine Eestisse pole majanduslikult ei praegu ega ka tulevikus otstarbekas, sisaldab määrus tingimust, mille alusel tunnistatakse mootoriga õhusõiduk keskkonnakõlblikuks kas valmistaja tehase või mõne teise riigi pädeva lennundusametuse tõendi alusel (§ 4).

Mootorsõidukite (autod, mootorrattad ja mopeedid) müratasemete piirväärtuseid reguleeriv *keskkonnaministri määrus 24. juuli 1996. a nr 42 mootorsõiduki heitgaasi saasteainete sisalduse ja sõiduki mürataseme normid* on käesolevaks hetkeks vananenud. 1998. a alustati uue *keskkonnaministri määrus eelnõu mootorsõiduki heitgaasides sisalduvate saasteainete heitkoguste ja suitsususe piirnormid ning sõiduki mürataseme piirväärtused* koostamist, mis käesolevaks hetkeks on jõudnud valmis eelnõu staadiumi. Määrus kinnitatakse eeldatavasti 2001. a alguses. Järelevalvet selles osas teostab TjSM valitsemisalas olev Riiklik Autoregistrikeskus (ARK). ARK kureerib tehnoulevaatuste jm riikliku järelevalve süsteeme, sh tüübikinnitust ning toodangu järelevalvet. Süsteemide edukaks tööks vajalikud seadmed - täitmaks ka kõige uuemaid EL direktiivide nõudeid – on olemas ja lisainvesteeringuid vaja teha pole.

Plaanid 2001 - 2003

Lisaks mootoriga õhusõidukite endi keskkonnakõlblikkuse tagamisele on 2001. a kavas alustada töid Ülemiste lennuvälja (Eestis olulisim lennuväli) mürakaartide koostamiseks. Mürakaartide vastavust tegelikkusele kontrollib lennuvälja omanik teostades pisteliselt reaalseid mõõtmisi. Selline tegevus on fikseeritud ka Vabariigi Valitsuse poolt 27. juunil 2000. a heakskiidetud *Eesti Lennunduse riiklikus arengukavas aastateks 2000-2006*.

Ehitusmasinate, muruniidukite ja kodumasinate mürataseme piirväärtused töötatakse lõplikult välja 2001. aastal. Õigusaktide väljatöötamine toimub KKM, SM ja MM koostööna.

Vastavalt *seadmete energiatõhususe seadusele* kehtestab müratasemete piirväärtused majandusminister. Sama seaduse kohaselt on järelvalve teostajaks MM valitsemisalasse kuuluv Tehnilise Järelevalve Inspeksioon. Kuna müratasemete kontrolli labori loomine Eestisse pole majanduslikult võimalik, sisaldab määruse eelnõu tingimust, mille alusel tunnistatakse seadme müratase piirväärtustele vastavaks (st väljastatakse sertifikaat) kas valmistaja tehase või mõne teise riigi pädeva ametuse tõendi alusel. Seadmete sertifitseerimine toob endaga kaasa Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni töömahu suurenemise. Samuti on vajalik Inspeksioonile mõningate elementaarsete mürataseme mõõturite olemasolu, millega peab kaasnema töötajate väljaõpe ja täiendkoolitus.

2000. aastal võeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt vastu direktiiv 2000/14/EÜ väliskeskkonnas kasutatavate seadmete mürataseme piirväärtuste kohta. Direktiiv teeb mõningaid täiendusi olemasolevates ehitusmasinate, muruniidukite ja kodumasinate

mürataseme piirväärtuseid puudutavates direktiivides. Direktiivi tõlkimine ja uute nõuete analüüs algas 2000. aastal. Ehitusmasinate, muruniidukite ja kodumasinate mürataseme piirväärtuseid käsitlevad MM määrused (koostati enne 2000. aastat kehtestatud EL direktiivide alusel) jõustatakse 2002. aastal, mille järel tehakse neisse EL direktiivist 2000/14/EÜ tulenevad täiendused. Täiendavaid kulutusi mürataseme mõõturite osas ei ole hetkel ette näha. Küll aga on oodata Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni töömahu suurenemist ja vajadust töötajate väljaõppe ning täiendkoolituse järele.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. KKM määruse eelnõu Mootorsõiduki heitgaasides sisalduvate saasteainete heitkoguste ja suitsususe piirnormid ning mürataseme piirväärtused	70/157/EMÜ, 96/20/EMÜ, 70/220/EMÜ, 98/77/EMÜ, 72/306/EMÜ, 80/1268/EMÜ, 88/77/EMÜ, 77/537/EMÜ, 97/68/EMÜ, 96/96/EMÜ, 70/156/EMÜ, 97/24/EÜ, 92/61/EMÜ, 93/94/EMÜ, 80/1269/EMÜ	Märts 2001	1998. a. 60 000 EI 1999. a. 90 000 EI, 6 000 PHARE	TjSM, ARK	RE- TjSM, ARK, ettevõtted Mobiilsete kontrollseadmete Ca 3 milj. – rahastamine KIK	TjSM, KKM, ARK, ettevõtted Koolitus/ Tehn. abi	2000. a tööplaanist, eelnõu valmis. Delegatsioon välisõhukaitse seadus §10 (RT I 1998, 41/42, 624, 1999, 10, 55) ja VV 1994. aasta 26. oktoobri määrusega nr 394 kinnitatud liikluseeskiri (RT I 1994, 76-78, 1327; 1995, 52, 842; 53, 853; 1996, 79, 1405; 1997, 51, 828; 1998, 100, 1623) punkt 17
2. MM määruse eelnõu: Kodumasinat ja muruniidukite mürataseme piirväärtused	84/532/EMÜ, 84/538/EMÜ, 86/594/EMÜ, 88/665/EMÜ ja nende täiendused	2001 IV kv, jõust 2002	1998. a. 30 000 EI 2000. a. 40 000 PHARE 4 MEUR projekt	MM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	3 500 000 RE, PHARE koos p 3.	Tehniline abi: Tehnilise Järelevalve Inspeksioon Koolitus: MM, SM, KKM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	Seadmete energiatõhususe seadus §3 (1) (RT I 2000, 84, 532)

3. MM määruse eelnõu: Ehitusmasinate mürataseme piirväärtused	84/532/EMÜ, 88/665/EMÜ, 79/113/EMÜ, 84/533/EMÜ, 84/534/EMÜ, 84/535/EMÜ, 84/536/EMÜ, 84/537/EMÜ, 86/662/EMÜ ja nende täiendused	2001 IV kv, jõust 2002	1997. a. 30 000 EI 1998. a. 34 000 EI 1999. a. 15 000 PHARE 2000. a. 40 000 PHARE 4 MEUR projekt	MM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	- "-	Tehniline abi: Tehnilise Järelevalve Inspeksioon Koolitus: MM, SM, KKM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	Seadmete energiatõhususe seadus §3 (1) (RT I 2000, 84, 532)
---	--	------------------------------	--	---	------	---	--

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. MM määruse "Kodumasinade ja muruniidukite mürataseme piirväärtused" täiendamise eelnõu	2000/14/EÜ	2002, jõust 2003		MM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	-	Tehniline abi: Tehnilise Järelevalve Inspeksioon Koolitus: MM, SM, KKM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	Uus direktiiv, mis on sõelumata, eeldatav transponeerimine peaks olema 2003.a. ja jõustumine 2004.a. Seadmete energiatõhususe seadus §3 (1) (RT I 2000, 84, 532)
2. MM määruse "Ehitusmasinate mürataseme piirväärtused" täiendamise eelnõu	2000/14/EÜ	2002, jõust 2003		MM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	-	Tehniline abi: Tehnilise Järelevalve Inspeksioon Koolitus: MM, SM, KKM, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon	Uus direktiiv, mis on sõelumata, eeldatav transponeerimine peaks olema 2003.a. ja jõustumine 2004.a. Seadmete energiatõhususe seadus §3 (1) (RT I 2000, 84, 532)

22.9. TUUMAOHUTUS JA KIIRGUSKAITSE

EL tuumaohutus ja kiirguskaitse õigusaktide täielikuks ülevõtmiseks ning arvesse võttes tuumaohutusealastes konventsioonides määratletut, on 2001. aastal tuumaohutuse- ja kiirguskaitsealase seadusandluse alal põhiline ülesanne alustada uue *kiirgusseaduse eelnõu* ja eelnõus sisalduvate volitusnormide kohaste määruse eelnõude koostamisega.

2001. aastal valmistatakse ette uus *kiirgusseadus*.

Põhilised probleemid, mis uues *kiirgusseaduses* tuleb lahendada, on:

- 1) mõistete definitsioonid;
- 2) kiirgusarstide, kutsetervishoiuteenistuste, dosimeetriateenistuste tunnustamine ning kiirgusekspertide väljaõpe ja nende tunnustamine;
- 3) auditeerimine;
- 4) rahvusvahelistest lepetest tulenevad kohustused;
- 5) erinevate ministeeriumite, Kiirguskeskuse ja kiirgustegevusloa saanud isikute õiguste, kohustuste ja vastutuse sätestamine.

2002. aastal on planeeritud kahe Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu koostamine, mille volitusnormid saavad olema uues *kiirgusseaduses*:

- 1) külalistöötajate dooside arvestamise korraldamine ja järelevalve;
- 2) kiirgusallikate ja radioaktiivsete jäätmete vedude kontrollimine nende sisse- ja väljaveol ning transiidil.

Eelolevaks poolteiseks aastaks on planeeritud Euroopa Komisjoni DG ENV projekt C.2/ETU/2000/0029 *Drawing up and evaluating of management strategies for radioactive waste in Estonia*. Projekti eesmärk on analüüsida radioaktiivsete jäätmete käitlemise olukorda Eestis, hinnata olemasolevaid pikaajalisi tegevuskavasid ning aidata kaasa riikliku poliitika ja strateegia väljatöötamisele selles valdkonnas. Praegu on projekt ikka veel pakkumiste hindamise staadiumis ning selletõttu ei ole teada projekti juhtasutus ega ka ajakava.

Rakendamine

Aastatel 2001 - 2003 jätkub Kiirguskeskuse arendamine ja tugevdamine lähtuvalt kiirguskaitsealase seadusandlusest ja rahvusvahelistest lepetest tulenevatest kohustustest.

Arvestades eelmise aasta kogemusi, on oluline, et iga määrusega kaasneb koolitus, mis selgitab rakendajatele määrusest tulenevaid kohutusi. Probleeme tekitab kiirgusekspertide väljaõpe ja nende tunnustamine, sest puuduvad kogemused ja napib ekspertideks sobivaid spetsialiste.

Kiirguskeskuse algatusel antakse välja trükiste seeriat "Kiirgused meis ja meie ümber". Seni on seerias ilmunud 6 osa:

- 1) Sissejuhatus kiirguste valda, Juhan Kalam;
- 2) Kiirguskaitse sõnastik (inglise – eesti & eesti – inglise), Enn Realo ja Tõnu Viik;
- 3) Eesti Kiirguskeskus, Juhan Kalam;
- 4) Elu ioniseeriva kiirgusega, Tõnu Viik;
- 5) Looduslik radioaktiivsus arvudes, Toomas Kõöp;

6) Radoon hoonetes, Liia Pahapill.

Seeria väljaandmist on osaliselt rahaliselt toetanud Rootsi Kiirguskaitse Instituut (SSI).

2000. aastal anti Eestis välja Euroopa Komisjoni poolt koostatud õppematerjal üldhariduskoolidele "Kiirgus ja kiirguskaitse", õppematerjali ilmumist toetas rahaliselt SSI.

Radioaktiivsed jäätmed

Sillamäe radioaktiivsete jäätmete hoidla

Jätkuvad tööd Sillamäe radioaktiivsete jäätmete hoidla saneerimise projekti raames. Projekt on jaotatud vastavalt erineval ajal teostatavatele töödele järgmisteks pakettideks:

- 1) WP1A – põlevkihuha ja pinnase teisaldamine;
- 2) WP1 – tammi stabiliseerimine, kaldakindlustus ja veetõke maismaa poolt;
- 3) WP2 – geotehnilised uurimistööd jäätmeoidlal;
- 4) WP3 – jäätmemassiivi kontuurimine ja katmine.

2000. aastal jõudsid lõpule geotehnilised uurimistööd jäätmeoidlal (WP2), lõppraport valmib 2000. aasta detsembris. Detsembris alustatakse WP1A raames planeeritud põlevkihuha ja pinnase teisaldamisega (umbes 0,5 miljonit m³). 2001. aastale on planeeritud paralleelselt tammi stabiliseerimise töödega (WP1) alustada ka jäätmemassiivi kontuurimise ja katmise tööde kavandamisega (WP3 pakkumise kutse dokumendid, jms.).

AS Silmet, mis toodab looduslikke radionukliide sisaldavast toormest, põhiliselt kolumbiidist ja ferronioobiumist haruldasi metalle tantaali ja niobiumi ning haruldaste muldmetallide kloriidide segust haruldasi muldmetalle, võib tootmise käigus tekkivad jäätmed, sh ka radioaktiivsed, kuni 2002. aasta lõpuni ladustada olemasolevale Sillamäe radioaktiivsete jäätmete hoidlale. Tehase spetsialistide poolt on koostatud tootmises tekkivate jäätmete käitlemise uue tehnoloogia põhiskeem, mis näeb ette alates aastast 2003 tahkete ja vedelate jäätmete eraldi käitlemist. Koostatud skeemi ning omalt poolt välja pakutavate variantide põhjal loob uue jäätmekäitlussüsteemi üldkontseptsiooni. Teostatavusuuringu koostab USA insenerifirma Behre Dolbear & Co.

Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla

AS ALARA poolt hallatavasse Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidlasse lõpetati radioaktiivsete jäätmete ladustamine 1995. aastal, 1997. aastal suleti see ajutiselt ning esialgsete plaanide järgi on jäätmeoidla plaanis likvideerida 2003 – 2005. Eelolevatel aastatel on ettevalmistavate tööde käigus planeeritud läbi viia Tammiku jäätmeoidla keskkonnamõjude- ning ohutus- ja riskihinnangu uuringud. Nimetatud uuringute alusel koostatakse rajatise likvideerimise tehnilis-majanduslik põhjendus ja tehnilise teostuse projekt, mis antakse hindamiseks ja kinnitamiseks asjaomastele ametkondadele (Kiirguskeskus, KKM, j t)

Paldiski radioaktiivsete jäätmete hoidla

Jätkuvad tööd Paldiski endise tuumaobjekti rajatiste desaktiveerimise ja demontaažitööd, mille kaugemaks lõppeesmärgiks on suurema osa Paldiski objekti territooriumist üle andmine kohalikule omavalitsusele vabaks ja piiranguteta kasutamiseks.

- ✓ 2000. aastal lõpetati endise tahkete radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimise projekt, mille käigus võeti jäätmeheidlast välja kõik seal olnud jäätmed, pakendati need nõuetekohastesse jäätmekonteineritesse ja paigutati need objektile rajatud radioaktiivsete jäätmete vahehoidlasse;
- ✓ Alustati vedeljäätmete mahutites olevate jäätmete konditsioneerimise (tsementeerimise) projektiga.
- ✓ Samuti alustati endise vedeljäätmete käitlemise kompleksi desaktiveerimise ja demonteerimise projektiga. Projekt viiakse ellu PHARE uuringu PH 4.03 *Dismantling of the Liquid Waste Treatment Facility at Paldiski. Phase 1 – Feasibility Study* järelduste ja soovitude alusel;
- ✓ Jätkub Paldiski objektile rajatud radioaktiivsete jäätmete käitlemise kompleksi ning jäätmete vahehoidla varustamine vajalike seadmetega. Kompleks ja hoidla on ette nähtud nii Paldiski objektil desaktiveerimise ja demontaažitööde käigus tekkivate jäätmete kui ka teistelt ettevõtetelt ja asutustelt ülevõetud jäätmete ohutuks käitlemiseks ja hoiustamiseks;
- ✓ Lõppemas on Euroopa Komisjoni DG Env. C.2. projekt C3/ETU/980095 *Evaluation of Management Routes for the Paldiski Sarcophagi*. Projekti käigus analüüsiti olemasolevate andmete alusel võimalikke alternatiive sarkofaagidesse suletud allveelaevareaktorite demonteerimiseks ja/või pikaajaliseks hoiustamiseks. Projekti lõpparuanne on oluliseks lähtematerjaliks radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku poliitika ja strateegia väljatöötamisel.

Tähtsamad rahvusvahelise koostöö projektid

1. Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri tehnilise koostöö projektid

■ Näidisprojekt RER/0/065 “Kiirgusekaitse ja jäätmete ohutu käitlemise infrastruktuuri tehnilise võimekuse arendamine” (Development of Technical Capabilities for Sustainable Radiation and Waste Safety Infrastructure) aastateks 2001 - 2004

Osalemine Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri (IAEA) poolt korraldatavatel õppekursustel ja seminaridel, erialane kirjandus ja mõõtmisaparatuur

■ RER/2/004 “Analüütilise tuumatehnika kvaliteedi tagamine ja kvaliteedi kontroll” (1999 – 2001)

■ EST/6/003 “Dosimeetria täiustamine onkoloogias” 2001 – 2002

■ EST/9/003 “Neutrondosimeetria” 2001 - 2002

2. PHARE projektid

■ Sillamäe jäätmeheidla sulgemine ning tervise- ja keskkonnasõbralikuks muutmine (1999 – 2006)

3. Euroopa Komisjoni projektid

- Euroopa Komisjoni DG ENV.C.2 projekt C3/ETU/980095 “Paldiski sarkofaagide käitlemise suundade hindamine”, ligikaudne maksumus 25 000 EURO
- Euroopa Komisjoni DG ENV.C.2/ETU/2000/0029 projekt “Radioaktiivsete jäätmete käitlemise strateegia koostamine ja hindamine Eestis”
- EC DG XI projekt “Kasutatud suletud kiirgusallikate käitlemine Kesk- ja Ida-Euroopas”

4. Bilateraalsed koostöö- ja abistamise projektid

- Eesti Keskkonnaministeeriumi ja Rootsi Kiirguskaitse Instituudi vaheline bilateraalne leping koostöö kohta kiirguskaitse ja tuumaohutuse alal
- Taani Siseministeeriumi ja Eesti Keskkonnaministeeriumi vaheline leping tehnilise abi andmise kohta tuumaohutuse, kiirguskaitse ning tuuma-avariiks valmisoleku ja reageerimise alal.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
1. Kiirgusseadus	97/43/Euratom 89/618/Euratom 90/641/Euratom 92/3/Euratom 93/552/Euratom 96/29/Euratom 87/600/Euratom 1493/93/ Euratom	2002	100 000 rahastamise allikas selgitamisel	KKM, SOM, EKK		IAEA RER/0/065 Fellowship, Scientific visit	
2. VV määruse eelnõu: nõuete kehtestamine sekkumistegevusele kiirgusavariide korral*	96/29/Euratom	2002		KKM EKK Päästeamet Katastroofi- meditsiini Keskus		IAEA	
3. VV määrus: radioaktiivsete ainete ja radioaktiivseid aineid sisaldavate kiirgusseadmete ning radioaktiivsete jäätmete sisse-, välja- ja läbiveo kord	1493/93/ Euratom 92/3/Euratom 93/552/Euratom	2002	60 000 selgitamisel	EKK		IAEA RER/0/065 Fellowship	
4. VV määrus: Nõuded kiirgustöötajate, kutsealases väljaõppes osalevate 16 kuni 18 aastaste isikute ja üliõpilaste kiirgusohutuslastele teadmiste*	96/29/Euratom	2002		KKM EKK Kiirgus-tegevusloa saanud isikud		IAEA EKK	

5. KKM määrus: Nõuded ioniseerivast kiirgusest põhjustatud hädaolukorras elanikele edastatavale teabele*	89/618/Euratom 96/29/Euratom	2002		KKM EKK Päästeamet		SSI	
6. KKM määrus: Kiirgusohutusnõuded tööstuses, meditsiinis, uurimistöodel ja tuumategevuse tagajärjel tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemisel ja üleandmisel*	96/29/Euratom	2002		KKM EKK ALARA Radioaktiiv-sete jäätmete tekitajad		IAEA	
7. KKM määrus: Kiirgus-ohutusnõuded looduslikke radionukliide sisaldavate radioaktiivsete jäätmete käitlemisel*	96/29/Euratom	2002		KKM EKK ÖkoSil Silmet		IAEA	
8. VV määrus: Kiirgusekspertide tunnustamine	96/29/Euratom	2002	80 000 rahastamise allikas selgitamisel	KKM SOM EKK		IAEA	
9. SM määrus: Doosipiirangute kehtestamine patsientidele ja isikutele, kes tahtlikult abistavad patsiente	97/43/Euratom	2002	60 000 rahastamise allikas selgitamisel	SOM EKK		IAEA	
10. SM määrus: Kliinilise auditi teostamise kord	97/43/Euratom	2002	60 000 rahastamise allikas selgitamisel	SOM EKK		IAEA	Audiitorite koolitus (IAEA, STUK)

Kasutatud lühendid: STUK - Soome Kiirguskeskus
SOM - Sotsiaalministeerium
EKK - Kiirguskeskus

Haldussuutlikkus 2001-2002

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Kiirguskeskus	Uus <i>kiirgusseadus</i> ja selle rakendamise määrused	Kiirguskeskuse osakondade tugevdamine: 1) ettevalmistustööd labori akrediteerimiseks; 2) dosimeetriateenistuse tunnustamine; 3) inspektorite täiendõpe	EKK spetsialistide täiendõpe IAEA kursustel, SSI ja STUK-i juures	IAEA SSI STUK	RE Välisabi	
Tugilabor kiirgusmõõde- tehnika kalibreerimi- seks	Uus <i>kiirgusseadus</i>	Labori asutamine TÜ Füüsikainstituudi juurde	Labori töötajate koolitus	IAEA	RE välisabi	Labori loomine on veninud, kuna Eesti poolt ei ole leitud raha ruumide remondiks ja sisustamiseks ning 1-2 labori töötaja palgaks. Suur osa labori aparatuurist on IAEA poolt Eestile üle antud ning asub EKK-s.

22.10. KLIIMA MUUTUSED

Plaanid ja rakendamine aastateks 2001-2003

1. 1992. a. ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto 1997. aasta protokolliga ratifitseerimine on Eestis kavandatud aastal 2002. aastal. Protokolli kohaselt on Eesti, nagu ka Euroopa Liit, kohustatud vähendama aastateks 2008-2012 tema territooriumilt õhku heidetavate kasvuhoonegaaside (CO₂, CH₄, N₂O, HFCd, PFCd ja SF₆) kogust 8% võrra võrreldes 1990. aastaga.

Lisaks seab protokoll ka teisi siseriiklikke kohustusi, millest olulisemad on:

- regulaarne aruandlus kasvuhoonegaaside tegelike emissioonide, emissioonide ennustatavate tulevikutrendide, riigi poolt rakendatud ja kavandatud meetmete jmt. osas;
- 2007. aastaks on plaanis luua loodud riiklik süsteem kasvuhoonegaaside antropogeensete heitmete ja nende neeldumiste jälgimiseks ja hindamiseks vastavalt väljatöötatavatele metodoloogiatele;
- kavas on välja töötada riiklik kliimamuutuste alane strateegia ja tegevuskava;
- valmistada ennast ette osalemaks protokolliga loodavates nn. paindlikkusmehhanismides (Joint Implementation, Emission Trading, Clean Development Mechanism).

Nimetatud kohustuste täitmine eeldab täiendavate ekspertide palkamist, väljaõpet ning vajalike struktuuride loomist või olemasolevate ümberkohandamist. Hetkel on raske hinnata Kyoto protokolliga nõuete täitmise kogumaksumust, ent eelpoolloetletud ülesannete täitmiseks oleks hinnanguliselt vaja vähemalt ca. 500 000 krooni aastas.

2. Vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonile esitab Eesti 2001. aasta lõpuks esitama kliimamuutuste alase kolmanda riikliku aruande. Selle koostamisel arvestatakse rahvusvahelisi nõudeid kui ka EL Nõukogu otsuseid 93/389/EMÜ ning 1999/296/EÜ. Aruande koostamine ja trükkimine maksab hinnanguliselt üle 300 000 krooni.

3. Konventsiooni ja protokolliga alusel koostatakse kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2001-2010. Programm kinnitatakse säästva arengu seaduse §4 lg1 alusel. Programmi koostamine toimub kahes etapis ja programm valmib 2002. aastal. Programmi koostamise kogumaksumus on hinnanguliselt 300 000 krooni.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
1. VV korralduse eelnõu "Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise riikliku programmi kinnitamine aastateks 2001-2010" (I etapp) (Säästva arengu seaduse §4, lg 1)	Kliimamuutuste raamkonvents.; Komisjoni otsus 93/389/EMÜ; Komisjoni otsus 1999/296/EÜ	I etapp dets 2001 Jõust. 2002	RE – 150.000 RE osa 134, ptk. 01, art. 49	KKM Teede-ja sidemin. Põllumaj.min. Majandusmin./ Energeetika	Täpne maksumus selgitamisel, hinnanguliselt üle 350.000 aastas. RE, välisabi (GEF, bilateraalne)	Koolitus vajalik uutele ekspertidele	Algus 2001, jätkub 2002
2. Eesti III riiklik aruanne kliimamuutuste raamkonventsiooni raames	Komisjoni otsus 93/389/EMÜ; Komisjoni otsus 1999/296/EÜ	2001 IV kv Esitatakse konv. sekretariaadile	RE – ca. 100.000 RE osa 134, ptk. 29, art. 44; Kahepoolne välisabi	KKM Ökoloogia Instituut		Vajalik koolitus uute juhiste ja nõuete ülevõtmiseks	Kasutatakse eelnevate projektide raames saadud kogemusi - seminar Genfis 1999; - teised R/V seminarid

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
VV korralduse "Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise riikliku programmi kinnitamine aastateks 2001-2010" (II etapp) (Säästva arengu seaduse §4, lg 1)	Kliimamuutuste raamkonvent.; Komisjoni otsus 93/389/EMÜ; Komisjoni otsus 1999/296/EÜ	2001. aasta tööplaanis; jõust. 2002	150 000 RE osa 134 rida 01 art 49; välisabi	KKM, Teede-ja sidemin. Põllumaj.min. Majandusmin./ Energeetika	Täpne maksumus selgitamisel, hinnanguliselt üle 350.000 aastas. RE, välisabi (GEF, bilateraalne)	Koolitus vajalik uutele ekspertidele	Algus 2001, jätkub 2002

22.11. TSIVIILKAITSE

Merereostuste (naftasaadused ja ohtlikud ained) likvideerimine

Võimalike merereostuste ennetamine ja likvideerimine ning sellega seonduv toimub vastavalt *Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse 1992. a. konventsioonile* (edaspidi konventsioon). Riigikogu ratifitseeris konventsiooni 19. aprillil 1995.a., kuid see jõustus rahvusvaheliselt 17. jaan. 2000.a. Konventsiooniga ühinedes võttis Eesti Vabariik endale kohustuse rakendada kõiki vajalikke meetmeid, et vähendada ja kõrvaldada reostusjuhtudega Läänemere keskkonnale avaldatavat mõju.

Tulenevalt sellest võttis Vabariigi Valitsus 15. märtsil 1996.a. vastu määruse nr.83 *Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioonist tulenevate õigusaktide kinnitamise kohta ja määruse (05.09.2000.a.) nr. 291 Vabariigi Valitsuse 15. märtsi 1996.a. määruse nr. 83 Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioonist tulenevate õigusaktide kinnitamine muutmise kohta.*

Reostuste likvideerimise eest vastutavaks on Keskkonnainspeksioon. Vastavalt *Vabariigi Valitsuse 20. septembri 2000.a. määrusele nr. 305 merereostuse avastamise ja likvideerimise ülesande täitmise korrastamine* antakse alates 01. jaan. 2001.a. merereostuste avastamine ja likvideerimine sise- ja territoriaalmeres, majandusvööndis, Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel üle Siseministeriumi valitsemisalas olevale Piirivalveametile.

Aastatel 1992- 1999 on Soome Keskkonnaministeriumi abiga suudetud hankida esmavajalik naftareostuste tõrje tehniline varustus. Keskkonnainspeksiooni töötajad on saanud koolituse vastavalt Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) poolt kinnitatud programmile. Samuti on omandatud kogemusi Läänemere maade rahvusvahelistel praktilistel õppustel BALEX DELTA, mida korraldatakse järgemööda igal aastal.

Plaanid aastateks 2001-2003

Konventsioonist tulenevalt on kavas vastu võtta mitmeid siseriiklikke õigusakte, et täita Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse komisjoni (HELCOM) vastavaid soovitusi. Pärast ümberkorraldustest tulenevate paranduste sisseviimist on 2001. aastal plaanis kinnitada *riiklik merereostuste likvideerimise plaan*, mis töötati välja koostöös Taani ekspertidega. Kui vastavalt HELCOM-i poolt kinnitatud tähtaegadele suudame Eestis vastu võtta soovitude täitmiseks vajalikud õigusaktid, siis võib merereostustega seotud õigusaktid lugeda harmoneerituks EL õigusaktidega.

Et kindlustada konventsioonist ja riiklikust plaanist tulenevat suutlikkust reageerida merekeskkonda ohustavatele reostusjuhtudele, on vajalik arendada edasi reostustõrje tehnilist baasi. Oluline on ka reostuse õigeaegne avastamine. Lennuvaatlusi teostab Piirivalve Lennusalk.

Kui naftareostuste likvideerimiseks on valmisolek osaliselt saavutatud, siis muude ohtlike ainete reostuse kõrvaldamise varustuse soetamisel tehti esimesed sammud 1999. a.

Seoses keemiakaupade meritsi vedude suurenemisega muutub küsimus järjest aktuaalsemaks. Aastal 2001 tuleb koostada vastav programm ja leida ka võimalused tehnilise varustuse hankimiseks.

Seoses funktsioonide üleminekuga Piirivalveametile on plaanis korraldada personali koolitus rahvusvahelisel tasemel. Olulisim osa on siin koostööl Soome ekspertidega, kuna enamus tehnilisest varustusest pärineb Soomest, samuti on sarnased ka reostusprobleemid. Soome Keskkonnaministeerium on avaldanud valmisolekut ka edaspidiseks koostööks. Ei saa lubada, et ümberkorralduste tõttu tekiks olukord, kus ei olda võimalised operatiivselt tegutsema.

2001. aastal on plaanis ette valmistada mitme rahvusvahelise konventsiooni ratifitseerimise seaduste eelnõud, eelkõige *1969. a. konventsiooni tsiviilvastutusest õlireostuse korral lisaprotokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu ja 1970. a. konventsiooni õlireostusest tingitud kahjude kompenseerimise fondi loomisest lisaprotokollide ratifitseerimise seaduse eelnõu*. Protokollide tekstid on tõlgitud ja vastavad eelnõud ettevalmistamisel.

Alustamisel on ettevalmistused, et ühineda 2001. aastal *Londoni 1990. a. konventsiooniga valmisolekust naftareostuse korral, vastutusest ja koostööst sellel alal (OPRC Convention 1990)*.

KESKKONNATEADLIKKUSE PROGRAMM AASTAL 2001

2001. aastal koosneb keskkonnateadlikkuse programm järgnevatest teema valdkondadest:

1. Algkasvatuse – sihtgrupiks koolid ja õpilastega tegelevad organisatsioonid;
2. Keskkonnakoolituse – sihtgrupiks ülikoolid ja ametikoolid;
3. Täienduskoolituse – sihtgrupiks kõik teised ministeeriumid, ettevõtjad, kõigi keskkonna valdkondade spetsialistid;
4. Üldsuse kaasamise – sihtgrupiks ajakirjanikud, TV, NGOd, üldsus;
5. Trükised ja teavitamine
6. Maakondade keskkonnateenistuste koolitusprogramm – sihtgrupiks maakondade keskkonna spetsialistid.

Prioriteetid aastaks 2001 on alljärgnevad:

- koostöö üldhariduskoolidega
- kohalikud omavalitsused
- trükised, üldsuse teavitamine

2000. aastal võeti maakondade keskkonnaosakondadesse tööle 15 koolitusspetsialisti, kelle otseseks tööülesandeks on tegeleda keskkonnateadlikkuse tõstmise ja keskkonnakoolitusega. Seega on loota, et koolituse tase kohalikul tasemel tõuseb 2001. aastal oluliselt. Koolitust rahastatakse eelisjärjekorras. 7,5 miljoni kroonisest keskkonnateadlikkuse programmi üldmahust suunatakse 3,8 miljonit krooni maakondlikul tasandil otsustamiseks.

2001. aastal jätkub keskkonna spetsialistide inglise ja prantsuse keele koolitus. Jätkub ka konkreetsete valdkondade spetsialistide ja ettevõtete euroalane koolitus. Teiste seas koolitatakse ka keskkonnast kirjutavaid ajakirjanikke, vallavanemaid ja valla keskkonna-, majandus- ja arendusnõunikke.

Järjekordselt korraldatakse keskkonnapäevi ettevõtjatele ja vallavanematele. Täiendõppe programmi raames korraldatakse juba neljandat aastat pädevuskoolitust valdade ja linnade keskkonnanõunikele.

Keskkonnateadlikkuse ja -kasvatuse ning üldsuse kaasamise programmi jaoks on 2001.a. planeeritud RE-st 1,5 miljonit krooni. Ametnike täiendkoolituse finantseerimiseks on RE-st planeeritud 350 tuh. krooni. Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahenditest loodetakse programmi eri osi finantseerida 7,5 miljoni krooni ulatuses.

2001.a. jätkub spetsialistide koolitus õhu-twinningu projekti raames kahe seminariga, mille tulemusena pannakse paika üldine pikaajaline koolitusstrateegia, mille sihtgruppideks on:

- ministeeriumi ja maakondade keskkonnateenistuste õhuspetsialistid
- seirespetsialistid
- keskkonnainspektorid

2000.a. alguses kinnitati Eesti-Soome koolituselase koostöö protokoll aastateks 2000 – 2001. Protokoll käsitleb koolitust kõigis keskkonnavaldkondades, muuhulgas hõlmab:

- NATURA 2000 pilootprojekti Saaremaal
- Kagu-Eesti jäätmekoolituse programmi 66 vallale
- Võrtsjärve arengukava 3 maakonnale ja 7 vallale
- Koolitajate koolitust EL direktiivide ellurakendamisel

BALTI KESKKONNAFOORUM

Balti Keskkonnafoorum (BEF) loodi 1995. aastal toetamaks kolme Balti riigi vahelist keskkonna-kaitsealalist koostööd.

BEF korraldab peamiselt erinevaid seminare, kohtumisi aktuaalsetel keskkonnakaitsealastel teemadel. Kõik seminarid on seotud Euroopa Liidu ühinemise protsessiga. 2001. aastal on kavas seminarid ohtlike kaupade transpordist mööda merd ja raudteid, geneetilisel muundatud organismidega seotud küsimused, nitraatide direktiiv ning keskkonnamõjude hindamisega seotud teemad.

Augustis 1998 loodi Balti Keskkonnafoorumi juurde Balti riikide regionaalne kemikaalide kontrolli project (edaspidi BACCON), et täita Balti riikide nõudmisi selles valdkonnas.

Kemikaalide kontrolli alal on Eestis (ja ka Lätis, Leedus) hiljuti vastu võetud uus raamseadusandlus. BACCON'i esimese etapi lõppedes otsustas projekti juhtgrupp, et projekti tuleb pikendada ning leida ka lisa rahastamisvõimalusi. Seega niinimetatud BACCON 2 koosneb järgmistest alaprojektidest, igauks neist moodustab iseseisva projekti:

BACCON 2.1: Seminaride programm EL seadusandlusest, aktuaalsetel kemikaali kontrolli teemadel;

BACCON 2.2: Klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise koolitusprogramm tööstusettevõtetele ja ametiasutustele;

BACCON 2.3: Turul olevate kemikaalide ja nende kasutamise andmete kogumine ja hindamine;

BACCON 2.4: Integreeritud kemikaalide riski juhtimine: Uued vahendid EMAS ja ISO 14000 süsteemides

BACCON 2.1: Seminaride programm EL seadusandlusest, aktuaalsetel kemikaali kontrolli teemadel;

Oodatavad tulemused:

- Sihtgruppide suurenenud teadmised kemikaalide kontrolli süsteemist Euroopa Liidus;
- Tihenenud huvigruppide koostöö Eestis aga ka Balti riikide vahel;
- Selgeks saavad suurimad probleemid seoses seadusandluse täitmisega Eestis ning võimalikud lahenduste ettepanekud;

BACCON 2.1 tegevusteks on 4 suurt seminari (à 2 päeva, 60 osalejat) ning 4 väikest seminari (à 1-2 päeva, umbes 20 osalejat).

Eelseisvate seminaride teemad on: uus valmististe klassifitseerimise ja märgistamise direktiiv (99/45/EÜ), biotsiidide direktiiv (98/8/EÜ); taimekaitsevahendite direktiiv (91/414/EC), riski analüüs ning juhtimine, Seveso direktiiv (hiljem tuleb teemasid juurde)

BACCON 2.2: Klassifitseerimise, märgistamise ja pakendamise koolitusprogramm tööstusettevõtetele ja ametiasutustele

BACCON 2.2 eesmärkideks on toetada koolitusasutusi (EMI-ECO, CESAMS ja APINI) rahaliselt, et läbi viia esimesed 3 koolituskursust kemikaalide klassifitseerimisest, märgistamisest ja pakendamisest.

Samuti on kavas täiendada ning edasi arendada BACCON 2.1 raames koostatud käsiraamatut. Läbi koolitusprogrammi saab kemikaalide kontrolli protsessi paremini ka haarata tööstusettevõtteid.

BACCON 2.3: Turul olevate kemikaalide ja nende kasutamise andmete kogumine ja hindamine

Üldine eesmärk on algatada ning toetada andmete vajaduse kokkuleppe saavutamist huvigruppides.

Üksikasjalikumad projekti eesmärgid on:

- Teavitada ministeeriumeid ja tööstusettevõtteid andmete kogumise ning aruannete esitamise vajadustest pidades silmas kemikaalide tüüpe, koguseid ning kasutamisvaldkondi rahvuslikel turgudel.
- Koostada esimene rahvuslikel turgudel esinevate HELCOM 19/5 esmatähtsate ohtlike ainete aruanne.

Oodatavad tulemused:

- Rakendamisprogrammid, mis põhinevad saavutatud kokkuleppel; strateegia ja vastutused;
- Andmebaasi kava tulevikus andmete hindamiseks ja aruannete esitamiseks;
- Esimene ühine Balti aruanne HELCOM 19/5 esmatähtsate ohtlike ainete esinemise kohta.

Sihtgrupiks on Keskkonna-, Sotsiaal- ja Põllumajandusministeeriumid koos allasutustega.

BACCON 2.4: Integreeritud kemikaalide riski juhtimine: Uued vahendid EMAS ja ISO 14000 süsteemides

Projekti eesmärgiks on integreeritud juhtimisvõtted, pidades silmas just eriti informatsiooni liikumist varustusahelates, ohtlike kemikaalide asendamist vähem ohtlikega ("puhtam" tootmine ja "puhtam" toode) ning ohtlikest kemikaalidest teavitamine kui üks osa juhtimisest.

Antud eesmärgi saavutamiseks on kavas protsess läbi viia mõnedes pilootettevõtetes. Saadud tulemuste põhjal koostatakse juhised/ soovitusel juhitud juhtimisvõteteks antud valdkonnas.

Projekt Ökoloogilise võrgustiku Natura 2000 ettevalmistamisest Balti riikides (BANAT) algas 1999 aasta mais. Täna on läbi viidud mitu suuremat seminari ning mitmeid väiksemaid kohtumisi. Seminarid on olnud väga populaarsed, eriti Eesti looduskaitse spetsialistide seas. Projekti lõpeb järgmise aasta veebruaris, kuid seoses valdkonna jätkuva tähtsusega projekti pikendatakse.

Projekti eesmärgiks on aidata Eesti Keskkonnaministeeriumi, Läti Keskkonnakaitse ja Regionaalse Arengu ministeeriumi ning Leedu Keskkonnaministeeriumi Euroopa Liidu lindude kaitse ja elupaikade direktiivide nõuete täitmisel kui ka Natura 2000 võrgustiku loomisel.

Lähitulevikus on projekti raames kavas läbi viia seminar Natura 2000 paikade valikust (märts 2001). Lisaks on vajadus korraldada mitmeid riigisiseseid seminare/koolitusi. Huvipakkuvad on ka järgmised teemad: Natura 2000 ja veeraamdirektiiv, poollooduslike alade majandamine ja kaitstuse tagamine.

Lisaks on BANAT projekti raames ühe aasta (alates septembrist 2000) jooksul käimas eraldi projekt Natura 2000 protsessi toetamiseks just Eestis. Selle projekti eesmärkideks on aidata Keskkonnaministeeriumi Euroopa Komisjoni looduskaitseõuete rakendamisel, mitmete uurimustööde läbiviimine, informatsiooni levitamine erinevatele huvigruppidele ning samuti ka kogemuste vahetamine Läti ja Leeduga.

Projekti raames viiakse läbi järgmised uurimustööd:

- 1.Sotsiaalne ja majanduslik mõju kalandusele tulevastel Natura 2000 aladel;
- 2.Tähtsate linnualade analüüs ja esimene nimekiri Eesti linnualadest (SPA-d);
- 3.Kopra kaitse ja kasutamise tegevuskava.

Lisaks on juba projekti raames toimunud mitmed väiksemad seminarid ja infopäev Keskkonnateenistuste looduskaitse spetsialistidele. 2001. aastal on kavas läbi viia 2 suuremat teabepäeva põllumajanduse ja metsanduse sihtgruppidele Natura 2000'st.

KESKKONNAINSPEKTSIOON

Keskkonnainspeksioonis on ettevalmistamisel 2001. aasta tööplaani, mis katab kõik inspeksiooni töövaldkonnad. Plaani eesmärgiks on ühelt poolt tõhustada olemasoleva inimressursi ja tehniliste vahendite kasutamist, teisalt aga tegelike vajaduste väljaselgitamine kõigi keskkonnajärelevalve valdkondade katmiseks.

Võimaluse piires peaks tööplaani näitama ära täpse inimeste ja tehnika jaotuse erinevate valdkondade (nt veekaitse, jäätmed, mets, kala jne) vahel ajas, kaasa arvatud koostöö teiste ametkondadega. Võimaluse korral (nt ettevõtete keskkonnalubade kontroll) märgitakse plaani ka kindlad päevad või kalendrinädalad, planeerimatute tegevuste puhul (kaebuste lahendamine) arvatava aja, arvestades eelmiste aastate kogemusi.

Sellisenä oleks tööplaani ka aluseks eelarvevahendite kasutamisel, puhkuste ja koolituse planeerimisel. Samuti annaks plaani aluse keskkonnajärelevalve tõhususe hindamisele ning ressursside ratsionaalsele kasutamisele.

RIIKLIK KESKKONNATEGEVUSKAVA

Riigikogu kiitis 12. märtsil 1997 heaks *Eesti Keskkonnastrateegia*, mis koostati 1996/97 EL Phare programmi toetusel. See dokument määratles Eesti keskkonnapoliitika kümme põhieesmärki: (1) keskkonnateadlikkuse tõstmine ja keskkonnahoidliku tarbimise edendamine; (2) keskkonnahoidlike tehnoloogiate arendamine; (3) energeetika negatiivse keskkonnamõju vähendamine; (4) õhukvaliteedi parandamine, sealhulgas sõidukite heitgaaside vähendamine; (5) jäätmekäitluse arendamine, jäätmetekke vähendamine, jäätmete ringlussevõtu ergutamine; (6) jääkreostuse likvideerimine; (7) põhjaveevarude säästev kasutamine ja kaitse; (8) pinnaveekogude ja rannikumere kaitse ning veekogude ratsionaalne kasutamine; (9) maastike ja elustiku mitmekesisuse säilitamine; (10) tehiskeskkonna inimsõbralikumaks muutmine. Samuti määratleti täpsustatud lähi-, vahe- ja kaugeesmärgid (-sihid) aastateks 2000, 2005 ja 2010. Keskkonnastrateegias määratletud põhieesmärkide elluviimiseks töötati ajavahemikus aprillist 1997 kuni märtsini 1998 välja üksikasjalik *keskkonnategevuskava*. Tegevuskava kiideti heaks Vabariigi Valitsuse poolt 26. mail 1998 ja selle elluvijaks määrati keskkonnaministeerium. Tegevuskava laiem eesmärk oli juurutada säästva arengu põhimõtteid *keskkonnastrateegia* ülaltoodud prioriteetsete põhieesmärkide kiire saavutamise kaudu.

Kuna 1998 valminud *keskkonnategevuskava* lähitegevuste ajakava (1998 – 2000) on lõppemas, on kätte jõudnud aeg tegevuskava uuendamiseks. Uue tegevuskava koostamisel lähtutakse taas ülaltoodud *keskkonnastrateegias* määratletud keskkonnapoliitika kümnest põhieesmärgist. Arvesse võetakse ka Euroopa Liidu erinevaid prioriteetseid keskkonnavalaseid nõudmisi. Oluline roll uue tegevuskava koostamisel on majandusekspertide rühmal, kuhu seekord kuuluvad vaid Eesti kohalikud majandusspetsialistid, kelle ülesandeks on väljavalitud tegevuste maksumuste hindamine ning majanduslik analüüs. Kogu tegevuskava uuendamisel tehtud töö võetakse kokku 2001. a. kevadel toimuval järgmisel Keskkonnafoorumil.

1998. a. valminud *keskkonnategevuskava* esimene versioon on ainulaadne oma mitmekülgse meetodika ja saavutatud laiapõhjalise konsensuse tõttu. Selle väljatöötamisel kombineeriti põhjalikke tehnilisi ja majanduslikke analüüse võimalikult paljude huvigruppide laialdase kaasamisega. Ka uue *keskkonnategevuskava* väljatöötamisel kaasatakse võimalikult suures ulatuses erinevaid huvigruppe ja osapooli.

EESTI – SÄÄSTEV ARENG 2001

Eesti Keskkonnastrateegia (1997) aluseks on säästva arengu põhimõtted. Strateegia määratleb valdkonna põhiprintsiibid, prioriteetsed keskkonnaprobleemid, keskkonnavalased eesmärgid aastateni 2000 ning 2010 ja esitab loodusvarade säästva kasutamise ja keskkonnakaitse korraldamise vahendid.

Keskkonnastrateegias püstitatud eesmärkide elluviimiseks loodud Eesti Keskkonnategevuskavas (1998) esitatakse konkreetset ülesanded, näidatakse elluvijad, finantsvajadused ja –allikad ning täitmise tähtajad. Ülesannete täitmisest antakse aru valitsusele.

Säästva arengu põhimõtete teistesse valdkondadesse integreerimise üheks vormiks on erinevate valdkondade koostöö *keskkonnategevuskava* ülesannete täitmisel. Tegevuskava ülesannete ümbervaatomise protsess on käivitunud ning uuenenud tegevuskava valmib 2001. a kevadeks.

Säästva arengu põhimõtete laiemale tutvustamiseks on erinevatel tasanditel ja valdkondades käigus või kavas mitmeid projekte. Infovahetuse lihtsustamiseks ning arutelude korraldamiseks on Interneti baasil loodud säästva arengu koostöövõrk (<http://www.agenda21.ee>).

Eesti säästva arengu strateegia – Säästev Eesti 21 – loomise algatamiseks tehakse koostööd ühiskonna erinevate huvigruppidega. Eesmärgiks on protsessi avatus, võimalikult laia avalikkuse kaasamine ning ühiskonnas aktsepteeritud arengumudeli väljatöötamine.

Erinevate valdkondade protsessi integreerimisel on oluline roll Eesti säästva arengu komisjonil.

Kohalike Agenda 21 loomise toetamiseks antakse välja infomaterjale, korraldatakse koolitusi ja seminare.

Eesti osaleb alates 1996. a regionaalses säästva arengu protsessis. Läänemere Agenda 21 kõigi sektorite (energeetika, transport, põllumajandus, tööstus, turism, kalandus, metsandus, haridus) ning mitmeid sektoreid hõlmavate sektoriüleste tegevuste väljatöötamisel olid aluseks säästva arengu põhimõtted. 2000. a kevadel ilmus Läänemere Agenda 21 (<http://www.ee/baltic21>) esimene tegevusraport. Eesti osaleb jätkuvalt kõigi sektorite ning sektoriüleste tegevuste elluviimisel.

23. TARBIJA- JA TERVISEKAITSE

23.1. Tarbijakaitse

Liitumispartnerlusest tulenevalt on antud valdkonna keskpikaks prioriteediks tarbijakaitse *acquis*' ülevõtmine ja rakendamine, mis eeldab Tarbijakaitseameti turujärelevalve funktsiooni tugevdamist ning koostöö tõhustamist teiste järelevalveasutustega.

Tarbijakaitse valdkonna arengu takistuseks on saanud *võlaõigusseaduse eelnõu* pikaajaline menetlemine Riigikogus. *Võlaõigusseadusega* harmoneeritakse järgmised tarbijakaitsealased direktiivid: 85/374/EMÜ vastutuse kohta puudulike toodete eest, 85/577/EMÜ väljaspool ärruume sõlmitud lepingute kohta, 93/13/EMÜ ebaausate tingimuste kohta tarbijalepingutes, 87/102/EMÜ tarbijakrediidi kohta, 97/7/EÜ tarbijakaitse kohta seoses kauglepinguga, 94/47/EÜ ajakava alusel jagatava omandi kohta.

Direktiiv 90/314/EMÜ reisi-ja puhkusepakettide kohta on osaliselt harmoneeritud *turismiseadusega* (vastu võetud 15.11.2000) ja harmoneeritakse täielikult *võlaõigusseadusega* turismilepingute osas.

Direktiiv 97/55/EÜ võrdleva reklaami kohta harmoneeritakse 2001. aastal *reklaamiseaduse muutmise seadusega*, mille eelnõu valitsus detsembris 2000 heaks kiitis. Võrdleva reklaami sätete rakendamiseks taotletakse Taani FEU programmist või TAIEX-ilt abi vastava seminari korraldamiseks riigiametnikele ja ettevõtjatele 2001. aasta esimeses kvartalis.

Plaanid aastaks 2001

Kuna kehtiv *tarbijakaitse seadus* (1993. aastast) vajab ajakohastamist ning vastavusse viimist direktiivi 98/27/EÜ sätetega, töötatakse 2001 välja *tarbijakaitse seaduse* uus redaktsioon.

Kaubandustegevuse seadusega harmoneeritakse direktiiv 2000/31/EÜ e-kaubanduse kohta.

Direktiiv 98/6/EÜ (ühiku hind) harmoneeritakse täielikult uue *tarbijakaitse seadusega* ja selle rakendusaktina antava majandusministri määrusega "Tarbija hindadest teavitamise eeskiri", mille esialgne kavand on välja töötatud 2000.a lõpus.

Haldussuutlikkus

Uute õigusaktide rakendamiseks tuleb tugevdada ja arendada Tarbijakaitseametit. Tarbijakaitseametnike koolitamiseks kasutab TKA järgnevaid rahvusvahelisi koolitusprojekte:

- 2001. aastal jätkub Phare 99 twinning projekt, mis käivitus septembris 2000.a. Projekti eesmärgiks on Tarbijakaitseameti institutsionaalne tugevdamine Rootsi ja Kreeka vastavate institutsioonide kaasabil. Projekti eesmärk on arendada ja tõhustada Tarbijakaitseameti kui turujärelevalveinstitutsiooni tegevust ning täiustada tarbijate koolitamisele ja teavitamisele suunatud tegevust. Projekti raames on 2001.a planeeritud läbi viia 6 *workshop*'i, milleks on vaja rahastamist tõlkimise ja ruumide üüri osas. Sama projekti raames, Rootsi pikaajalise eksperdi

eestvedamisel, töötatakse aastatel 2001-2002 välja tarbijakaitse arengukava ehk tarbijakaitse arengu põhisuunad.

- 2001. aastal käivitub koostööprojekt Hollandi Valitsusega tarbija kaebuste kohtuvälise lahendamise süsteemi loomiseks. Projekti eelarve on 350 000 NLG ja kestvus on 18 kuud. Projekti põhieesmärgiks on luua Eestis üksused tarbijakaitsealaste vaidluste lahendamiseks, mis aitaksid soodustada heade tavade ja kommete juurdumist äriühingutes ning vähendada valitsussektoris tarbijate kaebuste lahendamisele tehtavaid kulutusi.
- Ühendkuningriigi ja Eesti vahelise Eurointegratsioonialase tegevuskava kohaselt on plaanis taotleda TAIEX-ist rahastamist Tarbijakaitseameti ametnike stažeerimiseks Ühendkuningriigis järgmistel teemadel: reklaam, turism, toodete ohutus, finantsid, tarbija ohutus ja teavitamine.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Tarbijakaitseaduse uus redaktsioon	98/27/EÜ korralduste kohta tarbijate huvide kaitsmisel	Oktoober 2001 Eeldatav jõustumine 2002.a	1999-2000 eelarvest	Tarbijakaitseamet		-	
MM määrus "Tarbija hindadest teavitamise eeskiri" (nn ühiku hind)	Direktiiv 98/6/EÜ tarbijatele pakutavate toodete hindade avaldamise kohta (ühiku hind)	Detsember 2001 Eeldatav jõustumine 2002	35 000 kr Riigieelarve seaduse osa 137, ptk.01 Majandamiskulud (30)	Tarbijakaitseamet		Seminar riigiametnikele ja eraettevõtjatele (ca 60 in) määruse rakendamiseks, EL ekspertide osalusel III - IV kv 2001 Planeeritakse taotleda Taani FEU programmi raames või TAIEX-ist	Tarbijakaitseaduse uue redaktsiooni alusel
Kaubandustegevuse seadus	Direktiiv 2000/31/EÜ e-kaubanduse kohta	November 2001 Eeldatav jõustumine 2002.	1999-2000 eelarvest	Tarbijakaitseamet, Tervisekaitse Inspeksioon, Tehnilise Järelevalve Inspeksioon, kohalikud omavalitsused		Tõlge, ekspertiis EL ekspertide poolt Planeeritakse taotleda Taani FEU programmi raames või TAIEX-ist	

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Kaubandustegevuse seaduse alamaktid		November 2002	Riigieelarve				Tulenevalt Kaubandustegevuse seadusest

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Tarbijkaitseamet			Tarbijkaitse alane koolitus, andmevahetussüsteemi loomine maakondlike asutuste vahel		PHARE 99 Twinningu projekt Phare finantseering eelarve on 0,35 MEUR + Riigieelarve 2001.a eelnõu Osa 137 ptk 01 Projektide kaasfinantseerimine (44) 400 000 kr	
Tarbijkaitseamet		kolm täiendavat töökohta (turismi-seadusest ja uutest seadustest tulenevate kohustuste täitmiseks)			Riigieelarve 2001.a Osa 137 ptk 51 töötasu (10) 500 000 kr	
Tarbijkaitseamet	Reklaamiseaduse muutmise seadus võrdleva reklaami kohta	-	<i>Workshop</i> Tallinnas riigiametnikele ja ettevõtjatele (ca 40 inimest) võrdleva reklaami sätete rakendamiseks I kv 2001	-	Planeeritakse taotleda Taani FEU programmi raames või TAIEX-ist	

23.2. Tervisekaitse

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
*SoM määrus "Tervisekaitse nõuded looduslikule mineraalveele"	80/777/EMÜ 96/70/EÜ	Jõustub 01.01.2001		TKI KKM	TKI Osa 141 ptk. 65 10 000 krooni	Määrust tutvustav koolitus	Kinnitati 13.10.2000
VV määrus "Toitlusettevõtetes ja jaokaubanduses nakkusohlike toiduainete ja toodete müügil tagasivõtmise kord"	85/374/EMÜ	November 2001; Jaanuar 2002	Osa 141 ptk 01 art 493 10 000 krooni	TKI	TKI Osa 141 ptk 65		
SoM määrus "Elektromagnetvälja piirväärtused elukeskkonnas, selle mõõtmise ja hindamise meetodid"	1999/519/EÜ	Märts 2001; Aprill 2001	SoM Osa 141 ptk. 01 art. 493 5 000 krooni		TKI Osa 141 ptk. 65 5000 krooni	Määrust tutvustav koolitus	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
TKI			Vanem- ja nooremametnike koolitus ohutegurite hindamise, teavitamise ja riskijuhtimise alal, stažeerimine Põhjamaades uute laborimeetodite omandamiseks		TKI Osa 141 ptk 65 art. 49 310 000 krooni	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
TKI juures monitooringu osakonna loomine ja arendamine		3 töötajat	”	Arvutiprogrammide hankimine ja juurutamine: 1. Toiduratsioonide arvutamine 2. Joogivee ja suplusvee seire programmide täiendamine 3. Kemikaalide klassifitseerimine 4. Elukeskkonna füüsikaliste tegurite monitooring	1 000 000 krooni	

23.3. Turism

Sissejuhatus

Eesti turismipoliitika peamisteks eesmärkideks on:

- suunata turismisektori arengut järgides säästva arengu printsiipe ning arvestades ühiskonna regionaal-, sotsiaal-, kultuuri- ja keskkonnapoliitilisi eesmärke;
- suunata ja toetada turismitoote arendamist turismisektori ning sellega seotud valdkondi reguleerivate normide ja seadusandluse kaudu ning korraldades riiklike ja Euroopa Liidu vahendite koordineeritud kasutamist turismiinfrastruktuuri väljaarendamisel;
- toetada riikliku turismiinfovõrgu täiustamist ning korraldada turismialase statistika kogumist;
- kujundada Eesti imagot ja tutvustada Eestit kui reisisihti rahvusvahelisel areenil ning osaleda rahvusvaheliste turismiorganisatsioonide töös.

Turismiseaduses (jõustub 1. märtsil 2001) sätestatakse turismialase tegevuse korraldamise üldriiklikud põhimõtted ning luuakse õiguslane raamistik turismiettevõttele. *Turismiseaduses* sätestatakse majutusettevõtete tunnustamise kord ja turismiinfokeskusele esitatavad kohustuslikud nõuded, samuti tagatiseõue reisibüroode ja reisikorraldajate maksejõuetuse puhuks, mis on tarbijakaitse eesmärgil hädavajalik ettevaatusabinõu. *Seaduse* kohaselt teostavad riiklikku järelevalvet linna- või vallavalitsused, Päästeamet, Tarbijakaitseamet ja Tervisekaitseinspeksioon.

Turismiseadus harmoneerib osaliselt järgmised direktiivid:

- 95/57/EMÜ - nõuded turismialase statistika kohta (majutusettevõtete liigitus);
- 90/314/EMÜ - reisibüroodele ja reisikorraldajatele esitatav tagatise nõue.

Direktiivide täieliku harmoneerimise eelduseks reisipakettide osas on *võlaõigusseaduse* (Riigikogu menetluses) vastuvõtmine ning statistika osas informatsiooni kogumise täiustamine.

Eesmärgid aastaks 2001

Sihtasutuste reform

Vastavalt *Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seadusele* (jõustus 1. jaanuar 2001) korraldatakse ümber riigipoolne turismialane tegevus eesmärgiga tõhustada turismialaste investeeringute kaasamist, samuti Eesti kui turismimaa tutvustamist suurendamiseks Eesti turismiteenuste konkurentsivõimet maailmaturul.

Tulenevalt sihtasutuste reformist (Vabariigi Valitsuse 18. 04. 2000.a istungi protokolliline otsus nr 17) toimub riigipoolne turismialane turundus- ja arendustegevus Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koosseisu kuuluva Turismiagentuuri kaudu. Majandusministeerium töötab välja turismialased õigusaktid ja turismipoliitika, väljastab turismialaseid tunnustusi, analüüsib ja prognoosib turismistatistikat ja –majandust ning korraldab turismiuuringute läbiviimist üldise majandusanalüüsi ja -prognoosi osana. Vastavalt valdkonnale saavad rahvusvaheliste organisatsioonide töös osaleda nii sihtasutus kui ka ministeerium.

Turismiagentuuri funktsioonid:

- korraldada turundustegevust rahvusvahelistel turgudel ja Eestis;

- korraldada turismitoote arendustegevust;
- valmistada ette turismialaseid projekte (sh Eesti ettevõtjate ja välisabi korras finantseeritavaid) ning koordineerida ja korraldada nende teostamist;
- koordineerida turismialast täiendõpet;
- korraldada turismitoote turuuringuid;
- pakkuda informatsiooni turismiteenuste kohta (IT lahendused).

Haldussuutlikkus

Euroopa Liiduga liitumise hetkeks peab Eesti olema valmis kasutama EL-i struktuurifondide abi. Abi Euroopa Liidust võimaldab Eestil läheneda oma arengus teiste Euroopa Liidu liikmesriikidele ja vähendada Eesti-siseseid regionaalseid erinevusi majandusarengus. Abi vastuvõtmise tingimuseks on toetusstruktuuride (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) agentuuride ja regionaalsete büroode) ja toetusinstrumentide (abiskeemide ja -programmide) institutsionaalne valmisolek. Euroopa Liidu eelstruktuurivahendid annavad võimaluse nii toetusstruktuuride ülesehitamiseks ja toetusinstrumentide väljatöötamiseks, kui ka nende rakendatavuse testimiseks pilootinvesteeringute kaudu.

Välisabi projektid

Green Key projekt

Green Key keskkonnaalase programmi idee on ökoturismi arendamine. 2000. aastal käivitus Green Key koostööprojekt Taani Turismiametiga (Taani Kaubandus- ja Tööstusministeeriumi haldusala), mille eesmärgiks on sertifitseerimise süsteemi loomine Eesti majutussektoris lähtudes keskkonnasäästlikkuse printsiipidest. Projekti tulemuseks on keskkonnasäästlik energia- ja vee tarbimine, jäätmete likvideerimine ning keskkonnasõbralike tarnijate eelistamine majutussektoris. Projekt viiakse ellu aastatel 2000-2002.

Phare 2000

Phare 2000 Ida-Viru ja Lõuna-Eesti majandusliku ja sotsiaalse arengu projektide üheks prioriteediks on turismiinfrastruktuuri arendus Ida-Virumaal (Ontika) ja Lõuna-Eestis (Haanja ja Peipsiveere). Projekti eesmärgiks on turismi osakaalu tõstmine regioonides, arvestades sealset kultuuripärandit ja mitmekesist loodust. Projekti rakendamisega suureneb erinevate turismiteenuste pakkujate arv ja väheneb tööjõu puuduse tase regioonides. Projekt on kinnitatud Euroopa Komisjoni poolt ning 2001. aasta jaanuaris algab projekti *ex ante* monitooring. Projekti tööperioodiks on aastad 2001-2002.

PHARE 2001 sotsiaalse- ja majandusliku ühtlustamise programmi raames on esitatud taotlus kahele turismialasele alaprojektile:

- Alaprojekt 1 (2002–2004) – Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (sh Turismiagentuur) institutsionaalse suutlikkuse tõstmine, mille tulemusena EAS sektoragentuurid ja regionaalsed bürood on võimelised ellu viima ettevõtluse toetamise skeeme
- Alaprojekt 2 (2002-2003) – Turismiinfrastruktuuri toetuskeem ehk turismi toetamine regioonides: Ida-Virumaal, Lõuna-Eestis ja Lääne Eestis.

Phare 2002

Phare 2002 raames taotletava turujärelevalve jätkuprojekti taotlusesse lisatakse ka turismi registri ajakohastamine ja turujärelevalve alase infosüsteemiga liitmine, eesmärgiga suurendada läbipaistvust turujärelevalves.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Majandusministeerium		Ettevõtjate riikliku turismiregistri loomine ja rakendamine	Planeeritud taotleda Taani FEU või TAIEXi Seminar riigiametnikele (MM, TA), eraettevõtjatele ja kohalikele omavalitsustele) esindajatele seoses järelevalve teostamisega	IT riistvara (sh server) ja tarkvara Soetamine	Valitsuse reservfondist 147 000 kr	Vastavalt Turismiseadusele register hakkab tööle 1.märtsil 2001
Tarbijakaitseamet, Kohalikud omavalitsused			seminar (turismiseaduse rakendamiseks): majutusettevõtete tunnustamine, järkude omistamine, turismiseadusest tulenev järelevalve	-	Planeeritud taotleda TAIEX-ist või Taani FEU raames	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koosseisus olev Turismiagentuur		Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koosseisus oleva Turismiagentuuri institutsionaalse suutlikkuse tõstmine	Vastavalt PHARE projektile: EU SF koolitused		Riigieelarve + PHARE 2001 (Phare projekti kogueelarve 1,2MEUR + kaasfinantseerimine 0,02 MEUR)	PHARE 2001 ESC alaprojekt 1 NDP ptk 6
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koosseisus olev Turismiagentuur, turismiinfokeskused, KOV, ettevõtjad		Turismiinfrastruktuuri toetuskeem (Ida-Virumaa, Lõuna-Eesti ja Lääne-Eesti)	Vastavalt PHARE projektile: EU SF alased koolitused		Riigieelarve + Phare 2001 (Phare finantseering 2 MEUR + kaasfinantseerimine 1 MEUR)	PHARE 2001 ESC alaprojekt 2 NDP ptk 4.1.3 ja NDP lisad I-III

24. KOOSTÖÖ ÕIGUS- JA SISEKÜSIMUSTES

24.1. Välispiiride kontroll

24.1.1. Viisad

Euroopa Liidu *acquis*' rakendamiseks on oluline:

- Viisaeeskirja muutmine ja täiendamine (kehtestatakse välismaalase Eestisse kutsumiseks ja välismaalase Eestis viibimiseks nõutava sissetuleku piirmäär);
- Viisaregistri rakendamine aastaks 2002, mis on tehniliseks eelduseks ühtsele viisapoliitikale.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Vabariigi Valitsuse 16.jaanuari 1998.a. määruse nr 6 "Viisaeeskirja kinnitamine" muutmine ja täiendamine (välismaalase kutsumiseks nõutava sissetuleku piirmäära kehtestamine)	396Y0110(01)	Esitamine 2001 II kv Jõustumine 2001 III kv	SiM (tegevuskulud)	KMA, PVA, VM	KMA, PVA, VM	KMA Kesk- ja regionaalüksuste ametnike koolitus, VM konsulite koolitus, PVA piirikontrolli koolitus	
Siseministri 09.03.1998 määruse nr 3 "Viisa kutse vormi kinnitamine ning viisa kutsete registreerimise ja kinnitamise kord" muutmine ja täiendamine (välismaalase kutsumiseks nõutava sissetuleku piirmäära kehtestamine)	396Y0110(01)	Esitamine 2001 III kv Jõustumine 2001 III kv	SiM (tegevuskulud)	KMA	KMA	KMA Kesk- ja regionaalüksuste ametnike koolitus	
Riikliku viisaregistri rakendamine	Schengeni konventsioon art 17 (seotud art 5, 15, 16, 96) Ühiste konsulaarjuhiste lisad 5, 14. Täidesaatva komitee otsus SCH/Com-ex (93)21	2002 I kv		KMA, PVA, VM	PVA, VM, KMA Art 37	Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia. Luuakse 1 uus töökoht.	Registri välja töötamisel sidestatakse sellega Välisministeeriumi ja piirikontrolli infosüsteem.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SiM - vastutav töötaja KMA – volitatud töötaja PVA, VM	Riikliku viisaregistri rakendamine 2002 I kv	Luuakse 1 uus töökoht	Ametnike koolitus; õppereisid EL vastavat registrit rakendavasse riiki		SiM, KMA (tegevuskulud) KMA taotles 2000. a Rootsi valitsuse "Läänemere Infotehnoloogia Fondilt" abiraha 1 325 000 Rootsi krooni ulatuses projektile "Viisaregister" ning vastavalt Rootsi valitsuse 17. veebruari 2000. a otsusele nr 1999/13110/ITFoU on sellise abiraha ka saanud. Projekt lõpeb mais 2001.	Registri väljatöötamisel sidestatakse sellega Välisministeeriumi ja piirikontrolli infosüsteem Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> ' praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Välisministri määrus EL nõuetele vastava viisakleebise kasutusele võtmiseks	1683/95/EÜ	Jõustumine 2002 IV kv	VM eelarve	VM, KMA, PVA	VM (tegevuskulud)		
Riikliku viisaregistri rakendamine	Schengeni konventsioon art 17 (seotud art 5, 15, 16, 96) Ühiste konsulaarjuhiste lisad 5, 14. Täidesaatva komitee otsus SCH/Com-ex (93)21	2002 I kv		KMA, PVA, VM	PVA, KMA, VM Art 37	Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia. Luuakse 1 uus töökoht.	Registri välja töötamisel sidestatakse sellega Välisministeeriumi ja piirikontrolli infosüsteem.

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm 2002 – 2003		Phare	EL <i>acquis</i> ' praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus
VM, KMA, PVA				EL nõuetele vastava viisakleebise kasutusele võtmine (1683/95/EÜ) 2003	VM 2002-2003	

24.1.2. Piirikontroll

Euroopa Liidu nõuete järgimiseks on vaja täiendada Eesti piirivalvesüsteemi ja –struktuuri, sisse viia järgmised muudatused:

- ühtlustada seadusandlus EL nõuetega;
- demarkeerida eesti riigipiir (puudub Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni vaheline piirileping, leping parafeeriti 05.03.99);
- muretseda piirivalve teostamiseks vajalik tehnilise kontrolli- ja valvetehnika;
- ehitada välja piirivalvekordonid riigi välispiirile;
- valmistuda SIS kasutusele võtuks: ehitada välja piirivalve uus infosüsteem, riigi siseselt luua otseühendus teiste ametkondade infosüsteemide ja andmebaasidega;
- kohandada piirivalveorganisatsioon Euroopa Liidu nõuetega.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Piiripunktide rahvusvaheliseks liikluseks avamine (VV määrus)	Schengeni konventsioon art 3	Esitamine 15.05.01; Jõustumine 2001 II pa	SiM (tegevuskulud)	PVA	PVA (tegevuskulud)		
Piirivalveseadus	Schengeni konventsioon art 3	Esitamine 15.12.2001; Jõustumine 2002	SiM (tegevuskulud)	PVA	PVA (tegevuskulud)		
Schengeni infosüsteemi kasutuselevõtt passikontrolli teostamisel	(SCH/Com-ex (98)26)	2001-2002		PVA	PVA Art 37 2001: 2 milj	Tarkvara hankimine ja installeerimine Schengeni infosüsteemiga ühinemiseks, riistvara ja võrkude modifitseerimine, kasutajate väljaõpe	
Merepiiri infrastruktuuri väljaehitamine	(SCH/Com-ex (97) decl 4)	2001-2003		PVA	PVA 2001: 38,3 milj	Kordonite rekonstrueerimine ja ehitus, radaritornide ehitus, baaside rekonstrueerimine	
Piirikontrolli infosüsteemi loomine, selle juurutamine kõigis piirivalveasutustes	(Schengeni konventsiooni art 95-100)			PVA	PVA 2001 Art 37	Projekti koostamine, vajalike lepingute sõlmimine, riist- ja tarkvara hankimine, süsteemi administraatorite ja kasutajate koolitamine	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
PVA		Piirivalve organisatsiooni kohandamine Euroopa Liidu nõuetega - isikkoosseisu suurendamine välispiiril (Schengeni Ühtne Käsiraamat pkt 2.2)			PVA (tegevuskulud) 2001: 4 milj	Vajalike töökohtade komplekteerimine
PVA				Tagada tingimused piirivalvuri ametinõuetele vastava väljaõppe ja täiendõppe korraldamiseks (SCH/Com-ex (98) 26) Piirivalvekooli rekonstrueerimine ja väljaõppesüsteemi materiaalse baasi arendamine	PVA Projektitaotlus lisaelarve 2001	
PVA			Euroopa Liidu välispiiride valve alase täienduskoolituse korraldamine piirivalve juhtivkoosseisule ja piirikontrolli koosseisule (SCH/Com-ex (98) 26)		PVA (tegevuskulud) 2001: 200 000 Esitatud projektitaotlus Phare Support to European Integration Process in Estonia raames Siseküsimuste eurointegratsioonialase projekti rahastamiseks (liikmesriikide kogemused, koolitus)	Euroopa Liidu liikmesriigid ja Schengeni lepingu riigid Töötada välja koolitusprojekt EL nõuetele vastava koolitusprogrammi välja töötamiseks ning koolitajate koolituseks

PVA				Osalemine rahvusvaheliste ühenduste töös: Cirefi, IATA (International Air Transport Association), IMO (International Maritime Organisation) jne (SCH/I - front (94) 4 rev); koostöö jätkamine naaberriikide politsei- ja piirivalveorganisatsiooni dega illegaalse immigratsiooni tõkestamiseks	PVA (tegevuskulud) 2001: 500 000	Vajalike kontaktide loomine, töögruppide töös ja ühisoperatsioonides osalemine
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus
PVA				Koostöö jätkamine Budapesti protsessi raames (SCH/Com-ex (94) decl 8)	PVA 2001 – 2003 (tegevuskulud)	Osalemine töögruppide töös ja infovahetuses
PVA				Läänemere piirikontrolli koostöö arendamine (SCH/Com-ex (98) 26)	PVA 2001 – 2003 (tegevuskulud)	Osalemine töögruppide töös ja infovahetuses, ühisoperatsioonides

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Piirivalveseaduse rakendusaktid	Schengeni konventsiooni art 3	Esitamine 2002 I kvartal	SiM (tegevuskulud)	PVA	PVA		
Riigipiiri seaduse muutmise	Schengeni konventsiooni I, II ptk	Esitamine 2002; Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)	PVA	PVA		
VV määrus "Piirirežiimi eeskirja muutmise"	Schengeni konventsiooni I, II ptk	Esitamine 2002; Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)	PVA	PVA		
Välismaalaste seaduse ja viisaeeskirja muutmise (Lennuki pilootide ja meeskonnaliikmete, meremeeste piiriületuse korra kehtestamine)	Ühise käsiraamatu ptk 6	Esitamine 2002; Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)				
Viia passikontroll Eesti-Läti piiril vastavusse EL ühtse käsiraamatu põhimõtetega - taastada piirikontroll riigist lahkumisel ühiskontrolli piirpunktides Eesti-Läti piiril (Schengeni Ühtne Käsiraamat pkt 1.3)		2003		PVA	PVA 2003: 800 000	Ajutiste teisaldavate piiripunktide ja kommunikatsioonisüsteemide paigaldamine Eesti-Läti piirile (Murati, Valga). Väljasõidukontrolli rakendamine Ikla piiripunktis	

Schengeni infosüsteemi kasutuselevõtt passikontrolli teostamisel (SCH/Com-ex(98)26)				PVA	PVA 2002: 3 milj	Tarkvara hankimine ja installeerimine Schengeni infosüsteemiga ühinemiseks, riistvara ja võrkude modifitseerimine, kasutajate väljaõpe	
EURODAC sõrmejälgedesüsteemi kasutuselevõtt rahvusvahelistes piiripunktides				PVA	PVA 2003	Vajaliku tark- ja riistvara muretsemine, kasutajate väljaõpe	
Võtta kasutusele EL ühtsele formaadile vastav piiriületuse fikseerimise tempel (SCH/Com-ex (94) 16 ja ühise käsiraamatu II osa ptk 2)				PVA	PVA 2002: 300000	Nõuetele vastavate piiriületus-templite valmistamiseks ja hankimiseks hankekonkursi väljakuulutamine, hanke teostamine ja piiripunktide varustamine templitega ja nende kasutamise juhenditega	
Tallinna lennujaama ümberehitus Euroopa Liidu ja kolmandate riikide reisijate füüsiliseks eraldamiseks (SCH/Com-ex (94) 17 rev 4)				Teede- ja Sideministeerium	Teede- ja Sideministeerium	Kontrolli teostamiseks vajalike ümberehituste projekteerimine ja teostamine	

Ettevalmistustööd piirikontrolli lõpetamiseks EL riikidest saabuvate isikute ja transpordivahendite osas sadamates ja lennujaamades (Schengeni konventsioon art2)				PVA	PVA 2002 - 2003	Teenistuse ümberkorraldamisest tulenevalt vabaneva isikkoosseisu ja tehniliste vahendite ümberpaigutamine ja rakendamine välispiiri valvel	
Võltsitud dokumentide avastamise tõhustamine riigipiiril ja vastavas rahvusvahelises koostöös osalemine (SCH/Com-ex (98) decl 1)				PVA	PVA 2002: 2 milj	Vajaliku tehnilise varustuse hankimine Reisidokumentide ekspertiisi keskusele (digitaalkaamera, dokumendi skanner jm)	
Viia piiripunktide tehniline varustus vastavusse EL normatiividega (SCH/Com-ex(98)26)		2001-2003		PVA	PVA 2002: 3 milj 2003: 2 milj	Hankida puuduv passikontrolli ja transpordivahendite kontrolli tehnika	
Ehitada välja idapiiri infrastruktuur (SCH/Com-ex (97) decl 4)		2001-2003		PVA	PVA 2002: 13 milj 2003: 31 milj	Kordonite rekonstrueerimine ja uute kordonite ehitus(2001: Luhamaa, Vasknarva), piirivalve baaside rekonstrueerimine	
Ehitada välja lõunapiiri ajutine infrastruktuur		2001-2002		PVA	PVA 2002:5,5 milj	Kordonite rekonstrueerimine ja uute kergkonstruktsiooniga kordonite ehitus (baas-kordon Mõisaküla)	
Merepiiri infrastruktuuri väljaehitamine (SCH/Com-ex (97) decl 4)		2001-2003		PVA	PVA 2002:50 milj 2003:40 milj	Kordonite rekonstrueerimine ja ehitus, radaritornide ehitus, baaside rekonstrueerimine	

Sidesüsteemi arendamine (SCH/Com-ex (95) 21)		2001 - 2003		PVA	PVA 2002: 4 milj 2003: 12 milj	Ühtse raadiovõrgu rajamine, lõuna- ja merepiiri kordonite lülitamine ühtsesse andmesidevõrku; raadioside süsteemi täiustamine	Vajalik on välisabi, kiri Rahandusministeeriumile 05.08.1999 nr 4.3 – 1/3448 Siseministeeriumi ja tema valitsemisala välisabi vajadused 2000 – 2003;
Merevalve infosüsteemi loomine ja juurutamine (Schengeni konventsiooni art 95-100)				PVA	PVA 2002: 1 milj	Vajaliku tark- ja riistvara muretsemine merevalve ja merepääste teostamiseks	
Piirivalve ühtse infosüsteemi loomine (Schengeni konventsiooni art 95-100)				PVA	PVA 2002-2003 kuni 20 milj	Piirivalve ühtse infosüsteemi projekteerimine, tarkvara loomine, väljaõpe	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KMA, PVA, VM, SiM	2002-2003		Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> ' praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus
PVA			Piirivalvuri ametinõuetele vastava koolitusprogrammi väljatöötamine ja koolitusüsteemi loomine (SCH/Com-ex (98) 26)		PVA 2002	Schengeni <i>acquis</i> analüüs, meie vajaduste välja selgitamine nõuete rakendamiseks, vajalike koolitusprogrammide ettevalmistamine
PVA		Piirivalve organisatsiooni kohandamine Euroopa Liidu nõuetega - isikkoosseisu suurendamine välispiiril (Schengeni Ühtne Käsi raamat pkt 2.2)			PVA 2002: 4,8 milj	Vajalike töökohtade komplekteerimine
PVA			Euroopa Liidu välispiiride valve alase täienduskoolituse korraldamine piirivalve juhtivkoosseisule ja piirikontrolli koosseisule (SCH/Com-ex (98) 26)		PVA 2002: 800 000	Euroopa Liidu liikmesriigid ja Schengeni lepingu riigid Töötada välja koolitusprojekt EL nõuetele vastava koolitusprogrammi välja töötamiseks ning koolitajate koolituseks

PVA			Piirivalveametnike täienduskoolitus passikontrolli ja piirivalve teostamiseks Euroopa Liidu välis- ja sisepiiril (SCH/Com-ex (98) 26)		PVA 2002:400 000	Euroopa Liidu liikmesriigid ja Schengeni lepingu riigid Töötada välja koolitusprojekt EL nõuetele vastava koolitusprogrammi välja töötamiseks ning koolitajate koolituseks; Schengeni nõuete tutvustamine kõigile piirivalve töötajatele
KMA; PVA			Dokumentide ekspertide väljaõpe valedokumentide äratundmiseks (SCH/Com-ex (98) decl 1)		KMA; PVA	Vajalik on välisabi, kiri Rahandusministeeriumile 05.08.1999 nr 4.3 – 1/3448 Siseministeeriumi ja tema valitsemisala välisabi vajadused 2000 – 2003; Täiendväljaõpe EL ja Schengeni lepingu riikide vastavates õppeasutustes; reisidokumentide ekspertide väljaõpe; töötada välja välisabi projekt
PVA				Osalemine rahvusvaheliste ühenduste töös: Cirefi, IATA (International Air Transport Association), IMO (International Maritime Organisation) jne (SCH/I - front (94) 4 rev)	PVA	Vajalike kontaktide loomine, töögruppide töös ja ühisoperatsioonides osalemine

PVA				Koostöö jätkamine Budapesti protsessi raames (SCH/Com-ex (94) decl 8)	PVA	Osalemine töögruppide töös ja infovahetuses
PVA				Läänemere piirikontrolli koostöö arendamine (SCH/Com-ex (98) 26)	PVA	Osalemine töögruppide töös ja infovahetuses, ühisoperatsioonides

24.2. Migratsioon

Euroopa Liidu *acquis*' rakendamiseks on vajalik:

- Välismaalaste seaduse muutmine ja täiendamine ja selle rakendusaktide väljatöötamine (elamisloa kleebise täitmise vormi ja selle täitmise standardi kehtestamine, pikaajaliste residentside riigis viibimise sätestamine, EL kodanike Eestis viibimise ja töötamise tingimuste sätestamine, mugavusabielude vastu võitlemise korraldamine);
- Illegaalse töötamise üle kontrolli tugevdamine;
- Euroopa Liidu *acquis*'st tulenevate andmekogude ellu rakendamine.

Eesti kodanike ja välismaalaste isikut tõendavate dokumentidega seotud küsimused on reguleeritud 1. jaanuaril 2000.a jõustunud isikut tõendavate dokumentide seadusega. Seaduse rakendusaktidega kinnitatakse erinevate isikut tõendavate dokumentide vormid. Liitumise ajaks peab Eesti olema valmis väljastama isikut tõendavaid dokumente, mis vastavad dokumentide turvalisuse nõuetele EL-s. Selleks käivitatakse eelnevalt vastav uus isikut tõendavate dokumentide süsteem.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Välismaalaste seaduse muutmise seadus ja rakendusaktid	497X0011; WGI 1506 REV 1; 394D0795; 396Y0919(02); 396Y0919(03); 396Y0919(04); 396Y0719(02); 398D0701; WGI 1516	Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)	SiM; VM; KMA; PVA	SiM; VM; KMA; PVA (Tegevuskulud)	KMA kesk- ja regionaalüksuste koolitus	
Välismaalaste seaduse ja haldusõigusrikkumiste seadustiku täiendamise seadus	396Y0110(01) 496Y1014(01)	Esitamine II kv 2001 Jõustumine IV kv 2001		KMA, PVA, PoA			
VV määrused: Isikutunnistuse väljaandmise, väljavahetamise ja kehtetuks tunnistamise kord; Isikutunnistuse vorm, tehniline kirjeldus, sissekantavate andmete loetelu (ID-kaart)	396Y0919 2000/C310/01	Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 01.01.2002	SiM (tegevuskulud)	SiM, KMA	SiM; KMA Art 37	Ekspertabi, õppereisid	
Isikut tõendavate dokumentide süsteemi loomine (sh uus Eesti kodaniku pass)	2000/C310/01	Uue passi väljastamise algus 2001 IV kv	SiM (tegevuskulud)	SiM, KMA	SiM; KMA Art 37		
Eestis ebaseaduslikult viibivate välismaalaste andmekogu rakendamine	396Y0110(01)	2001	SiM (tegevuskulud)	KMA	KMA Art 37		Andmekogu uue infotehnoloogilise platvormi projekteerimine ja sellele üleviimine

Riikliku elamis- ja töölubade registri rakendamine	Schengeni konventsiooni art 25	Uue tarkvara-platvormi projekteerimine 2001 juuni; registri kasutuselevõtt 2001 dets.	SiM (tegevuskulud)	SiM; KMA	SiM; KMA Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: Developing the readiness to implement SIS	
--	--------------------------------	---	--------------------	----------	-----------------	---	--

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Riikliku elamis- ja töölubade registri rakendamine	Schengeni konventsiooni art-s 25 sätestatud nõuete täitmine	Uue tarkvara-platvormi projekteerimine 2002 juuni; registri kasutuselevõtt 2002 dets.		SiM; KMA	SiM; KMA Art 37		Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>
Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seadus ja rakendusaktid (standardne reisidokument kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks)	396Y0919(06)	Esitamine 2002 IV kvartal; Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)	KMA, PVA	KMA, PVA (tegevuskulud)		
Eestis ebaseaduslikult viibivate välismaalaste andmekogu rakendamine		2001-2002	SiM (tegevuskulud)	KMA	KMA Art 37		Registri uue infotehnoloogilise platvormi projekteerimine ja sellele üleviimine
Isikut tõendavate dokumentide süsteemi loomine (sh uus Eesti kodaniku pass)	2000/C310/01	Uue passi väljastamise algus 2001 IV kv; Süsteemi rakendumine 2002	SiM (tegevuskulud)	SiM, KMA	SiM, KMA		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SiM, Politseiamet, PVA, KMA, Andmekaitse-inspeksioon, Tolliamet	Vajaduste väljaselgitamine Euroopa Liidu justiits- ja siseküsimuste <i>acquis</i> rakendamiseks				Phare EU Integration Project õigus- ja siseküsimuste <i>acquis</i> ja selle rakendamise kohta; Kaasfinantseerimine SiM ja tema ametid	Koostöö EL liikmesriikidega
SiM, KMA	Riiklik elamis- ja töölubade register Uue tarkvaraplatformi projekteerimine 2001 juuni; registri kasutuselevõtt 2001 dets.	Luuakse 1 uus töökoht	Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia Koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega		KMA Esitatud taotlus PHARE 2001 raames rahastamiseks	
SiM, KMA	Algselt isikut tõendavate dokumentide registrisse plaanitud andmete ülekandmine rahvastikuregistrisse (Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmine hetkel kooskõlastamisel)				KMA (Tegevuskulud)	Koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
VM, KMA, PV	Isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) täiendamine: Eestisse tagasipöördumise luba Eestis seaduslikult resideeruvatele välismaalastele		Koolitus 2-4le konsulaarametnikule aastatel 2002- 2003		VM	ITDS muutmise seadus vastu võetud 08.11.2000 Jõustub üldises korras
SiM, KMA, PVA	Isikut tõendavate dokumentide seaduse täiendamine: standardne reisdokument kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks				SiM, KMA, PVA	
SiM, KMA	Algselt isikut tõendavate dokumentide registrisse plaanitud andmete ülekandmine rahvastikuregistrisse - Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmine				KMA	Koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega
SiM PVA, KMA, POL			Dokumentide ekspertide väljaõpe valedokumentide äratundmiseks, koostöös EL liikmesriikide ja Schengeni lepingu riikidega		SiM, KMA, PVA, POL 2002: 200 000	

KMA	Uus isikut tõendavate dokumentide süsteem		Koolitusprogrammi väljatöötamine ja läbiviimine ametnikele		KMA	
KMA, PVA, VM, SiM			Viisa-, migratsiooni- ja piirivalvealane Phare horisontaalprogramm		Phare	EL <i>acquis</i> ' praktilise rakendamise hindamine ning vastav koolitus

24.3. Pagulasküsimused

Euroopa Liidu *acquis* ' rakendamiseks on vajalik:

- Pagulasküsimustega tegelevate ametnike haldussuutlikkuse tõstmine.
- Välismaalaste seaduse ja pagulaste seaduse muutmine ja täiendamine ning nende rakendusaktid lähtudes PHARE horisontaalprogrammi raames koostatud tegevuskava Eesti Vabariigi pagulasõiguse harmoniseerimise vajadusest Euroopa Liidu õigusega (ilmselt põhjendamata varjupaigataotlused, ohutud päritoluriigid, menetluse miinimumgarantiid jm).

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Välismaalaste seaduse ja pagulaste seaduse muutmise seadus	28.07.1951.a Genfi pagulasseisundi konventsioon ja pagulasseisundi protokoll; WG I 1282 REV I; WG I 1281; WG I 1283; EÜT nr C 274, 19/09/199b lk 13; EÜT nr C 221, 19/07/1997 lk 23-27, WG I 1497 REV I EÜT nr C 274, 19/09/199b lk 13;	Esitatud Riigikogule Eeldatav jõustumine 01.01.2002	SiM (tegevuskulud)	KMA, PVA, SoM	KMA (Tegevuskulud)	KMA, PVA, SoM ametnike koolitus	
Välismaalaste seaduse ja pagulaste seaduse muutmise seadusest tulenevad rakendusaktid: VV 18.08.1999. a määruse nr 250 "Pagulaste seadusest tulenevaid toiminguid sooritavate valitsusasutuste määramine" kehtetuks tunnistamine		Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 01.01.2002	SiM (tegevuskulud)	KMA	KMA (Tegevuskulud)		

VV 09.08.1999.a määruse nr 238 "Pagulaste seaduse rakendamine" muutmine		Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 01.01. 2002	SiM (tegevuskulud)	KMA, PVA	KMA, PVA (tegevuskulud)	Koolitus KMA ja PVA ametnikele	
VV 31.08.1999.a määruse nr 263 "Varjupaiga kiirmenetluse läbiviimise kord" muutmine		Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 01.01. 2002	SiM (tegevuskulud)	KMA, PVA	KMA, PVA (tegevuskulud)	Koolitus KMA ja PVA ametnikele	
VV määrus "Pagulase reisidokumendi väljaandmise, väljavahetamise ja kehtetuks tunnistamise korra ja tähtaegade ning pagulase reisidokumendi väljaandmise ja väljavahetamise taotlemisel esitatavate tõendite ja andmete loetelu ning pagulase reisidokumendi vormi kinnitamine"	28. juuli 1951 Genfi pagulasseisundi konventsioon	Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 2002 III kvartal	SiM (tegevus- kulud)	KMA	KMA (tegevuskulud)		

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Pagulaste seaduse muutmise seadus ja selle rakendusakt	297A0819(01) (Dublini konventsioon); 497D0662; 497D0663; 498D0451	Esitamine 2002 II kv Jõustub 2003	SiM (tegevuskulud)	KMA, PVA	KMA, PVA 2003: 600 000		Eelnõu väljatöötamiseks moodustatakse töögrupp
Riikliku pagulaste registri rakendamine		2003	SiM (tegevuskulud)	KMA	SiM 2002 205 000 2003 824 000		Tarkvara hooldus ja ostetav riistvara Registri projekteerimine ja juurutamine
VV määrus "Pagulase reisidokumendi väljaandmise, väljavahetamise ja kehtetuks tunnistamise korra ja tähtaegade ning pagulase reisidokumendi väljaandmise ja väljavahetamise taotlemisel esitatavate tõendite ja andmete loetelu ning pagulase reisidokumendi vormi kinnitamine"	28. juuli 1951 Genfi pagulasseisundi konventsioon	Esitamine 2001 IV kv Jõustumine 2002 III kv	SiM (tegevuskulud) 105 000	KMA	KMA		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SM- vastutav töötaja KMA – volitatud töötaja	Riikliku pagulaste registri rakendamine: aprill 2003 registri projekteerimine Detsember 2003 registri juurutamine		Üksuste ametnike koolitus; koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega		SiM; KMA Art 37 2001: 145 000	Tarkvara hooldus ja ostetav riistvara Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia
SoM Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskus		Ehitustööd Illuka Varjupaigataotlejate Vastuvõtukeskuse hoones. Tähtaeg detsember 2001			SoM RIP art 73, pr kood 0350 01 IdVM 1 436 000 kr	
SoM Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskus			Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskuse personali väljaõpe ja mehitamine; tööalaste kogemuste vahetus Soome ja Rootsi vastuvõtukeskustes II p.a 2001. a.		Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskus Osa 141 ptk 45. Soome Vabariigi Tööministeeriumi toetus Rootsi Migratsiooniameti toetus	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SM- vastutav töötaja KMA – volitatud töötaja	Riikliku pagulaste registri rakendamine: aprill 2003 registri projekteerimine; Detsember 2003 registri juurutamine		Ametnike koolitus; koostöö vastavat registrit rakendavate EL liikmesriikidega		SiM; KMA 2002: 205 000 2003: 824 000	Rakendamise aluseks on vastaval tasemel infotehnoloogia
Kodakondsus- ja Migratsiooniamet				Pagulase reisidokumendi kasutusele võtmine: Reisidokumendi ja taotluseblankettide trükkimine	KMA 2002	
Esmase varjupaigataotlejate vastuvõtukeskus		Esmase vastuvõtukeskuse väljaehitamine ja käivitamine Tähtaeg: detsember 2002			SoM 2002: 2 000 000 kr	
Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskuse		Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskuse väljaehitamise II etapp (kohti kokku 80 varjupaigataotlejale) Tähtaeg: detsember 2003			SoM 2003: 10 086 000 kr RIP	

24.4. Politseikoostöö

Politseikoostöö suutlikkuse tõhustamiseks on oluline:

- Õiguskaitseorganite vahelise koostöö arendamine siseriigis sh vastavate andmebaaside loomise ja ühise kasutamise läbi;
- Politseikoostöö arendamine rahvusvahelisel tasandil sh sideohvitseride vahetamise ning kahepoolsete riikidevaheliste lepingute sõlmimise jätkamine kuritegevuse vastu võitlemiseks;
- Politseinike suutlikkuse tõstmine sh sideohvitseride ettevalmistamise, politseinikele inglise keele õpetamise ning edasise pideva täiendkoolituse läbi;
- Rahvusvahelistes töögruppides ja programmides osalemine.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Isikandmete kaitse seaduse ja andmekogude seaduse muutmine	Schengeni konventsioon art 102-118	Esitatakse 15.12.2001 Jõustub 2002	SiM (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon (tegevuskulud)		
Europoli konventsiooni ratifitseerimise seadus	Europoli konventsioon, 26.07.1995 (Brüssel)	Esitamine 2002	SiM (tegevuskulud)	POL	POL (tegevuskulud)		Töörühma moodustamine 2001 vajaliku dokumentatsiooni läbitöötamiseks ja ratifitseerimise seaduse eelnõu ettevalmistamiseks
Politsei infosüsteemi POLIS täiendamine		2001 – 2002	POL	POL	POL 4 milj Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Tarkvara täiendamine registreeritud sidumiseks SIS-andmekatgoriate osas; Tööde lõpetamiseks on vajalik lisafinantseerimine

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Schengeni konventsiooni ratifitseerimise seadus	Schengeni konventsioon	Esitamine 2002 Jõustumine 2003	SiM (tegevuskulud)	SiM ja tema ametid, Andmekaitse Inspeksioon; VM, JuM, Teede- ja Sideministeerium, Tolliamet	SiM ja tema ametid, Andmekaitse Inspeksioon; VM, JuM, Teede- ja Sideministeerium, Tolliamet		
Europoli konventsiooni ratifitseerimise seadus	Europoli konventsioon, 26.07.1995 (Brüssel)	Esitamine 2002	SiM (tegevuskulud)	POL	POL (tegevuskulud)		
Europoli, Interpoli ja Schengeni ühtse rahvusliku büroo väljakujundamine		2002	SiM (tegevuskulud)	POL	POL		Ühtne rahvuslik büroo loomine; ametkondade vahelise töörühma moodustamine büroo loomiseks vajaminevate õigusaktide ettevalmistamiseks, ettepanekute tegemiseks struktuuri loomisel

Jalgpallihuligaansuste ennetamine	396Y0503(02)	2003	POL	POL	POL		Jalgpallihuligaansuse ennetamiseks rakendatavate meetmetega ühinemine, sh iga-aastase jalgpallihuligaansuste vastaseid meetmeid käsitleva raporti ettevalmistamine
Õigusalase koostöö teatmiku väljatöötamine	Eel-liitumispakt 3 ja 4 põhimõte	2002	SiM; POL; KAPO; JuM	SiM; POL; KAPO; JuM;	SiM; POL; KAPO; JuM		Töörühma moodustamine Justiitsministeeriumi juurde ja teatmiku väljatöötamine, mis sisaldab informatsiooni õigusalase koostöö reguleerimise kohta siseriiklikult ning piirangute kohta abipalvete läbivaatamisel, samuti informatsiooni õigusalase koostöö kontaktpunktide kohta
Kahepoolsete riikide vaheliste lepingute sõlmimine kuritegevuse vastu võitlemiseks		2002-2003	SiM, POL, PVA, KAPO	SiM, POL, PVA, KAPO	SiM, POL, PVA, KAPO		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sisekaitse-Akadeemia			Vanemametnike tasemeõppe arendamine, eesmärgiga tõsta teenistujate administratiivset suutlikust <i>acquis</i> rakendamisel justiits- ja siseküsimustes.		Sisekaitse-akadeemia 2001:300 000 (Tegevuskulud)	Ekspertiisi korraldamine õppekavadele; tulevaste õppejõudude koolitus/ väliskoolitus kvalitaatiivselt uue õpetamise taseme saavutamise eesmärgil; õppematerjalide loomine, tõlkimine; koolitajate koolitus; Vajalik välisabi, bilateraalne koostöö
POL, Sisekaitse Akadeemia, KAPO					Phare 2000 twinning projekt "Improving Educational System of the Police": Phare (I+IB) 390 000 EUR, Eesti poolne kaasfinantseerimine 130 000 EUR	Politseikoolitussüsteemi väljatöötamine.
POL			Koostöö arendamine EL liikmesriikide ja kandidaatriikidega		POL 1 500 000	Osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide ning erinevate töögruppide töös. Koostöölepingute sõlmimine ning vastastikuste kontaktide loomine.
POL			Kandidaadi koolitamine tema lähetamiseks Haagi		POL (tegevuskulud)	Sideohvitseri lähetamine Haagi

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Sisekaitse-Akadeemia			Vanemametnike tasemeõppe arendamine, eesmärgiga tõsta teenistujate administratiivset suutlikust <i>acquis</i> ' rakendamisel justiits- ja siseküsimustes.		Sisekaitse-akadeemia 2002:800 000 2003:800 000	Ekspertiisi korraldamine õppekavadele; tulevaste õppejõudude koolitus/ väliskoolitus kvalitatiivselt uue õpetamise taseme saavutamise eesmärgil; õppematerjalide loomine, tõlkimine; koolitajate koolitus Vajalik välisabi, bilateraalne koostöö
POL			Koostöö arendamine EL liikmesriikide ja kandidaatriikidega		POL	Osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide ning erinevate töögruppide töös. Koostöölepingute sõlmimine ning vastastikuste kontaktide loomine.
POL			Kandidaadi koolitamine tema lähetamiseks Haagi		POL	Sideohvitseri lähetamine Haagi 2001-2002

24.5. Rahapesu

Rahapesu tõkestamisel on oluline:

- Politseiameti haldusalas oleva rahapesu andmebüroo (FIU) arendamine ja töö tõhustamine;
- Rahvusvahelise koostöö tõhustamine ning koostöölepingute sõlmimine teiste maade vastavate asutustega;
- Siseriiklik rahapesualane preventatsioon.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SiM; EP; Rah.Min; POL			Finantsasutuste kontaktisikute koolitamine		SiM; EP; Rah. Min; POL (Tegevuskulud); Esitatud projektitaotlus Phare Support to European Integration Process in Estonia raames Siseküsimuste eurointegratsioonilase projekti rahastamiseks (liikmesriikide kogemused, koolitus)	SiM juurde moodustatud koordinatsioonikomisjon rahapesu vastase võitluse edendamiseks, sh finantsasutuste kontaktisikute koolitusprogrammi ning vastavate abiprogrammide väljatöötamine
POL			Koostöö arendamine teiste riikide rahapesu andmebüroodega		SiM; POL (Tegevuskulud)	
SiM; POL; Rah:Min; EP	Finantsjuurdluse meetodite täiendamine, kaasajastamine				SiM; POL; Rah. Min; EP (Tegevuskulud)	SiM juurde moodustatud rahapesu vastase võitluse koordinatsioonikomisjon, sh eesmärgiga rahapesu tõkestamisega tegelevate institutsioonide kahe esimese aasta töötulemuste ja eelnenud punktide täitmise tulemuste põhjal välja töötada riiklik plaan rahapesu ennetamiseks

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
POL			Koostöö arendamine teiste riikide rahapesu andmebüroodega		SiM; POL	

24.6. Uimastid

Narkootikumide illegaalse leviku tõkestamiseks on oluline:

- Kokkuleppega illegaalse kauplemise kohta meritsi, rakendades artiklit 17 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Konventsioonist, mis on suunatud illegaalse kauplemise vastu narkootiliste ja psühhotropsete ainetega (avatud alla kirjutamiseks 31.01.1995) ühinemine;
- Politsei, piirivalve ja tolli koostöö tüüpplaanide väljatöötamine salakaubanduse tõkestamiseks;
- Politsei telginfosüsteemi POLIS juurutamine, mille rakendades luuakse ühtne kuritegude registreerimise baas, mis paneb aluse parema ülevaate saamiseks riigis ja võrdlusvõimaluse teiste riikidega antud valdkonnas;
- Kriminallaboratooriumide sh keemia- ja bioloogilabori loomine ja käivitamine;
- Politseiõppeasutuste õppekavade täiendamine, prioriteedina narkoalane ennetustöö – seda eelkõige korrapidamis- ja patrullteenistuse, liikluspolitsei, konstaablite ja noorsoopolitsei osas, kes tegelevad vahetult elanikkonnaga;
- Riikidevaheliste kahepoolsete kuritegevuse (sh narkokuritegevuse) vastu võitlemise kokkulepete sõlmimine;
- Lähtudes määrusest 302/93 Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse loomise kohta jätkatakse uuringute läbiviimist, indikaatorite ja statistiliste vaatluste ühtlustamist liitumiseks Euroopa narkootikumide ja narkomaania andmevõrku ning koostööks Euroopa Narkootikumide Seirekeskusega.

2001. aastal jätkub “Alkoholismi ja narkomaania ennetamise programmi aastateks 1997–2007”. 2001. aasta riigieelarves on nimetatud programmi realiseerimiseks ette nähtud 6 440 000 krooni. “Alkoholismi ja narkomaania ennetamise programmi “ 2001. aasta prioriteedid on:

- noorte algatatud ja noortele suunatud ennetustegevuse toetamine;
- ennetustöö koordineerimine ja tõhustamine omavalitsustes;
- sõltuvushaigete rehabilitatsiooni ja raviteenuste võrgustiku arendamine.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 01.08.2000 otsusele programmi täitmise tulemuste ja ettepanekute kohta narkootiliste ja psühhotropsete ainete ebaseadusliku ringluse tõkestamiseks ja kuritarvitamise ennetamiseks parandatakse ennetustegevuse koordineerimist ministeeriumides ja ministeeriumide vahel, soovitatakse kohalikel omavalitsustel koostada arengukavad narkomaania ennetamiseks ning vaadata läbi avaliku korra eeskirjad, alkoholi jaemüügi ulatus ja tingimused. Narkoennetustööks õppeasutustes täiendatakse õppekava, koolitatakse õpetajaid ja varustatakse neid vajalike abimaterjalidega. Alustatakse psühhiaatriliste asutuste baasil narkomaania ravi ja rehabilitatsiooni võrgustiku loomist eeskätt Tallinnas ja Harjumaal, Ida-Virumaal ja Tartus ning laiendatakse 18-aastaste ja nooremate sõltuvushaigete statsionaarse arstiabi võimalusi. Kinnipidamiskohtades korraldatakse töötajate koolitust ja tugevdatakse järelevalve ning turvameetmeid. Teostatakse ennetustegevust ja sõltuvprobleemidega kinnipeetavate rehabilitatsiooni programme.

Lähtudes EL määrusest 302/93 Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse loomise kohta jätkatakse uuringute läbiviimist, indikaatorite ja statistiliste vaatluste ühtlustamist liitumiseks Euroopa narkootikumide ja narkomaania andmevõrku ning koostööks Euroopa Narkootikumide Seirekeskusega. Täpsustatakse seirekeskuse koostöösse liitumise õiguskorda ja tingimusi ning võimalusel liitutakse ühiste uuringute projektidega.

EU Phare 2000 raames toetatakse EL narkoteabevõrgustikuga kontaktis oleva teabekeskuse tegevust, töötatakse välja korraldus- ja järelevalve struktuuride ühine tegevusstrateegia narkootikumide leviku tõkestamiseks ja salakaubanduse vastu võitlemiseks, luuakse operatiivinfosüsteem ühisoperatsioonide läbiviimiseks, arendatakse sõltuvushaigete ravi ja rehabilitatsiooniteenuseid Tallinnas, Narvas ja Tartus.

EU PHARE 2000 (EE00/JH-01) antavad rahalised toetused eelnevalt nimetatud tegevusteks aastatel 2001-2003:

- narkomaania vastu võitlemise strateegia ja rakendusmehhanismide väljatöötamiseks
5 155 950 krooni;
- rehabilitatsiooniks ja ennetustegevuseks 1 565 000 krooni ning rehabilitatsioonikeskuste sisustusteks 3 677 750 krooni;
- Narkoinfokeskuse väljaarendamiseks 1 784 100 krooni.

Lähteainete valdkonnas jätkub kuni detsembrini 2001 PHARE *Multi-Beneficiary Drugs Programme Precursor Project*. Projekti raames toimub veebruaris 2001 lähteainete illegaalse ringluse takistamiseks ja kuritarvitamise ennetamiseks seminar keemiatööstustele, lähteainete hulgimüügiga tegelevatele ettevõtetele, erialaliitudele, tolliametnikele, politseiametnikele ja Raviameti spetsialistidele. Lähteainete kontrolli tõhustamise ja koostöö osas korraldatakse samuti regionaalne konverents Riias, kuhu on kaasatud lisaks Balti riikide esindajatele ka Poola esindajad.

2001. aastal jätkatakse lähteainete kontrolli tõhustamiseks teabepäevade korraldamist tollitöötajatele (viimane teabepäev toimus 17.11.2000).

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Kokkuleppega illegaalse kauplemise kohta meritsi, rakendades artiklit 17 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioonist, mis on suunatud illegaalse kauplemise vastu narkootiliste ja psühhotroopsete ainetega (avatud alla kirjutamiseks ETS No 156 – Strasbourg 31.01.1995), ühinemine	Alus: ELP 2. põhimõte	Esitamine 2001 II kvartal Jõustumine 2002	SiM (tegevuskulud)	PVA, POL, Toll	PVA, POL, Toll (Tegevuskulud)		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
POL				Politsei telginfosüsteemi POLIS täiendamine narkoaruandlus ja analüüsvormidega	POL 2002	
SiM				Riikidevaheliste kahepoolsete kuritegevuse (sh narkokuritegevuse) vastu võitlemise kokkulepete sõlmimine	SiM 2002:200 000	Vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamine ja läbitöötamine
POL Parandada võitlust uimastikaubandusega					POL Projektitaotlus lisaelarve 2001.	Vajaliku tehnika hankimine (mobiiltelefonide pealtkuulamisaparaadid), kasutajate väljaõpe.

SoM; Raviamet		Töökohtade juurde loomine (4 töökohta, asutus(ed) veel täpsustamata)	<p>Ravi-, rehabiliteerimis- ja nõustamisteenuste arendamiseks töötajate koolitus.</p> <p>Haridus- ja noorsootöötajate ennetustöö-alane koolitus</p> <p>Koolitus uuringute ja statistika meetodika ühtlustamiseks ning kvaliteedi parandamiseks</p>	Uimastite andmevõrgu loomine ja teabeskuse arendamine; Olemasoleva riist- ja tarkvara täiendamine		Lähtudes määrusest 302/93 Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse loomise kohta jätkatakse uuringute läbiviimist, indikaatorite ja statistiliste vaatluste ühtlustamist liitumiseks Euroopa narkootikumide ja narkomaania andmevõrku ning koostööks Euroopa Narkootikumide Seirekeskusega
---------------	--	--	--	---	--	--

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
POL				Politsei telginfosüsteemi POLIS täiendamine narkoaruandlus ja analüüsvormidega	POL	
SiM				Riikidevaheliste kahepoolsete kuritegevuse (sh narkokuritegevuse) vastu võitlemise kokkulepete sõlmimine	SiM	Vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamine ja läbi töötamine
SoM; Ravimiamet		Töökohtade juurde loomine (4 töökohta, asutus(ed) veel täpsustamata)	Ravi-, rehahabilitatsiooni- ja nõustamisteenuste arendamiseks töötajate koolitus. Haridus- ja noorsootöötajate ennetustöö-alane koolitus Koolitus uuringute ja statistika meetodika ühtlustamiseks ning kvaliteedi parandamiseks	Uimastite andmevõrgu loomine ja teabeskuse arendamine; Olemasoleva riist- ja tarkvara täiendamine	SoM; Ravimiamet	Lähtudes määrusest 302/93 Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse loomise kohta jätkatakse uuringute läbiviimist, indikaatorite ja statistiliste vaatluste ühtlustamist liitumiseks Euroopa narkootikumide ja narkomaania andmevõrku ning koostööks Euroopa Narkootikumide Seirekeskusega

24.7. Terrorismivastane võitlus

Terrorismivastase võitluse hetkeprioriteetideks on:

- kuritahtlike plahvatuste ennetamine ja nende toimepanijate väljaselgitamine. Plahvatuste ennetamisega seonduvalt püütakse välja selgitada kuritegelikud ühendused ja isikud, kes omavad lõhkeseadeldisi ja lõhkematerjali või tegelevad nende levitamise või valmistamisega;
- tulirelvade ja laskemoona salakaubaveo või levitamise ärahoidmine ning tõkestamine. Transpordivahendite kaaperdamiste, poliitilistel eesmärkidel pantvangi võtmiste ärahoidmine ja tõkestamine;
- hädaolukorraks valmisoleku seadus ja selle rakendusaktid (kriisireguleerimise õiguslikud alused ning valitsusasutuste ja KOV pädevus hädaolukorraks valmisoleku korraldamiseks);
- ühinemine 1979.a konventsiooniga pantvangide võtmise kohta;
- ühinemine 1988.a meresõiduohutuse vastu suunatud ebaseaduslike tegude vastase konventsiooniga.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Hädaolukorraks valmisoleku seadus ja selle rakendusaktid:	<i>Council Decision of 19 December 1997 establishing Community action program in the field of civil protection</i>	Jõustumine 2001	SiM (tegevuskulud)	Ministeeriumid, Riigikantselei, Päästeamet	Ministeeriumid, Riigikantselei, Päästeamet (Tegevuskulud)		
Riikliku kriisireguleerimisplaani kinnitamine VV määrus;		01.06.2001	SiM (tegevuskulud)	Siseministeerium Päästeamet	SiM, PÄA (Tegevuskulud)		
Kriisikomisjoni põhimääruse, koosseisu ning esimehe kinnitamine VV määrus;		01.06.2001	SiM (tegevuskulud)	Siseministeerium Päästeamet	SiM, PÄA (Tegevuskulud)		
Hädaolukordadest teavitamise kord ja nõuded edastatavale teabele VV määrus;		01.05.2001	SiM (tegevuskulud)	Siseministeerium Päästeamet	SiM, PÄA (Tegevuskulud)		
Kriisireguleerimisalasele koolitusele kuuluvate ametnike loetelu VV määrus		01.04.2001	SiM (tegevuskulud)	Siseministeerium Päästeamet	SiM, PÄA (Tegevuskulud)		
Maakonna ning valla ja linna riskianalüüsi meetoodika SM määrus		01.05.2001	SiM (tegevuskulud)	Siseministeerium Päästeamet	SiM, PÄA (Tegevuskulud)		
Valla ja linna riskianalüüsi tegemise ja kriisireguleerimise plaani koostamise finantseerimise ajakava SM määrus		01.05.2001	SiM (tegevuskulud)	Siseministeerium Päästeamet	SiM, PÄA (Tegevuskulud)		KOV ja maavalitsuse töötajatele ning järelevalve ametnikele on vaja täiendkoolitust

Konventsioon pantvangide võtmise kohta (New York 1979), ratifitseerimine		Esitamine 2001 II kv; Jõustumine 2002	SiM (tegevuskulud)	PÄA, KAPO	PÄA, KAPO (Tegevuskulud)		
Meresõiduohutuse vastu suunatud ebaseaduslike tegude vastane konventsioon (Rooma 1988), ratifitseerimine		Esitamine 2001 II kv; Jõustumine 2002	SiM (tegevuskulud)	SiM, PÄA, PVA, POL, Teede- ja Sideministeerium	SiM, PÄA, PVA, POL, Teede- ja Sideministeerium (Tegevuskulud)		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KAPO PÄA				Kaasaegse kriminalistika tehnika soetamine	KAPO (Investeeringud) PÄA 1 500 000 (investeeringud)	Spetsiaalse kriminalistika tehnika soetamine Demineerimisvarustuse soetamine
KAPO; PÄA			Terrorismivastase võitlusega tegelevate ametnike täiendkoolitus - Osalemine operatiiv-jälitustegevuslike meetodite terroristlike rühmituste vastases võitluses ja pommi-plahvatuste alasel koolitusel - Plahvatuste alase koolituse läbiviimine - Osalemine koolitus-programmis, mis hõlmab lennukikaaperdamiste ärahoidmist ja tõkestamist		KAPO; PÄA (tegevuskulud) Taani liitumiseelne abiprogramm FEU 2000 <i>“Anti-terrorism fight related expertise and training”</i>	Koostöö EL liikmesriikidega praktiliste teadmiste ja kogemuste vahetamiseks Eest-Rootsi koostööprogramm Plahvatuste alane koolitusprojekt (SIDA) Koostöös Prantsusmaa sandarmeeriaüksuse G.I.G.N.-iga
PÄA			Hädaolukordadeks valmisolekut planeerivate ametnike baas- ja täiendkoolitus		PÄA 2001: 100 000 (Tegevuskulud)	

KAPO; POL; PÄA			Koostöö arendamine EL liikmesriikide ja teiste kandidaatriikidega, osalemine rahvusvaheliste ühenduste ning erinevate töögruppide töös ning programmides		KAPO; POL; PÄA (Tegevuskulud)	Osalemine terrorismi vastase võitluse programmis ATAP (<i>Anti Terrorism Assistance Programme</i>), kontaktide loomine Ameerika Ühendriikide korraldusorganites ATF (<i>Alcohol, Tobacco and –Firemanna</i>), FBI'is, Soome, Rootsi, Suurbritannia, Prantsusmaa politseiga.
----------------	--	--	--	--	-------------------------------	---

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KAPO; PÄA			Terrorismivastase võitlusega tegelevate ametnike täiendkoolitus: osalemine operatiiv-jälitustegevuslike meetodite terroristlike rühmituste vastases võitluses ja pommi-plahvatuste alasel koolitusel		KAPO; PÄA	Koostöö EL liikmesriikidega praktiliste teadmiste ja kogemuste vahetamiseks
PÄA			Hädaolukordadeks valmisolekut planeerivate ametnike baas- ja täiendkoolitus		PÄA 2002: 500 000 2003: 500 000	
KAPO; POL; PÄA			Koostöö arendamine EL liikmesriikide ja teiste kandidaatriikidega, osalemine rahvusvaheliste ühenduste ning erinevate töögruppide töös ning programmides		KAPO; POL; PÄA 2002: 250 000 2003: 250 000	Osalemine terrorismi vastase võitluse programmis ATAP (<i>Anti Terrorism Assistance Programme</i>), kontaktide loomine Ameerika Ühendriikide korrakaitseasutustes ATF (<i>Alcohol, Tobacco and –Firemanna</i>), FBIs, Soome, Rootsi, Suurbritannia, Prantsusmaa politseiga.

KAPO		Kaitsepolitseiameti isikkoosseisu suurendamine terrorismivastase võitlusega tegelevate politseiametnike võrra			KAPO 2002	Ametijuhendite väljatöötamine ja töökohtade komplekteerimine
------	--	--	--	--	--------------	---

24.8. Õiguslane koostöö kriminaal- ja tsiviilasjades

Õiguslane koostöö kriminaalasjades

Plaanid aastaks 2001

Karistusõiguse reformi lõpuleviimine

Karistusõiguse reformi lõpuleviimiseks on vajalik Riigikogu menetluses olevate *kriminaalmenetluse seaduse* ja *väärteomenetluse seaduse* vastuvõtmine ning tagada *karistusseadustiku* rakendamise ettevalmistamine ja ametnike vastav koolitus. Samuti on kavas käivitada kriminaalmenetluse register.

Konventsioonide ratifitseerimise ettevalmistamine

Eesmärk on esitada allakirjutamiseks *Euroopa Nõukogu (EN) tingimisi karistatud isikute ja tingimisi ennetähtaegselt vabastatud isikute üle järelevalve Euroopa konventsioon* (1964), *EN konventsioon kriminaalõiguslikust keskkonnakaitsest* (1998) ning *Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Statuut*. Ükski neist konventsioonidest pole küll *acquis* osa, kuid nad on oluliselt laiemas plaanis.

On vajalik saada *OECD rahvusvahelistes äritehingutes välisriigi ametiisiku toimepandava altkäemaksukuriteo vastu võitlemise konventsiooni* töögrupi liikmeks, seejärel konventsioon alla kirjutada ja ette valmistada ratifitseerimise seaduse eelnõu.

Plaanid aastateks 2002-2003

Ettevalmistamine ühinemiseks Euroopa Liidu konventsioonidega.

Alustatud on Eesti ühinemise ettevalmistamist mitmete Euroopa Liidu raames välja töötatud konventsioonidega nagu *Euroopa Liidu finantshuvide kaitse konventsioon ja selle lisaprotokollid*, *juhtimisõiguse äravõtmise konventsioon*, *välisriikide kohtuotsuste tunnustamise konventsioon ja lihtsustatud väljaandmise konventsioon*, *EL kriminaalmenetluse ülevõtmise konventsioon*, *EL väljaandmise konventsioon*. Kõik nimetatud konventsioonid puudutavad Euroopa Liidu kolmandat sammast ning Eesti täielik ühinemine nendega on võimalik alles pärast Eesti saamist Euroopa Liidu liikmeks. Seega on Eesti ühinemine loetletud konventsioonidega planeeritud 2003. aastaks.

Õiguslane koostöö tsiviilasjades

Plaanid aastaks 2001

Kavas on uue *tsiviilkohtupidamise seadustiku* ettevalmistamine eesmärgiga kiirendada protsessi, soodustada kohtuväliseid menetlusi, kasutada infotehnoloogia vahendeid menetluses, korrastada kohtuotsuste täitmise menetlus, soodustada vahekohtu loomist. Samuti on plaanis *pankrotiseaduse* muudatuste väljatöötamine. *Tsiviilkohtupidamise seadustiku* ja *pankrotiseaduse muutmise seaduse* eelnõudega ei toimu ühtlustamist EL õigusega, kuna ELis reguleerivad seda valdkonda määrused. Eesti on valmis liitumisel neid määruseid otse kohaldama.

Oluline on ka *võlaõigusseaduse* menetlemise lõpetamine Riigikogus ja selle rakendamise ettevalmistamine.

Plaanid aastateks 2002-2003

Tsiviilkohtupidamise seadustiku menetlemine parlamendis ja rakendamine.

Justiitsministeerium jätkab järgmiste konventsioonide ja määruste analüüsimist, eesmärgiga olla Euroopa Liiduga ühinemisel valmis nende otsekohaldamiseks:

- Komisjoni määrus nr 1347/2000 29. maist 2000 abieluasjades ning mõlemast abikaasast põlvneva lapse vanema õiguste ja kohustuste asjades tehtud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta (*Council Regulation no. 1347/2000 of 29 May 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and in matters of parental responsibility for children of both spouses*).
- Komisjoni määrus nr 1348/2000 29. maist 2000 tsiviil- ja kaubandusajades kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kätteandmise kohta liikmesriikide vahel (*Council Regulation no 1348/2000 of 29 May 2000 on the service in the Member States of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters*).
- Brüsseli määrus 30. novembrist 2000 tsiviil- ja kaubandusajades tehtud kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta (*Brussels Regulation of 30 November 2000 on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters*).
- Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline konventsioon elatise saamise menetluse lihtsustamise kohta, Rooma 6.11.1990 (*Convention between the Member States of the European Communities on the Simplification of Procedures for the Recovery of Maintenance Payments, Rome, 6 November 1990*).
- Komisjoni määrus nr 1346/2000 29. maist 2000 pankrotimenetluse kohta (*Council Regulation (EC) No 1346/2000 of 29 May 2000 on insolvency proceedings*).

Kavas on ühinemine Haagi 1996.a konventsiooniga laste vanemliku hoolduse ning muude kaitseabinõudega seonduva kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, otsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta. Kuna Eesti ühinemine saab toimuda alles pärast konventsiooni jõustumist, siis on ühinemise eelduseks nimetatud konventsiooni kehtimahakkamine antud ajavahemiku jooksul.

24.9. Andmekaitse

Andmekaitsealase järelevalvetegevuse pädevaks ja efektiivseks teostamiseks on oluline:

- muuta isikuandmete kaitse seadust ja andmekogude seadust reguleerimaks turvanõuete spetsifitseerimist (klassid turbe eri tasemete määramiseks) ja etalonmeetmetele vastavate turbemeetmete rakendamist. Turvanõuete spetsifitseerimissüsteem oleks oma olemuselt riigi põhiregistreid toetav süsteem;
- Andmekaitse Inspektsiooni struktuuri arendamine ja olemasolevate töökohtade täitmine kvalifitseeritud töötajatega.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Isikuandmete kaitse seaduse ja andmekogude seaduse muutmise seadus	Schengeni konventsioon art 102-118	Esitamine 15.12.2001 Jõustumine 2002	SiM (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon (Tegevuskulud)		
Andmekaitse Inspeksiooni põhimääruse ja struktuuri muutmine		2001 I kv	SiM (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon (Tegevuskulud)		

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
Schengeni infosüsteemi rahvusliku järelvalve asutuse nimetamine andmekaitse küsimustes	Schengeni konventsioon art 128	2003	SiM (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon		
Avaliku teabe seadusest tulenevate ülesannete täitmine ja täitmise kontrollimine		2002	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon	Teabepäevade korraldamine	

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Andmekaitse Inspeksioon			Ametnike erikoolitus <i>acquis</i> 's esitatud järelevalvenõuete rakendamiseks Euroopa Liidu liikmesriigis		Andmekaitse Inspeksioon 50 000 (Tegevuskulud)	Seoses 01. jaanuaril 2001 rakenduvate seadustega (avaliku teabe seaduse eelnõu ja digitaalalkirja seadus) vajaliku kaadri leidmine, koolitamine ja vajalike eelarveliste summade leidmine; Koolituse läbi viimiseks vajalike kontaktide loomine EL liikmesriikidega, koolitusprogrammi välja töötamine, koolituse korraldamine
Andmekaitse Inspeksioon			Osalemine rahvusvaheliste töögruppide töös (<i>Project Group on Data Protection; Audit and Information Security training</i>); koostöö arendamine liikmesriikide andmekaitse asutustega		Andmekaitse Inspeksioon 100 000 (Tegevuskulud)	Vajalike kontaktide loomine EL liikmesriikidega; töögruppide töös osalemine
Siseministerium ja tema ametid	Schengeni <i>acquis</i>		Rootsi kogemus Schengeni <i>acquis</i> ' rakendamisel		Eesti-Rootsi koostööprogramm Schengeni projekt (Sida); kaasfinantseerimine SiM ja tema ametid (Tegevuskulud)	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Andmekaitse Inspeksioon	Ametijuhendite väljatöötamine, töökohtade komplekteerimine	Seoses täiendavate tööülesannetega Schengeni infosüsteemi, tolli ühtse infosüsteemi ja Europoli infosüsteemi nõuete rakendamiseks täiendavate töökohtade loomine			Andmekaitse Inspeksioon 2002: 430 000 (tegevuskulud) (2 in)	
Andmekaitse Inspeksioon			Ametnike erikoolitus <i>acquis</i> esitatud järelevalvenõuete rakendamiseks Euroopa Liidu liikmesriigis		Andmekaitse Inspeksioon 2002: 500 000	Koolituse läbi viimiseks vajalike kontaktide loomine EL liikmesriikidega, koolitusprogrammi välja töötamine, koolituse korraldamine andmete töötlejatele ja neile metoodiliste õppevahendite koostamine ning uuendamine
Andmekaitse Inspeksioon			Osalemine rahvusvaheliste töögruppide töös (<i>Project Group on Data Protection; Audit and Information Security training</i>); koostöö arendamine liikmesriikide andmekaitse asutustega		Andmekaitse Inspeksioon 2002: 400 000 2003: 400 000	Vajalike kontaktide loomine EL liikmesriikidega; töögruppide töös osalemine

24.10. Schengeni infosüsteem

Prioriteetsed tegevussuunad Eesti ettevalmistustöodes Schengeni Infosüsteemiga liitumiseks on järgmised:

- siseriiklike infosüsteemide korrastamine ja integreerimine, info edastamise kaasajastamine ja usaldusväärse tagamine;
- Schengeni konventsiooniga ühinemise ja infosüsteemis osalemist reguleerivate õigusaktide välja töötamine;
- Schengeni Infosüsteemi andmebaaside juurdepääsu tingimuste ja korra ühtlustatud põhimõtete välja töötamine;
- andmekaitse ja andmeturbe nõuete rakendamine;
- tööks vajalike struktuuride loomine;
- personali koolitamine.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Tegevuskava koostamine Schengeni tehniliste nõuete rakendamiseks ning institutsioonide määratlemine tegevuskava täitmiseks	Schengeni <i>acquis</i>	2001 IV kv	SiM (tegevuskulud)	SiM ja tema ametid, Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium; Teede- ja Sideministeerium; Justiitsministeerium; Tolliamet	SiM ja tema ametid, Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium; Teede- ja Sideministeerium; Justiitsministeerium; Tolliamet (Tegevuskulud)	Eesti-Rootsi justiits- ja siseküsimuste koostööprogrammi Schengeni projekt (SIDA)	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>
Isikuandmete kaitse seaduse ja andmekogude seaduse muutmine	Schengeni konventsioon art 102-118	Esitatakse 15.12.2001 Jõustub 2002	SiM (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon (Tegevuskulud)		
Schengeni infosüsteemi rahvusliku keskasutuse Sirene büroo ja Schengeni infosüsteemi siseriikliku osa N.SIS loomine	Schengeni konventsioon art 92	2001-2003	SiM (tegevuskulud)	POL	POL (Tegevuskulud)	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Tööde lõpetamiseks on vajalik lisafinantseerimine
Piirikontrolli infosüsteemi loomine, selle juurutamine kõigis piirivalveasutustes	Schengeni konventsioon art 95 – 100	2001	PVA	PVA	PVA Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Vajalike lepingute sõlmimine, riist- ja tarkvara hankimine, süsteemi administraatorite ja kasutajate koolitamine

Sissesõidukeeldude registri rakendamine	Schengeni konventsioon art 96	2001	KMA	KMA	KMA Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
Viisaregistri rakendamine	Schengeni konventsioon art 17	2002	KMA; PVA; VM	KMA; PVA; VM	KMA Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
Riikliku elamis- ja töölubade registri rakendamine	Schengeni konventsioon art 25	2002	KMA	KMA	KMA Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
Isikuttõendavate dokumentide registri rakendamine	Schengeni konventsioon art 100	2001-2002	KMA	KMA	KMA Art 37	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Vajaliku infotehnoloogia soetamine. Dokumentide ühtlustamine ja andmete registrisse kandmine.
Rahvastikuregistri rakendamine		2001	SiM	SiM	SiM		Registri projekteerimine ja arendamine ühtseks EL nõuetele vastavaks põhiregistriks
Politsei infosüsteemi POLIS täiendamine		2001 - 2002	POL	POL	POL	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Tarkvara täiendamine registrite sidumiseks SIS-andmekategooriate osas Tööde lõpetamiseks on vajalik lisafinantseerimine

Autoregistrikeskuse andmebaas Uue põhimääruse vastu võtmine; andmete pidamise vastavusse viimine EL <i>acquis</i> 'ga		2001	Autoregistri Keskus	Autoregistri Keskus	Autoregistri Keskus		
SIS osalevate ametkondade andmekogude vastutavate töötajate poolt riskasutuse seadustamine põhiregistrite, riiklike registrite ja teiste andmekogudega		2001	SiM; POL; KMA; PVA; TOLL; Autoregistri Keskus, AI	SiM; POL; KMA; PVA; TOLL; Autoregistri Keskuse, AI	SiM; POL; KMA; PVA; TOLL; Autoregistri Keskus, AI (Tegevuskulud)	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Lepingute sõlmimise ette valmistamine; riskasutusloa taotlemine
Merevalve infosüsteemi loomine ja juurutamine		2003	PVA	PVA	PVA 2002: 1 milj		Vajaliku tark- ja riistvara muretsemise
Vastavalt Schengeni konventsiooni nõuetele siseriiklike infosüsteemide korrastamine ja integreerimine		2002	SiM	SiM	SiM Art 37 2002:45 milj	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Vajalike lepingute sõlmimine, tark- ja riistvara muretsemise

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
<p>Schengeni konventsiooniga ühinemiseks ja infosüsteemis osalemiseks vajalike õigusaktide väljatöötamine ja rakendamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Välja töötada ja rakendada muudatused õigusaktidesse, millega reguleeritakse Eesti politsei- ja piirivalveametnike vahetu töö teostamine teise riigi territooriumil ja luuakse õiguslikud alused teise riigi politsei- ja piirivalveametnike tegevuseks Eesti territooriumil; - Andmete säilitamise nõuete ühtlustamine siseriiklikus seadusandluses - Seaduse muudatus ühtlustamiseks nõuet riigi vastutuse sätestamiseks infosüsteemis sisalduvate valede andmetega tekitatud kahju eest - Siseriiklik õigusakt Schengeni infosüsteemi siseriikliku osa loomiseks 	<p>Schengeni konventsioon art 112, 113</p> <p>Schengeni konventsioon art 116</p> <p>Schengeni konventsioon art 92</p>	2002-2003	SiM (tegevuskulud)	SiM ja tema ametid, Andmekaitse Inspeksioon, Justiitsministeerium, Välisministeerium, Teede- ja Sideministeerium, Tolliamet	SiM ja tema ametid, Andmekaitse Inspeksioon, Justiitsministeerium, Välisministeerium, Teede- ja Sideministeerium, Tolliamet		

Tehnilise abi üksuse loomine	Schengeni konventsioon art 92	2003	SiM (tegevuskulud)	POL	POL		Vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamine, läbitöötamine; tehnilised ettevalmistused süsteemi rakendamiseks
Schengeni infosüsteemi rahvusliku järelevalveasutuse nimetamine andmekaitse küsimustes	Schengeni konventsioon art 128	2003	SiM (tegevuskulud)	Andmekaitse Inspeksioon	Andmekaitse Inspeksioon		Vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamine, läbitöötamine
Viisaregistri rakendamine	Schengeni konventsioon art 17	2002	KMA; PVA; VM	KMA; PVA; VM	KMA 2002: 300 000	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
Riikliku elamis- ja töölubade registri rakendamine	Schengeni konventsioon art 25	2002	KMA	KMA	KMA 2002: 1 000 000	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
Isikuttõendavate dokumentide registri rakendamine	Schengeni konventsioon art 100	2001-2002	KMA	KMA	KMA 2002: 2 500 000	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Vajaliku info-tehnoloogia soetamine. Dokumentide ühtlustamine ja andmete registrisse kandmine.
Riikliku pagulaste registri rakendamine		2003	KMA	KMA	KMA 2003: 1 174 000	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Registri projekteerimine ja rakendamine (uuele tarkvara platvormile üleminek)

Siseriiklike andmebaaside vastavusse viimine Schengeni nõuetega		2003	SiM; POL; PVA; KMA; TOLL; AI	SiM; POL; PVA; KMA; TOLL; AI	SiM; POL; PVA; KMA; TOLL; AI	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Andmebaaside registreerimine vastavalt andmekogude ja isikuandmete kaitse seadusele, töötlemislubade väljastamine
Politsei infosüsteemi POLIS täiendamine		2001 - 2002	POL	POL	POL	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Tarkvara täiendamine registrite sidumiseks SIS-andmekategoriate osas
Sirene büroo haldustarkvara prototüüp		2002-2003	POL	POL	Phare POL	Phare 2001 projektitaotlus: Developing the readiness to implement SIS	
Merevalve infosüsteemi loomine ja juurutamine		2003	PVA	PVA	PVA 2002: 1 milj		Vajaliku tark- ja riistvara muretsemine
Vastavalt Schengeni konventsiooni nõuetele siseriiklike infosüsteemide korrastamine ja integreerimine		2002	SiM	SiM	SiM 2002:45 milj	Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Vajalike lepingute sõlmimine, tark- ja riistvara muretsemine

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SiM			<p>SIS arengukava tutvustav koolitus</p> <p>EL õigus õigus- ja siseküsimustes – muutused ja areng peale Amsterdami lepingu jõustumist</p>		<p>SIDA</p> <p>Esitatud projektitaotlus <i>Phare Support to European Integration Process in Estonia</i> raames Siseküsimuste eurointegratsioonialase projekti rahastamiseks (liikmesriikide kogemused, koolitus)</p>	<p>Eesti-Rootsi justiits- ja siseküsimuste koostööprogrammi Schengeni projekt</p>

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
SiM			Schengeni nõudeid tutvustava koolitusprogrammi välja töötamine, ajakava koostamine koolituse läbi viimiseks ning koolitajate koolitus		SiM ja tema ametid; Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium, Justiitsministeerium, Teede- ja Sideministeerium; Tolliamet Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
SiM			Schengeni nõudeid tutvustav süvakoolitus personalile, kes puutuvad nõuetega kokku töö juures igapäevaselt (SCH/Comex 98 decl 1; SCH/Comex (98) 26)		SiM ja tema ametid; Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium, Justiitsministeerium, Teede- ja Sideministeerium; Tolliamet Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	

SiM; POL; KMA; PVA; AI			Koolitus Sirene büroo ja N.SIS vajaduste tundma õppimiseks		SiM ja tema ametid; Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium, Tolliamet Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
SiM; POL; KMA; PVA; AI		Täiendavate töökohtade loomine, ametijuhendite väljatöötamine sh. järelevalve teostamine andmebaaside üle, rahvuslik keskasutus Sirene büroo ja infosüsteemi siseriiklik osa N.SIS ning tehnilise abi üksus			SiM ja tema ametid; Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium, Tolliamet Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	Täiendavad tööülesanded seoses Schengeni infosüsteemi rakendamisega
SiM			SIS infosüsteemi riist- ja tarkvara tutvustav koolitus		SiM ja tema ametid; Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium, Justiitsministeerium, Teede- ja Sideministeerium; Tolliamet Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	

SiM			Koolitus ametkondlike infosüsteemide väljatöötamise ja omavahelise integreerimise kohta		SiM ja tema ametid; Andmekaitse Inspeksioon; Välisministeerium, Justiitsministeerium, Teede- ja Sideministeerium; Tolliamet Phare 2001 projektitaotlus: <i>Developing the readiness to implement SIS</i>	
-----	--	--	---	--	--	--

24.11. Korrupsioonivastane võitlus

Korrupsiooni vastase võitluse peamisteks prioriteetideks on:

- sisekontrolliüksuste moodustamine kõigis valitsusasutustes ning olemasolevate sisekontrolliüksuste töö tõhustamine;
- korrupsiooniilmingute väljaselgitamine õiguskaitseüsteemis, suuremates omavalitsusüksustes ja ministeeriumides;
- korrupsiooniilmingute väljaselgitamine muudes valitsusasutustes, eriti seoses ebaseadusliku relva-, alkoholi-, kütuse-, narkootiliste ja radioaktiivsete ainete kaubandusega ning kodakondsust tõendavate dokumentide ebaseadusliku väljastamisega;
- korrupsiooniilmingute väljaselgitamine seoses riigihangete ja ulatuslike riiklike investeeringute suunamisega;
- rahapesuga tegelevate isikute väljaselgitamine ning nende sidemete tuvastamine seonduvalt korrupsiooniilmingutega.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaarisid
26 mai 1997.a Euroopa Liidu ametnike ja Euroopa Liidu liikmesriikide ametnike puudutava korrupsiooni vastu võitlemise konventsiooni ratifitseerimine	497A0625(01) OJ C195 25.06.1997 p2	2002	JUM	JUM; KAPO	JUM; KAPO		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KAPO			Spetsialistidele mõeldud koolitusprogrammi ettevalmistamine ja selles osalemine, tutvustamiseks korruptsiooni- ja ametialaste kuritegude uurimismetoodikat ning Euroopa Liidu korruptsioonialast seadusandlust		2000: Phare Support to European Integration Process in Estonia (No ES 9620.01.01) raames projekt "Combating corruption" (ekspertabi ja koolitus) 2000: Hollandi liitumiseelse abiprogrammi PSO 2000 raames projekt "Fight against Economic and Financial Crime" (algus jaan. 2001, lõpp juuni 2002), 555 000 NLG (NB!) 2001: esitatud taotlus Phare 2001 raames rahastamiseks (analüütika riist- ja tarkvara hange)	Sisaldab korruptsioonivastase võitluse elemente, osalejad veel PA/KKP, Maksuamet, RM, Tolliamet)
KAPO			Ametnike keelekoolitus, et valmistada ette Euroopa Liidu standarditele vastava keeleoskusega (sh erialane keel) kaitsepolitsei-ametnikke		KAPO (Tegevuskulud)	

KAPO				<p>Koostöö arendamine EL liikmesriikide ja teiste kandidaatriikidega, osalemine rahvusvaheliste ühenduste ning erinevate töögruppide töös ning koostöö mitmete välisriikide politseiasutustega</p>	<p>KAPO (Tegevuskulud)</p>	<p>Osalemine GMC – <i>Multidisciplinary Group on Corruption</i>, GRECO - <i>Group of States Against Corruption</i>, FBI - <i>Federal Bureau of Investigation</i>, AEPC – Association of European Police Colleges jne, koostöö Põhja- ja Baltimaade Politseiakadeemia NBPA raames</p>
------	--	--	--	--	----------------------------	--

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
KAPO			Ametnike keelekoolitus, et valmistada ette Euroopa Liidu standarditele vastava keeleoskusega (sh erialane keel) kaitsepolitseiametnikke		KAPO	
KAPO				Koostöö arendamine EL liikmesriikide ja teiste kandidaatriikidega, osalemine rahvusvaheliste ühenduste ning erinevate töögruppide töös ning koostöö mitmete välisriikide politseiasutustega	KAPO	Osalemine GMC – <i>Multidisciplinary Group on Corruption</i> , GRECO – <i>Group of States Against Corruption</i> , FBI – <i>Federal Bureau of Investigation</i> , AEPIC – Association of European Police Colleges jne, koostöö Põhja- ja Baltimaade Politseiakadeemia NBPA raames
KAPO		Kaitsepolitseiameti isikkoosseisu suurendamine korrupsioonivastase võitlusega tegelevate politseiametnike võrra			KAPO 2002	Ametijuhendite väljatöötamine ja töökohtade komplekteerimine

24.12. Kriminaalpreventsioon

11.07.2000 Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud "Kuritegude ennetamise riiklik strateegia aastani 2005" on kriminaalpreveniivses tegevuses kuus peamist eesmärki:

- Üldsuse tõhusam kaasamine kuritegude ennetamisse
- Omandi tõhusam kaitse
- Suurem turvalisus tänavatel ja avalikes kohtades
- Noorte õiguserikkumiste ja kuritegude vähendamine
- Ohvriabi parem kättesaadavus
- Korduvkuritegude ärahoidmine

Strateegia elluviimisele osalevad Justiits-, Haridus-, Sotsiaal-, Sise- ja Rahandusministeerium. Strateegias on paika pandud kohustus koostada iga-aastaselt strateegia elluviimiseks vajalikke tegevuskavasid ning 14.11.2000 kinnitas Vabariigi Valitsus 2001. aasta tegevuskava. Nimetatud tegevuskavas on tegevustega kaetud kõik strateegias prioriteetseks peetud valdkonnad kriminaalpreventsioonis.

Plaanid 2001. aastaks

1. "Kuritegude ennetamise riiklik strateegia aastani 2005" 2001. a. tegevuskava täitmine.
2. Kriminaalpreventsiooni kuu läbiviimine teavitamiseks elanikkonda võimalustest ennetada kuritegude toimepanemist.
3. Kuritegude ennetamise riikliku strateegia 2002.a. tegevuskava väljatöötamine.
4. Kriminaalpreventsiooni Nõukogu juures toimiva tehnilise komitee loomine ning selle tööpõhimõtete väljatöötamine loomaks võimalusi ennetusmeetmete kasutuselevõtuks elukeskkonna planeerimistegevuses.
5. Rahvusvahelise kogemuse omandamine kriminaalpreventsiooni alal PHARE *twinning*-projekti raames.

Plaanid aastateks 2002-2003

1. Kuritegevuse taseme vähendamine kuritegude ennetamise abinõude rakendamise abil riiklikul tasandil.
2. Kohalike omavalitsuste vastutuse suurendamine kuritegevuse vastases tegevuses.
3. Elanikkonna õigusteadlikkuse suurendamine.
4. Teaduslik lähenemine kuritegude ennetamisele.

25. TOLLILIIT

Seadusandlus

Tollialase seadusandluse edasiseks ühtlustamiseks Euroopa Ühenduse õigusega esitatakse 2001.a. I kvartalis valitsusele *tolliseadustiku ja intellektuaalset omandit rikkuva kauba sisse- ja väljaveo tõkestamise seaduse eelnõud*. Eelnõud on kavas vastu võtta 2001.a I poolaastal. Samaaegselt *tolliseadustiku eelnõu* menetlemisega alustatakse sellest tulenevate ja selle rakendamiseks vajalike määruste eelnõude väljatöötamist. Aastal 2001 on planeeritud vastu võtta 66 *tolliseadustiku* rakendamiseks vajalikku määrust, mille väljatöötamisel võetakse aluseks Euroopa Ühenduse õiguse sätted. Eelpoolmainitud määruste nimekiri on koostatud, kuid enne *tolliseadustiku* vastu võtmist Riigikogu poolt ei ole otstarbekas seda nimekirja esitada.

Jaanuaris 2000 kinnitas rahandusminister tolliseaduse alusel *kaupade klassifitseerimisalastele päringutele vastamise korra*, millega loodi õiguslik alus siduva tariifiinformatsiooni (*binding tariff information*) väljastamise süsteemile.

Juulis 2000 kiitis valitsus heaks Eesti tollitariifistiku loomise projekti, mille esimene ülesanne on süstematiseerida olemasolevad meetmed, sidudes nad kaubakoodidega. Projekti raames loodav Eesti tollitariifistik peaks elektroonsel kujul lõplikult valmima 2002.a lõpuks, pärast mida on põhimõtteliselt võimalik hakata andmeid TARIC andmebaasist üle kandma tollideklaratsioonide töötlemise süsteemi ASYCUDA tariifimoodulisse.

Rahandusminister kinnitas märtsis 2000 *tolliväärtuse määramise seaduse* rakendamiseks *tolliväärtuse deklareerimise, hindamise ja korrigeerimise korra*, mis vastab peaaegu täielikult nii EL tollikoodeksis kui ka selle rakendussätetes kehtestatud.

Tööd jätkatakse ka vajalike õiguslike eeltingimuste täitmisega *tolliformaalsuste lihtsustamise konventsiooniga (Convention on the Simplification of Formalities in Trade in Goods, lühidalt SAD Convention)* ja *ühistransiidi konventsiooniga (Convention on a Common Transit Procedure)* ühinemiseks. Asjakohased seaduseelnõud esitatakse pärast ühinemiskutse saamist. Eesti esitas taotluse nimetatud konventsioonidega ühinemiseks juba 01.04.1996.

Jaanuaris 2000 kinnitas valitsus uue *vabatsooni piiril ja vabatsoonis toimuva tollikontrolli eeskirja*. Täielikult saavad vabatsõone reguleerivad normid kooskõlla *acquis*'ga pärast *tolliseadustiku* vastuvõtmist.

1. jaanuarist 2000 jõustus *enamsoodustusrežiimi tollimaksu seadus*, millega kehtestati tollimaksud teatud riikide päritoluga põllumajandustoodetele. 2001.a on kavas välja töötada *tollimaksuvabastuste süsteemi seaduse eelnõu*, mis põhineb täielikult Euroopa Ühenduse vastaval õigusel.

Rahandusministeeriumi haldussuutlikkuse tõstmiseks on 2001.a kavas tollitalitusse tööle võtta üks töötaja, aastateks 2002-2003 koosseisu suurenemist ei kavandata. Kuna töötajate koosseis on praeguseid vajadusi arvestades optimaalne, siis aastatel 2001 ja ka 2002-2003 keskendutakse rohkem olemasolevate töötajate koolitamisele ja nende kvalifikatsiooni tõstmisele.

Haldussuutlikkuse tõstmine

Aastatel 2001 ja 2002-2003 (täpsemat eristust vt allpool tabelis) on Tolliameti poolt rakendatavad meetmed suunatud haldussuutlikkuse tõstmisele alljärgnevates valdkondades:

1. Tollitulude kogumise, arvestuse ja aruandluse arendamine

Tollitulude laekumise tõhustamiseks minnakse tollitulude arvestamisel ning Tolliameti kui maksuhalduri toimingute kirjeldamisel/kontrollimisel üle tekkepõhisele raamatupidamisele.

Üleminek tekkepõhisele raamatupidamisele on ettevalmistav tegevus Euroopa Liidu omavahendite kogumise, arvestuse ja aruandluse süsteemi rakendamiseks liitumise momendist.

2. Eesti tollitariifistiku ettevalmistamine

Ettevalmistustööde eesmärgiks on Eesti vajadustele vastava ning Euroopa Liidu tollitariifistikuga ühilduva tollitariifistiku väljatöötamine 2002.a teiseks pooleks.

Vabariigi Valitsuse poolt on 11.juulil 2000.a heaks kiidetud Eesti tollitariifistiku loomise strateegia ja ajakava, mille täitmist kontrollib ministeeriumidevaheline komisjon. Tollitariifistiku väljatöötamiseks on käivitatud vastav projekt, mille meeskonda kuuluvad Rahandusministeeriumi, teiste ministeeriumite ja Tolliameti esindajad. Projekti direktor ja projekti juht on Tolliametist. Projekti töögruppidesse on kaasatud 28 Tolliameti töötajat.

Projekti on rahastatud *Phare* 2000 rahvusliku programmi poolt kogusummas 2,1 miljonit eurot, lisaks eelarvevahendeid 0,5 miljoni euro suuruses summas.

3. Tolliprotseduuride lihtsustamine ja ühtlustamine

Rakendatavad meetmed on suunatud tollivormistuse kiirendamisele ja lihtsustamisele ning see saavutatakse dokumentatsiooni ühtlustamise ja elektroonilise tollivormistuse laialdasema kasutamisega. Efektivsem klienditeenindus võimaldab vähendada teenindusega seotud töötajate arvu ning suunata vabanevad inimressursid tolli järelevalve tugevdamisele.

1. Klienditeeninduse kvaliteedi tõstmine

Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 21. septembri 2000.a istungi protokollilisest otsusest nr 43 avalike teenuste standardite kohta, on koostatud tolliteenuste standardite väljatöötamise ajakava, mille järgi moodustatakse vastav tööruhm, kogutakse ja analüüsitakse vajalik andmestik (kliendi rahulolu uuringud) ning kavandatakse tegevused, mis viivad tolliteenuste standardite kehtestamisele 2002. aastal.

2. Ühistransiidiprotseduuriga ühinemiseks ettevalmistumine

Ühistransiidi konventsiooniga ühinemine on ELiga liitumise oluliseks eelduseks. Uusi konventsiooni liikmeid võetakse vastu ainult tingimusel, et riigis on eelnevalt juurutatud uus ühtne transiidisüsteem (NCTS) ning on ühinetud *rahvusvahelise raudteevadude konventsiooniga* (COTIF).

Ühistransiidi konventsiooniga ühinemiseks vajaliku õiguskeskkonna ettevalmistamiseks näevad Tolliameti poolt rakendatavad meetmed ette konventsiooni ja selle kompendiumi (rakendusjuhendi) ametliku tõlke korraldamist, nende materjalide tundmaõppimist ning selle alusel tolliametnikele juhendmaterjalide koostamist. Paralleelselt eelmainituga võetakse meetmeid ühtse transiidisüsteemiga (NCTS) ühildumisvõimaluste loomiseks. NCTS on üks üheteistkümnest EL maksu- ja tollialasest arvutiseeritud süsteemist, milledega ühildumisvõimalused luuakse perioodil 2001–2003.

3. Kontrolli ja järelevalve arendamine

Selles valdkonnas rakendatavad meetmed on suunatud liitumispartnerluses mainitud õigusrikkumiste vastase võitluse ning piirikontrolli tugevdamisele.

Erilist tähelepanu pööratakse maksude laekumise tagamisele, võitlusele narkootikumide, alkoholi ja sigarettide salakaubaveoga ning organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooniga.

Tollikontrolli suutlikkuse tõstmiseks arendatakse kontrolliüksuste juhtimist, tugevdatakse liikuvaid üksusi ning rakendatakse täiendavaid meetmeid võitluseks salakaubaveo, maksupettuste ning piraat- ja võltskaubaga.

Järelkontrolli suutlikkuse tõstmiseks arendatakse regionaalseid järelkontrolli üksusi ning töö tehnoloogiat.

Teabeteenistuse suutlikkuse arendamiseks tugevdatakse regionaalseid teabeüksusi, arendatakse teabevõrku ja strateegilise riskianalüüsi kasutamist ning riskiprofiilide koostamist.

Uurimisteenistuse suutlikkuse tõstmiseks suurendatakse uurimisüksusi ja arendatakse nende juhtimist, tõstetakse uurijate ja jälitajate kvalifikatsiooni ning varustatakse üksused hädavajalike tehniliste vahenditega. Jätkuvalt pööratakse suurt tähelepanu koostöö arendamisele politsei ja piirivalvega.

4. Siseauditi arendamine

VV tegevuskava 2000 raames loodud sisekontrolli osakonna tegevuse arendamisel suunatakse põhirõhk Tolliameti tegevuse auditeerimisele, et tagada Tolliameti eesmärkide saavutamiseks rakendatavate juhtimis- ja kontrollimeetmete seaduslikkus ning tulemuslikkus.

5. Korrupsioonivastane võitlus

Korrupsioonivastase võitluse tõhustamiseks ning tolliametnike õiguspärase ja eetilise käitumise tagamiseks töötatakse välja ja dokumenteeritakse korrupsioonivastase võitluse poliitika.

6. Tolli infotehnoloogiliste rakenduste arendamine

Infotehnoloogiliste rakenduste arendamine on põhilises suunatud ettevalmistustele ühildumiseks Euroopa Liidu maksu- ja tollialaste arvutiseeritud süsteemidega. Esmajärjekorras on ettevalmistused suunatud 11 süsteemist neljale – ühtne kommunikatsioonivõrk/süsteemiliides (CCN/CSI), uus ühtne transiidisüsteem (NCTS), integreeritud tariif (TARIC) ja klassifitseerimisinfo (EBTI).

Tulenevalt andmetöötlussüsteemi ASYCUDA kasutamisest kõigi kolme Balti riigi tollistruktuurides, astutakse süsteemi edasise arengu ühtlustamise eesmärgil samme ühise tehnilise tugikeskuse loomiseks.

Organisatsioonijuhtimise tõhustamise eesmärgil luuakse Tolliametis toimuvate protsesside ja nendega seotud infovoogude analüüsi tulemusena protsesse/infovooge kirjeldav infooloogiline mudel.

10. Organisatsiooni ja inimressursside juhtimise täiustamine

Tolliameti üheks strateegiliseks eesmärgiks on arendada välja juhtimissüsteem, mis põhineb läbipaistvusel ja tulemusjuhtimise põhimõtetel. Organisatsiooni haldussuutlikkus ja edukus olenevad tolliametnike professionaalsusest ning motiveeritusest osutada kõrgekvaliteedilist ja kliendisõbralikku teenust.

Inimressursside arengustrateegia väljatöötamisega tagatakse ühtsete personalipoliitika põhimõtete dokumenteerimine ja elluviimine.

Arendatakse organisatsiooni süsteemanalüüsi ja toimub strateegilise plaani ajakohastamine. Alates 2001. aastast koostatakse kõigil juhtimistasanditel aastaplaanid, mis sisaldavad nii operatiiv- kui arenduseesmärke. Juhtimisplaanide täitmise jälgimiseks töötatakse välja ressursijuhtimise süsteem, mis sisaldab tegevusmaatrikseid ja juhtimisinfo aruandeid. Järgmises etapis toimub juhtimise infosüsteemi väljatöötamine.

Tulemusjuhtimise juurutamine on pikaajaline protsess, mis on suunatud tulemuste ja kvaliteedi pidevale parendamisele nii inimressursi kui tööprotsesside arendamise kaudu. See on eeldus kvaliteedijuhtimise süsteemi väljatöötamiseks ja juurutamiseks.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Tolliseadustik*	Nõukogu määrus (EMÜ) 2913/92	Jaanuar 2001, 01.01.2002	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet, väliskaubandusmeetmete administreerimine	Eelarve, välisabi		
Intellektuaalset omandit rikkuva kauba sisse- ja väljaveo tõkestamise seadus*	Nõukogu määrus (EÜ) 295/94, komisjoni määrus (EÜ) 1367/95	I kv 2001, III kv 2001	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet, tõkestusmeetmete rakendamine	Eelarve, välisabi		
VV määrus "Kahtlusalusele kaubale hinnangu andmise kord"	Nõukogu määrus (EÜ) 295/94, komisjoni määrus (EÜ) 1367/95	III kv 2001	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet, tõkestusmeetmete rakendamine	Eelarve, välisabi		Tuleneb intellektuaalset omandit rikkuva kauba sisse- ja väljaveo tõkestamise seadusest
Taotluse esitamise kord	Nõukogu määrus (EÜ) 295/94, komisjoni määrus (EÜ) 1367/95	III kv 2001	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet, tõkestusmeetmete rakendamine	Eelarve, välisabi		Tuleneb intellektuaalset omandit rikkuva kauba sisse- ja väljaveo tõkestamise seadusest
Tolliseadustiku rakendamiseks vajalikud määrused (66 tk) tolliseadustiku eelnõu alusel	Komisjoni määrus (EMÜ) 2454/93	Mai-detsember 2001, 01.01.2002	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet, väliskaubandusmeetmete administreerimine	Eelarve, välisabi		
Tollimaksuvabastuste seadus	Nõukogu määrus (EMÜ) 918/83	Oktoober 2001, 01.01.2002	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet	Eelarve, välisabi		

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Rahvusvahelises transpordis ühiskasutatavate konteinerite tollikäitluse konventsiooniga ühinemise seadus	Nõukogu direktiiv (EÜ) 137/95	2002, 01.01.2003	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet	Eelarve, välisabi		
Ühepoolse soodustollimaksu seadus		IV kv 2002	Eelarve osa 139, alajaotus 01	Tolliamet	Eelarve, välisabi		

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuuri-muutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
1. Tollitulude kogumise, arvestuse ja aruandluse arendus: Tollitulude tekkepõhisele arvestusele üleminek	Määrus Tolliameti kui maksuhalduri bilansi ja aastaaruande koostamisest	-	Sisekoolitus	Väliskoolitus	Programm "Toll 2002" vahetusbörs; Taani kahepoolne abi	
2. Eesti tollitariifistiku ettevalmistamine: valmistada ette ja võtta kasutusele elektroonne ETT, mis on ühilduv TARICuga	Tollimaksuvabastuste seadus ja tolliseadustik	-	Projekti meeskonnale Tolliametnikele Klientidele	Ekspertabi	Eelarve – 0,5 mln eurot; Phare – 2,1 mln eurot; Twinning	Jätkub kuni 2003
3. Tolliprotseduuride lihtsustamine ja ühtlustamine	Tolliseadustiku rakendusakt: VV määrus "Lihtsustatud tollideklaratsioonide esitamise tingimused ja kord", et rakendada kõiki tolliseadustikus ettenähtud lihtsustusi VV määruse 347 16/11/99 "Tolliprotseduuride "eksport" ja "taasväljavedu" eeskirja kinnitamine" muudatused (kaubadeklaratsiooni asendamine teise dokumendiga) 2001.a. juunikuu jooksul	-	Uue määruse jõustumisel 01.01.02 on vajalik sisekoolitus tolliametnikele	Õppevisiit tutvumaks tolliprotseduuri kohaldamisega lihtsustatud tollideklaratsiooni alusel, protseduuri kontrolli ja järelevalvega; Väliskoolitus	Taani kahepoolne abi Eelarve; Taani kahepoolne abi; Belgia kahepoolne abi	

4. Klienditeeninduse kvaliteedi tõstmine tolliteenuse standardite väljatöötamine	-	-		Väliskoolitus	Eelarve; Välisabi vajadus	Jätkub 2002
5. Ühistransiidi protseduuriga ühinemiseks ettevalmistumine	-	-	Sisekoolitus	Väliskoolitus	Eelarve; Taani kahepoolne abi (osaliselt)	Tegevused õigusliku keskkonna ettevalmistamiseks, mis on vajalikud Ühistransiidi konventsiooniga ühinemiseks, ei ole seotud muudatustega Eesti õigusaktides
6. Tollirikkumiste avastamise ja uurimise suutlikkuse tõstmine <u>Järelkontrolli arendamine:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Tutvumine järelkontrolli korralduse ja ülesannetega EL liikmesriigis • Riskihindamisel põhineva järelkontrolli objektide otstarbeka valiku põhimõtete väljatöötamine – järelkontrolli tasuvus-uuringu meetodika kontrollitavate firmade valikul • Järelkontrolli planeerimise täiustamine sh meetodika firmade valikul aastaplaanide koostamisel 				Õppevisiit Välisekspertid Välisekspertid	EL liikmesriik (Belgia) Välisabi vajadus Välisabi vajadus	Jätkub 2002/2003 Jätkub 2002/2003

<ul style="list-style-type: none"> • Järelekontrolli aruandlussüsteemi täiustamine – tulemuslikkuse hindamine • Järelekontrollijate koolituse kavandamine ja arendamine • Järelekontrolli struktuuri hetkeolukorra ja ressursivajaduse väljaselgitamine perioodiks 2001-2003 • Järelekontrolli tulemuste elektroonse andmebaasi loomine ja kasutusele võtmine 				<p>Välisekspertid</p> <p>Välisekspertid</p> <p>Välisekspertid</p>	<p>Välisabi vajadus</p> <p>Välisabi vajadus</p> <p>Välisabi vajadus</p> <p>Eelarve</p>	<p>Jätkub 2002/2003</p> <p>Jätkub 2002/2003</p> <p>Jätkub 2002/2003</p>
<p><u>Teabeteenistuse arendamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tollijärelevalve infosüsteemi arendamine • TI-de teabetalituste komplekteerimine • TI-de tööpiirkondade riskide kaardistamine • Suhete väljaarendamine klienditeenindajate ja teiste TI üksustega • TI informatsiooni liikumise korra väljatöötamine ja rakendamine • Strateegilise analüüsi alane koolitus 				<p>Välisekspertid; Väliskoolitus</p>	<p>Eelarve</p> <p>Välisabi vajadus</p> <p>Eelarve</p> <p>Eelarve</p> <p>Eelarve</p> <p>Eelarve</p> <p>Välisabi vajadus</p>	

<p><i>Kontrolli arendamine</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Veebipõhise tollikontrolli aruandluse süsteemi väljatöötamine ja rakendamine ning tulemuste hindamiseks analüüsi süsteemi väljatöötamine ja rakendamine • Liikuvate kontrolliüksuste suutlikkuse tõstmine • Kontrolliüksuste juhtimise süsteemi täiustamine • Narkokontrolli süsteemi väljaarendamine (riskiprofiilide väljatöötamine, juhend tegutsemiseks narkojuhtumite puhul, julgeoleku meetmed) • Kütuse ja kütusetaoliste ainete kontrolli süsteemi väljatöötamine ja rakendamine 				<p>Välisekspertid Tutvumisvisiit EL liikmesriiki Tutvumisvisiit EL liikmesriiki</p>	<p>Eelarve Välisabi vajadus</p> <p>Välisabi vajadus</p> <p>Välisabi vajadus</p> <p>Eelarve</p> <p>Eelarve</p>	
<p><u>Uurimise arendamine:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uurimisteenistuse struktuuri ja juhtimise täiustamis-ettepanekute väljatöötamine ja rakendamine • Uurimisüksuste komplekteerimine uurijate ja jälitajatega 	<p>On vajalikud</p>			<p>Tutvumisvisiit EL liikmesriiki</p>	<p>Välisabi vajadus</p> <p>Eelarve kate puudub</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Uurijate ja jälitajate kvalifikatsiooni tõstmine • tehnilise varustuse soetamine • kontrollialuse saadetise läbiviimise korra väljatöötamine • politsei ja piirivalvega koostöölepingute väljatöötamine 			Sisekoolitus	Väliskoolitus; Praktika EL liikmesriigis	Eelarve Välisabi vajadus	
7. Sisekontrolli (siseauditi) arendamine	-	-	Sisekoolitus	Väliskoolitus	- Eelarverida; - Soome kahepoolne abi; - Taani kahepoolne abi; - Programm "Toll 2002" vahetusbörs	Jätkub 2002/2003
8. Korruptsioonivastase võitluse poliitika väljatöötamine	-	-	Sisekoolitus		Eelarve	
9. EL maksu- ja tollialaste kompu­teriseeritud süsteemidega ühildumise ettevalmistamine: <ul style="list-style-type: none"> • süsteemide analüüs ja muudatuste kavandamine • ühtne kommunikatsioonivõrk/ süsteemide liides (CCN/ CSI) • uus ühtne transiidisüsteem (NCTS) • VAT teabe­vahetussüsteem (VI­ES) • EL integreeritud tariif 	-	-		Kõik süsteemid vajavad: <ul style="list-style-type: none"> • Ekspertabi • Väliskoolitus 	- Välisabi vajadus (v.a. TARIC) Kõigi süsteemide puhul: - Eelarve (planeeritud); - Kahepoolne abi (planeeritud); - Phare 2002 rahv. Progr. (planeeritud)	Jätkub 2002/2003

(TARIC) • Euroopa klassifitseerimisotsus (EBTI) • kvoodilaed/järelevalvealused kaubad (QUOTA) • kvoodi suspensioonid (QUOTA SUSPENSIONS) • ühikuhinnad (UNIT VALUES) • Euroopa keemiliste ühendite tollinimestik (ECICS) • Tagasimaksed seestöötlusel (INWARD PROCESSING RELIEF) • TCO/TCT					Twinning (TARIC)	
10. Tolli põhitegevuse infosüsteemi ASYCUDA arenduseks Balti riikide ühise tehnilise tugikeskuse loomise ettevalmistamine ja ressursside otsing	-	-	Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve kate puudub; Välisabi vajadus	Keskus luuakse UNCTAD-i nõusolekul, toetamaks kõiki kolme Balti riiki (ühisfinantseeringu leidumisel) Jätkub 2002/2003
11. Tolliametis toimuvaid protsesse ja nendega seotud infovooge kirjeldava infoloogilise mudeli loomine	-	-	CASE vahendite kasutamise koolitus		Eelarve	Seotud kõigi edasiste IT arendustega
12. Inimressursside arengustrateegia väljatöötamine	-	-	Sisemine juhtimiskoolitus; Konsultatsioonid	Ekspertabi	Eelarve; Taani kahepoolne abi	

13. Planeerimissüsteemi arendamine: <ul style="list-style-type: none"> • Organisatsiooni süsteemanalüüs ja strateegilise plaani revideerimine • Inimressursside planeerimiseks sobiva tegevusmaatriksi väljatöötamine • Tegevuste tulemuslikkuse mõõtmine ja hindamine	-		Sisekoolitus	Ekspertabi; Väliskoolitus	Eelarve; Taani kahepoolne abi	Jätkub 2002/2003 tulemusjuhtimise arenduse raames
--	---	--	--------------	------------------------------	----------------------------------	---

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuuri-muutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
1. Tollitulude kogumise, arvestuse ja aruandluse arendus	-	-	Sisekoolitus	Väliskoolitus	Eelarve; Taani kahepoolne abi (osaliselt); Välisabi vajadus	
2. Eesti Tollitariifistiku ettevalmistamine: valmistada ette ja võtta kasutusele elektroonne ETT, mis on ühilduv TARICuga	Rakendada Tollimaksuvabastuste seadus ja Tolliseadustik	-	Projekti meeskonnale; Tolliametnikele; Klientidele	Ekspertabi	Eelarve – 0,5 mln eurot; Phare 2000	
3. Ühistransiidi protseduuriga ühinemiseks ettevalmistumine	Kavandada ühinemine Ühistransiidi konventsiooniga 2002 II p.a.		Sisekoolitus	Väliskoolitus	Eelarve Välisabi vajadus	Seotud NCTS finantseerimi-sega
4. Tollijärelevalve suutlikkuse tõstmine: <ul style="list-style-type: none"> Kontrolli, järelkontrolli, teabe ja uurimisüksuste arendamine EL kehtiva põllumajandussaaduste kontrolli süsteemi rakendamiseks valmisoleku saavutamine 				Väliseksperdid Väliseksperdid	Eelarve; Välisabi vajadus Eelarve; Välisabi kate puudub	

<ul style="list-style-type: none"> • Ettevalmistused konventsioonidega “ <i>Use of information technology for customs purpose</i>” ja “ <i>Mutual assistance and cooperation between customs administrations</i>” ühinemisest tulenevate nõuete täitmiseks 				Välisekspertid	Eelarve; Välisabi kate puudub	
<p>5. EL maksu- ja tollialaste komputriseeritud süsteemidega ühildumise ettevalmistamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ühtne kommunikatsioonivõrk/ süsteemiliides (CCN /CSI) • uus ühtne transiidisüsteem (NCTS) • VAT teabevahetussüsteem (VIÉS) • EÜ integreeritud tariif (TARIC) • Euroopa klassifitseerimisotsus (EBTI) • kvoodilad ja järelevalvealused kaubad (QUOTA) • kvoodi suspensioonid (QUOTA SUSPENSIONS) • ühikuhinnad (UNIT VALUES) • Euroopa keemiliste 	Võimalik	Võimalik	Koolitus vajalik kõigi süsteemide puhul	Ekspertabi ja väliskoolitus kõigi süsteemide puhul	<p>Kõigi süsteemide puhul (v.a TARIC) taotletakse finantseerimist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eelarvest; - Phare 2002 rahvuslikust programmist; - Kahepoolsest abist <p>- Eelarve;</p> <p>- Phare 2000;</p> <p>- Twinning</p>	

ühendite tollinimestik (ECICS) <ul style="list-style-type: none"> • tagasimaksed seestöötlusel (INWARD PROCESSING RELIEF) • aktsiisiandmete vahetamise süsteem (SEED) • TCO/TCT 						
6. Tolli põhitegevuse infosüsteemi ASYCUDA arenduseks Balti riikide ühise tehnilise tugikeskuse loomise ettevalmistamine ja ressursside otsing	-	-	Väliskoolitus	Ekspertabi	Eelarve kate puudub; Välisabi vajadus	Keskus luuakse UNCTAD-i nõusolekul, toetamaks kõiki kolme Balti riiki (ühisfinantseeringu leidumisel)
7. Sisekontrolli (siseauditi) arendamine	-	-	Sisekoolitus	Väliskoolitus	Eelarve; Soome kahepoolne abi; Taani kahepoolne abi; Programm "Toll 2002" vahetusbörs	
8. Organisatsiooni ja inimressursside juhtimise täiustamine: <ul style="list-style-type: none"> • Tulemusjuhtimise süsteemi arendamine • juhtimise infosüsteemi arendamine • kvaliteedi juhtimise süsteemi väljatöötamine 	-	-	Pidev ja süstemaatiline juhtimiskoolitus	Ekspertabi; Väliskoolitus	Taani kahepoolne abi; Soome kahepoolne abi	

26. VÄLISSUHTED

26.1. Kaubandus ja rahvusvahelised majandussuhted

Lähtudes antud peatüki sõelumistulemustest, on Eesti suuteline ELi välissuhete *acquis'* liitumiskuupäevaks üle võtma, kuna Eesti välissuhete põhimõtted on kooskõlas ELi omadega. Need põhimõtted puudutavad eelkõige kahepoolseid suhteid nn kolmandate riikide ehk ELi mittekuuluvate riikidega, ELi ühise kaubanduspoliitika instrumente Maailma Kaubandusorganisatsiooni raames, arengupoliitikat, humanitaarabi andmist, inimõiguste kaitset ning sanktsioonide kehtestamise mehhanisme.

Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO)

Plaanid aastaks 2001

Eesti WTOga ühinemise toimkonna aruandes on Eesti võtnud endale kohustuse ühineda WTO riigihankelepinguga. Eesti on esitanud esialgse pakkumise WTO riigihankelepinguga ühinemiseks ning käivad ühinemisläbirääkimised teiste WTO riigihankelepingu liikmetega. Antud leping sätestab ühtse riigihangete süsteemi, millega on ühinenud ka EL, ja seega ühtlustub WTO riigihangete lepinguga ühinemisel Eesti riigihangete kord ELi omaga.

Eesti WTOga ühinemise toimkonna aruandes on Eesti kohustunud ühinema WTO tsiviillennukikaubanduse lepinguga. Antud lepingu eesmärgiks on edendada tsiviillennukikaubandust lepinguosaliste vahel, vähendades kaubanduspiiranguid ja sidudes tollitariifid lepinguga hõlmatud toodetele (s.o lennukiehituses kasutatavatele toodetele) tasemel 0 %. WTO tsiviillennukikaubanduse lepingus sätestatud kohustused on Eesti WTOga ühinedes arvesse võtnud ja sisuliselt juba täidab lepingu tingimusi. Lepinguga ühinemine on vajalik ühtlustamiseks Eesti seadusandlust vastavat ELi õigusaktiga, kuna ka EL on WTO tsiviillennukikaubanduse lepinguga ühinenud.

Eesti järgib oma tegevuses WTOs Euroopa Liidu väliskaubanduspoliitika põhisuundumusi, pidevalt toimuvad konsultatsioonid komisjoniga.

Sõltuvalt WTO riigihankelepinguga ühinemise läbirääkimiste kulgemisest, on kavas lõpetada läbirääkimised 2001. a detsembriks ja seejärel riigihankelepinguga ühinemise protokollitratifitseerimine Riigikogus.

Korralduse eelnõu tsiviillennukikaubanduse lepinguga ühinemiseks esitatakse Vabariigi Valitsusele veebruaris 2001.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Riigihangete lepinguga ühinemise protokollu ratifitseerimine	294 A 1223(21)	sõltuvalt läbirääkimiste kulgemisest: märts 2002, juuni 2002	Välisministeeriumi eelarve	Riigihangete Amet			
Tsiviillennukikaubanduse lepinguga ühinemine	279 A 0412(05)	veebruari 2001	Välisministeeriumi eelarve	Majandusministeerium			Eesti saab WTO tsiviillennukikaubanduse lepingu osaliseks 30. päeval pärast lepingu ratifitseerimiskirja üleandmist WTOle

26.2. Arengukoostöö

Sissejuhatus

Eesti arengukoostööpoliitika lähtub Riigikogu 20. jaanuari 1999.a otsusest "Arengukoostöö põhimõtted aastateks 1999-2000", mille kohaselt on arengu- ja humanitaarabi Eesti välispoliitika lahutamatu osa. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 2000.a tegevuskavale Eesti integreerumiseks Euroopa Liitu valmistab välisministeerium pärast Riigikogu poolt arengukoostöö vahendite kindlaks määramist 2001. aastaks ette uue Eesti arengukoostöö põhimõtteid kajastava dokumendi. Antud arengukoostöö põhimõtete elluviimiseks on vajalik nii haldussuutlikkuse kui rahaliste vahendite olemasolu ning nende järk-järguline suurendamine. Alates 1998.a on riigieelarves eraldi kulurida arengukoostöö finantseerimiseks, mis 2000.a moodustas 0,009 % sisemajanduse kogutoodangust ja mida on kavas aasta-aastalt suurendada.

Kuna Euroopa Liit sõlmis 2000. aastal Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide suhteid käsitleva uue lepingu, mis hõlmab järgnevat 20 aastat, siis tuleb alustada nimetatud lepingu analüüsi, lähtudes seisukohast, et liitumisel Euroopa Liiduga hakkab Eesti finantseerima tegevust käesoleva lepingu raames.

2001.a moodustatakse välisministeeriumi struktuurimuudatuste tulemusel eraldi arengukoostöö küsimustega tegelev büroo, mille ülesandeks on koordineerida arengukoostööpoliitika väljatöötamist ja rakendamist.

Plaanid aastaks 2001

- Kaks korda aastas käsitleb välisminister Riigikogus Vabariigi Valitsuse välispoliitika põhisuundi, sh annab ülevaate arengukoostööpoliitikast.
- Vastavalt Riigikogu poolt kinnitavatele uutele arengukoostöö põhimõtetele asub välisministeerium Eesti arengukoostöö põhimõtteid määratlevas dokumendis sätestatud põhisuundi ellu viima.
- Pärast arengukoostöö finantseerimise aluste kindlaksmääramist Riigikogus esitab välisministeerium Vabariigi Valitsusele arengu- ja humanitaarabi andmise korra eelnõu.
- Välisministeeriumi struktuurimuudatuste käigus luuakse välismajanduspoliitika osakonnas arengukoostöö büroo (2-3 inimest), mille eesmärk on koordineerida arengukoostööpoliitika väljatöötamist ja rakendamist.
- Arengukoostööpoliitika ning teiste Eesti riigi välispoliitika ja siseriiklike valdkondade (julgeolekupoliitika, kriisilahendamine, rahuvalve, jne) lähendamiseks analüüsib välisministeerium erinevaid seadusandlikke akte (hädaolukorraks valmisoleku seadus, Vabariigi Valitsuse seadus, välissuhtlemisseadus, määruse eelnõu "Rahvusvahelistel päästetöödel osaleva meeskonna moodustamise, selle valmisoleku tagamise, päästetöödele saatmise ja kulude katmise kord", riigihangete seadus, käibemaksu seadus jt) ja vajadusel tehakse nendesse muudatusettepanekuid.

- Välisministeerium tihendab jätkuvalt suhteid arengukoostöö küsimustega tegelevate rahvusvaheliste organisatsioonidega (EL, OECD, ÜRO, NATO, jt).
- Välisministeeriumi, teiste ametkondade (ministeeriumid, ametid) ja valitsusväliste organisatsioonide (Eesti Punane Rist, Eesti Kodanikuühenduste Liitude Esinduskogu, Jaan Tõnissoni Instituut jt) koostöös töötatakse viimaste poolt tehtavate ettepanekute alusel välja ning võimaluse korral rakendatakse uusi arengu- ja humanitaarabi projekte.
- Välisministeerium kogub jooksvalt informatsiooni riikide ja piirkondade kohta, kes vajavad Eesti riigi toetust, ja töötab selle alusel koostöös teiste ametkondade ja valitsusväliste organisatsioonidega välja konkreetseid kokkuleppeid ja projektisuundi.
- Välisministeerium arendab kahepoolseid suhteid teiste doonorriikidega leidmaks kolmepoolse koostöö võimalusi.
- Välisministeerium abistab Eesti Õigustõlke Keskust Euroopa Liidu ja Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide vahelisi suhteid käsitleva Cotonou lepingu tõlkimisel.
- Jätkuvalt püsib arengukoostööalane koolitusvajadus loodava büroo töötajatele (uued töötajad – üldisel tasemel, olemasolevad töötajad – konkreetset küsimused), kuna paljud uued suunad arengukoostöö valdkonnas vajavad Eesti oludega kohandamist.

Plaanid aastateks 2002-2003

- Arengukoostööpoliitika finantseerimise kasv aastast aastasse.
- Arengukoostöö põhimõtete uuendamine aastal 2003.
- Arengukoostööpoliitikaga tegelevate inimeste arvu jätkuv suurendamine ning nende koolitus.
- Eesti riigi seadusandluse jätkuv analüüs arengukoostööpoliitikast lähtuvalt.
- Euroopa Liidu Cotonou lepingu analüüsimine.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Välisministeerium		Vastavalt välisministeeriumi struktuurimuudatustele luuakse arengukoostöö büroo (2-3 inimest), mille eesmärk on koordineerida arengukoostööpoliitika väljatöötamist ja rakendamist	Välisministeeriumi ametnike koolitus ja väljaõpe, sihtgrupp arengukoostöö büroo (sh uued suunad arengukoostööpoliitikas, doonorriikide praktikaga tutvumine, Cotonou leping jne)		<p>Välisministeeriumi eelarve (3 x 1 nädal: <u>Päevarahad</u> 21x 500 = 10 500 kr <u>Majutus</u> 18 x 1 400 = 25 200 kr <u>Transport</u> 3 x 6 000 = 18 000 kr</p> <p><u>Kokku</u> 53 700 krooni, täiendavad vahendid vajadusel abina EL liikmesriikidelt</p>	Teiste riikide (eelkõige Põhjamaad) koolitusprogrammides osalemine, Rahvusvaheliste organisatsioonide (eelkõige ÜRO) koolitustel osalemine

27. ÜHINE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA

Sissejuhatus

2000. aastal väljatöötatud Eesti Vabariigi julgeolekupoliitika aluste kohaselt on Eesti välis- ja julgeolekupoliitika eesmärgiks säilitada Eesti iseseisvus ja territoriaalne terviklikkus, kaitsta Eesti riigi püsimist ja arengu jätkumist demokraatliku riigina, edendada rahva heaolu ja säilitada kultuuripärandit, tagada globaliseerivas maailmas rahvusvahelist koostööd arendades eesti keele ja kultuuri ning eesti identiteedi säilimine. Samu eesmärke taotleb ka Eesti koostöö ELiga ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) valdkonnas.

Eesti jaoks kõige olulisem areng rahvusvahelistes suhetes on euro-atlantiline integratsiooniprotsess: ELi ja NATO laienemise jätkumine. Eesti jagab täielikult ELi ja NATO loomise demokraatlikke põhimõtteid ja sihte ning on seadnud endale eesmärgiks nii ELi kui NATO täisliikmeks saamise. Loomisest saadik on need struktuurid taganud oma piirkonnas rahu, stabiilse ühiskonnaarengu ja majanduskasvu. Eesti jaoks loovad need organisatsioonid realistliku ja ajalooliselt ainulaadse võimaluse demokraatia ja suveräänsuse kindlustamiseks.

Poliitiline dialoog. Koostöö kolmandates riikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides

2001. aastal jätkab Eesti aktiivset osalemist Euroopa lepingul põhinevas poliitilises dialoogis ELiga (kohtumised vanemametnike ja ekspertide tasemel, informatsioonivahetus ELiga ÜVJP raames toimuvate ettevõtmiste kohta). Eesti kavatses jätkuvalt kasutada võimalust ühineda ELi deklaratsioonide, ühisseisukohtade, ühismeetmete ja muude ÜVJP instrumentidega.

Jätkatakse ka tihedat koostööd ELiga rahvusvahelistes ja regionaalsetes organisatsioonides. ÜROs kavatses Eesti toetada ELi avaldusi ja initsiatiive. Eesti jätkab liikmelisuse taotlemist ÜRO Lääne-Euroopa grupis (WEOG). Euroopa Nõukogus kavatses Eesti tugevdada oma traditsiooniliselt tihedat koostööd ELiga reas küsimustes. Olulisel kohal on toetus Läti eesistumise prioriteetidele, näiteks Armeenia ja Aserbaidžani Euroopa Nõukogu liikmeks võtmisele.

Regionaalse koostöö raames on Eestil kavas korraldada koos järgmise ELi eesistujamaa Rootsiaga aprillis 2001 Tallinnas Põhjadimensiooni Äriforum. Läänemere maade Nõukogus toetab Eesti aktiivselt eesistujamaad Saksamaad ning loodab viljakale koostööle teiste ELi riikidega ja Euroopa Komisjoniga, toetamaks eelseisvat Venemaa eesistumisperioodi Läänemere regiooni koostöö arendamisel ning sidemete tugevdamisel Venemaa loodepoolsete piirkondadega.

Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP)

Eesti toetab Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika arendamist ning osaleb aktiivselt kandidaatriikidele mõeldud konsultatsiooni- ja koostöömehhanismides EJKP valdkonnas. 1999.a novembris tegi Eesti Brüsselis toimunud panustamiskonverentsil teatavaks oma esialgse panuse Euroopa sõjalise kriisilahendamise peaesmärgi (ühise kiirreageerimisüksuse loomine aastaks 2003) heaks. Järgnevate konsultatsioonide

käigus ELiga täpsustatakse, kuidas integreerida Eesti panus võimalikult tõhusalt ELi üldisesse kriisilahendamise raamistikku ja sõjalisse planeerimise mehhanismi, silmas pidades Eesti võimalikku osalust tulevastes ELi poolt juhitud kriisilahendamise operatsioonides.

Eesti on ka üles näidanud huvi osaleda ELi tsiviilse kriisilahendamise algatuses, juhtides ELi riikide tähelepanu nn mittetavapärasele julgeolekuriskidele ja vajadusele läheneda kriisilahendamisele komplekselt, tagades maksimaalse koordineerituse kriisilahendamise sõjalise ja tsiviilse aspekti vahel. Ka tsiviilse kriisilahendamise osas on Eesti valmis tegema ELi kutsel oma konkreetse panuse.

ELi negatiivsete meetmete rakendamine

ÜRO Peaassamblee ja Julgeolekunõukogu resolutsioonide kaudu, samuti Eesti ja ELi vahelise ühise välis- ja julgeolekupoliitika alase koostöö raames on Eesti ühinenud rea rahvusvaheliste negatiivsete meetmetega. Need meetmed kehtestavad sanktsioone ja piiranguid riikide ja isikute suhtes, kelle tegevus sisaldab ohtu rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule või on seotud ulatusliku inimõiguste rikkumisega. Korrastamiseks negatiivsete meetmete rakendamise süsteemi Eestis, töötatakse 2001. aasta I poolel välja seaduseelnõu rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise korra kohta.

Seaduse eesmärgiks on luua täpne õiguslik alus ja rakendusmehhanism Eesti Vabariigi jaoks siduvate ÜRO Peaassamblee ja Julgeolekunõukogu resolutsioonide ning ELi ÜVJP raames vastu võetud negatiivsete meetmete siseriiklikuks rakendamiseks. Seadus sätestab otsuste langetamise negatiivsete meetmete võtmisel, koostöö korralduse asjassepuutuvate ministeeriumide ja teiste riigiasutuste vahel ning protseduurid nimetatud otsuste täitmise tagamiseks. Samuti sisaldab see karistavad meetmed rahvusvahelise koostöö käigus võetud kohustuste mittetäitmise korral.

Ühine diplomaatiline ja konsulaarkaitse

Valmistamiseks ette Eesti osalust ELi ühises diplomaatilises ja konsulaarkaitstes, jätkatakse 2001. aastal vastavate õigusaktide (konsulaarseadus, välismaalaste seadus, viisaeeskirjad) lähendamist ELi nõuetele. ELi ühisest konsulaarinstruktsioonist (CCI) lähtudes töötatakse Eesti konsulaarametnikele välja ELi ja Schengeni nõuetele vastavad konsulaarjuhised. ELi ühine konsulaarinstruktsioon tõlgitakse eesti keelde. CCIst lähtuvalt ei ole alates 1. detsembrist 2000 Eesti Vabariigi aukonsulitel enam lubatud viisapidajaid väljastada riikides, kus Eestil on olemas suursaatkond või konsulaarasutus, või kui vastava riigi kodanikel on õigus siseneda Eesti Vabariiki viisavabalt.

Eesti on sõlminud viisanõude kaotamise kokkulepped riikidega, mille kodanikel on õigus siseneda viisavabalt Schengeni riikidesse. Seoses Eesti viisat vajavate isikute hulga vähenemisega pööratakse rohkem tähelepanu viisade käsitlemise protseduurile, eriti viisataotlejate intervjuerimisele.

Koostöös Välisministeeriumi ja Siseministeeriumi haldusalas olevate asutuste vahel on loomisel Eesti keskne viisaregister, mille loomiseks ja katsetamiseks on saadud finantsabi Rootsilt. Viisaregistri juurutamiseks kavatakse töhustada töötajate koolitust ja soetada uusi tehnilisi vahendeid asutustes, kus registriga igapäevaselt

tegeldakse (Eesti välisesindused, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet, kriminaalpolitsei, Kaitsepolitseiamet jt).

Mis puudutab konsulaarabi osutamist Eesti Vabariigi välisesindustes, siis on seni lahendamata küsimus, kuidas makstakse tagasi välisesinduste poolt osutatud finantsabi kodanikele, kes on välismaal sattunud rahalistesse raskustesse ja soovivad kodumaale tagasi pöörduda. 2001. aastal selgitatakse välja, missuguseid täiendusi oleks Eesti õigusaktides tarvis, et luua kirjeldatud abi osutamiseks õiguslik alus.

Perspektiivplaanid liitumiseni

DOC 11107/95 - tagasimakse kohustuse sisseviimiseks täiendatakse konsulaarseadust O.J. L168/06.07.1996 (396 D0409) - tagasipöördumistunnistuse EL-i normidele vastav vorm kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega.

Vastava seadusandluse kooskõlla viimist EL-i normidega alustab Eesti pärast Euroopa Liidu liitumislepingu allkirjastamist.

Seadusandluse lähendamine ja rakendamine

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eesti õigusakt (seadus ja rakenduslikud aktid)	Harmoneeritavad EL õigusaktid	Esitamise tähtaeg, eeldatav jõustumine	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Rakendav asutus, ajakava	Rahastamine (eelarverida, muud allikad, summa)	Tehniline abi ja koolitus (planeeritud; lisavajadus)	Kommentaariid
Konsulaarseadus Välismaalaste seadus Viisaeeskirjad (Vabariigi Valitsuse määrus)	SCH/Com-ex (93)5 Ühised konsulaar- instruktsioonid	Eesti õigusakte ühtlustatakse järk-järgult, selgitades välja ELi nõuetest tulenevad spetsiifilised vajadused	Riigieelarve ja ELi toetusrahad	Välisministeerium, Siseministeerium (KMA, Piirivalveamet, Politseiamet, Kaitsepolitseiamet)		Välisministeerium alustab 05.12.2000 konsulaar-ametnike ja konsulite väljaõppe pikaajalist kursust, mille lõppedes (märts 2001) osalejad sooritavad eksami ja saavad vastava kutsetunnistuse.	
Seadus rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise kohta	Seadusega luuakse eeldused ühise välis- ja julgeoleku poliitika alase <i>acquis'</i> ülevõtmiseks Euroopa Liidu poolt võetud negatiivsete meetmete osas ning koostööks ELiga vastavalt Euroopa lepingu artiklitele 4-7.	Juuli 2001. Jõustub tavapärasel korras	Riigieelarve Välisministeeriumi eelarve kaudu	Vabariigi Valitsus. Rakendamine toimub jooksvalt vastavalt rahvusvahelise koostöö vajadustele		Õppereis Euroopa Komisjoni ja/või EL liikmesriiki tutvumaks vastavate õigusaktidega ja nende kohaldamise praktikaga	

28. FINANTSKONTROLL

Sissejuhatus

Aastatel 2001-2002 pöörab Eesti sisekontrolli ja siseauditi süsteemi rakendamisel kõige suuremat rõhku haldussuutlikkuse tõstmisele. 2000. aastal alustatud täidesaatva riigivõimu asutuste siseaudiitorite koolitus jätkub järgneva kahe aasta jooksul (2001-2002) Euroopa Liidu PHARE programmi raames, selleks eraldatud vahendite arvelt. Peamine tähelepanu on keskendunud siseaudiitorite kutsetaseme tõstmisele, siseauditi strateegiliste ja aastaplaanide koostamisele, siseauditi läbiviimise kirjeldusele ning aruandluse ühtlustamisele kogu valitsussektoris. Nimetatud koolituskava teiseks peamiseks ülesandeks on koolitada välja nn oma tuumik (10 in.), kes on suuteline edaspidi nõustama ja koolitama kogu täidesaatva riigivõimu asutuste sisekontrolli süsteemis töötavaid siseaudiitoreid.

Euroopa Liidu õigusaktid, mis puudutavad sisekontrolli ja –auditi süsteemi toimet kaudsemalt, võetakse kohustuslikuks täitmiseks Euroopa Liiduga liitumise hetkest.

2001. – 2002. a. ei toimu eurointegratsiooni kontekstis antud valdkonnas õigusloomet, kuna Eesti vastav seadusandlus on EL-i finantskontrolli põhimõtetega juba vastavusse viidud.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Valitsusasutused ja nende hallatavad riigiasutused.	Ministeeriumide ja Maavalitsuste põhimäärused, Sisekontrolli osakondade põhimäärused, tulenevalt VV seaduse muudatusest 07.06.2000 paragrahvides 65(1),49(13-1),84(15-2) ja 92(1,2,3) ja VV määrusest nr.329 03.10.2000 "Valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste siseauditi üldeeskiri ja siseaudiitoritele esitatavad täiendavad nõuded.	Minister tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja siseauditi korraldamise ministriumis ja ministriumi valitsemisalas olevates valitsusasutustes ning hallatavates riigiasutustes. Maavanem tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja siseauditi korraldamise maavalitsuses ja maavalitsuse haldamisel olevates riigiasutustes.	Siseaudiitorite üldise taseme tõstmine ja nende lähendamine International Institute of Auditors (IIA) poolt sertifitseeritud audiitorite nõuetele. Kasusaajad on valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste siseaudiitorid või siseauditi korraldamise eest vastutavad isikud.	PHARE 2000 programmi raames siseaudiitorite koolituskava. IIA sertifikaadile vastavate siseaudiitorite koolituskursuse korraldamine aastal 2001.	PHARE 2000 projekt suuruses 850 tuh. Eurot. Riigieelarvelisi vahendeid ainult juhtudel, kus seda nõuvad PHARE reeglid. Näiteks mõnes EL liikmesriigis toimuva koolituse puhul päevarahade ja sõidukulude tasumine. Art.491	

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Valitsusasutused ja nende hallatavad riigiasutused.			Siseaudiitorite üldise taseme tõstmine ja nende lähendamine IIA poolt sertifitseeritud audiitorite nõuetele. Kasusaajad on valitsusasutuste ja nende hallatavate riigiasutuste siseaudiitorid või siseauditi korraldamise eest vastutavad isikud.	PHARE 2000 programmi raames siseaudiitorite koolituskava. IIA sertifikaadile vastavate siseaudiitorite koolituskursuse korraldamine aastal 2001.	PHARE 2000 projekt suuruses 850 tuh. eurot. Riigieelarvelisi vahendeid ainult juhtudel, kus seda nõuavad PHARE reeglid. Näiteks mõnes EL liikmesriigis toimuva koolituse puhul päevarahade ja sõidukulude tasumine. Art.491	

29. EELARVE

Sissejuhatus

Euroopa Liidu eelarve alane *acquis* ei reguleeri otseselt eelarve koostamise protseduure liikmesriikides.

Aastatel 2001 – 2002 tuleb Eestil saavutada valmisolek osalemiseks EL-i ühtses eelarveprotsessis, seda eelkõige nõuete osas, mis puudutavad EL-i eelarvesse ülekantavate vahendite kogumise, arvestamise ja neist informeerimise protseduurilisi reegleid. Ühtses infosüsteemis osalemiseks luuakse töökindel elektrooniline andmevahetus, mis tagab operatiivse informatsiooni liikumise ministeeriumide ja EL-i institutsioonide ning Eesti Brüsseli esinduse vahel. Peale EL-ga liitumist saab Eesti ühtse infosüsteemi kaudu vahetult osaleda EL-i eelarve koostamise protsessis.

2000. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud uus riigieelarve baasseadus on põhimõtteliselt koosõlas EL reeglite ja standarditega.

Plaanid aastaks 2001

2001. aastal toimub riigieelarve baasseaduse täiendamine uute, eelarve menetlust käsitlevate sätetega. Seega toimub 2002. aasta eelarve koostamine juba uutal alustel. Oluliseks tuleb pidada kehtestatavat nõuet, mille kohaselt peab riigieelarve koostamisel ja täitmisel lähtuma põhimõttest, et valitsussektori eelarvedefitsiit eelarveaastal ei ületaks 3% SKP-st ning et 5-aastase perioodi jooksul oleksid valitsussektori kulud ja tulud tasakaalus või tulude ülejäägiga. See on vastavuses ka EL liikmesriikidele rahaliidus osalemiseks kehtestatud Maastrichti kriteeriumidega.

Riigieelarve koostamise üheks alusdokumendiks saab edaspidi olema Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatav eelarvestrateegia nelja aasta kohta, mida perioodiliselt täpsustatakse iga eeloleva eelarveaasta kohta. Toetuse või välisabina saadavad vahendid kajastatakse nüüdsest riigieelarve tulude poolel, mis tagab ülevaatlikkuse ja järelevalve eelarveaastaks kavandatud välisabi, sh EL kaasfinantseerimisena saadavate vahendite kasutamise kohta.

Kavas on 2001. aasta jooksul detailsemalt reguleerida ka riigieelarve kulude liigendust. Eelarveklassifikaatoris aruandlusest lähtuvalt tehtavad muudatused ja täiendused võimaldavad fiskaaljärelevalve raames koostada aruandeid vastavalt EL metodoloogiale. Arvepidamise ja aruandluse tõhustamiseks on kavas 2000. aastal ministeeriumides loodud siseauditi üksuste ja ka teiste eelarveprotsessiga seotud ametkondade töö edasine arendamine.

Eelarvealase õigusloome lähendamiseks on seotud ka Eesti Õigustõlke Keskuse ja Rahandusministeeriumi koostöona valmiv inglise-eesti ja eesti-inglise (prantsusekeelsete vastetega) terminoloogiline sõnastik, mille koostamine jõuab lõppjärku 2001. aasta aprilliks. Sõnastikus selgitatakse finantsmääruses, selle rakendusmäärustes ja muudes EL eelarvealastes õigusaktides kasutatavat terminoloogiat ja see koostatakse Euroopa Komisjoni poolt välja antud 9-keelse sõnastiku "*Vocabulaire du Budget des Communautés Européennes*" alusel. Terminoloogiline sõnastik on äärmiselt vajalik eelarvealase terminoloogia ühese kasutamise tagamiseks EÜ ühtse eelarveprotsessiga seotud riigi institutsioonides,

eelkõige Rahandusministeeriumis ja selle valitsemisala asutustes nagu Maksuamet, Statistikaamet, Tolliamet ning Riigikassas.

Nimetatud ametkondade koostöö tõhustamiseks on viimaste aastate jooksul täiustatud IT süsteeme, mis on oluliseks eelduseks riigi raha sihipärasele kasutamisele alates maksude ja muude tulude kogumisest ning lõpetades kulude tegemise ja aruandlusega. Andmebaaside ühtlustamine võimaldab riigi raha efektiivselt juhtida. Seoses sellega on 2001. aastal kavas lõpule viia "*IT Master Plan*-ist" tuleneva valitsussektorile suunatud tervikliku infosüsteemi loomine finantsjuhtimise tõhustamiseks. Seoses sellega viiakse ellu infotehnoloogia projekt Rahandusministeeriumi sisese uue andmebaasi loomiseks, mis võimaldab jälgida eelarveprotsessi riigieelarve koostamise etapis. Selle projekti lõpetamisel saavutatav terviklik eelarveprotsessis osalevate ametkondade vaheline süsteem tagab usaldusväärse ja õigeaegse informatsiooni liikumise Rahandusministeeriumi siseselt ja tema valitsemisalas. Projekti edukaks rakendamiseks tuleb ühtlustada ja täpselt määratleda ka vastavate asutuste protseduureeglid.

Haldussuutlikkus

Riigieelarve protsessiga vahetult seonduvad institutsioonid nagu Tolliamet, Maksuamet, Statistikaamet ja Riigikassa kuuluvad Rahandusministeeriumi valitsemisalasse. Alates 2000. aastast teostab Statistikaamet RKT arvestust pea täielikult ESA-95 süsteemi alusel. Vaid mõnedes üksikutes valdkondades toimub üleminek seni kasutatud UN/SNA metodoloogialt ESA-95 süsteemile. Täielik üleminek ESA-95 süsteemile lõpetatakse hiljemalt 2002. aastaks. Ka defitsiidi- ja võlaarvestused tehakse vastavalt ESA-95 süsteemile. 2001. aasta 1. aprilliks saadab Rahandusministeerium majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadile valitsussektori defitsiidi- ja võlastatistika, lähtudes ESA-95 nõuetest. 2001. aasta jooksul rakendatakse ka vajalikke meetmeid andmete kvaliteedi parandamiseks.

Eesti Tolliameti poolt on välja töötatud strateegiline arenguplaan aastani 2002. Arenguplaan käsitleb inimressursi, infrastruktuuri, tollitehnoloogia, seadusandluse ja rahvusvahelise koostöö arendamist. Tollitehnoloogia all käsitletakse ka tollitulude kogumist, sealjuures on fikseeritud ka konkreetsete tegevussuunade püstitatud eesmärkide saavutamiseks. Seega saavutab Eesti tollisüsteem aastaks 2003 vajaliku haldussuutlikkuse, EL traditsiooniliste omavahendite kogumise ja nende üle arvestuse pidamise tagamiseks.

Käibemaksu osas seadusandluse harmoniseerimiseks on kavas uue *käibemaksu seaduse* väljatöötamine, millega kaotatakse ka senini kehtinud EL nõudmistele mittevastavad maksuvabastused.

Haldussuutlikkus 2001

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Rahandusministeerium (jätkuv institutsioonide tugevdamine)		Rahandusministeeriumi eelarve osakonna töö ümberkorraldamine eesmärgil tagada Eesti poolsete ülesannete edukaks täitmine ühtses eelarveprotsessis Euroopa Liiduga.	TAIEX praktiline seminar EÜ eelarveprotseduuri kohta. Täiendav koolitusvajadus: inglise keele ja finantsanalüüsi alased koolitused eelarve spetsialistidele, kes tegelevad Keskkonna-, Põllumajandus- ja Sotsiaalministeeriumi valdkondadega.	Tehniline abi on vajalik: 1) ekspertide kaasamine koolituseks; 2) tutvumine eelarveprotsessis osalevate struktuuridega liikmesriikides ja stažeerimine vastavates EK Peadirektoraatides.	Eelarve Rahandusministeeriumi osa 139, TAIEX, PHARE, bilateraalne abi EL liikmesriikidelt	Eesti peab arvestama kulutustega, mis tulenevad Eesti huvide efektiivsest esindatusest EL otsustamis-mehhanismide juures
Eesti Õigustõlke Keskus ja Rahandusministeerium (koostööprojekt 2000-apr 2001)					Bilateraalne abi EL liikmesriikidelt (UK)	Koostööprojekti raames valmib eelarvealane inglise-eesti eesti-inglise (prantsuse keelsete vastetega) terminoloogiline sõnastik
Rahandusministeerium (andmebaasi loomine eelarveprotsessi jälgimiseks riigieelarve koostamise etapis)					PHARE	Andmebaas on osa terviklikust eelarveprotsessis osalevate ametkondade vahelisest infosüsteemist

Haldussuutlikkus 2002-2003

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Institutsioon	Vajalikud muudatused õigusaktides	Struktuurimuutused	Koolitusvajadus	Tehnilise abi vajadus	Rahastamine	Kommentaariid
Rahandusministeerium (jätkuv institutsioonide tugevdamine)		Rahandusministeeriumi eelarve osakonna ülesannete osakonna sisene ümberjaotamine kandidaat/liikmesriigi kohustuste edukaks täitmiseks ühtses eelarveprotsessis	TAIEX praktiline seminar EÜ eelarveprotseduuri kohta. Täiendav koolitusvajadus: inglise keele ja finantsanalüüsi alased koolitused eelarve spetsialistidele, kes tegelevad Keskkonna-, Põllumajandus- ja Sotsiaalministeeriumi valdkondadega.	Tehniline abi on vajalik: 3) ekspertide kaasamine koolituseks; 4) tutvumine eelarveprotsessis osalevate struktuuridega liikmesriikides ja stažeerimine vastavates EK Peadirektoraaatides.	Eelarve Rahandusministeeriumi osa 139, TAIEX, PHARE, bilateraalne abi EL liikmesriikidelt	Eesti peab arvestama kulutustega, mis tulenevad Eesti huvide efektiivsest esindatusest EL otsustamis-mehhanismide juures

IV OSA HALDUSSUUTLIKKUS

AMETNIKE EL-ALANE KOOLITUS

1. Sissejuhatus

Eesti riigiametnike Euroopa Liidu alase koolituse aluseks on eurokoolitusstrateegia, mis kiideti Kõrgemate Ametike Nõukogus heaks 1997.a mais ning mida täiendati ja parandati 1999.a aprillis. Eurointegratsiooni büroo vastutab koolituse koordineerimise, koolitus-strateegias määratud horisontaalse koolituse korraldamise ja finantseerimise eest valdkondades, mis määratakse prioriteetseks lähtuvalt eurointegratsiooniprotsessi arengust ja läbiviidud koolitusvajaduste analüüsist. EIB esitab aruandeid Kõrgemate Ametnike Nõukogule. Eurointegratsiooni bürood nõustab Kõrgemate Ametnike Nõukogu poolt määratud eurokoolituse töögrupp, kuhu kuuluvad ametnikud, kes vastutavad ametnike ettevalmistuse eest ministeeriumides ja haldusalas. Ministeeriumid ja ametid vastutavad erialase koolituse eest oma valdkonnas.

2000.a alguses töötati koostöös ministeeriumide ja ametite koolitusametnikega välja põhjalik koolitusstrateegia rakendamise plaan aastateks 2000-2002. Projekt viidi ellu EIB-s koostöös Euroopa Haldusjuhtimise Instituudiga Phare projekti nr ES9620.01.01 raames. Samuti töötati välja andmebaas koolitusnõudluse ja pakutava koolituse kohta. Koolitusnõudluse projektsioon aastateks 2000, 2001 ja 2002 oli väga kõrge. Nõudlus on suur kõikide horisontaalteadmisi- ja oskusi vajavate valdkondade järele: üldteadmised Euroopa Liidu kohta, EL õigussüsteemi tundmine, Eesti integratsioonipoliitika ja ühinemiseelne protsess, EL-i teabeallikad, terminoloogia, liikmesriikide, EL-i komiteede ja töörühmade töö tundmine ning muud valdkonnad (EL kohus ja pretsedendiõigus, EL-i eelarve, struktuurifondid, EL-i areng ja koolitajate koolitus erinevates valdkondades). Koolitusvajadus inglise, prantsuse ja muude EL-i keelte alal on samuti suur. Igal aastal tuleb erikoolitust korraldada Euroopa Ühenduse õiguse rakendamise erinevates valdkondades. Koolitatavate sihtrühmad on enamasti väikesearvulised, samas ei ole tihti vastava ala õppeprogrammid saadaval Eesti koolitusasutustes.

Koolitusvajaduse katmise arvestatavateks kuludeks aastal 2000 oli 40 miljonit kr. Olemasolevad ressursid koolitusele kokku oli 2000.a ca 7,2 miljonit krooni, mis kattis 24 % vajadusest. Kuna vajalike ja olemasolevate ressursside vahel on suur vahe, määratakse igal aastal kindlaks prioriteedid ja koostatakse plaan, kuidas kõige paremini ressursse kasutada, et säilitada tasakaal koolitusnõudluse ning koolituspakkumise vahel. 18.12.00 esitasid ministeeriumid aruande läbiviidud koolituse kohta. Andmetes esitati koolitatud ametnike arv igas valdkonnas ning samuti informatsioon selle kohta, missuguste koolitusprojektide kaudu koolitus läbi viidi. Samas täpsustati 2001. a koolitusvajadust ja 2002.a prognoosi.

Koolitusprioriteetide määramisel lähtutakse eurokoolitusstrateegia pikema ja lühema perspektiivi eesmärkidest, Euroopa Komisjoni raportites esitatud nõuetest, Vabariigi

Valitsuse tegevuskavasse tehtavatest täiendustest, koolitusjuhtide tööseminaride, eurokoolituse töörühma arutelude ja otsuste tulemustest. 2002.a koolitusprioriteetide määratlemisel võetakse arvesse VV poolt kehtestatud tähtaega EL-iga liitumiseks valmisolekuks (01.01.2003).

2. Eurokoolituse prioriteetsed sihtrühmad

Koolituse prioriteetsed sihtrühmade määratlemisel on võetud aluseks eurokoolitusstrateegia ja liikmesriikide liitumissete valmistuste kogemused. Kõrgemate Ametnike Nõukogu otsustega (15.11.2000) on kiidetud heaks prioriteetsed sihtrühmad alljärgnevalt:

Eurokoolituse prioriteetsed sihtrühmad 2001.a.:

- Ametnikud, kes on otseselt või kaudselt seotud läbirääkimistega ja VVTK ettevalmistavate töörühmade liikmed. Kuna sellesse sihtrühma kuuluvad ametnikud on juba suhteliselt hästi ettevalmistatud, tuleb erilist tähelepanu pöörata sellesse kategooriasse lisanduvatele uutele ametnikele.
- Ametnikud, kes tegelevad seaduste EÜ õigusega ühtlustamisega.
- Kohtunikud ja prokurörid.
- Ametnikud, kes on vastutavad *acquis'* jõustamise ja rakendamise ning EL poliitikate elluviimise tagamise ja kontrolli eest (juhid ja kõrgemad ametnikud ministeeriumides ja haldusala asutustes; juhtiv- ja järelevalveametnikud ametites ja regioonides)
- Koolitusega tegelevad ametnikud (lektorid ja koolitusjuhid).

Uued prioriteetsed sihtrühmad 2002.a:

- Eesti riigiametnikud peavad hakkama osalema erinevates EL-i poliitika kujundamise faasides. Ministeeriumidel tuleb kvalifitseerida rohkem kui 250 ametnikku töötamiseks Eesti esindajatena nõukogu töögruppide ja komitoloogia komiteede juures.
- KOV ametnikud ja poliitikud (kohalike volikogude liikmed, kohalike omavalitsuste juhtiv personal ja erialaspetsialistid). EKT tööseminaridel on arutatud KOV rolli EL-iga liitumisel. Kohaliku omavalitsuse koolitus peab olema kooskõlas käimasoleva haldusreformiga.

3. Eurokoolituse korralduse põhisuunad aastal 2001

Kõrgemate Ametnike Nõukogu 15.11.00 otsustega on heaks kiidetud eurokoolituse töörühma ettepanek eurokoolituse korralduse alljärgnevate põhimõtete kohta aastal 2001:

1. Eurokoolituse korraldamise aluseks on ministeeriumide koolitusplaanid, mis lähtuvad heakskiidetud prioriteetsetest sihtrühmadest ning võtavad arvesse ministeeriumides ja haldusalas läbiviidud koolitusnõudluse analüüsi seisuga 18.12.00.
2. EIB vastutab horisontaalkoolituse planeerimise ja korraldamise eest koolitusstrateegias määratletud valdkondades. Koolituse planeerimisel lähtutakse

koolitusvajaduste analüüsist ja olemasolevatest rahalistest vahenditest (riigieelarve vahendid ja võimalusel välisabi vahendid).

3. Sektorispetsiifiline ja ametnike individuaalsetest vajadustest lähtuv koolitus jääb ka edaspidi ministeeriumite vastutusalasse. Koolituse korraldamiseks kasutatakse ministeeriumi eelarve vahendeid ja erinevaid välisabi projekte.
4. Haldusala ministeeriumis tuleb prioriteetsete sihtrühmade ametnikele koostada individuaalne koolitusplaan, mis lähtub ametniku konkreetsest koolitusvajadusest.
5. Ministeeriumid identifitseerivad 2001.a jooksul (hiljemalt 2002.a alguseks) ametnikud, kes hakkavad Eestit peale ELiga liitumist nõukogu töögruppides ja komitoloogia komiteedes esindama.
6. Seoses kohalike omavalitsuste rolli kasvuga ELiga liitumisel, tuleb (kooskõlas avaliku halduse reformi põhimõtetega) senisest enam tähelepanu pöörata KOV koolitusele.
7. Aidata kaasa koolituse planeerimise ja juhtimisega tegelevate ametnike pädevuse tõstmisele.
8. Riigiametnike pädevuse tõstmisel rakendada efektiivseid meetodeid: stažeerimine, tutvumine EL maade praktikatega, *twinning* ja muud liiki koolitus.

4. Koolituse korraldus ja finantseerimine

Horisontaalsed koolitusvaldkonnad on määratud eurokoolitusstrateegia ning koolitusvajaduste analüüsi tulemuste põhjal. Peamised EL-alase koolituse valdkonnad on:

a) EL-alased üldteadmised

- EL põhiteadmised: EL ajalooline taust ja põhimõtted, institutsioonid, nende roll ja ülesanded. EL poliitikad ja nende kujundamine;
- EL õigussüsteem – põhimõtted, rakendamine, seadusloome;
- EL infoallikad ja andmebaasid, EL alane terminoloogia;
- Eesti ettevalmistus EL liitumiseks, integratsiooniprotsess, selle mõju Eesti majandusele ja ühiskonnale, ametnikkonna ettevalmistus EL astumiseks, avalikkuse teavitamine ja avalik arvamus;
- EL liikmeriikide tundmine: liikmesriikide eripärad, administratsioon, majanduslikud huvid jm;
- koostöö EL liikmeriikidega: kommunikatsioon, läbirääkimised, kultuuriline taust;
- Eesti EL liikmeriigina: osalemine EL komiteedes ja töögruppides.

Olulisemad koolitusprogrammid nimetatud valdkondades on:

- Tallinna Pedagoogikaülikooli “Riigiteenistujate Euroopa Liidu alane koolitusprogramm”, mis on algatatud 1998.a Taani Välisministeeriumi FEU projekti raames ja mis koosneb erinevatest õppemoodulistest hõlmades EL

põhikoolitust kui ja spetsiaalsed kursusi erinevates EL valdkondades. 2001.a jätkub projekt koolitajate koolitusega õppemoodulitele: koostöö EL institutsioonide ja liikmeriikidega, strateegiline planeerimine, läbirääkimiste tehnikad ja uutele moodulitele, mis selgitatakse koolitusnõudluse uuringu käigus.

- Eesti Õiguskeskuse koolitusprogramm seadusloomega tegelevatele riigiametnikele. Programm viiakse ellu koostöös Rootsi lektoritega SIDA abiprogrammi raames.
- EL-alane interneti-põhine baaskursus on välja töötatud ja rakendatud 2000.a sügisel, kursusest teavitatakse ministereid, haldusala ameteid, maavalitsusi, kohalikke omavalitsusi ja teisi eurointegratsiooni sidusrühmi.
- EIB korraldatav riigihange parima pakkuja leidmiseks, et korraldada koolitust kõige suurema nõudlusega valdkondades.

Võimalusel kaasatakse horisontaalkoolituse programmidesse maakondade ja KOV ametnikud, koordineerides koolitusüritusi eelnevalt Riigikantselei Euroopa Liidu infosekretariaadiga (ELIS).

b) Valdkonnaspetsiifilised teadmised *acquis'* peatükkide kaupa

Erikoolituse korraldamise eest on vastutavad ministriumid. Kuna tihti puuduvad Eestis vajalikud eksperdid, rakendatakse võimalusel koolituse korraldamiseks doonorabi vahendeid (TAIEX, *twinning*- ja Phare projektid, kahepoolsed projektid ja suhted). 2001.a on riigiametnikele Eestis saadaval koolitusprogrammid ja lektorid alljärgnevatel valdkondades:

- EL siseturg
- EL ühine välis- ja julgeolekupoliitika
- EL majanduspoliitika
- EL eelarvepoliitika
- EL sotsiaalpoliitika ja tööturg
- EL põllumajanduspoliitika
- EL keskkonnapoliitika
- EL regionaalpoliitika ja struktuurifondid

Lisaks on võimalik alata koolitusprogramme vastavalt vajadusele, mis selgitatakse VVTK täitmiseks vajalike teadmiste ja oskuste analüüsi käigus.

c) Keelekoolitus

Prioriteetsed keeleõppe valdkonnad on läbirääkimisostkuste, suulise ja kirjaliku väljendusostkuste parandamine ja terminoloogia omandamine peamiselt inglise keele alal ja prantsuse keele alase suhtlemisostkuste parandamine. Vajadusel korraldatakse koolitust ka teiste EL-i keelte alal. Keeleõppe korraldamisel lähtutakse kulude kaasfinantseerimise põhimõttest eesmärgiga tagada ametnikupoolne või tööandja poolne kaasfinantseerimine vähemalt poole kursusetasu ulatuses.

Eurokoolituse finantseerimisel kasutatakse alljärgnevatel finantseerimisallikaid:

- riigieelarve eurokoolituse vahendid (eraldatud riigieelarve seadusega riigikantseleile ametnike EL alase koolituse korraldamiseks);
- ministriumide ja asutuste koolituseelarved;

- välisabi eraldised;
- ametnike kaasfinantseerimine.

2001.a on planeeritud riigieelarve eurokoolituse vahendeid 1,2 milj krooni, osaliselt kasutatakse 2000.a vahendeid 2001.a tegevuste käivitamiseks. 2002.a tegevuse planeerimiseks taotletakse vahendeid Phare 2001 programmi raames.

Tsentraliseeritud abi suunatakse alljärgnevate horisontaalkoolituse valdkondadele:

- Koolitusprogrammide väljatöötamine, arendus ja koolitajate koolitus.
- intensiivprogrammide subsideerimine (koos ministeeriumide poolse kaasfinantseerimise ja ametnike mitteosalemise korral kulude hüvitamisega)
- kaugõppeprogrammide väljatöötamine- programmide arendus, õppematerjalide väljatöötamine, eksamite korraldamine.